

ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಣೆ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ಕೌಂಟ್ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್ಸ್‌ಟಾಯ್ ಅವರ
ಆತ್ಮಕಥೆ
(ಶೈಶವ, ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ)

ಕೌಂಟರ್ ಲಿಯೊ ಟಾಲೊಸ್ವಾಯ್ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆ

(ಶೈಶವ-ಬಾಲ್ಯ-ಯೌವನ)

ಭಾಷಾಂತರ :
“ಆನಂದ”

ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

ĀTMAKATHE - (Sais'ava-Bālya-Youvana) Auto-biography of Count Leo Tolstoy in three parts (Childhood, Boyhood & Youth) Kannada Translation by Anand; Editor-in-chief : Dr. Pradhan Gurudatta, Published by Registrar, Karnataka Anuvada Sahitya Akademi, Kannada Bhavana, J.C. Road, Bangalore - 560 002; 2007

(ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೫೮)

Pages : xiv + 513

First Edition :

Copies :

ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು : ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿ : ಭಾರತೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು

ಮೂಲ ಹಕ್ಕುದಾರರು :

ಬೆಲೆ : ರೂ.

ರಕ್ಷಾಪುಟ :

ಅಧಿಕೃತ ಮಾರಾಟಗಾರರು:

ಮುದ್ರಣ:

ಮಯೂರ್ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್ಸ್

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೨೦

ದೂರವಾಣಿ : ೯೮೮೮೦-೮೨೨೨೮

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕೌಂಟ್ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ (ಸರಿಯಾದ ರಷ್ಯನ್ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ತೋಲ್‌ಸ್ಟೋಯ್) ಜಾಗತೀಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣೀಯರಾಗಿರುವ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಷ್ಯನ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು (೧೮೨೨ ರಿಂದ ೧೯೧೦). ಅವರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. ಅವರ ಕಥೆಗಳು ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ (೧೯೩೪), ಎಸ್.ಎಸ್. ನವಣ (೧೯೫೬), ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ (೧೯೩೪), ವಿ.ವಿ. ಶೇಶೈ (೧೯೬೦) ಮುಂತಾದವರಿಂದಲೂ, ಅವರ '.....' (ಪುನರುತ್ಥಾನ) ಮತ್ತು 'ವಾರ್ ಅಂಡ್ ಪೀಸ್' (ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ) ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದೇಜಗೌ ಅವರಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೋಲುವಂಥ ಚಿಂತನಗಳು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ 'ಆತ್ಮಕಥೆ' ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವನ್ನುಳ್ಳ ಕೃತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. '೧೯೫೮ರಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲದಿಂದ ಇದನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದರು, ಶೈಲವ, ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಯೌವನವೆಂಬ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೃತಿ (ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಆತನು ರಚಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ!) ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಭಾವುಕವಾಗಿ ಸಾಗುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಮನವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೂ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆನಂದಕ ಬಂಧು ವರ್ಗದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಅವರ ಸುಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಅವರಿಗೆ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಹೃದಯ ವೃಂದಕ್ಕೂ ಇದು ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಭಾಷಾಂತರಕಾರನ ಬಿನ್ನಪ

ಇದು, ಅವತಾರಪುರುಷರೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗದ್ವಂದ್ಯರಾದ ಭಾರತರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಪೂಜ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ ಗುರು ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ, ರಷ್ಯಾದ ಮಹಾ ಸಾಹಿತಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಿಯೂ, ಜನಾನುರಾಗಿಯೂ ಆದ ಕೌಂಟ್ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ನ-ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ.

ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ರಚಿಸಿದ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರಬಂಧ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪಗಳು ರಷ್ಯ ಒಂದರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲ ಭಾಷಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಶೈಶವ ಎನ್ನುವುದು, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಬರೆಯಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ಮೊದಲ ಭಾಗ; ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಾಲ್ಕು ಘಟ್ಟಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರಿಡುವ ಯೋಚನೆ ಆತನಿಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಪುಸ್ತಕದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಲು ಆತನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಶೈಶವವನ್ನು ೧೮೫೨ ರಲ್ಲೂ, ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ೧೮೫೪ ರಲ್ಲೂ, ಯೌವನವನ್ನು ೧೮೫೬ ರಲ್ಲೂ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ. ಆತ ನಾಲ್ಕನೇ ಭಾಗವಾದ ಯೌವನ ದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವನ್ನು ಬರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಶೈಶವವು ನಿಕೊಲೆಂಕಾ ಇರ್ಸೆನ್ಯೇವ್‌ನ (ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ನ) ಮುಂಚಿನ ವರ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಆತನ ಮೊದಲನೇ ಮಹಾದುಃಖವಾದ ಮಾತೃವಿಯೋಗವನ್ನೂ, ನಗರದಲ್ಲಿ ಆತನು ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿ (ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ)ಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಜೀವನವನ್ನೂ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ತನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾದ ಶೈಶವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾಗ ಆತನಿಗೆ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಆತನ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಭಾವುಕತೆಯ ನವ್ಯತೆ-ಗಂಭೀರತೆ, ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕತಾವಾದದಲ್ಲಿ ಆತನ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಶೀಲನಾಶಕ್ತಿ-ಇವುಗಳಿಂದ, ಇದು ಆ ಮಹಾ ರಷ್ಯನ್ ಸಾಹಿತಿಯ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರಕ್ಕೆ ಮೂಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ರಷ್ಯನ್ ಒಬ್ಬಾತನಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೂ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಪುಟದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ; ಇನ್ನು ಹಲವಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಲು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು ಮೈಸೂರು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಜೀವರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಡಾ|| ಸಿ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಶಾರದಾ ವಿಲಾಸ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಕರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎ.ವಿ. ರಂಗನಾಥ್‌ರವರು. ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನನಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಭಾರತೀ ಪ್ರಕಾಶನದ ಒಡೆಯರೂ, ನನ್ನ ತರುಣ ಮಿತ್ರರೂ ಆದ, ಶ್ರೀ ಬಿ. ನರಸಿಂಗರಾಯರಿಗೂ, ಇದನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್‌ನ ಮಾಲೀಕರೂ, ನನ್ನ ಸಮ್ಮಿತ್ರರೂ ಆದ, ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾಯರಿಗೂ ನಾನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಋಣಿ.

ಮೈಸೂರು

ತಾ|| ೨೩-೧೦-೧೯೫೮

“ಆನಂದ”

ಸಿರಿಗನ್ನಡ ನುಡಿವೆಣ್ಣು ಹೊಂಗನಸು ಮೈತಳೆದ ರೂಪರೂ
ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಕೋವಿದರೂ
ಕನ್ನಡಕುಲ ಹೃತ್ಕುಮುದ ಚಂದ್ರರೂ
ನನ್ನ
ಪರಮ ಸಖರೂ
ಆದ

ಪದ್ಮಭೂಷಣ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ., ಡಿ.ಲಿಟ್.
ಅವರಿಗೆ — ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು
ಅನನ್ಯ ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

— ಆನಂದ

ಪರಿವಿಡಿ

ಮುನ್ನುಡಿ	v
ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ	vi
ಹೊಸಹೆಜ್ಜೆ	vii
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	ix
ಭಾಷಾಂತರಕಾರನ ಬಿನ್ನಪ	xiv

ಶೈಲವ

೧. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್	೧
೨. ಅಮ್ಮ	೯
೩. ಅಪ್ಪ	೧೩
೪. ಪಾಠಗಳು	೧೯
೫. ಯಾತ್ರಿಕ	೨೪
೬. ಬೇಟೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು	೩೦
೭. ಬೇಟೆ	೩೪
೮. ಆಟಗಳು	೪೦
೯. ಪ್ರಥಮ ಪ್ರೇಮದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ	೪೩
೧೦. ನನ್ನ ತಂದೆ ಎಂತಹ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು?	೪೫
೧೧. ಅಧ್ಯಯನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ	೪೮
೧೨. ಗ್ರೀಷಾ	೫೩
೧೩. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ	೫೭
೧೪. ಅಗಲುವಿಕೆ	೬೩
೧೫. ಶೈಲವ	೭೦
೧೬. ಪದ್ಯಗಳು	೭೪
೧೭. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರೈಕೋವಾ	೮೨
೧೮. ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್	೮೮

೧೯. ಇವಿನ್ ಹುಡುಗರು	೯೪
೨೦. ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸಗತರು	೧೦೪
೨೧. ಮಸುರ್ಕಾ-ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು	೧೧೧
೨೨. ಮಸುರ್ಕಾ	೧೧೭
೨೩. ಮಸುರ್ಕಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ	೧೨೦
೨೪. ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ	೧೨೫
೨೫. ಪತ್ರ	೧೨೮
೨೬. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಾದಿದ್ದುದು	೧೩೫
೨೭. ದುಃಖ	೧೩೮
೨೮. ಕಡೆಯ ದುಃಖದ ನೆನಪುಗಳು	೧೪೫

ಬಾಲ್ಯ

೧. ಕುದುರೆಗಳು ಬದಲಾಯಿಸದ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಣ	೧೫೯
೨. ಸಿಡಿಲು ಬಿರುಗಾಳಿ	೧೬೭
೩. ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಗಳು	೧೭೩
೪. ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿ	೧೭೯
೫. ಅಣ್ಣ	೧೮೧
೬. ಮಾಷಾ	೧೮೫
೭. ತೋಟಾ	೧೮೮
೮. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಚರಿತ್ರೆ	೧೯೩
೯. ಹಿಂದಿನದು ಮುಂದುವರಿದದ್ದು	೧೯೭
೧೦. ಮುಂದುವರಿದುದು	೨೦೨
೧೧. ಕಡಿಮೆ ನಂಬರು	೨೦೫
೧೨. ಪುಟ್ಟ ಬೀಗದ ಕೈ	೨೧೨
೧೩. ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತುಕಿ	೨೧೫
೧೪. ಗ್ರಹಣ	೨೧೮
೧೫. ಗ್ರಹಣ	೨೨೨
೧೬. ಕಷ್ಟಪಡದೆ ಊಟವಿಲ್ಲ	೨೨೭
೧೭. ದ್ವೇಷ	೨೩೩
೧೮. ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿ	೨೩೬

೧೯.	ಬಾಲ್ಯ	೨೪೨
೨೦.	ವೊಲೊದ್ಯಾ	೨೪೬
೨೧.	ಕಟೆಂಕಾ ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ	೨೫೦
೨೨.	ತಂದೆ	೨೫೩
೨೩.	ಅಜ್ಜಿ	೨೫೭
೨೪.	ನಾನು	೨೬೦
೨೫.	ನಾನು	೨೬೨
೨೬.	ಚರ್ಚೆಗಳು	೨೬೫
೨೭.	ಸ್ನೇಹದ ಪ್ರಾರಂಭ	೨೭೧

ಯೌವನ

೧.	ನನ್ನ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯೌವನದ ಆರಂಭ	೨೭೭
೨.	ವಸಂತ	೨೭೯
೩.	ಹಗಲುಗನಸುಗಳು	೨೮೩
೪.	ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವರ್ಗ	೨೮೮
೫.	ನಿಯಮಗಳು	೨೯೭
೬.	ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ	೩೦೦
೭.	ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದು	೨೯೪
೮.	ಎರಡನೇ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ	೩೦೮
೯.	ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾದ ರೀತಿ	೩೦೮
೧೦.	ಚರಿತ್ರೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ	೩೧೧
೧೧.	ಗಣಿತದ ಪರೀಕ್ಷೆ	೩೧೭
೧೨.	ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ	೩೨೧
೧೩.	ನಾನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದು	೩೨೬
೧೪.	ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಡುಬ್ಲೊವ್ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ	೩೩೩
೧೫.	ನನ್ನ ಜಯದ ಉತ್ಸವಾಚರಣೆ	೩೩೮
೧೬.	ವ್ಯಾಜ್ಯ	೩೪೩
೧೭.	ಕೆಲವು ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆ	೩೪೯
೧೮.	ವಲಾಖಿನರು	೩೫೪
೧೯.	ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವ್-ರು	೩೬೧

೨೦. ಇವಿನ್-ರು	೩೬೫
೨೧. ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು	೩೭೦
೨೨. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನೊಡನೆ ಒಂದು ಆಪ್ತ ಸಂಭಾಷಣೆ	೩೭೪
೨೩. ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್-ರು	೩೮೧
೨೪. ಪ್ರೇಮ	೩೮೮
೨೫. ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ	೩೯೫
೨೬. ನನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನ	೪೦೦
೨೭. ದ್ವಿತಿ	೪೦೬
೨೮. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ	೪೧೨
೨೯. ಹುಡುಗಿಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೋಧರ್ಮ	೪೧೮
೩೦. ನನ್ನ ಹವ್ಯಾಸಗಳು	೪೨೪
೩೧. ಸೊಗಸುಗಾರತನ	೪೨೯
೩೨. ಯೌವನ	೪೩೩
೩೩. ನೆರೆಯವರು	೪೪೧
೩೪. ತಂದೆಯವರ ವಿವಾಹ	೪೪೭
೩೫. ನಾವು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆವು	೪೫೨
೩೬. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ	೪೫೯
೩೭. ಹೃದಯದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು	೪೬೫
೩೮. ಸಮಾಜ	೪೬೮
೩೯. ಪಾನೋತ್ಸವ	೪೭೨
೪೦. ನೆಖ್‌ಲ್ಯುಡೋವ್-ರೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ	೪೭೮
೪೧. ನೆಖ್‌ಲ್ಯುಡೋವ್‌ನೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ	೪೮೩
೪೨. ಮಲತಾಯಿ	೪೮೯
೪೩. ಹೊಸ ಗೆಳೆಯರು	೪೯೬
೪೪. ಸುಖಿನ್ ಮತ್ತು ಸೆಮೆನೊವ್	೫೦೪
೪೫. ನನ್ನ ಸೋಲು	೫೧೧

ಶೈಲವ

೧. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್

೧೮ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೨ ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ-ಅಂದರೆ, ನನಗೆ ಬಲು ಸೊಗಸಾದ ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಬಂದ ನನ್ನ ಹತ್ತನೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಕಳೆದ ಮೂರನೇ ದಿನ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ-ಏಳು ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನಿನ್ನೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾದ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು, ತಮ್ಮ ಕೈಲಿದ್ದ ನೋಣಬಡಿಗೆ (ಒಂದು ಕೋಲಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ದಪ್ಪನಾದ ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಟಿನ ಕಾಗದ)ಯನ್ನು, ನೋಣ ಒಂದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ನನ್ನ ತಲೆಯ ನೇರದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗಡೆ ರಪ್ಪನೆ ಬಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಅವರ ರೀತಿಗೆಟ್ಟ ಬಡಿತದಿಂದ, ಸತ್ತ ನೋಣ ನೇರವಾಗಿ ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಓಕು ಮರದ ಮಂಚದ ತಲೆ ಹಲಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಕ್ಷೆಯವಿಗ್ರಹವೂ ಬಡಿಗೆಗೆ ತೊಡರಿಕೊಂಡು ತೂಗಾಡತೊಡಗಿತು. ನಾನು ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಇಣಕಿ ನೋಡಿ, ಎದ್ದು, ವಿಗ್ರಹದ ತೂಗಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ನೋಣವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದೆ; ಅನಂತರ ಕೋಪದಿಂದ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ನಿದ್ರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕ್ವಿಲಿನ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಗೌನನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅದೇ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆಂಪುದಾರದಿಂದ ಹೆಣೆದ ಒಂದು ನೆತ್ತಿ ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕುಲಾವಿಗೆ ಒಂದು ಕುಚ್ಚು ಇತ್ತು. ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮೆದುವಾದ ಆಡಿನ ಚರ್ಮದ ಮೊಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರು ಗೋಡೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತ, ಕಂಡ ಕಂಡ ನೋಣಗಳನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತ ಹೋದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ :

‘ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇವರೇಕೆ ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಇವರೇಕೆ ನೋಣಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ವೋಲೋದ್ಯನ ಹಾಸಿಗೆ ಬಳಿ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ? ಅಲ್ಲಿ ನೋಣಗಳ ರಾಶಿಯೇ ಇದೆ!-ವೋಲೋದ್ಯ ನನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವನು; ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವನು; ಅದಕ್ಕೇ ಇವರು ನನಗೆ ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ! ನನಗೆ ಕಾಟ ಕೊಡೋದು ಹೊರತು, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲ! ತಾವು ಮಾಡಿದ ಗದ್ದಲದಿಂದ ನಾನು ಬೆಚ್ಚಿ ಎಚ್ಚರವಾದೆ—ಅಂತ ಇವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು; ಆದರೂ ಏನೂ ಕಾಣದೋರ ಹಾಗೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ಇದಾರೆ! ಅಸಹ್ಯ ಮನುಷ್ಯ!

ಆಹಾ! ಇವರ ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಗೌನೋ! ಇವರ ಕುಲಾವಿನೋ!-ಅದರ ಕುಚ್ಚೋ!-ಎಲ್ಲ ಅಸಹ್ಯ!!”

ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಾನು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಕಾರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ತೂಗುಹಾಕಿದ್ದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಮಣಿ ಕಸೂತಿಯ ಮೆಟ್ಟಿನೊಳಗಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ನೋಣಬಡಿಗೆಯನ್ನು ಮೊಳೆಗೆ ತಗಲಹಾಕಿ, ನಗುಮುಖದಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು.

“ಏಳು ಮಗೂ; ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ಹಜಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು, ನನ್ನನ್ನು ದಯೆ ತುಂಬಿದ ಜರ್ಮನ್ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಕರೆದರು. ಅನಂತರ ಅವರು ನನ್ನಬಳಿ ಬಂದು ಕಾಲದಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತಮ್ಮ ಜೇಬಿನಿಂದ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದರು. ನಾನು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಟಿಸಿದೆ. ಮೊದಲು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ನಶ್ಯವನ್ನು ಏರಿಸಿ, ಮೂಗನ್ನು ಒರಸಿಕೊಂಡು, ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿ, ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ನನ್ನ ಹಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ ಇಡುತ್ತ, ನಗುತ್ತ, “ಏಳು! ಏಳು! ಸೋಮಾರಿ ಶಿಖಾಮಣಿ!” ಎಂದರು.

ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ ಅಂದರೆ ಭೀತಿಇದ್ದರೂ ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಹಾರಿಬೀಳದೆ, ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡದೆ, ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಿಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹುದುಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒದರಿ, ನಗದೆ ಇರಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ.

“ಆಹಾ! ಇವರು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರು! ನಮ್ಮನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ! ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದನಲ್ಲ!”—ಎಂದು, ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು ಆಗ.

ಈಗ ನನಗೆ ಅವರ ಮೇಲೂ ನನ್ನ ಮೇಲೂ ಬೇಸರ ಹುಟ್ಟಿತು; ನಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು; ಅಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು; ನನ್ನ ನರಗಳೆಲ್ಲ ಬುಡಮೇಲಾಗಿದ್ದವು.

ದಿಂಬಿನ ಅಡಿಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ಕಂಬನಿ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, “ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರಿ.-ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್” ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ ಇಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ “ಏನಾಯಿತು? ಕೆಟ್ಟ ಕನಸೇನಾದರೂ ಬಿತ್ತೇ?” ಎಂದು ಆತಂಕದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು. ಆತನ ದಯೆತುಂಬಿದ ಜರ್ಮನ್ ಮುಖ, ನನ್ನ ಕಂಬನಿಯ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ತೋರಿಸಿದ ಅವರ ಅನುಕಂಪ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು; ನಾನು ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ಹಿಂದೆ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ಚರ ಬಗೆಗೆ ದ್ವೇಷ ಹುಟ್ಟಿ ಅವರ ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಗೌನ್, ಕುಲಾವಿ, ಕುಚ್ಚು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಗೆತಾನೆ

ಅಸಹ್ಯವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನೋ ತಿಳಿಯದಾದೆ. ಈಗಲಾದರೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಅವೆಲ್ಲ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕುಲಾವಿಯ ಕುಚ್ಚು ಸಹ ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯತನಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ತೋರಿತು.

ನನಗೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಕನಸಾಯಿತು-ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಸತ್ತಿದ್ದರು-ಹೊಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು-ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಏನು ಕನಸು ಕಂಡೆನೋ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನೊಂದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ನನಗೆ ಆ ಭಯಾನಕವಾದ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ನಿಜವೆಂದೇ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ, ಬೇರೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಈಗ ಪುನಃ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಹರಿಯತೊಡಗಿತು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಕಾಲುಚೀಲಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಕನಸಿನ ದುಃಖಕರವಾದ ಯೋಚನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮಕ್ಕಳ ಸೇವಕ ನಿಕೊಲಾಯಿ ಬಂದ. ಇವನು ಚೂಟಿಯಾದ, ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಾಗಿದ್ದ, ಸದಾ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾದ, ವಿನಯಸಂಪನ್ನನಾದ, ಮಾಟಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಇವನು ಇವಾನಿಚ್‌ರ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತ. ಇವನು ನಮ್ಮ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ತಂದ. ವೊಲೋದ್ಯಾಗೆ ಬೂಟ್ಟು ಮಾದರಿಯ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಿದ್ದವು. ನನಗಾದರೋ, ಇನ್ನೂ ರಿಬ್ಬನ್ ಬಿಗಿಯುವ ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ ಎಳೇ ಹುಡುಗರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾದರಿಯ ಷೂ-ಗಳು! ನನಗೆ ಅವನ ಮುಂದೆ ಅಳಲು ನಾಚಿಕೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹರ್ಷದಾಯಕವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ. ವೊಲೋದ್ಯಾ ಮುಖತೊಳೆಯುವ ಬಾನಿಯ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು, ನನ್ನ ಸಹೋದರಿಯ ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಮಾರ್ಯಾ ಇವನೋವ್ವಾಳನ್ನು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿನೋದವಾಗಿ ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಟವಲನ್ನೂ, ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಬೂನನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬಾನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಗಂಭೀರ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಕೊಲಾಯ್ ಸಹ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ.

“ಸಾಕುವಾಡಿ ವ್ಲಾದಿಮಿರ್ ಪೆತ್ರೋವಿಚ್, ದಯವಿಟ್ಟು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಿ”-ಎಂದ.

ನಾನು ಪೂರ್ಣ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾದೆ.

“ನೀವೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೀರಾ?”

—ಎಂದು, ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಈಗ ಅವರ ಧ್ವನಿ ಗಡುಸಾಗಿತ್ತು; ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತಂದ ಕರುಣೆಯ ಮಾರ್ದವ ಅದರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಬೇರೆ ಮನುಷ್ಯರೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ದಯೆ ತುಂಬಿದ ಧ್ವನಿ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು. ನಾನು ಬೇಗ ಬೇಗ ಬಟ್ಟೆಹಾಕಿಕೊಂಡೆ; ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡೆ; ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ, ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈಲೊಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಬಾಗಿಲಿಗೂ ಕಿಟಕಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ತಮ್ಮ ವಾಡಿಕೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಬಾಗಿಲ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಎರಡು ಮರದ ಅಟ್ಟಣೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಮಕ್ಕಳದು, ಅಂದರೆ ನಮ್ಮದು; ಇನ್ನೊಂದು, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಖಾಸಾ ಸ್ವತ್ತಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಅಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲದೆ ಇತರ ಎಲ್ಲ ತರದ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿಂತಿದ್ದವು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಲಗಿದ್ದವು. “ಹಿಸ್ಟೋರಿ ಡೆಸ್ ವಾಯೇಜಸ್”ನ ಕೆಂಪು ಬೈಂಡಿನ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಸಂಪುಟಗಳು ಮಾತ್ರ ಗೋಡೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒರಗಿಸಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಇವಲ್ಲದೆ, ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳು—ದೊಡ್ಡವು, ಉದ್ದನೆಯವು, ಚಿಕ್ಕವು, ಪುಸ್ತಕವಿಲ್ಲದ ಖಾಲಿ ರಟ್ಟುಗಳು, ರಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಪುಸ್ತಕಗಳು—ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ನಮ್ಮನ್ನು ಆಟಕ್ಕೆ ಬಿಡುವ ಮೊದಲು ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರವನ್ನು ನೇರಮಾಡುವಂತೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೇಳಿದಾಗ, ಆಟಕ್ಕೆ ಓಡುವ ಅವಸರದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ತುರುಕಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅಟ್ಟಣೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಮ್ಮದರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ನಮ್ಮದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ನನ್ನ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ; ಕೋಸುಗೆಡ್ಡೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವುದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ; ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ರಟ್ಟು ಇರಲಿಲ್ಲ; ಸಪ್ತವರ್ಷ ಸಮರದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಸಂಪುಟ—ಇದರ ಒಂದು ಮೂಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೋಸ್ಪಾಟಿಕ್ಸ್ ಕುರಿತ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಾನಿಯೂ ಆಯಿತು. ಆದರೆ, ಅವರು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಮೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ “ನಾರ್ಡ್ಸ್ ಬೀ” ಎಂಬ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಓದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಅಟ್ಟಣೆಯ ಮೇಲೆ ಇತರ ಎಷ್ಟೋ ವಸ್ತುಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನಗೆ ಅವರ ನೆನಪನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಒಂದಿದೆ; ಅದು, ರಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ದೀಪದ ಮುಸುಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮರದ ಸ್ತಂಭವಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ಮರದ ಚಿಕ್ಕ ಗೂಟಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮುಸುಕನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೂ ಕೆಳಕ್ಕೂ ಜಾರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ದೀಪದ ಮುಸುಕಿನ ಹೊರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಂಗಸಿನ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಕೂದಲಣಿಗಿತ್ತಿಯ (Hair dresser) ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಇಂತಹ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚತುರರಾಗಿದ್ದರು. ದೀಪದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಈ ದೀಪದ ಮುಸುಕನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಅವರ ಆ ಎತ್ತರವಾದ ಆಕೃತಿ-ಮೈಮೇಲೆ ಮೆತ್ತನೆಯ ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಗೌನು-ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಕುಲಾವಿ-ಅದರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇಣುಕುತ್ತಿರುವ ತೆಳುವಾದ ನರೆಗೂದಲು-ಇವೆಲ್ಲ ಈಗ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಂತಿವೆ. ಅವರು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿರುವುದು-ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿದ ದೀಪ-ಮುಸುಕಿನ ಮೇಲೆ ಆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು-ಅವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ದೀಪದ ಮುಸುಕಿನ ನೆರಳು-ಎಲ್ಲ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಅವರು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ; ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಕುರ್ಚಿಯ ಕೈಪಿಡಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮುಂದೆ ಅವರದ್ದೇ ಗಡಿಯಾರವಿದೆ. ಗಡಿಯಾರದ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬೇಟೆಗಾರನೊಬ್ಬನ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಅವರ ಚೌಕಳಿ ಕರವಸ್ತ್ರ, ಅವರ ಕಪ್ಪಾದ ದುಂಡು ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ, ಹಸುರು ವರ್ಣದ ಕನ್ನಡಕದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ದೀಪ ಆರಿಸುವ ಚಿಮ್ಮಟ ಎಲ್ಲ, ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಣಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೇ ಸಾಕು, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಆತ್ಮ ತಿಳಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಅವರ ಮನಸ್ಸು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂದೂ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಮನೆಯ ಕೆಳಗಡೆಯ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಮನದಣಿಯ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಓಡಾಡಿದನಂತರ, ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಮಹಡಿಗೆ ಹತ್ತಿ, ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮುಖ ಶಾಂತವಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾನು ಅವರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅವರು ಏನೂ ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕನ್ನಡಕ ಮೂಗಿನ ತುದಿಗೆ ಜಾರಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಅರೆ

ಮುಚ್ಚಿದ ಅವರ ನೀಲಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಏನೋ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಂದೇ ಸಮದ ಉಸಿರಾಟ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಾರನ ಚಿತ್ರವಿದ್ದ ಅವರ ಗಡಿಯಾರದ ಟಿಕ್-ಟಿಕ್ ಶಬ್ದ ಹೊರತಾಗಿ, ಕೊಠಡಿ ನೀರವತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ: ಬಡಪಾಯಿ, ಬಡಪಾಯಿ ಮುದುಕ! ನಾವಾದರೋ ಹುಡುಗರು ಹಲವರು ಇರುವುದರಿಂದ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಲೆತು ಆಡಬಹುದು, ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಇವರೋ! ಪಾಪ! ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ! ಇವರಿಗೆ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ತಬ್ಬಲಿಯ ಹಾಗೆ-ತಾವೇ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ, ಇವರ ಜೀವನದ ಕಥೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ದುಃಖಕರವಾಗಿದೆ! ಇವರು ನಿಕೊಲಾಯಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದುದರ ನೆನಪು ನನಗಿದೆ. ಇವರಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರ!!

ಅವರ ವಿಷಯ ಯೋಚಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಕೈಹಿಡಿದು, “ಖಿಯ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರೇ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಂತ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕೂಡಲೆ ಅವರು ನನ್ನ ಮೈದಡವುತ್ರ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೊಠಡಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹರಿದು ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಕುಶಲ ಕೈಗಳು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಭೂಪಠಗಳನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಹೋಗುವ ಬಾಗಿಲಿದ್ದ ಮೂರನೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ರೂಲುದೊಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೂರ್ತಿ ಕಚ್ಚು ಕಚ್ಚಾಗಿ ಹಳೆಯದಾಗಿತ್ತು; ಅದು ನಮ್ಮದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಸ್ವಂತದ್ದು; ಇದು ಹೊಸದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು, ಕಾಪಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಗೆರೆ ಎಳೆಯುವ ಸಾಧನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ‘ಆಳುವ’ ದೊಣ್ಣೆಯಾಗಿತ್ತು! ಬಾಗಿಲ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯಿತ್ತು. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಚಕ್ರಾಕಾರಗಳೂ, ಸಣ್ಣ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಕತ್ತರಿ ಗುರುತುಗಳೂ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಎಡಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮೂಲೆಯಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೂರಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಆಹಾ! ಆ ಮೂಲ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ! ಬಿಸಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಿಂಡಿ-ಅದರ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದ, ಎಲ್ಲ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದೆ. ನನಗೆ ಆ ಮೂಲೆವಾಸ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು, ಮಂಡಿಗಳ ಯಾತನೆ ಮಿತಿಮೀರಿದಾಗ, ನಾನು ನರಳುತ್ತ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ-ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. “ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೆತ್ತನೆಯ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ಹೈಡ್ರೋಸ್ಪಾಟಿಕ್ (ನೀರೊತ್ತಡ ವಿಜ್ಞಾನ) ಓದುತ್ತಾ ಇರೋದು ಅವರಿಗೇನೋ ಹಿತವಾಗಿದೆ! ಆದರೆ ನನ್ನ ಪಾಡೇನು?” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ಇರುವುದು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲಿ ಎಂದು, ಗಾಳಿಕಿಂಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮೆತ್ತಗೆ ತೆರೆಯುವುದು-ಮುಚ್ಚುವುದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅಥವಾ, ಗೋಡೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾರೆಯನ್ನು ಕೆರೆದು ಬೀಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ತೀರ ದೊಡ್ಡ ಗಾರೆ ಚೂರೇನಾದರೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಜೋರಾಗಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಯವೇ ಶಿಕ್ಷೆಗಿಂತ ಕೇಡಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕಂಪಿಸುತ್ತ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಗಮನಿಸದವರಂತೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೊಠಡಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ಮೇಜು ಇತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹರಕಾದ ಕಪ್ಪು ಮೇಣಗಪಟ ಹಾಸಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಕುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಜಿನ ಅಂಚು, ಹರಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ, ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯದ ಹಲವು ಕಾಲುಮಣೆಗಳಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಹಲಗೆಗಳು, ಬಹುಕಾಲದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ, ಸವೆದು ನುಣುಪಾಗಿದ್ದವು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಿಟಕಿಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ರಸ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಆ ರಸ್ತೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಲ್ಲಿ, ಉಬ್ಬು, ತಗ್ಗು, ಕೊರಕಲು, ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಪರಿಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು. ರಸ್ತೆಯ ಆಚೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರಂಬೆಗಳನ್ನು ಸವರಿದ ನಿಂಬೆಗಿಡಗಳ ಸಾಲು; ಈ ಸಾಲಿನ ಮೂಲಕ ಇಣಕಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಣೆದ ಬೇಲಿ; ಅದರ ಆಚೆ, ಒಂದು ಹೆಚ್ಚನೆಯ ಹುಲ್ಲು ಮೈದಾನ; ಮೈದಾನದ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಣಜ; ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಸಿದ ಮರಗಳ ಕಾಡು; ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರನ ಗುಡಿಸಲು-ಇಷ್ಟೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಲಗಡೆ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ತಾರಸಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದುದು ವಾಡಿಕೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಉತ್ತಲೇಖನದ ಪುಟವನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾವು ಆ

ಕಿಟಕಿಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅಮ್ಮನ ಕಪ್ಪಾದ ತಲೆ, ಇನ್ಯಾರದೋ ಬೆನ್ನು, ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಮಾತು-ಕಥೆ, ನಗು ಇವುಗಳ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಧ್ವನಿಗಳೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ, ನಮಗೆ ಅವರ ಬಳಿ ಇರಲು ಆಗದೇ ಇದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಪವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. “ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಕೂಡ ಈ ಹಾಳು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಪಾಠ ಯಾವಾಗ ತಪ್ಪುತ್ತೆ? ನನಗೆ ಬೇಕಾದವರ ಕೂಡ ಸದಾ ಇರೋ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡೋನಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಈ ಪಾಠ ಕಲಿಯೋ ಕಷ್ಟ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗೋದು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಕೋಪ ದುಃಖವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ತಲೆ ತುಂಬ ಏನೇನೋ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಯೋಚನೆಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಕೇಳಿಸದ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು, ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಗೌನನ್ನು ತೆಗೆದು, ತಮ್ಮ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಕವಲು ಬಾಲದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ಆ ಅಂಗಿಯ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆ ಡುಬ್ಬಾಗಿ ಮಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ತಮ್ಮ ಕೊರಳ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆನಂತರ, ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬೆಳಗಿನ ವಂದನೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಲು ನಮ್ಮನ್ನು ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

೨. ಅಮ್ಮ

ಅಮ್ಮ ಬೈರಕು ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಚಹ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಒಂದು ಕೈ ಚಹ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿತ್ತು; ಇನ್ನೊಂದು “ಸಮೋವಾರ”ದ ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಸಮೋವಾರಿ”ನಿಂದ ಕುದಿಯುವ ನೀರು ಚಹ ಮಡಕೆಗೆ ಬಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಚಹ ಕಷಾಯ ತಟ್ಟೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ಅವರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಮನಿಸದೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಅವರು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖದ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಕಳೆದುಹೋದ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ನೆನಪುಗಳು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೃಶ್ಯ, ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳ ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುವಂತೆ, ಮಾಸಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಾಗ, ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ದಯೆಯನ್ನೂ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಕಂದುವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಅವರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸುರುಳಿ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮಚ್ಚೆ, ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದ ಅವರ ಕೊರಳಪಟ್ಟಿ, ನನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ತಡವರಿಸಿ ನನ್ನಿಂದ ಮುತ್ತಿಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅವರ ತಂಪಾದ ಮೃದುಹಸ್ತ-ಇವುಹೊರತು ನನಗೆ ಇನ್ನೇನೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆಕೃತಿಯ ಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ನಿಲುಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಸೋಫಾದ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯದಾದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಿಯಾನೋ ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಲೈಬ ಅದರ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಕ್ಲಿಮೆಂಟಿಯ ರಾಗಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ತಾನೆ ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ್ದವು. ಅವಳಿಗೆ ಆಗ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ. ಅವಳ ಮೈ ವರ್ಣ ನಸುಶ್ಯಾಮಲ. ಅವಳು ಮೊಟಕಾದ ನಾರು ಬಟ್ಟೆಯ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು; ಕುಸುರಿಅಂಚಿನ ಮೋಟುಪಾಜಾಮಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಪಿಯಾನೋವಿನ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಆರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮಾತಾನ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅರೆ ಓರೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ

ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಧರಿಸಿದ್ದ ಕುಲಾವಿಗೆ ನಸುಗೆಂಪುವರ್ಣದ ರಿಬ್ಬನ್ನುಗಳಿದ್ದವು. ಅವಳು ನೀಲಿ ಜಾಕೆಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದ್ದ ಅವಳ ಮುಖ ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಯಿತು. ಅವರ ಕಡೆ ಕೋಪದಿಂದ ಒಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿದಳು ಅಷ್ಟೆ; ಅವರ ವಂದನೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಂದಿಸದೆ, ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು-ಎರಡು-ಮೂರು, ಒಂದು-ಎರಡು-ಮೂರು ಎಂದು ಎಣಿಸುತ್ತ, ಕಾಲಿನಿಂದ ತಾಳ ಹಾಕತೊಡಗಿದಳು.

ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಇದೊಂದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಎಂದಿನಂತೆ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಂದಿಸಿದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಚಕಿತರಾದರು; ತಲೆಗೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದ ಏನೋ ಯಾತನೆಯ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟುವವರಂತೆ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತವನ್ನು ಚಾಚಿದರು. ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಅದನ್ನು ಮುತ್ತಿಡಲು ಬಾಗಿದಾಗ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಅವರ ಸುಕ್ಕುಹಿಡಿದ ಕಪೋಲವನ್ನು ಮುತ್ತಿಟ್ಟರು: “ನಿಮಗೆ ವಂದನೆಗಳು, ಪ್ರಿಯ, ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್” ಎಂದರು. ಅನಂತರ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡುತ್ತ,

“ಮಕ್ಕಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದವೇ?” - ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ಒಂದು ಕಿವಿ ಕಿವುಡಾಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಪಿಯಾನೋ ಶಬ್ದದಿಂದ ಏನೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸೋಫಾಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಬಾಗಿದರು; ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಪರಮಾವಧಿಯಂತೆ, ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು,

“ನತಾಲ್ಯಾ ನಿಕಲಾಯೇವ್ನಾ-ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಿರಾ?” - ಎಂದರು.

ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ನೆಗಡಿಯ ಭಯ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ತಲೆಯಿಂದ ಕೆಂಪು ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೈರಕು ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ,

“ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್, ಕುಲಾವೀನ ತೆಗೆಯಬೇಡಿ.....ಮಕ್ಕಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದವೇ-ಅಂತ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೇಳಿದೆ” - ಎಂದರು.

ಈಗಲೂ ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಏನೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತು, ತುಂಬ ಸಹೃದಯತೆಯಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕರು. ನನ್ನ ತಾಯಿ, ಮಾರ್ಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ ಕಡೆತಿದುರಿ, ನಗುತ್ತ,

“ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಿಲ್ಲಿಸು ಮೀಮೀ, ನಮಗೆ ಏನೂ ಕೇಳಿಸೋದೇ ಇಲ್ಲ” – ಎಂದರು.

ಸುಂದರವಾದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮುಖ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಾಗ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸೊಬಗನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತನ್ನು ಚೇತನದಿಂದ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜೀವನದ ಅತಿ ಕಷ್ಟವಾದ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಆ ಮಧುರವಾದ ನಗೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರವಾದರೂ ನೆನಪಿನಿಂದ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲೆನಾದರೆ, ದುಃಖ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಬಳಿ ಸುಳಿಯಲಾರದು. ಸೌಂದರ್ಯ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಮುಖದ ಮೋಹಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ, ಆ ಮುಖವು ಸುಂದರವಾದದ್ದು; ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಆ ಮುಖವು ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದು; ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಮುಖದ ಮೋಹಕತೆ ಭಂಗವಾದರೆ, ಆ ಮುಖ ಕುರೂಪವಾದದ್ದು.

ನನ್ನ ತಾಯಿ ಆದರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು, ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಿಸಿ, ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ,

“ಈ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನೀನು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತೆ, ಹೌದೇ?” – ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ,

“ಏಕೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆ?” – ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿಸುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

“ನಾನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ-ಅಮ್ಮಾ”-ಎಂದೆ. ನನ್ನ ಸುಳ್ಳುಕನಸಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿವರವೂ ನೆನಪಾಗಿ ನನ್ನ ಮೈ ನಡುಗಿತು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚೌರವರು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನಿಜವೆಂದು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಕನಸಿನ ವಿಚಾರ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹವಾಗುಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತು ನಡೆಯಿತು. ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಮೀಯೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಅಮ್ಮ, ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹರಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವರಿಗೆಂದು, ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆರು ಸಕ್ಕರೆಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಇದ್ದ ತಮ್ಮ ಕಸೂತಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಹೋಗುವಾಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರು ಒಕ್ಕಣೆ ಕಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ತಪ್ಪದೆ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ” – ಎಂದರು.

ಸಂಗೀತ, ತಾಳ, ಎಣಿಕೆ, ಬಿರುನೋಟ, ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ನಾವು ಅಷ್ಟನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆವು. ತಾತನವರ ಕಾಲದಿಂದ ಅಡಿಗೆಯವನ ಕೋಣೆಯೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗಿ, ತಂದೆಯವರ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆವು.

೨. ಅಪ್ಪ

ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಇಳಿಜಾರು ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ನಿಂತು, ಅದರ ಮೇಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಕೋಟೆಗಳು, ಪತ್ರಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕು ನೋಟುಗಳ ಕಡೆ ಕೈತೋರಿಸುತ್ತ, ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ಪಾರುಪತ್ತೇಗಾರ ಯಾಕೊವ್ ಮಿಕೆಲೊವ್ ಕೂಡ ಬಿರುಸಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು, ಬಾಗಿಲಿಗೂ ಬರಾಮೀಟರಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ, ತಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಕೈಗಳೆರಡನ್ನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಯದಿಂದ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ತಂದೆಯವರ ಕೋಪ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ, ಯಾಕೊವ್‌ನ ಬೆರಳು ತಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೂ ಜೋರಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ತಂದೆಯವರು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಬೆರಳುಗಳ ಚಲನೆಯೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಯಾಕೊವ್ ತಾನೇ ಮಾತಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಅವನ ಬೆರಳುಗಳು ಗಡಿಬಡಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾಕೊವ್‌ನ ಬೆರಳುಗಳ ಚಲನದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳಿಂದ ಅವನ ರಹಸ್ಯವಾದ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬಂತೆ ತೋರಿತು ನನಗೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಮುಖ ಮಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರುದ್ದಿಗ್ನವಾಗಿ ಶಾಂತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಧೇಯತೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು; “ನನ್ನದು ಸರಿಯಾದ ಮಾತು; ಆದರೆ ತಾವು ತಮಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು” ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು, ಅವನ ಮುಖಭಾವ.

ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ “ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತಾಳಿ” ಎಂದಷ್ಟೆ ಹೇಳಿ, ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಪಾರುಪತ್ತೇಗಾರನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಭುಜಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕುತ್ತ,

“ಹೀಗಾದರೆ ದೇವರೇ ಗತಿ! ಈವೊತ್ತು ನಿನಗೇನು ಬಂದಿದೆ, ಯಾಕೊವ್! ಈ ಕವರಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಂಟುನೂರು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳು—”

—ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಯಾಕೊವ್ ತನ್ನ ಎಣಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಂಟುನೂರು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಎಣಿಸಿ, ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತ. ತಂದೆಯವರು ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ,

“...ನನ್ನ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಖರ್ಚುಗಳಿಗೆ, ತಿಳಿಯಿತೇ? ಗಿರಣಿಯಿಂದ ನೀನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು-ಸರಿಯೋ? ಸರ್ಕಾರೀ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ನೀನು ಎಂಟು ಸಾವಿರ ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳಷ್ಟು ಸಾಲದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಒಣ ಹುಲ್ಲಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಪ್ರಕಾರವೇ-ನಲವತ್ತೈದು ಕೊಪೆಕುಗಳ ದರದ ಮೇಲೆ, ಏಳು ಸಾವಿರ ಪೂಡುಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಹಣವಾಯಿತು? ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ-ಸರಿಯೋ?” - ಎಂದರು.

“ಸರಿ-ಸ್ವಾಮೀ” - ಎಂದ, ಯಾಕೋವ್.

ಆದರೆ ಅವನ ಬೆರಳುಗಳ ವೇಗವಾದ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ತಂದೆಯವರ ಮಾತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಅವನು ಏನನ್ನೋ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತಂದೆಯರು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ,

“ಸರಿ ಈಗ ಕೇಳು, ಈ ಒಟ್ಟು ಹಣದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು (ಯಾಕೋವ್ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ, ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿಟ್ಟು) ನನಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಈ ದಿನದಿಂದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. (ಯಾಕೋವ್, ತನ್ನ ಎಣಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಕುಲುಕಿ ತಿರುಗಿಸಿ, ಅದೇ ರೀತಿ ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರಗಳೂ ಮಾಯವಾಗುವುವೆಂದು ಬಹುಶಃ ಸೂಚಿಸಿದ) ಆಮೇಲೆ, ಹಣ ಇರುವ ಈ ಕವರನ್ನು ಇದರ ಮೇಲಿರುವ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಬೇಕು” - ಎಂದರು.

ನಾನು ಮೇಜಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ. ಲಕ್ಕೋಟಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ವಿಳಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದೆ; “ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ ಮಾಯರ್” - ಎಂದಿತ್ತು.

ನಾನು ನೋಡಬಾರದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆನೆಂದು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರು ನನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ನಾನು ಮೇಜಿನಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೋ, ಅಥವಾ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೋ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅರ್ಥ ಏನಾದರೂ ಆಗಿರಲಿ ಎಂದು ನಾನು, ನನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲಿದ್ದ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಸ್ನಾಯುಮಯವಾದ ಕೈಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೆ. ಯಾಕೋವ್ ತಂದೆಯವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ,

“ಅಪ್ಪಣೆ ಸ್ವಾಮಿ; ಆಮೇಲೆ, ಖಬರೋವ್ಕಾ ಹಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಗಳೇನು-” ಎಂದ.

ಖಬರೋವ್ಕಾ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಸೇರಿದ ಗ್ರಾಮವಾಗಿತ್ತು.

“ಅದನ್ನು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲೇ ಬಿಡು; ಏನೇ ಆದರೂ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದ ನೀನು ಅದನ್ನು ಬಳಸಕೂಡದು”-

ಯಾಕೋವ್ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳು ಮೌನವಾಗಿದ್ದ; ಆಮೇಲೆ ಅವನ ಬೆರಳುಗಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಬಹುವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದುವು. ತಂದೆಯವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಕು ವಿಧೇಯಭಾವ ಮಾಯವಾಯಿತು; ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಪಟಭಾವ ತಲೆದೋರಿತು. ಅವನು ಎಣಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದ :

“ಸ್ವಾಮೀ, ಪ್ರೋತರ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರೋವಿಚ್‌ರವರೇ, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲಿಗೆ ಹಣ ಪಾವತಿಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.” ಎಂದ; ಅನಂತರ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯೋಚಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವವನಂತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ, “ನಾವು ಹಣವನ್ನು ಸಾಲದ ವಸೂಲಿ, ಗಿರಣಿ ಮತ್ತು ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ.” ಎನ್ನುತ್ತ, ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ಅವನು ಎಣಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಬಾಬಿನ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದ. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಬಿಟ್ಟು ತಂದೆಯವರ ಕಡೆ ಹರಿತವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ “ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಡವಟ್ಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಶಂಕೆ” - ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದ.

“ಯಾಕೆ?”-

“ಸ್ವಾಮೀ, ವಿವರಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ; ಗಿರಣಿಯ ಬಾಬ್ತು-ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೇಳಲು ಗಿರಣಿ ಮಾಲಿಕ ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕೂಡಲೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ತಾವೇ ದಯವಿಟ್ಟು ಅವನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತೀರಾ?”

ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಗಿರಣಿಗನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವರು ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ.

“ಅವನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?”- ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಅದೇ ಹಳೇ ಕಥೆ! ಗಿರಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವೇ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಅಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಖರ್ಚಾಯಿತಂತೆ. ಧಣಿಗಳೇ, ನಾವು ಅವನನ್ನು ಗಿರಣಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಏನಾದರೂ ಅನುಕೂಲವಿದೆಯೇನು? ಆಮೇಲೆ, ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಸಾಲದ ವಿಚಾರ; ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಹಣ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ-ಅದನ್ನು ಬೇಗ ವಾಪಸು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ- ಎಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ನಾನು ತಮಗೆ ವರದಿಮಾಡಿದ ನೆನಪಿದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ

ಹಿಂದೆ, ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಇವಾನ್ ಅಫನಾಸಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಂಪು ಭರ್ತಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಅದರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದೆ. ಪ್ರೋತರ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರೋವಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ತಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವವರಾದರೂ, ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಮ್ಮ ಕೈಮೀರಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಹಣಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು-ಆತ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರು. ತಾವು ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಷ್ಟೆ? ನಾವು ಅದನ್ನು ಮೂರು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮಾರುತ್ತೇವೆಂದೇ ಭಾವಿಸೋಣ....”

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಅವನು ಎಣಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮೌನವಾಗಿದ್ದ; ಆಮೇಲೆ, ಮೊದಲು ಎಣಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕಡೆಗೂ, ಅನಂತರ ತಂದೆಯವರ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿದ. ಅವನು ನೋಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, “ಅದು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಂದು ತಾವೇ ನೋಡೋಣಾಗಲಿ; ಅಲ್ಲದೆ, ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರೋ ಹಾಗೆ, ಈಗ ಮಾರಿದರೆ ನಮಗೆ ನಷ್ಟ” ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಅವನ ಬಳಿ ಅನೇಕ ವಾದಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಏನೋ ತಂದೆಯವರು, ಅವನ ವಾದಗಳಿಗೆ ಆಸ್ವದವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ,

“ನನ್ನ ಏರ್ಪಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಾವು ಹಣಪಡೆಯುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಡವಾಗುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಏನೂ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ-ನೀನು ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟನ್ನು ಖಬರೋವ್ಕಾ ನಿಧಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು” - ಎಂದರು.

“ಆಗಬಹುದು ಸ್ವಾಮೀ” - ಎಂದ, ಯಾಕೊವ್.

ತಂದೆಯವರ ಈ ಕಡೇ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಯಾಕೊವ್‌ಗೆ ಅಪಾರ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು, ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಕೈಬೆರಳುಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಯಾಕೊವ್ ಒಬ್ಬ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದ; ಆದರೂ, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವನು ಉತ್ತಮಶಾಲಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದ. ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಪಾಠಪತ್ರೇಗಾರರಂತೆ, ಅವನು ಧನೀಯ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅವರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಲೂ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದಲೂ, ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಹಿತವನ್ನು ಕುರಿತ ಅವನ ಯೋಚನೆಗಳು ತೀರ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ತನ್ನ ಯಜಮಾನಿಯ ಆಸ್ತಿಯ ಆದಾಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಆಸ್ತಿ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನು ಸದಾ ಸಿಡಿಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಆದಾಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು

ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪೆತ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭಕರವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಸಾಹಸಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವನ ಮುಖ ಗೆಲುವಾಯಿತು.

ಯಾಕೊವ್‌ನ ಕೂಡ ಮಾತು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ತಂದೆಯವರು ಆದರದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದರು. ನಾವು ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ-ನಮ್ಮ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು-ನಾವು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಓದಬೇಕು-ಎಂದು ನಮಗೆ ಹೇಳಿದರು.

“ಬಹುಶಃ ಈಗಾಗಲೇ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು-ನಾನು ಈ ರಾತ್ರೆ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ-ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ-ಅಂತ. ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೀರಿ; ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನ ಕೂಡ ಇರುತ್ತಾರೆ. ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೀರಿ-ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ-ಅಂತ ತಿಳಿಯೋದು ಒಂದೇ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ. ನೀವು ಇದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು”-ಎಂದರು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದ ಏನೇನೋ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾವು ಏನೋ ವಿಶೇಷವಾದುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವ ಈ ಸುದ್ದಿ ನಮಗೆ ಹಠಾತ್ತನೆ ತಗುಲಿದ ಪೆಟ್ಟಿನಂತಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉದ್ವೇಗಗೊಂಡ ವೊಲೋದ್ಯಾನ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಯಿತು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಅಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವನು ಕಂಪಿಸುತ್ತ ಪುನರುಚ್ಚರಣೆ ಮಾಡಿದ.

ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ “ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕನಸು ಈ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು! ಓ, ದೇವರೇ!-ನಿನ್ನ ದಯದಿಂದ ಇನ್ನೇನೂ ಕೇಡಾಗದಿರಲಿ!” - ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಬದಲಾಯಿತು : “ನಾವು ಈ ರಾತ್ರೇನೇ ಹೊರಡೋದಾದರೆ ನಮಗೆ ಪಾಠದ ಕಾಟ ತಪ್ಪೋದಂತೂ ಖಂಡಿತ! ಅದೀಗ ಸೊಗಸು! ಆದರೆ ಪಾಪ! ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗಾಗಿ ನನಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತೆ. ನಾವು ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು ಖಂಡಿತ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಹಣವಿದ್ದ ಲಕ್ಕೋಟಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದದ್ದು. ಉಹುಂ! ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ! ಅಮ್ಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದೆ ಬಡಪಾಯಿ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗದ ಹಾಗೆ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲೇ-ಓದುತ್ತಾ ಇರೋದೇ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲು. ಅವರು ಬಹಳ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರಬೇಕು-ಪಾಪ ಮುದುಕ!”

-ಎಂದು, ಅಲುಗಾಡದೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಕರಿಬೂಟುಗಳ ರಿಬ್ಬನ್ನುಗಳನ್ನೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ.

ತಂದೆಯವರು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಕೂಡ ಬರಾಮೀಟರಿನಲ್ಲಿನ ಇಳಿತವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿ, ಅನಂತರ ಯಾಕೊವ್‌ನನ್ನು ಕುರಿತು, ತಾವು ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಪಡ್ಡೆ ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು; ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಪಾಠಕ್ಕೆ ವಾಪಸು ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೇಟೆಗೆ ಒಯ್ಯುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

ನಾನು ಮಹಡಿ ಹತ್ತಿ ತಾರಸಿಗೆ ಓಡಿದೆ. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ, ತಂದೆಯವರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದ ಬೇಟೆನಾಯಿ, ಕಣ್ಣನ್ನು ಪಿಳಿಪಿಳಿಗುಟ್ಟುತ್ತ, ಬಿಸಿಲು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಅದರ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು,

“ಈ ದಿನ ನಾವು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ಮಿಲೋಚ್ಕಾ! ನಾವು ಮತ್ತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿಯಾಗೋ ಸಂಭವವಿರಲ್ಲ; ಇದೋ ನಿನಗೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ನಮಸ್ಕಾರ!” - ಎಂದೆ.

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿತು.

೪. ಪಾಠಗಳು

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತೀರ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಹುಬ್ಬುಗಂಟು, ತಮ್ಮ ಕೋಟನ್ನು ಬೀರುವಿಗೆ ರೊಯ್ಯನೆ ಎಸೆದ ರೀತಿ, ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೋಪದಿಂದ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡ ಬಗೆ, ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ಸಂಭಾಷಣೆ' ಪಾಠದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸಲು, ಅವರು ತಮ್ಮ ಉಗುರಿನಿಂದ ಊರಿ ಗೀಚಿದರು; ಈ ಎಲ್ಲ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಕ್ಷೋಭೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವೊಲೋದ್ಯಾ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೆ ನನಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿತ್ತು. 'ಸಂಭಾಷಣೆ' ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನತನಕ ಮೂಡನಂತೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಅಗಲುವಿಕೆಯ ಯೋಚನೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ, ಓದಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರೆಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು (ಇದು ಕೆಟ್ಟ ಸೂಚನೆಯಾಗಿತ್ತು) ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕಂಠಪಾಠವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ, ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ "ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಇನ್ನೊಬ್ಬ "ನಾನು ಕಾಫಿ ಮಂದಿರದಿಂದ ಬಂದೆ" ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದ ಅಳು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ, ನಾನು "ನೀನು ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಹೇಳಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿದ್ದು ಚಿತ್ತಾಗಿ, ಬರವಣಿಗೆ, ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟುವ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನೀರಿನಿಂದ ಬರೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಸಿಟ್ಟಾದರು; ನನ್ನನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ನನ್ನದು ಮೊಂಡತನ-ಕೈಗೊಂಬೆ ಆಟ (ಈ ಮಾತುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು) ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದರು. ರೂಲು ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿದರು. ದುಃಖದಿಂದ ನನಗೆ ಮಾತೇ ಹೊರಡದಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಅವರ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬೇಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು. ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆ

ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ಅವರಿಗೇ ತೋರಿತೋ ಏನೋ, ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ನಿಕೊಲಾಯ್‌ನ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿ ತೆಗೆದರು.

ಆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಾಗುವ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಗೇ ಕೇಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತ.

“ಕೇಳಿದೆಯಾ ನಿಕೊಲಾಯಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರಂತೆ?”- ಎಂದರು. ನಿಕೊಲಾಯ್ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಆಹಾ, ಕೇಳಿದೆ”-ಎಂದ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ನಿಕಲಾಯ್ ಏಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು “ಬೇಡ, ಏಳಬೇಡ ನಿಕೊಲಾಯ್!” ಎಂದು ತಡೆದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಆಗ, ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ನಾನು ಮೂಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಹೋದೆ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಧ್ವನಿ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು; ಅವರು ನಿಕೊಲಾಯ್‌ನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಒಬ್ಬ, ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಹತ್ತಿರದವನಾಗಿರಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಅವರಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಅನ್ನೋದು ಇಲ್ಲ-ಅಂತ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತೆ, ನಿಕೊಲಾಯ್” - ಎಂದರು.

ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ತನ್ನ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಿಕೊಲಾಯ್ ಹೌದು-ಎಂಬಂತೆ ತಲೆದೂಗಿದ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಕೈಲಿದ್ದ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನೂ ತಾರಸಿಯ ಕಡೆಗೆ ಎತ್ತಿ, ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ,

“ನಾನು ಈ ಮನೇಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ನಾನು ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಇವರು ನನ್ನ ಮಮತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಧ್ಯರು-ಅಂತ, ದೇವರ ಇದಿರಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ, ನಿಕೊಲಾಯ್, ನಿನಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ ನಿಕೊಲಾಯ್, ವೊಲೋದ್ಯಾಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಅವನ ಹಾಸಿಗೆ ಬಳಿ ಒಂಬತ್ತು ದಿನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚದೆ ಹೇಗೆ ಕಾವಲು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ-ಅಂತ? ಹೌದು! ಆಗ ನಾನು ‘ಒಳ್ಳೆಯವನು - ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್’ ಆಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. (ಕಟುವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕು) ಈಗ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ; ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ಓದಬೇಕು-ಅಂದರೆ, ಇದುವರೆಗೂ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ-ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಅಲ್ಲೇ ನಿಕಲಾಯ್?”

ನಿಕಲಾಯ್ ದಬ್ಬಳವನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ದಾರವನ್ನೆಳೆಯುತ್ತ, “ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ-ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಓದುತ್ತಾರೆ”-ಎಂದ.

“ಹೌದು, ಇನ್ನು ನಾನು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿಬಿಡಬೇಕು! ಆದರೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಗಳೇನಾದವು? ಅವರ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? (ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿಕಲಾಯ್, ನಾನು ನತಾಲ್ಯಾ ನಿಕಲಾಯೇವ್ನಾನ್ನ್ನು ಅಪಾರ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ-ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಗತಿ ಏನಾಗಿದೆ? ಅವರ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ (ಒಂದು ಚಕ್ಕಳದ ಚೂರನ್ನು ಬಹು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು) ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾರಣ, ನಾನು ಏಕೆ ಇನ್ನು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ-ಎಂದು ಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮುಖಸ್ತುತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಅವರ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ-ಅದಕ್ಕೆ! (ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ದೇವರೇ ಅವರ ವಿಚಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಐಶ್ವರ್ಯವೇನೂ ಹೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.....ದೇವರ ದಯದಿಂದ ನನ್ನ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನೇ, ನಿಕಲಾಯ್?” - ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್.

ನಿಕಲಾಯ್ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದ - ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವವನಂತೆ-ನೋಡಿದ; ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಇದೇ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರು ಹಿಂದೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಜನರಲ್‌ರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಸೇವೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆ ಇತ್ತಂತೆ. (ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು.) ಅವರು ಸ್ಯಾಕ್ಸೊನಿ, ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ ‘ಸ್ಯಾನ್‌ಹೀಟ್’, ದರ್ಜಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಅವರ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುತ್ತ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು. ನಾನು ನನ್ನ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋದೆ; ಅಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಾನು ರಾಜಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಎದ್ದುಬಂದು ಉತ್ತಲೇಖನ ಬರೆಯಲು ಕಾಪಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಸಿದ್ಧವಾದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಂತೆ ಬಹಳ ರೀವಿಯಿಂದ ಕುಳಿತರು. ಬಹಳ ಆಳವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆಯಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು:

“ದು-ಗುಣ-ಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ-ಅತ್ಯಂತ ಅಸ-ಹ್ಯವಾದದ್ದು “.....ಇದನ್ನು ಬರೆದಾಯಿತೇ?” (ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ನಶ್ಯವನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು) “ಅತ್ಯಂತ ಅಸಹ್ಯವಾದದ್ದು ಕೃ-ತ-ಘ್ನ-ತೆ’.... ಕೃತಘ್ನತೆ-ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ” - ಎಂದರು.

ನಾನು ಕಡೆಯ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆದು, ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ತಲೆಯುತ್ತಿ ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಅವರು ಕಂಡೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕು “ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ” ಎಂದು, ಕಾಪಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಸಂಜ್ಞೆಮಾಡಿದರು.

ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಅತಿ ಗೂಢ ಭವನೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವಂತೆ ಇದ್ದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವರು, ಅನೇಕಬಾರಿ, ವಿವಿಧ ಶೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ-ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತಭಾವದಿಂದ ಓದಿದರು. ಅನಂತರ ನಮಗೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಪಾಠವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಕಿಟಿಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರು. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಈಗ ಮೊದಲಿನ ವಿಷಣ್ಣಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ; ತನಗಾದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂತೋಷ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು, ಅದರಲ್ಲಿ.

ಗಂಟೆ ಹನ್ನೆರಡೂಮುಕ್ಕಾಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಪಾಠವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ; ಹೊಸ ಪಾಠವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಸರ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಸಿವು ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದವು. ಮಿತಿ ಮೀರಿ ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿದ್ದ ನಾನು, ಊಟದ ಆಗಮನದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಬಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದ ಆ ಹೆಂಗಸು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒರೆಸಲು ಬಂದಳು; ಅನಂತರ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ತಟ್ಟೆಗಳ ಝಣಝಣ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು. ಆಮೇಲೆ, ಹೂದೋಟದಿಂದ ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕ ಮತ್ತು ಕಟಿಂಕಾರೊಡನೆ (ಕಟಿಂಕಾ ಮಿಮಿಯ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಮಗಳು) ಮಿಮಿ ಬಂದಳು. ಆಗಲೆ ಊಟ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಫೋಕಾನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ! ಫೋಕಾ ಬಂದು

ಊಟದ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಕಾರ್ಲೊ ಇವಾನಿಚ್ಚರನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅತ್ತ ಎಸೆದು, ಮಹಡಿ ಇಳಿದು ಓಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದ ಕಾರಣ ನಾನು ಅವನು ಬರುವುದನ್ನು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ, ಹಂತದ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದೊಂದು ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಆದರೆ ಅದು ಪೋಕಾನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದು ನನಗೆ ಹೃದ್ಯತವಾಗಿತ್ತು! ಅವನ ಬೂಟಿನ್ ಕಿರುಕುಲು ಧ್ವನಿಯನ್ನು ನಾನು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅಪರಿಚಿತನಾಗಿದ್ದ.

೨೯. ಯಾತ್ರಿಕ

ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ. ಅವನ ಮುಖ ಉದ್ದವಾಗಿ, ಬಿಳುಪೇರಿ, ಸಿಡುಬಿನ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅವನ ತಲೆಯ ನೆರೆಗೂದಲು ಉದ್ದವಾಗಿತ್ತು; ತೆಳುವಾದ ಗಡ್ಡದ ಕೂದಲು ಕೆಂಪುವರ್ಣದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾದರೆ, ತಲೆಯಷ್ಟನ್ನೇ ಅಲ್ಲ-ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನು ಬಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು-ಅಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಒರಟಾದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ, ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿಯಿದ್ದ ಸಡಿಲವಾದ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಭಾರಿ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ ಅವನು, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿದ; ಅಗಲವಾಗಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು, ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಕಟವಾಗಿ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನಕ್ಕ. ಅವನ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾಗಿತ್ತು; ಅದರ ಬಿಳಿ ಗುಡ್ಡೆ ಎಡೆ ಬಿಡದೆ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ, ಅವನ ವಿಕಾರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವನು, “ಹಾ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ!” ಎಂದು ಕೂಗಿ, ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿದ; ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅವನ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಗಂಭೀರ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಮೇಣಗಪಟದ ಅಂಚನ್ನೆತ್ತಿ ಧೂಳನ್ನು ಊದಿ, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಶಿಲುಬೆಯ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕಡೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿದ; ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಕಂಪಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ಓ! ಎಂಥಾ ನಾಚಿಕೆಗೇಡು! ಓ! ಎಷ್ಟು ವಿಷಾದಕರ! ಅವರೆಲ್ಲ ಓಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಉಕ್ಕಿಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಗಿಯ ತೋಳಿನಿಂದ ಒರಸಿಕೊಂಡ.

ಅವನ ಒರಟಾದ ಗೊಗ್ಗರು ಧ್ವನಿ ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಕಶವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಚಲನಗಳಲ್ಲಿ ಅವಸರದ ಸೆಳೆವಿನ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿದ್ದವು; ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಅಸಂಬದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಅವನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತೋರಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವರವಿಧಾನ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ವಿಕಾರವಾದ ಅವನ ಹಳದಿ

ಬಣ್ಣದ ಮುಖದಲ್ಲಿ, ನಿಜವಾದ ದುಃಖಭಾವ ಹೊಮ್ಮಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣ, ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕನಿಕರ, ದುಃಖ, ಭಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇವನೇ ಯಾತ್ರಿಕ ಗ್ರೀಷಾ.

ಇವನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ? ಇವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಯಾರು? ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವನು ಯಾತ್ರಿಕ ಜೀವನವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದ?—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಯಾರೂ ಅರಿಯರು. ನನಗಾದರೂ ಇವನ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿದ್ದುದು ಇಷ್ಟೆ: ಇವನು ತನ್ನ ಹದಿನೈದನೇ ವರ್ಷದಿಂದ, ಚಳಿಗಾಲ-ಬೇಸಿಗೆಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬರೀಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹುಚ್ಚನೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಿತನಾಗಿದ್ದ; ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಮಠಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ; ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಲಿದವರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ; ಕೆಲವು ರಹಸ್ಯಗರ್ಭಿತವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ (ಇವುಗಳನ್ನು ಕೆಲವರು ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು); ಇವನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಯಾರೂ ಅರಿಯರು; ಇವನು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ; ಇವನು ಐಶ್ವರ್ಯಂತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಪುತ್ರನೆಂದೂ, ಸಾತ್ವಿಕನೆಂದೂ ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು, ಇವನು ಶುದ್ಧ ಅಪ್ರಯೋಜಕ ಹಳ್ಳಿಗನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರು.

ಅಂತು, ಕಡೆಗೂ ನಾವು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಆತುರವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಫೋಕಾ ತನ್ನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದ. ನಾವೆಲ್ಲ ಮಹಡಿ ಇಳಿದು ಮನೆಯ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಗ್ರೀಷಾ, ಇನ್ನೂ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಲೇ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದು, ಹಂತದ ಪ್ರತಿ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನೂ ತನ್ನ ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟುತ್ತ, ಇಳಿದ. ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರ ತೋಳನ್ನೊಬ್ಬರು ಅವಲಂಬಿಸಿ ತಗ್ಗಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಬೈರಕು ಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ದಿವಾನಿ ಪೀಠದ ಎರಡು ತುದಿಗಳಲ್ಲೂ ಎರಡು ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಗಳು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಮೂಲೆಯಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಮಾರ್ಯ ಇವಾನೋವ್ವಾ ಇವುಗಳಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಾಗಿ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು, ತಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರುನುಡಿಗಳಿಂದ ಗದರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಬೈರಕುಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿ, ಕೂಡಲೆ ಮುಖವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಅವಳು ತಾಳಿದ ಮುಖಮುದ್ರೆಗೆ “ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್, ನೀನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ!” ಎಂದು, ಯಾರಾದರೂ ಅರ್ಥ ಕಟ್ಟಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ

ಕಣ್ಣುಗಳ ನೋಟದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ನಮಗೆ ಏನೋ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಆತುರವಾಗಿದ್ದದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ತಟ್ಟನೆದ್ದು ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದು, ಮಿಮಿಯ ಉಗ್ರ ನಿಯಮದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು! ನಾವು ಮೊದಲು ಆಕೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ “ಮಿಮೀ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಕೆರೆದ ಸದ್ದುಮಾಡಬೇಕು; ಅನಂತರವೇ ನಾವು ಮಾತುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಮಿಮಿಯೋ!—ಎಂತಹ ಅಸಹನೀಯ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು! ಅವಳು ಎದುರಿಗಿದ್ದರೆ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದದ್ದು—ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದದ್ದು ಎನ್ನುವುದು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಸದಾ—ಅದರಲ್ಲೂ, ನಾವು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ!—ನಮ್ಮನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಥವಾ ಊಟದ ಸಮಯ ಅನ್ನಿ, ಯಾರ ಕಾಟವೂ ಬೇಡ ಅಂದುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವು, ಇಷ್ಟವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ಅದರ ಸವಿಯನ್ನನುಭವಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಬೇಕು—ಆಗಲೇ ಮಿಮಿ ತಪ್ಪದೆ “ಒಳ್ಳೇದು, ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬ್ರೆಡ್ಡಿನೊಡನೆ ತಿನ್ನು” ಅಥವಾ “ನಿನ್ನ ಮುಳ್ಳು ಚಮಚ ಹೇಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀ?” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. “ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ ಇವಳಿಗೇಕೆ?” ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಅವಳು, ಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಲಿ! ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿದ್ದಾರೆ!”—ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇದ್ದ ದ್ವೇಷದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಪೂರ್ತಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ಎದ್ದು ಭೋಜನಶಾಲೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಾಗ, ಕಟಿಂಕಾ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಅಂಗಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ “ನಮ್ಮನ್ನೂ ಬೇಟೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂತೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳು” ಎಂದು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು.

“ಆಗಲಿ, ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದೆ ನಾನು.

ಗ್ರೀಷಾನೂ ಭೋಜನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಊಟಮಾಡಿದ. ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ತಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ನೋಡಿದರೆ ಭಯವಾಗುವಂತೆ ಮುಖವನ್ನು ಅವಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ, ತನಗೆ ತಾನೇ “ಇದು ವ್ಯಸನಕರ...ಅವಳು ಹಾರಿಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ...ಪಾರಿವಾಳ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತದೆ...ಓ! ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿದೆ!” ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಗೋಗಿದ.

ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಅಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸು ಕ್ಷೋಭೆಗೀಡಾಗಿತ್ತು. ಈಗ, ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿದ್ದ ಗ್ರೀಷಾ ಅವನ ಮಾತುಗಳು—ಅವನ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳ ಚಿತ್ತಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಅವಳು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಒಂದು ತಟ್ಟೆ ಸಾರನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ,

“ಓ ಹೌದು, ಒಂದು ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ ಹೇಳೋದನ್ನು ಮರತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ— ಈಗ ಜ್ಞಾಪಕವಾಯಿತು”—ಎಂದಳು.

“ಏನದು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಅಪ್ಪ.

“ನೋಡಿ, ದಯವಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಆ ಕೂರ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕಿಸಿ; ಗ್ರೀಷಾ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವು ಅವನನ್ನು ಇನ್ನೇನು ಕಚ್ಚಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಹಾಳು ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೂ ಬೀಳಬಹುದು!”—ಎಂದಳು ಅಮ್ಮ.

ಅಮ್ಮ ಅವನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗ್ರೀಷಾ ನಮ್ಮ ಮೇಜಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ. ನಾಯಿಯ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಹರಿದುಹೋಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಉಡುಪನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ಆಹಾರವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಬಾಯಲ್ಲೇ,

“ನನ್ನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದಿದ್ದವು...ದೇವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ... ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಭೂ ಬಿಡುವುದು ಬಹಳ ಪಾಪ.... ಹೊಡೆಯಬೇಡಿ ಬಾಲ್ವಾಕ್.... ಯಾಕೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು? ದೇವರು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾನೆ....ಈಗ ಕಾಲ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ” —ಎಂದ.

ಅಪ್ಪ ಅವನ ಕಡೆ ನಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ,

“ಅವನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರೋದು? ನನಗೆ ಅವನ ಒಂದು ಮಾತೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದರು.

ಅಮ್ಮ “ಒಳ್ಳೇದು, ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ (ಅವನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ) ‘ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ’ ಅಂತ; ಯಾರೋ ಬೇಟೆ ಆಳು ಬೇಕಂತಲೇ ಅವನ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಭೂ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಆ ಬೇಟೆ ಆಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬಾರದು—ಅಂತ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು”—ಎಂದಳು.

“ಓ! ಹಾಗೋ! ನಾನು ಬೇಟೆ ಆಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ—ಅಂತ ಇವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು?” (ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ) ನಾನು ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿಶ್ವಾಸಿಯಲ್ಲಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ— ಇವನಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಸಂತೋಷವೂ ಇಲ್ಲ; ಮತ್ತೆ....

ಅಪ್ಪ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಅಮ್ಮ ಭಯಗೊಂಡವಳಂತೆ,

“ಹಾ! ಹಾಗನ್ನಬೇಡಿ ಪ್ರಿಯ, ಇವನ ವಿಷಯ ನೀವು ಏನು ಬಲ್ಲಿರಿ?”— ಎಂದಳು.

“ನೋಡು, ಇಂತಹ ಮಂದಿಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ನನಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದವು ನನಗೆ, ಗೊತ್ತೇ? ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಜನರು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಬರ್ತಾನೇ ಇದ್ದಾರೆ; ಅವರೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ತರದವರು-ಒಂದೇ ಕಥೆಯ ಪುನಶ್ಚರಣೆ”-ಎಂದರು ಅಪ್ಪ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ವಾದಿಸುವುದು ಇಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವಳು ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸಲು,

“ಎಲ್ಲಿ, ನನಗೊಂದು ಸಿಹಿ ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನು ಕೊಡಿ ನೋಡೋಣ; ಈ ದಿನ ಅವು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆಯೇನು?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಅಪ್ಪ ಒಂದು ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಮ್ಮನಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ದೂರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಮಾತನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ,

“ನೀನು ಏನೇ ಹೇಳು, ನನಗಂತು ಬಹಳ ಬೇಜಾರು; ವಿವೇಕಿಗಳೂ ನಾಗರಿಕರೂ ಆದ ಜನರೂ ಇಂತಹ ಮಂದಿಯ ಬಲೆಗೆ ಬಿಳೋದನ್ನ ನೋಡಿದರೆ, ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಲೂ ಬಹಳ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಮುಳ್ಳು ಚಮಚದಿಂದ ಮೇಜನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು.

“ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೇಳಿದ್ದು ಒಂದು ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನು, ನನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಬೇಸರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಅಮ್ಮ.

ಅಪ್ಪ, ಕೈಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ,

“ಇಂತಹ ಮಂದಿಯನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು!” ಎಂದು, ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆ ಅಹಿತವಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗುಳುನೆಗೆ ನಗುತ್ತ “ಇಂತಹವರಿಂದ ಆಗೋ ಭಾರಿ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಅಂದರೆ, ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೊದಲೇ ದುರ್ಬಲವಾದ ನರಗಳನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡುವುದು!”

-ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅಮ್ಮ,

“ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳೋದು ಒಂದೇ ಮಾತು; ಈ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ; ಆದರೂ ಚಳಿಗಾಲ-ಬಿಸಿಲುಕಾಲಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಬರೀ ಕಾಲಿನಲ್ಲೇ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ; ಎರಡು ಪೂಡುಗಳ ತೂಕವಿರುವ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಉಡುಪಿನ ಒಳಗಡೆ ಸದಾ ಧರಿಸಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ; ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸೋ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಮನುಷ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೀ ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ-ಅಂತ ನಂಬೋದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ” ಎಂದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗರೆದು “ಇನ್ನು ಕಾಲಜ್ಞಾನದ

ವಿಚಾರ; ಅದರ ಯಾಕೆ-ಏನುಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಲು ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.” ಅಪ್ಪ ಇಂತಹ ದಿನವೇ-ಇಂತಹ ಗಂಟೆಗೇ ಮೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಕಿರೂಷ ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ”-ಎಂದಳು.

ಅಪ್ಪನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಿಮಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿನ (ಮಿಮಿ ಕಡೆಗಿದ್ದ) ಪಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಪಟ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ, ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಓ! ಎಂಥಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ ನನಗೆ!”

-ಎಂದರು. ಅವರು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಏನಾದರೂ ತಮಾಷೆಯಾದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಪ್ಪ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿ,

“ನೀನು ನನಗೆ ಅವನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಜ್ಞಾಪಿಸಿದೆ ಹೇಳು? ನಾನು ಈಗ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ-ಇನ್ನು ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನೋ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ!”-ಎಂದರು.

ಊಟ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕೆ-ಕಟೆಂಕಾ ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಪದೇ ಪದೇ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಕಾಡುತ್ತ, ಅತಿಯಾಗಿ ಏನೋ ಆತಂಕಪಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವರು ಕಣ್ಣುಮಿಟಕಿಸಿದುದರ ಅರ್ಥ “ನಮ್ಮನ್ನೂ ಬೇಟೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಹಾಗೆ ನೀನೇಕೆ ಅವರನ್ನು ಕೇಳೋದಿಲ್ಲ?” ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಮೊಳಕೈಯಿಂದ ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ತಿವಿದೆ; ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ತಿವಿದು ಕಡೆಗೂ ಧೈರ್ಯತಂದುಕೊಂಡ ಪುಕ್ಕಲು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಬರಬರುತ್ತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದೃಢವಾಗಿ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ. ನಾವು ಅದೇ ದಿನ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಬೇಟೆಗೆ ಬರಬೇಕು-ಅನ್ನೋದು ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಅವರ ತೀರ್ಮಾನ ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆನಂದವೆಂದರೆ ಅಮ್ಮನೂ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು.

೬. ಬೇಟೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು

ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಯಾಕೊವನನ್ನು ಕರೆದು, ಬೇಟೆ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದ ಗಾಡಿ, ನಾಯಿಗಳು, ಸವಾರಿ ಕುದುರೆಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪೂರ್ತಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಸವಾರಿ ಕುದುರೆ ಕುಂಟಾಗಿತ್ತು; ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ಬೇಟೆ ಸವಾರಿ ಕುದುರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಜೀನು ಹಾಕುವಂತೆ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬೇಟೆ ಶಬ್ದ ಅಮ್ಮನ ಕಿವಿಗೆ ಏನೋ ಕರ್ಕಶವಾಗಿತ್ತು; ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕುದುರೆ ಕಾಡುಮೃಗದ ರೀತಿ ಏನೋ ಇರಬೇಕು, ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಅದು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೋ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದೇಬಿಡುತ್ತದೆ— ಎಂದು ಅವಳ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಪ್ಪನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಅವಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದೈರ್ಯ ಹೇಳಿದರು. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅದನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ತನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟ—ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ. ಆದರೂ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಬೇಟೆ ಮುಗಿಯೋತನಕ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪೂರ್ತಿ ಕಳವಳಕ್ಕೀಡಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಊಟ ಮುಗಿಯಿತು; ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯಲು ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದರು; ನಾವು ಹೂದೋಟಕ್ಕೆ ಓಡಿದೆವು. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಉದುರಿದ್ದ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಲಾಡುತ್ತ ಹರಟತೊಡಗಿದೆವು—ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ—ಕಟೆಂಕಾಳಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಓಡಲಾರದುದರ ನಾಚಿಗೆಡುತನ—ಗ್ರೀಷಾನ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಮಾಷೆ—ಹೀಗೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಹರಟುತ್ತ ಹೊರಟೆವು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಗಲುವಿಕೆಯ ವಿಷಯ ಒಂದು ಮಾತೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗಾಡಿಯೊಂದು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. ಅದರ ಎರಡು ಸ್ತ್ರೀಗುಗಳ ಮೇಲೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಆಳು ಹುಡುಗ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ, ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಲಗಾಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ನನ್ನ ಮುದಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಎಳೆದು ತರುತ್ತ ಕೋಚ್‌ಗಾಡಿಯ ಆಳು ಇಗ್ನಾಟ್ ಬಂದ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ನಾಯಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿತು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲು ನಾವು

ಬೇಲಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದೆವು; ನೋಡಿದ್ದೇ ತಡ, ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಗಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ದಡದಡನೆ ಓಡಿ ಮಹಡಿ ಹತ್ತಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಟೆಗಾರರನ್ನು ಹೋಲುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆವು, ಷರಾಯಿನ ತುದಿಗಳನ್ನು ಬೂಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ತುರುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಟೆ ಪ್ರೋಷಾಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಅವಸರದಿಂದ ಈ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಹಡಿಯಿಂದಿಳಿದು, ಮನೆ ಮುಂದಿನ ದ್ವಾರಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಅಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಬೇಟೆ ಆಳುಗಳ ಕೂಡ ಹರಟುತ್ತ ನಿಂತೆವು.

ಆ ದಿನ ಸೆಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರಾಕಾರದ ಬಿಳಿಯ ಮೋಡದ ತುಂಡುಗಳು ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳಿ ಅವನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರತೊಡಗಿ, ಮೋಡಗಳು ಆಗಾಗ್ಯೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಬರಬರುತ್ತ ಮೋಡಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಕಪ್ಪುರ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದವು. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ, ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಡೇ ದಿನವಾಗಿದ್ದ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಬೇಟೆಯ ಆನಂದವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವಹಾಗೆ, ಗುಡುಗು ಮಿಂಚಿನ ಮಳೆಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಬಹಳ ದೂರವಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲ ಚದುರತೊಡಗಿದವು; ಕೆಲವು ಬಿಳೀ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, ಉದ್ದವಾಗಿ ಚಾಚಿ ದಿಗಂತದ ಕಡೆ ಓಡಿದವು. ಉಳಿದ-ನೆತ್ತಿಯ ನೇರಕ್ಕಿದ್ದ ಮೋಡಗಳು, ಒಡೆದು ಚೂರು ಚೂರಾಗಿ ತೂರಿ ಕಾಣುವ ತುಂಡುಗಳಾದವು; ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಪೂರ್ಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾದರಿಯ ಮೋಡವೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ಚೆರವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮೋಡ ಮಾಸ್ಕೋವ್ಕಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ-ಹವ, ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ-ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಫೋಕಾ, ಅಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಚುರುಕಿನಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಮುಂಬಾಗಿಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಸರನೆ ಇಳಿದು ಬಂದ; ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೂ ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ, ಕಾಲುಗಳನ್ನು ದೂರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತು “ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಡುವೆಕೊಂಡು ಬಾ!” ಎಂದು ಗಾಡಿಯವನಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ. ಅವನು ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಬಂದ ರೀತಿ-ನಿಂತ ರೀತಿ-ಗಾಡಿಯವನಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ ರೀತಿ-ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ, ನೆನಪಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠನ ಸೋಗು ಇತ್ತು.

ಹಿಂದೆಯೇ ಹೆಂಗಸರು ಬಂದರು. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾವ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು—ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು (ನನಗೇನೋ ಹಿಡಿದು ಕೂರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ) ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವರೆಲ್ಲ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಗಾಡಿ ಹೊರಟಿತು. ಗಾಡಿ ಹೊರಡುವಾಗ, ಅಮ್ಮ ಬೇಟೆ ಕುದುರೆಯ ಕಡೆ ತೋರಿಸುತ್ತ, ಗಾಡಿಯವನನ್ನು ಕುರಿತು ಆತಂಕದಿಂದ ಕಂಪಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ವ್ಲಾದಿಮಿರ್ ಪೆತ್ರೋವಿಚ್—ಗೆ ಅದೇ ಕುದುರೆಯೇನು?”—ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಗಾಡಿಯವನು “ಹೌದು” ಎಂದಾಗ, ಅವಳು ಬೇಸರದಿಂದ ಕೈಕೊಡವಿ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದಳು. ನಾನು ಬಹಳ ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದೆ; ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಅದರ ಕಿವಿಗಳ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ, ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ತರತರವಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆ ಆಳು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನಾಯಿಗಳು ಕುದುರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾವು, ದಯವಿಟ್ಟು ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಿ”— ಎಂದ. ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ,

“ಚಿಂತಿಸಬೇಡ—ನನಗೆ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿಯೇನು ಹೊಸದಲ್ಲ”—ಎಂದೆ.

ದಿಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದರೂ ವೊಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ಬೇಟೆ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅದನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ “ಇದು ಸಾಧುವೇ?”

—ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಲ ಕೇಳಿದ.

ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತಾಗ ಅವನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಂಡ. ಅವನ ತೊಡೆಗಳು ಜೀನನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಪ್ಪಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅಸೂಯೆಯಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರಣವಿತ್ತು; ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ನನ್ನ ನೆರಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಾಗ ನನಗೆ ತೋರಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಸವಾರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ರೀತಿ-ಸೊಗಸುಗಳು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಹಂತದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಪಡೆ ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳ ಪಾಲಕ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ್ದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಬೇಟೆ ಆಳುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬೇಟೆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು ತಂದರು. ಅಪ್ಪನ ನಾಯಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತರತರವಾಗಿ ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅಪ್ಪ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಅವೆಲ್ಲ ಹಾರಿ ಎದ್ದು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿದುವು. ಆಮೇಲೆ, ಮಣಿಗಳ ಕತ್ತುಪಟ್ಟಿ ಧರಿಸಿದ್ದ ಮಿಲ್ಕಾ, ತನ್ನ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಆನಂದವಾಗಿ

ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ಓಡಿಬಂತು. ಅದು ಈಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಇತರ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಕೆಲವು ನಾಯಿಗಳ ಕೂಡ ಸರಸವಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ಕೆಲವನ್ನು ಮೂಸಿ ಗುರುಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು; ಇನ್ನುಳಿದ ನಾಯಿಗಳ ಮೈಮೇಲಿನ ಚಿಗಟಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿದರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಹೊರಟೆವು.

೭. ಬೇಟೆ

ಬೇಟೆಯಾಳುಗಳ ನಾಯಕನ ಹೆಸರು ಟರ್ಕಾ ಎಂದು. ಅವನು ಬೂದುಕಪ್ಪಿನ ಕುದುರೆಯೊಂದನ್ನೇರಿ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂದಲಿದ್ದ ಚರ್ಮದ ತೋಪಿಯೊಂದಿತ್ತು; ಹೆಗಲ ಮೇಲೊಂದು ಭಾರಿ ಕಹಳೆಯೂ, ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲೊಂದು ಚಾಕುವೂ ಇದ್ದವು. ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಾವು ಹೊರಟಿದ್ದುದು ಬೇಟೆಗಲ್ಲ, ಯಾವುದೋ ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ-ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ಅವನ ಕುದುರೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲೇ ಹಲವು ಬಣ್ಣದ ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳು ಗುಂಪುಕೂಡಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದುದು, ಅಲೆಅಲೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವ ಯೋಚನೆ ತಲೆಹೊಕ್ಕ ಸೋಮಾರಿ ನಾಯಿಯ ಪಾಡುಬೇಡ! ತನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ನಾಯಿಯನ್ನು ಅದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಆಗ ಕೂಡಲೆ, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಚಾವಟಿ ಹಿಡಿದ ಸವಾರರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಛೇದಿಸಿ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ “ನಡಿ ಗುಂಪು ಸೇರು!” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.

ನಾವು ಗೇಟನ್ನು ಹಾಯ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದೆವು. ಆಗ ಅಪ್ಪ, ನಮಗೂ ಆಳುಗಳಿಗೂ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ, ತಾವು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ರಯ್ ಹೊಲದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು.

ಧಾನ್ಯದ ಕೊಯಿಲು ಪೂರ್ತಿ ಜೋರಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಹಳದಿ ವರ್ಣದ ಹೊಲದ ಬೈಲು ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯುವತನಕ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದಟ್ಟವಾದ ನೀಲಾರಣ್ಯ ಅದನ್ನು ಒತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ನನಗೆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅದು ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ರಹಸ್ಯಗಳಡಗಿವೆ-ಅದರಾಚೆಯೇ ಪ್ರಪಂಚದ ತುದಿ ಇರಬೇಕು-ಅಥವಾ, ಯಾವುದೋ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಬೇಕು-ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹೊಲದ ಬೈಲು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲಾದ ತೆನೆಗಳ ಕಂತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಜನರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಚುಕ್ಕೆ ಚುಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ-ಇಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ಕೊಯ್ಲಾದ ಓಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಓಲಾಡುವ ತೆನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಾಗಿ ಹಿಡಿದ ಕೊಯ್ಲು ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದ ತೊಟ್ಟಲೊಂದರ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿದ ಇನ್ನಾರೋ ಮಗುವಿನ ತಾಯನ್ನೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ, ಉದುರಿದ ಹೂಮುಚ್ಚಿದ ಜೋಳದ ಕೂಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದ್ದ ಪೈರಿನ ಕಂತೆಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನೂ ಆಚೆಗೆ, ಉದ್ದವಾದ ಷರಟು ಧರಿಸಿದ್ದ ರೈತರು ಗಾಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಧೂಳಿನ ಮೋಡಗಳನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತ, ಪೈರಿನ ಕಂತೆಗಳನ್ನು ಗಾಡಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಳುಗಳ ಮೇಸ್ತಿ ಉದ್ದವೂ ಅಗಲವೂ ಆದ ತನ್ನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಯಿಲು ಲೆಕ್ಕದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಅವನು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಂಡು, ಕೂಡಲೇ ತಲೆ ಮೇಲಿದ್ದ ಕುರಿ ತುಪ್ಪಟದ ತೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಒಂದು ಟವಲಿನಿಂದ ತನ್ನ ಕೆಂಚುಗಡ್ಡವನ್ನೂ ತಲೆ ಕೂದಲನ್ನೂ ಒರಸಿಕೊಂಡು, ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳ ಕಡೆ ಕೂಗಾಡಿದ. ತಂದೆಯವರು ಸವಾರಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಂದು ಕೆಂಚಿನ ಕುದುರೆ, ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಹಗುರವಾದ ಕುಕ್ಕುರು ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ತನ್ನ ಭಾರವಾದ ಪೊದೆಬಾಲವನ್ನು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬೀಸಿ ಸುಯ್ಯಡಿಯುತ್ತ, ರಕ್ತದಾಹದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ನೋಣಗಳನ್ನೂ ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನೂ ಅಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಹಿಂದೆ, ಎರಡು ಸೀಳು ಬೇಟೆ ನಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಲಗಳನ್ನು ಕುಡುಗೋಲಿನಂತೆ ಬಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಉದ್ದವಾದ ಪೈರು ಕೂಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ನೆಗೆಯುತ್ತ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಿಲ್ಕಾ, ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಮುಂದುಗಡೆ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನಾ ಧ್ವನಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬೆರೆತ ಮರ್ಮರದ ಏಕನಾದ, ಕುದುರೆಗಳ, ಗಾಡಿಗಳ ಶಬ್ದ, ಕ್ವೇಲು ಪಕ್ಷಿಯ ಸಿಳ್ಳುನಾದ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ, ಇದ್ದಲ್ಲೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗುಂಪುಕೀಟಗಳ ಝೇಂಕಾರ; ಮಾಚಿಪತ್ರಗಿಡ-ಒಣ ಹುಲ್ಲು ಇವುಗಳಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಮಳ, ಕುದುರೆ ಬೆವರಿನ ವಾಸನೆ; ಹಳದಿ ಕೂಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದಂಟಾಗಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳು ನೆರಳುಗಳು, ದೂರದ ಅರಣ್ಯದ ನೀಲಿ, ಮೋಡಗಳ ತಿಳಿಯಾದ ಬಿಳುಪು, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಲೋ ಅಥವಾ ಕೂಳೆಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ, ಜೇಡನ ನವುರಾದ ಬಿಳಿಯ ತಂತುಗಳು-ಒಂದನ್ನೂ ಬಿಡದೆ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ-ಕೇಳುತ್ತ, ಇವೆರಡರಿಂದಾದ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾವು ಕಾಲಿನೋವೋ ಕಾಡನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಂಡಿಯೂ ಇತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ಪದರಿನ ಕೆಳಗೆ ಸಮೋವಾರು ಇಣುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಾನೆಯ ತುಂಬ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ತುಂಡುಗಳಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ, ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಕುತೂಹಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸುವಂತಹ, ಇತರ ಬುಟ್ಟಿಗಳೂ ಮಕರಿಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬಯಲಲ್ಲಿ ಚಹ, ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮು, ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರ ಏರ್ಪಾಟು ನಡೆದಿತ್ತು! ಈ ಉಪಾಹಾರದ

ಬಂಡಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಾವು ಆನಂದಪರವಶರಾಗಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ಕುಣಿದಾಡಿದೆವು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಿಸರ್ಗವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚನೆಯ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ-ಅದರಲ್ಲೂ, ಈ ಮೊದಲು ಯಾರೂ ಚಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದ ಹೊಸ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ-ಉಪಾಹಾರ, ಚಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ, ಅದೊಂದು ಭಾರಿ ಔತನವೇ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಟರ್ಕಾ ಈ ಸಣ್ಣ ಕಾಡಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಬೇಟೆಯ ಆಳುಗಳು ಎಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು-ಎಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ (ಅವನು ಈ ವಿವರಗಳಂತೆ ನಡೆಯದೆ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವವನಾಗಿದ್ದ; ಆದರೂ) ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದ. ತರುವಾಯ ಅವನು ನಾಯಿಗಳ ಕೊರಳ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮು-ಕಡಿವಾಣ-ಜೀನು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದ. ಆಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಎಳೆಯ ಭೂರ್ಜ ವೃಕ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮರೆಯಾದ. ಬಂಧನ ಕಳೆದ ಬೇಟೆ ನಾಯಿಗಳು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಾಲಗಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತ-ನೆಲವನ್ನು ಮೂಸಿ ಮೂಸಿ ನೋಡುತ್ತ, ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿದವು. ಅಪ್ಪಾಜಿ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಒಂದು ಕರವಸ್ತ್ರ ಇದೆಯೇನು?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಜೇಬಿನಿಂದ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ತೋರಿಸಿದೆ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಅದನ್ನು ಈ ಬೂದು ಮೈಯಿನ ನಾಯಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟು”

“ಸ್ವಿರಾನ್-ಗೆನು?”-ಎಂದು ತಿಳಿದವನ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ.

“ಹೌದು; ಆಮೇಲೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ಓಡು; ಮುಂದೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹುಲ್ಲು ಮೈದಾನವನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ನಿಂತು, ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡು. ಒಂದು ಮೊಲವನ್ನು ತರದೆ ಬರೀ ಕೈಲಿ ಬರಬಾರದು.”

ನನ್ನ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಿರ್ದಾನಿನ ಜೂಲು ಕೊರಳಿನ ಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಅಪಾಯಕರವಾದ ವೇಗದಲ್ಲಿ, ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ನಾನು ಹೊರಟ ಕೂಡಲೆ ಅಪ್ಪ ನಗುತ್ತ,

“ಬೇಗ! ಬೇಗ! ಹೋಗು! ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಕಾಲ ಮೀರಿಹೋಗುತ್ತೆ!-ಮೊಲ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ!”-ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದರು.

ಸಿರ್ದಾನ್, ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು, ಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿ, ಇತರ ಬೇಟೆ ನಾಯಿಗಳ ಕೂಗನ್ನು ಅಲಿಸತೊಡಗಿತು. ನಾನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಅದು ತನ್ನ ಚಾಳಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಎಳೆದು ಎಳೆದು ಸಾಕಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ “ಹೋ! ಹೋ! ಛೂ!!” ಅಂತ ಕೂಗಿದಾಗ, ಅದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ

ಹಾಗೆಯೇ ಬಲವಾಗಿ ಜಗ್ಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಓಡಲು ಆತುರಪಟ್ಟಿತು. ನನಗೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವುದೇ ಪ್ರಯಾಸವಾಯಿತು. ಅದರ ಈ ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಯಿಂದ ನಾನು, ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೊದಲು, ಅನೇಕ ಸಲ ಬಿದ್ದೆ.

ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದಾಗ, ಅಲ್ಲೊಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಓಕ್ ವೃಕ್ಷ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ನಾನು ಅದರ ಬುಡದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟವಾದ ಜಾಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ, ಸಿರಾನ್ನನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಯತೊಡಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಧಾವಿಸಿತು. ಮೊದಲ ನಾಯಿಯ ಕೂಗಿಗೇ ನಾನು ಮೂರನೇ ಮೂಲದ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೇಟೆಯ ಕಂಠ ಉಚ್ಚತರವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟತರವಾಗಿ ಕಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಮೊಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಧ್ವನಿ ಸೇರಿತು. ಆಮೇಲೆ ಮೂರನೆಯದು-ನಾಲ್ಕನೆಯದು. ಕ್ರಮೇಣ, ಶಬ್ದಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂದು, ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದಾಗಿ ಕಲಸಿಹೋಗಿ ಬೊಗಳಗಳ ಒಂದೇ ಕೋಲಾಹಲವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಬೇಟೆಗಾರರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಕಾಡಿಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಮೂಡಿತ್ತು. ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲೆ ಮೈಸೆಟಿಸಿ, ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನ ಕಡೆ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತ, ಪೆಚ್ಚು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕೆ. ಮೈಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬೆವರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳು ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಲುಮುಲುಗುಟ್ಟುವಂತೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ತೀರ್ಮಾನಕರವಾದದ್ದು ಏನೂ ಇರಲಾರದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಆದರೆ, ಈ ನಿರೀಕ್ಷಣಾಭಾವವು, ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಇರಲಾರದಷ್ಟು ಬಿಗಡಾಯಿಸಿತ್ತು. ನಾಯಿಗಳ ಕೂಗು ಈಗ ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನಿಂದ ಕೇಳಿಬರತೊಡಗಿತು; ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದ ಕೂಗು ಈಗ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿತು; ಆದರೆ ಮೊಲ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೋಡಿದೆ; ಸಿರಾನ್ನಿನ ಅವಸ್ಥೆಯೂ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಮೊದಲು, ಅದು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಜಗ್ಗಿ, ಸುಳುಹಿಡಿದಂತೆ ಕುಯ್ಗುಟ್ಟಿತು; ಆಮೇಲೆ, ಪುನಃ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನನ್ನ ಮೊಣಕಾಲ ಮೇಲೆ ಮೂತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತೆಪ್ಪನಾಯಿತು.

ನಾನು ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ಓಕ್ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡದ ಸುತ್ತ ಅದರ ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನೆಲದಿಂದ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಬುಡದ ಸುತ್ತ ನೆಲ ಒಣಗಿ ಬೂದುವರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಓಕ್ ವೃಕ್ಷದ ತರಗೆಲೆಗಳೂ ಕಾಯಿಗಳೂ ಉದುರಿದ್ದವು. ಒಣಗಿದ ಪುರುಲೆ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಪಾಚಿಗಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಳದಿ ಛಾಯೆಯ ಹಸಿರು ಪಾಚಿ ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ತೆಳುವಾಗಿ ಹುಲ್ಲುಗರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಇವುಗಳ ಮೂಲಕವೆಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಇರುವೆಗಳು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದವು; ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಮಗೆ ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅವಸರದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಹಾದಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವಂತೆ ಹಿಡಿದೆ. ಅವುಗಳ ನಡತೆ ಕೌತುಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಎಲ್ಲ ಅಪಾಯವನ್ನೂ ಅಲಕ್ಷಿಸಿ ಕಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದವು; ಇನ್ನು ಕೆಲವು-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರ ಹೊತ್ತವು-ಏನೂ ತೋಚದೆ ಕಕಬಿಕಿಯಾದಂತೆ ಕಂಡವು; ಇವು ನಿಂತು, ದಾರಿಗಾಗಿ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತಡಕಾಡಿದವು, ಅಥವಾ ಹಿಂತಿರುಗಿದವು, ಅಥವಾ, ನನ್ನ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಕಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿದುಬಂದು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಹತ್ತಿದವು. ಅತ್ಯಂತ ಕೌತುಕದಿಂದ ಈ ಇರುವೆಗಳ ಚರ್ಮೆಯನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಒಂದು ಹಳದಿ ರೆಕ್ಕೆಯ ಸುಂದರವಾದ ಚಿಟ್ಟಿಯು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹಾರಿಬಂದು ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯಿತು. ಮರುಕ್ಷಣ, ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಅದು ದೂರ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ, ಕಾಡು ಮಸಾಲೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡವೊಂದರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಂತರ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಾಡಿಹೋಗಿದ್ದ ಅದರ ಹೂಗೊಂಚಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು. ಅದು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತೋ, ಅಥವಾ ಹೂವಿನಿಂದ ಮಕರಂದವನ್ನು ಹೀರುತ್ತಿತ್ತೋ ನಾನರಿಯೆ; ಅಂತು ತನಗೆ ತಾನೇ ಅದು ಬಹಳ ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದುದಂತು ಖಂಡಿತ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅದು ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅವಸರದಿಂದ ಬಡಿದು, ಹೂವಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಕುಳಿತು, ಕಡೆಗೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಯಿತು. ನಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಆನಂದದಿಂದ ಮೈಮರೆತೆ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಸಿರ್ಲಾನ್ ಆರ್ಭಟದಿಂದ ಕೂಗಿ, ಬಲು ಜೋರಾಗಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಜಗ್ಗಿಸಿತು. ಅದರ ರಭಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಿದ್ದೇ ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅದರ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದೆ. ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೊಲ ನೆಗೆಯಿತು; ಅದರ ಒಂದು ಕಿವಿ ನಿಮಿರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಜೋರು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಗೆರೆತು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು, ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕೂಗು ಹಾಕಿ, ನಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ, ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮರುಗಿದೆ. ಮೊಲ ಕುಳಿತು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ನೆಗೆದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು. ಅನಂತರ ನಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬೊಗಳಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದು ಮೆಳೆಯೊಂದರ ಮರೆಯಿಂದ ಟರ್ಕಾ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಆಹಾ! ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನೋವೇದನೆ ಎಂತಹುದಾಗಿತ್ತು! ನಾನು ತಡೆಯದೆ ಇದ್ದದ್ದು

ನನ್ನ ತಪ್ಪಾಗಿತ್ತು; ಅದನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದ್ದ. ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ “ಆಹಾ! ಒಳ್ಳೇ ಧಣಿಗಳು!” ಎಂದ. ಅವನು ಆಡಿದ್ದು ಇಷ್ಟೇ ಮಾತು. ಆದರೆ, ಅವನು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನನಗೆ, ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲು, ಒಂದು ಕೊಂಡ ಮೊಲದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಜೀನಿಗೆ ತೂಗಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ!”-ಅನ್ನಿಸಿತು.

ನನ್ನ ಆಶಾಭಂಗ ಅತಿ ಗಾಢವಾಗಿತ್ತು; ನಿಂತಲ್ಲೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕದಲದೆ ನಿಂತೆ; ನಾಯಿಯನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ; ತೊಡೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, “ಓ! ಪಾಪೀ! ಎಂಥಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿ!” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ನನಗೆ ನಾನೇ ಹಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಇದು ಹೊರತು ಆಗ ನನಗೆ ಇನ್ನೇನೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ದೂರದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳ ಓಟದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಕಾಡಿನ ಆಚೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿದು ಬೊಗಳಿದ್ದು-ಮೊಲವನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು-ಟರ್ಕಾ ತನ್ನ ಉದ್ದವಾದ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಸದ್ದುಮಾಡಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕರೆದದ್ದು ಎಲ್ಲ ಕೇಳಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕದಲಲಿಲ್ಲ.

೮. ಆಟಗಳು

ಬೇಟೆಯ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಎಳೆಯ ಭೂರ್ಜ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಮಖಾನೆಯನ್ನು ಹಾಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಸುತ್ತ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನಾವೆಲ್ಲ ಕುಳಿತೆವು. ಅಡಿಗೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಗಾವ್ರಿಲೋ, ಹಚ್ಚನೆಯ ಮೆದುವಾದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತ, ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿಟ್ಟು, ಬುಟ್ಟಿ-ಮಕರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಸುತ್ತಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ಲಂ ಮತ್ತು ಪೀಚ್ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದ. ಎಳೆಯ ಭೂರ್ಜ ಮರಗಳ ಹಸಿರು ಎಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ತೂರಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯ ರಶ್ಮಿ, ಹಾಸಿದ್ದ ಜಮಖಾನೆಯ ನಕಾಸೆಯ ಮೇಲೆ-ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ-ಗಾವ್ರಿಲೋನ ಬೆವರಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಟ್ಟಬುರುಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸಹ, ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಚೇತನಕಾರಿಯಾದ ತಂಗಾಳಿ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರ್ಮರ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತ ತೂರಿ ಬಂದು, ನನ್ನ ಕೂದಲ ಮೇಲೂ ಬಿಸಿಯೇರಿದ್ದ ಮುಖದ ಮೇಲೂ ಹಿತವಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮುಗಳನ್ನೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಜಮಖಾನೆಯ ಬಳಿ ನಮಗೇನೂ ಕೆಲಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಕಿರಣಗಳು ಇನ್ನೂ ಬಿಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಆದರೂ ನಾವು ಎದ್ದು ಆಟವಾಡಲು ಓಡಿದೆವು.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಬಿಸಿಲಿನ ರುಳಕ್ಕೆ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತ, ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆ ಚಿಮ್ಮಿ ನೆಗೆದು.

“ಈಗ ಏನು ಆಟ ಆಡೋಣ?-ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ ಆಟ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ!”

-ಎಂದಳು. ಎಲೆಯೊಂದನ್ನು ಕಚ್ಚುತ್ತ, ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಉರುಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೊಲೊದ್ಯಾ,

“ಉಹಂ ಅದು ಬೇಡ, ಬಲು ಬೇಜಾರಿನ ಆಟ ಅದು; ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಆಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಎಲೆಮನೆ ಕಟ್ಟೋ ಆಟ ಆಡೋಣ”

-ಎಂದ; ಅವನು ಏನೋ ಸೋಗುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು; ಬಹುಶಃ ತಾನು ಬೇಟೆ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದವನು-ಅನ್ನೋ ಅಹಂಕಾರವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು; ಏನೋ ಬಹಳ ಆಯಾಸಪಟ್ಟಿದ್ದವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಥವಾ, ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ ಆಟದ ಆನಂದವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ

ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿಯೂ ಆಟದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯಲಾಗದಂತಹ, ಆನಗತ್ಯವಾದ ತಿಳಿವು ಮಿತಿಮೀರಿಯೂ ಇದ್ದದ್ದೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ ಆಟ-ಎಂದರೆ, ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಓದಿದ್ದ “ಸ್ವಿಸ್ ಕುಟುಂಬದ ರಾಬಿನ್‌ಸನ್” ಎಂಬ ಸಾಹಸ ಕಥೆಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ದೃಶ್ಯಗಳ ಅಭಿನಯ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಈ ಆಟವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದಾಗ ಹುಡುಗಿಯರು,

“ಓ! ದಯವಿಟ್ಟು-ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾದರೂ”

-ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದರು. ಕಟೆಂಕಾ ಅವನ ತೋಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಬ್ಬಿಸುತ್ತ,

“ನೋಡು, ನೀನು ಚಾರ್ಲಸ್ ಅಥವಾ ಅರೈಸ್ ಅಥವಾ ತಂದೆ-ಹೀಗೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವೆಯಂತೆ-ಬಾ”

-ಎಂದಳು. ವೊಲೊದ್ಯಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಾಚಿಕೊಂಡು, ಆತ್ಮತೃಪ್ತನಂತೆ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ,

“ಉಹುಂ, ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ-ಅದು ಅಷ್ಟು ಬೇಸರ” ಎಂದ.

“ಹ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಆಟ ಬೇಡವಾದರೆ ಮನೇಲೇ ಇರೋದು ಮೇಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು!”

-ಎಂದಳು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತ್ತು; ಅವಳು ಶುದ್ಧ ಅಳುಬರುಕಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು,

“ಹಾಗಾದರೆ ಬನ್ನಿ; ಅಳೋದು ಮಾತ್ರ ದಯವಿಟ್ಟು ಬೇಡ! ನನಗೆ ಅದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗೋಲ್ಲ!”-ಎಂದ.

ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಈ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಮಗಾದ ತೃಪ್ತಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಅವನ ಸೋಗಿನ ನಿರುತ್ತಾಹ, ಸೋಮಾರಿತನ ನಮ್ಮ ಆಟದ ಭ್ರಮೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಳುಮಾಡಿತು. ನಾವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೊಬ್ಬರ ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತು, ದೋಣಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೊರಟಿರುವವರಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಬರೀ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಕಲ್ಪನೆಯ ಹುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕತೊಡಗಿದವು; ಆಗ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಮಾಡದೆ, ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ. ಅದು, ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯ ಹೊರಟ ಬೆಸ್ತರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹಾಗೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನು, “ನಾವು ಎಷ್ಟು ತಿಣಕಿ ಕೈ ಆಡಿಸಿದರೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ-ಇದ್ದ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕದಲೋದಿಲ್ಲ”-ಅಂತ ಎದುರುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ. ಆಟದ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ನಾನು, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಅಥವಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಭ್ರಮೆಯ ಹೊರಗಿದ್ದ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ಒಂದು ತುಂಡು ಕೋಲನ್ನು ಕೋವಿಯೆಂದು

ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ ಕಾಡಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟೆ. ಆಗ ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಪುನಃ ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿ, ತಲೆಕೆಳಗೆ ಕೈಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತಾನೂ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟಿರುವಂತೆ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಇಂಥ ಮಾತು-ನಡತೆ ಎಲ್ಲ, (ಅದರಲ್ಲೂ, ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಸರಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ)-ಆಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ತಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿದವು ಮತ್ತು ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತೀರ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿದ್ದವು.

ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿದ್ದ ಕೋಲಿನ ತುಂಡಿನಿಂದ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಅದರ ಕಡೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಕಲ್ಪನಾ ಲೋಕದ ಆಟ ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತು. ವೊಲೊದ್ಯಾನಂತೆ ತರ್ಕಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಕುರ್ಚಿ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಹೋಗುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಚಳಿಗಾಲದ ದೀರ್ಘವಾದ ಸಂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಟ ಒಂದು ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಆಗ ಒಂದು ಆರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಅದನ್ನೇ ಬಗ್ಗಿ ಗಾಡಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು; ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನಾಗಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೇವಕನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಹುಡುಗಿಯರು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಮೂರು ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ಕುದುರೆಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮುಂದುಗಡೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇವೆಲ್ಲ ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗು ಜ್ಞಾಪಕವಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಆ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ, ಎಂತೆಂತಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸಾಹಸ ಘಟನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದವು! ನಮ್ಮ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಆ ಚಳಿಗಾಲದ ಸಂಜೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಉಲ್ಲಾಸಕರವಾಗಿ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಕಳೆದವು! ಆಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಾದರೂ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಆಟವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಟಗಳಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನ ಎನ್ನುವುದಾದರೂ ಏನು?

೯. ಪ್ರಥಮ ಪ್ರೇಮದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ಲ್ಯುಬೋಚ್ಚಾ ಯಾವುದೋ ಜಾತಿಯ ಅಮೆರಿಕದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿರುವವಳಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಂಬಳಿಹುಳು ಇದ್ದ ಎಲೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಳು. ಕಂಬಳಿಹುಳುವನ್ನು ನೋಡಿದಳೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಭಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆಸೆದಳು. ಆ ಹುಳು ಏನೋ ವಿಷವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆ ಚುರುಕಿಹೊಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿ, ಕೈಗಳೆರಡನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿದಳು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಟ ನಿಂತಿತು. ನಾವೆಲ್ಲ ಅದರ ಸುತ್ತ, ನಮ್ಮ ತಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಕುವಂತೆ ಬಾಗಿ, ಆ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸ ತೊಡಗಿದವು.

ಕಟಿಂಕಾ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅದರ ಮುಂದೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಒಂದು ಎಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಳು. ಆಗ ನಾನು ಅವಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅನೇಕ ಹುಡುಗಿಯರು ತಮ್ಮ ಉಡುಪಿನ ತಗ್ಗಾದ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಜಾರಿ ಇಳಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಭುಜವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕುವ ಒಂದು ರೀತಿ ಇತ್ತು. ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಭುಜ ಕುಣಿಸುವುದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಂಡರೂ ಮಿಮಿ ರೇಗಿಬೀಳುತ್ತ, “ಇದೆಲ್ಲ ಆ ಕೆಲಸದ ಹೆಣ್ಣು ಕಲಿಸಿದ್ದು”, ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಟಿಂಕಾ ಹುಳುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಗಿದಾಗ, ಅವಳ ಕೊರಳಪಟ್ಟಿ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಜಾರಿತು. ಅವಳು ಭುಜವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ, ಅವಳು ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾರಿಸಿ, ಅವಳ ಬಿಳುಪಾದ ಕೊರಳು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅವಳ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ತುಟಿಗಳು ಅವಳ ಭುಜಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ಬೆರಳಗಲದಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದು. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಈಗ ಹುಳುವಿನ ಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ; ಕಟಿಂಕಾಳ ಭುಜವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅನಂತರ, ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಅದನ್ನು ಮುತ್ತಿಟ್ಟೆ. ಅವಳು ತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವಳ ಕೊರಳು, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ-ಅವಳ ಕಿವಿಗಳೂ ಕೂಡ, ಕೆಂಪೇರಿದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ, ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತದೆಯೆ ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವದಿಂದ,

“ಆಹಾ! ಎಂಥಾ ಎಳಸು!”-ಎಂದ.

ಕಟಿಂಕಾಳಿಂದ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಶುಭ್ರವಾದ ಪುಟ್ಟ ಮುದ್ದು ಮುಖವನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನನಗೆ

ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ನಾನು ಅದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಈಗ ವಿಶೇಷ ಗಮನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

ಆಟ ಮುಗಿದು ನಾವು ಹಿರಿಯರ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿದೆವು. ಅಮ್ಮ ಕೇಳಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತೋ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮಾರನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಂದೆಯವರು ಹೇಳಿದರು! ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮಗೆ ಅಪಾರ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ನಾವು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಗಾಡಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟೆವು. ಕುದುರೆ ಸವಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ, ಗಾಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ, ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದೆವು. ಈಗ ನನ್ನ ನೆರಳು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ನೀಳವಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಸೊಗಸಾದ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಯಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಸವಿಯಾದ ಆತ್ಮತ್ಯಕ್ತಿ, ಮುಂದೆ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯಿಂದ ಬಹುಬೇಗ ನಾಶವಾಯಿತು. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ನನ್ನ ತಲೆಹೊಕ್ಕಿತು. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ನಾನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದೆ. ಗಾಡಿ ನನ್ನಿಂದ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದೂರವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಕಟೆಂಕಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ-ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಕುಳಿತು, ನಾಗಾಲೋಟದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಗಾಡಿ ದೂರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಹಿಮ್ಮಡಿ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಪಕ್ಕವನ್ನು ತಿವಿದೆ. ಅದು ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಓಡತೊಡಗಿತು, ಆಗ ನನಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಯೋಚನೆ ಬಂತು. ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವುದೋ, ಅಥವಾ, ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಾಗ ಕೇಕೆ ಹಾಕುವುದೋ ಎಂದು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಾಳು ಕುದುರೆ, ಗಾಡಿಕುದುರೆಗಳ ಸಮಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಟ್ಟನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಜೀನಿನಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಹಾಕಿತು. ಇನ್ನೇನು ನಾನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆ.

೧೦. ನನ್ನ ತಂದೆ ಎಂತಹ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು?

ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸ್ವಭಾವವು ಆ ಶತಮಾನದ ಯುವಕರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಪರವಾದ ನಿಷ್ಠೆ (Chivalry), ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಶೌರ್ಯ, ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ-ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಕ್ಕೆ ನಿಲುವು-ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಇಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಈ ದೃಷ್ಟಿಗೆ, ಅವರ ಆಂತರಿಕ ಹೆಮ್ಮೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತೋ, ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಳ ಆನಂದಾನುಭವಕ್ಕಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಒಳಗಿನ ಅಸಮಾಧಾನವೂ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ತೀವ್ರವಾದ ಎರಡು ಆಸಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ, ಇಸ್ಪೀಟು ಆಟ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರು. ಅವರು ಅದುವರೆಗಿನ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಪೀಟು ಆಟವಾಡಿ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹಣವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ದರ್ಜೆಯ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಹೆಂಗಸರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಮಾಡಿದ್ದರು.

ಉನ್ನತವಾದ, ಗಂಭೀರವಾದ ಆಕೃತಿ-ನಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹಿಡಿತ-ಭುಜಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕುವ ಸ್ವಭಾವ-ಸದಾ ನಗೆಯಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಕಣ್ಣುಗಳು-ನೀಳವಾಗಿ ಬಾಗಿದ ಮೂಗು-ಆಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಒತ್ತಿಕೊಂಡ ತುಟಿಗಳು, ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ-ಬಟ್ಟದಲೆ, ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು. ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ದಿನಗಳಿಂದ, ಅವರ ಈ ಚಿತ್ರ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು “ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ” ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು (ಇದು ನಿಜವೂ ಆಗಿತ್ತು) ಗಳಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ವಿನಾಯಿತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ, ಎಲ್ಲ ಅಂತಸ್ತಿನ ಮಂದಿಯೂ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಯಾರನ್ನು ತಾವು ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವರು, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು, ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ತಮ್ಮ ಕೈ ಮೇಲಾಗಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಅವರೆಂದೂ ಸೇರಿದವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ, ಅವರು ಸದಾ ಆ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲೇ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡು,

ಎಲ್ಲರ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಇತರರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು ಎಷ್ಟು ಹೆಮ್ಮೆ-ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಅವರ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ-ಸದಾ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ-ಅಸಲುತನ (originality) ಇತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಈ ಗುಣವನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸಿರಿತನ-ಸುಶಿಕ್ಷಣ ಇವುಗಳಿಗೆ ಬದಲಿಯಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯ-ವಸ್ತು-ಘಟನೆಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ಸ್ಥಾನ ಅವರಿಗೆ ಆಜನ್ಮಸಿದ್ಧವಾದುದೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಜೀವನದ ಗುಪ್ತವಾದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಹಲವು ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಸಮಾಧಾನಗಳೂ ಕ್ಷುದ್ರ ಬೇಸರಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಇತರರಿಂದ ಮರೆಮಾಚಿ-ತಮ್ಮಿಂದಲೂ ದೂರೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಅಪಾರವಾದ ಜಾಣ್ಮೆಯೂ, ಶಕ್ತಿಯೂ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಸೂಯೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದವು.

ಸುಖ ಅಥವಾ ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ತಿಳಿವಿನ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದ ಅವರು, ಅವುಗಳ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಂದು ಕಡೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕೂಡ ಬೆಳೆಸಿದ ವಿವಾಹ ಬಾಂಧವ್ಯದಿಂದ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ತಮ್ಮ ಯೌವನ ಕಾಲದ ಗೆಳೆಯರ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳಿಂದ ಅವರು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ, ಅವರ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಉನ್ನತ ಪದವಿಗಳಿಗೇರಿದ್ದರೂ ತಾವು ಮಾತ್ರ "ಗಾರ್ಡ್ಸ್" ಸೈನಿಕ ದಳದ ಉಪನಾಯಕರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ವಿಶ್ರಾಂತರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕಂಡು ಇವರಿಗೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಯಿತ್ತು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನಿವೃತ್ತ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಂತೆ ಇವರಿಗೆ ಉಡುಪನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಧರಿಸುವ ರೀತಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ, ಅವರ ಪೋಷಾಕು ಅವರದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾಜೂಕಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಧರಿಸುವ ಉಡುಪುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಳ್ಳಕವಾಗಿಯೂ ಹಗುರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ತಮ್ಮ ಅಂಗಿಯ ದೊಡ್ಡ ಕತ್ತು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ತೋಳುಗಳ ತುದಿಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮಡಿಸಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸ್ತ್ರತಃ, ಅವರು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಸ್ತವೂ, ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅವರ ಉನ್ನತಾಕೃತಿಗೆ-ಅವರ ಬಟ್ಟದಲೆಗೆ, ಮತ್ತು ಅವರ ಶಾಂತವಾದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಚಲನೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು; ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ದುಃಖಕರವಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ

ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವರ ಧ್ವನಿ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೆಸೆದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಗೀತ ಅವರಿಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ ಅ-ರವರು ಬರೆದ ರಮ್ಯಭಾವ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ತಿರುಗುದೊಂಬರ ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಗೀತೆ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ, ತಾವೇ ಪಿಯಾನೊ ಮೇಳದೊಂದಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಗಂಭೀರ ಸಂಗೀತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯವಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಬಿಡೋವನಿನ ಸೊನೆಟಾಗಳು ತಮಗೆ ನಿರ್ದೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, wake not the Maid (ಎಚ್ಚರಿಸದಿರು ಕನ್ಯೆಯನು) ಎಂಬ ಗೀತೆಯ, ಮದಾಂ ಸಿಮಿನೋವಾಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗಿಂತ, ಹಾಗೆಯೇ, None but Thee (ನಿನ್ನನುಳಿದು ಅನ್ಯರಿಲ್ಲ) ಎಂಬುದರ, ದೊಂಬರ ಹೆಂಗಸು ತಾನೂಷಾಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗಿಂತ ಸೊಗಸಾದುದನ್ನು ತಾವು ಕೇಳಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದವರ ಪೈಕಿ ಅವರೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಪಂಚವು ಗಣ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅವರೂ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ನೈತಿಕ ನಿಶ್ಚಿತೆಗಳಿದ್ದವೇ-ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಅವರ ಬದುಕು, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ, ಹಟಾತ್ತನೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಪಾರ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ನೈತಿಕ ನಿಶ್ಚಿತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಯಸ್ಸಾದ ಹಾಗೆ ಅವರ ಜೀವನದ ದೃಷ್ಟಿ ಒಂದು ದೃಢತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಅವರ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ನಿಷ್ಕೂರ ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಗಾದರೂ, ಅವು ಕೇವಲ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿದ್ದವು. ತಮಗೆ ಸುಖವನ್ನೂ ಆನಂದವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಗಳೂ, ಬದುಕಿನ ರೀತಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯವೆಂದು ಅವರ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಈ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಬಹು ಪಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗುಣ ಅವರ ಜೀವನ ಸೂತ್ರಗಳ ಸಮಾಯಾನುಸರಣೆಗೆ ಪುಟ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೇ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅವರು, ಕೇವಲ ತಮಾಷೆಯಾದ ತುಂಟತನ ಅಥವಾ ಶುದ್ಧ ಕೇಡಿಗತನ ಎಂದು ಕಾಣುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು.

೧೧. ಅಧ್ಯಯನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ

ನಾವು ಮನೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಆಗಲೇ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಅಮ್ಮ ಪಿಯಾನೋ ಬಳಿ ಕುಳಿತಳು. ನಾವು ಮಕ್ಕಳು, ಕಾಗದ, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಬಣ್ಣಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು, ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕುಳಿತೆವು. ನನ್ನ ಬಳಿ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು; ಆದರೂ, ನಾನೂ ಅದನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಬೇಟಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಬಹಳ ಬೇಗಲೇ ಒಂದು ನೀಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ನೀಲಿ ಹುಡುಗನನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ; ಕೆಲವು ನೀಲಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ನೀಲಿ ಮೊಲವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬಹುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಲಹೆ ಕೇಳಲು ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಪ್ಪನ ಬಳಿ ಓಡಿದೆ. ಅವರು ಏನನ್ನೋ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು; “ಅಪ್ಪಾ, ನೀಲಿ ಮೊಲಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೇ?” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ; ಅವರು ತಲೆ ಎತ್ತದೆ, “ಹೌದು ಕಂದಾ, ಇವೆ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ವಾಪಸು ಬಂದು ಒಂದು ನೀಲಿ ಮೊಲವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ, ಆ ನೀಲಿ ಮೊಲವನ್ನು ಒಂದು ಪೊದೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ತೋರಿತು, ನನಗೆ; ನೀಲಿಮೊಲ ನೀಲಿ ಪೊದೆಯಾಯಿತು; ಪೊದೆಯಾದರೂ ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ; ಮರವನ್ನು ಹುಲ್ಲುಮೆದೆಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದೆ; ಹುಲ್ಲು ಮೆದೆಯನ್ನು ಮೋಡವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಕಡೆಗೆ, ನನ್ನ ಕಾಗದವೆಲ್ಲ ಕಲಸಿಕೊಂಡು ನೀಲಿಮಯವಾಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು; ಅದನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿ, ದೊಡ್ಡ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಲು ಓಡಿದೆ.

ಅಮ್ಮ ತನಗೆ ಗುರುವಾಗಿದ್ದ ಫೀಲ್ಡ್-ನ ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ವರ ಮೇಳಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ನಾನು ಸ್ವಪ್ನಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಉಜ್ವಲವಾದ ಛಾಯಾ ಸ್ವಪ್ನಾ ಕೃತಿಗಳು ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ನಿಂತವು. ಅನಂತರ ಅವಳು ಬಿಫೋವನಿನ “ಸೊನೆಟಾ ಪ್ಯಾಥೆಟಿಕ್” (Sonata Pathetique-ಕರುಣಾದ್ರ ಸ್ವರಬಂಧ) ಯನ್ನು ನುಡಿಸಿದಳು. ಆಗ ಮಂಕು ಕವಿದು ನನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ ದುಃಖಮಯವಾಯಿತು. ಅಮ್ಮ ಈ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾವನೆಯ ನೆನಪು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅದು

ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ಮರಣೆಯಂತಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಯಾವುದರ ಸ್ಮರಣೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದುದೊಂದರ ಸ್ಮರಣೆಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನನಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿತ್ತು. ಅದರ ಮೂಲಕ, ಯಾಕೋವ್, ಮತ್ತು ಕಫ್ತಾನುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಉದ್ದನೆಯ ಗಡ್ಡದ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು. “ಓಹೋ! ಈಗ ಏನೋ ವ್ಯವಹಾರದ ಕಾರುಬಾರು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ!” ಎಂದುಕೊಂಡೆ, ನಾನು. ಆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ್ದು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರಲಾರದು—ಅದು ಅಷ್ಟು ಘನವಾದದ್ದು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಹೋಗಿದ್ದರು; ಒಳಗೆ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಇವೆರಡೂ ನನ್ನ ಊಹೆಗೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾಕೋ ಕಾಣೆ, ತಂದೆಯವರ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಧ್ವನಿಯೂ, ಅವರ ಸಿಗಾರ್ (ಚುಟ್ಟಿ) ಹೊಗೆಯ ವಾಸನೆಯೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೈಪಿಡಿಯ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ, ಅಡಿಗೆಯವನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೂಟುಗಳ ಪರಿಚಿತವಾದ ಕೀರಲು ನಾದವೊಂದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಗಂಭೀರವಾದ ಅವರ ಮುಖ, ಅವರ ಮನಸಿನ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು; ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ತಂದೆಯವರಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಟ್ಟಿದರು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು, ಅವರು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ, ಪುನಃ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು.

“ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವವರಂತೆ ತೋರುತ್ತಾರೆ; ಕೆಟ್ಟದು ಏನೂ ಆಗದಿರಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ”

—ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ತೂಕಡಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಸದ್ಯ ಯಾವ ಅನಿಷ್ಟವೂ ಸಂಭವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ತರುವಾಯ ಅದೇ ಬೂಟು ಶಬ್ದದಿಂದ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಣ್ಣೊರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಏನೋ ಗೋಣಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅವರು ಮಹಡಿ ಹತ್ತಿ ಹೋದರು. ಅನಂತರ ತಂದೆಯವರು ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನಿಟ್ಟು-
ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ

“ನಾನು ಇದೇ ತಾನೆ ಏನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ-ಗೊತ್ತೇ?”-ಎಂದು
ಕೇಳಿದರು, ನನ್ನ ತಂದೆ.

“ಏನು ಪ್ರಿಯ?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು, ಅಮ್ಮ.

“ಮಕ್ಕಳ ಕೂಡ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಯೋಚನೆ
ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೂ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಅವರ
ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ; ಅವರೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗಿದೆ.
ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಏಳುನೂರು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚೇನಲ್ಲ...”

“ಮಕ್ಕಳಿಗೂ-ಅವರಿಗೂ ಇದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು; ವಯಸ್ಸಾದ ಆತ
ಬಹು ಒಳ್ಳೆಯವರು. ನಿಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನದಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ.”

“ಐನೂರು ರುಬೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ
ಹೇಳಿದ್ದೆ; ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗಾಯಿತೋ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೆ ನೀನು
ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆಯೋ! ಆದರೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ತಮಾಷೆಯೆಂದರೆ, ಆತ ಇದೇ ತಾನೆ ನನ್ನ
ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಈ ಲೆಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಿ!-ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ.”

ಹೀಗೆಂದು ಅಪ್ಪ, ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಗುತ್ತ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಕೈಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ
ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಆ ಪಟ್ಟಿಯ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿದ್ದವು:

“ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಾಳದ ಕೊಕ್ಕೆಗಳು-ಎರಡು-ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೊಪೆಕುಗಳು.

“ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು, ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ, ಗಿಲೀಟು
ಅಂಚು ಪಟ್ಟಿ, ಒತ್ತಿಗೆ (Press) ಮತ್ತು ಗೋಂದು-ಐವತ್ತೈದು ಕೊಪೆಕುಗಳು.

“ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ-ಒಂದು ಬಿಲ್ಲು-ಎಂಟು
ರೂಬೆಲ್ಲು-ಹದಿನಾರು ಕೊಪೆಕುಗಳು.

“ನಿಕೊಲಾಯ್ಗೆ ಒಂದು ಷರಾಯಿ-ನಾಲ್ಕು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳು.

“ಪ್ರೋತ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರೋವಿಚ್‌ರವರು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ,
೧೮-ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಸ್ಕೋವಿನಿಂದ ತರಬೇಕಾದ ಚಿನ್ನದ ಗಡಿಯಾರದ ಬೆಲೆ-
ನೂರನಲವತ್ತು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳು.

“ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾಯೆರ್ (ಇವಾನಿಚ್)ಗೆ-ಸಂಬಳ ವಿನಃ ಒಟ್ಟು ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ್ದು,
ನೂರ ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳು ಎಪ್ಪತೊಂಬತ್ತು ಕೊಪೆಕುಗಳು.”

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಗಾಗಿ ತಾವು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದ ಹಣ ತಮಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ತಮಗೆ ವಾಗ್ದಾನವಾಗಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರದ ಉಡುಗರೆಯ ಬೆಲೆಯೂ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಓದಿದ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಅವರೊಬ್ಬ ದುರಾಸೆಯ ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ತೀರ್ಮಾನ ತೀರ ತಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ಲೆಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾಷಣವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ತಮ್ಮ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಬೀಸಿ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಹಿಸಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದೆಯವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಯೇಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮಿಂದ ಉಕ್ತಲೇಖನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆವೇಶದಿಂದ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೊಡನೆಯೇ, ಅವರ ವಾಗ್ದಾನಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟರು! “ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಅಗಲುವುದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಯಾತನೆಯಾದರೂ” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಕಂಠ ಬಿಗಿದು ಅವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಧ್ವನಿ ಕಂಪಿಸುತ್ತ ಗದಗದವಾಯಿತು. ಜೇಬಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಚೌಕಳಿ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆಯಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು,

“ಪ್ರೋತ್ ಆಲೆಕ್ಸಾಂದ್ರೋವಿಚ್‌ರವರೇ, (ಈ ಭಾಗ ಅವರ ಸಿದ್ಧಭಾಷಣದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ) ಹೌದು-ನನಗೆ ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ಇದ್ದು ಇದ್ದು ಬಹಳ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ; ಅವರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ನನಗೆ ತೋಚುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಂಬಳವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೆ, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇರಲು ದಯವಿಟ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ.”

-ಎಂದು, ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಕಣ್ಣೊರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಲೆಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ದಯಾಪೂರ್ಣವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ, ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಿಗೂ, ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಲೆಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಿಗೂ ಅವರು ಹೇಗೆ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಮಾಡಿದರೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ನನಗೆ ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಒಗಟೆಯಾಗಿದೆ!

“ನಮ್ಮಿಂದ ಅಗಲುವುದು ನಿಮಗೆ ಯಾತನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅಗಲಿರುವುದು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾತನೆ-ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್; ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದೇನೆ”-ಎನ್ನುತ್ತ, ತಂದೆಯವರು, ಅವರ ಭುಜವನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು.

ರಾತ್ರಿಯ ಊಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆ ಗ್ರೀಷಾ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅವನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾರಭ್ಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವುದನ್ನೂ ಅಳುವುದನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದ ಮಂದಿಗೆ ಇದು, ನಮಗೆ ಏನೋ ಅನಿಷ್ಟವು ಸಂಭವಿಸುವುದರ ಖಾತ್ರಿಯಾದ ಸೂಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರೀಷಾ, ಮಾರನೇ ದಿನ ಹೊರಟುಹೋಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ನಮ್ಮಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ. ನಾನು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸಿ ಕೊಠಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದು,

“ಏನದು?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ನಿನಗೂ ಗ್ರೀಷಾನ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡೋ ಆಸೆಯಿದ್ದರೆ, ಇಬ್ಬರೂ ಮಹಡಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಅವನು ಎರಡನೇ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ನಾವು ಸಾಮಾನುಗಳ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು”-ಎಂದೆ.

“ಆಹಾ! ಬಲು ಸೊಗಸು! ಇಲ್ಲೇ ಇರು; ಹುಡುಗೀರನ್ನೂ ಕರೆತರೇನೆ”-ಎಂದ ಅವನು.

“ಹುಡುಗಿಯರೂ ಓಡಿ ಬಂದರು. ನಾವು ಮಹಡಿ ಹತ್ತಿದೆವು. ಯಾರು ಮೊದಲು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು; ಅನಂತರ ಕತ್ತಲಾದ ಮಾಳಿಗೆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕುಳಿತೆವು.

೧೨. ಗ್ರೀಷಾ

ಕತ್ತಲೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಮಾತಾಡದೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಬ್ಬಿ ಕುಳಿತೆವು. ನಾವು ಕುಳಿತೊಡನೆಯೇ ಗ್ರೀಷಾ ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ; ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ; ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ ಕಂದೀಲು ಕೊಳವೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಅವನು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಾವು ಉಸಿರು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತೆವು. ಗ್ರೀಷಾ,

“ಒಡೆಯ ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತನೇ! ಪರಮ ಪವಿತ್ರಳಾದ ದೇವ ಜನನಿಯೇ! ತಂದೆಯೇ- ಮಗನೇ ಪವಿತ್ರ ಪರಾವಸ್ತುವೇ” ಎಂದು, ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸುವವರು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಧ್ವನಿ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದಲೂ, ಹ್ರಸ್ವರೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ, ತನ್ನ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು; ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ; ಉಡುಪನ್ನು ಕಳಚಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಕಪ್ಪಾದ ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ; ಚಿಂದಿಯಾಗಿದ್ದ ಹತ್ತಿಯ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕುರ್ಚಿಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅವಸರ ಹಾಗೂ ಮೌಢ್ಯದ ಭಾವ ಈಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಈಗ ಶಾಂತವಾಗಿ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು-ಧೀರವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನ ಚಲನಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ-ಆಲೋಚನೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಗ್ರೀಷಾ ಒಳ ಉಡುಪನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆತ್ತಗೆ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಕುಸಿದ; ಆದರೆ ಸುತ್ತ ಶಿಲುಬೆ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಮಾಡಿದ; ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಹಸಪಟ್ಟೇ (ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿದ) ತನ್ನ ಷರಟಿನ ಒಳಗಿದ್ದ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ; ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಹರಕುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಎದ್ದುನಿಂತ; ದೀಪವನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಹೋದ; ಅಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಗ್ರಹಗಳಿದ್ದ ಒಂದು ದೇವರ ಗೂಡತ್ತು; ಗೂಡಿಗೆ ದೀಪವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಶಿಲುಬೆಯ ಸಂಕೇತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯ ದೀಪವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗುಮಾಡಿದ. ಅದು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಭುಗ್ ಭುಗ್ ಎಂದು ಆರಿಹೋಯಿತು.

ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು ಕಾಡಿಗೆ ಎದುರಾಗಿದ್ದ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೌಮ್ಯವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಿರಣಗಳು, ಆ ಹುಚ್ಚನ ನಿಡದಾದ ಬಳಿಯ ಆಕೃತಿಯ ಒಂದು ಪಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು; ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕವು ಗಾಢವಾದ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿದ್ದು, ಕೊಠಡಿಯ ತಾರಸಿಯವರೆಗೂ ತುಂಬಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಪ್ಪಿನೊಡನೆ ಬೆರೆತುಹೋಗಿತ್ತು. ಕೆಳಗಡೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಕಾವಲುಗಾರನ ಗಿರಿಗಟ್ಟಿಯ ಸದ್ದಾಯಿತು.

ಗ್ರೀಷಾ, ವಿಗ್ರಹಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ತನ್ನ ಭಾರಿ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಎಡಬಿಡದೆ, ಭಾರವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟ; ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮಂಡಿಯೂರಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ.

ಮೊದಲು, ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಒತ್ತಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ, ತಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ; ಅನಂತರ, ಏರು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾವೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಅವುಗಳ ಪುನರುಚ್ಚಾರಣೆಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ, ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು, ಸ್ಲವೋನಿಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದ. ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಅವನ ಉಪಕಾರಿಗಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ (ಅಂದರೆ, ಅವನ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟವರು) ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ; ಅವರ ಪೈಕಿ ಅಮ್ಮನೂ ನಾವೂ ಸೇರಿದ್ದೆವು. ತನಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಗುರುತರವಾದ ಪಾಪಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ “ಓ! ದೇವನೇ, ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು!” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ; ನರಳುತ್ತ ಎದ್ದುನಿಂತ; ಅದೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ-ನೆಲಕ್ಕೆ ತಾಗಿ ಝಣ ಝಣ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರವಾದ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ-ಪುನಃ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ನನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಚಿವುಟಿದ; ಆದರೆ ನಾನು ತಿರುಗಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ; ಅವನು ಚಿವುಟಿದ ಜಾಗವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಾಲಸಹಜವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮರುಕ-ಹಾಗೂ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವಗಳಿಂದ, ಗ್ರೀಷಾನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಚಲನೆಯನ್ನೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಗ್ರೀಷಾ ಹೀಗೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಕರ್ಷಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಆಶು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ; ಒಂದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ “ಒಡೆಯ! ಕರುಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗು!” ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು-ಸಲಸಲಕ್ಕೂ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಿಂದ, ಶೈಲಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ; ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಉತ್ತರ

ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ—“ಕೃಮಿಸು ಒಡೆಯ! ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸು, ಕಲಿಸು!—ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು, ಒಡೆಯಾ!” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ದಾರುಣವಾದ ಗೋಳಾಟ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು; ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು ಮೊಳಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಎದ್ದು, ಕೈಗಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೌನವಾಗಿದ್ದ.

ನಾನು ಉಸಿರು ಹಿಡಿದು ನಿಶ್ಚಬ್ದವಾಗಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಿದೆ. ಗ್ರೀಷಾ ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. ಭಾರವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗಳಿಂದ ಅವನ ಎದೆ ಬಿರಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವನ ಕುರುಡು ಕಣ್ಣಿನ ಮಂಕು ಪಾಪೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹನಿ ಕಣ್ಣೀರು ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನು “ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಂತಾಗಲಿ!” ಎಂದು ಅವರ್ಣನೀಯವಾಗಿ ಉದ್ಗಾರಮಾಡಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಣೆಯಿಟ್ಟು ಬಿದ್ದು, ಮಗುವಿನಂತೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ.

ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದಂದಿನಿಂದ ಬಹಳ ಕಾಲ ಉರುಳಿಹೋಗಿದೆ. ಗತಕಾಲದ ಅನೇಕಾನೇಕ ನೆನಪುಗಳು, ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಕನಸಿನಂತೆ ಕಲಸಿಹೋಗಿ ಅಸ್ವಪ್ನವಾಗಿವೆ; ಯಾತ್ರಿಕ ಗ್ರೀಷಾ ಕೂಡ ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲವಾಗಿದೆ; ಆದರೂ, ಆ ವಿಚಿತ್ರ ಮನುಷ್ಯನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ ಭಾವನೆಗಳಾಗಲಿ, ನನ್ನ ನೆನಪಿನಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಅಳಿಸಿಹೋಗಲಾರವು.

ಓ ಮಹಾಕ್ರೈಸ್ತ ಗ್ರೀಷಾ! ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಬಲವತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿಕತೆ; ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಮಾತುಗಳು ತಾವೇತಾವಾಗಿ ಉರುಳುವಷ್ಟು ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು—ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿ. ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ತರ್ಕದಿಂದ ತಡೆದಿಡಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೆ ಮಾತುಗಳು ದೊರಕದೆ, ನೀನು ನೆಲದ ಮೆಲೆ ಬಿದ್ದು ಮಗುವಿನಂತೆ ಅತ್ತಾಗ, ಭಗವಂತನ ಅಪಾರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ದಿವ್ಯವಾಗಿ ವೈಭವಗೊಳಿಸಿದೆ!

ನಾನು ಗ್ರೀಷಾನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇದ್ದ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಉಳಿಯದಂಥಾದ್ದಾಗಿತ್ತು; ಕಾರಣ, ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಈ ವೇಳೆಗೆ ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ಸೆಟೆದುಹೋಗಿದ್ದವು;—ಮತ್ತು, ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಲಿತ ಪಿಸುಮಾತುಗಳು—ಚಲನೆಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನಾನು ಆತುರವಾಗಿದ್ದೆ. ಯಾರೋ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು “ಇದು ಯಾರ ಕೈ?” ಎಂದು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ

ಕೇಳಿದರು. ಕೊಠಡಿ ಪೂರ್ತಿ ಕತ್ತಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಸ್ವರ್ಣದಿಂದಲೂ, ಪಿಸುಮಾತು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದವಳು ಕಟೆಂಕಾ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಮೊಳಕೈನವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಡುಪಿನ ತೋಳಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಕಟೆಂಕಾಳ ಬಾಹುವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅದನ್ನು ನನ್ನ ತುಟಿಗೆ ಒತ್ತಿದೆ. ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ; ಕೈಯನ್ನು ಕೊಡವಿದಳು. ಅವಳು ಹಾಗೆ ಕೊಡವಿದಾಗ ಅದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮುರುಕು ಕುರ್ಚಿಗೆ ತಗುಲಿತು; ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಗ್ರೀಷಾ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಸುತ್ತ ನೋಡಿದ; ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕೊಠಡಿಯ ಎಲ್ಲ ಮೂಲೆಗಳ ಕಡೆಗೂ ಕೈಯಿಂದ ಶಿಲುಬೆಯ ಸಂಕೇತ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ನಾವು ನಮ್ಮನಮ್ಮೊಳಗೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ, ಧಢಭಢನೆ ಮಾಳಿಗೆಯ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬಂದೆವು.

೧೨. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ

ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ನತಾಲ್ಯಾ ಎಂಬ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಬರಿಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವಳು ತುಂಬು ಮೈಯಿನ ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಕೆನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿಯ ರಂಗು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹುಡುಗಿ ಖಬರೋವ್ಕಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಪದೇಪದೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ತಾತನವರು ಅವಳನ್ನು ಮಹಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು-ಅಂದರೆ ಅವಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯ ಸೇವಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವಳ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಸವ್ವಾ-ಎಂದು. ಅವನೊಬ್ಬ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದ; ಕ್ಲೇರಿಯೋನೆಟ್ ವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಸೇವೆ ನನ್ನ ಅಜ್ಜನವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು; ಅವನೂ ತನ್ನ ಮಗಳ ಪರವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ; ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಜನವರು ಅವನ ಮಗಳಿಗೆ ಈ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದರು. ಮನೆಯ ಜಮಾನಿಕಿಯ ಖಾಸಾ ಊಳಿಗದ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ನತಾಲ್ಯಾ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೂ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಹೆಸರಾದಳು. ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿ ಅವಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ದಾದಿ ಬೇಕಾದಾಗ, ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನತಾಲ್ಯಾಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಹೊಸ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಕರ್ಮನಿರತೆಗೂ, ನಿಷ್ಠೆಗೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಎಳೆಯ ಯಜಮಾನಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕರೆಗೂ, ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡಳು, ಅನೇಕ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ಫೋಕಾ ತರುಣನಾದ ಸ್ಥೂಲಕಾಯದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವನ ಸ್ಥಾನ ಮುಖ್ಯ ಅಡಿಗೆಯವನದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅವನು ಪದೇ ಪದೇ ನತಾಲ್ಯಾಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಕೃತಕವಾಗಿ ನರೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು (ನರೆಗೂಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಏನೋ!) ಬಿಳಿ ಧೂಳಿನಪುಡಿಯನ್ನು ಉದುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಫೋಕಾ ತನ್ನ ತಲೆ ಕೂದಲಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕೃತನ ನರೆಗೂದಲೂ, ಅವನ ಕಾಲು ಚೀಲುಗಳೂ, ಲೋಹದ ಬಕಲು (Buckles) ಗಳೂ, ನತಾಲ್ಯಾಳ ಸರಳವೂ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಹೃದಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವು. ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಜನ್ಯವೂ ಪೋಷಿತವೂ ಆದ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವಳು, ತಾನೇ ತಾತನವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಫೋಕಾನನನ್ನು

ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಡಿದಳು. ತಾತನವರಿಗೆ ಈ ಬೇಡಿಕೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕೃತಘ್ನತೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿತು; ಅವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಅಪ್ಪಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲದೆ, ಆ ಬಡಪಾಯಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದನ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರಲು ಅಟ್ಟಿದರು. ಆದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಯೋಗರಾದವರು ಸಿಕ್ಕದೇ ಹೋದಕಾರಣ, ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲೇ ಅವಳು ವಾಪಸು ಬಂದು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇರುವಂತಾಯಿತು. ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಅವಳು ತಾತನವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅವರ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನೂ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ತನ್ನ ಅವಿವೇಕವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಂತಹ ಅವಿವೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಣೆಯಿಟ್ಟಳು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಳು.

ಅಂದಿನಿಂದ ನತಾಷ್ಯಾ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಯಾ ಆದಳು; ಕುಲಾವಿ ಧರಿಸುವಂತಾದಳು; ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಎಳೆಯ ಯಜಮಾನಿಯ ಮೇಲೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತ ಬಂದಳು.

ಮುಂದೆ, ಅವಳ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಬಂದಾಗ, ಅವಳು ಮನೆವಾರ್ತೆ ಹೆಂಗಸಿನ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಆಗ, ಮನೆಯ ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆ, ಪಾತ್ರೆ-ಪಡಗ, ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಅವಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವು. ಅವಳು ಈ ಹೊಸ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ, ಹಿಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ-ಆಸಕ್ತಿ-ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನೇ ತೋರಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳ ಹಿತ ಸಾಧನೆಯೊಂದೇ ಅವಳ ಜೀವನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ನಷ್ಟ-ಹಾಳು-ಕಳ್ಳತನಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಅವಳು ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು.

ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಹು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಯಾಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಳು; ಅವಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಕೃತಘ್ನತೆಯನ್ನೂ ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಹೊಗಳಿದಳು; ಅವಳ ಕೈಗೆ, ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಅವಳ ವಿಮೋಚನಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು; ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅವಳು ಸ್ವತಂತ್ರಳು ಎಂದು ಹೇಳಿ; ಅವಳು ಇನ್ನು ಮುಂದೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ, ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮುನ್ನೂರು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನ ಸಲ್ಲುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮೌನವಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು; ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು; ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು, ಏನನ್ನೋ ಗೋಣಗುತ್ತ ರಭಸದಿಂದ ಓಡಿ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ರಪ್ಪನೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅವಳ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಗಿ ಅಮ್ಮ, ಅವಳ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ನತಾಲ್ಯಾ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತ, ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಬೆರಳಿಂದ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿರುಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಮ್ಮ ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು, “ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳಲ್ಲವೇ? ಏನಾಯಿತು ಹೇಳು?” -ಎಂದಳು.

“ಏನಿಲ್ಲ, ಯಜಮಾನಿಯವರೇ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನೀವು ಹೊರತು ಇನ್ನಾರೂ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ, ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ; ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಅಟ್ಟಬೇಕೆಂದಿರೋದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಾನು ಯಾವುದೋ ರೀತೀಲಿ ನಿಮಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿದ್ದೇನೆ-ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತೀನ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ-ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಒಳ್ಳೇದು, ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟದ್ದು- ನಾನು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ”

-ಎನ್ನುತ್ತ, ಅಮ್ಮ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಳು; ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಅಮ್ಮ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ, ಅವಳನ್ನು ಆದರದಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಳು; ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅತ್ತರು.

ನಾನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಕಾಲದಿಂದ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳ ಅನಂತ ಪ್ರೀತಿ, ಅವಳ ಹೃದಯದ ಮಾರ್ದವತೆ ಇವು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿವೆ; ಆದರೆ, ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ಬೆಲೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಈಗ ಮಾತ್ರ. ಆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಸು ಎಂತಹ ಅಪರೂಪವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ಆದ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದಳೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಆಡದೇ ಇದ್ದದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ತಾನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ನಡವಳಿಕೆ. ಅವಳ ಇಡೀ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವಳ ತೀರಲಾರದ ಪ್ರೀತಿ-ಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮನಿವೇದನೆ ಎರಡೇ. ನಮಗಾಗಿ ಅವಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಪ್ರೇಮವು ಅವಳಿಗೆ ಉಸಿರಾಡುವಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣ, ಇಂತಹ ಪ್ರೇಮವನ್ನುಳಿದ, ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ನಮಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ;

ಅವಳು ಸುಖವಾಗಿದ್ದಳೇ-ತೃಪ್ತಳಾಗಿದ್ದಳೇ-ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾಳ್ಮೆಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ನೆವದಿಂದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಅವಳ ಕೊಠಡಿಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ಇದ್ದುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಮನಿಸದೆ, ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಲ್ಪನಾಜಾಲಗಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳು ಸದಾ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು; ಕಾಲುಚೀಲ ಹೆಣೆಯುವುದು-ಅಥವಾ, ಅವಳ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಬೀರು ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಓರಣಮಾಡುವುದು-ಅಥವಾ, ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆಗಳ ಲೆಕ್ಕ ನೋಡುವುದು, ಹೀಗೆ ಅವಳು ಏನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಅಸಂಬದ್ಧ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. “ನಾನು ಸೇನಾಪತಿಯಾದಾಗ ಪರಮಸುಂದರಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ-ಹೇಗೆ, ನನಗಾಗಿ ಒಂದು ಕಂದುವರ್ಣದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ-ಸ್ಫಟಿಕಶಿಲೆಯ ಭವನವೊಂದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ-ಸ್ಯಾಕ್ಸೊನಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಬಂಧುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವಳು “ಹೌದು ಕಂದಾ, ಹೌದು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಕಟ್ಟುಕನಸೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ; ಆಗ ಒಂದು ನೀಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಅವಳ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ನನಗೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ,- ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳದ ಒಳ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಅಂಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು; ಪೊರ್ಮೇಡ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಂದರ ಮೇಲಿದ್ದ, ಒಬ್ಬ ಅಶ್ವದಳದ ಸೈನಿಕನ ಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು, ಅದು. ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವೊಲೊದ್ಯಾ ಬರೆದ ಒಂದು ಚಿತ್ರವೂ ಇತ್ತು. ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಒಂದು ಧೂಪದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅದನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಆಡಿಸುತ್ತ,

“ಕಂದಾ, ಇದು ಒಚಕೋವ್ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಧೂಪದಕಡ್ಡಿ; ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ತಾತನವರು (ದೇವರು ಅವರ ಆತ್ಮವನ್ನು ಶಾಂತಿಯಿಂದಿಡಲಿ!) ಟರ್ಕರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಾಪಸು ಬರುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಇದನ್ನು ತಂದರು. ಕಡೆಯ ಕಡ್ಡಿ-ಉಳಿದಿರೋದು”-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ತಟ್ಟನೆ “ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳು, ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ

ತಡಕಾಡಿ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆಗ ತಾನು “ಅದನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಷಯ ಅವಳ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ—ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಸಲ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಳು; ಅದು ನಡೆದದ್ದು ಹೀಗೆ: ನಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ಲಾಸ್‌ಮದ್ಯವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಾಗ ಸೀಸೆ ಕೈಜಾರಿ ಬಿದ್ದು, ಮೇಜಿನ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಮದ್ಯವು ಚೆಲ್ಲಿ ಕಲೆಯಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಅವಳು,

“ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ; ಅವಳ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ಕಂದ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವಳೇ ನೋಡಲಿ!”

—ಎಂದಳು. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಬಂದಳು; ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದ ಗಲೀಜನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕ್ಷೇಪಕರವಾಗಿ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಳು. ಅಮ್ಮ ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು, ಅವಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆ ಬೆದರಿಸುವಂತೆ ಬೆರಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಊಟ ಮುಗಿಯಿತು. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ನಾನು ಕುಣಿಕುಣಿಯುತ್ತ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮದ್ಯ ಚೆಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಜಿನ ಬಟ್ಟೆಯಿತ್ತು. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು; ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದೆ. ಅವಳು ಬಿಡದೆ, ಮದ್ಯದಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ತೀಡುತ್ತ “ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮೇಜಿನ ಬಟ್ಟೇನ ಕೊಳೆ ಮಾಡಕೂಡದು!—ಕೂಡದು!—ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ?” ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದಳು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಭಾರಿ ಅಪಮಾನವೆನ್ನಿಸಿತು. ನಾನು ಕೋಪದಿಂದ ಒಳಗೊಳಗೇ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ, ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಓಡಾಡುತ್ತ, ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ತಡೆದುಕೊಂಡು,

“ಒದ್ದೆ ಮೇಜಿನ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದಳಲ್ಲಾ!— ಇವಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ!—ನಾನೊಬ್ಬ ಆಳುಮಗ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ!”

ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಗೊಣಗಿದೆ. ಅವಳು ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಅಲ್ಲೇ ಇನ್ನೂ ಓಡಾಡುತ್ತಲೇ

ಇದ್ದೆ. ನಾನು ಅಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಓಡಿಹೋಗಿ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ವಾಪಸು ಬಂದಳು; ಭಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

“ಹಾ, ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದಾ, ಅಳಬೇಡ-ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು; ನೋಡು, ನಾನೊಂದು ವಯಸ್ಸಾದ ಮರುಳು; ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿ ಅಲ್ಲವೇ, ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಮರೀ? ಇದೋ ನೋಡು ಇದು ನಿನಗೇನೇ”

-ಎಂದು, ಅವಳು ತನ್ನ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಕೆಂಪು ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಚ್ಚಿ ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಚೂರು ಸಕ್ಕರೆ ಮಿಠಾಯಿಗಳೂ, ಒಂದು ಅಂಜೂರದ ಹಣ್ಣು ಇದ್ದವು. ಅವಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ಚಾಚಿದಳು. ನನ್ನ ಕೋಪ, ಅಪಮಾನದ ಭಾವ, ಎಲ್ಲ ತಟ್ಟನೆ ಇಳಿಯಿತು. ನಾನೀಗ ಆ ದಯಾರ್ಥ ವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ಣವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಖಕೊಟ್ಟು ನೋಡಲಸರ್ಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ಮಿಠಾಯನ್ನೂ ಹಣ್ಣನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು ಹೊಸದಾಗಿ ಉಕ್ಕಿಹರಿಯಿತು. ಈಗ ಅದು ಕೋಪದಿಂದ ಮಲಿನವಾದ ಕಣ್ಣೀರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಣ್ಣೀರಾಗಿತ್ತು.

೧೪. ಅಗಲುವಿಕೆ

ನಾನು ಇದೇ ತಾನೆ ವಿವರಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಕಲಾಷ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಯಾ ಗಾಡಿಗಳು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತವು. ನಿಕಲಾಯ್, ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿದ್ದ-ಅಂದರೆ, ತನ್ನ ಷರಾಯಿನ ತುದಿಗಳನ್ನು ಬೂಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ತುರುಕಿಕೊಂಡು, ಹಳೆಯ ಅಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಸೊಂಟದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನು ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಯಾ ಬಳಿ ನಿಂತು ನಮ್ಮ ಮೇಲಂಗಿಗಳನ್ನೂ ದಿಂಬುಗಳನ್ನೂ ಗಾಡಿಯ ಆಸನಗಳ ಕೆಳಗೆ ಅಡಕುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಶಿ ತೀರ ಎತ್ತರವಾಗಲು ಅವನು ದಿಂಬುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಭಾರ ಬಿಟ್ಟು ಜಗ್ಗಿ, ಅವುಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದ.

ತಂದೆಯವರ ಖಾಸಾ ಆಳು ಕಲಾಷ್‌ನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಇಣುಕುತ್ತ,

“ಅಯ್ಯಾ ನಿಕಲಾಯ್ ದ್ರಿತ್ತಿಚ್, ದೇವರಾಣೆ ನಿನ್ನ ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಧಣಿಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಇಡೋಕಾಗೊಲ್ಲವೇ? ಅದೇನು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ”

-ಎಂದು ಉಸಿರು ಹೋದೋನ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದ. ನಿಕಲಾಯ್, ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಯಾದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಾಂಗಿಯನ್ನು ರಭಸದಿಂದ ಎಸೆದು, ಕೋಪದಿಂದ,

“ನೀನು ಮೊದಲೇ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮಿಖೇಲ್ ಇವನಿಚ್! ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ! ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ತಲೆ ಸುತ್ತತಾ ಇದೆ-ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಈಗ ನೀನು ಬಂದೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಕೂಡ!”

-ಎಂದು, ತೋಪಿ ತೆಗೆದು, ತನ್ನ ಕಂದು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆವರು ಹನಿಗಳನ್ನು ಒರಸಿಕೊಂಡ.

ಅಂಗಿ-ನಿಲುವಂಗಿ-ಷರಟು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬರೀ ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಡಾಳುಗಳು-ಪಟ್ಟಾಪಟ್ಟಿ ಲಂಗಗಳನ್ನೂ ಮೇಲುಡುಪುಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರ ಹೆಂಗಸರು-ಬರೀ ಕಾಲಿನ ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರು, ಎಲ್ಲ, ಮನೆಯ ದ್ವಾರದ ಮಂಟಪದ ಬಳಿ ಗೇರಾಯಿಸಿ ನಿಂತು, ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೇ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಳಿಗಾಲದ ಕುಲಾವಿಯನ್ನೂ ಆರ್ಮಿಯಾಕನ್ನೂ (Armyak) ಧರಿಸಿದ್ದ, ಬಾಗಿವ

ಬೆನ್ನಿನ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಗಾಡಿಯಾಳು, ಕಲಾಷ್‌ನ ಮೂಕಿ ಜಂತಿಯನ್ನು ಕೈಲಿಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆಳು ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯಾದ ಯುವಕನಾಗಿದ್ದ. ಇವನು ತನ್ನ ಉಡುಪಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯ ಹೆಗಲುಬುರುಕಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ; ಈ ಬುರುಕಿಯ ಭುಜಗಳೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಂದವಾದ ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆಯ ಮುಮ್ಮೂಲೆ ತೇಪೆಗಳಿದ್ದವು; ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುರಿ ತುಪ್ಪಟದ ಕಪ್ಪು ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ. ಇವನೊಬ್ಬ ಷೋಕಿಗಾರನಾಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಈ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ, ಒಮ್ಮೆ ಆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ, ಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಗೌರವರ್ಣದ ಸುರುಳಿ ಕೂದಲನ್ನು ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತನ್ನ ಆರಿಯಾಕನ್ನೂ ಲಗಾಮುಗಳನ್ನೂ ಗಾಡಿಯವನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆಸೆದು, ತನ್ನ ಹೊಸೆದ ಹುರಿಯ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಫಠೀರೆನ್ನಿಸಿ, ಒಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಬೂಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ, ಒಮ್ಮೆ ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಚಾ ಕೀಲುಗಳಿಗೆ ಕೊಬ್ಬು ಸವರುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡಿಯಾಳುಗಳನ್ನೂ, ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ, ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರಗಳ ಅಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಇವನು, ಕೊಬ್ಬು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಾರದೆಂದು, ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಚಕ್ರದ ಸುತ್ತಪಟ್ಟಿಗೂ ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೇಲಿಯ ಬಳಿ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ದುಡಿತಕ್ಕೇಡಾಗಿದ್ದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಟಪ್ಪಾಲು ಕುದುರೆಗಳಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು, ತಮ್ಮ ಬಾಲಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಮುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ನೋಣಗಳನ್ನಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವು; ಕೆಲವು, ತಮ್ಮ ಉಬ್ಬಿದ ಜೂಲುಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು; ಉಳಿದವು, ಅಲುಗದೆ ನಿಂತು ಬೇಸರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಮೈಗೆ ಮೈ ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು ಅಥವಾ, ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಬಳಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಅಚ್ಚಹಸುರಿನ ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ (ferns) ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ಬಾಯಿಹಾಕಿ ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಬೇಟೆಯ ಸೀಳುನಾಯಿಗಳು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಏದುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದವು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು, ಗಾಡಿ ಕೆಳಗಿನ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತ, ಗಾಡಿ ಅಚ್ಚುಗಳ ಸುತ್ತ ಚೋರುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಡೀ ವಾತಾವರಣ ಧೂಳುಬೆರೆತ ಮಂಜಿನಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ದಿಗಂತವು ಬೂದುವರ್ಣದ ಲಿಲಾಕು ಪುಷ್ಪದ ವರ್ಣವನ್ನು ತಳೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತುಣುಕು ಮೋಡವಾದರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಗಾಳಿ ಬಲವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು; ಅದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೂ ಹೊಲಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಧೂಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತ, ಭೂರ್ಜ ಮತ್ತು ನಿಂಬುವೃಕ್ಷಗಳ ನೆತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಸುತ್ತ, ಮಾಸಲು ಹಳದಿ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.... ನಾನು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು, ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ, ಸಿದ್ಧತೆಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿಯುವುದನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾವು, ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವ ಮೊದಲು, ಕಡೇ ಬಾರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ ಸೇರಿದೆವು. ಅತಿ ದಾರುಣವಾದ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಾದಿತ್ತೆಂದು ಆಗ ನನಗೆ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಚನೆಗಳು ತೀರ ಕ್ಷುದ್ರವಾಗಿದ್ದವು: ಯಾವ ಗಾಡಿಯಾಳು ಕಲಾಷ್‌ನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ?—ಯಾರು ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಕಾವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ? ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪನ ಕೂಡ ಇರುವವರು ಯಾರು?—ನಾನೇಕೆ ಈ ಕೊರಳು ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಉದ್ದವಾದ ಮೆತ್ತೆ ಮೇಲಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರಬೇಕು?—ಎಂಬ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೂಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನಗೆ, “ಬಟ್ಟೆ ಉಡುಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂತಿರಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೇನು ನನ್ನ ದೇಹ ಪ್ರಕೃತಿ? ನಾನೇನು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ.... ಇವರು ಎಷ್ಟು ನಿಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಬೇಗ ಮುಗಿಸಿದರಾದೀತಲ್ಲ—ನಾನು ಗಾಡೀಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಟುಬಿಡಬೇಕು”—ಅನ್ನಿಸಿತು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಮಕ್ಕಳ ಬಟ್ಟೆ—ಬರೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಯಾರ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲಿ?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅತ್ತುಅತ್ತು ನೀರು ಸುರಿದು, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿ ಊದಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

“ಅದನ್ನ ನಿಕಲಾಯ್ ಕೈಗೆ ಕೊಡು; ಆಮೇಲೆ ಬಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಡೆಯದಾಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಮಾಡು”

—ಎಂದಳು, ಅಮ್ಮ. ಆ ವೃದ್ಧ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ತಟ್ಟನೆ ತಡೆದುಕೊಂಡು, ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತ ಕೊರಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಕೈ ಆಡಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಹೃದಯ ನೋವಿನಿಂದ ಹಿಂಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು; ಆದರೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಡುವ ಆತುರ ಆ ನೋವನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸುವಷ್ಟಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅಮ್ಮನ ಕೂಡ ಅಪ್ಪ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತೆ. ಅವರ ಮಾತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೇ ಕುತೂಹಲವಿರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದೇನೇನು?—ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸೋಫೀಗೆ, ಮದಾಂ ಜೂಲೀಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು?—ಪ್ರಯಾಣ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ?—ಇಂಥಾದ್ದೇ ಮಾತು.

ಪೋಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮುಂಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತ; ಅವನು “ಊಟ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ವರದಿ ಹೇಳುವಂತೆ—ಅದೇ ಧ್ವನಿಯನ್ನೇ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅನುಕರಿಸಿ,

“ಗಾಡಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ” ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅಹಿತ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವಳಂತೆ ಅಮ್ಮ ನಡುಗಿ ಬಿಳುಪೇರಿದಳು.

ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಫೋಕಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು.

“ನಾವೆಲ್ಲ ಯಾರಿಂದಲೋ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರೋ ಹಾಗಿದೆ!-ಏನೋ ತಮಾಷೆ!!”

-ಎಂದುಕೊಂಡೆ ನಾನು.

ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ಫೋಕಾನೂ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಅವನು ಕುಳಿತದ್ದೇ ತಡ ಬಾಗಿಲೊಂದು ಕಿರುಗುಟ್ಟಿತು. ಎಲ್ಲ ಆ ಧ್ವನಿ ಬಂದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ನತಾಲ್ಯಾ ಸಮಿಷ್ನಾ ಅವಸರದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ, ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಫೋಕಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು. ಫೋಕಾನ ಬಟ್ಟತಲೆ-ಸ್ಥಿರವಾದ ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿದ ಮುಖ-ಕುಲಾವಿ ಧರಿಸಿ ಬಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನ ನರಗೊದಲು-ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅವನ ವೇಷಭೂಷಣ-ಸ್ವರೂಪ ಎಲ್ಲ, ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿವೆ.

ನಾನು ಆತುರ ಹೊರತು ಉಳಿದಂತೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತಭಾವದಿಂದಿದ್ದೆ. ನಾವು ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹತ್ತು ಕ್ಷಣಗಳು ನನಗೆ ಒಂದು ಇಡೀ ಗಂಟೆಯಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಕಡೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಎದ್ದವು; ನಮಗೆ ನಾವು ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಶಿಲುಬೆ ಸಂಕೇತದಲ್ಲಿ ಕೈ ಆಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನೆಯಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುವವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆವು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹಲವು ಬಾರಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ,

“ಇನ್ನು ಸಾಕು ಆತ್ಮೀಯೇ, ನಾವೇನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಗಲಿಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ”

-ಎಂದರು. ಅಮ್ಮ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ,

“ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಇದು ಬಹಳ ಸಂಕಟಕರವಾಗಿದೆ”

-ಎಂದರು. ದುಃಖದಿಂದ ಅವರ ಧ್ವನಿ ಗದಗದವಾಗಿತ್ತು.

ಅಮ್ಮನ ಆ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ-ದುಃಖದ ಭರದಿಂದ ಅದುರುತ್ತಿದ್ದ ತುಟಿಗಳನ್ನೂ, ನೀರು ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದಾಗ, ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತೆ; ಅಪಾರವೂ ಅನಿರ್ದಶನೀಯವೂ ಆದ ಉಮ್ಮಳದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟೆ! ಬಹಳ ದಿಗಿಲೂ ಆಯಿತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನನಗೆ, ಅಮ್ಮನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಓಡಿಹೋಗುವುದೇ ಮೇಲಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಅಲಿಂಗಿಸಿದಾಗಲೇ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ-ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಯಿತೆಂದು ಅರಿವಾಯಿತು.

ಅಮ್ಮ ವೋಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಅದೆಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು, ಅವನಿಗೆ ಶಿಲುಬೆ ಸಂಕೇತದ ರಕ್ಷೆ ಹಾಕಿದರು. ಅವನದಾಯಿತು, ಇನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗುತ್ತಾಳೆಂದು, ನಾನು ಮುಂದಾದೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಅವನನ್ನು ಹರಸುತ್ತ ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿಡುವುದರಲ್ಲೇ ಇದ್ದಳು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನನ್ನ ದುಃಖ ಹೊರತು ಬೇರೊಂದರ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಅಳತೊಡಗಿದೆ.

ನಾವು ಎದ್ದು ಗಾಡಿಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಾಗ, ಮನೆಯ ಸೇವಕರ ಗುಂಪಿನಿಂದ ನಮಗೆ ಬೇಸರ ಕಾದಿತ್ತು. ನಮ್ಮಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲು ಅವರೆಲ್ಲ ಮುಂಗೋಣೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಒಬ್ಬರಾಗುತ್ತಲೇ ಒಬ್ಬರು “ದಯವಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಕೊಡಿ ಸ್ವಾಮಿ”-ಗಳು, ನಮ್ಮ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮುತ್ತುಗಳ ಗಲಾಟೆ, ಅವರು ತಲೆಗಳಿಗೆ ಸವರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೊಬ್ಬಿನ ಗಮಟು ವಾಸನೆ-ಎಲ್ಲ, ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ತೀರ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಇವರೆಲ್ಲ ಆದ ಮೇಲೆ, ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾದ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ, ಉದ್ದೇಗರಹಿತನಾಗಿ, ತೀರ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಅವಳ ಕುಲಾವಿಯ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟೆ.

ಇಂದಿಗೂ ಆ ಸೇವಕರೆಲ್ಲರ ಮುಖಗಳೂ ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿವೆ; ಎಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಮುಖ, ಅದರ ಭಾವ ಮುದ್ರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಿಲುಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನವರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ದುಃಖವೂ ಅಸಾಧ್ಯತೆಯ ಗಡಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು; ಆದಕಾರಣ, ಆ ಪೂರ್ತಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಅವರನ್ನು ಕಣ್ಣುಂಬ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದೇ ಹೋದೆ. ಬಹುಶಃ, ಅವರೊಬ್ಬರ ಮುಖದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ, ಇದೇ ಕಾರಣವಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿ ಕಲಾಷ್‌ನ ಹಿಂದುಗಡೆಯ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೆ. ಗಾಡಿಯ ಬೆನ್ನು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಹಿಂದುಗಡೆ ಏನೂ ಕಾಣಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದಳೆಂದು ಅವ್ಯಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಿತು.

“ಅವರ ಕಡೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನೋಡಲೋ ಬೇಡವೋ? ನೋಡು-ಒಳ್ಳೇದು, ಹಾಗಾದರೆ- ಕಡೇ ಸಲ!” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕಲಾಷ್‌ನಿಂದ ಬಾಗಿ, ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ, ಇದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಗಾಡಿಯ ಆಚೆಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಳಸಿ ಬಂದು, ನನ್ನ ಹೆಸರು

ಹಿಡಿದು ಕೂಗಿದಳು. ಹಿಂದುಗಡೆ ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ತಿರುಗಿದೆ. ತಟ್ಟನೆ ತಿರುಗಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ತಲೆಗಳೂ ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆದವು. ದುಃಖ ಬೆರೆತ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ, ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಳು.

ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಅನೇಕ ಗಜಗಳ ದೂರ ಹೋಗುವತನಕ, ನಾನು ಪುನಃ ತಿರುಗಿ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಗಾಳಿ ಅವಳ ಅವಕುಂಠನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾರಿಸಿತು. ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಅಮ್ಮ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪೋಕಾ ಅವಳಿಗೆ ಆಸರೆ ಕೊಟ್ಟು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಅಪ್ಪ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ದುಃಖದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯಿತು-ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಏನೋ ಗಂಟು ಒಳಗಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ ಹಾಗಾಗಿ, ನನ್ನ ಉಸಿರು ನಿಂತೇಹೋಗುವುದೇನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಭಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಭಾಟೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ನಾನು ತಿರುಗಿ ಮನೆಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಮಹಡಿಯ ಮೊಗಸಾಲೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಂಡಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೀಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾದರೂ, ನಾನಿನ್ನೂ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ನನ್ನ ಕಂಬನಿಗಳು ನನ್ನ ಹೃದಯಮಾರ್ದವತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದವು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿ, ತೃಪ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆದೆ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಮೈಲಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ದೂರ ಸಾಗಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಂತನಾದೆ. ಅದುವರೆಗೂ ಏತರ ಮೇಲೂ ಗಮನವಿಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಾನು, ಈಗ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಮಚ್ಚೆ ಮೈಯಿನ ಕುದುರೆಯ ಹಿಂಭಾಗ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಿತ್ತು. ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತ, ಆ ಪ್ರಾಣಿ ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೀಸುತ್ತದೆ-ಹೇಗೆ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲನ್ನಿಡುತ್ತದೆ-ಟಪ್ಪಾಲು ಹುಡುಗನ ಹೊಸೆದ ಚಾವಟಿ ಹುರಿ ಹೇಗೆ ಕುದುರೆಯ ಮೈಗೆ ತಾಕುತ್ತದೆ-ಆಗ ಅದರ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳೂ ಹೇಗೆ ಎಗರಾಡುತ್ತವೆ-ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕುದುರೆಯ ಮೈಮೇಲೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತೊಡಿಸಿದ್ದ ಚರ್ಮದ ಬಾರುಪಟ್ಟಿಗಳು, ಲಗಾಮುಗಳು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಲೋಹದ ಉಂಗುರ-ರಿವೆಟ್ಟು-ಕೊಂಡಿ ಇವುಗಳು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕುದುರೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಾರುಪಟ್ಟಿಯ ಉಜ್ಜಾಟಕ್ಕೆ, ನೊರೆಯಾದ ಬೆವರು ಪಟ್ಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ, ತಲೆಯನ್ನು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತಿರುಗಿಸಿ, ನೋಟವನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಹರಿಸಿದೆ. ರೈ ಹೊಲಗಳ ಮೇಲೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತ, ತೆನೆಗಳು

ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ತೂಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಭೂಮಿ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಬಂಜರಾಗಿತ್ತು; ಅದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿದ ರೈತರೂ ಮರಿಯೊಡನೆ ತಾಯಿ ಕುದುರೆಗಳೂ, ಕಾಣಿಸಿದವು. ಮೈಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳೂ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಳು ಯಾರೆಂದು ನೋಡಲು ಅವನು ಕೂರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿದ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಇಳಿದಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರು ಇನ್ನೂ ಆರಿದಿಲ್ಲ— ಅಷ್ಟರಲ್ಲಾಗಲೇ, ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳು—ಬಹುಶಃ ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತೊರೆದು ಬಂದಿದ್ದ—ನನ್ನ ತಾಯಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಸ್ಮರಣೆ ಸಲ ಸಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಕೆಯ ಕಡೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮನೆ ಕಡೆ ತೆರಳಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ವಿಷಯ ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಾಯಿತು; ನಾನು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಭೂರ್ಜ ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ನಾಯಿ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ; ಅದನ್ನು ಯಾರು ಕೀಳಬೇಕೆಂದು ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಕಟೆಂಕಾರ ನಡುವೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿತ್ತು; ಅದರ ನೆನಪಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ, ನಾವು ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟಾಗ ಅವರು ಅತ್ತದ್ದೂ ನೆನಪಾಯಿತು.

ಅವರನ್ನೆ—ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳನ್ನೆ—ಆ ಭೂರ್ಜ ಮರಗಳನ್ನೆ ಮತ್ತು ಫೋಕಾನೆ— ಆ ಕೇಡಿಗ ಬುದ್ಧಿಯ ಮಿಮಿಯನ್ನೆ ಸಹ!—ಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ದುಃಖವಾಯಿತು! ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಬಡಪಾಯಿ ಅಮ್ಮ? ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು—ಆದರೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ಇರಲಿಲ್ಲ.

೧೫. ಶೈಶವ

ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರಳಿ ಬಾರದ, ಆನಂದಮಯವೂ-ಸುಖಪೂರ್ಣವೂ, ಉಲ್ಲಾಸಕರವೂ ಆದ ಶೈಶವ! ಅದರ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಪ್ರೋಷಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಅದರ ನೆನಪುಗಳು ನನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ನವಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿ ಅದನ್ನು ಬಹು ಎತ್ತರಕ್ಕೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಅವು ನನ್ನ ಪರಮಾನಂದದ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಉಗಮಸ್ಥಾನ.

ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ ಕುಣಿದು, ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಬಳಲಿದಾಗ, ಚಹ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ನನ್ನ ಎತ್ತರವಾದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆಸಿದ ನನ್ನ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನಿದ್ರೆಯ ಭಾರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿವೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ; ಆದರೂ ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಅಲುಗದೆ ಕುಳಿತು ಆಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಮ್ಮ ಯಾರೊಡನೆಯೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಧ್ವನಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಹು ಇಂಪಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಆ ಧ್ವನಿಯೊಂದರಿಂದಲೇ ಆಗುವ ಬೋಧೆ ಅಷ್ಟು ಅಪಾರವಾದುದು! ತೂಕಡಿಕೆಯಿಂದ ಮಂಕಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳು ಸಣ್ಣಗಾಂತ್ಯಾಳೆ-ಅವಳ ಮುಖ, ಅಂಗೆಗೆ ಹಾಕುವ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗುಂಡಿಯಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ-ಅಷ್ಟೇ ಸಣ್ಣಗಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಮುಖ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಹಾಗೆ ನಗುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟ. ನಾನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಅವಳು, ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣಿನ ಪಾಪೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಷ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ-ಅಷ್ಟೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಲುಗಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದ ಮಾಯಾ ದೃಶ್ಯ ಅಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಕಣ್ಣನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ-ಹೊಸಕಾಡುತ್ತೇನೆ-ಏನೇನೋ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ವೃಥಾವಾಗುತ್ತವೆ.

ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಆರಾಮಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬರಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಅಮ್ಮ ಅದನ್ನು ಕಂಡು,

“ನೋಡಿದೆಯಾ ನಿಕಾಲೆಂಕಾ, ನೀನು ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೀಯೆ; ಮಹಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಮೇಲು.”

-ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

“ಉಹಂ, ನನಗೆ ಈಗ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮಲಗೋಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ”

-ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಮೆದುಳಿನ ತುಂಬ ಮಂಜಿನಂತೆ ಮಬ್ಬಾದ ಕನಸುಗಳು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಶೈಲವದ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ನಿದ್ರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆವೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯ ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ; ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ನನಗೆ ಎಚ್ಚರಮಾಡುವವರೆಗೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ, ಯಾರದೋ ಮೃದುವಾದ ಕೈ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಅದರ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಾನದನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮಮತೆಯಿಂದ-ಬಹಳ ಮಮತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಎಲ್ಲರೂ ಆಗಲೇ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುರ್ಚಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಮೃದುವಾದ ಕೈಯಿಂದ ನನ್ನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸವರುತ್ತಿರುವವಳು ಅವಳೇ. ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯತಮವೂ, ಚಿರಪರಿಚಿತವೂ ಆದ ಅವಳ ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

“ಏಳು ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಮೇಣಿ,-ಮಲಗೋ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ, ಏಳು”

-ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ, ಅಮ್ಮ.

ಅವಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸುವಂತೆ ನೋಡುವ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾವುವೂ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ-ಮಾರ್ದವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೂರೆಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಭಾವೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಮುತ್ತಿಡುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ, ಅಲುಗಾಡದೆ ಮಲಗಿರುತ್ತೇನೆ.

“ಏಳು ನನ್ನ ದೇವದೂತಾ!”

-ಎನ್ನುತ್ತ, ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸುತ್ತ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಬೆರಳುಗಳು ನನಗೆ ಕಚಗುಳಿ ಇಡುತ್ತವೆ. ಕೊಠಡಿ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದೆ-ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಕತ್ತಲಾಗಿದೆ. ನಿद्रಾಭಂಗದಿಂದಲೂ, ಕಚಗುಳಿಯಿಂದಲೂ, ನನ್ನ ನರಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಣಕಿದಂತಾಗಿ ಆವೇಶಗೊಂಡಿವೆ. ಅಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಧ್ವನಿಯ ಹಾಗೂ ಅವಳ ಪರಿಮಳದ ಅರಿವಾಗುತ್ತಿದೆ ನನಗೆ. ನಾನು ತಟ್ಟನೆ ಹಾರಿ ಎದ್ದು ಅವಳ ಕೊರಳ ಸುತ್ತ ನನ್ನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ, ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಅವಳ ಎದೆಗೆ ಒತ್ತುತ್ತ,

“ಓ ನನ್ನ ಬಹಳ-ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಮ್ಮ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ-ಅಮ್ಮಾ!”

-ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಅಮ್ಮ ತನ್ನ ಆ ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ, ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನನ್ನ ಹುಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಮೊಣಕಾಲ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ, ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆ ಸವರುತ್ತೆ.’

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀ?”

-ಎಂದು, ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದು,

“ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿ-ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯೋದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ? ಅಮ್ಮ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಆದಾಗಲೂ ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಮರೆಯೋದಿಲ್ಲ-ಮರೆಯೋದೇ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲೇ-ನಿಕ್ಕೊಲೆಂಕಾ?”

-ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ, ಕೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೃದುವಾಗಿ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು,

“ಬಾ ಅಮ್ಮಾ! ನಿನಗಿಂತ ಪ್ರೀತಿಯಾದ್ದು ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ-ದಯವಿಟ್ಟು ನೀನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆದಾಗ-ಅಂತ ಹೇಳಬೇಡ”

-ಎಂದು, ಅವಳ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧಾರೆಯಾಗಿ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಅಪಾರ-ಅಕ್ಷಯ ಪ್ರೇಮದ-ಅತ್ಯಾನಂದದ ಕಂಬನಿಗಳು ಅವು.

ಆಮೇಲೆ-ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಉಡುಪಿನ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ದೇವರ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತು “ಅಮ್ಮನನ್ನೂ ಅಪ್ಪನನ್ನೂ ದೇವರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಿ!” ಎಂದು ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಳೆಯ ತುಟಿಗಳು, ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಮಾತೆಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತ ಕಲಿತ ಮಾತುಗಳು, ಅವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ, ಅಮ್ಮನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯೂ, ಭಗವಂತನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯೂ, ಯಾವುದೋ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಏಕಭಾವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯ ಹಗುರವಾಗುತ್ತದೆ-ಆನಂದದಿಂದ ತುಳುಕುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಾನು, ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕನಸುಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲ ಏನನ್ನು ಕುರಿತ ಕನಸುಗಳೋ? ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಲುಕದಿದ್ದರೂ ಅವು, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸುಖದ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಅನಂತರ,

ನನಗೆ ಕಾರ್ಲ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಮತ್ತು ಅವರ ನಿಷ್ಠುರವಾದ ದುಃಖದ ಬಾಳಿನ ಯೋಚನೆ ಬರುತ್ತದೆ; ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ನನಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ “ದೇವರೇ, ಅವರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡು; ಅವರ ದುಃಖದ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು; ನಾನು ಅವರಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಆಟದ ವಸ್ತುವಾದ ಪಿಂಗಾಣಿ ನಾಯಿಯನ್ನೂ ಮೊಲವನ್ನೂ ನನ್ನ ತೂಲಿಕೆ ದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ತುರುಕುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಲಿ-ಎಲ್ಲರೂ ತೃಪ್ತರಾಗಿರಲಿ-ಮತ್ತು ನಾಳೆ ದಿನ ಹವಾ, ಗಾಳಿಯ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಲಿ- ಎಂದು ಪುನಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೊರಳುತ್ತೇನೆ. ಬರಬರುತ್ತ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳೂ ಕನಸುಗಳೂ ಬೆರೆತು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಕಲಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾದ ಮುಖದಲ್ಲೇ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯ ಮಡಿಲಿಗಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಶೈಶವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಆ ನಿರ್ಮಲತೆ-ಆ ಹೃದಯಲಾಘವತೆ-ಪ್ರೀತಿಯ ಆ ತೀವ್ರ ಅವಶ್ಯಕತೆ-ಪ್ರಬಲವಾದ ಆ ನೆಚ್ಚು-ಇವು, ಶೈಶವವನ್ನು ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಎಂದಿಗಾದರೂ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತವೇನು? ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಆನಂದಮಯ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯ ಅಪಾರವಾದ ದಾಹ-ಈ ಎರಡು ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಗುಣಗಳು ಮಾತ್ರವೇ, ಜೀವನದ ಪ್ರೇರಕಗಳಾಗಿರುವ ಆ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಕಾಲ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದಿದೆ?

ಭಾವೋತ್ಕರ್ಷದ ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೆಲ್ಲಿ? ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಸಾದವೆನಿಸಿದ ಆ ಭಾವಪೂರಿತ ನಿರ್ಮಲಾಶ್ರುಗಳೆಲ್ಲಿ? ಶಾಂತಿಯ ದೇವದೂತನು ಆಗಮಿಸಿ, ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ನನ್ನ ಆ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನೊರಿಸಿ, ಶೈಶವದ ಅಕಳಂಕ ಕಲ್ಪನಾ ಲೋಕವನ್ನು ಮಧುರವಾದ ದೃಶ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ದಿನಗಳೆಲ್ಲಿ?

ಜೀವನವು ನನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ, ಆ ಕಂಬನಿಗಳೂ ಆನಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೂ, ನನ್ನಿಂದ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತೊರೆದಿರುವಂತಹ ದುರ್ಭರ ಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದೆಯೇನು? ಎಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನೆನಪುಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಏನು?

೧೬. ಪದ್ಯಗಳು

ನಾವು ಮಾಸ್ಕೋವನ್ನು ತಲುಪಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಆಗೊಂದು ದಿನ ನಾನು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ದೊಡ್ಡ ಮೇಜಿನ ಆಚೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಕುಳಿತು, ಪೆನ್ನಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ಟರ್ಕನ ತಲೆಯ ಚಿತ್ರ ಒಂದನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಿದ್ದರು. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಅವರ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು, ಕತ್ತು ಚಾಚಿ, ಅವರ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದು, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಪೆನ್ನಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಇಷ್ಟಸಂತನ ಪುಣ್ಯದಿನವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿತ್ತು.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಟರ್ಕನ ಕತ್ತಿನ ಬಳಿ ತೋರಿಸುತ್ತ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೆರಳು ತೋರಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ?”—ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ತಮ್ಮ ಪೆನ್ನಿಲ್ಲಿನನ್ನೂ ಚಿತ್ರಲೇಖನಿಯನ್ನೂ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿಡುತ್ತ,

“ಉಹುಂ, ಅದರ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ—ಈಗ ಇರೋ ಹಾಗೇ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ”

—ಎಂದು, ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಎದ್ದು, ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನಿನ್ನ ರಹಸ್ಯ ಏನು ಅಂತ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸೋದಿಲ್ಲವೇನು? ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ನೀನು ಏನು ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀಯೆ? ಇದರ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆ ಚಿತ್ರಾನ ನೀನೂ ಬರೆದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೊಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ”

—ಎಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಟೋಪಿ-ರಿಜಿಸ್ಪರುಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ, ಒಂದು ತಲೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನ ಬರೆಯುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ನಾನೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಜ್ಜಿಯ ಹೆಸರಿನ ದಿನ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು—ಅಂತ ಸೂಚನೆ ಬಂದಾಗ, ನಾನು ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕೂಡಲೆ ಎರಡು ದ್ವಿಪದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳೂ ಬೇಗನೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವುವೆಂದು ನನ್ನ

ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಾನೇನು ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು, ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡೋದು ಖಂಡಿತ-ಆದರೆ ಅದು ಏನು ಅಂತ ಮುಂದಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸೋದಿಲ್ಲ-ಎಂದು ಒಂದೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಪರೂಪವಾದಂತಹ ಈ ಯೋಚನೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಕ್ಕಿತೋ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು-ಅಂತ ಜ್ಞಾಪಕ.

ಪದ್ಯರಚನೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಷ್ಟೇ ಸಾಹಸ ಪಟ್ಟರೂ, ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಆಶುಕವಿತೆಯ ಎರಡು ದ್ವಿಪದಿಗಳಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೋದ ತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ ದ್ವಿತ್ರೀವ್ ಆಗಲಿ ಜಿರ್ಫಾವಿನ್ ಆಗಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಬದಲು, ಅಪಕಾರವೇ ಆಯಿತು. ಅವುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪದ್ಯರಚನಾಶಕ್ತಿಯ ಅಭಾವ ಇನ್ನಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಂದಟ್ಟಾಯಿತು. ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅವರ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆದಕಿ ನೋಡಿದೆ. ನಕಲು ಮಾಡಿದ್ದ ಕೆಲವು ಜರ್ಮನ್ ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದವು; ಜೊತೆಗೆ, ಅವರ ಸ್ವಂತ ಲೇಖನಿಯ ಫಲದಂತೆ ಕಂಡ ಒಂದು ರಷ್ಯನ್ ಪದ್ಯವೂ ಪತ್ತೆಯಾಯಿತು. ಅದು ಹೀಗಿತ್ತು:

ಮದಮ್ ಎಲ್-ಗೆ

ನೆನೆ-ಹತ್ತಿರವಿರಲಿ,

ನೆನೆ-ದೂರದಲಿರಲಿ,

ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೆನೆ-ಎನ್ನ-

ಓ, ಮಸಣದಿಂದಾಚೆಗೂ ನೆನ್ನೆ

ನಾನಿನ್ನನೊಳಿತಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿಹೆನೆಂದು-

ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿ ೧೮೨೮ ಜೂನ್ ೩.

ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾಯೆರ್,

ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಒಂದು ತುಂಡು ತೆಳುವಾದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಸುಂದರವಾದ ದುಂಡು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ನಕಲು ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಯವು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ಮಧುರ ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೃದ್ಯತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ನನ್ನ ಪದ್ಯ ರಚನೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿತು. ಹೆಸರಿನ ದಿನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಅಭಿನಂದನಾ ಪದ್ಯಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾದವು.

ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದ ವೆಲ್ಲಂ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನಕಲು ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತೆ.

ಕಾಗದದ ಎರಡು ಹಾಳೆಗಳು ಬೇಗನೆ ಹಾಳಾದವು;—ಕಾರಣ, ನನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲ—ಅವು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡವು— ಆದರೆ, ಮೂರನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ, ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಕ್ರವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಾಗತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳೋದಾದರೆ, ಇಡೀ ಬರವಣಿಗೆ ವಕ್ರವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ದೂರದ ನೋಟಕ್ಕೂ ಅಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೂರನೇ ಹಾಳೆಯಲ್ಲೂ, ಮೊದಲ ಎರಡು ಹಾಳೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಸಾಲುಗಳು ವಕ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ನನಗೆ ಸುತರಾಂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕವನದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿ—ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದೆ:

ದುಡಿಯುವೆವು ನಿಮ್ಮ ನೆಮ್ಮದಿಗಾಗಿ ನಾವು

ಮೇಣ್ ಪ್ರೀತಿಪೆವು ನೀವೆ ನಮ್ಮೊಲವ ತಾಯಂತೆ.

ಒಟ್ಟು ಕವನವೇನೋ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡಿತಾದರೂ, ಅದರ ಕಡೆಯ ಸಾಲು ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಏನೋ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಹಿತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

“ಮೇಣ್-ಪ್ರೀತಿ-ಪೆವು ನೀವೆ ನಮ್ಮೊ-ಲ-ವ-ತಾಯಂತೆ” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೆ ಆ ಸಾಲನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ತಾಯಂತೆ-ಅನ್ನೋ ಶಬ್ದ ನನಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ; ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ಯಾವ ಶಬ್ದವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಲಿ? “ಕಾಯಂತೆ?” “ಬಾಯಂತೆ?”—“ಅಂತೆ?”—“ಕಂತೆ?”—“ಒಳ್ಳೇದು”, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಇದ್ದಹಾಗೇ ಇರಲಿ; ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಪದ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ!”—ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಕಡೆಯ ಸಾಲನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಇಡೀ ಪದ್ಯವನ್ನು, ನನ್ನ ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ, ತಕ್ಕ ಅಂಗ ವಿನ್ಯಾಸಗಳೊಡನೆ, ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿದೆ. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವಾಗಲಿ ತಾಳವಾಗಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಏನೇ ಮಾಡಲಿ, ಕಡೆಯ ಸಾಲು ಮಾತ್ರ ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾದ ಹಾಗೂ ಅಹಿತವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ:

“ನಮ್ಮೊಲವ ತಾಯಂತೆ’ ಎಂದು ನಾನೇಕೆ ಬರೆದೆ? ಆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೇನು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ; ಅವಳ ಮಾತೆತ್ತುವ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ-ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಅನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಆದರೂ, ಅಮ್ಮನೂ ಅಜ್ಜಿಯೂ ನನಗೆ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಸುಳ್ಳು ಬರೆದೆ? ಕವನವಾದರೇನಂತೆ? ಏನೇ ಆಗಲಿ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು”- ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದರ್ಜಿ ನನ್ನ ಹೊಸ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ನಾನು ಬಹಳ ಬೇಸರದಿಂದ “ಸರಿ, ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆ ತೂರಿ, ನನ್ನ ಹೊಸ ಉಡುಪನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಓಡಿದೆ.

ನನ್ನ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದವು. ಕಂಚಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊಲೆದಿದ್ದ ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿಯ ವರ್ಣದ ಅರೆಕೋಟು (Half Coat), ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲಿಯುವಂತಿರದೆ, ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿತ್ತು. ಕಪ್ಪು ಷರಾಯಿಯೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಧರಿಸಿದಾಗ ಅದು ಷೂಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಕಾಲಿನ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಇದ್ದುದು, ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಷರಾಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅದರ ಸೊಗಸಿಗೆ ಆನಂದಪರವಶನಾಗಿ, ಹಿಂದೂ ಮುಂದೂ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, “ಕಡೆಗೂ ನಿಜವಾದ ಪಾದಪಟ್ಟಿ ಷರಾಯಿ ಇರುವಂತಾಯಿತಲ್ಲ!” ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟೆ.

ಹೊಸ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳೇನೋ ಬಿಗಿಯಾಗಿದ್ದವು; ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ, ಕೈಕಾಲು ಆಡಿಸುವುದೂ ಓಡಾಡುವುದೂ, ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದದ್ದು ನಿಜ; ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, “ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಬಹಳ ಹಿತವಾಗಿದೆ; ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲವಾಯಿತು ಅಷ್ಟೆ; ಆದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದೇ ಹೇಳಿದೆ. ಆಮೇಲೆ, ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಪೊಮೇಡನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಸವರಿಕೊಂಡು, ಕನ್ನಡಿ ಮುಂದೆ ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿಂತೆ. ನನ್ನ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಕೂದಲು ಕುಚ್ಚು ಬಹಳ ಅವಿಧೇಯವಾಗಿತ್ತು; ನಾನು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಆ ಕೂದಲ ಕುಚ್ಚನ್ನು ತಿದ್ದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಬ್ರಷ್‌ನ ಎತ್ತಿದೊಡನೆ, ಅದು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಹರಡಿ, ನನ್ನ ಮುಖ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರದಾಗಿದ್ದ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಕಮಲ ಬಾಲದ ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಒಳ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ,

ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯ ಮೂಲಕ ಒಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಯುವ ಹಂತದ ಬಳಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಸೇವಕಿಯರ ಪೈಕಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ನೋಡಲು ನಾನು ಆ ಕಡೆ ಹೋದೆ. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಗಂಜಿ ಹಾಕಿ ರಟ್ಟಿನಂತೆ ಇಸ್ರಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಷರಟಿನ ಎದೆ ಮುಚ್ಚು (Short front) ಇತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿದ್ರೆಗೆಟ್ಟು, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದುದಾಗಿ ಅವಳು ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದಳು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ “ಅಜ್ಜಿಯವರು ಎದ್ದಿದ್ದಾರೆಯೇ?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಓಹೋ, ಎದ್ದಿದ್ದಾರೆ, ಒಡೆಯರೇ! ಅವರು ಆಗಲೇ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದೂ ಆಯಿತು. ಅರ್ಚಕರು ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದಳು. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ನೋಡಿ.

“ಓ! ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಎಂಥಾ ಸೊಗಸಾದ ಹರೆಯದ ನಾಗರಿಕರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ!”

ಎಂದಳು. ಅವಳ ಈ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ಉಡುಪಿನ ಪೂರ್ತಿ ಸೊಬಗನ್ನು ಇನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಅವಳ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದ ನಾನು, ಒಂದೇ ಕಾಲಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಅಪ್ಪಾಲೆ ತಿರುಗಿದ-ಚಿಟಿಕೆಹೊಡೆದು ಚಂಗನೆ, ಒಂದು ನೆಗೆತ ನೆಗೆದೆ.

ನಾನು ಷರಟಿನ ಎದೆಮುಚ್ಚನ್ನು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ಯಾಗ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರು ಬೇರೊಂದನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ನಾನು ಹೋದಾಗ ಅವರು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದರು; ತಮ್ಮ ಕೊಠಳ ವಸ್ತ್ರದ ಗಂಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂತಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಬೋಳುಗಲ್ಲವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೂ ಕೆಳಕ್ಕೂ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು, ನನ್ನ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಉಡುಪಿನ ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಸುಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಳೆದು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಉಡುಪಿನ ಸುಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸೆಂದು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ನಿಕೊಲಾಯ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ನಾವು ಹಂತದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪೋಮೇಡಿನ ಪರಿಮಳ ಎಷ್ಟು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಮೂಗಿಗೆ ಅಡರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗಲೂ ನಗು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಉಡುಗೊರೆಗೆಂದು ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಬಳಿ ಅವನ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು; ನನ್ನ ಬಳಿ ನಾನು ರಚಿಸಿದ್ದ ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ನಾಲಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲೂ, ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುವಾಗ ಹೇಳ ಬಯಸಿದ್ದ ಮಾತುಗಳಿದ್ದವು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅದೇ ತಾನೆ ಅರ್ಚಕರು ತಮ್ಮ ಪದವಿಯ ಚಿಹ್ನೆಯಾದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವತಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೊದಲ ಮಾತುಗಳು ಮೊಳಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು.

ಅಜ್ಜಿಯವರು ಆಗಲೆ ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು; ಗೋಡೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತಲೆಬಾಗಿ ಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ನಾವು ಒಳಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತು, ನಮ್ಮ ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಕಾಣಿಸಬಾರದೆಂದು ಅವನ್ನು ಅವಸರದಿಂದ ಬೆನ್ನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೊಯ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕರು. ಕಡೆಯ ಕ್ಷಣದವರೆಗೂ ನಾವು ತಂದಿದ್ದ ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ವಿರ್ವಾಟು ಭಂಗವಾಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಶಿಲುಬೆಗೆ ಮುತ್ತಿಡುವ ಹೊತ್ತು ಬಂತು; ಆಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು; ಅದರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ನಿಶ್ಚೇತನನಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟೆ. ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ನನಗೆಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗದೆಂಬ ಭಾವನೆ ತಲೆ ಹೊಕ್ಕು, ನಾನು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಬೆನ್ನೆ ಹಿಂದೆ ಅವಿತುಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಸೊಗಸಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ಎಡಗೈಲಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬಲಗೈಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಲು, ಕೆಲವು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದರು. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಅಂಚುಗಳಿಗೆ ಗಿಲೀಟಿನ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು, ಅತ್ಯಂತ ಆದರದಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕರು. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡಬೇಕೋ ತೋಚದೆ ಅದನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಪ್ಪನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿನ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು.

ಅಪ್ಪ, ತಮ್ಮ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಅರ್ಚಕರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರೂ ಈ ಸಣ್ಣ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅವರು ತಲೆದೂಗುತ್ತ ಕೌತುಕದಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ, ಒಮ್ಮೆ ಅಂತಹ ಸುಂದರ ವಸ್ತುವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದ ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದರು. ಆಮೇಲೆ,

ವೊಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ಟರ್ಕನ ತಲೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನರ್ಪಿಸಿದ. ಅವನನ್ನೂ ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚಿ ತುಂಬ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಈಗ ನನ್ನ ಸರದಿ ಬಂತು. ಅಜ್ಜಿಯವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರವಾದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು.

ನಾಚಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು-ಸಾವಕಾಶವಾದಷ್ಟೂ ಅದಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಸಾವಕಾಶಕ್ಕೆ-ನೇರವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಅದೇ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗುವುದೆಂದೂ, ನಾಚಿಕೆಯ ಪೀಕಲಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಅಂದರೆ, ನಾಚಿಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಂಬಿಸಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅದು, ಅಷ್ಟೂ ಅಷ್ಟು ಅಜೀಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಣಯಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದಾಗ, ನನ್ನ ಧೈರ್ಯದ, ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ಧಾರದ, ಕಳೆದುಳಿದ ಅಂಶಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆದು, ನನ್ನ ಲಜ್ಜೆ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ನನ್ನ ಹೃದಯದ ರಕ್ತ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು; ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪೇರಿದೆ-ಬಿಳಿಚಾದೆ; ನನ್ನ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೂ ಹಣೆಯ ಮೇಲೂ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೆವರು ಹನಿಗಳು ಮೂಡಿದವು; ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳು ಸುಡತೊಡಗಿದವು; ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿ ದೇಹಾದ್ಯಂತ ತಣ್ಣನೆಯ ಬೆವರು ಹುಟ್ಟಿತು. ನಾನಾಗ ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೀಡಾಗಿ, ಕಾಲಿನಿಂದ ಕಾಲಿಗೆ ಭಾರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ, ಮೂಕನಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟೆ.

“ಬಾ, ನಿಕೊಲೆಂಕಾ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆನೋ ಚಿತ್ರಾನೋ-ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಏನಿದೆಯೋ ನಮಗೆ ತೋರಿಸು”-ಎಂದರು, ಅಪ್ಪ.

ಈಗ ನಾನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ, ಆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಕಾಗದದ ನುಜ್ಜು ಗುಜ್ಜಾದ ಸುರುಳಿಯನ್ನು, ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಗಳಿಂದ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಅವರ ಮುಂದೆ ಮೌನವಾಗಿ ನಿಂತೆ. ನನ್ನಿಂದ ಚಿತ್ರವೋ-ಬೇರೆ ಏನೋ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿರಲು, ನಾನು ಯಾತಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅವು-ಅದರಲ್ಲೂ ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೆಂದಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆಕೆಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೆನೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ “....ನಮ್ಮೊಲವ ತಾಯಂತೆ” ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು-ಈಗ ಎಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಓದಲ್ಪಡುತ್ತವೆಯೆಂಬ ಭಯದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಅಜ್ಜಿ ನನ್ನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದತೊಡಗಿ, ಅರ್ಥವಾಗದೆ, ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯೆ ತಡೆದು, ಅಪ್ಪನ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಹಾಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕರು. ಅಲ್ಲದೆ, ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿತವಾದಂತೆ ಅವರು ಪದ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು, ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಮಾಂದ್ಯದ

ನಿಮಿತ್ತ ಓದಿ ಮುಗಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಕಾಗದವನ್ನು ಅಪ್ಪನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೊದಲಿಂದ ಪುನಃ ಓದುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಟ್ಟ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಿ?

ಅವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಾಡಿದೆಯಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂತಹ ನೀರಸವಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಲು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ-ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಭಾವವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕಡೆಯ ಸಾಲನ್ನು ಅಪ್ಪನೇ ಓದಿಕೊಳ್ಳಲಿ-ಎಂದು ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರಬೇಕನ್ನಿಸಿತು, ನನಗೆ. ಅಪ್ಪ, “ತಾಯಿಯನ್ನು ಮರೆಯುವ ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗ!-ತಗೋ! ತಗೋ ಇದನ್ನು!” ಎಂದು ಆ ಕಾಗದದ ಸುರುಳಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾರಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಅಂಥಾ ಅಪಮಾನವೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ; ಅದರ ಬದಲು, ಅಪ್ಪ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಜಿಯವರು, “ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ!” ಎಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಚಲಿಸುವ ಪುಟ್ಟ ಮೇಜನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಪುಟ್ಟ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಚಿತ್ರ, ಪದ್ಯದ ಕಾಗದ, ಎರಡು ಕೇಂಬ್ರಿಕ್ ಕರವಸ್ತ್ರಗಳು, ಮತ್ತು ಅಮ್ಮನ ಭಾವಚಿತ್ರವಿದ್ದ ಒಂದು ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ -ಇವುಗಳು ಸಾಲಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಧಾಂಡಿಗನಾದ ಆಳು ಬಂದ; ಇವನು, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಗಾಡಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಇಬ್ಬರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ. ಈ ಆಳು ಬಂದವನೇ ವಿನಯದಿಂದ ಬಾಗಿ,

“ರಾಜಕುಮಾರಿ ವಾರ್ಧರಾ ಇಲ್ಯಿನಿಚ್ಚಾ-ರವರು ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ”- ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ. ಅಜ್ಜಿಯವರು ಕೂಡಲೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ; ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯ ಆಮೆಚಿಪ್ಪಿನ ಮುಚ್ಚಳದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದ ತಸ್ವೀರನ್ನು ಯೋಚನಾಪರತೆಯಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಆಳು, ಪುನಃ ಬಾಗಿ,

“ತಮ್ಮ ಘನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಅವರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೇ?”- ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

೧೨. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರೈಕೋವಾ

ಅಜ್ಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು, “ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದು ತಾ”-ಎಂದರು.

ಒಳಗೆ ಬಂದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಮಾರು, ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದಳು. ನೋಟಕ್ಕೆ, ನಾಜೂಕಾದ ಸಣ್ಣ ಆಕೃತಿಯ ಅವಳು, ಒಣಕಲಾಗಿಯೂ, ನಿಷ್ಕರ ಪ್ರಭಾವದವಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅಹಿತವಾದ ಬೂದು ಛಾಯೆಯ ಹಸಿರು ವರ್ಣದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ನೋಟ, ಅವಳ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೃತಕ ಸ್ನೇಹ ಭಾವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸುಳ್ಳುಗೈಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಒಂದು ಮಕಮಲ್ಲು ಟೋಪಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲೊಂದು ಉಷ್ಟ್ರ ಪಕ್ಷಿಯ ಗರಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಟೋಪಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಿಳಿಗಂಪು ಛಾಯೆಯ ಕೂದಲು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮುಖದ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಬಿಳುಪಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ, ಅವಳ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮತ್ತು ರೆಪ್ಪೆ ಕೂದಲ ತಿಳಿಗಂಪು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅವಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವಳ ಸರಳವಾದ ರೀತಿ, ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳು, ಜೊತೆಗೆ, ಅವಳ ಇಡೀ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ನೀರಸತೆ-ಇವು, ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನೂ ಚೈತನ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಬಹಳ ಮಾತಿನವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಯಾರೂ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸದಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಯಾರೋ ಪ್ರತಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವವರ ವರ್ಗದಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ವಚಾಳತ್ವ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಅವಳು ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು-ನಿಧಾನವಾಗಿ ಇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅನಂತರ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೇ, ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿ-ಸುತ್ತ ಇದ್ದವರು ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಉದಾಸೀನರಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅವರ ಕಡೆ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಜ್ಜಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಮುತ್ತುಟ್ಟು ಎಡಬಿಡದೆ ಅವರನ್ನು “ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ” ಎಂದು ಕರೆದರೂ, ಅಜ್ಜಿಗೆ ಅವಳಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಬಹಳ ಆಸೆಯಿದ್ದರೂ ರಾಜಕುಮಾರ ಮಿಖೇಲೋ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ವಂದಿಸಲು ಬರಲಾಗದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅವನ ಪರವಾಗಿ

ನೆವಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಜ್ಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ತುಯ್ಯಿಸುತ್ತ, ಅವಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ, ಅವಳ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಗೆ ತಾವು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರು ಅವರದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ,

“ಮಗೂ, ನಿನ್ನ ಆದರ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ತುಂಬ ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರ ಮಿಖೇಲೋ ಬಾರದೆ ಇರುವ ವಿಷಯ; ದಯವಿಟ್ಟು ಅದರ ಮಾತು ಎತ್ತಬೇಡ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಲಸದ ಅವಸರ; ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನಂಥಾ ಮುದುಕೀನ ನೋಡೋಕೆ ಬರೋದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಸಂತೋಷವಿದ್ದೀತು?” ಎಂದು, ತಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳಲು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡದೆ, “ಸರಿ, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ-ಮಗೂ?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ರಾಜಕುಮಾರಿ,

“ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲ ಓದಿಕೊಂಡು, ತುಂಟಾಟ ಆಡಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತುಂಟತನದಲ್ಲಿ ಎಟಿಯನ್ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೇ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯವನು. ಅವನ ವಿಷಯ ಏನುಮಾಡಬೇಕೋ ತೋಚೋದೇ ಇಲ್ಲ-ಅಂಥಾ ತುಂಟ ಅವನು!-ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಅವನ ಭವಿಷ್ಯ ಆಶಾಜನಕವಾಗಿದೆ”

-ಎಂದು, ಕಡೆಯ ಮಾತಾಡುತ್ತ, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದಳು. ಕಾರಣ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು, ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಪದ್ಯದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ,

“ಅಣ್ಣಾ, ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಏನು ಮಾಡಿದ ಗೊತ್ತೇ?”

-ಎಂದು, ಅವರ ಕಡೆಬಾಗಿ, ಬಹು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳು ಏನು ಹೇಳಿದಳೋ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಗುತ್ತ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ,

“ನೋಡಿದಿರಾ ಅಣ್ಣಾ, ಇದಕ್ಕೇನೆನ್ನುತ್ತೀರಿ? ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಬಿಗೀಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಅವನ ಚೇಷ್ಟೆ ತಮಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು-ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿತ್ತು; ನಾನು ಹೋಗಲಿ ಅಂತ ಕ್ಷಮಿಸಿದೆ- ಅಣ್ಣಾ.”

—ಎಂದು, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಳು—ಮಾತು ಏನನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಬಹು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎತ್ತಿ,

“ಏನು ಮಗೂ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಹೋಡೀತೀಯಾ?”

—ಎಂದು, “ಹೋಡೀತೀಯಾ?” ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರು, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಪ್ಪನ ಕಡೆ ನೋಟವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ತಟ್ಟನೆ ಬೀರಿ, ಸಾಕ್ಷಿಕವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಹಾ! ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಾ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನೂಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು; ಆದರೆ ಇದೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಲಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಎಷ್ಟೋ ಓದಿದ್ದೇನೆ; ಎಷ್ಟೋ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ; ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಭಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರೋದು ಅಗತ್ಯ ಅಂತ ನನಗೆ ಅನುಭವದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನೀಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳೋದಿಷ್ಟೆ—ಮಕ್ಕಳು ಬೆತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಹೆದರುತ್ತಾರೆಯೇ, ಹೇಳಿ?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿ, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಆ ನೋಟದಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಮುಜುಗರವಾಯಿತು. ಅವಳು ಪುನಃ,

“ನೀವು ಏನೇ ಹೇಳಿ, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಅಥವಾ ಹದಿನಾಲ್ಕಾಗಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಹುಡುಗನನ್ನ ಇನ್ನೂ ಮಗು ಅಂತಾನೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಹುಡುಗೀರ ವಿಚಾರ ಹಾಗಲ್ಲ—ಅದು ಬೇರೆ ಅಂತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೇಳಬೇಕಾಗೇ ಇಲ್ಲ”—ಎಂದಳು.

ಅವಳ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ “ಆಹಾ! ನಾನು ಅವಳ ಮಗನಾಗದೇ ಇರೋದು ಎಂತಹ ಅದೃಷ್ಟ!” ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವಳು ನನ್ನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಆಹವಳಲ್ಲ ಎಂದು ಬಗೆದೋ ಏನೋ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಅದನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೆಳಗಿರಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಒಪ್ಪಿದೆ ಮಗೂ, ಅದೆಲ್ಲ ಬಾಯಿ ಮಾತಿಗೆ—ವಾದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸದಾ ಭಯದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನಯ—ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸು?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮ ವಾದ ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಕಡೆಯದಾಗಿ,

“ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ”-ಎಂದರು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏನೋ ಅನುಗ್ರಹ ತೋರುವವಳಂತೆ ಮೆಲುನಗೆ ನಕ್ಕಳು. ಆ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ, ತಾನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಪೂರ್ದರ್ಶನವು ಕ್ಷಮಾರ್ಹ ಎಂಬ ಭಾವವಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಕೃಪಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ, ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ,

“ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ಕಿರಿಯರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಿ”

-ಎಂದಳು.

ನಾವೆಲ್ಲ ಎದ್ದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತೆವು- ಅಷ್ಟೆ. ಇದು ಪರಿಚಯದ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು; ಅದರ ಮುಕ್ತಾಯದ ಕಲ್ಪನೆ ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು,

“ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಕೈಗೆ ಮುತ್ತಿಡಿ”

-ಎಂದರು. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು. ಅವಳು ಅವನ ತಲೆಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು.

“ನಾನು ನಿನಗೊಬ್ಬ ಹಳೇ ಸೋದರತ್ತೆ ಮಗೂ; ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿ ಅಲ್ಲೆ? ನಾನೇನೋ ದೂರದ ಸೋದರತ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ; ಆದರೇನು, ನಾನು ರಕ್ತಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಸ್ನೇಹಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಕೊಡೋದು”

-ಎಂದು, ಕಡೇ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ, ಅಜ್ಜಿ ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅವರು,

“ಹಾ, ಅಂಥಾ ಬಾಂಧವ್ಯ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆಯೇ, ಮಗೂ?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ತಂದೆಯವರು ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ,

“ಇವನು ಪಕ್ಕಾ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಯುವಕನಾಗುತ್ತಾನೆ”

-ಎಂದರು. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಪುಟ್ಟ ಬರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿಡಲು ಹೋದೆ. ನಾನು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ-ಆ ಕೈ ಒಂದು ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ-ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಬೆಂಚು ಇದೆ-ಅಂತ ಏನೇನನ್ನೋ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ತಂದೆಯವರು,

“ಇವನೊಬ್ಬ ಕವಿ”

-ಎಂದು ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು,

“ಯಾರು?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅಪ್ಪ ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ,
“ಇವನೇ, ನೆತ್ತಿಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಚುಂಗು ಇರೋ ಈ ಪುಟ್ಟಾಣಿ”

-ಎಂದರು. ಅವರು ನನ್ನ ಚುಂಗಿನ ಮಾತಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. “ನನ್ನ ಚುಂಗು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೇನು! ಮಾತಾಡೋಕೆ ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲೇನೋ!” ಅಂತ ಗೋಣಗುತ್ತ, ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಸರಿದು ಹೋದೆ.

ಸೌಂದರ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುಂದರತಮ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಕೂಡ ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ನಾನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದೆ; ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ತಪ್ಪಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹಂಗಿಸುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಮಾತೂ ನನ್ನನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೆಣಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ. ಆಗ ನನಗಿನ್ನೂ ಆರೇ ವರ್ಷ. ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದದ್ದು ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ- ಎಂದು ಅಮ್ಮ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಕಾಂತಿಯಿತ್ತೆಂದೂ, ನನಗೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಹಿತಕರವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅಪ್ಪನ ವಾದ ಬೇರೆಯದಾಗಿತ್ತು; ಅವರ ವಾದಕ್ಕೆ ನಾನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮ್ಮ ಅವರ ವಾದಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ, ನನ್ನದು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸ್ವರೂಪ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಊಟ ಮುಗಿದು ಎದ್ದಾಗ, ಒಳ್ಳೆಯ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು, ಅಮ್ಮನನ್ನು ವಂದಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅವರು ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತ,

“ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದಾ, ನಿನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಯಾರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸೋದಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೋ. ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ಇರುತ್ತೀಯೆ ಹೇಳು?”

-ಎಂದರು. ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಾನು ರೂಪವಂತನಲ್ಲ-ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು; ಆದರೆ, ನಾನು ಒಳ್ಳೆಯವನೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಆಗಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆನ್ನುವುದೂ ಖಂಡಿತವಾಯಿತು.

ಆದರೂ, ನನ್ನ ಅವಲಕ್ಷಣ ರೂಪದಿಂದ ಪದೇಪದೇ ನಿರಾಶನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಇದ್ದಂತಹ ಕಿರಿದಾದ ಬೂದು ವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ದಪ್ಪನಾದ ತುಟಿಗಳನ್ನೂ, ಅಗಲವಾದ ಮೂಗನ್ನೂ ಉಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪವಾಡವೊಂದನ್ನೆಸಗಿ, ನನ್ನನ್ನು ಸುಂದರನನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸು-ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಈಗ ನಾನು ಹೊಂದಿರುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅಲ್ಲದೆ, ಮುಂದೆ ನಾನು ಹೊಂದಬಹುದಾದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ-ಅಂತ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

೧೮. ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರ ಕರ್ತೃವಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅಜ್ಜಿಯ ಮನಸ್ಸು, ಅವಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿದ್ದದ್ದು, ಸಡಿಲವಾಯಿತು. ಅವರು ಅವಳನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಿಸತೊಡಗಿದರೂ, ಅವಳನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುವಾಗ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಬಹುವಚನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆದರದ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಏಕವಚನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದರು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಂಜೆಗೆ ಪುನಃ ಬರುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಇದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಆ ದಿನ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅನೇಕರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಆ ಪೂರ್ವಾಹ್ನವೆಲ್ಲ ಗೇಟಿನ ಬಳಿಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗಳು ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೀಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಪೈಕಿ ಬಬ್ಬಾತ ಬೈರಕುಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವರ ಕೈಗೆ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತ,

“ನಮಸ್ಕಾರ, ಪ್ರಿಯ ಬಂಧುವೇ”

—ಎಂದರು. ಇವರು ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು; ಎತ್ತರವಾದ ದೇಹಾಕೃತಿಯವರಾಗಿ, ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರೀ ಪೋಷಾಕಿನಲ್ಲಿದ್ದರು; ತಮ್ಮ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯ ಕುರುಹಾದ ಭಾರಿ ಭುಜಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಮುಖ ಶಾಂತವಾಗಿ ಸರಳಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅವರ ನಡೆ-ನುಡಿ-ರೀತಿಗಳ ಸರಳತೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಹಿಂಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅರೆವೃತ್ತಾಕಾರದ ಕೂದಲ ಸಾಲೊಂದಿತ್ತು. ಒಳಕ್ಕೆ ಸರಿದಿದ್ದ ಅವರ ಮೇಲು ತುಟಿ ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವರ ಮುಖ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

ತಮ್ಮ ಉದಾತ್ತವಾದ ಶೀಲದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸುಂದರವಾದ ಆಕೃತಿಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಅಪಾರವಾದ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಪ್ರಬಲವೂ ಆದ ಮನೆತನದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ, ಜೊತೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸುದೈವದಿಂದ, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು, ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ—

ತಾವಿನ್ನೂ ತರುಣವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ-ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಯಶೋಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇನ್ಯಾವ ಬಯಕೆಯೂ ಉಳಿಯದಷ್ಟು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದೈವ ಅವರನ್ನು ಜೀವನದ ಯಾವ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೇರಿಸಿ ಇಟ್ಟಿತೋ ಅದನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಯೌವನದ ಮುಂಚಿನ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಯಶೋಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಣ ಡಾಂಭಿಕತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರಂತೆ ಅವರೂ ಕೆಲವು ಸೋಲುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವ, ಉನ್ನತ ಯೋಚನೆ-ದೃಢವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ತತ್ವಗಳು, ಅವರನ್ನೆಂದಿಗೂ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಯಶೋಮಯವಾದ ಉನ್ನತ ಪದವಿಯ ಬಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವದ ಅಚಲತೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಗೌರವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೇನು ಹೆಸರಾದವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೈವವಶಾತ್, ಅವರು ಜೀವನದ ವ್ಯರ್ಥ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡಬಲ್ಲಂಥ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಉನ್ನತವಾಗಿದ್ದವು. ಸ್ವಭಾವತಃ ಅವರು ದಯಾಪರರೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಹಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಲೌಕಿಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಉದಾಸೀನರೂ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಹಂಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು; ಅವರು ಹಲವರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲಂಥ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಪದವಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸಿ ಪದೇಪದೇ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನರ ಕಾಟದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವರು ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೇ ಔದಾಸೀನ್ಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಈ ತಾತ್ಕಾರ ಭಾವವು, ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಮಾಜದ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಅನುಗ್ರಹರೂಪದ ವಿನಯಭಾವದಿಂದ, ಮಾರ್ದವಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿದವರೂ, ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಈ ಕೃಷಿ ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಡೆದಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಂತಿತ್ತು, ಅಂದರೆ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ಕಾಲಕ್ಕೆ. ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಟುತ್ವ (Eloquence) ಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಹೆಸರಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ, ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಓದಿದ್ದರು; ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯ ಅವರಿಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ರೇಸೈನ್ (Racine), ಮಾಂಟೇಯ್ಸ್

(Montaigne), ಬಾಯ್ಲಿಯೋ (Boilieu), ಮಾಲಿಯರ್ (Moliere) ಇವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಉದಾಹರಿಸಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಉದಾಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುರಾಣ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ (Mythology) ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷಾಂತರಗಳ ಮೂಲಕ ಪುರಾತನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಭವ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕತೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸೆಗರ್ (Segur) ನಿಂದ ಅವರು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅಂಕಗಣಿತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಇವುಗಳ ಗಂಭೀರ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಗಯೆಟ್ (Goethe), ಷಿಲ್ಲರ್ (Schiller) ಮತ್ತು ಬೈರನ್ (Byron) ಇವರ ಮಾತು ಬಂದಾಗ, ವಿನಯವಾದ ಮೌನವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿದ್ದರು- ಅಥವಾ, ಲೋಕಾರೂಢಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು, ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಪೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ (ಕೆಲವೇ ಆದರೂ, ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಇವೆ) ವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಈ ಸರಳತೆಯೇ, ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಆ ಮೂಲಕ, ಅವರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ರುಚಿಶುದ್ಧಿಯ ಮತ್ತು ಸಹನೆಯ ಸೋಗನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು, ವಕ್ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೀಳು ಜನರ ಕುಟಿಲಯುಕ್ತಿ, ಎಂದು ಅವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ, ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ಅವರ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಸಮಾಜ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿರಲಿ-ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿರಲಿ, ಅವರು ಜೀವನವನ್ನು ಧಾರಾಳತೆಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು, ಇಡೀ ಊರಿನ ಮಂದಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದ ಮಹತ್ವದಿಂದ, ಅವರು ಕೊಡುವ ಆಹ್ವಾನವು, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕಡೆಯ ಬೈರಕುಖಾನೆಗಳಿಗೂ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ರೂಪ ಯೌವನ ಸಂಪನ್ನೆಯರನೇಕರು, ತಮ್ಮ ಗುಲಾಬಿ ಚೆಲುವಿನ ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ತಾವಾಗಿಯೇ ಅವರ ಮುತ್ತಿಗೆ ಒಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರರು ತೋರ್ಕೆಯ ಪಿತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಮುಖರು-ಗೌರವಸ್ಥರು ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಜನ ಕೂಡ, ಇವರಿಂದ ಬಂದ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು- ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಶ್ರೇಣಿಗೇ ಸೇರಿ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸಿನವರೇ ಆಗಿ, ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ- ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವರು ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ. ರಾಜಕುಮಾರರು

ಈ ಕೆಲವು ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು, ಅಜ್ಜಿಯವರೊಡನೆ ತಮಗಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲರೂ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಭುಜಕೀರ್ತಿಗಳು ಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದವು; ಅವರನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಅಜ್ಜಿಯವರು ಬಹಳ ಆನಂದಪಟ್ಟರು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿದ್ದು, ಅವರನ್ನು “ನನ್ನ ಸೋದರೀ” ಎಂದು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದವರು ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಆಗಿದ್ದರು; ಇವೆಲ್ಲ, ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವು. ಈ ಗೌರವ, ನನಗೆ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಮೇಲಿದ್ದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಅಜ್ಜಿಯವರು ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬರೆದಿದ್ದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು,

“ಯಾರು ಬಲ್ಲರು, ಸೋದರೀ, ಇವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಜಿರ್ಷಾವಿನ್ (Derzhavin) ಆಗಬಹುದು ಅಲ್ಲವೇ?”

—ಎಂದರು; ಅನಂತರ ಅವರು, ನನಗೆ ಅಳು ಬರುವಷ್ಟು ನೋವಾಗುವಂತೆ, ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಹಿಂಡಿದರು. ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆಂದೂಹಿಸಿ ನಾನು ಅಳುವನ್ನು ತಡೆದೆ.

ಬಂದಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅಪ್ಪ, ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋದರು. ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರರು, ಅಜ್ಜಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಉಳಿದುಕೊಂಡೆವು.

ರಾಜಕುಮಾರರು, ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ತಟ್ಟನೆ,

“ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ನತಾಲ್ಯಾ ನಿಕಲಾಯೇವ್ನಾ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅಜ್ಜಿಯವರು, ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿ, ಅವರ ತೋಳಿನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಟ್ಟು,

“ಆಹಾ! ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನಿಚ್ಚೆಯಂತೆ ನಡೆಯೋ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವಳು ಖಂಡಿತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳೂ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಪಿಯರ್ (Pierre) ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದನಂತೆ; ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಆದಾಯ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಅವಳು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳಂತೆ. ಹೀಗೆಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ‘ಮೇಲಾಗಿ, ಮನೆಯವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ಈ ವರ್ಷ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಬರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವಳು. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಇರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ

ವಿಚಾರ; ಅವರು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇರೋದಕ್ಕಿಂತ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಇದ್ದರೇ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಮ್ಮದಿ ಇರುತ್ತೆ—ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ!”

—ಎಂದರು. ಕಡೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ “ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂಬುದೇ ಅದರ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತೆನ್ನುವುದು, ಅವರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ ಅವರು,

“ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಏನನ್ನಾದರೂ ಕಲಿತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಗೆ, ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಯಾವ ತರದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸಾಧ್ಯ? ನೋಡು, ಹಿರಿಯವನಿಗೆ ಇನ್ನೇನು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತೆ; ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದು. ಇವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪಳಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನಗೂ ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಇವರಿಗೆ, ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು—ಅನ್ನೋದು ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.”

—ಎಂದರು. ರಾಜಕುಮಾರರು,

“ಸರಿ, ಆದರೆ ಪದೇ ಪದೇ, ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ— ಅಂತ ಏಕೆ ಗೊಣಗಬೇಕೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಸೊಗಸಾದ ಆಸ್ತಿ ಇದೆ; ಮೇಲೆ ನತಾಷ್ಟಾಳ ಖಬರೋವ್ಯಾ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೂಡ ನಾಟಕದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದುದು ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ. ಅದನ್ನ ನನ್ನ ಅಂಗೈಯಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಖಬರೋವ್ಯಾ ಬಹಳ ಸೊಗಸಾದ ಆಸ್ತಿ; ಅದರಿಂದ ವರಮಾನ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಇರಬೇಕು”

ಎಂದು ರಾಜಕುಮಾರರು ಹೇಳಿದೊಡನೆಯೇ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ವಿಷಣ್ಣತೆಯಿಂದ,

“ನೀನು ನಿಜವಾದ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡೋಕೆ ನನಗೆ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಅವನು ಹೂಡಿರೋ ಆಟ; ತಾನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು—ಸಮಾಜ—ಗೋಷ್ಠಿ—ಭೋಜನ ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೀತಾ ಇರಬೇಕು— ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಇನ್ನೂ ಏನೇನನ್ನೋ—ಅದು ದೇವರಿಗೇ ವೇದ್ಯ!— ಏನೇನನ್ನೋ ಮಾಡಬೇಕು; ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಾನೇ, ಅವಳೂ ಜೊತೇಲಿರದ ಹಾಗೆ ನೆವಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರೋದೂಂತ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅವಳೋ, ಏನೂ ಅನುಮಾನ ಪಡದೆ ಇರೋ ಅಂಥಾ ಹೆಣ್ಣು. ಅವಳು ಎಷ್ಟು ಮುಗ್ಧ—ದೇವತೆಯಂಥವಳು ಅಂತ ನೀನು ಬಲ್ಲೆ. ಅವಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ತಾನು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಬರೋದೂ, ಅವಳು ಮಗಳ ಕೂಡ, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ, ಆ ಮುಟ್ಟಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇರೋದು ಆಗತ್ಯಾಂತ

ಅವಳನ್ನು ನಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜಕುಮಾರಿ ವಾರ್ಧರಾ ಇಲ್ಯಿನ್ಚ್ಚಾಳಂತೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯೋದೂ ಅಗತ್ಯ ಅಂತ ಗಂಡ ಹೇಳಿದರೆ, ಬಹುಶಃ ಅದನ್ನೂ ನಂಬೋ ಅಂಥಾ ಹೆಂಡತೀನೇ ಅವಳು”

ಎಂದರು. ಅನಂತರ ಅವರು, ಕುಳಿತ ಹಾಗೆಯೇ-ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವದಿಂದ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟು, ಉಕ್ಕಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತಮ್ಮ ಎರಡು ಕರವಸ್ತ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ,

“ಹೌದು-ಗೆಳೆಯ, ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರ, ಅವಳ ಬೆಲೆಯನ್ನರಿಯಲಾರ-ಅಂತ ನನಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಅನ್ನಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ಅವಳ ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಅವನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ, ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳೋ ಅವಳ ಪ್ರಯತ್ನ-ಇವು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ, ಅವನ ಕೂಡ ಅವಳು ಸುಖವಾಗಿರಲಾರಳು; ಇದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಮತ್ತೆ-ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರು-ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ-”

ಎಂದು, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ರಾಜಕುಮಾರರು, ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಹಾ! ನಿನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬೆಳದಿಲ್ಲ-ಅಂತ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತೆ. ಏನಾದರೂ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನೀನು ಸದಾ ಕೊರಗುತ್ತಿರುತ್ತಿ. ಇದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ಅಂತ ನಿನಗೇ ತೋರಲೇ, ಹೇಳು? ನಾನು ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಬಲ್ಲೆ; ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯವನು, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣೋ ಸೊಗಸಾದ ಗಂಡ, ಅಲ್ಲದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಂತ-ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು”

ಎಂದರು. ಹೀಗೆ, ನಾನು ಕೇಳಬಾರದಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು, ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ಕೇಳಿದ ತರುವಾಯ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಚಿತ್ತಕ್ಷೋಭೆಯಿಂದ, ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ನಡೆದು, ಕೊಠಡಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದೆ.

೧೯. ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರು

ಮೂರು ಗಂಡು ಹುಡುಗರು, ಬೀದಿಯ ಆಚೆ ಕಾಲು ಹಾದಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ದಾಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೀವರು (Beaver) ತುಪ್ಪಟದ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯಿದ್ದ ನೀಲವರ್ಣದ ಮೇಲಂಗಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಜೊತೆಯಲ್ಲೆ, ತರುಣ ವಯಸ್ಸಿನ ಸೊಗಸುಗಾರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೊಬ್ಬರಿದ್ದರು. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ, ಇವರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ನಾನು “ವೊಲೊದ್ಯಾ! ವೊಲೊದ್ಯಾ! ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರು!” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಸುಮಾರು ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನವರೇ ಆಗಿದ್ದ ಇವಿನ್-ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ಯೋವಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಮಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ನಾವೂ ಅವರೂ ಹತ್ತಿರದ ಗೆಳೆಯರಾಗಿದ್ದೆವು.

ಈ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ಪೈಕಿ ಎರಡನೆಯವನು ಸೆರೋಸ; ಇವನ ಮೈವರ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ಯಾಮಲವಾಗಿತ್ತು. ಇವನ ತಲೆಕೂದಲು ಗುಂಗುರು ಗುಂಗುರಾಗಿತ್ತು. ಪುಟ್ಟ ಮೂಗಿನ ತುದಿ ಎದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು; ತುಟಿಗಳು ಕೆಂಪಗೆ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿದ್ದವು; ಸ್ವಲ್ಪ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಇವನ ಬಿಳಿ ಹಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಾಲನ್ನು ತುಟಿಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಅಪರೂಪ; ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದವು; ಮುಖದಲ್ಲಿ, ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಜಾಗರೂಕತೆಯ ಕಳೆಯಿತ್ತು; ಇವನು ಎಂದೂ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ತೀರ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ; ತಪ್ಪಿದರೆ, ಮನಸಾರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೊಳಗುವಂತೆ, ತೀರ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಈ ರೀತಿಯಾದ ನಗು, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸೆರೋಸನ ಅಪೂರ್ಣ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬೋಧೆಯಾಗಿ, ನಾನು ಅವನ ಆಕರ್ಷಕಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ; ಆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಆತ್ಮವೆಲ್ಲ ಅದರ ತೀವ್ರ ಬಯಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡದೇ ಹೋದರೆ ಸಾಕು, ನನಗೆ ಮಂಕು ಬಡಿದು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಕನಸುಗಳು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾವು ನಿದ್ರೆಮಾಡಲು ಮಲಗಿದಾಗ, ಅವನನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಕಾತರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು, ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಅವನ ರೂಪ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು;

ಆಗ ನಾನು ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಾನಂದಕರವೆಂದು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ, ನನ್ನ ಈ ಅನುಭವವು, ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲೂ ಹೇಳಲೊಲ್ಲದಷ್ಟು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಚಂಚಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿ ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವನಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದಲೋ, ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ, ಅವನು ಆಟ-ಮಾತು-ಕಥೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಬದಲು ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ನಾನು ತೃಪ್ತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಏನನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವನಿಗಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಗಾಢವಾದ ಮಮತೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಅವನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ಭಾವವೂ ತಲೆ ಎತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇದು-ಅವನಿಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನೇನೋ, ಯಾವುದಾದರೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನೇನೋ- ಅವನ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗುವನೇನೋ-ಎಂಬ ಶಂಕೆಯ ಭೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗರ್ವಭಾವವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ-ಅಥವಾ ಸ್ವಂತ ರೂಪವನ್ನು ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವನೀಯವಾಗಿ, ಇದು ಪ್ರೀತಿಯ ಖಂಡಿತವಾದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದಷ್ಟೇ ಭಯವೂ ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಕೂಡ ಸೆರೋಸ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮಾತಾಡಿದಾಗ, ಅದರ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆನಂದದಿಂದ ಬಿಳುಪೇರಿದೆ; ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ, ಮರುಮಾತಾಡಲು ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿಹೋಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದೆ. ಅವನಲ್ಲೊಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಚಾಳಿಯಿತ್ತು. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಯೋಚಿಸುವಾಗ ಅವನು ಒಂದು ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಬಡಿಯುತ್ತ, ಜೊತೆಗೆ, ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂಗನ್ನೂ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನೂ ಅದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅವಲಕ್ಷಣವಾದ ದುರಭ್ಯಾಸವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನನಗೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಬಹುಶಃ ಅವನ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಅವನ ಈ ಚಾಳಿ ಬಹು ಮೋಹಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಅದು, ನನ್ನ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ನನಗೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು! ನನ್ನ-ಸೆರೋಸನ ಮೊದಲ ಪರಿಚಯ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಗೂಬೆಯ ಹಾಗೆ ರೆಪ್ಪೆ ಬಡೆಯುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೋಯುತ್ತಿದ್ದುವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂಥ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತಾಗಲಿ ನನ್ನ-ಸೆರೋಸನ ಮಧ್ಯೆ

ಉಚ್ಚಾರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗಿದ್ದ ಪ್ರಭಾವದ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವು ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ-ಆದರೆ ಬಹು ಕ್ರೂರವಾಗಿ-ಅವನು ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ, ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡಲಾರದಷ್ಟು ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕೇವಲ ಉದಾಸೀನನಂತೆ ನಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ಗೋಣಗದೆ, ಅವನ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಮಣಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಂತೂ, ಅವನ ಈ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಭಾವಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಗ, ನನಗೆ ಅಸಹನೀಯವಾದ ಉಗ್ರಬಾಧೆಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಸ್ವಾರ್ಥವೂ, ಅಪಾರವೂ ಆದ ಪ್ರೀತಿಯ ನಿರ್ಮಲವೂ, ಸುಂದರತಮವೂ ಆದ ಭಾವವು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಪ್ರಪುಲ್ಲವಾಗುವ ದಾರಿ ಕಾಣದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ನಶಿಸಿಹೋದುದನ್ನು ಈಗ ಯೋಚಿಸಲು ನನಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪ್ರೌಢನಂತಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಶೈಶವ ಕಳೆದುಹೋದ ಮೇಲೆ-ಅನೇಕಾನೇಕ ವೇಳೆ-ಶಿಶುವಿನಂತಿರಬೇಕೆಂದೂ ನಾನೇಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ?

ಸೆರೋಸನೊಡನೆ ನನ್ನ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಎಳೆ ಮಗುವಿನಂತೆ ಕಾಣಬಾರದೆಂಬುದು, ನನ್ನ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಆಸೆ, ಹೊರಸೂಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಬಾರಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿ, ನಾನು ಅವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವಂತೆ ಮಾಡಿತು! ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಅವನಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಸೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೂ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯ ನನಗೆಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನನಗುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಕೈಹಿಡಿದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಕೂಡ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಸೆರೋಸ-ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೂ ಹೋಗದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಔಪಚಾರಿಕವಾದ ಸೆರ್ಟಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಿಡಿತವಿಲ್ಲದ ಭಾವಪ್ರಕಟನೆ ಶೈಶವದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಂಥ ಪ್ರಕಟನೆ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗುತನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ದೊಡ್ಡವರು, ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಯೋಚಿತವಾದ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನೂ ಔದಾಸೀನ್ಯವನ್ನೂ ತಾಳಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಅಂತಹ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವರನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ವಿಚಿತ್ರ ಬಯಕೆ ಮಾತ್ರ

ಇದ್ದದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸರಳವಾದ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗತನದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ, ಅದರ ಆನಂದದ ನಿರ್ಮಲಾನುಭವದಿಂದಲೂ, ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ವಂಚಿಸಿಕೊಂಡೆವು.

ನಾನು ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರನ್ನು ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ, ಅವರ ಕೂಡ ಪರಸ್ಪರ ಅಭಿನಂದನೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ, ಅವರ ಆಗಮನದ ಸುದ್ದಿ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಲು, ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿದೆ. ಅನಂತರ ವಾಪಸು ಬಂದು ಸೆರೋಸನನ್ನು ಬೈತಕು ಖಾನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ನಾನು, ಅವನ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತ, ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನವನ್ನೂ ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಬಳಿ ಹೋದ. ಅವರು ಅವನನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಅವನು ತುಂಬ ಬೆಳೆದಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ, ಚಿತ್ರಗಾರನೊಬ್ಬನು, ತಾನು ಗೌರವಿಸುವ ವಿಮರ್ಶಕನಿಂದ ತನ್ನ ಚಿತ್ರವೊಂದರ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅವನು ಯಾವ ಭಯ-ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅದೇ ಅನುಭವವು ನನಗೂ ಆಯಿತು.

ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರ ತರುಣ ಗೃಹಬೋಧಕ ಹೆರ್ ಫ್ರಾಸ್ಟ್, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಹೂದೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು, ಒಂದು ಹಸಿರು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ, ರೀವಿಯಿಂದ ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಹಾಕಿ ಕುಳಿತರು; ಕಾಲುಗಳ ನಡುವೆ, ತಮ್ಮ ಕಂಚಿನ ಹಿಡಿಯ ಬೆತ್ತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸ್ವಂತ ನಡೆವಳಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತೃಪ್ತಿಯಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನ ಧೋರಣೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಚುಟ್ಟವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಸೇದತೊಡಗಿದರು.

ಹೆರ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್-ರು ಜರ್ಮನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು; ಆದರೆ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗಿಂತ ತೀರ ಭಿನ್ನರೀತಿಯ ಜರ್ಮನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಇವರು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತಾಡುವಾಗ, ಶಬ್ದಗಳ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಒತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು; ಜೊತೆಗೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ, ತುಂಬ ವಿದ್ಯಾವಂತರೆಂಬ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅವರ ಮೀಸೆ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು; ಅವರ ಕಪ್ಪುವರ್ಣದ ನುಣುಪಾದ ಕೊರಳವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಕೆಂಪು ಹರಳಿನ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡುಸೂಜಿಯಿತ್ತು; ಅವರ ಕೊರಳ ವಸ್ತ್ರದ ತುದಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಷರಾಯಿನ ಹೆಗಲು ಪಟ್ಟಿಗಳ ಕೆಳಗೆ ತೂರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ತಿಳಿ ನೀಲಿವರ್ಣದ ಷರಾಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಯೌವನವಿತ್ತು; ಜೊತೆಗೆ, ಹೆಮ್ಮೆ

ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂತಹ ಸುಂದರವಾದ ಬಾಹ್ಯರೂಪವಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ಮನೋಹರವಾದ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ಜೊತೆ ಅಪೂರ್ವ ಸೊಗಸಿನ ಕಾಲುಗಳಿದ್ದುವು. ಈ ಕಾಲುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಂತು ಅವರ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಮಿತಿಮೀರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರು ಅವುಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರರು ಎಂದು ಅವರ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಏನೋ, ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಕುಳಿತರಲಿ, ನಿಂತರಲಿ, ಸದಾ ತಮ್ಮ ಮೀನಖಂಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರು, ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯ, ಹೆಂಗಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರಲು ಬಯಸುವ, ತರುಣನಾದ ರಷ್ಯನ್-ಜರ್ಮನ್ ಮಾದರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ನಾವು ಹೂದೋಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆದೆವು. ನಮ್ಮ ಕಳ್ಳರ ಆಟವಂತೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ, ಇನ್ನೇನು ಎಲ್ಲ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡಿಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಸೆರ್ರೋಸ “ಕಳ್ಳ”ನಾಗಿದ್ದ; ಅವನು “ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರನ್ನು” ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಡವಿ ಮುಗ್ಗರಿಸಿದ; ಅವನ ಮೋಣಕಾಲು ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ತಗುಲಿತು. ಅದು ತಾಗಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಮುರಿದೇ ಹೋಗಿರಬೇಕು-ಅನ್ನಿಸಿತು ನನಗೆ. ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪೋಲೀಸಿನವನಾಗಿದ್ದೆ; ಆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ಆಟವನ್ನು ಮರೆತು, “ಕಳ್ಳ”ನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ “ನೋವಾಯಿತೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಸೆರ್ರೋಸ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿದು ಬಿದ್ದ; ಮುಷ್ಟಿಗಟ್ಟಿ, ಪಾದದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ, ನೋವು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, “ಸರಿಯಾಯ್ತು! ಅದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಆದ್ದು? ನೀನು ಆಟವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಳುಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ! ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿ, “ಬಾ! ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿ! ಹುಂ ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೀಯೆ ಹಿಡೀದೆ? ಹಿಡಿ ಬಾ!”

-ಎಂದು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕರೆಯುತ್ತ, ಪೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಅವನ ಅಣ್ಣನೂ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಮೇಲೆ, ಕಿಟ್ಟನೆ ಕಿರುಚಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತ, ತಾನೂ ಅವರ ಕಡೆ ಓಡಿದ.

ಅವನ ಮೋಣಕಾಲಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು, ಏನೂ ಆಗದಿದ್ದವನ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಈ ಪೌರುಷದ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲಾದ ಪರಿಣಾಮ ವಿವರಿಸಲಾರೆ.

ಇದಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಇಲೆಂಕಾ ಗ್ರಾಫ್ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡ. ಊಟದ ಸಮಯದತನಕ ಆಟವಾಡುತ್ತಿರಲು ನಾವು ಮಹಡಿಗಿ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಸೆರೋಸ ಪುನಃ ತನ್ನ ಅಪೂರ್ವ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ, ದೃಢವಾದ ನಡತೆಯಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸಿ ಆನಂದಪಡಿಸಿದ.

ಇಲೆಂಕಾ ಗ್ರಾಫ್ ಬಡವನಾದ ಒಬ್ಬ ವಿದೇಶೀಯನ ಮಗನಾಗಿದ್ದ. ಆ ತಂದೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾತನವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬಾಧ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಅವನು, ಈಗ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದು ತನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಪರಿಚಯ-ಒಡನಾಟಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಗೌರವ-ತೃಪ್ತಿಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಕೇವಲ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಏಕೆಂದರೆ, ಇಲೆಂಕಾನ ಕೂಡ ನಾವು ಸ್ನೇಹವಾಡದಿರುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಲೇವಡಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋರಿದಾಗ ಹೊರತು ಉಳಿದಂತೆ, ಅವನನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲೆಂಕಾಗೆ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು; ತೆಳ್ಳಗೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ; ಅವನ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡ ಮುಖ, ಪಕ್ಷಿಯ ಮುಖದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತ, ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ವಿಧೇಯ ಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅವನ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಮುಲಾಮನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು, ಬಿಸಿಲಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಫನ ತಲೆಯ ಮುಲಾಮು ಕರಗಿ ಅವನ ಅಂಗಿಯೊಳಗೆ ಇಳಿಯುವುದೆಂದು ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ-ಅವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ-ಅವನು ತುಂಬ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರನೂ, ದಯಾವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ; ಆದರೆ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸುವ, ಕಡೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮಹಡಿಗಿ ಹೋದ ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆದುರಿಗೊಬ್ಬರು ನೆಗೆದಾಡುತ್ತ, ತರತರದ ಕಸರತ್ತುಗಳ ವರಿಸೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಇಲೆಂಕಾ ಪುಕ್ಕನಂತೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ, ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಮ್ಮ ಆಟಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅವನೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆವು; ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದೆಂದು ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ಮಹಡಿಯ ವೇಲಿನ ಆಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೆರೋಸನ ವೋಹಕತೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ್ದ; ಅವನ

ಕಣ್ಣು-ಕೆನ್ನೆಗಳು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದವು; ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ನಗುತ್ತ, ಅವನು ಏನೇನೋ ಹೊಸಹೊಸ ವರಿಸೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ; ಒಂದು ಸಲ ಅವನು ಸಾಲಾಗಿಟ್ಟ ಮೂರು ಕುರ್ಚಿಗಳ ಮೇಲೆ ನೆಗೆದ; ಗಾಡಿ ಚಕ್ರದಂತೆ ದೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉರುಳಿದ; ಕೊಠಡಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಟಾಟಿಸ್ಟೇವ್-ನ ನಿಘಂಟನ್ನು ಪೀಠವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದರ ಮೇಲೆ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನಿಂತು, ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತರ ತರವಾಗಿ ಆಡಿಸಿದ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ನಮಗೆ ನಗದೆ ಇರಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಡೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು, ಎಂದಿನಂತೆ ರೆಪ್ಪೆ ಬಡಿದು ಅನಂತರ ಬಹು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲೆಂಕಾನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ; ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು “ಈಗ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಅದೇನು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ” ಎಂದ. ಗ್ರ್ಯಾಪ್, ಎಲ್ಲರ ಗಮನವೂ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕೆಂಪೇರಿ, ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ, ನಿಲ್ಲುವ ಕೆಲಸ ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಷೀಣ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ.

“ಹೀ! ಆಗೋದಿಲ್ಲವೆ? ಯಾಕಾಗೋದಿಲ್ಲ! ಗಂಡು ಹುಡುಗನಾಗಿ, ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಹುಡುಗೀ ಹಾಗೆ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟೋಳ್ತಿಯಲ್ಲ! ನೀನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು!”

—ಎಂದು, ಸೆರೋಸ ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡ.

“ಹೂಮ್! ಹೂಮ್! ನಿನ್ನ ತಲೆಮೇಲೆ!—ತಲೆ ಮೇಲೆ!— ಈ ಕ್ಷಣ!!” ಅಂತ ನಾವೆಲ್ಲ ಕೂಗಾಡುತ್ತ, ಅವನ ಸುತ್ತ ಗೇರಾಯಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಇಲೆಂಕಾ ಆಗ ತುಂಬ ಭಯದಿಂದ ಬಿಳುಪೇರಿ ಹೋದ. ಆದರೆ ನಾವು ಬಿಡದೆ, ಅವನನ್ನು ತೋಳು ಹಿಡಿದು ನಿಘಂಟಿನ ಬಳಿಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ದೆವು. ನಮಗೆ ಬೇಟೆಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಬಡಪ್ರಾಣಿ,

“ಬಿಡಿ! ಬಿಡಿ ನನ್ನ! ನಾನೇ ಮಾಡ್ತೀನಿ—ನೀವು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ! ನೀವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ನನ್ನ ಹರಿದುಬಿಡ್ತೀರಿ!”

—ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಆರ್ತನಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸಿತು, ಅಷ್ಟೇ. ನಗುವಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುವ ಹಾಗಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಹಸುರು ಅಂಗಿಯ ಹೊಲಿಗೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತುಹೋಗತೊಡಗಿದ್ದವು.

ಇವಿನ್ ಹುಡುಗರ ಪೈಕಿ ಹಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದವನೂ, ವೊಲೋದ್ಯಾನೂ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಬಾಗಿಸಿ ನಿಘಂಟಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟರು. ಸೆರೋಸನೂ ನಾನೂ ಆ ಬಡಪಾಯಿ ಹುಡುಗನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆವು. ಅವನು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಝಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾವು ಅವನ ಷರಾಯಿ

ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮೊಳಕಾಲವರೆಗೆ ಸುರಳಿ ಸುತ್ತಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತ, ಅವನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದವು. ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಕಡೆಯವನು, ಅವನ ದೇಹದ ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಸಮತೂಕ ಮಾಡಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ, ನಮ್ಮ ನಗುವಿನ ಗೊಂದಲವೆಲ್ಲ ಅಡಗಿ ಮೌನವಾದೆವು; ಆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಗ್ರಾಫ್‌ನ ಉಸಿರಾಟ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟು ನಿಶ್ಚಲವಾಯಿತು, ಕೊಠಡಿ. ಆಗ ನನಗನ್ನಿಸಿತು-ಈ ಆಟವೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟೊಂದು ಆನಂದದಾಯಕವೇ-ನಗುವಿಗೆ ಅರ್ಹವೇ?-ಅಂತ.

“ಹಾ! ಈಗಲೇ ಇವನು ಸೊಗಸಾದ ಅಸಾಮಿ!”

-ಎನ್ನುತ್ತ, ಸೆರೋಸ ಅವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ತಟ್ಟಿದ. ಇಲೆಂಕಾ ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ; ಆದರೆ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ಒದರಾಡಿದ. ಆಗ, ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಹಿಮ್ಮಡಿಯೊಂದು ಸೆರೋಸನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಡಿಯಿತು. ಆ ಬಡಿತದ ನೋವಿಗೆ ಸೆರೋಸ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಇಲೆಂಕಾನ ಕಾಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನಾಗಿ ನೀರೂರಿದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದು ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ತಳ್ಳಿದ. ನಮ್ಮ ಆಧಾರ ತಪ್ಪಿ ಇಲೆಂಕಾ ದೊಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

“ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡ್ತೀರಿ?”

-ಎಂದಷ್ಟೆ, ಅವನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಇಲೆಂಕಾನ ಮುಖವೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿತ್ತು; ತಲೆ ಕೂದಲೆಲ್ಲ ಕೆದರಿಹೋಗಿತ್ತು; ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಕೊಳಕಾದ ಬೂಟ್ಟುಗಳು ಕಾಣುವಂತೆ ಮೊಣಕಾಲವರೆಗೆ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಷರಾಯಿ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿದ್ದ ಇಲೆಂಕಾನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಹರ್ಷೋದ್ದೇಗ ಇಳಿದೇ ಹೋಯಿತು. ಬಲವಂತದ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಗುತ್ತ ನಾವೆಲ್ಲ ಮೌನದಿಂದ ನಿಂತೆವು.

ಸೆರೋಸನೇ ಮೊದಲು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡವನು. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಇಲೆಂಕಾನನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ತಳ್ಳುತ್ತ,

“ಅಯ್ಯೋ ಬೆಪ್ಪಾ!-ಸೊರಗುಟ್ಟೋ ಅಳುಬುರುಕ ಹೀಚು!! ಇದು ಸುಮ್ಮೆ ತಮಾಷೆಗೆ- ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೇಂತ ತಗೊಳ್ಳಲಾರೆಯೇನೋ? ಸಾಕು! ಏಳು!-ಎದ್ದೇಳು!!”

-ಎಂದ.

“ಹೋಗು! ಹೋಗು!-ನೀನೊಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟ ಅಸಹ್ಯ ಹುಡುಗ!!”

-ಎನ್ನುತ್ತ, ಇಲೆಂಕಾ, ಮುಖವನ್ನು ಬೇರೇ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಸೆರೋಸನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಅವನು,

“ಏನೆಂದೇ? ನೀನೇ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಒದ್ದು-ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ, ಆಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಬೈತೀಯಾ!”

-ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ, ನಿಘಂಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿಯ ಹೋದ. ಆ ಅಳುಬುರುಕ, ರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡ.

“ತಗೋ! ತಗೋ ಇದನ್ನ-ತಗೋ! ತಗೋ!!”

-ಎನ್ನುತ್ತ, ಸೆರೋಸ ನಿಘಂಟಿನಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಬಡಿದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ, ಇವನ ಸಂಗ ಏನು ನಮಗೆ! ಆಟ ಅಂದರೇನೋ ಅದೇ ಅರ್ಥವಾಗದ ಮುಖಾಳನ ಕೂಡ ನಮಗೇನು ಕೆಲಸ! ಕೆಳಗೆ ಹೋಗೋಣ”

-ಎನ್ನುತ್ತ, ಬಲವಂತದ ನಗು ನಕ್ಕ.

ಇಲೆಂಕಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ, ನಿಘಂಟಿನ ಮೇಲೆ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಸಾಯುವವನೇನೋ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಅದುರುತ್ತಿತ್ತು, ಅವನ ದೇಹ. ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ಅವನ ಕಡೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಅನಂತರ ಸೆರೋಸನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಸೆರೋ, ಹಾಗೇಕೆ ಮಾಡಿದೆ?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಆಹಾ! ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಶ್ನೇನೇ-ಪರವಾಗಿಲ್ಲ! ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮೂಳೆ ಮುರಿಯೋ ಹಾಗೆ ಮೋಣಕಾಲಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾದಾಗ ನಾನು ಅತ್ತೆನೇನು?”

-ಎಂದು ತಟ್ಟನೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ, ಸೆರೋಸ.

ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ “ನಿಜ ನಿಜ; ಇಲೆಂಕಾ ಶುದ್ಧ ಅಳುಬುರುಕ ಮಗು; ಧೀರ ಅಂದರೆ ಸೆರೋಸ” ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಬಡಪಾಯಿ ಇಲೆಂಕಾ ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ದೈಹಿಕ ಯಾತನೆಯಿಂದಲ್ಲ- ಬಹುಶಃ, ತಾನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಐದು ಮಂದಿ ಹುಡುಗರು, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡೋದರಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರಲ್ಲ-ಅನ್ನೋ ಯೋಚನೆಯಿಂದ- ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಸಮಯದ ನನ್ನ ನಡತೆಯ ಕ್ರೂರವನ್ನು ಕುರಿತು, ನನಗೆ ನಾನೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಈಗ ಯೋಚಿಸಿದರೆ, ನಾನು

ಇಲೆಂಕಾನ ಬಳಿಗೆ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ?—ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ? ಸಂತೈಸಲಿಲ್ಲ? ಗೂಡಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದ ಒಂದು ಕಾಗೆ ಮರಿ—ಬೇಡವಾಗಿ ಹೊರಗೆಸೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ನಾಯಿ ಕುನ್ನಿ—ಅಥವಾ, ಸಾರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಅಡಿಗೆಯವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕೋಳಿ ಪಿಳ್ಳೆ—ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮಿತಿಮೀರಿದ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಆಗ—ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಇಲೆಂಕಾನ ಎದುರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿತ್ತು?—ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಮನೋಜ್ಞವಾದ ಗುಣವು, ಸೆರೋಸನನ್ನು ಕುರಿತ ನನ್ನ ಮಮತೆ ಮತ್ತು ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಷ್ಟೇ ಗಂಡುಗಲಿಯಂತೆ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ತೀವ್ರಬಯಕೆ—ಇವುಗಳಿಂದ ಅಡಗಿ ಹೋಗಿತ್ತೇನು? ಹಾಗಾದರೆ, ಆ ಮಮತೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಬಯಕೆ, ಅಸೂಯೆಪಡತಕ್ಕ ಗುಣಗಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ಶೈಶವದ ನೆನಪುಗಳ ಹಾಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಚಿತ್ತುಗಳು ಎಂದರೆ ಇವೆರಡೇ.

೨೦. ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಗತರು

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದವು! ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ದೀಪಗಳು, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸಜ್ಜಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ, ಹೊಸತನದ ಹಾಗೂ ಹಬ್ಬದ ಕಳೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು; ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ವಾದ್ಯಗಾಯಕ ವೃಂದವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ, ಆ ಸಂಜೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಅನೇಕ ಅಭ್ಯಾಗತರು ಬರುವ ನೀರಕ್ಷೆ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೊರಗಡೆ ಗಾಡಿ ಚಕ್ರಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿದ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ನಾನು, ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅದರ ಗಾಜಿಗೆ ಮೂಗನ್ನೊತ್ತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ರಸ್ತೆಯ ಕಡೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೊರಗೆ ಆಗಲೇ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಕ್ರಮೇಣ ಮೊದಲು ಗೋಚರವಾದದ್ದು, ರಸ್ತೆಯ ಆಚಿನ-ಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಅಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಾಂದ್ರ; ಹಾಗೆಯೇ ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ, ಇನ್ನೂ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ದೊಡ್ಡ ಮನೆ, ಅದರ ಕೆಳಭಾಗದ ಬೆಳಕಾದ ಎರಡು ಕಿಟಕಿಗಳು ಕಂಡವು. ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬಡಪಾಯಿ ಕ್ಯಾಬಿ, ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ; ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಖಾಲಿ ಕಲಾಷ್ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ಗಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಾಗಿ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು; ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಗಾಡಿ ಅವರದೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವ ಆತುರದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಓಡಿದೆ. ದ್ವಾರಮಂಟಪದಲ್ಲಿ, ಲಿವರಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗಾಡಿಯೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸೇವಕನೊಬ್ಬ ಗಾಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದ. ಗಾಡಿಯಿಂದ, ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ, ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈಚೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದಳು; ಕಪ್ಪು ಕೊರಳು ಪಟ್ಟಿಯಿದ್ದ ನೀಲವರ್ಣದ ಗೌಸನ್ನು ಹೊದಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೆ ಸಣ್ಣಗಿದ್ದಳು; ಅವಳು ಮೈತುಂಬ ಹಸಿರುಶಾಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ತುಪ್ಪಟದ ಮೆದುವಾದ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಅವಳ ಕಿರಿಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರ

ಶಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ, ಕರ್ತವ್ಯಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದೆ; ಆದರೆ, ನಾನು ಅವರೆದುರಿದ್ದುದರ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕವಳು, ದೊಡ್ಡಾಕೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು. ದೊಡ್ಡಾಕೆ ಪುಟ್ಟಾಕೆಯ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಅವಕುಂಠನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಅವಳ ಗೌಸಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಕಳಚಿದಳು. ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಕಾದಿದ್ದ ಸೇವಕನೊಬ್ಬ ಅವುಗಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಚಿಕ್ಕವಳ ಪುಟ್ಟ ಪಾದಗಳಿಂದ ತುಪ್ಪಟದ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ತೆಗೆದಾಗ, ಈ ಎಲ್ಲ ಅವರಣಗಳಿಂದ, ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸುಂದರ ಬಾಲೆಯೊಬ್ಬಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಈ ಚೆಲುವೆ, ಬಿಳಿಯ ಮಸ್ಲೀನು ಬಟ್ಟೆಯ ಲಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು; ಅದರ ಕೊರಳಪಟ್ಟಿ ತಗ್ಗಾಗಿತ್ತು; ಬಿಳೀ ಕಿರುಪಾಜಾಮಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಪುಟ್ಟ ಕರಿಯ ಮೊಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬಿಳುಪಾದ ಕೊರಳ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಮಕಮಲ್ಲಿನ ರಿಬ್ಬನ್ನು ಇತ್ತು. ಅವಳ ತಲೆಯ ತುಂಬ ಇದ್ದ ಕೂದಲು ಅಚ್ಚ ಕೆಂಪು ಕಂದಿನ ವರ್ಣದ್ದಾಗಿ, ಗುಂಗುರು ಗುಂಗುರಾಗಿ, ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿತ್ತು, ಅವಳ ಬಿಳಿಯ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಆ ಗುಂಗುರುಗಳು. ಕೃತಕ-“ಮಾಸ್ಕೋ ಗೆಜೆಟ್” ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸುರಳಿಗಳ ಸುತ್ತ ಕೂದಲನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡವು-ಎಂದು ಸ್ವಯಂ ಕಾರ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರೇ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಂಬುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸುಂದರಿ-ಗುಂಗುರು ಕೂದಲಿನೊಡನೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅವಳ ಮುಖದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಅಸಾಧಾರಣ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದ, ಅರೆಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಿಗೂ, ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ, ಪರಸ್ಪರ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣ ವಿರುದ್ಧವಿದ್ದರೂ, ನೋಟಕ್ಕೆ ಬಹು ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ತುಟಿಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅವಳ ನೋಟ ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಮುಖದ ಒಟ್ಟು ಭಾವ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅವಳ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ಇಣಕಿದಾಗ ಅದು ಇದ್ದದ್ದೂ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು ಹಜಾರಕ್ಕೆ ನುಸುಳಿ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬೀಳಬಾರದೆಂಬುದು ನನ್ನ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದದ್ದರ ಅರಿವೂ ಆಗದಷ್ಟು ಏನೋ ಗಾಢ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ, ಅಲ್ಲೇ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಅವರು ಹಜಾರದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ

ಬಂದಾಗ, ನಾನು ತಟ್ಟನೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತವನಂತೆ ನಟಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಮದಾಂ ವಲಾಖಿನಾರವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಗಳು ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಮುಖದ ಹೋಲಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದದ್ದು. ಆಕೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಬೀರಿ ತಲೆ ಆಡಿಸಿದರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವರು ಅವಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದು, ಅವಳ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮುಂಗುರುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೇವರಿಸಿ, ಅವಳ ಮುಖವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ, “ಆಹಾ! ಎಂತಹ ಮುದ್ದು ಕಂದ!” ಎಂದರು. ಕೆಂಪೇರುವಷ್ಟು ಮೋಹಕವಾಗಿತ್ತು, ಅವಳ ಆ ಮಧುರ ಲಜ್ಜೆ!

ಅಜ್ಜಿಯವರು, ಅವಳ ಮುದ್ದು ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಪುಟ್ಟಮುಖವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತಿ

“ಮಗು, ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಬೇಸರವೇನೂ ಆಗೊಲ್ಲಾಂತ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೋಗು, ನಿನ್ನ ಮನದಣಿಯ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ ಸಂತೋಷವಾಗಿರು”

—ಎಂದು, ಮದಾಂ ವಲಾಖಿನಾರವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ನಗುತ್ತ, ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ,

“ಸರಿ, ಹಾಗಾದರನ್ನೇನು, ಈಗಾಗಲೇ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರು ಇದ್ದಾರೆ!”

—ಎಂದರು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ಈ ರೀತಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಾನು ಪುನಃ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದೆ.

ನನ್ನ ಲಜ್ಜೆ ಮಿತಿಮೀರುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅರಿವಾಗಿ, ಗಾಡಿ ಚಕ್ರಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಬಂದು, ಅದರ ನೆವದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟೆ. ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರ್ಮಕೋವಾರನ್ನೂ, ಅವರ ಮಗನನ್ನೂ, ಜೊತೆಗೆ, ವಿಪರೀತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕಂಡೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ, ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತ, ಏಕರೀತಿಯಾಗಿ ಕುರೂಪಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಮುಖವೂ ನೋಡಲರ್ಹವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಗೌಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಆಗ, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ—ಬಹುಶಃ, ತಾವು ಅಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಏನೋ!—ಗಡಿಬಡಿಯಿಂದ ನಗುತ್ತ, ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೀರಲು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮಗ ಎಟಿಯೆನ್ನೆ, ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಎತ್ತರವಾದ,

ಮೈತುಂಬಿಕೊಂಡ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದ; ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ರಕ್ತವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತ ನೀಲಿಗಟ್ಟಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಗುಳಿಬಿದ್ದಿದ್ದವು; ಅವಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಧ್ವನಿಯೂ ಗೊಗ್ಗರಾಗಿ ಅಹಿತವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಆತ್ಮತ್ಯಾಜಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದವನ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ; ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ-ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ-ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಏಟು ತಿನ್ನೋ ಹುಡುಗ-ಅಂದರೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಇವನೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ, ಮೌನವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಎದುರು ಬದುರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೆವು. ಅನಂತರ-ಬಹುಶಃ, ಪರಸ್ಪರ ಮುತ್ತಿಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಿರಬೇಕು-ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಮೀಪಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ, ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಪರಸ್ಪರ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ ತರುವಾಯ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆವು. ಅವನ ಸಹೋದರಿಯರೆಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಉಡುಪನ್ನು ಸರಬರಗುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಾದುಹೋದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಏನಾದರೂ ಸಂಭಾಷಣೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ?-ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವನು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ,

“ನಾನು ಕಾಣೆ-ಗಾಡಿಯ ಒಳಗೆ ಕೂತು ನಾನು ಸವಾರಿ ಮಾಡೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸುತ್ತೇಂತ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ನಾವು ಸಂಜೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ನಾನು, ಹೊರಗಡೆ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿರುತ್ತೆ; ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡ್ತಾ ಹೋಗಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಫಿಲಿಪ್ ನನಗೆ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯೋಕೆ ಬಿಡ್ತಾನೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ನಾನು ಚಾವಟೀನೂ ಕೈಗೆ ತಗೋತೀನಿ; ಆಗ ಒಂದೊಂದು ಸಲ, ದಾರೀಲಿ ಗಾಡಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗೋರಿಗೂ ಚಾವಟಿ ಏಟು ಬೀಳುತ್ತೆ-ಗೊತ್ತೇನು! ಆಗ ಬಹಳ ತಮಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತೆ!”

-ಎಂದು, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇವಕನೊಬ್ಬ ಮುಂಗೋಣೆಯಿಂದ ಬಂದು ಇವನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ,

“ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಯವರೇ, ತಾವು ಚಾವಟೀನ ಎಲ್ಲಿ ಇಡೋಣಾಯಿತು- ಅಂತ ಫಿಲಿಪ್ ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತಾನೆ”

-ಎಂದ.

“ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಕೇಳ್ತೀ? ನಾನು ಅದನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟೆ”

-ಎಂದ, ಎಟಿಯೆನ್ನೆ.

“ತಾವು ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲಾಂತ ಅವನು ಹೇಳ್ತಾನೆ”.

“ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಗಾಡಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ತಗಲುವೆನು”.

“ದೀಪದ ಮೇಲಿಲ್ಲಂತ ಫಿಲಿಪ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತಾವು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೋ ಕಳೆದಿದೀರಿಂತ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋದು ಒಳ್ಳೇದು; ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ, ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿಗೆ, ಪಾಪ ಬಡಪಾಯಿ ಫಿಲಿಪ್ ಕೈಯಿಂದ ಹಣ ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತೆ”

—ಎಂದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಏರುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಪದಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ—ಸೇವಕ.

ಬಿಗುಮಾನಿಯಾದರೂ ಮರ್ಯಾದಸ್ಥನಂತೆ ಕಂಡ ಆ ಸೇವಕ, ಫಿಲಿಪ್-ನ ಪರ ವಹಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ತೋರಿದ ವಿವೇಕ, ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾದದ್ದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಏನೂ ಕಾಣದವನಂತೆ ದೂರಕ್ಕೆ ಸರಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ಸೇವಕರು ಬೇರೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಎಟಿಯೆನ್ನೆ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಿದ್ದ ಆ ಮುದಿ ಸೇವಕನ ಕಡೆ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಎಟಿಯೆನ್ನೆ ಮುಂದಿನ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ,

“ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ ಅಂತಾನೆ ಇಟ್ಟುಕೋ— ಅದರಿಂದೇನು? ಚಾವಟಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡ್ತೇನೆ—ಇನ್ನೇನು?....ಇದೊಳ್ಳೇ ತಮಾಷೆಯಾಯ್ತು!”

—ಎಂದು ಕಡೇ ಮಾತನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದ; ಇಬ್ಬರೂ ಬೈರಕುಖಾನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟೆವು. ಆ ಸೇವಕ, ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸದೇ,

“ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮೀ, ತಾವು ಹೇಗೆ ಕೊಡ್ತೀರೋ ಕಾಣೆ. ತಾವು ವಾಸಿಯೇವಾಗ್ಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೊಪೆಕುಗಳನ್ನು ಎಂಟು ತಿಂಗಳಿಂದ ಕೊಡ್ತಾ ಇರೋದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ; ನನಗೂ ಹೀಗೇ ಮಾಡ್ತೀರಿ; ಆಮೇಲೆ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾಯ್ತು, ಪೆತ್ತೂಷ್—”

—ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಎಟಿಯೆನ್ನೆ ರೇಗಿ,

“ಮುಚ್ಚುಬಾಯಿ!—ನಾನು ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೇನೆ—ನೋಡು!”

“ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದ. ಪುಟ್ಟ ರಾಜಕುವಾರ ಕೋಪದಿಂದ ಬಿಳುಪೇರಿಹೋಗಿದ್ದ. ಸೇವಕ ಅಣಕಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಹೂ! ಹೂ!—ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೀರಿ! ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೀರಿ!!” ಎಂದು, ಉದ್ವೇಗದಿಂದ, “ನಾಚಿಕೆಗೇಡು, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ!”

—ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದ.

ನಾವು ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಹೋದೆವು. ಸೇವಕ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳೊಡನೆ ಉಡುಪಿನ ಬೀರೂ ಕಡೆಗೆ ಹೋದ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ, ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧ್ವನಿ,

“ಅದೀಗ ಸರಿ!-ಅದೀಗ ಸರಿ!!”

-ಎಂದು ಸಮೃತ್ತಿ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಹೇಳಿತು.

ಅಜ್ಜಿಯವರು, ತಾವು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ, ಜನರನ್ನು ಕುರಿತ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ, ದ್ವಿತೀಯ ಪುರುಷ ಸರ್ಟನಾಮದ ಏಕವಚನ-ಬಹುವಚನಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಉಚ್ಚಾರಮಾಡುವ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. “ನೀನು” ಮತ್ತು “ನೀವು”ಗಳನ್ನು, ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಢಿಗೆ ವಿರೋಧಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು, ಅದರ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆ ಶಬ್ದಗಳು ತೀರ ಬೇರೆಯಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಿರಿಯ ರಾಜಕುಮಾರ ಅವರ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ ಮೊದಲು ಅವರು “ನೀವು” ಎಂಬ ಪದವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು; ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರ ನೋಟದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರವಿತ್ತು. ನಾನಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ನೋಟಕ್ಕೆ ತೀರ ಮುಖ ಮುರಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಎಟಿಯೆನ್ನೆ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವದ ಹುಡುಗನಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ವಯಂ ವೇದ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ನೋಟದ ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವವನ್ನು ಅವನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಅವರ ಮೇಲೂ ಅವನ ಗಮನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ವಿನಯ ಅಷ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಸಹಜತೆಯಿಂದ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇಡೀ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಕೈಎತ್ತಿ ವಂದಿಸಿದ.

ಸೊನೆಚ್ಯಾ ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಎಟಿಯೆನ್ನೆ ಮತ್ತು ನಾನು, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕಲೆತು ಕೊರಡಿಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೊನೆಚ್ಯಾಳನ್ನು ನಾವೂ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಳೂ, ನೋಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಅರಿವಿನಿಂದ ಆಗ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ-ಎಂದು ನೆನಪಿದೆ. ತಮಾಷೆಯಾದದ್ದು, ಅಥವಾ ಪೌರುಷವಾದದ್ದು ಎಂದು ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ನಾನು, ಅದು ಸೊನೆಚ್ಯಾಳಿಗೂ ಕೇಳಲಿ ಎಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ, ಅದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ, ಬೈರಕುಖಾನೆಯ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾಗಿ, ನಾವು ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಕಾಣಿಸದಂತೆ, ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸದಂತೆ ಆದಾಗ, ನನಗೆ ಮುಂದಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ತಪ್ಪಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಬೈರಕುಖಾನೆಯೂ, ಸ್ವಾಗತ ಕೊರಡಿಯೂ, ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು.

ಮಕ್ಕಳ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಭವಿಸುವಂತೆ, ಈ ದಿನವೂ, ಬಂದಿದ್ದ ಹುಡುಗರ ಪೈಕಿ ವಯಸ್ಸಾದ ಹುಡುಗರೂ ಇದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ, ನರ್ತಿಸುತ್ತ

ಆನಂದವಾಗಿರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅತಿಥಿಯಳ (Hostess) ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಮರಾತ್ರ ತಾವು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ನಟಿಸುವವರಾಗಿದ್ದರು.

ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರು ಬಂದು, ನಾನು ಸೆರೆಯೇಸನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂತೋಷ, ಈ ದಿನ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ-ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಂದು, ವಿಲಕ್ಷಣ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು.

೨೧. ಮಸುರಾ-ಕೈ ಮೊದಲು

ಸೆರೋಸ ಬೈರಕುಖಾನೆಯಿಂದ ಬಂದು, ಜೇಬಿನಿಂದ ಒಂದು ಜೊತೆ ಮೃದುವಾದ ಮೇಕೆಮರಿ ಚರ್ಮದ ಕೈಚೀಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು,

“ನೃತ್ಯದ ಏರ್ಪಾಟು ನಡೆದಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ-ಸರಿ, ನಾನು ಕೈತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೋಬೇಕು”

-ಎಂದ. ಅವನು ಕೈತೊಡಿಗೆಗಳ (Gloves) ಮಾತೆತ್ತಿದಾಗ ನಮಗೆ ಅವುಗಳಿಲ್ಲದ್ದರ ಅರಿವಾಯಿತು; “ಏನು ಮಾಡೋಣ?-ಮಹಡಿಗೇ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಪತ್ತೆಮಾಡಬೇಕು”-ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡೆ.

ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಡ್ರಾಯರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಡಕಾಡಿದರೂ, ನನಗೆ, ಒಂದು ಜೊತೆ (ಪ್ರವಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ) ಹಸಿರು ವರ್ಣದ, ಬೆರಳುಗಳಿಲ್ಲದ ಕೈತೊಡಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮೇಕೆಮರಿ ಚರ್ಮದ ಕೈತೊಡಿಗೆ ಹೊರತು, ಮತ್ತೇನೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕೈತೊಡಿಗೆ ತೀರ ಹಳೆಯದಾಗಿ ಕೊಳಕಾಗಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಅಳತೆಗೆ ತೀರ ಮೀರಿದ್ದಾಗಿ, ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಮಧ್ಯದ ಬೆರಳೂ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೋ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು, ಈ ಬೆರಳು ಭಾಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಗಾಯದ ಕೈಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ಈ ಒಂಟಿ ಕೈತೊಡುಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಂತು, ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲೆಂದು, ಆ ಅಪೂರ್ಣ ಕೈತೊಡಿಗೆಯನ್ನೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ಸದಾ ಶಾಯಿ ಕಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಧ್ಯದ ಬೆರಳು, ಅದರ ಮೂಲಕ ಹೊರಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಕುಗ್ಗಿತು. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವಳು ಖಂಡಿತ ನನಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಕೈತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು-ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಏಕೆ ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ-ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು? ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಡೋದೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ; ನಾನು ಇಲ್ಲದೇ ಇರೋದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತೆ; ಏನು ಮಾಡಬೇಕು-ಈಗ?-ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ವೊಲೊದ್ಯಾ ಓಡಿಬಂದು,

“ಇಲ್ಲೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೇ? ಇನ್ನೇನು ನರ್ತನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಬಿಡುತ್ತೇ ಹೋಗು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗಾತಿಯ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರು”

—ಎಂದ. ನಾನು, ಎರಡೇ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತೂರಿಸಿದ್ದ ಆ ಕೈತೊಡಿಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು,

“ವೊಲೊದ್ಯಾ, ನೀನು ಇದನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯೇ”

—ಎಂದೆ. ಅವನು ಅವಸರದಿಂದ,

“ಏನು?” (ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ) “ಆ! ಕೈ ತೊಡಿಗೆಗಳು! ನಿಜ, ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಕೈತೊಡಿಗೆಗಳಿಲ್ಲ. ಏನು ಹೇಳ್ತಾರೇಂತ ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು”

—ಎಂದವನೇ, ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಓಡಿದ.

ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯಾಗಿ ಕಂಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು. ನಾನು, ಎಡಗೈ ಆ ಹರಕು ಕೈತೊಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟು, ಬೈಲಕುಖಾನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯವರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸಮೀಪಿಸಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವರ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ,

“ಅಜ್ಜೀ, ಅಜ್ಜೀ, ನರ್ತನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕೈತೊಡಿಗೆಗಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ—ಏನು ಮಾಡೋದು?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ, ಅವರು,

“ಏನೋ ಮಗೂ?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿದು, ಅವರ ಕುರ್ಚಿಯ ಕೈಪಿಡಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟು,

“ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಕೈ ಚೀಲಗಳಿಲ್ಲ”

—ಎಂದೆ. ಅವರು ತಟ್ಟನೆ ನನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ನೋಡಿ,

“ಹಾಗಾದರೆ, ಇದೇನು?”

—ಎಂದು, ಅನಂತರ ಮದಾಂ ವಲಾಖಿನಾರವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

“ನೋಡು, ನನ್ನ ಆತ್ಮಿಯೆ, ಈ ಪುಟ್ಟ ಮಹಾಶಯರು ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಕೂಡ ನರ್ತಿಸೋಕೆ ಸೊಗಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ”

ಎಂದು, ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಅತಿಥಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ, ಇಡೀ ಸಮೂಹದ ಕುತೂಹಲ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುವತನಕ, ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ—ಕೋಪ ಎರಡೂ ಆಯಿತು. ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ—ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಏನಾದರೂ ಸೆರೋಸ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೆ ನಾನು

ವಿಶೇಷ ಕೋಭೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಸೊನೆಚ್ಚಾಳು ಒಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಹಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ಬರೋ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಕ್ಕಳು. ಕೆಂಪೇರಿದ ಮುಖದ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಅವಳ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲ ಜೊಂಪೆಗಳು ಹಾರಾಡಿದವು. ಅವಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಮನಸಾರೆ ನಕ್ಕಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅಪಹಾಸ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಕಂಡಿತು....ಅಷ್ಟೇಕೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಕ್ಕವು. ಇದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಕೈತೊಡಿಗೆಯ ಪ್ರಸಂಗದ ಪರಿಣಾಮ ಕೆಟ್ಟದಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು, ಬೈತಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಮಂದಿಯೆದುರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು, ಈಗ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿರಲು ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ಆದಕಾರಣ ಈಗ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಾನು ನರ್ತನಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ.

ಸಂಕೋಚ ಸ್ವಭಾವದವರು, ಇತರರು ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ, ಅವು ಎಂಥವು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುವ ತನಕ, ಸಂಕಟಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಒಳ್ಳೆಯವಾಗಿರಲಿ-ಕೆಟ್ಟವಾಗಿರಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಸಂಕಟ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಸೊನೆಚ್ಚಾ ವಲಾಖಿನಾ, ನನ್ನ ಎದುರಾಗಿ ಆ ಅಡ್ಡನಾಡಿ ಹುಡುಗ ರಾಜಕುಮಾರನ ಕೂಡ ಫೆಂಚೆರ “ಕ್ಯಾಡ್ಲಿಲ್” ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅದೆಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಡಳು! ನರ್ತನದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಯನ್ನು ನನಗೆ ಹಿಡಿಯಲು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಅವಳ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಮಧುರವಾಗಿತ್ತು! ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲ ಜೊಂಪೆಗಳು ಅದೆಷ್ಟು ಚೆಲುವಾಗಿದ್ದವು! ತನ್ನ ಆ ಪುಟ್ಟ ಪಾದಗಳನ್ನು ಅವಳು ಎಷ್ಟು ಮುಗ್ಧಮೋಹಕವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು! ನರ್ತನದ ಐದನೇ ವರಿಸೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎದುರು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋದಳು; ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ನರ್ತಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ವಾದ್ಯದ ತಾಳಕ್ಕೆ ಕಾದಿದ್ದೆ; ಆಗ ಸೊನೆಚ್ಚಾ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತುಟಿಗಳನ್ನೊತ್ತಿಕೊಂಡು, ಬೇರೆ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳು ನನ್ನ ಒಂಟಿ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಆತಂಕಪಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು; ಆದರೆ ಅವಳ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿದೆ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿದೆ-ತೇಲುವಂತೆ ಚಲಿಸಿದೆ; ನರ್ತಿಸುತ್ತ, ಅವಳನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ, ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳು ಹೊರಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಕೈತೊಡಿಗೆಯ ಕೈಯನ್ನು ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ನೋಡಿ ಅವಳು, ಘೊಳ್ಳನೆ ನಗುವಿನ ಲಹರಿಯನ್ನೇ ಹರಿಯಬಿಟ್ಟಳು. ಮೇಣ ಉಜ್ಜಿದ ನುಣುಪಾದ

ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ, ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಪಾದಗಳು ಎಂದೂ ಕಾಣದಷ್ಟು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದವು. ನಾವೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬರ ಕೈ ಒಬ್ಬರು ಹಿಡಿದು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತಾಗ, ಅವಳ ಕೈ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ಒಮ್ಮೆ ಅವಳು, ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಗನ್ನು ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೈಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ತಾನೆ ಬಾಗಿ, ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ, ತನ್ನ ಕೈ ತೊಡಿಗೆಯಿದ್ದ ಕೈಯಿಂದ ತುರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು-ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ- ಅಂದು ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಪುನಃ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಈ ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಮೇಳವಾಗಿದ್ದ “ಡಾನ್ಯೂಬ್ ಮೇಯ್ಡ್” (ಡಾನ್ಯೂಬಿನ ಕನ್ಯೆ) ಹಾಡಿನ ವಾದ್ಯಗೀತ ನನಗೆ ಈಗಲೂ ಕೇಳಿಬರುವಂತಿದೆ.

ಎರಡನೇ ಕ್ವಾಡ್ರಿಲನ್ನು ನಾನು ಸೆನೆಚ್ಚಾಳ ಜೊತೆಗೆ ನರ್ತಿಸಿದೆ. ನಾವು ನಾವು ಇಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರೂ, ನರ್ತನ ಮಧ್ಯದ ವಿರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ಒಂದೆಡೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕುಳಿತಾಗ, ಅವಳ ಕೂಡ ಏನು ಮಾತಾಡಬೇಕೋ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತೋಚದೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬ ಮುಜುಗರವಾಗಿ, ನಾನು ಮೌನವಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬೆಪ್ಪೆನೆಂದು ಬಗೆದಾಳೇನೋ ಎಂದು ಭಯವಾಗತೊಡಗಿತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಅವಳು ಅಂತಹ ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ನೀವು ಮಾಸ್ಕೋ ವಾಸಿಗಳೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ಹೌದು-ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ನಾನು, “ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಪದೇ ಪದೇ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, “ಪದೇ ಪದೇ” ಎಂಬ ಪದ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮದ ಮೇಲೆ ಭರವಸೆಯಿಟ್ಟು, ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ ಇದು, ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸೊಗಸಾದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇದೇ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾರೆನೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ನಮ್ಮ ನರ್ತನದ ಸರದಿ ಇನ್ನೂ ದೂರವಿತ್ತು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಪುನಃ ಮೌನ ತಲೆದೋರಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಆತಂಕಪಡುತ್ತ, ಮಾನಸಿಕ ಗಲಿಬಿಲಿಗೀಡಾಗಿ, ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ, ಅವಳಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅವಳು ತಟ್ಟನೆ, “ಇಂಥಾ ತಮಾಷೆಯಾದ ಕೈತೊಡಿಗೆ ನಿನಗೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು?” ಎಂದು ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು ಹಗುರವಾಯಿತು. ನಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೈತೊಡಿಗೆ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ವಿವರಿಸಿದೆ; ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಂಪು ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ತೆಗೆದಾಗ

ಎಷ್ಟು ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ-ಅವರು ಹೇಗೆ ಒಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಹಸಿರು ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾಗ, ಕುದುರೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿದ್ದ ನೀರಿನ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದರು-ಎಂದು, ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದೆ. ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗದೆಯೇ, ಕ್ವಾಡ್ರಿಲ್ ನೃತ್ಯ ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಗ ಎಲ್ಲ ಆನಂದಕರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಂದು ನಾನು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾತಾಡಿದೆ? ನನಗೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಅವರ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಸೊನೆಚ್ಕಾಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನೇನು?

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಕ್ವಾಡ್ರಿಲ್ ನೃತ್ಯ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಆಗ ಸೊನೆಚ್ಕಾ, ನಾನವಳ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬಂತೆ, ಹಸನ್ಮುಖಿಯಿಂದ “ನಿನಗೆ ವಂದನೆಗಳು” ಎಂದಳು. ನಾನು ಆನಂದಪರವಶನಾದೆ. ಇಂಥ ಸಾಹಸ, ನೆಚ್ಚು, ಧೈರ್ಯಗಳು ನನಗಿಲ್ಲದ ಬಂದಿದ್ದವೋ ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನರ್ತನಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯದ ಸೋಗಿನಿಂದ ಶತಪಥ ತಿರುಗುತ್ತ, “ಇನ್ನು ಯಾವುದೂ ನನ್ನನ್ನು ನಾಚಿಸಲಾರದು! ನಾನೀನ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ!” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ನೃತ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗ ಸೆರ್ಯೋಸ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು, ನಾನು ಅವನ ಎದುರಾಳಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ. ನಾನು “ಒಳ್ಳೇದು, ಈಗ ನನಗೆ ಜೊತೆಗಾತಿಯಿಲ್ಲ-ಯೋಚಿಸಬೇಡ, ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪತ್ತೆ ಮಾಡ್ತೇನೆ”-ಎಂದು, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಂಗಸು ಒಬ್ಬಳು ಹೊರತು, ಮಿಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ಜೋಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಒಂಟಿ ಹೆಂಗಸು, ಬೈರಕುಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ತರುಣನೊಬ್ಬ ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಆಕೆಯನ್ನು ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವಳಿಂದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಕೊಠಡಿಯ ದೂರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನಾನು, ನುಣುಪಾದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಜಾರುತ್ತ, ಮಧ್ಯದ ಅಂತರವನ್ನು ದಾಟಿದೆ; ಅವಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ನೃತ್ಯಗಾನಸೂಚಕವಾಗಿ ಕಾಲು ಸದ್ದು ಮಾಡಿ, ಗಂಭೀರಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದೆ. ಆ ತರುಣಿ ಮಂದಹಾಸವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನನಗೆ ಚಾಚಿದಳು. ಆ ತರುಣ ಜೊತೆಯಿಲ್ಲದಾದ.

ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ನಾನು, ಆ ತರುಣನ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಗಮನವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ತಟ್ಟನೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು, ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾತಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಆ ಅಸಹ್ಯ ಅನಾಗರಿಕ ಹುಡುಗ ಯಾರು-ಎಂದು ಅವನು ವಿಚಾರಿಸಿದುದಾಗಿ, ನನಗೆ ಅನಂತರ ತಿಳಿಯಬಂತು.

೨೨. ಮಸುರ್ಕಾ

ನಾನು ಜೊತೆಗಾತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಒಂಟಿಯಾದ ಆ ತರುಣ, ಮಸುರ್ಕಾದ ಮೊದಲ ಯುಗ್ಮದಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸಿದ. ಅವನು ತಟ್ಟನೆ ನೆಗೆದು ನಿಂತು ಜೊತೆಗಾತಿಯೊಬ್ಬಳ ಕೈ ಹಿಡಿದ; ಆದರೆ, ಆ ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಮಿಮಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (Pas de Basques) ಚಲನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿದ; ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ನಿಂತ; ಹಿಮ್ಮಡಿಗಳನ್ನು ಬಡಿದ; ತಿರುಗಿ, ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದ.

ಮಸುರ್ಕಾ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಜೊತೆಗಾತಿಯಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಎತ್ತರವಾದ ಕುರ್ಚಿಯ ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಾನು, “ಅವನೇಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? ನಮಗೆ ಮಿಮಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಪಾದಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಜಾರಿಸುತ್ತ ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಮಸುರ್ಕಾ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು, ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಇವರು ಯಾರೂ ಹಾಗೆ ನರ್ತಿಸುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರು, ಎಟಿಯೆನ್ನೆ ಎಲ್ಲ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ Pas de Basques-ಚಲನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಹೊಸ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಾನೆ! ಅದೇನು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿಲ್ಲ! ಅಲ್ಲದೆ-ಆಹಾ! ಸೊನೆಚ್ಕಾ ಎಷ್ಟು ಚೆಲುವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ! ಅದೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ!”

-ಎಂದೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೊತ್ತು ನನಗೆ ಬಹು ಉಲ್ಲಾಸಕರವಾಗಿತ್ತು.

ಮಸುರ್ಕಾ ನೃತ್ಯದ ಮುಕ್ತಾಯ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲವು ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಗಸರೂ, ಗಂಡಸರೂ, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಬಳಿ ಬಂದು, ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಊಳಿಗದ ಆಳುಗಳು, ಇನ್ನೂ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಬಹು ಜಾಣತನದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತ, ಹಿಂದಿನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಊಟದ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಂದರು. ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು; ಅವರು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ, ನಿರುತ್ಸಾಹವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಾದ್ಯಗಾರರು ಆಲಸಿಕೆಯಿಂದ, ಒಂದೇ ರಾಗವನ್ನು, ಮುವ್ವತ್ತನೇ ಬಾರಿಗೆ ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಜೊತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನರ್ತಿಸಿದ್ದ ತರುಣ ಹೆಂಗಸು, ನರ್ತನದ ಒಂದು ಗತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಳು;

ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಳು; ಆಮೇಲೆ-ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೋ ಏನೋ-ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆ ದಿನ ಬಂದಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನೂ ಕೂಡಿ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು,

“ಗುಲಾಬಿಯೋ-ತುರುಚಿಯೋ?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಏಳಲು ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ, ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಲೆ ಮರಸಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಕಡೆ ಭೀರುನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿ “ಗುಲಾಬಿ” ಎಂದೆ. ನಾನು ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ, ಮೃದುವಾದ ಬಿಳಿ ಆಡಿನ ಚರ್ಮದ ತೊಡಿಗೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಕೈಯೊಂದು ನನ್ನ ಕೈಸೇರಿತು; ಕೂಡಲೆ ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಮನೋಹರವಾದ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಟ್ಟಳು. ನನಗೋ, ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಈ ಅಜ್ಞಾನದ ಸುಳಿವೂ ಅವಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

Pas de Basques-ಚಲನೆ ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ-ಅದು ಅಸಭ್ಯ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ-ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಮಸುರ್ಮಾ ನೃತ್ಯದ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಶಬ್ದಜಾಲಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಆ ನೃತ್ಯದ ಪರಿಚಿತ ಚಲನ ಗತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಶಬ್ದಗ್ರಾಹಿ ನರಗಳಿಗೆ ಅರುಹಿದವು; ಈ ನರಗಳು, ತಮ್ಮ ಸರದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಗತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದವು. ನನ್ನ ಪಾದಗಳು, ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ, ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೇ ತಾವೇನೇ, ನೋಡುವವರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತೆ, ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ, ಆ ಅಪಾಯಕರವಾದ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಜಾರುಚಲನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟವು! ನಾವು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನೇರವಾಗಿ ಚಲಿಸುವತನಕ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದವು. ಆದರೆ, ಆ ಚಲನೆ ಮುಗಿದು ನಾವು ತಿರುಗಿದಾಗ, ನಾನು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಜೊತೆ ತಪ್ಪಿ ಮುಂದಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಈ ದುರ್ಘಟನೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು, ಮೊದಲ ಜೋಡಿಯ ತರುಣ ಅಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ತಟ್ಟನೆ ತಿರುಗುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ನಿಂತೆ. ನಾನು ಇನ್ನೇನು ಪಾದಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ನೆಗೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಾದೆ-ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೆ, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅವಸರದಿಂದ ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಬಳಸಿ ಬಂದು, ಆಶ್ಚರ್ಯ-ಕುತೂಹಲಗಳಿಂದ ಸ್ತಂಭೀಭೂತಳಾದವಳಂತೆ, ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಆ ನೋಟ ನನ್ನನ್ನು ಮುಗಿಸಿಯೇಬಿಟ್ಟಿತು! ನಾನು, ನರ್ತಿಸುವ ಬದಲು, ನಿಂತಲ್ಲೆ, ನನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಎತ್ತಿಎತ್ತಿ ಹಾಕುತ್ತ, -ಕಡೆಗೆ, ಅಲುಗದೆ ನಿಲ್ಲುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಹತೋಟಿ ತಪ್ಪಿದವನಾದೆ. ಕೆಲವರು

ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಇತರರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ, ಬೆರಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಕನಿಕರದಿಂದ—
ಅಂತು ಸರ್ವರೂ, ನನ್ನನ್ನೇ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಪೂರ್ಣ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಿದ್ದವರೆಂದರೆ ಅಜ್ಜಿಯವರೊಬ್ಬರೇ.

ಅಪ್ಪ ಕೋಪದಿಂದ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ “ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೆ ನರ್ತಿಸಕೂಡದು!”
ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಳ್ಳಿ, ತಾವು ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾತಿಯ
ಕೈಹಿಡಿದು, ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರ್ತನ ಮಾಡಿ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು
ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದರು; ಅನಂತರ ಅವಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ
ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಮಸುರಾ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ಆಗ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ, “ಭಗವಂತಾ, ನೀನೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಕಠೋರವಾಗಿ
ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿ?” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ.

* * *

ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ—ಅವರ ತಿರಸ್ಕಾರ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ
ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮ—ಸ್ನೇಹ—ಗೌರವ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಹಾದಿಯೂ ನನಗೆ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.
ಎಲ್ಲ ಹಾಳಾಯ್ತು! ವೊಲೊದ್ಯಾ ನನಗೆ ಸಹಾಯವಾಗದ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ
ಕಾಣೋ ಹಾಗೆ ಏಕೆ ಮಾಡಿದ! ಆ ಅಸಹ್ಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ ನನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು
ಏಕೆ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದಳು? ಸೊನೆಚ್ಚಾ?—ಅವಳು ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದಳು—ನಿಜ;
ಆದರೆ, ಅದೇ ತಾನೇ ಅವಳೂ ಏಕೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಳು? ಅಪ್ಪ ಕೆಂಪಾಗಿ, ನನ್ನ
ಕೈಯನ್ನೇಕೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು? ನನ್ನಿಂದ ಅವರು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ
ಹಾಗಾಯಿತೇನು? ಅಯ್ಯೋ! ಇದೆಷ್ಟು ಭೀಕರ! ಅಮ್ಮ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವಳು
ತನ್ನ ನಿಕೊಲೆಂಕಾಗಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ,—ಹೀಗೆಲ್ಲ
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ, ದೂರದ ಈ ಮಧುರವಾದ ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನೊಯ್ದಿತು—
ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಹಚ್ಚನೆಯ ಹುಲ್ಲುಪ್ರದೇಶ—ತೋಟದ ಎತ್ತರವಾದ
ನಿಂಬೆಗಿಡಗಳು, ತಿಳಿನೀರಿನ ಕೊಳ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುವ ಸ್ವಾಲೊ ಪಕ್ಷಿಗಳು,
ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ಬಿಳಿಯ ಮೋಡದ ತುಂಡುಗಳು ತೇಲಿನಿಂತಿದ್ದ ನೀಲಾಕಾಶ,
ಪರಿಮಳ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ಮೆದೆಗಳು—ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡೆ.
ಜೊತೆಗೆ, ಕಲಕಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ—ಆನಂದಕರವಾದ,
ಉಪಶಮನಕಾರಿಗಳಾದ ನೆನಪುಗಳು ಬಂದವು.

೨೨. ಮಸೂರಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ

ರಾತ್ರಿಯ ಭೋಜನದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಮೊದಲಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ತನ ಮಾಡಿದ್ದ ತರುಣ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬ, ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು, ನಮಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದ ಅನಾಹುತದ ಅನಂತರ ನಾನು ಯಾವುದಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಆ ತರುಣನ ವಿಶೇಷ ಗಮನ, ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ತುತಿಯೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ನಿರುತ್ತಾಹವನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ತರುಣ ನನ್ನನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸಲು ಬದ್ಧಕಂಕಣನಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವನು ನನ್ನೊಡನೆ ಹಾಸ್ಯ-ಕುಚೋದ್ಯ-ವಿನೋದಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ; ನನ್ನನ್ನು ಸೊಗಸಾದ ಹುಡುಗನೆಂದು ಕರೆದ; ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡವರು ಗಮನಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೀಸೆಗಳಿಂದ ದ್ರಾಕ್ಷಾಮದ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತ, ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ. ಊಟದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವನು ಬಂದು, ಕೈಬಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೀಸೆಯೊಂದರಿಂದ ನನ್ನ ಗ್ಲಾಸಿಗೆ, ಅದರ ಕಾಲುಭಾಗದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಶಾಂಪೇನ್-ಅನ್ನು ಸುರಿದ; ಆಗ ತರುಣ, ಗ್ಲಾಸಿನ ತುಂಬ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಬಹು ಹಿತಕರವಾದ ಶಾಖ ನನ್ನ ದೇಹಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನನಗೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯ ನೆರವನ್ನಿತ್ತ ಆ ತರುಣ ಉಲ್ಲಾಸಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದರವುಂಟಾಯಿತು. ನನ್ನ ಸಂತೋಷ ನಗುವಾಗಿ ಉಕ್ಕಿತು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ನರ್ತನ ಶಾಲೆಯಿಂದ “ಪಿತಾಮಹ” ನರ್ತನದ ಸದ್ಗುಳು ಮೊಳಗುತ್ತ ಕೇಳಿಬಂದವು. ಕೂಡಲೆ, ಅತಿಥಿಗಳೆಲ್ಲ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಯಿಂದ ಏಳತೊಡಗಿದರು. ಆ ಕೂಡಲೇ, ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನನ್ನೊಡನಿದ್ದ ತರುಣನೂ ಎದ್ದು, ನನ್ನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ದೊಡ್ಡವರ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡ. ನಾನು, ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ. ಮದಾಂ ವಲಾಖನಾರವರು ಅವರ ಮಗಳ ಕೂಡ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ, ಅವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದೆ.

“ಇನ್ನು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ-ಅಷ್ಟೆ, ದಯವಿಟ್ಟು-”

-ಎಂದು ಸೊನೆಚ್ಚಾ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಉಹುಂ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ-ನನ್ನ ಮುತ್ತೇ”

-ಎಂದರು, ತಾಯಿ.

“ಆ! ದಯವಿಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ,-ನನಗೋಸ್ಕರ”

“ನಾನು ನಾಳೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವೇನು?”

-ಎಂದು, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೂ, ಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕರು-ತಾಯಿ.

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾವಿಲ್ಲೇ ಇರಬಹುದೇ?-ಹೌದೇ?”

-ಎಂದು ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದಳು.

“ಸರಿ, ನಾನಿನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಒಳ್ಳೇದು, ನರ್ತಿಸು ಹೋಗು. ಇದೋ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ಜೊತೆಗಾರನಿದ್ದಾನೆ”

-ಎಂದು, ನನ್ನ ಕಡೆ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು, ತಾಯಿ.

ಸೊನೆಚ್ಚಾ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಳು; ಇಬ್ಬರೂ ನರ್ತನ ಶಾಲೆಗೆ ಓಡಿದೆವು.

ನಾನು ಕುಡಿದಿದ್ದ ದ್ರಾಕ್ಷಾಮದ್ಯ, ಸುಂದರಿ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಉಲ್ಲಾಸಕರವಾದ ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಇವೆರಡರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಮಸುರ್ಯಾ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿದ್ದ ಅಸಹ್ಯ ಅನಾಹುತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟೆ. ಕಾಲುಗಳಿಂದ ತಮಾಷೆಯಾದ ನೆಗೆತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ; ಅಶ್ವಗತಿಯನ್ನನುಕರಿಸುತ್ತ, ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತೆತ್ತಿ ಹಾಕುತ್ತ, ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿದೆ; ಅನಂತರ, ನಾಯಿಯಿಂದ ಕೆಣಕಲ್ಪಟ್ಟ ಟಗರಿನಂತೆ, ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪದಾಘಾತಮಾಡಿ, ನೋಡುವವರ ಮೇಲೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮವಾದೀತೆಂಬುದರ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಮನದಣಿಯ ನಕ್ಕೆ. ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಕೂಡ ನಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಚಕ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಕ್ಕಳು; ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧಮಹಾಶಯ, ಬಹು ಕಷ್ಟವೋ ಎಂಬಂತೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲನ್ನೆತ್ತಿ ಇಡುತ್ತ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಒಂದು ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಕ್ಕಳು; ಕಡೆಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ದೇಹಲಾಘವದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ತಾರಸಿ ಮುಟ್ಟುವೆನೋ ಎಂಬಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ನೆಗೆದಾಗ, ಅವಳ ನಗುವಿಗೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು.

ನರ್ತನ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ನಾನು, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಓದುವ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಹಾದುಹೋಗುತ್ತ, ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡೆ. ಬೆವರಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖವೆಲ್ಲ ತೋಯ್ದುಹೋಗಿತ್ತು; ಕೂದಲು ಕೆದರಿತ್ತು; ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂದಲ ಚುಂಗು ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೊಲಸಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ, ಆನಂದ, ದಯೆ, ಆರೋಗ್ಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

ನೋಡಿ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. “ಆಹಾ! ನಾನು ಸದಾ ಹೀಗೇ ಇದ್ದರೆ, ಆಗ ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು” ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಆದರೆ, ನಾನು ಪುನಃ ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾತಿಯ ಪುಟ್ಟ ಸುಂದರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೇ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದ ಉಲ್ಲಾಸ, ಆರೋಗ್ಯ ನಿರಾತಂಕ ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ವಿನೀತ ಭಾವವನ್ನೂ, ಮನೋಹರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಡೆ; ಆಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೇ ಅಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು; ಅಂತಹ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವ ಸುಂದರ ವಸ್ತುವಿನ ಗಮನವನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಭರವಸೆ ಹೊಂದಿದ್ದುದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಬುದ್ಧಿಹೀನತೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು.

ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ದೊರಕುವುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾನು ಅದರ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೃದಯ ಸುಖದಿಂದ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರೇಮವು ನನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಆನಂದಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈ ಭಾವನೆ ಅನಂತವಾಗಿರಲಿ, ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಸುಖವನ್ನು ನಾನು ಊಹಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಪಾರಿವಾಳದ ರೆಕ್ಕೆಗಳಂತೆ, ದುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಕ್ತವು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಆ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಳಬೇಕೆನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಅತೀತವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಸುಖಾನುಭವ.

ನಾನೂ ಸೊನೆಚ್ಚುಕೂ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಂತದ ಕೆಳಗಿನ ಕತ್ತಲಾದ ಉಗ್ರಾಣವನ್ನು ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು; ನನ್ನ ಗಮನ ಆ ಕೊಠಡಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು; ಯಾರಿಗೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದಂತೆ ನಾನು ಇವಳ ಕೂಡ ಆ ಕತ್ತಲಾದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗಿರುತ್ತೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಂಪಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಈ ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಆನಂದಕರವಾಗಿಲ್ಲವೇ!”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಕೇಳುವ ಮನಸ್ಸಾದಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದೆ. ಅವಳೂ ನನ್ನ ಭಯ ಮಾಯವಾಗುವಂತೆ ಸರಸವಾಗಿ, ದಯಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ತಲೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ,

“ಹೌದು, ತುಂಬ ಆನಂದಕರವಾಗಿದೆ”

—ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

“ಅದೂ, ರಾತ್ರಿಯ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ. ನೀವು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೊರಟು ಬಿಡುತ್ತೀರಿ, ನಾವು ಇನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ನೋಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ—ಅಂತ ವ್ಯಸನ (ದುಃಖ—

ಎನ್ನಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ) ನನ್ನ ವ್ಯಸನ ಎಷ್ಟೊಂತ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದೇ ಆದರೆ—”

—ಎಂದು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಅವಳು ತಮ್ಮ ಮೊಚ್ಚೆಯ ತುದಿಗಳನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಾವು ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ತಡಿಕೆ ಮೇಲೆ ಬೆರಳುಗಳನ್ನೆಳೆಯುತ್ತ,

“ನಾವೇಕೆ ಪುನಃ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ? ನಾನೂ ಅಮ್ಮನೂ, ಪ್ರತಿ ಮಂಗಳವಾರ ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಟ್ರೆಸ್ಕೋಯಿ ಸಾಲುಮರಗಳ ಬೀದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಎಂದು ಗಾಳಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲವೇನು?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ನಾನು,

“ಮುಂದಿನ ಮಂಗಳವಾರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೂ, ನಾನೊಬ್ಬನೇ—ತಲೆಗೆ ತೋಪಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ—ಓಡಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ದಾರಿ ಗೊತ್ತು”

—ಎಂದೆ. ಸೊನೆಚ್ಚಾ ತಟ್ಟನೆ,

“ನನಗೆ ಇದೇ ತಾನೆ ಏನು ಯೋಚನೆ ಬಂತು ಗೊತ್ತೇ ನಿಮಗೆ? ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರೋ ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ “ನೀವು”, “ತಾನು” ಅಂತ ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಮಾತಾಡಿಸ್ತೇನೆ. ನಾವು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ‘ನೀನು—ತಾನು’ ಅಂತ ಮಾತಾಡಿಸೋಣ” ಎಂದು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ತಲೆಯನ್ನ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನೇರವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ, “ನೀನು ಒಪ್ಪುತ್ತೀಯಾ?”

ಅಂತ ಸೇರಿಸಿದಳು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ನಾವು ನರ್ತನ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೆವು. “ಪಿತಾಮಹಾ” ನೃತ್ಯದ ತಮಾಷೆಯಾದ ಎರಡನೇ ಭಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಾದ್ಯಗಳ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಮುಳಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಾನು,

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ...ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ”

—ಎಂದೆ. ಸೊನೆಚ್ಚಾ ನಗುತ್ತ,

“‘ನಿನ್ನ’—ಅನ್ನು” ಅಂತ ತಿದ್ದಿದಳು.

“ಪಿತಾಮಹ” ನೃತ್ಯ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ನಾನು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ, ಆ ಸರ್ವನಾಮವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬಳಸಬಹುದಾದಂತಹ ಹಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಆ ಪದವಿದ್ದ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಆಡಿರಲಿಲ್ಲ; ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. “ನೀನು ಒಪ್ಪುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂಬ ಅವಳ ಮಾತುಗಳು, ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಗುತ್ತ, ನನಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಮಲನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ನಾನು ಆ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಹೊರತು

ಇನ್ನೇನನ್ನೂ-ಯಾರನ್ನೂ-ಕಾಣದಾದೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲ ಜೊಂಪೆಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗಳ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಳು; ಆಗ ನಾನು, ಅದುವರೆಗೂ ನೋಡದೆ ಇದ್ದ ಅವಳ ಕಪೋಲಗಳನ್ನೂ, ಹುಬ್ಬನ್ನೂ ನೋಡಿದೆ. ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಮೂಗಿನ ತುದಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವಂತೆ ಹಸಿರುಶಾಲಿನಿಂದ ಪೂರ್ತ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವಳು ಚಿಗುರಿನಂತಹ ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಬಾಯಿ ಬಳಿ ಶಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು; ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವಳ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಹಂತವನ್ನಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವಳು ತಟ್ಟನೆ ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ತಲೆ ಬಾಗಿಡಳು; ಆಮೇಲೆ ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ಕಣ್ಮರೆಯಾದಳು.

ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಇವಿನ್-ಬಾಲಕರು, ಆ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರ ಮತ್ತು ನಾನು, ಎಲ್ಲರೂ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಪ್ರೇಮಿಗಳಾದ್ದೆವು. ಹಂತಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ನಾವು, ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆವು. ಅವಳು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ತಲೆಯನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಬಾಗಿಸಿದಳೋ ನಾನರಿಯೆನಾದರೂ, ಅದು ನನಗೇ ಎಂದು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಧೃಢ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಇವಿನ್-ಹುಡುಗರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುವ ಹೊತ್ತು ಬಂತು; ನಾನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸೆರೋಸನ ಕೈ ಕುಲುಕಿದೆ; ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ಅವನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ, ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುದರ ಅರಿವಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೇಲೆ ತೀರ ಅನಾಸಕ್ತನಂತೆ ನಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವ್ಯಸನವಾಗಿರಬೇಕು.

ನನ್ನ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದೆ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಆ ದ್ರೋಹದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದೆ! ಬಳಕೆಯಾದ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸವೆದುಹೋದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ, ರಹಸ್ಯಮಯವೂ ಅನಿಶ್ಚಿತವೂ ಆದ ಪ್ರೇಮಭಾವದ ಹೊಸತನವನ್ನನುಭವಿಸುವುದು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆನಂದಕರವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ, ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಡುವುದೆಂದರೆ, ಅದರ ಮೊದಲ ಆವೇಶ ದ್ವಿಗುಣವಾದಂತೆ.

೨೪. ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಆ ರಾತ್ರಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಗ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದ್ದವು:

“ಸೆರೋಸನನ್ನು ನಾನು ಅಷ್ಟು ಕಾಲ, ಬಲವತ್ತರವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಲು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು? ಅವನು ನನ್ನನ್ನೆಂದಿಗೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ-ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅವನು ಅರಿಯಲಾರದವನಾಗಿದ್ದ; ಅಲ್ಲದೆ, ಎಂದಿಗೂ ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೆನೆಚ್ಚಾಳೋ? ಆಹಾ! ಅವಳೆಂತಹ ಮುದ್ದಿನ ಚೆಲುವೆ! ನೀನು ಒಪ್ಪುತ್ತೀಯಾ?” ‘ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ನಿನ್ನ ಸರದಿ!’-ಎಷ್ಟು ಸಿಹಿಯಾಗಿದ್ದವು, ಅವಳ ಈ ಮಾತುಗಳು!

ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತೆ; ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಮುದ್ದುಮುಖವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಅವಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಹಿತವಾದ ಶಾಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತ ಮೈಯನ್ನು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆದುರಿಗೆ ಅವಳ ರೂಪ, ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಮುಂಚೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡಿತೋ ಅಷ್ಟೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅರ್ಥವಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ, ಅದು ನನಗೆ ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟು ಆನಂದಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು; ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ “ನೀನು-ನಿನ್ನಿಂದ-ನಿನಗೆ-ನಿನ್ನನ್ನು” ಈ ಏಕವಚನ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೆ.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಇಚ್ಛಾಸ್ವಪ್ನಗಳು ಬಹು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಚಿತ್ತ ಆವೇಶಗೊಂಡಿತು; ಆವೇಶದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದಾಯಿತು. ತುಂಬಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಸೂರೆಯಾಗುವಷ್ಟು ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು, ಆ ಹೊತ್ತಿನ ನನ್ನ ಆನಂದ ನನ್ನ ಈ ಅನುಭವವನ್ನು ನಾನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಕ್ಯವಾಗದೆ, ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ಸರಿ, ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು.

ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಪಕ್ಕದಿಂದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿದೆ; ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ “ಮುದ್ದು ಪ್ರಿಯಳು!” ಎಂದೆ; ಅನಂತರ ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದೀಯಾ?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವನು,

ನಿದ್ದೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಇಲ್ಲ-ಏನದು?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ವೊಲೊದ್ಯಾ! ನಾನು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇನೆ! ನನಗೆ ಖಂಡಿತ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಹುಟ್ಟಿದೆ”

-ಎಂದೆ, ಅವನು ಮೈ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ,

“ಸರಿ- ಅದರಿಂದ ಈಗೇನು?”

-ಎಂದ. ನಾನು,

“ಓ! ವೊಲೊದ್ಯಾ, ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಅಂತ ನೀನು ಊಹಿಸಲಾರೆ! ಇದೋ, ಇಲ್ಲಿ-ಹೊದಿಕೆಯಲ್ಲ ಹುಡುಗಿ ಮಲಗಿ, ಇದೇ ತಾನೇ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಬಹಳ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಕಂಡೆ-ಮತ್ತೆ, ಅವಳ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಬಹಳ-ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿತ್ತು, ವೊಲೊದ್ಯಾ! ಅವಳನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಅಳು ಬರೋ ಅಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗುತ್ತೆ-ಗೊತ್ತೇನು?”

-ಎಂದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ, ಹೊರಳಿದ. ನಾನು,

“ನನಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಇರೋದು; ಏನೂಂತೀಯ, ಸದಾ ಅವಳ ಜೊತೇಲೇ ಇರೋದು-ಸದಾ ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಇರೋದು-ಇಷ್ಟೆ ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ.....ನೀನು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೇನು? ನಿಜ ಹೇಳು ವೊಲೊದ್ಯಾ”

-ಎಂದೆ.

ಇದೊಂದು ವಿಲಕ್ಷಣಭಾವದ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು; ಎಲ್ಲರೂ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು-ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ವೊಲೊದ್ಯಾ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

“ಅದರಿಂದ ನಿನಗೇನು? ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು”-ಎಂದ.

ಅವನಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯ ಯೋಚನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಹೊಳಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

“ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರತ್ತಾ ಇಲ್ಲ-ಸುಮ್ಮನೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯ, ಅಷ್ಟೆ” ಎನ್ನುತ್ತ, ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆದು “ಬಾ, ಅವಳ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡೋಣ; ಅವಳು ಮುದ್ದಿನ ಚೆಲುವೆ ಅಲ್ಲೇ ವೊಲೊದ್ಯಾ? ಅವಳು ಒಂದು ವೇಳೆ ‘ನಿಕೊಲೆಂಕಾ, ಆ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಧುಮುಕು’ ಅಥವಾ ‘ಬೆಂಕಿಗೆ ಬೀಳು’-ಅಂತ ಹೇಳಿದರೂ, ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಬಿಡ್ತೇನೆ, ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಮಾಡಿಬಿಡ್ಡೇನೆ-ಅಂತ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ. ವೋಲೊದ್ಯಾ! ಅವಳು ಅಂಥಾ ಮಧುಮಯಿ! ಆಹಾ! ಎಂಥಾ ಮರುಳುಗೊಳಿಸೋ ಸೊಬಗು ಅವಳದ್ದು!!”

-ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಅವಳ ರೂಪ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಭವಿಸಿ ನಿಂತಿತು. ಆಗಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸುಖ ಉತ್ಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲು, ನಾನು ತಟ್ಟನೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿ, ದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಹುದುಗಿಸಿ,

“ಅಯ್ಯೋ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಬೇಕೆನ್ನಿಸ್ತಾ ಇದೆ, ವೋಲೊದ್ಯಾ!”

-ಎಂದೆ.

ಅವನು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ,

“ಎಂತಹ ಹುಚ್ಚು!” ಎಂದು, ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದು “ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಾನೂ ಆಗ್ತಾ ಇಲ್ಲ-ಗೊತ್ತೆ? ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವಳ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಬೇಕು ಅನ್ನಿಸ್ತಾ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು, ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಾನೂ ಅನ್ನಿಸ್ತಾ ಇಲ್ಲ”

-ಎಂದ. ನಾನು ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ,

“ಓ! ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನೂ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸ್ತೀಯಾ!”

-ಎಂದೆ. ವೋಲೊದ್ಯಾ ಮುಗುಳ್ಳುಗೆ ನಗುತ್ತ,

“ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು, ತುಟಿಗಳನ್ನು, ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಮೂಗನ್ನು, ಪುಟಾಣಿ ಪಾದಗಳನ್ನು, ಮುತ್ತಿಡ್ಡೇನೆ! ಅವಳನ್ನು ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡ್ಡೇನೆ!”

-ಎಂದ. ನಾನು, ದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗಿನಿಂದ,

“ಛೇ! ಅದೆಲ್ಲ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತು!”

-ಎಂದೆ. ವೋಲೊದ್ಯಾ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ, “ಬಿಡು, ನಿನಗೆ ಅದರ ವಿಚಾರ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ-ಹೌದು, ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ!-ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ-ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ-ಅಷ್ಟೆ!”

“ಒಳ್ಳೇದು-ಅದಕ್ಕೆ ಅಳಬೇಕೇಕೆ? ನೀನೆಂಥ ಅಳುಬುರುಕ ಮಗೂನೋ!”

-ಎಂದ, ವೋಲೊದ್ಯಾ.

೨೫. ಪತ್ರ

ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದಿತ್ತು; ಏಪ್ರಿಲ್ ಹದಿನಾರನೇ ದಿನ, ಪಾಠದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ ಮಹಡಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಬಂದು, ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ನಾವು ಅವರ ಕೂಡ ಹಳ್ಳಿಗೆ ವಾಪಸು ಹೋಗುವ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಠಾತ್ತನೆಯ ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಹಿಂಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದವು.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪತ್ರವು ನಮ್ಮ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು :

ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿ. ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೨.

“ಏಪ್ರಿಲ್ ೨ನೇ ತಾರೀಖಿನ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಪತ್ರವು ಇದೇ ತಾನೆ ಸಂಜೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಂದಿನಂತೆ ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಫಿಯೋಡರ್ ಅದನ್ನು ಊರಿನಿಂದ ತಂದ. ಆದರೆ, ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಿಮಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ನರಗಳೆಲ್ಲ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಮಿಮಿ ದಿನವೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ನಾನು ಜ್ವರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇನೆ; ನಿಜಕ್ಕೂ ನಾನು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ.

“ಆದರೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡಿ ಪ್ರಿಯ; ನನ್ನ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿದೆ. ಇವಾನ್ ವಾಸಿಲಿಚ್ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ನಾಳೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟೇಳಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

“ಶುಕ್ರವಾರದ ದಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಡಿಸವಾರಿಗೆಂದು ಕರೆದೊಯ್ದೆ. ದೊಡ್ಡರಸ್ತೆಯ ಬಳಿಯ ಗೇಟಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೇತುವೆಯ ಹತ್ತಿರ, ಗಾಡಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೂತು, ಕುದುರೆಗಳು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟವು. ಆ ದಿನ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಗಾಡಿಯನ್ನು ಸವಾರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಈಚೆಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ದೊಡ್ಡರಸ್ತೆಯ ತನಕ ಕಾಲು ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಟೆ; ಗಾಡಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಾರದೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು—ಅಷ್ಟು ಆಯಾಸವಾಗಿತ್ತು ನನಗೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರು ಗಾಡಿಯನ್ನೆತ್ತಲು ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಕಳೆಯಿತು. ನಾನು

ಬಹಳ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಅಟ್ಟಿಯ ಮೊಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ನನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಚಳಿ ತಟ್ಟಿತು. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಜ್ವರದ ತರಹ ಮೈ ಬಿಸಿಯಾಯಿತು; ಆದರೆ ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಲಿಲ್ಲ. ಚಹ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತರುವಾಯ, ಎಂದಿನಂತೆ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳೊಡನೆ ಒಂದು ಜೋಡಿಗೀತೆ ನುಡಿಸಲು ಕುಳಿತೆ (ನೀವು ಗುರ್ತು ಹಿಡಿಯಲಾರಿರಿ, ಅಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾಳೆ ಅವಳು!) ಆದರೆ, ನನ್ನ ತಲೆಯೆಲ್ಲ ಸುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು; ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳ ತುಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ಧ್ವನಿಗಳು ತುಂಬಿದ್ದವು. ನಾನು, ಒಂದು-ಎರಡು-ಮೂರು ಎಂದು ಎಣಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ, ಎಂಟು-ಹದಿನೈದು ಎಂದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ, ಅರ್ಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ತಪ್ಪುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದಿದ್ದದ್ದು. ಕಡೆಗೆ ಮಿಮಿ ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಳು; ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಮಲಗಿಸಿದಳು. ಇಷ್ಟರಿಂದ, ಪ್ರಿಯ, ನನ್ನ ಕಾಯಿಲೆಯ, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಹೇಗೆ ಕಾರಣಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ, ವಿವರವಾದ ವರದಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಹಾಗಾಯಿತು. ಮಾರನೇ ದಿನವೇ ನನಗೆ ಜ್ವರ ಏರಿತು; ಮತ್ತು ಆ ದಿನವೇ, ನಮ್ಮ ಆ ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ವೃದ್ಧ ಇವಾನ್ ವಾಸಿಲಿಚ್‌ರವರೂ ಬಂದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿಲ್ಲ; ನಾನು ಬೇಗ ಎದ್ದು ತಿರುಗಾಡುವೆನೆಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಂತಹ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವ ವೃದ್ಧರು ! ನನಗೆ ಜ್ವರದ ತಾಪದಿಂದ ಸನ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಈಗ ನಾನು ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವರು ಹುಡುಗಿಯರೊಡನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಅವರು ಜರ್ಮನ್ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೂ, ಅವನ್ನು ಕೇಳಿ ಹುಡುಗಿಯರು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗುತ್ತಿರುವುದೂ, ನನ್ನ ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

“ನೀವು ‘ಡಚ್ಚರ ಚೆಲುವೆ’ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿ ಕರೆದವಳು, ಅವಳ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲೋ ಭೇಟಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳಾದ್ದರಿಂದ, ಕಳೆದ ಎರಡು ವಾರಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ; ನನಗೆ ತುಂಬ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ; ತನ್ನ ಹೃದಯದ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ವಶಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ, ದಯೆತುಂಬಿದ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಯೌವನ-ಇವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಪಾಲನೆಯೂ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಅವಳು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ; ಆದರೆ, ಅವಳು ಜೀವಿಸುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ-ಅವಳ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರವೇ-ಅವಳು ತೀರ ಹಾಳಾಗಿಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ನನಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವಳ ಪಾಲನೆಯ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವುದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

“ಲ್ಯೂಬೋಚ್ಚಾ ತಾನೇ ನಿಮಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಬರೆದದ್ದು ಸರಿದೋರದೆ, ಅವಳು ಆಗಲೇ ಮೂರನೇ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಹರಿದು ಬಿಸಾಕಿದ್ದಾಳೆ. ‘ಅಪ್ಪಾ ಎಷ್ಟು-ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಕಟಿಂಕಾ ಎಂದಿನಂತೆ ಮುದ್ದಿನ ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದಾಳೆ’ ಮತ್ತು ಮಿಮಿ ಎಂದಿನಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯವಳೂ ಬೇಸರ ಹಿಡಿಸುವವಳೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಈಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಗುರುತರವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಖಬರೋವ್ಯಾದ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಲೇಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತೀಲಿ ಇದ್ದೀರಿ-ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದೇ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿ ನಿಮಗೂ ಸೇರಿದ್ದೇ ಆಗಿದೆ.”

“ನಾನು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತೇನೆಂದು ಭಯಗೊಂಡು ನೀವು-ನಿಮ್ಮ ದಯೆ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯತನದಿಂದ, ನನಗೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸದೆ ಮರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಇಸ್ವೀಟು ಆಟದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಬಹಳ ಹಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರೆಂದು ನನ್ನ ಊಹೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೋಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಒದಗಿರುವ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನೀವು ಪಾರಾಗುವುದು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಅದರ ವಿಷಯ ತೀರ ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ, ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಚಿಂತೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ-ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಆಟದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಹಣವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಪರವಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತರದಿರುವುದು, ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನೀವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಆಗುವ ಯಾತನೆ ಅಲ್ಪ; ನೀವು ಗೆಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಸುಖವೂ ಅಷ್ಟೇ. ಜೂಜಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗಿರುವ ವಿಷಾದಕರವಾದ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದೇ ನನಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಅದು, ನಿಮಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮಧುರಪ್ರೇಮದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಈಗ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತಹ ಕಟುವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನನಗೆ ಎಂತಹ ದುರ್ಭರ ಯಾತನೆಯೆಂದು ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಬಲ್ಲ! ಅವನು, ಬಡತನದಿಂದ ಅಲ್ಲ (ಬಡತನ ಅಂದರೇನು?)-ನಾನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬದ್ಧಳಾದ ಮಕ್ಕಳ ಹಿತಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕೂ ಘರ್ಷಣೆಯಾಗದಂತೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ-ಎಂಬ ಈ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೇವರಲ್ಲಿ ಬಿಡದೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಭಗವಂತನು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು, ನಮ್ಮದಾಗಿರದೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳದ್ದಾಗಿರುವ, ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೀವು ದಾಟಿಲ್ಲ; ಆದರೂ, ಅದರ ಭಯಾನಕ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು

ಹೆದರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಹೌದು, ಕರ್ತನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕಳಿಸಿರುವ ಈ ಕ್ಲೇಶ ದುರ್ಭರವಾದದ್ದು.

“ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರ ಬರೆಯುತ್ತ ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೀರಿ. ಅವರನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕಳಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಅಂತಹ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ತೀರ್ಮಾನ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲೀರಿ.

“ಪ್ರಿಯ ಸಖ, ನೀವು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಆದರೂ, ನಾನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ-ಅಥವಾ, ನಮ್ಮನ್ನು ಆಗಲಿಸುವುದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿದ್ದರೆ-ನನ್ನ ಮರಣಾಂತರವೂ, ನೀವು ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಪ್ರಯುಕ್ತ ನೀವು ಸೇಯಿಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮಗೆ ಕ್ರಿಸ್ತನ ರಕ್ಷೆಯಿರಲಿ, ನನ್ನ ಸಖ; ಹೋಗಿ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಹಿಂತಿರುಗಿ. ನೀವು ಇಲ್ಲದೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ತುಂಬ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ. ವಸಂತದ ಸೊಬಗು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಿದೆ; ಮೊಗಸಾಲೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಕದಗಳನ್ನಾಗಲೇ ಕಳಚಿ ತೆಗೆದದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಾವುಮನೆ (Hot house) ಗೆ ಹೋಗುವ ಹಾದಿಗಳು, ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಪೂರ್ತಿ ಒಣಗಿದ್ದವು; ಪೀಚವೃಕ್ಷಗಳು ಹೂವಿಡಿದು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿವೆ; ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಿಮ ಇನ್ನೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ; ಸ್ವಾಲೋ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆಗಮನವಾಗಿದೆ; ಇದೋ, ಇದೇ ತಾನೆ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ನನಗೆ ವಸಂತದ ಮೊದಲ ಪ್ರುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ನನಗೆ ಇನ್ನು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ- ಆಗ ನಾನು ಶುದ್ಧವಾದ ಗಾಳಿ ಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಏಪ್ರಿಲ್ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮೈ ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ವೈದ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಯಿತು, ಪ್ರಿಯ ಸಖ, ಈಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕಾಯಿಲೆಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಲಿ, ಆತಂಕಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಇಡೀ ಬೇಸಿಗೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ. ನಾನು ಬೇಸಿಗೆಗೆ ಭಾರಿ ಏರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಒಂದೇ.”

ಕಾಗದದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವು ಇನ್ನೊಂದು ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಗಿಯೂ ಅಡ್ಡಾಡಿದ್ಡಿಯಾಗಿಯೂ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದರ ಶಬ್ದಶಃ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ:

“ನಾನು ನನ್ನ ಕಾಯಿಲೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಬೇಡಿ. ಅದು ಎಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಪುನಃ ಏಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥಮಾಡದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಪುನಃ ಆಲಂಗಿಸಿ ಹರಸುವುದು, ಬಹುಶಃ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಇದೇ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ಬಯಕೆ. ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಎಂತಹ ಘಾಸಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ, ಮುಂದಾಗಿಯೋ, ತಡವಾಗಿಯೋ, ನನ್ನಿಂದ ಅಥವಾ ಇತರಿಂದ ನೀವು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ದೃಢಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾವು ಈ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ ಮತ್ತು ದೇವರ ಕರುಣೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ತಲೆ ಬಾಗೋಣ.

“ನಾನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದೆಲ್ಲ, ಸನ್ನಿ ಹಿಡಿದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಪ್ರಲಾಪವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಾನು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಪೂರ್ಣ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವು ಭಯಗ್ರಸ್ತ ಆತ್ಮದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಕೃತಕ ಶಂಕೆಗಳೆಂದು ವ್ಯರ್ಥ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಇಲ್ಲ-ನನಗೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿದೆ-ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇಕೆ? ನಾನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೇವರೇ ಅರುಹುವ ಕೃಪೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ-ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

“ನಿಮಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಈ ಜನ್ಮದೊಡನೆಯೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇನು? ಇಲ್ಲ-ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಯಾವುದರ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲದೆ, ಇರುವಿಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಗ್ರಹಿಸಲಾರನೋ ಅದು, ಎಂದಿಗೇ ಆಗಲಿ, ನಾಶ ಮಾಡಲ್ಪಡಬಹುದು ಎಂಬ ಯೋಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಣ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನುಳಿದು ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಇರಲಾರದು. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಪ್ರೇಮವು ಅನಂತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವಿಧಿನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಇರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಅದು ಅವಿನಶ್ಚರವಾದದ್ದೆಂದು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ.

“ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವು ನಿಮ್ಮನ್ನೆಂದಿಗೂ ತೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ದೃಢವಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಯೋಚನೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು, ಶಾಂತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಭಯಳಾಗಿ, ನನ್ನಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೆದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಕಾದಿದ್ದೇನೆ.

“ನನ್ನ ಚಿತ್ರ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿದೆ. ಮೃತ್ಯು-ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಒಂದು ಬಾಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವೆನೆಂದೂ, ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೂ, ನಾನೇಕೆ ಕಣ್ಣೀರು ತಡೆಯಲಾರದವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ? ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಏಕಾಗಬೇಕು? ನಿಮಗೆ ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ, ಪೆಟ್ಟನ್ನೇಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವು ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಸುಖವನ್ನು ತಂದಿರುವಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಯಬೇಕು ಏಕೆ?”

“ಅವನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತಾಗಲಿ!”

“ಕಣ್ಣೀರಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಾನಿನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬರೆಯಲಾರೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಹುಶಃ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಿಯ, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಸತ್ಪಲವನ್ನು ಕೊಡಲಿ-ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರೇಮತಮ ವಸ್ತುವೇ, ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ, ನೀವೆಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೊರೆಯದೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಿ; ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಪೊಲೊಡ್ಯಾ, ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಕುವರಾ, ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ; ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಬೆಂಜಮಿನ್, ನನ್ನ ನಿಕೊಲೆಂಕಾ!

“ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?”

ಈ ಕಾಗದದ ಜೊತೆಗೆ ಮಿಮಿಯಿಂದ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯಿತ್ತು. ಅದರ ಒಕ್ಕಣೆ ಹೀಗಿತ್ತು:

“ಅವರು ತಿಳಿಸಿರುವ ವಿಷಾದಕರವಾದ ದುರ್ಲಕ್ಷಣಗಳು ವೈದ್ಯರಿಂದ ಬಹು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಟಿಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯೇ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಸನ್ನಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಈ ಬೆಳಗಿನತನಕ ತಡೆದು, ಅನಂತರ ಇದನ್ನು ಒಡೆದು ನೋಡುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಓದಿ ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಕಾಗದವನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ನತಾಲ್ಯಾ ನಿಕಲಾಯೇವ್ನಾ ಕೇಳಿದರು, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಳಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ, ಸುಟ್ಟುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಈ ಕಾಗದದ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಾಡುತ್ತ, ಇದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದೇಬಿಡುವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ದೇವತೆಯಂತಿದ್ದ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಮೊದಲೇ ನೀವು ಅವರನ್ನು ನೋಡಬಯಸಿದರೆ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು ತಡವಾಗದಿರಲಿ. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಗೀಚಿರುವುದಕ್ಕೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ. ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳಿಂದ ನಾನು ನಿದ್ರೆಮಾಡಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯೆಂದು ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ!”

ಅಮ್ಮ ಕಾಗದದ ಮೊದಲನೇ ಭಾಗವನ್ನು ಬರೆದು, ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನಿಟ್ಟು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆಂದು, ಏಪ್ರಿಲ್ ಹನ್ನೊಂದರ ಪೂರ್ತಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

“ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕುಳಿತ ಹಾಗೆಯೇ ನಿದ್ರೆ ಹೋದೆ; ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲುಚೀಲ ನನ್ನ ಕೈಚಾರಿ ಬಿತ್ತು. ಸುವಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅವಳು ಯಾರೊಡನೆಯೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು, ನನಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದಂತೆ, ಕೇಳಿಸಿತು; ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪಾರಿವಾಳ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು, ಕೈಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ‘ಹಾಗಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿಯಿತೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ನಾನು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ‘ನಿನಗೆ ಏನಾಗಿದೆ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಹಾ! ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ನಾನು ಇದೇ ತಾನೇ ಏನನ್ನು ನೋಡಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೇ ಆದರೆ—!”—ಎಂದಳು.

“ಆದರೆ ನನಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಂತೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಡಿದರೂ, ಅವಳು ಹೆಚ್ಚು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲೊಲ್ಲಳು. ಚಿಕ್ಕ ಮೇಜನ್ನು ತರುವಂತೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಏನನ್ನೂ ಬರೆದು, ಅನಂತರ ನಾನು ಪತ್ರವನ್ನು ಆಗಲೇ, ಅಲ್ಲೇ, ಮೊಹರುಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆಮೇಲೆ, ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಅನಂತರ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತ ಬಂತು”

—ಎಂದಳು, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣು.

೨೬. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಾದಿದ್ದುದು

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೮ನೇ ದಿನ ನಾವು ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿ ಮನೆ ದ್ವಾರಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದೆವು. ನಾವು ಮಾಸ್ಕೋವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಅಪ್ಪ ತೀರ ಚಿಂತೆಗೀಡಾಗಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆಯೇ?—ಎಂದು ಪೊಲೊದ್ಯಾ ಕೇಳಿದ; ಅವರು ದುಃಖದಿಂದ ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಮೌನವಾಗಿ ತಲೆ ತೂಗಿದರು. ಪ್ರಯಾಣ ಸಾಗುತ್ತ ಅವರು ಶಾಂತರಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು; ಆದರೆ, ಮನೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ, ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಚಿಹ್ನೆ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ನಾವು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದಾಗ ಪೋಕಾ ಏದುತ್ತ ಓಡಿ ಬಂದ. ಅವರು ಅವನನ್ನು “ನತಾಲ್ಯಾ ನಿಕಲಾಯೇವ್ನಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಧ್ವನಿ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತ್ತು. ಪೋಕಾ,

“ಅಯ್ಯಾ, ಅವರು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಇಂದಿಗೆ ಅರು ದಿನಗಳಾದವು”— ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

ಮಿಲ್ಕಾ (ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಆದಂದಿನಿಂದ ಇದು ದುಃಖಕರವಾಗಿ ಕೊಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಆಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು) ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ, ಅವರ ಕಡೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೆಗೆಯಿತು, ಎಗರಾಡಿತು, ಗಂಟಲಲ್ಲೇ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ಅವರ ಕೈಯನ್ನು ಮೂಸಿ ಮೂಸಿ ನೆಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮುದ್ದಿಸಲು ಸಮಾಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ, ಬೈರಕುಖಾನೆಯ ಮೂಲಕ, ಹೆಂಗಸರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಮ್ಮನ ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಬಾಗಿಲಿತ್ತು. ಅವರು ಅಮ್ಮನ ಕೊಠಡಿಯ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಷೋಭೆಗೀಡಾಗಿದ್ದರು; ಅವರ ಎಲ್ಲ ಚಲನಗಳಲ್ಲೂ ಇದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು, ಉಸಿರಾಡಲೂ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಹೆಂಗಸರ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದುಹೋಗಿ, ಅಮ್ಮನ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲ ಹಿಡಿಗೆ ಕೈಹಾಕುವ ಮೊದಲು, ಶಿಲುಬೆಯ ಸಂಕೇತದ ರಕ್ಷೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಿಮಿ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ ಓಣಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದಳು; ಅವಳ ಉಡುಪು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿತ್ತು. ತೀರ ನಿರಾಶೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, “ಹಾ! ಪ್ಯೋಶ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರೋವಿಚ್!” ಎಂದು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ, ಅಪ್ಪ

ಬಾಗಿಲ ಹಿಡಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇಳಿಸಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇಲ್ಲಲ್ಲ-ಈ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿದೆ; ಸೇವಕಿಯರ ಕೋಣೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶ”
-ಎಂದಳು.

ಅಹಾ! ಭೀಕರವಾದ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ಮೊದಲೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿಯಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಶೈಶವದ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಇವೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಘೋರ ವಿಷಾದಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು!

ನಾವು ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಅಕಿಮ್-ನನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಅಕಿಮ್ ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ವಕ್ರಮುಖ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೆ, ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಕಲಿಯಾದದ್ದೇನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಆಗ ಅರ್ಥಶೂನ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಅಸಡ್ಡೆಯಾದ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕಿಂತ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸೇವಕಿಯರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಊಳಿಗದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಕಸೂತಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ವಂದಿಸಲು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ದುಃಖ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಅಪ್ಪ, ಮುಂದೆ ಮಿಮಿಯ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಹಾಯ್ದುಹೋಗಿ, ಅಮ್ಮನ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆವು. ಬಾಗಿಲ ಎಡಗಡೆ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೆ ಶಾಲಿನ ತೆರೆಹಾಕಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದರ ಬಳಿ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಕಾಲುಚೀಲವನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಮುತ್ತಿಡಲಿಲ್ಲ; ಸುಮ್ಮನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಕನ್ನಡಕದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಕನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೀರಿಳಿಯಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಶಾಂತರಾಗಿ, ಸಂಯಮಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಸಹ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಅಳತೊಡಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ತೀವ್ರ ಕ್ಷೋಭೆಗೀಡಾದೆ.

ಬಾಗಿಲ ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ತಡಿಕೆಯಿತ್ತು. ತಡಿಕೆ ಹಿಂದೆ, ಹಾಸಿಗೆ, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮೇಜು, ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಬೀರು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯರು ಕುಳಿತು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡದಾದ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿ-ಇಷ್ಟು ಇದ್ದವು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ತಲೆಕೂದಲಿನ, ಚಿಲುವಾದ, ಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬೆಳಗಿನ ಬಿಳಿ ಉಡುಪಿನ ತೋಳುಗಳು ಕೈಮೇಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವಳು ಅಮ್ಮನ ತಲೆಗೆ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ತಂಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಅಮ್ಮನೇ ನನಗೆ ಕಾಣುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು

ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದ-“ಡಚ್ಚರ ಚೆಲುವೆ” ಇದೇ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅಮ್ಮನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೈ ತೆಗೆದು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಉಡುಪಿನ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ, ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ಅವರು ಜ್ಞಾನ ಶೂನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದಳು.

ಆ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ನಾನು ತೀರ ಹತಾಶನಾಗಿದ್ದೆ; ಆದರೂ, ಈ ಎಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯತ್ನರಹಿತವಾಗಿಯೇ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಾಗಿ ಸೆಕೆಯಾಗಿತ್ತು; ಅದರ ತುಂಬ, ಪುದೀನ ದ್ರವ, ಯು-ಡಿ-ಕೊಲೋನ್, ಕ್ಯಾಮೊವೈಲ್ ಮತ್ತು ಹಾಫ್‌ಮನ್ಸ್ ಗುಳಿಗೆಗಳೆಲ್ಲದರ ಕಲಬೆರಕೆ ವಾಸನೆ ತುಂಬಿತ್ತು. ಈ ವಾಸನೆಯ ಪರಿಣಾಮ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಎಂದೇ ಆಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು, ಆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿನ ಆ ದುರ್ಭರ ಕ್ಷಣದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರವೂ, ತಪ್ಪದೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಪುನಃ ಚಿತ್ತಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಅಮ್ಮನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಅವು ಏನನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಭಯಾನಕವಾದ ಶೂನ್ಯ ನೋಟವನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ.

ನಮ್ಮನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಅನಂತರ ನಾನು ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಮ್ಮನ ಕಡೆಯ ಕ್ಷಣಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳಿದುದು ಇದು:

“ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದೊಯ್ದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಅಕ್ಕರೆಯ ವಸ್ತು, ಏನೋ ಪೀಡೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವಳಂತೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಶಾಂತರಹಿತವಾಗಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ, ದಿಂಬಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನೊರಗಿಸಿ, ಸ್ವರ್ಗೀಯ ದೇವ ಹಸುಳೆಯಂತೆ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪಾನೀಯ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೋಡಲು ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹೋದೆ. ನಾನು ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ನನ್ನ ಅಣುಗಿ ಪುನಃ ಎಚ್ಚೆತ್ತು, ಅಪ್ಪನನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿದರು. ಆದರೆ, ಅವಳು ಕೇವಲ ನಿಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ತಾನು ಹೇಳಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಓ! ದೇವರೇ-ಒಡನೆಯೇ!-ಮಕ್ಕಳು! ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು!’ ಎಂದು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ನರಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಅವಳಿಗೆ ತುಟಿ ತೆರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಓಡಿ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇವಾನ್ ವಾಸಿಲೊವಿಚ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು, ‘ಅವಳ ಮಾನಸಿಕ ಉದ್ರೇಕ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ; ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆತರದಿರುವುದೇ ಮೇಲು’ ಎಂದರು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಎತ್ತಿ ಇಳಿಸಿದಳು, ಅಷ್ಟೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅರ್ಥವೇನಿತ್ತೋ ದೇವರೇ

ಬಲ್ಲ. ನೀವು ಎದುರಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ನಿಮ್ಮನ್ನವಳು ಹರಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವಳು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಮರಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ದೇವರು ಅವಳಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಮಗು ತಾನಾಗಿಯೇ ಎದ್ದು, ಕೈಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಆಡಿಸಿ, ನನಗೆ ಯೋಚನೆಗೂ ದುರ್ಭವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ದೇವಮಾತೆಯೇ, ನೀನವರನ್ನು ತಡೆಯಬೇಡ!” ಎಂದಳು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ನೋವು ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರಬೇಕು; ಬಡಪಾಯಿ! ಎಷ್ಟು ಅಪಾರ ಸಂಕಟಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಂದವಳೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ದಿಂಬಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು; ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿದಳು; ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿದು ಹರಿದು ಸುರಿಯಿತು.”

“ಆಮೇಲೆ?”

—ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ; ಮಿತಿಮೀರಿದ ದುಃಖದಿಂದ ಮುಖ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಳು.

ಅಮ್ಮ ಅಪಾರ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತ ಕಾಲವಾದರು.

೨೨. ದುಃಖ

ಮಾರನೇ ದಿನ ಸಂಜೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದಾಗ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡ ಬಯಸಿದೆ. ನನ್ನ ಸಹಜವಾದ ಭೀತಿಯನ್ನಡಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಹಜಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ.

ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಹಜಾರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಂದೀಲು ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳುರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ದೂರದ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ, ಪುರೋಹಿತರೊಬ್ಬರು, ತಗ್ಗಾದ ಏಕನಾದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೀತಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಾನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತು ನಟ್ಟನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ಅತ್ತು ಅತ್ತು, ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ನರಗಳೂ, ನನಗೆ ಏನೂ ಕಾಣಿಸದಷ್ಟು ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದವು. ದೀಪಗಳು-ಕಿನ್‌ಕಾಪು-ಮಕಮಲ್ಲು-ದೊಡ್ಡ ಕಂದೀಲು ತುರಾಯಿ-ಅಂಚುಗಟ್ಟಿದ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ದಿಂಬು-ರಿಬ್ಬನ್ನುಗಳೊಡನಿದ್ದ ಕುಲಾವಿ ಮತ್ತು ಮೇಣದಂತೆಯೂ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಏನೋ ಒಂದು; ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಈ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ವಿಲಕ್ಷಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ನಿಂತೆ. ಆದರೆ ಅದು ಇರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಮೇಣದಂಥ ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ಏನನ್ನೋ ಕಂಡೆ. ಅದನ್ನು ನೆಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಾಗ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ, ನನಗೆ ಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೂ ನಾನು ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದ, ಚಹರೆಗಳ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕತೊಡಗಿತು. ಅದೇ ಅವಳ ಮುಖ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಡುಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೇದು, ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಏಕೆ ಅಷ್ಟು ಗುಳಿಬಿದ್ದಿದ್ದವು? ಆ ಭಯಾನಕ ವಿವರ್ಣವೇಕೆ? ಒಂದು ಕೆನ್ನೆಯ ಚರ್ಮದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಪ್ಪು ಛಾಯೆಯ ಮಚ್ಚೆಯೇಕೆ? ಇಡೀ ಮುಖದ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಕಠೋರತೆ-ಅನಾದರಣೆಗಳೇಕೆ? ನೋಡಿದಾಗ ತುಟಿಗಳು, ಅಷ್ಟು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ಆಕಾರ ಅಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ-ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಭಾವಯುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕೇಕೆ? ಅವು-ನನ್ನ ತಲೆ, ಬೆನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ಚಳಿಯ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ, ಒಂದು ತೆರನ ಅಪಾರ್ಥಿವ ಶಾಂತಿಯನ್ನೇಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು?

ನಾನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಗ್ರಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ನಿರೋಧಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ, ಆ ನಿರ್ಜೀವ ಮುಖದಡೆಗೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ನಾನು ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ ಸುಖಮಯವೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಶವ-ನನ್ನ ಸ್ವಪ್ನಗಳೊಡನೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದ ವಸ್ತುವೊಂದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಾನು ಬೆಪ್ಪು ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಶವ-ಅವಳದು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಮರೆತೆ; ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ನಾನವಳನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಾರಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ, ಸಜೀವವಾಗಿ, ಉಲ್ಲಾಸವಾಗಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ನಾನಿನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಆ ಬಿಳೀ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಏನೋ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ, ನನ್ನನ್ನು ಚಕಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಆಗ, ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ನಡುಗಿದೆ; ಆದರೂ ನೋಡುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ, ಸುತ್ತಣ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯಳಿದು, ಕಲ್ಪನಾ ದೃಶ್ಯಗಳು ಮೂಡತೊಡಗಿದವು; ಮತ್ತೆ, ವಾಸ್ತವತೆಯ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆ ಪಲಾಯನವಾಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು; ಅದರಿಂದ ನಾನು ಮೋಸಹೋಗುವುದು ನಿಂತಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವೂ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿ, ನಾನು ಜ್ಞಾನ ಶೂನ್ಯನಾದೆ. ನಾನೀ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವಿದ್ದೆ, ಅಥವಾ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾನರಿಯೆ. ಆದರೆ, ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನನ್ನ ಇದುವಿಕೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಉದಾತ್ತವೂ, ಸಂತೋಷವೂ, ದುಃಖರಂಜಕವೂ ಆದ ಅನಿರ್ದಿಚನೀಯ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸಿದೆ-ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲೆ.

ಬಹುಶಃ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತಮ ಲೋಕವೊಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಆತ್ಮವು, ತಾನು ತೊರೆದುಹೋದ ಲೋಕದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿರಬಹುದು; ಆಗ, ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಅವಳು ಕಂಡು ಕನಿಕರಪಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಲು, ದಯಾರ್ಥವಾದ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೊಡನೆ, ಪ್ರೇಮದ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಭೂಮಿಗಳಿದು ಬಂದಿದ್ದಳೋ ಏನೋ?

ಬಾಗಿಲು ಕಿರೈದಿತು. ಮೊದಲ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಡಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಆಗ ನನಗೆ ಮೊದಲು ಬಂದ ಯೋಚನೆ, ನಾನು ಕೇವಲ ಕನಿಕರದಿಂದಲೋ, ಕುತೂಹಲದಿಂದಲೋ, ಕುರ್ಚಿಯನ್ನೇರಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಭಾವಶೂನ್ಯ ಬಾಲಕನೆಂದು ಆ ಬಂದಾತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾನೆಂದು;

ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಅಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಜನಕ ಭಾವವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಆತ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಂದ ಶಿಲುಬೆಯ ಸಂಕೇತದ ರಕ್ಷೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ತಲೆಬಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆ ದಿನ ಆದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಈಗ, ನಾನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಾನು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿ ಆತ್ಮ ವಿಸ್ತೃತಿಯ ಒಂದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೇ ನಿಜವಾದ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡುತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮೊದಲೂ, ಅನಂತರವೂ, ನಾನು ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ; ಆದರೂ, ಆ ದುಃಖವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವೂ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ, ಇತರರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ನಾನು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ದುಃಖ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆ; ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನನ್ನಿಂದ ಇತರರ ಮೇಲೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ-ಎಂಬ ಆತಂಕ; ಇವೆರಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಿಮಿಯ ಕುಲಾವಿಯನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರರ ಮುಖಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲ: ಹೀಗೆ, ನನ್ನ ಅನುಭವವು ಆಗ ದುಃಖ ಒಂದೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕ್ಷುದ್ರಭಾವಗಳನ್ನೂ ಮರೆಮಾಚಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಅಸುಖದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನ ಈ ಸ್ವಾರ್ಥಪರ ಭಾವವು, ನನ್ನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿತು.

ಮಹತ್ತಾದ ದುಃಖದ ಅನಂತರ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಭವಿಸುವಂತೆ, ಗಂಭೀರವೂ ಶಾಂತವೂ ಆದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದೆ; ಎದ್ದಾಗ ಕಣ್ಣೀರು ಆರಿ, ನನ್ನ ನರಗಳೆಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಮೊದಲು, ಶವವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಅದರ ಆರಾಧನೆ ಜಪಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನಿಗೆ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ಬೀಳ್ಕೊಡೆಗೆ ಮಾಡಲು ಬಂದು ಅಳುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಮನೆಯ ಸೇವಕರಿಂದಲೂ, ಹಳ್ಳಿಯ ಮಂದಿಯಿಂದಲೂ, ಕೊಠಡಿ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆರಾಧನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಅತ್ತೆ; ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶಿಲುಬೆ ರಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ; ಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದೆ; ಆದರೆ, ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆಗಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ನನಗೆ ತೊಡಸಿದ್ದ ಅರೆಯಂಗಿ (Half Coat) ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ,

ಮುಜುಗರಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ನನ್ನ ಷರಾಯಿನ ಮೋಣಕಾಲ ಬಳಿ ತೀರ ಕೊಳೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಪತ್ತೆ ಕೊಡದ ಹಾಗೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದೆ. ತಂದೆಯವರು ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ತಲೆಯ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಕೈವಸ್ತ್ರದಂತೆ ಬಿಳುಪೇರಿದ್ದ ಅವರು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಕರಿಯ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಅವರ ಉನ್ನತಾಕೃತಿ, ಬಿಳುಪೇರಿದ್ದರೂ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಮುಖ, ಶಿಲುಬೆಯ ರಕ್ತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ- ಬಾಗಿ ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ-ಪುರೋಹಿತರ ಕೈಯಿಂದ ಕಂದೀಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅಥವಾ ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ- ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಗಂಭೀರವೂ ದಿಟ್ಟವೂ ಆದ ಅವರ ಚಲನೆಗಳು, ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೂ, ಅಂತಹ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಅವರ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ನಾನು ಕಾಣೆ. ಮಿಮಿ, ತನಗೆ ನಿಂತಿರುವುದೇ ಕಷ್ಟವೆಂಬಂತೆ, ಗೋಡೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಉಡುಪೆಲ್ಲ ಮುದುಡಿಹೋಗಿ ಅದರ ತುಂಬ ತುಪ್ಪಳ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು; ಅವಳ ಕುಲಾವಿ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದಿತ್ತು; ಅವಳ ಊದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು; ಅವಳ ತಲೆ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಅವಳು, ಪದೇಪದೇ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಹೃದಯ ಭೇದಕವಾಗಿ ಅಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೋಡುವವರಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕಳೆ ಅಳುವಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣ ವಿರಾಮ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವಳು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಅಮ್ಮನ ಸಾವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಘಾಸಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತ ಬದುಕಿರುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದು ಅವಳಿಂದ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿದ ಹಾಗಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಆ ದೇವಿ (ಅಮ್ಮನನ್ನು ಅವಳು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ) ತಾನು ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ಅವಳನ್ನು ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವಳ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಗಳು ಕಟಿಂಕಾಳ ಭವಿಷ್ಯವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಭದ್ರಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಮಿಮಿ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸಂಜೆ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಅವಳು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಮರ್ವಾಂತಿಕವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು. ಬಹುಶಃ, ಅವಳ ದುಃಖ ಅಷ್ಟಟವಾದದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ- ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ, ಸೂತಕವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಪ್ಪು ಲಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮುಖ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು, ಬಾಲ

ಸಹಜವಾದ ಭೀತಿಯಿಂದ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ, ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖಭಾವವಿದ್ದರೂ, ಎಂದಿನಂತೆ ಅವಳು ಅರುಣಕಾಂತಿಯಿಂದ ರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವ ಅವನ ದುಃಖದಲ್ಲೂ ಸರಳವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಅವನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಚಿಂತಾಕುಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ; ಅನಂತರ, ಅವನ ಬಾಯಿ ಅದುರತೊಡಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೂಡಲೆ, ಅವಸರದಿಂದ ಶಿಲುಬೆ ರಕ್ಷೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪೂಜ್ಯಭಾವದಿಂದ ಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ಅಪರಿಚಿತ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಅಸಹನೀಯವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಮ್ಮ ಈ ಲೋಕದ ವಸ್ತುವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವಳು ಹೋದೆಡೆಯೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆಂದೂ, ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕೋಪ ಕೆರಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವಳ ವಿಚಾರ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅವಳಿಗೆ ದುಃಖಪಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಏನು ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು? ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು, ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡುತ್ತ, ನಮ್ಮನ್ನು ತಬ್ಬಲಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆದರು—ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆಯುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ! ನಮ್ಮನ್ನು ಹೀಗೆ ಕರೆಯಲು ತಾವೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಏನೋ ಸಂತೋಷವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದೇ ತಾನೇ ಮದುವೆಯಾದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದಾಂ—ಎಂದು ಕರೆಯುವವರಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗರಾಗಿರಲು ಅವಸರಪಡುವ ಮಂದಿಯ ಹಾಗೆ!

ಹಜಾರದ ದೂರದ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ, ತೆರೆದ ಉಗ್ರಾಣದ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮರೆಯಾಗಿ, ನರೆಗೂದಲು ವೃದ್ಧೆಯೊಬ್ಬಳು ತಲೆಬಾಗಿ ಮಂಡಿಯೂರಿದ್ದಳು; ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗದ ಕಡೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು, ಅಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ—ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಆತ್ಮ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಹಾರೈಸುತ್ತಿತ್ತು, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೇರಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡೆಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಈ ಬಯಕೆ ಬೇಗನೆ ನೆರವೇರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಆ ವೃದ್ಧೆ ನೆಚ್ಚಿನ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು.

“ಅವಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದಳೆಂದರೆ ಇವಳೊಬ್ಬಳೇ!” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ; ಆಗ ನನಗೆ ನಾನೇ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು.

ಆರಾಧನೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಶವದ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕನ್ನು ಓರೆಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಹೊರತು, ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅದನ್ನು ಮುತ್ತಿಟ್ಟರು.

ಒಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸು ಮುದ್ದಾದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ಬಂದಳು. ಕಡೆಯ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆಗೆ ಬಂದವರ ಪೈಕಿ ಅವಳೂ ಒಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದಳೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈ ಜಾರಿಬಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಗಿದೆ; ಬಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಕರುಳಿರಿಯುವಂತಹ ಕೀರಲು ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದೆ! ನಾನು ನೂರು ವರ್ಷ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಮರೆಯಲಾಗದಂಥ-ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ ಮಾತಕ್ಕೇ, ದೇಹಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿತವಾದ ಚಳಿನಡುಕ ಹಿಡಿಸುವಂಥ ಭಯಾನಕ ಕೂಗಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕೀರಲು ಧ್ವನಿ! ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸು, ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಳಿ ಒಂದು ಕಾಲುಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು; ಚೂತೆಗೆ, ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಹುಡುಗಿ, ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಗುದ್ದುತ್ತ, ಭಯದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಸತ್ತ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬೆದರುಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಿರುಚತೊಡಗಿದಳು. ನಾನೂ, ಬಹುಶಃ, ನನ್ನನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದ ಧ್ವನಿಗಿಂತಲೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಿರುಚುತ್ತ, ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಓಡಿದೆ.

ಧೂಪದ ಪರಿಮಳದೊಡನೆ ಬೆರೆತು ಕೊಠಡಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿದ್ದ ಬೇರೊಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಭಾರವಾದ ವಾಸನೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು, ನನಗೆ ಆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಸೌಂದರ್ಯ-ಮಾರ್ದಮತೆಗಳು ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮುಖ-ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮುಖ-ಭಯವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಬಲ್ಲುದು ಎಂಬ ವಿಷಯದಿಂದ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನನಗೆ ಕಟುಸತ್ಯದ ದರ್ಶನವಾಯಿತು-ನನ್ನ ಆತ್ಮ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ತುಂಬಿತು.

೨೮. ಕಡೆಯ ದುಃಖದ ನೆನಪುಗಳು

ಅಮ್ಮನ ಸಂಗ ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೂ, ನಮ್ಮ ಜೀವನಪಥವೇನೋ ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಸಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿ, ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೇ ಮಲಗಿ, ಏಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬೆಳಗಿನ ಮತ್ತು ಸಂಜೆಯ ಚಹ, ಹಗಲೂಟ-ರಾತ್ರಿಯೂಟ ಎಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮೇಜುಗಳೂ ಕುರ್ಚಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೇ ಇದ್ದವು. ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗಿತ್ತು, ಅಷ್ಟೆ.

ಇಷ್ಟು ದುಃಖ ಒದಗಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಡಿಕೆಯ ರೀತಿ, ಅವಳ ನೆನಪಿಗೊಂದು ಅವಮಾನವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ಅವಳ ಅಭಾವ ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ, ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳ ಮೃದುವಾದ ಪುಕ್ಕದ ಹಾಸಿಗೆ ಬಹಳ ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಕ್ವಿಲ್ಪು ಹೊದ್ದಿಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ಹುದುಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವಳ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ನಾನು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬಹುಶಃ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಕಾಲು ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು ಎದ್ದಳು; ನೋಣಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಉಣ್ಣೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದಳು; ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹಾಸಿಗೆಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

ಊಟವಾದ ಕೂಡಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೂಕಡಿಸಲು, ಪದೇ ಪದೇ ಅವಳ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವಳು ನಾನು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು.

“ಹಾ! ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಗೋಳ್ಳೋಕೆ ಬಂದಿರೋ ಹಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲೇ! ಸರಿ, ಒಳ್ಳೇದು, ಹಾಗಾದರೆ ಮಲಗಿಕೋ ಬಾ, ಮರಿ”

—ಎಂದಳು. ನಾನು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು,

“ಓ, ಇಲ್ಲಾ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ ನಾನು ಬಂದದ್ದು; ಸುಮ್ಮನೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು ಬಂದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ನಿನಗೆ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ. ನೀನೇ ಮಲಗಿಕೋ” -ಎಂದೆ.

“ನಾನು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಮಗೂ” (ಅವಳು ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು) “ಅಲ್ಲದೆ, ಈಗ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ನಿದ್ರೆಯ ಯೋಚನೆ ಬಂದೀತು”

-ಎಂದು, ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು.

ನಮಗೆ ಒದಗಿದ್ದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಅವಳು ಎಷ್ಟು ತುಂಬಿದ ಹೃದಯದಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವಳೊಡನೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಅಳುವುದು ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು, ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ನೀನು ಇದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆಯಾ?”

-ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆ ವೃದ್ಧ ನನ್ನ ಕಡೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ-ಕುತೂಹಲಗಳಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ನಾನು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದೆನೆಂದು ಬಹುಶಃ ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು,

“ಇದನ್ನು ಯಾರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು?”

-ಎಂದು ಪುನಃ ಕೇಳಿದೆ. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಅತ್ಯಂತ ಮೃದುವಾದ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿ,

“ಹಾ! ಮಗೂ, ಈಗಲೂ ನಾನು ಅದನ್ನು ನಂಬುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನ ನೋಡು, ಎಷ್ಟು ಮುದುಕಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ; ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನನ್ನ ಮೂಳೆಗಳು ಮಣ್ಣುಗೂಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಆದರೂ, ಹಳೆಯ ಧಣಿಗಳು-ನಿನ್ನ ತಾತ ರಾಜಕುಮಾರ ನಿಕೋಲಾಯ್ ಮಿಖಿಲೋವಿಚ್‌ರವರು, ನನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರು, ನನ್ನ ಸಹೋದರಿ ಅನ್ನುಷ್ಕಾ-ಇವರೆಲ್ಲ ನನಗಿಂತ ಕಿರಿಯರಾದರೂ, ನನಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಈಗ, ನನ್ನ ಪಾಪಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅಂತಲೇ ಕಾಣುತ್ತೆ-ಅವಳು ಸತ್ತಮೇಲೂ ಬದುಕಿರುವುದು ನನ್ನ ಹಣೆಯಬರಹವಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತನ ಪವಿತ್ರ ಸಂಕಲ್ಪದಂತಾಗಲಿ! ಅವನ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಅರ್ಹತೆ ಅವಳಿಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡ. ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆತ್ಮಗಳು ಬೇಕು”

-ಎಂದಳು.

ಈ ಸರಳವೂ ನಿರ್ದುಷ್ಟವೂ ಆದ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು; ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿದೆ. ಅವಳು ಎದೆಯ

ಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಗುಳಿಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, ಮಿತಿಮೀರಿದ್ದರೂ, ನೀರವವಾದ ಸಂಕಟ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನು ತನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲ ಅಗಲಿಸಿಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಭರವಸೆಯನ್ನವಳು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಹೌದು ಮಗೂ, ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ದಾದಿಯಾಗಿ ಬಚ್ಚಿ ಉಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ನಾಷಾ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು, ಎಲ್ಲ ಆಗಿ ಬಹಳ ಕಾಲವಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಬಂದು, ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ತೋಳುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಹಾಕಿ, ಮುತ್ತಿಡುತ್ತ ‘ನನ್ನ ನಾಷಿಕ್-ನನ್ನ ಸುಂದರಿ-ನನ್ನ ಮಿಠಾಯಿ’ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ‘ಇಲ್ಲ ಮಗೂ, ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸೋದಿಲ್ಲ; ನೀನು ದೊಡ್ಡವಳಾಗುವತನಕ ತಾಳು-ಆಗ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿ-ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ನಾಷಾಳನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೀಯೆ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ‘ಇಲ್ಲ, ನಾನು ನಾಷಾಳನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಮದುವೇನೇ ಆಗೋದಿಲ್ಲ-ನಾನು ನಾಷಾಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿರೋದಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವಳು ನನಗೆ ತಡೆಯದೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆಹಾ! ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು! ನಿಜವಾಗಿ, ಅವಳು ಪ್ರೀತಿಸದೆ ಇದ್ದೋರು ಯಾರಿದ್ದರು? ಮಗೂ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಅವ್ಯಯವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬಾರದು; ಅವಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ-ದೇವಲೋಕದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಆತ್ಮ ಸ್ವರ್ಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿನಗಾಗಿ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತದೆ.”

-ಎಂದಳು, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ.

“ಅವಳು ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ-ಅಂತ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀ-ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಅವಳು ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಂತ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ”-ಎಂದೆ ನಾನು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿದು, ಧ್ವನಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ,

“ಇಲ್ಲ ಮಗೂ, ಅವಳ ಆತ್ಮ ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ”

-ಎಂದು, ಕೊಠಡಿಯ ಅಂತರಾಳಕ್ಕೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ, ಭಾವಪರವಶಳಾಗಿ, ನೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು. ನಾನು ಏನನ್ನೋ ಹುಡುಕುವಂತೆ, ಸಹಜವಾಗಿ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿದೆ. ಅವಳು ಮುಂದೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ,

“ನ್ಯಾಯಶೀಲರ ಆತ್ಮ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗೋದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅದು ನಲವತ್ತು ಸಲ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತೆ ಮಗೂ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ತಾನಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತು ದಿನಗಳಿರಬಲ್ಲದು”

-ಎಂದಳು. ಅವಳು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಇದೇ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದಳು. ಯಾರೂ ಶಂಕೆಪಡಲಾರದಂತಹ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ, ತಾನೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಲೆ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಸರಳವಾಗಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದಳು. ನಾನು ಉಸಿರು ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ನಂಬಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವಳು,

“ಹೌದು ಮಗೂ, ಅವಳು ಈಗ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ-ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ-ನಾವು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರೋದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಹುಶಃ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ”

-ಎಂದು ಕಡೆಯದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ತಲೆಬಾಗಿ ಮೌನವಾದಳು. ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಸ್ತ್ರ ಬೇಕಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಹರಿಯಿತು. ಎದ್ದು, ನೇರವಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ, ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಕಂಪಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಈ ದುರ್ಭರ ಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ, ಒಡೆಯನು ನನ್ನನ್ನು ಹಲವು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಷ್ಟು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವುದೇನಿದೆ? ನಾನು ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಬದುಕಿರಬೇಕು? ನಾನು ಯಾರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು?”

-ಎಂದಳು. ನಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು,

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸೋದಿಲ್ಲವೇ?”

-ಎಂದು ನೋವಿನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು,

“ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಮರಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ-ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆಂದು, ದೇವರು ಬಲ್ಲ, ಆದರೆ, ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿಲ್ಲ-ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಸೋದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ”

-ಎಂದು ಮುಂದೆ, ಮಾತನಾಡಲಾರದೆ, ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ನನಗೆ ಇನ್ನು ನಿದ್ರೆಯ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಎದುರುಬದುರಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮೌನವಾಗಿ ಅತ್ತೆವು.

ಫೋಕಾ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ; ನಾವಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹುಶಃ ನಮಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲು ಹಿಂಜರಿದು, ಮೌನವಾಗಿ ಭಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತ. ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಕಣ್ಣೊರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ,

“ಏನು ಬೇಕು ನಿನಗೆ ಫೋಕಾ?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವನು,

“ಕುಟ್ಟು ತಯಾರಿಸೋಕೆ, ಒಂದೂವರೆ ಪೌಂಡು ದ್ವೀಪದ್ರಾಕ್ಷಿ, ನಾಲ್ಕು ಪೌಂಡು ಸಕ್ಕರೆ, ಮತ್ತು ಮೂರು ಪೌಂಡು ಅಕ್ಕಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ”

—ಎಂದ.

“ಆಗಲಿ, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಇರು” ಎಂದು, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಅವಸರವಾಗಿ ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ನಶ್ರವನ್ನೇರಿಸಿ, ಬೇಗಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ತನ್ನ ಕಪಾಟಿನ ಬಳಿ ಹೋದಳು. ಅವಳು ಸಂದರ್ಭ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಅದರ ಕರೆ ಬಂದಾಗ, ನಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರು, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗುತ್ತ “ನಾಲ್ಕು ಪೌಂಡುಗಳೇಕೆ ನಿನಗೆ? ಮೂರೂವರೆ ಪೌಂಡುಗಳಾದರೆ ಸಾಕು” ಎಂದು ಗೋಣಗುತ್ತ, ತಕ್ಕಡಿಯಿಂದ ಹಲವು ಚೂರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದಳು. “ಅಲ್ಲದೆ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ? ನೆನ್ನೆ ತಾನೆ ಎಂಟು ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟು! ಕೋಪಿಸ್ಕೋಬೇಡ, ಫೋಕಾ ಡೆಮಿಡಿಚ್, ಆದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆ. ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿರೋದಕ್ಕೆ ಆ ವಂಕಾ ಸಂತೋಷಪಡ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ; ಯಾರೂ ನೋಡೋದೇ ಇಲ್ಲಾಂತ ಅವನ ಭಾವನೆ. ಇಲ್ಲ! ನನ್ನ ಧಣಿಗಳ ಪದಾರ್ಥಗಳ ದುಂದು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವಕಾಶ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ! ಎಂಟು ಪೌಂಡುಗಳು! ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ!”

—ಎಂದಳು ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ.

“ಈಗ ಮಾಡೋದೇನು? ಅದೆಲ್ಲ ಖರ್ಚಾಯಿತುಂತ ಅವನು ಹೇಳಾನೆ

—ಎಂದ, ಫೋಕಾ.

“ಒಳ್ಳೇದು! ಹಾಗಾದರೆ ತಗೋ—ಅವನಿಗೆ ಕೊಡು!”

—ಎಂದಳು, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ.

ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಅಂತಃಕರಣದ ಭಾವವು ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿತ್ತು; ಈಗ ಅದು ಅಲ್ಪಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೂ, ಗೋಣಗಾಟಕ್ಕೂ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ, ಅವಳ ಆತ್ಮದ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿ, ತನ್ನ ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಲೆಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುವಷ್ಟು ಸಮಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿ

ಅವಳಿಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಕೇವಲ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ವಾಡಿಕೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದೂ ನನಗೆ ಕಂಡಿತು-ಅಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಡಲಾರೆನೆಂದು ನಟಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು-ಅಷ್ಟಟವಾಗಿತ್ತು, ಅವಳ ದುಃಖ, ಅಂತಹ ನಟನೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಡಾಂಭಿಕತನ-ಪ್ರದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇವು ನಿಜವಾದ ದುಃಖಕ್ಕೆ ತೀರ ಹೊರತಾದ ವಿಷಮ ಸ್ವಭಾವಗಳು. ಆದರೂ, ಅತಿ ಗಾಢವಾದ ದುಃಖವೂ ಅವನ್ನೂ ದೂರೀಕರಿಸಲಾರದಷ್ಟು ನಿಕಟವಾಗಿ, ಅವು ಹಲವರ ಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ತಾನು ಮಹಾ ವ್ಯಸನಿ-ಅತಿ ದುಃಖಿ ಅಥವಾ ಅಚಲ ಎಂದು ಜನಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಖದೊಡನೆ ಡಾಂಭಿಕತನ-ಪ್ರದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಸೇರಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ, ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಭರ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದ ಈ ಕೀಳು ಬಯಕೆಗಳು, ದುಃಖದ ಶಕ್ತಿ-ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ದುಃಖದಿಂದ, ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೆರನ ಬಯಕೆಗಳೂ ಉಳಿಯಲಾರದಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಘಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು, ಅವಳಿಗೆ. ಅವಳು ಈಗ ಕೇವಲ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವಿತವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪೋಕಾ ಕೇಳಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವಾಗ, ಪುರೋಹಿತರು ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕಜ್ಜಾಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನೆನಪು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದಳು. ಅವನು ಹೋದಮೇಲೆ ಹೆಣೆಯಲು ಕಾಲುಚೀಲವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪುನಃ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

ನನ್ನ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಪುನಃ ಹಿಂದಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು; ಪುನಃ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅತ್ತೆವು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳೊಡನೆ ನನ್ನ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ನಿತ್ಯ ಪುನಶ್ಚರಣೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳ ಮೌನವಾದ ಕಂಬನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಶಾಂತವಾದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ಣ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ, ನನಗೆ ಸುಖವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ, ಬಹು ಬೇಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಗಲಬೇಕಾಯಿತು. ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯಾದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ, ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವರ್ಗ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿತು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಪುನಃ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೋಡದಂತಾದುದು ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟ.

ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಅತಿ ದುಃಖಕರವಾದ ಈ ವಾರ್ತೆ ತಿಳಿದದ್ದು, ನಾವು ಮಾಸ್ಕೋವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗಲೇ. ಅವರ ದುಃಖ ಬಹು ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು

ಇಡೀ ವಾರ ಅವರು ಅಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರು ಯಾವ ಔಷಧಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲದ್ದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತಾಡದೆ, ನಿದ್ರೆಮಾಡದೆ, ಆರೈಕೆಯ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಸೇವಿಸದೆ ಇದ್ದರು. ವೈದ್ಯರು ಅವರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಭಯಗೊಂಡರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ತಮ್ಮ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು; ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು; ಕಣ್ಣೀರಿಲ್ಲದೆ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಅಥವಾ ಅಸಂಬದ್ಧ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಕಿರುಚುತ್ತ, ದೇಹಾದ್ಯಂತದ ಸೆಳವಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು, ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ನಿಜವಾದ ದುಃಖವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅವರನ್ನು ಆಳವಾದ ನಿರಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿತು. ತಮಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದ ಈ ಮಹಾ ಸಂಕಟಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹೊಣೆಮಾಡಿ ದೂಷಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು— ಅವರಿಗೆ; ಅವರು ಹೇಳತೊಡಗಿದ ವಿಷಯಗಳು ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವರು, ಅಸಾಧಾರಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾರೋ ಅಗೋಚರ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಹಾರಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದರು; ದೂರ ದೂರದ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ, ಬೇಗಬೇಗನೆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಅನಂತರ ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ಸಲ ನಾನು ಅವರ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಅವರು ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ತೋರಿಕೆಗೆ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಕಣ್ಣು ನೋಟದಿಂದ ನಾನು ಚಕಿತನಾದೆ. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು.; ಆದರೆ ಅವುಗಳ ನಟ್ಟ ನೋಟ, ಕಂಪಿಸುತ್ತ ಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅಜ್ಞಾನವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೇರವಾಗಿ ನೋಡಿದರು; ಅವರ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು; ಅವರು ಮೃದುವಾಗಿ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದರು.

“ಇಲ್ಲಿ ಬಾ—ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದಾ, ಇಲ್ಲಿ ಬಾ— ನನ್ನ ದೇವ ಕಂದಾ”

—ಎಂದರು. ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನನ್ನೇ ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಾನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ

“ಹಾ! ನನ್ನ ಮಮತೆಯ ವಸ್ತುವೇ, ನಾನೆಂಥಾ ಸಂಕಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯಲಾರೆಯಾ? ಈಗ ನೀನು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ!”

—ಎಂದರು. ಆಗ, ಅವರು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಊಹಿಸಿ ನಾನು ತಟಸ್ಥನಾಗಿ ನಿಂತೆ. ಅವರು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದು,

“ಆಹಾ! ನೀನು ಸತ್ತುಹೋದೆ ಅಂತ ಅವರೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರಲ್ಲಾ!—ಎಂಥಾ ಅವಿವೇಕಿಗಳು! ನನಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ನೀನು ಸಾಯಬಲ್ಲೆಯಾ!”

—ಎಂದು, ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಉನ್ನತ ನಗು ನಕ್ಕರು.

ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಬಲ್ಲವರು ಮಾತ್ರವೇ ಮಹತ್ವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲರು. ಆದರೂ, ಈ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಅವರ ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ನೈತಿಕ ಸ್ವಭಾವವು ದೈಹಿಕ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜಿಗುಟಾಗಿರುವುದೂ, ದುಃಖವು ಮೃತ್ಯುಕಾರಕವಲ್ಲದಿರುವುದೂ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ.

ಒಂದು ವಾರ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಅಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿತು. ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಮರಳಿದಾಗ, ಅವರ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಯೋಚನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತು. ನಾವು ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಳುತ್ತ, ಅಮ್ಮನ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡುತ್ತ, ನಮ್ಮನ್ನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಜ್ಜಿಯ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಅವರು ಅದನ್ನು ಉತ್ತೇಜ್ಜಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರ ದುಃಖ ನೋಡಿದವರಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾದ ಅನುಕಂಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ, ನನ್ನ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳ ಕಡೆಗೇ ಏಕೆ ಇತ್ತೋ ನಾನು ಕಾಣೆ. ವಿಶ್ವಾಸಮಯಿಯೂ, ಸರಳ ಜೀವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳಷ್ಟು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಾಗಿ, ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವಳಿಗಾಗಿ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಇಂದಿಗೂ ನನಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ.

ಅಮ್ಮನ ಸಾವಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಶೈಶವದ ಸುಖಮಯವಾದ ದಿನಗಳೂ ಕೊನೆಗೊಂಡು, ನನ್ನ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಹೊಸದೊಂದು ಘಟ್ಟ-ಬಾಲ್ಯದ ಘಟ್ಟ-ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ನಾನು ಪುನಃ ಕಾಣದೆ ಹೋದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೃಹಣ ಶಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೂ ಇಡೀ ಬಾಳಿನ ಮೇಲೂ, ಅಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾದ ಹಾಗೂ ಹಿತಕರವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ನನ್ನ ಜೀವಿತದ ಪ್ರಥಮ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಇಲ್ಲೇ ಅವಳನ್ನೂ ಅವಳ ಸಾವನ್ನೂ ಕುರಿತು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮಗೆ ಅನಂತರ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ ತರುವಾಯ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಮಾಡಲು ಕೆಲಸವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಉಡುಪಿನ

ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪವಾಗಿಡುವ ಬೀರುಗಳೆಲ್ಲ ಅವಳ ವಶದಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿರುವಿಹಾಕುವುದನ್ನಾಗಲಿ, ಗಾಳಿಗೆ ಆರಹಾಕುವುದನ್ನಾಗಲಿ, ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಇಡುವುದನ್ನಾಗಲಿ, ಅವಳು ನಿಲ್ಲಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ, ತನಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧಣಿ ಇದ್ದಾಗಿನ-ಸದ್ದು ಗದ್ದಲಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅವಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ದುಃಖ, ಅವಳ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಾಗಿದ್ದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು-ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಅಭಾವ-ಇವೆಲ್ಲ, ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ರೋಗವನ್ನು ಬಹು ಬೇಗ ವೃದ್ಧಿಗಳಿಸಿದವು. ಅಮ್ಮ ಸತ್ತು ಒಂದು ವರ್ಷವಾದ ತರುವಣದಲ್ಲೇ, ಅವಳು ಜಲೋದರ ರೋಗದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಳು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ, ಜೀವಿಸಿರುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ಬಂಧುಬಳಗ, ಸ್ನೇಹಿತರು ಯಾರು ಇಲ್ಲದೆ, ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿಯ ಆ ದೊಡ್ಡ ಶೂನ್ಯಗೃಹದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗಳಾಗಿ ಸಾಯುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನಾನು ಬಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು-ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವಳು ಮಾತ್ರ ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಅವಳ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮನೆವಾರ್ತೆಗಳ ಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದವಳಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವಾಗ, ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ, ಅದು ತಪ್ಪದೆ ತನ್ನನ್ನು, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ-ಪಕ್ಷಪಾತಗಳಿಗೂ, ಆಕ್ಷೇಪಕರವಾದ ಅನುಗ್ರಹಗಳಿಗೂ ತಳ್ಳುತ್ತದೆಂದು ಅವಳ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸೇವಕರಿಗೂ ಅವಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದಲೂ ಸಹ, ಅವಳು ಎಲ್ಲರಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಗದವರು ಆಪ್ತರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ತನ್ನ ಧಣಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯಿತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅವಳು ತಾನು ಅರಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು, ದೇವರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ, ಕೆಲವು ದುರ್ಬಲ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ-ಜೀವಂತ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದರ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಕಂಬನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕಾಣುವಂಥಾದ್ದಾಗಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒದಗುವಂತಹ ದುರ್ಬಲ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ನಾಯಿಯೊಂದನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದು ತನ್ನ ಹಳದಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಗ ಅವಳು ಅದರ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅದನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ನಾಯಿ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಕೂಗತೊಡಗಿದಾಗ, ಅವಳು ಅದನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತ,

“ಸಾಕು! ಸಾಕು! ನೀನು ಹೇಳದೇನೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ—ನನ್ನ ಕಾಲ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದೆ ಅಂತ!”—ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ, ಬಿಳಿ ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಬಟ್ಟೆ, ಬಿಳಿ ಮಸ್ಲೀನು ಮತ್ತು ನಸುಗೆಂಪಿನ ರಿಬ್ಬನ್ನುಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದಳು; ತನ್ನ ಸೇವಕಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ, ತನಗೆ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಉಡುಪನ್ನೂ ಕುಲಾವಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು; ಅಲ್ಲದೇ ತೀರ ಸಣ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಬಿಡದೆ, ತನ್ನ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಧಣಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಂಗಡಿಸಿಟ್ಟು ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲದರ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಆಸ್ತಿಯ ಪಾರುಪತ್ಯೇಗಾರನ ವಶಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದೆಂದರೆ, ಎರಡು ರೇಷ್ಮೆ ಉಡುಪುಗಳು, ಅಜ್ಜಿ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ಹಳೇ ಶಾಲು ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೇ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ, ಅಜ್ಜನವರ ಒಂದು ಸೈನಿಕ ಪೋಷಾಕು, ಇಷ್ಟೆ.

ಈ ಉಡುಪುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು—ನಸುಗೆಂಪಿನದನ್ನು—ಉಡುಪಿನ ವೇಲಂಗಿಗಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಅಂಗಿಗಾಗಿಯೋ, ಮೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಇದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಕಂದು ವರ್ಣದ ಚೌಕಳ ಉಡುಪನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಶಾಲನ್ನು ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಇಷ್ಟವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮೊದಲು (ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ) ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ—ಎಂದು, ಸೈನಿಕ ಪೋಷಾಕನ್ನು ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟಳು. ಉಳಿದ ಅವಳ ಎಲ್ಲ ಸ್ವಂತ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಆರಾಧನೆಗೆಂದು ಮೀಸಲು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ನಲವತ್ತು ರೂಬಲ್ಲುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ತಮ್ಮ, ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ (ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ) ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದಿದ್ದವನು, ಆಗ ಯಾವುದೋ ದೂರದ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ, ತೀರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಯಾ, ಅವಳ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಯಾಳ ತಮ್ಮ, ತನಗೆ ಅಕ್ಕನಿಂದ ದತ್ತವಾಗಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬಂದಾಗ, ಮೃತಳು ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಒಟ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಬಲ್ಲುಗಳ ನೋಟುಗಳಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ನಂಬದೇ ಹೋದ. ಸಿರಿವಂತ ಕುಟುಂಬ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಜೀವಿಸುತ್ತ, ಇಡೀ ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು

ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿದ್ದು, ಸದಾ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಪಡುತ್ತ, ಚೂರುಪಾರುಗಳನ್ನೂ ಪೋಲಾಗಗೊಡದೆ ಗೋಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮುದುಕಿ, ಸಾಯುವಾಗ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಹೋದದ್ದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಾರದು-ಎಂದ, ಅವನು. ಆದರೆ, ನಿಜವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೇವಕರಿಂತ, ತಾನು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಅಪಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದಳು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದಯೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ವಂದಿಸಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೆಂದೂ, ತನ್ನ ಬೆಪ್ಪುತನದಿಂದ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೋಯಿಸಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದಾಗಿ ನಮಗೆ ಅರುಹಬೇಕೆಂದೂ, ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತರು ವಾಸಿಲಿ ಪಾದ್ರಿಯವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. “ಆದರೆ, ನಾನೆಂದಿಗೂ ಕಳ್ಳಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಒಂದು ಚೂರು ನೂಲೆಳೆಯ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಧಣಿಗಳಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ತನ್ನ ಈ ಒಂದು ಗುಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ತಾನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕುಲಾವಿಯನ್ನೂ ಉಡುಪನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ದಿಂಬನ್ನು ಒರಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವಳು, “ಕಡೆಯ ಉಸಿರೆಳೆಯುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಡವರಿಗೆ ತಾನು ಏನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರದಿದ್ದುದನ್ನು ನೆನೆದು, ಹತ್ತು ರೂಬಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅವರ ಕೈಲಿಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಅವರ ಮಠಮಾನ್ಯ (Parish) ದ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಅನಂತರ ಅವಳು, ತನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಂದ ಶಿಲುಬೆಯ ಸಂಕೇತದ ರಕ್ಷೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒರಗಿ, ಕಡೆಯಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ಹರ್ಷಪೂರ್ಣವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಳು.

ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಯಾವ ವಿಷಾದವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಜೀವನವನ್ನು ತೊರೆದಳು; ಅವಳು ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜಲಿಲ್ಲ; ಅದೊಂದು ಆಶೀರ್ವಾದವೆಂದು ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು. ಇಂಥಾ ಮಾತುಗಳು ಅನೇಕ ಸಲ ಆಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ; ಆದರೆ ಅವು ಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಅಪರೂಪ! ಆದರೆ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಕ್ರೈಸ್ತ ವೇದದಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರ ಶಾಸನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅವಳು ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಇಡೀ ಪರಿಶುದ್ಧ ಜೀವನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಅಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಆತ್ಮತ್ಯಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

ಅವಳ ನಂಬಿಕೆಯ ಧರ್ಮ ಇನ್ನೂ ಉನ್ನತವಾಗಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಅವಳ ಜೀವನ ಇನ್ನೂ ಮೇಲಾದ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ನಿಜ; ಅದರಿಂದ ಏನಾಯಿತು? ಪ್ರೇಮಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗೂ ಈ ನಿರ್ಮಲಾತ್ಮಕ ಅರ್ಹತೆ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಕುಂತಿತವಾಗಿದೆಯೇನು?

ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸಾಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದದ್ದೂ ಹೌದು; ವಿಷಾದ ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ-ಭೀತಿಯ ಸೊಂಕೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅವಳು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡಳು.

ಅವಳ ಬಯಕೆಯಂತೆ, ಅಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೂರವಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಳು. ತುರುಚಿ ಮುಳ್ಳುಗೊಂಡೆ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ದಿಣ್ಣೆಯ ಕೆಳಗೆ ಅವಳು ಭೂಶಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಸಮಾಧಿಯ ಸುತ್ತ ಕಪ್ಪಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟಕಟಿಯಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ನಾನು, ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆ ಬಾಗುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾನು ಮಂದಿರಕ್ಕೂ ಆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಕಟಕಟಿಗೂ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾತನಾಮಯವಾದ ನೆನಪುಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ಆಗ ನನಗೆ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ದುಃಖಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ವಿಧಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಈ ಎರಡು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬಂಧಿಸಿತೇನು?-ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಬರುತ್ತದೆ.

बाल्य

~~2008~~

೧. ಕುದುರೆಗಳು ಬದಲಾಯಿಸದ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಣ

ಪೆತ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿ ಮನೆಯ ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಬಳಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎರಡು ಗಾಡಿಗಳು ಬಂದು ನಿಂತವು; ಒಂದು 'ಕೋಚ್' ಗಾಡಿ; ಇದರಲ್ಲಿ ಮಿಮಿ, ಕಟಿಂಕಾ, ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಮತ್ತು ಸೇವಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ನಮ್ಮ ಗುಮಾಸ್ತ ಯಾಕೊವ್ ಮುಂದುಗಡೆ ಪಟ್ಟಿಗೆ (ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನು ಕೂಡುವ ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳ) ಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ. ಇನ್ನೊಂದು, "ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಕಾ" ಗಾಡಿ, ಇದರಲ್ಲಿ, ನಾನು, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದ ಆಳು ವಾಸಿಲಿ, ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವವರಿದ್ದೆವು.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಹ್ಯಾಟು ಧರಿಸದೆ ದ್ವಾರಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಕೋಚ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಕಾ ಗಾಡಿಗಳ ಮೇಲೆ, ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಶಿಲುಬೆ ಗುರುತಿನ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರು.

"ಕ್ರಿಸ್ತನು ನಿಮ್ಮೊಡನಿರಲಿ! ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ!" ಎಂದರು.

ಯಾಕೊವ್ ಮತ್ತು ಗಾಡಿ ಆಳುಗಳು (ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು) ತಮ್ಮ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಶಿಲುಬೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, "ದೇವರು ನಿಮ್ಮೊಡನಿರಲಿ! ಗೀಯಸ್! ಗೀಯಸ್!" ಎಂದು ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅಸಮವಾಗಿದ್ದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗಳು ಕುಲುಕಾಡುತ್ತ ಹೊರಟವು. ಆ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಯ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದ ಬರ್ಚು ಸಾಲುಮರಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹಿಂದೋಡತೊಡಗಿದವು. ನನಗೆ ವ್ಯಸನವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ; ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು, ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ನನಗಾಗಿ ಕಾದಿರುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತುಂಬಿದ ಯಾತನಾಮಯವಾದ ಸ್ಮರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳೂ, ದೃಶ್ಯಗಳೂ, ದೂರಕ್ಕೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದಂತೆಲ್ಲ, ಆ ಸ್ಮರಣೆಗಳ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು, ಜೀವನವು ಶಕ್ತಿ, ನವ್ಯತೆ, ಭರವಸೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ- ಎಂಬ, ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರವಾದ ಕಲ್ಪನೆ, ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣವು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಹಿಡಿಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಾನು ಆಮೋದದಿಂದ ಕಳೆದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯು ದುಃಖತಪ್ಪವಾಗಿದ್ದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಆಮೋದಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಡುವುದು, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಲ್ಲದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಈ ಪ್ರಯಾಣವು, ಹಿಂದೆಂದೂ ನಾನು ಅನುಭವಿಸದಷ್ಟು ಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ, ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು.

ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕೊಠಡಿಯ ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲು-ಅದನ್ನು ಹಾದುಹೋಗುವಾಗಲೆಲ್ಲ ನಾನು ನಡುಗದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಮುಸುಕು ಹಾಕಿದ ಅವಳ ಪಿಯಾನೋ-ಅದನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ, ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಅದರ ಕಡೆ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ, ಸೂತಕದ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳು (ಈಗ ನಾವು ಪ್ರಯಾಣದ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿದ್ದೆವು) ಅಥವಾ ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲಾಗದಂತಹ ನನ್ನ ನಷ್ಟದ ನೆನಪನ್ನು ಅತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಇತರ ಹಲವಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳು-ಇವೆಲ್ಲವೂ, ಬದುಕಿನ ಪ್ರದರ್ಶನವಾದ ಆಮೋದಕ್ಕೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟರೆ, ಮೃತಳ ನೆನಪಿಗೆ ಅಪಚಾರವಾದೀತೆಂಬ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗ-ಈ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಆ ಅಹಿತಕರವಾದ ವಿಷಯದಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅವು ಒಂದೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಬದಲು ಈಗ, ಹೊಸವೂ, ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವೂ ಆದ ಸ್ಥಳಗಳೂ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ, ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿವೆ; ಮತ್ತು ವಸಂತಕಾಲದ ಪ್ರಕೃತಿಯು, ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉಲ್ಲಾಸಕರವಾದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ, ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲವಾದ ಭರವಸೆಯನ್ನೂ, ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದ ದಿನ ಮುಂಜಾನೆ-ಬಹಳ ಮುಂಜಾನೆ, ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಯಾವಾಗಲೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಸಿಲಿ ಅವರ ಹಾಗೆ. ಅವನು ಬಂದು, ನಿರ್ದಯನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೊದಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಳೆದು ಹಾಕಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಡುವ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ವರದಿ ಮಾಡಿದ. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ಜೊಂಪು ನಿದ್ರೆ ಬಹು ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸವಿಯೋಣವೆಂದು ನಾವು, ಎಷ್ಟೇ ರೇಗಿ, ಮಿಸುಕಾಡಿ, ಮುದುರಿಕೊಂಡರೂ, ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಸರಿಯೆ-ಹೊದಿಕೆಗಳನ್ನೆಳೆದು ಹಾಕಲು ಹಟ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು, ವಾಸಿಲಿಯ ಸ್ಥಿರಸಂಕಲ್ಪದ ಮುಖದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾವು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಮುಖ ತೊಳೆಯಲು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಓಡಿದೆವು.

ಮುಂದುಗಡೆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಮೋವಾರಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಊದಿ ಊದಿ ಮಿಟಕ್ಕಾನ ಮುಖವೆಲ್ಲ ಕೆಂಡದಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಗಡೆ ಹವ, ಮಂಜು ಕವಿದು ತೇವವಾಗಿ, ದುರ್ನಾತದ ತಿಪ್ಪೆಯಿಂದ ಆವಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪೂರ್ವ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಅದೇ ತಾನೆ ಉದಯಿಸಿದ್ದ ಸೂರ್ಯ, ಆಹ್ಲಾದಕರವಾದ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂಗಳದ ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಹುಲ್ಲು ಚಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಮಂಜಿನ ಹನಿಗಳು ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದ ಕುದುರೆಗಳಿದ್ದವು.

ಒಣ ತಿಪ್ಪೆಗುಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಒಂದು ಕರೀ ಜೂಲನಾಯಿ, ಎದ್ದು, ಮೈಮುರಿದು, ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಬಾಲ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ, ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಗೃಹ ಸೇವಕಿ ಸಡಗರದಿಂದ ಅಂಗಳದ ಗೇಟುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇವಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದಳು. ಬೀದಿಯಿಂದ ಆಗಲೇ ದನಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಕಾಲು ಸಪ್ಪಳ, ಕೂಗು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಗೃಹಸೇವಕಿ, ಇನ್ನೂ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ನೆರೆಯವಳ ಕೂಡ ಏನೋ ಎರಡು ಮಾತು ಆಡಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಫಿಲಿಪ್, ತನ್ನ ಷರಟಿನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮುದುರಿ, ಬಾವಿಯಿಂದ ಬಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸೇದಿ, ಮರದ ಬಾನಿಗೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ನೀರಿನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಾತುಕೋಳಿಗಳು ಆಗಲೇ ತಮ್ಮ ಬೆಳಗಿನ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಫಿಲಿಪ್ಪನ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ-ಅವನ ಕೂರವಾದ ಗಡ್ಡ-ಮತ್ತು ಅವನು ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದಾಗ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಬೆತ್ತಲೆ ತೋಳಿನ ಮಾಂಸಖಂಡ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೂ, ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರು ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಮೋಟು ಗೋಡೆ ಇದೆ. ಈ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹರಟೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಗೋಡೆಯ ಆಚೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಓಡಾಡುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಸೇವಕಿ ಮಾಷಾ ಏನೋ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು, ನಮಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪದೇ ಪದೇ ಆ ಕೊಠಡಿಯ ಒಳಕ್ಕೂ ಹೊರಕ್ಕೂ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಡೆಗೆ ಅವಳು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ನಮ್ಮನ್ನು ಚಹಾಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು.

ವಾಸಿಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ; ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ; ಬಂದು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸಿ ಮಾರ್ಯಾ ಇವನೋವ್ವಾಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಹೊರಡುವಂತೆ ಪುಸಲಾಯಿಸಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು

ಗಾಡಿಗೆ ಹೂಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವು, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕತ್ತಿನ ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಅವಸರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನಾ ಗಾತ್ರದ ಟ್ರಂಕುಗಳು, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ-ಪೆಟಾರಿಗಳು-ಉಡುಪಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ತುಂಬಲಾಗಿತ್ತು. ನಮಗೆ ಕೂರಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಮೊನ್ನೆ ದಿನ ಇಷ್ಟೇ ಸಾಮಾನುಗಳಿದ್ದೂ ನಮಗೂ ಕೂರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ಇತ್ತು. ಇಂದು ಏಕೆ ಇಲ್ಲ-ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲೂ, ತ್ರಿಕೋಣಾಕಾರದ ಮುಚ್ಚಳದ, ಒಂದು ಮರದ ಟೀ ತಟ್ಟೆ ನನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ರೇಗಿಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಗಾಡಿ ಹೋಗ್ತಾ ಹೋಗ್ತಾ ಸರಿಯಾಗುತ್ತೆ-ಅಂತ ವಾಸಿಲಿ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಲೇಬೇಕು!

ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ತೆರೆಯಂತೆ ಇದ್ದ ದಟ್ಟವಾದ ಮೋಡಗಳ ಮೇಲೆ, ಸೂರ್ಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸುತ್ತಣ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ, ಆಹ್ಲಾದಕರವಾದ, ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಹಗುರವಾಗಿ ಶಾಂತವಾಗಿದೆ. ಥಳಥಳಿಸುವ ಮಂಜಿನ ಹನಿಗಳಿಂದ ರಂಜಿತವಾದ ಹೊಲಗಳ ನಡುವೆ ವಿಶಾಲವಾದ ರಸ್ತೆ, ವಕ್ರವಕ್ರವಾಗಿ ಹರಿದು ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಸ್ತೆಯ ಇಕ್ಕೆಲದ ಗಿಡಮರಗಳು ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘವಾದ, ನಿಶ್ಚಲವಾದ, ಛಾಯೆಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿವೆ. ಗಾಡಿಗಳ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಸದ್ದುಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ-ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗಾಯನ ಶಬ್ದ. ಬಟ್ಟೆಗಳ-ಧೂಳಿನ ಹಾಗೂ ಗಾಡಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಒಂದು ತರದ ಹುಳಿ ವಾಸನೆ, ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಾತಾವರಣದ ಪರಿಮಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಗಿದೆ. ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ಆನಂದಮಯವಾದ ಅಶಾಂತಿಗೊಳಗಾಗಿದೆ. ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮೂಡಿದೆ. ಇದು ನಿಜವಾದ ಸುಖಾನುಭವದ ಕುರುಹು.

ಟಿಪ್ಪಾಲು ಮನೆಯ ಬಳಿ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ನಾನು ಈ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೋಪ ಮಾಡಿದರೆ ಏನಾದರೂ ಅನಿಷ್ಟವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು, ತೋಪಿ ತೆಗೆದು, ಕುಳಿತು ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ತಿರುಗಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ, ಅಂಗಿಯ ಒಳಗಡೆಯೇ ಶಿಲುಬೆಸನ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ, ಸಾವಿರಾರು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳು ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ; ನಾನು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದ ಕಾಲುಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುವ ಆಕೃತಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಅವರು ಯಾತ್ರಿಕರು. ಅವರು ತಲೆಗೆ ಕೊಳಕಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು

ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಭಿಕ್ಷದ ಜೋಳಿಗೆ ಇದೆ; ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕೊಳಕು ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಭಾರವಾದ ಮರದ ನಾರಿನ ಮೋಜುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೈದೊಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡದೆ, ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ, ಒಂದೇ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಎಲ್ಲಿಗೆ-ಎಕೆ-ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಪ್ರಯಾಣ ಬಹಳ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುವುದೇ? ಮತ್ತೆ, ಅವರ ತೆಳುವಾದ ನೆರಳುಗಳು, ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮರಗಳ ನೆರಳಿನೊಡನೆ ಬೆರೆತುಕೊಳ್ಳುವವೇ?-ಇಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳ ಒಂದು ಗಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಎದುರು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಎರಡು ಕ್ಷಣಗಳು-ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಗಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಾದುಹೋಯಿತು. ಹೋಗುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನೋಡಿದುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ನಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ತೋಳು ಚಾಚುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ದೂರವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವರು ನಮಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅಪರಿಚಿತರೆಂದೂ, ಅವರನ್ನು ನಾವು ಪುನಃ ನೋಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಯೋಚಿಸಿದರೆ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಮೇಲೆ, ಒಂದು ಜೊತೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪಾಲುಗಾಡಿ, ಎದುರು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಗಾಲೋಟದಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬೆವರಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆಯ ಟೋಪಿ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಓರೆಯಾಗಿತ್ತು; ಬಾರಿ ಮೋಜುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಯಾವುದೋ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ರಾಗವನ್ನು ಆಲಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕುದುರೆ ಕೊರಳುಗಳು ಕಿರುಗಂಟೆಗಳು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸದ್ದುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ, ಮುಖಭಾವದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಅಲಕ್ಷ್ಯ-ಸೋಮಾರಿತನ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ, ಟಿಪ್ಪಾಲು ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ಹುಡುಗನಾಗಿ, ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಪದ ಹಾಡುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು, ಆನಂದದ ಪರಮಾವಧಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ದೂರದಲ್ಲಿ-ಕಮರಿಯ ಆಚೆಗೆ, ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಸಿರು ಛಾವಣಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರದಲ್ಲೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯ ಕೆಂಪು ಛಾವಣಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು; ಅದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹಸಿರು ತೋಟವೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಯಾರೋ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು ಯಾರು? ಅದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು-ತಂದೆ-ತಾಯಿ-ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು-ಎಲ್ಲ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ನಾವೇಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಇದೋ ಇತ್ತಕಡೆ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮಾನು ಗಾಡಿಗಳ ಉದ್ದವಾದ

ಸಾಲು ಬರುತ್ತಿದೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ಮೈ ತುಂಬಿದ ಪುಷ್ಟಿಯಾದ ದಪ್ಪ ಕಾಲುಗಳ ಕುದುರೆಗಳು ಎಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಕೊಡಲು ನಾವು ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಓರೆಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ವಾಸಿಲಿ ಮೊದಲ ಗಾಡಿಯವನನ್ನು ಕುರಿತು “ಏನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟ ನೋಡಿ, ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಆಡಿಸಿ, ನಮಗೆ ಕೇಳಿಸದಷ್ಟು ದೂರ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಏನೋ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ, ವಾಸಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗಾಡಿಯವನನ್ನು ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ. ಅವನೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆ, ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ತುಚ್ಛಭಾವದಿಂದ ಓರೆನೋಟ ನೋಡಿ, ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದ. ಈ ಗಾಡಿಯವರಿಗೆ ನಾವು ಯಾರು-ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ-ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿರಲಾರದು ಎನ್ನಿಸಿತು, ನನಗೆ.

ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದ ನಾನು, ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ವಕ್ರವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಬಿಸಿಲು ನನ್ನ ತಲೆ-ಬೆನ್ನುಗಳನ್ನು ಸುಡತೊಡಗಿತು. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧೂಳು ಎಳತೊಡಗಿತು. ಟೀ ತಟ್ಟೆಯ ತ್ರಿಕೋಣ ಮುಚ್ಚಕದಿಂದ ನನಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗತೊಡಗಿ, ನಾನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಕುಳಿತ ರೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈಗ ನನ್ನ ಗಮನವೆಲ್ಲ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಗಣಿತದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ:

“ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲಿ, ಮೂವತ್ತಾರರ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ; ಲಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ ನಲವತ್ತೊಂದು ಮೈಲಿ. ಅಂದರೆ, ಈಗ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ, ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ, ಬಂದಿದ್ದೇವೆ” ಇತ್ಯಾದಿ-ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗಾಡಿಯವನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವಾಸಲಿ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು, “ವಾಸಿಲಿ, ನನಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕೂರೋದಕ್ಕೆ ಬಿಡು-ನೀನು ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯವನಲ್ಲವೇ?” ಎಂದೆ. ಅವನು ಒಪ್ಪಿದ. ನಾವು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆವು. ಅವನು ಗಾಡಿಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಕುಳಿತ ಕೂಡಲೆ, ಇನ್ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಹರಡಿ ಕುಳಿತು, ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಈಗ ನನ್ನ ಹೊಸ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ದೃಶ್ಯ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು-ಅಂದರೆ, ನನಗೆ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದ, ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳು. ಅವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ನೆರುಚಿಸ್‌ಸ್ಕಾಯ, ಡೀಕನ್, ಲಿಯೇವಾಯ ಮತ್ತು ಅಪಾಥೆಕೆರಿ.

ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದೆ “ಯಾಕೆ, ಈ ದಿನ ಡೀಕನ್-ಅನ್ನು ಹೊರಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದೆ ಒಳ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ?-ಫಿಲಿಪ್?”-ಎಂದು.

“ಡೀಕನ್?”

“ಮತ್ತೆ ನೆರುಚಿನ್ ಸ್ವಾಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಎಳಿತಾನೇ ಇಲ್ಲ”-ಎಂದೆ.

ನನ್ನ ಕಡೇ ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ-“ಡೀಕನ್-ಅನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೂಡೋಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೊರಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕುದುರೆಯಲ್ಲ. ಹೊರ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಪಕ್ಕಾ ಕುದುರೆ ಬೇಕು. ಡೀಕನ್ ಪಕ್ಕಾ ಕುದುರೆಯಲ್ಲ” ಎಂದ, ಫಿಲಿಪ್.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು, ಕುಳಿತ ಹಾಗೆಯೇ ಬಲಗಡೆಗೆ ಬಾಗಿ, ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದು, ಚಾವಟಿಯಿಂದ, ಡೀಕನ್ನಿನ ಪಕ್ಕಗಳಿಗೂ, ಕಾಲುಗಳಿಗೂ, ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದ. ಪಾಪ, ಡೀಕನ್ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿ ಎಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಆದರೂ, ಫಿಲಿಪ್, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬೇಕೆನ್ನುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ಉಪಾಯವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸುಮ್ಮನಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯಲು ನನಗೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ಗೋಗರೆದೆ. ಅವನು ಮೊದಲು ಒಂದು ಲಗಾಮನ್ನು, ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು, ಕಡೆಗೆ ಆರು ಲಗಾಮುಗಳನ್ನೂ ನನಗೆ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ, ಜೊತೆಗೆ ಚಾವಟಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟ, ನನಗೆ ಈಗ ಬಹಳ ಸುಖವಾಯಿತು. ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ಪ್ರತಿ ವಿವರದಲ್ಲೂ ನಾನು ಫಿಲಿಪ್ಪನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ನನ್ನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕುದುರೆ ಬಹಳ ಎಳೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಎಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಬಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ. ಈಗ ಸೆಕೆ ಏರುತ್ತಿತ್ತು. ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಉಣ್ಣೆಯ ತುಂಡುಗಳಂಥ ಮೋಡಗಳು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೋಪಿನ ಗುಳ್ಳೆಗಳಂತೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತ ಏರುತ್ತ, ಕಪ್ಪು ಬೂದು ವರ್ಣವನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಾಡಿಯ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ, ಒಂದು ಸೀಸೆಯನ್ನೂ ಒಂದು ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈ ಹೊರಕ್ಕೆ ಚಾಚಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ, ಗಾಡಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ವಾಸಿಲಿ ಬಲು ಚುರುಕಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಪೊಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಚೀಸು ಕೇಕುಗಳಿದ್ದವು; ಸೀಸೆಯಲ್ಲಿ; “ಕ್ವಾಸ್” (ಒಂದು ಪಾನೀಯ) ಇತ್ತು, ಅವನ್ನು ಅವನು ನಮ್ಮ ಬಳಿ ತಂದ.

ರಸ್ತೆ ತಂಬ ಇಳಿಜಾರಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ನಾವೆಲ್ಲ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಸೇತುವೆಯ ಕಡೆ ಓಡತೊಡಗಿದೆವು. ವಾಸಿಲಿಯೂ, ಯಾಕೋವನೂ,

ಗಾಡಿಗೆ ತಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದು ಉರುಳಿ ಬೀಳುವುದನ್ನು ತಾವು ತಡೆಯಬಲ್ಲರೆಂಬಂತೆ, ಅದರ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಮೇಲೆ, ಮಿಮಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು, ನಾನೂ, ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ, ಕೋಚ್‌ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಕೂರುತ್ತೇವೆ; ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಅಥವಾ ಕಂಟಿಕಾ ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಕೋಚಿನಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆನಂದಕರ ಎಂದು ಅವರು ಬಲ್ಲರು. ಅದು ನಿಜವೂ ಹೌದು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾವು ಕಾಡಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತ ಸೆಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ, ಕೋಚಿಗಿಂತ ಹಿಂದಾಗಿ, ಹಸುರು ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಕಾವನ್ನು ಲತಾಗೃಹವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಚಲಿಸುವ ಲತಾಗೃಹವಾಗಿದ್ದ ಕೋಚ್‌ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹಾದುಹೋಗುವಾಗ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬಲವಾಗಿ ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂತೋಷ ಉಕ್ಕಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಳ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿತ್ತು.

ಅದೋ, ನಾವು ಊಟಮಾಡಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುವ ಹಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದೆ! ನಮಗಾಗಲೇ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹೊಗೆ-ಡಾಮರು-ಅಡಿಗೆಗಳ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆಗಲೇ, ಧ್ವನಿಗಳು, ಕಾಲ ಸಪ್ಪಳ, ಗಾಡಿಗಳ ಚಕ್ರಧ್ವನಿ, ಎಲ್ಲ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ. ಕುದುರೆಗಳ ಗಂಟೆಗಳು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಈಗ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲೂ ಹುಲ್ಲುಚಾವಣಿಯ ಮನೆ. ಅವುಗಳ ಚಿಕ್ಕ ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೆ ಕೆಂಪು-ಹಸಿರು ಬಣ್ಣಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳಿವೆ. ಬಾಗಿಲುಗಳ ಕಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಹೆಂಗಸು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಇಣುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಾಲಕ ಬಾಲಕಿಯರು, ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ, ಕೈ ಎತ್ತಿ ಕುಣಿದು, ಕೂಗಾಡುತ್ತಾರೆ. ಧೂಳಿನ ಮೇಲೆ ಬರೀಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಲುಚುರುಕಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತ ಬಂದು, ಫಿಲಿಪ್ಪಿನ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೇರಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸತಿಗೃಹಗಳ ಕೆಂಗೂದಲಿನ ಮಾಲೀಕರು, ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ಗಾಡಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಪಾರ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತ, ಬಹು ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೋವಾ! ಒಂದು ಗೇಟು ತೆರೆದ ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ! ನಾವು ಒಂದು ವಸತಿ ಗೃಹದ ಅಂಗಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ!

೨. ಸಿಡಿಲು ಬಿರುಗಾಳಿ

ಸೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಳಿದು, ಅವನ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಬಿಸಿಕಿರಣಗಳು ಕೆನ್ನೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಯ ಪಕ್ಕವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ-ಅಷ್ಟು ಸೀಯುತ್ತಿತ್ತು, ಅದು. ರಸ್ತೆಯ ಧೂಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದು ಗಾಳಿಯನ್ನು ತುಂಬಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಚದುರಿಸಲು ಗಾಳಿಯ ಸುಳು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ ಎತ್ತರವಾದ ಧೂಳು ಕವಿದ ಕೋಚ್‌ಗಾಡಿ, ನಮ್ಮಿಂದ ಒಂದೇ ದೂರದಲ್ಲಿ, ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ತೂರಾಡುತ್ತಾ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಾಗ ಮೇಲಂಚಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯವನು ಚಾವಟಿ ಬೀಸುವುದು, ಅವನ ಹ್ಯಾಟು ಮತ್ತು ಯಾಕೋವನ ಟೋಪಿ ಇವು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತೋಚದೆ ಬೇಸರವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಧೂಳು ಕವಿದು ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದ ಮುಖವಾಗಲಿ, ಫಿಲಿಪ್ಪನ ಬೆನ್ನಿನ ಚಲನೆಗಳಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಬ್ರಿಟ್‌ಚ್ಯಾ ಗಾಡಿಯ ಓರೆಯಾದ ಉದ್ದವಾದ ನೆರಳಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಸರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಗಮನವೆಲ್ಲ, ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೂ, ಮೊದಲು ಚದುರಿದ್ದು ಈಗ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಪ್ಪೇರಿ ಭಯಾನಕವಾಗಿದ್ದ, ಮೋಡದ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೂ ಇತ್ತು. ಆಗಾಗ ದೂರದಿಂದ ಗುಡುಗಿನ ಉರುಳು ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರತೊಡಗಿತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಈ ಕಡೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಾವು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮುಂದಿನ ಅಂಚೆಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಆತುರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಸಿಡಿಲು-ಗುಡುಗು-ಮಿಂಚುಗಳು ಎಂದರೆ, ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ಭಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುಂದಿನ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಮೈಲಿಗಳಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಗಾಳಿಯ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕಪ್ಪು ಕೆನ್ನೀಲಿ ವರ್ಣದ ಮೋಡದ ಭಾರಿ ರಾಶಿಯೊಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕವಿದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮರೆಯಾಗದಿದ್ದ ಸೂರ್ಯ, ಅದರ ಕಪ್ಪು ಮೈಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ದಿಗಂತದವರೆಗೆ ಚಾಚಿದ್ದ ಅದರ ಬೂದು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಫಳಾರನೆ ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು-ಭರೀರನೆ ಸಿಡಿಲು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು; ಗುಡುಗು ಧ್ವನಿ

ಉರುಳುರುಳಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ, ಅದರ ಮೊಳಗು ನಾದ-ಏರುತ್ತ, ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಸಿಲಿ, ಗಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಕುಳಿತು, ಬ್ರಿಚ್‌ಚ್ಯಾದ ಮುಸುಕನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದ. ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವವರು ತಮ್ಮ ಮೇಲಂಗಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಿಡಿಲು ಆರ್ಭಟವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶಿಲುಬೆ ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುರೆಗಳು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಡದ ಗಾಳಿಯ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ, ಓಡತೊಡಗಿದವು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗಳು ಧೂಳು ತುಂಬಿದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ, ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ರಕ್ತನಾಳಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅರಿವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮೋಡದ ರಾಶಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕಡೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ದಿಗಂತವನ್ನು ಬೆಳಗಿದ್ದವು. ಸೂರ್ಯ ಮರೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ, ಇಡೀ ಪ್ರಕೃತಿದ್ರಶ್ಯ ಬದಲಿಸಿತು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಂಕು ವಾತಾವರಣ ಆವರಿಸಿತು. ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದ ಗಿಡಮರಗಳ ಎಲೆಗಳು ಧರಧರನೆ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿದವು-ಮರಮರ ಶಬ್ದಮಾಡತೊಡಗಿದವು. ಎತ್ತರವಾದ ಬರ್ಚು ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆತ್ತಿಗಳು ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ತೂರಾಡಿದವು. ಒಣಹುಲ್ಲು, ಕುಚ್ಚು ಕುಚ್ಚಾಗಿ, ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಹಾರಾಡತೊಡಗಿದವು. ವೇಗಗತಿಯ ಬಿಳೀ ಎದೆಯ ಸ್ವಾಲೊ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾರಾಡತೊಡಗಿ, ಕುದುರೆಗಳ ಎದೆಯ ಮುಂದೆ ಸಹ ಹಾರಾಡುತ್ತ, ನಮ್ಮನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಕೆದರಿದ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಕಾಗೆಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಡ್ಡವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಚರ್ಮದ ಮುಸುಕಿನ ಅಂಚು, ಗಾಳಿಗೆ ಪಟಪಟನೆ ಹಾರಾಡುತ್ತ, ತಣ್ಣನೆಯ ಒದ್ದೆ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತ, ಗಾಡಿಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಿಂಚು, ಗಾಡಿಯ ಒಳಗೇ ಮಿಂಚಿದಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದು, ಕ್ಷಣಕಾಲ, ನಮ್ಮ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ, ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ವೋಲೋದ್ಯಾನನ್ನೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಗುಡುಗು ಅಗಾಧವಾಗಿ ಮೊಳಗತೊಡಗಿ, ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತ, ಏರಿದಂತೆಲ್ಲ ಸುತ್ತ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕಿವುಡಾಗುವಂತೆ ಆರ್ಭಟಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ದೇಹಾದ್ಯಂತ ನಡುಕುವಂಟಾಗಿ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುವಂತಾಯಿತು. ಆಹಾ! ದೇವನ ಕೋಪಾಗಿ! ಈ ಜನಜನಿತವಾದ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಕಾವ್ಯ ಹುದುಗಿದೆ!

ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ಉರುಳತೊಡಗಿದವು. ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಎಳೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಾಸಿಲಿ ಮತ್ತು ಫಿಲಿಪ್ಪರ ಬೆನ್ನುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅವರೂ ಭಯಗೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಇಳಿಚಾರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೇಗವಾಗಿ ಉರುಳುತ್ತ, ಮರದ ಸೇತುವೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿತು. ಯಾವುದೋ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುವುದೆಂಬ ಭಯಾನಕವಾದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ, ನನಗೆ ಅಲ್ಲಾಡುವ ಧೈರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹೋ ವಾ! ಕುದುರೆಯೊಂದರ ಹೂಡುಪಟ್ಟಿ ಕಿತ್ತುಹೋಯಿತು! ಕಿವಿಯೊಡೆಯುವಂತೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸಿಡಿಲುಗಳು ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಾವು ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ನಾನು ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿ, ಎದೆಗೆ ಕೈ ಅವಚಿಕೊಂಡು, ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದೆ. ಕಿತ್ತುಹೋಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಫಿಲಿಪ್ಪನ ಕಪ್ಪು ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಅವನು ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಕಿತ್ತುಹೋದದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗಂಟುಹಾಕಿ, ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನೇರಮಾಡಿ, ಪಕ್ಕದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಂಗೈಯಿಂದಲೂ ಚಾವಟಿಯ ಹಿಡಿಯಿಂದಲೂ ತಟ್ಟಿದ.

ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಆರ್ಭಟ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಯ ಮತ್ತು ದುಃಖದ ಅಹಿತ ಅನುಭವದ ವೇಗವೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಸಿಡಿಲೊಂದು ಆರ್ಭಟಿಸುವ ಮೊದಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಲೆದೋರುವ ನೀರವತೆ ಉಂಟಾದಾಗ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲುಗಂಟೆ ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಸತ್ತೇಹೋಗುತ್ತೇನೇನೋ ಅನ್ನುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವೋದ್ವೇಗ. ಅದೇ ತಾನೆ ಸೇತುವೆಯ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಮನುಷ್ಯಾಕೃತಿ ಈಚೆಗೆ ಬಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕೊಳಕಾದ ಚಿಂದಿ ಷರಟನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಅವನ ಬೋಳು ಮುಖ ಊದಿಕೊಂಡು, ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಲ್ಪವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು; ಅವನ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ಅವನ ಕಾಲುಗಳು ವಕ್ರವಾಗಿ ನರವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಕೈ ಇರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಕೆಂಪು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತುಂಡು ತೋಳು ಇತ್ತು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ವಾದ ಒಳಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ತೂರಿಸಿ, ಕಂಪಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ,

“ಕ್ರಿಸ್ತನ ಒಲವಿಗಾಗಿ, ಅಂಗವಿಕಲನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ”-ಎಂದ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಭಿಕ್ಷುಕ, ಪ್ರತಿ ಮಾತಿಗೂ ಶಿಲುಬೆಸನ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಗೋಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನೇ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿಸಿದಂತಹ ಭಯವನ್ನು ನಾನು ವರ್ಣಿಸಲಾರೆ. ಮೈನಡುಕ ತಲೆಗೂದಲ ತುದಿಯವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಭಯದಿಂದ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತವಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದು, ವಾಸಿಲಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಭಿಕ್ಷುಕ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನು, ಕಿತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದ ಹೂಡುಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಫಿಲಿಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸರಿಪಡಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು, ಫಿಲಿಪ್ ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಏರಿ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆಯೇ, ವಾಸಿಲಿ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ತಡಕಾಡತೊಡಗಿದ. ನಾವು ಪುನಃ ಹೊರಟದ್ದೇ ತಡ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾಗುವಂತೆ ಮಿಂಚುಹೊಳೆದು, ಕಣಿವೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಣಕಾಲ ತುಂಬಿತು; ಅದರ ಜ್ವಾಲಾಮಯವಾದ ಪ್ರಭೆಗೆ ಕುದುರೆಗಳು ಬೆದರಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟವು. ಕೂಡಲೇ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲದೆ, ಇಡೀ ಆಕಾಶ ಮಂಡಲವು ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದಂತೆ, ಕಿವುಡು ಮಾಡುವ ಸಿಡಿಲು ಆರ್ಭಟಿಸಿತು. ಗಾಳಿಯ ವೇಗ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿತು; ಕುದುರೆಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮತ್ತು ಬಾಲದ ಕೂದಲು, ವಾಸಿಲಿಯ ಮೇಲಂಗಿ ಮತ್ತು ಅವನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಉಡಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಅಂಚು, ಎಲ್ಲ, ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಯ ಚರ್ಮದ ಮೇಲ್ಮುಸುಕಿನ ಮೇಲೆ, ದಪ್ಪನಾದ ಒಂದು ಮಳೆಯ ಹನಿ ಭಾರವಾಗಿ ಬಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ, ಎರಡನೆಯ ಹನಿ, ಮೂರನೆಯ-ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹನಿಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಅನಂತರ, ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ, ತಮಟೆ ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬೀಳ ತೊಡಗಿ-ಕೊನೆಗೆ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ, ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯ ಶಬ್ದದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ವಾಸಿಲಿಯ ಮೊಳಕೈಯಿನ ಚಲನೆಯಿಂದ, ಅವನು ಹಣದ ಚೀಲದ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಶಿಲುಬೆ ಗುರುತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಾಗಿ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತ, ಭಿಕ್ಷುಕ, ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಗಾಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ನನಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಗಾಡಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಲೇ ಅವನು “ಕ್ರಿಸ್ತನ ಒಲವಿಗಾಗಿ!” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಾಯ್ದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿತು. ಆ ಬಡಪಾಯಿ ನಿಂತ; ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಾಡಿದ. ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಅವನ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರೆಯಾದ.

ಬಲವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳಿಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಓರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆ, ಧಾರಾವಾಹಕವಾಗಿತ್ತು. ವಾಸಿಲಿಯ ಮೇಲಂಗಿಯ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹರಿದು ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರು, ಅವನ ಉಡಿಬಟ್ಟೆಯ ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿದ್ದ ಕೊಳಕು ನೀರಿನೊಡನೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಉಂಡೆಗಟ್ಟಿದ್ದ ರಸ್ತೆಯ ಧೂಳು, ಈಗ ನೀರ ಮಣ್ಣಾಗಿತ್ತು. ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರಗಳು ಅದರ ಮೂಲಕ ಕೆಸರನ್ನು

ಎರಚಾಡುತ್ತ ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಾಡಿಯ ಅಲುಗಾಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯ ಕೊರಕಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಡವಾದ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಿಂಚುಗಳು, ಈಗ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಹೊಳಪಿನಿಂದ, ಅಗಲವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಳೆಯ ತುಂಬು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ, ಸಿಡಿಲಿನ ಆರ್ಭಟವೋ ಮೊದಲಿನಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮಳೆಯ ರಭಸ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು; ಸಿಡಿಲು ಕಾರುವ ಮೋಡಗಳು ಚದುರತೊಡಗಿದವು. ಸೂರ್ಯ ಇದ್ದಿರಬೇಕಾದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಮೋಡದ ಬಿಳಿ ಬೂದುವರ್ಣದ ಅಂಚಿನ ಬಿರುಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ನೀಲ ಗಗನದ ತುಂಡೊಂದು ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ಇಣುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಕೇವಲ ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರುಕಿರಣವೊಂದು, ರಸ್ತೆಯ ನೀರಿನ ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲೂ, ಜರಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಅದೇ ತಾನೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿದ್ದ ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೂ, ಬೆಳಗಿತು.

ಆಕಾಶದ ಎದುರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ಸಿಡಿಲು ಮೋಡವು, ಭಯಂಕರತೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಈಗ ನನಗೆ ಅದರಿಂದ ಭಯವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯ ಒಂದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಆನಂದ ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿ, ನನ್ನ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಭಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿತ್ತು. ಪ್ರಕೃತಿಯಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಆತ್ಮವೂ, ಈಗ ಹಗುರವಾಗಿ ಹೊಸತನದಿಂದ ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಾಸಿಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲಂಗಿಯ ಕತ್ತು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ತೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಡವಿದ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ಉಡಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ. ನಾನು ಗಾಡಿಯ ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಲೆಹಾಕಿ, ಹೊಸದಾದ ಪರಿಮಳದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಸೇವಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಚ್ ಗಾಡಿಯು, ಮಳೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದಂತಾಗಿ, ಅದರ ಮೈ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಡಿ, ಕುದುರೆ, ಲಗಾಮುಗಳು, ಎಲ್ಲ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ, ಅರಗಿನ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದಂತೆ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ರಸ್ತೆಯ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ದಿಗಂತದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದ ಚಿಳಿಗಾಲದ ಗೋಧಿಯ ಹೊಲಗಳು, ವಿವಿಧ ವರ್ಣದ ರತ್ನಕಂಬಳಿಯಂತೆ ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೋಪು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ತೋಪಿನ ಮರಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಕಾಯಿಗಳ ಪೊದೆ ಹರಡಿತ್ತು. ತೋಪಿನ ಗಿಡಗಳು, ಏನೋ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಂತೆ ಅಲುಗಾಡದೆ ನಿಂತು, ತಮ್ಮ ಎಲೆಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ಥಳಥಳಿಸುವ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ತರಗೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಟಪಟಪನೆ ಉದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ತುರಾಯಿ ತಲೆಯ ಲಾರ್ಕು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಗಾನಮಾಡುತ್ತ, ಸುತ್ತಲೂ ಏರುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ, ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಒದ್ದೆಯಾದ

ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಡಿನ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ಕೋಗಿಲೆಯೊಂದರ ಕಂಠ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಸದ್ದು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಸಂತದ ಬಿರುಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ವನರಾಜಿಯ ಹೊಸ ಉಸಿರೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದ ಪರಿಮಳದ ಗಾಳಿ, ಅತ್ಯಂತ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಅದರ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದು, ಪೊದೆಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಹಿಡಿ ಎಲೆ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒರಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದೆ.

ರಸ್ತೆಯ ಕೆಸರಿನ ಲಕ್ಷ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಕೋಚ್ ಗಾಡಿಯ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ನನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಚೆರಿ ಹೂವಿನ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ- “ಉಬ್ಬೋಚ್ಚಾ, ಕಟೆಂಕಾ, ನೋಡಿ-ಇದು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ!”-ಎಂದೆ.

ಹುಡುಗಿಯರು, ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಉಸಿರೆಳೆದರು. ನಾನು ದೂರ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಖಂಡಿತವೆಂದೂ, ಮಿಮಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಳು.

ನಾನು, ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ “ಆದರೆ, ಮೂಸಿನೋಡಿ-ಎಂಥಾ ಸುವಾಸನೆ-ಅಂತ!”-ಎಂದೆ.

೨. ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಗಳು

ಬ್ರಿಟ್‌ಚೈದಲ್ಲಿ ಕಟೆಂಕಾ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಧೂಳಾದ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಮೌನವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ನಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದೆ; ಅವಳ ಗುಲಾಬಿ ರಂಗಿನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ, ಶೈಶವಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲದ ಭಾವವನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಕಂಡು, ಒಳಗೇ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

“ನಾವು ಬೇಗನೇ ಮಾಸ್ಕೋವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತೇವೆ. ಅದು ಹೇಗಿರುತ್ತೆ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ?”—ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

ಅವಳು ಮಾತನಾಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವಳಾಗಿ “ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು.

ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ, “ನಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸೆರ್ಪುಫೋವ್‌ಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಹೇಳು” ಎಂದೆ.

“ಏನು?”

“ಓ ಬಿಡು—ಏನಿಲ್ಲ.”

ಆದರೆ, ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಮಾತಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಹ, ಒಂದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಶಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ತನ್ನ ಅಲಕ್ಷ್ಯವು ನನಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತೆಂದು, ಕಟೆಂಕಾ ಅರಿತುಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದಳು.

“ನಾವೆಲ್ಲ ಅಜ್ಜಿಯ ಕೂಡ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಹೇಳಿದರೇನು?”—ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಹೌದು; ನಾವೆಲ್ಲ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಬಲಾತ್ಕಾರ.”

“ಹಾಗಾದರೆ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವುದೇ?”

“ಓಹೋ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ. ನಾವು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅರ್ಧದಲ್ಲಿರುತ್ತೇವೆ; ನೀವು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧದಲ್ಲಿರುತ್ತೀರಿ. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ನಾವೆಲ್ಲ ಕೆಳಗಡೆ ಅಜ್ಜಿಯ ಕೂಡ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಊಟಮಾಡುವುದು.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜೀದು ಮಿತಿಮೀರಿದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ—ಮತ್ತೆ, ಅವರು ಬಹಳ ಮುಂಗೋಪಿಗಳು ಅಂತ ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.”

“ಓ ಇಲ್ಲ, ಅವರು ಹಾಗಲ್ಲ! ಮೊದಲ ಸಲಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಾರೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿದೆ, ಆದರೆ, ಖಂಡಿತ ಅವರು ಮುಂಗೋಷಿಗಳಲ್ಲ—ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಅವರು ತುಂಬಾ ದಯೆಯುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಸನ್ಮುಖಿಗಳು. ಅವರ ಹೆಸರಿನ ದಿನ ಅವರು ನಮಗಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ನೃತ್ಯ ಕೂಟವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೆ ನೀನು ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿಯೋ!”

“ಆದರೂ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಭಯ; ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ನಮಗೆ—ನಾವು—”

—ಎಂದು, ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕಟಿಂಕಾ ಪುನಃ ಯೋಚನಾಪರಳಾದಳು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಲಿಬಿಲಿಯಾಗಿ,

“ಏನಾಗಿದೆ? ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲ?”

—ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ.”

“ಏನೋ ಇದೆ; ‘ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ—ನಾವು’ ಅಂತ ಏನೋ, ಹೇಳೋದರಲ್ಲಿದ್ದೆ ನೀನು.”

“ಅಜ್ಜಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ನೃತ್ಯಕೂಟ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿತ್ತು—ಅಂತ ನೀನು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ.”

“ಹೌದು—ನೀನು ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಇರದೆ ಇದ್ದದ್ದು ವಿಷಾದಕರ. ಆ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಬಹುಶಃ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಸೊಗಸಾದ ಸಂಗೀತವಿತ್ತು—ಮತ್ತೆ, ನಾನೂ ಆಗ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದೆ.”

ತಟ್ಟನೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ,

“ಕಟಿಂಕಾ, ನೀನು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ”—ಎಂದೆ.

“ಸುಳ್ಳು—ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.—ನೀನು ನೃತ್ಯಮಾಡಿದೆ—ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ”

“ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಮಂಕಾಗಿದ್ದೀಯೆ?”

“ಒಬ್ಬರು ಸದಾ ನಲೀತಾ ಇರೋಕಾಗೋದಿಲ್ಲ”

“ಆದರೆ ನಾವು ಮಾಸ್ಕೋವಿನಿಂದ ವಾಪಸಾದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಬಹಳ ಬದಲಾಯಿಸಿರುತ್ತಿ” ಎಂದು, ಅವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತ “ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳು, ನಿನ್ನ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ನಾನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದೇನೇನು?” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಕೇಳಿದಳು, ಕಟಿಂಕಾ. ಅವಳು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ ರೀತಿಯಿಂದ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ

ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅವಳು ” ನಾನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿಲ್ಲ- ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ” ಎಂದಳು.

ನಾನು ಹೇಳಿದೆ, “ನೀನು ಹಿಂದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಯೇ ನಿನ್ನದೂ ಆಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ-ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿದ್ದೀಯೆ; ನಮ್ಮನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.”

“ಇಲ್ಲ-ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ....”

ನಾನು ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ, “ನಾನು ಮಾತು ಮುಗಿಸೋದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡು” ಎಂದೆ. ಈಗ ನನಗೆ ಮೂಗು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಅದುಮಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅನಂತರ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಉಕ್ಕುವ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಈ ವಿಧವಾದ ಮುನ್ನೂಚನೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಹೇಳಿದೆ: “ನೀನು ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿ. ನೀನು ಮಿಮಿ ಹೊರತು ಇನ್ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿ.”

“ಒಳ್ಳೇದು, ಒಬ್ಬರು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬದಲಾಯಿಸಲೇಬೇಕು.”

ಹೇಳಲು ಏನೂ ತೋಚದಾಗ, ಎಲ್ಲವೂ ವಿಧಿಕ್ರಮ-ಅಗತ್ಯ-ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವುದು, ಕಟಿಂಕಾಳ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು.

ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ, ಒಮ್ಮೆ ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಅವಳನ್ನು ಮುಠಾಳ ಎಂದು ಕರೆದಾಗ ಅವಳೊಡನೆ ಜಗಳ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕಟಿಂಕಾ, “ಎಲ್ಲರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರಲಾರರು, ಕೆಲವರು ಮುಠಾಳರಾಗಲೇಬೇಕು” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಬದಲಾಯಿಸಲೇಬೇಕು-ಎಂಬ ಅವಳ ಉತ್ತರ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ:

“ನೀನು ಬದಲಾಯಿಸಲೇಬೇಕೇಕೆ?”

ಕಟಿಂಕಾಳ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅವಳು ಫಿಲಿಪ್ಪನ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ನೋಟವನ್ನು ನೆಟ್ಟು,

“ಏಕೆ? ಏಕೆ-ಅಂದರೆ, ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರೋದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯಿ, ತೀರಿಕೊಂಡ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಗೆಳತಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಕೂಡ

ಇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ನಾವು ಕೌಂಟಿಸರ ಕೂಡ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಇಲ್ಲವೋ-ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ; ಆಕೆ ಬಹಳ ಕೋಪಿಷ್ಠರು ಅಂತ ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಒಂದು ದಿನ ನಾವು ಅಗಲಲೇಬೇಕು. ನೀವು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರು, ನಿಮಗೆ ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿ ಇದೆ; ಆದರೆ ನಾವು ಬಡವರು, ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ”-ಎಂದಳು.

“ನೀವು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರು. ನಾವು ಬಡವರು!” ಈ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳು ನನಗೆ ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು, ಭಿಕ್ಷುಕರು ಮತ್ತು ರೈತರು ಮಾತ್ರ ಬಡವರಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಸುಂದರಿಯೂ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಕಾತ್ಯಾ (ಕಟಿಂಕಾ)ಳಿಗೂ ಬಡತನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿರಬಹುದೆಂಬುದು ನನ್ನ ಊಹೆಗೆ ಹೊರತಾದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಿಮಿಯೂ, ಕಾತ್ಯಾಳೂ ಇದುವರೆಗೂ ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೂ ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ತಮಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದೂ, ನನಗೆ ತೋರಿತ್ತು. ಇದು ಬೇರೇ ರೀತಿ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈಗ ಅವರ ಒಂಟಿತನದ ಬಾಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾವಿರಾರು ಅಸ್ವಪ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು. ನಾವು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದುದೂ, ಅವರು ಬಡವರಾಗಿದ್ದುದೂ, ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಕಟಿಂಕಾಳಿಗೆ ಮುಖ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತಾಡಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂಜರಿಯಿತು. ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ:

“ನಾವು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೂ-ಅವರು ಬಡವರು! ಏನು ಇದರ ಅರ್ಥ? ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಅಗಲಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಹೇಗೆ ಸ್ಥಿರಪಡುತ್ತದೆ? ನಮಗೆ ಇರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವೇಕೆ ಸಮವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು?”

ಆದರೆ, ಕಟಿಂಕಾಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ ಇದು-ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಾರ್ಕಿಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದ, ಕಾರ್ಯತಃ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬ, ಆಂತರಿಕ ಬೋಧೆ, ಅವಳ ಮಾತು ಸರಿಯೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು ಅನವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಈ ಮೊದಲೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿತ್ತು.

“ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ನಿಜವೇನು? ನಾವು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಬ್ಬರು ದೂರವಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ನನಗೂ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಅದು ಹಾಗೆ ಆಗುವುದೇ ಆದರೆ, ನಾನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ-ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.”

“ನೀನೊಬ್ಬ ನಟಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ! ಎಂಥ ಅವಿವೇಕ!” ಎಂದು ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ. ನಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

“ಇಲ್ಲ; ನಾನು ತೀರ ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಅಷ್ಟೆ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ?”

“ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಠದಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ. ಕರೀಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುತ್ತೇನೆ.”

ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಕಟಿಂಕಾ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ಪಾಠಕರೇ, ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ಜೀವನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿರುವುದನ್ನು-ನೀವು ಇದುವರೆಗೆ ನೋಡಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ, ತಟ್ಟನೆ ತಿರುಗಿ, ಇದುವರೆಗೂ ನಿಮಗೆ ಕಾಣದೆ ಇದ್ದ ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದನ್ನು, ನೋಡುವ ಸಂಭವ, ನಿಮಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಒದಗಿದೆಯೇನು? ನಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ತೆರನ ನೈತಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆ ದಿನಾಂಕವೇ ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಸೆಯ ಆರಂಭದ ದಿನವೆಂದು ನಾನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು ನಾವು ಒಬ್ಬರೇ-ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಒಂದೇ-ಅಲ್ಲವೆಂದು; ಜೀವನದ ಸರ್ವಹಿತಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು; ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಳು, ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರವೂ ಇಲ್ಲದ, ನಮ್ಮನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಅಷ್ಟೇಕೆ? ನಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇಲ್ಲದ, ಜನತೆಯ ಬಾಳು ಇನ್ನೊಂದು ಇತ್ತೆಂದು, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿತ್ತೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಈಗ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅನುಭವದ ವಿಷಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಇತರರು ಪಡುವ ನಿಶ್ಚಿತೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ತಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅದೇ ನಿಶ್ಚಿತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ, ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ-ಕಟಿಂಕಾಳ ಸಂವಾದ, ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ

ಮಾರ್ಗಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಊರುಗಳನ್ನೂ ಹಾದುಹೋದೆವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೂ ನಮ್ಮಂತಹುದೇ, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಂದು ಕುಟುಂಬವಾದರೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಗಳ ಹೆಂಗಸರೂ, ಮಕ್ಕಳೂ, ಕ್ಷಣಕಾಲ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಪುನಃ ಎಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿಯಲ್ಲಿ, ನಾವು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅಂಗಡಿಯವರೂ, ರೈತರೂ, ನಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯವರೂ ರೈತರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸದಿರುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಹ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಆಗ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ತಲೆದೋರಿತು: ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಈ ಜನರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಇನ್ನು ಯಾವುದರ ಮೇಲಿದ್ದೀತು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಇತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆದ್ದವು. ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಏತರಿಂದ ಇವರು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ? ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ? ಅವರಿಗೆ ಪಾಠಗೀಠ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅಥವಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಆಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ?—ಇತ್ಯಾದಿ.

೪. ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿ

ನಾವು ಮಾಸ್ಕೋನಗರವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ, ಜೀವನದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಜನರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ನಾನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಅವರ ಸುಕ್ಕು ಹಿಡಿದ ತೆಳುವಾದ ಮುಖವನ್ನೂ, ಮಬ್ಬು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ನನಗೆ ಮೊದಲು ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಯಭಕ್ತಿಗಳು, ಸಹಾನುಭೂತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟವು. ಆಮೇಲೆ, ಅವರು ಲ್ಯುಬೋವ್‌ಚ್ಕಾಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ಒತ್ತಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳ ಶವವನ್ನು ಕಂಡು ಅಳುತ್ತಿರುವರೋ ಎಂಬಂತೆ, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಾಗ, ನನ್ನ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿಯೂ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವರಿಗೆ ಉಕ್ಕಿದ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಏನೋ ಅಸಹನೀಯವಾದ ಗಡಿಬಡಿಯಾಯಿತು. ನಾವು ನಾವೇ ಆಗಿ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸ್ಮರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ, ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದೆವು. ಅವರು ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮುತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು “ಅವಳು ಹೋದಳು, ಅವಳು ತೀರಿಕೊಂಡಳು—ಅವಳನ್ನು ನಾನಿನ್ನೆಂದಿಗೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಈ ಏಕಮಾತ್ರ ಭಾವವೆಂದು, ನನಗೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿ ನಾವೂ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರೂ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ನಿಂತೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮುಖ ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು, ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮೊದಲು ಅವರು, ಅವರು ಧರಿಸುವ ಉಡುಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು, ಅವರ ಆಸ್ತಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು, ಗುಮಾಸ್ತರು—ಅವರ ಕಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದು, ಅವರ ಬೇಟೆ—ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ನನಗಿದ್ದ ಗೌರವ, ಬೆಲೆಗಳು ಈಗ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಇನ್ನು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್. ಇವರನ್ನು ಅಜ್ಜಿಯವರು ಜ್ಯಾಜ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈತ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ತಮ್ಮ ಗಂಭೀರವೂ ಪರಿಚಿತವೂ ಆದ ಬಟ್ಟದಲೆಯನ್ನು, ಒಂದು ಕೆಂಪುಕೂದಲ ಕುಲಾವಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕೃತಕ ಕೂದಲಿನ ಕುಲಾವಿಯಲ್ಲಿ

ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೈತಲೆಯಿತ್ತು. ಇದು ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮೊದಲು ನಾನು, ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದ ಈ ಸೋಜಿಗವನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನಿಸಿತು.

ನಮಗೂ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಸಹ, ಏನೋ ಅಗೋಚರವಾದ ತಡೆ ಎದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಬರಬರುತ್ತ ಉದ್ದವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಲಂಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅವರು, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಸೋಗು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಷರಾಯಿ-ಕಾಲು ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮೊದಲ ಭಾನುವಾರದ ಭೋಜನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮಿಮಿ ಸೋಗಸಾದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು; ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ರಿಬ್ಬನ್ನುಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ, ನಾವೀಗ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದೆ-ಎನ್ನಿಸಿತು.

೨೯. ಅಣ್ಣ

ನಾನು ವೋಲೊದ್ಯಾನಿಗಿಂತ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಷ್ಟೇ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದೆ. ನಾವು ಆಟ ಪಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗಿರದೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಿರಿಯ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಾನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಇಷ್ಟಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ನಾನು ವೋಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಸಮನಲ್ಲ-ಎಂಬ ಅರಿವಾಗತೊಡಗಿತು. ವೋಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲ್ತೆಯ ಅರಿವಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದರಿಂದ ಅವನು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಸಹ, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದಾದ ಈ ಕಲ್ಪನೆ, ನನ್ನ ಆತ್ಮಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಘಾಸಿಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಆಟಗಳಲ್ಲಿ, ಜಗಳಗಳಲ್ಲಿ, ತಾನು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ-ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ, ಮೇಲ್ಮೈಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವೆಲ್ಲ, ನಾನೂ ಅವನೂ ದೂರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವು ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಂತಹ ನೈತಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ಅವನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಷರಟನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಗ, ನನಗೆ ಅಂಥಾದ್ದು ಇಲ್ಲದದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ನನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಗುರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ಕತ್ತು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ, ಬೇಕೆಂತಲೇ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೇ, ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬ ಭಾವನೆ ನನಗುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ವೇಳೆ ವೋಲೊದ್ಯಾನು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವನು ತಿಳಿದರೂ ತಿಳಿಯದವನಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಈ ವರ್ತನೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸೋದರರು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ, ಯಜಮಾನ-ಸೇವಕ ಇವರ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ-ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಇವರು ಒಬ್ಬರೊಡನೊಬ್ಬರು ಸರಳತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ, ಇವರ ನಡುವೆ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತಹ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ-ಚಲನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಓರೆನೋಟದಿಂದ, ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಆ ಗಂಭೀರವಾದ ಮೌನವಾದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದವರಾರು? ಭಯದಿಂದ-ಅಧೀರತೆಯಿಂದ, ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಆ ಒಂದು ನೋಟದಲ್ಲಿ, ಅದೆಷ್ಟು ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ

ಆಸೆಗಳು, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯ ಬಯಲಾದೀತೆಂಬ ಭಯಗಳು, ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ!

ಆದರೆ, ನನ್ನ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಿಂದ, ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ, ಬಹುಶಃ ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೋಸಹೋಗಿರಬಹುದು. ಬಹುಶಃ, ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ನನಗಿದ್ದಂತಹ ಭಾವನೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಇರಬಹುದು. ಅವನ ಚಿತ್ತಪ್ರೇರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಸರ-ಸರಳತೆ-ಅಸ್ಥಿರತೆಗಳಿದ್ದವು. ವಿವಿಧವಾದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಸಕ್ತಿ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಆತ್ಮ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲಣ ಮಮತೆ ಅವನನ್ನು ಪಿಶಾಚಿಯಂತೆ ಹಿಡಿಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ತಾನೇ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ; ತನ್ನ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ; ಅವನ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ-ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿ-ಅಜ್ಜಿಯವರಲ್ಲಿ ಯಾಚಿಸಿದ. ಆಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಮೇಜನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸುವ ವಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು, ಅವನಿಗೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಮನೆಯ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ; ಅನಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹುಚ್ಚು; ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಓದತೊಡಗಿದ. ಅವನ ಈ ವಿವಿಧವಾದ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿಂದ, ನಾನು, ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟೆ; ಆದರೆ, ಅವನ ಹೆಚ್ಚೆಯನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸಲು ನನ್ನ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ನಾನಿನ್ನೂ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿ ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ನನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದೆ. ನನಗೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾನಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅಸೂಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದದು, ನಾವು ಜಗಳವಾಡಿದಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ತೀರ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ಅವನ ಸಂತೋಷ, ಸರಳತೆ, ಹಾಗೂ ಉದಾತ್ತವಾದ ನಡತೆಗಳು. ಅವನ ನಡತೆ ಚಿನ್ನಾಕ್ಷಿಂಧೆ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೂ, ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ, ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಸಕ್ತಿ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಅವನ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಖಾಲಿ ಸೀಸೆಯನ್ನು ಒಡೆದುಹಾಕಿದೆ.

ಅದೇ ತಾನೆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ, ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಅವನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಡೆಸಿದ್ದ ನಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ.

“ನನ್ನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ನಿನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟವರಾರು? ನನ್ನ ಆ ಪುಟ್ಟ ಸೀಸೆಯಲ್ಲಿ? ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ-”

ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನಾನು,

“ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕೈಚಾರಿ ಬಿದ್ದು ಒಡೆದುಹೋಯಿತು! ಆದ ನಷ್ಟವೇನು?” ಎಂದು.

“ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟೀಯ, ಜೋಕೆ!” ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನು, ಸೀಸೆಯ ಒಡೆದ ಚೂರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದುಃಖದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಅವನ್ನು ಜೋಡಿಸತೊಡಗಿದ.

“ಸರಿ, ಆದರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ! ಅದು ಒಡೆದು ಹೋಯ್ತು-ಹೋಯ್ತು ಅಷ್ಟೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಗಾಡಿರರೆ ಏನು ಉಪಯೋಗ?”

-ಎಂದು, ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಕ್ಕೆ.

“ಓ! ನಿನಗೆ ಅದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣದಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು” ಎಂದು ತಂದೆಯವರಂತೆಯೇ ಭುಜ ಚಿಮ್ಮಿ,

“ನೀನು ನನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿ, ಆಮೇಲೆ ನಗುತ್ತಿ ನೀನೆಂಥಾ ಕೆಟ್ಟ ಪೋರೆ!”-ಎಂದ.

“ನಾನು ಚಿಕ್ಕವ ನಿಜ; ಆದರೆ ನೀನು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಂಕ!”

“ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಜಗಳವಾಡೋಕೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗು!” ಎಂದು, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತಳ್ಳಿದ.

“ನನ್ನನ್ನು ತಳ್ಳಬೇಡ!”

“ಹೋಗಾಚೆ!”

“ನನ್ನನ್ನು ತಳ್ಳಬೇಡಾಂತ ಹೇಳಿದೆ!”

ನಾನು ಮೇಜಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ನನ್ನ ತೋಳು ಹಿಡಿದು ಮೇಜಿನಿಂದ ದೂರ ಎಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ನಾನು ಮೇಜಿನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆ. ಮೇಜು ಅಲುಗಾಡಿ, ಅದರ ಮೇಲಿದ್ದ ಗಾಜಿನ ಮತ್ತು ಪಿಂಗಾಣಿಯ ಅಲಂಕಾರ ವಸ್ತುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿದ್ದವು.

“ಹಾ! ಮುಗಿತು! ಧೂ! ನೀನೊಂದು ಅಸಹ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ!”

-ಎಂದು ಕೂಗಿ, ವೊಲೊದ್ಯಾ, ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದೆ.

ನಾನು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತ-

“ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದುಹೋದ ಹಾಗೆ! ಪುನಃ ಸೇರದ ಹಾಗೆ ಜಗಳವಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.”

-ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಅಂದು ಸಂಜೆಯತನಕ ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಖ ಎತ್ತಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು

ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಇಡೀ ದಿನ ಏನೂ ಮಾಡಲೂ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿತ್ತು, ವೋಲೊದ್ಯಾನ ವರ್ತನೆ. ಅವನು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ, ಮತ್ತು ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ, ಎಂದಿನಂತೆ ಹುಡುಗಿಯರ ಕೂಡ ಹರಟೆ ಹೊಡೆದು ನಕ್ಕು ನಲಿದಾಡಿದ.

ಪಾಠದ ಸಮಯಲ್ಲಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪಾಠ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಅಣ್ಣನೊಡನೆ ಒಬ್ಬನೇ ಇರಲಾರದಷ್ಟು ಭಯ, ಗಡಿಬಿಡಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಪರಿತಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೆ. ಸಂಜೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಾಠವಾದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೊಠಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೆ. ನನಗೆ ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ, ಅವನ ಮುಂದೆ ಹಾದು ಹೋದಾಗ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಮ್ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವೋಲೊದ್ಯಾನ ತನ್ನ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ; ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ, ಸರಳವಾಗಿ, ಆದರೂ, ಅವಹೇಳನಕರವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕು, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಂಧಿಸಿದವು. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಮತ್ತು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಕಂಡೆ. ಆದರೂ, ನನಗಿಂತ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಯಾವುದೋ ಭಾವನೆಯೊಂದು, ನಾನು ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಅವನು, ಉದ್ದೇಗ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಇಲ್ಲದ, ಪೂರ್ಣಸರಳವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, “ನಿಕೊಲೆಂಕಾ! ನೀನು ಕೋಪದಲ್ಲಿರುತ್ತ ಬಹಳ ಕಾಲವಾಯಿತು. ನಿನಗೆ ಕೋಪ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು”-ಎಂದ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕಡೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಚಾಚಿದ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮೇಲಮೇಲಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕುತ್ತ ಉಕ್ಕುತ್ತ, ಅದರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ನಾನು ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದಂತಾದೆ. ಹೀಗಾದುದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ; ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ನೀರು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ನಾನು ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು,

“ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ವಿಷಾದಪಡುತ್ತೇನೆ, ವೋಲೊದ್ಯಾನ”-ಎಂದೆ.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಏಕೆ ಬರಬೇಕೋ ಅರ್ಥವಾಗದವನಂತೆ, ಅವನು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡತೊಡಗಿದ.

೬. ಮಾಷಾ

ನನ್ನ ಅನೇಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದುದು ನಿಜವಾದರೂ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ನಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಹೆಣ್ಣು ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ, ಅವಳೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು, ಬಹುಶಃ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಅವಳು ಕಾರಣಳಾಗಬಹುದು-ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆ.

ನನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ನಿಲುಕುವ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಾಷಾ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ನೆನಪಿದೆ. ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುವ ಕ್ಷಣದವರೆಗೆ-ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ- ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಮಾಷಾಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವಳು ತುಂಬ ಚೆಲುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು; ಆದರೆ, ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನ ಅತಿವ್ಯಾಮೋಹದ ಕಾಲದ, ಮನಮೋಹಕವೂ ವಂಚಕವೂ ಆದ ನೆನಪಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಯಾವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: ಅವಳ ಮೈಚರ್ಮ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಬಿಳುಪು ವರ್ಣದ್ದಾಗಿತ್ತು; ಅವಳ ದೇಹ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು; ಅವಳು ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು, ನನಗೆ ಆಗ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದ ದಿಜ್ಞಾಡ ಕ್ಷಣಗಳು ಕೆಲವಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಕ್ಷಣಗಳು ನನಗೆ ಆಗಾಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅಥವಾ, ಯಾವುದಾದರೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ರಾಗವನ್ನು ಆಲಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅಥವಾ, ಶಾಯಿ ಹತ್ತಿದ ಬೆರಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಒರಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಂಥ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಅಂಥ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೈ ಮೇಲಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವಂತಹ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನರಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ, ನಾನು ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕೆಲವು

ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನಿಳಿದು ಮಧ್ಯಹಂತದ (landing) ಮೇಲೆ ನಿಂತೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೆರನ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಮೆದುಮೋಜ (slipper) ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಯಾರೋ, ಮೇಲಿನ ಹಂತವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕಾಲುಸಪ್ಪಳ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿತು; ಮತ್ತು ಮಾಷಾಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು!

“ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ನೀನು ನೋಡು ಹೋಗು! ಮಾರ್ಯಾ ಇವನೋವ್ವಾ ಬಂದರೆ ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾರು?”

“ಓ! ಅವರು ಬರೋಲ್ಲ” ಎಂದು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ದನಿ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆಮೇಲೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಏನೋ ಸದ್ದಾಯಿತು.

“ಏಯ್! ತೆಗೆ ಕೈ! ಪುಂಡ!” ಎಂದು, ಮಾಷಾ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹಾದು ಓಡಿಹೋದಳು. ಅವಳ ತಲೆಯ ಮುಸುಕು ವಸ್ತ್ರ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಓರೆಯಾಗಿ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಅವಳ ತುಂಬಿದ ಬಿಳಿ ಕೊರಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಆದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ವರ್ಣಿಸಲಾರೆ. ಆದರೆ, ಬಹು ಬೇಗ ನನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ವೊಲೊದ್ಯಾನ ವಿಚಿತ್ರ ತುಂಟ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಸಹಾನುಭೂತಿಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿತು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದ್ದದ್ದು, ಅವನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸಂತೋಷಕರವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಬಂದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದರಿಂದ. ಮತ್ತೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ, ನಾನೂ ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸತೊಡಗಿದೆ.

ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯದ ಹಂತದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಇನ್ಯಾವ ಯೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಮೇಲಿಂದ ಕಿಂಚಿತ್ ಚಲನೆಯ ಸದ್ದೇನಾದರೂ ಕೇಳಿಬಂದನೋ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಯಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದೆ ಅಮಿತು, ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ, ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಂತೆ ಹೊಂಚುತ್ತ, ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಬರುವ ಗುಜು ಗುಜು ಶಬ್ದವನ್ನಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ, ಮಹಡಿ ಹತ್ತಿ ಹೋಗಿ ನಾನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನಂತೆ ಮಾಷಾಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಯೋಚನೆ ತೋರಿತು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು

ಏನುಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅಗಲವಾದ ಮೂಗು-ಕೆದರಿದ ಕೂದಲುಳ್ಳ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕು? ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಷಾ ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ “ಎಂಥಾ ಹಿಂಸೆ! ನೀನೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಗೋಳು ಹೊಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿ? ಹೋಗಾಚಿ ಪೋರ! ನೋಡು, ನಿಕೋಲಾಯ್ ಪೆತ್ರೋವಿಚ್ ಎಂದಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಹುಚ್ಚಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೇನು?” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿಕೋಲಾಯ್ ಪೆತ್ರೋವಿಚ್ ಹಂತದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನೆಂದೂ ಪೋರ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಲು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಭಾವತಃ ನಾನು ಲಜ್ಜಾಭಾವದವನಾಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕುರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿದ್ದ ನಿಶ್ಚಿತೆಯಿಂದ, ಈ ಲಜ್ಜಾಭಾವ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದು, ನನಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಅವನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ಆಕರ್ಷಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನಾಕರ್ಷಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

ನನ್ನ ಅತಿಯಾದ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವು, ನಾನು ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿತ್ತು; ಆದಕಾರಣ, “ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹುಳಿಯಾಗಿದೆ” ಎಂಬ ಅಭಾವ ವೈರಾಗ್ಯದ ಭರವಸೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡೆ; ಅಂದರೆ, ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಬಾಹ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಶಃ ನಾನು ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತಿದ್ದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಸುಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಮತ್ತು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತನಾಗಿರಲು, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು-ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

೭. ತೋಟಾ

“ಅಯ್ಯೋ! ದೇವರೇ! ಮದ್ದಿನ ಪುಡಿ! ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಯಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರೇನು?”

—ಎಂದು, ಭಯದಿಂದ ಏದುತ್ತ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡಳು, ಮಿಮಿ.

ಆಮೇಲೆ ವರ್ಣಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಗಂಭೀರ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಅವಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೂರವಿರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚದುರಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ತೋಟಾದ ಬಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ ನಡೆದು, ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಯಬಹುದಾದ ಅಪಾಯವನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗೇಣಿಸಿ, ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ತುಳಿಯತೊಡಗಿದಳು. ಅಪಾಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಯಿತೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಮಿಖೇಯ್—ಅನ್ನು ಕರೆದು, ತೋಟಾದ ಮದ್ದಿನ ಪುಡಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಆದಷ್ಟು ದೂರ—ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ, ನೀರಿಗೆ ಎಸೆಯುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅನಂತರ, ತನ್ನ ಕುಲಾವಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬೈರಕುಖಾನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಳು. ಹೋಗುತ್ತ “ಅವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ!—ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಗೊಣಗಿದಳು.

ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ತಂದೆಯವರು ಬಂದು, ನಾವು ಅವರ ಕೂಡ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆಗಲೆ ಮಿಮಿ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗಂಭೀರ ಅಧಿಕಾರ ಮುಖಭಾವದಿಂದ, ಬೆದರಿಕೆಯ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಏನೋ ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಅದು ತೋಟಾ ಆಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಆಗಲೇ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಹೋಗಿತ್ತೆಂದೂ, ನಾನು ಊಹಿಸಿದೆ.

ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಮಿಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿಬ್ಬರಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬಳು ಗಾಝಾ. ಇವಳೊಬ್ಬ ಊಳಿಗದ ಹೆಣ್ಣು. ಅವಳ ಕೆಂಪೇರಿದ ಕೋಪದ ಮುಖದಿಂದಲೇ, ಅವಳು ತೀರ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದಳೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು, ಡಾ|| ಬ್ಲುಮೆಂಥಾಲ್ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ದೇಹದ, ಸಿಡುಬು ಕಲೆ ಮುಖದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ತಲೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಗಂಭೀರವಾದ ಮತ್ತು ಸಂತ್ಯೆಸುವ

ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಗಾಞಾಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ವಯಂ ಅಜ್ಜಿಯವರು, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಓರೆಯಾಗಿಯೇ ಕುಳಿತು, ಇಷ್ಟೀಟಿನಲ್ಲಿ “ತಾಳ್ಮೆ” ಆಟದ ಎಲೆಗಳನ್ನು “ಪ್ರವಾಸಿ” ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಿತಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದರ ಸೂಚನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಹು ಗೌರವದಿಂದ ಅವರ ಕೈಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು,

“ಈ ದಿನ ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ತಾಯಿ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದಿರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀನಿ-ಪ್ರಿಯಬಂಧುವೇ. ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಬಯಕೆ.” ತಂದೆಯವರು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಷ್ಟು ಅಸಂಗತ ಅವಮಾನಕರವಾಗಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೂ ಆಗಿತ್ತೆಂದು, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ ಧ್ವನಿ ಸೂಚಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಅಜ್ಜಿಯವರು ಗಾಞಾಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ನನಗೊಂದು ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಅವಳು, ಅವರ ಕುರ್ಚಿಯ ಕೈಪಿಡಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ತುಷಾರ ಶುಭ್ರವಾದ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, “ನಿಮಗದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದಳು.

“ಅದು ಕೊಳಕಾಗಿದೆ; ಬೇರೊಂದು ಶುಭ್ರವಾದ್ದನ್ನು ಕೊಡು” ಎಂದರು, ಅಜ್ಜಿ.

ಗಾಞಾ, ಉಡುಪಿನ ಬೀರೂ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಡ್ರಾಯರನ್ನು ಎಳೆದು, ಕೂಡಲೆ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ರಭಸದಿಂದ ಬಡಿದಳು. ಕೊಠಡಿಯ ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲ ಝುಣ ಝುಣ ಎಂದವು. ಅವಳು ಬಡಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಅಜ್ಜಿಯವರು ಬೆದರಿಕೆಯ ನೋಟದಿಂದ ಸುತ್ತ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರು ಮತ್ತು ದಾಸಿಯ ಚಲನಗಳನ್ನು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಞಾ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ನನಗೇನೋ ಅದು ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ತೋರಿತು. ಅಜ್ಜಿಯವರು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನನ್ನ ನಶ್ವದ ಪುಡಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಅರೆಯುತ್ತಿ?”

“ಸಮಯವಿದ್ದಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಏನಂದೆ?”

“ಈ ದಿನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಹೆಣ್ಣೇ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ನಾನೇನು ಅಳೋದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಣಗಿದಳು, ಗಾಷಾ.

ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರು ಅವಳ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸಿ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕೋಪ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಕೂಡಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಗಡಿಯಾರದ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

ಗಾಷಾ ಇನ್ನೂ ಗೋಣಗುತ್ತಲೇ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ತಂದೆಯವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ನೋಡಿರಿ, ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಂದಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ”-ಎಂದರು.

ಈ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ನಡತೆಯಿಂದ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡಿದ್ದ ತಂದೆಯವರು, “ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ನಶ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಅರೆದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

“ನಿಮಗೆ ವಂದನೆಗಳು-ಆದರೆ ಬೇಡ. ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವಂತೆ ನಶ್ಯವನ್ನು ಅರೆಯುವವಳು ಅವಳೊಬ್ಬಳೇ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ-ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಅಷ್ಟು ಉದ್ಭಟನ ತೋರಿಸುವುದು” ಎಂದು, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ತಡೆದು ಅನಂತರ, “ಈ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದರು, ಗೊತ್ತೇನು?” ಎಂದರು.

ತಂದೆಯವರು ಗೌರವಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಅಜ್ಜಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು.

“ಹೌದು, ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಡುವುದು ಅಲ್ಲಿದೆ; ಇವರಿಗೆ ತೋರಿಸು, ಮಿಮಿ” ಎಂದು ಮಿಮಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ತಂದೆಯವರು ತೋಟಾವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು,

“ಇದೇನು-ಖಾಲೀ ತೋಟಾ, ಅಷ್ಟೇ! ಇದು ಅಪಾಯಕರವಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ” ಎಂದರು.

“ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೂ ಪೂರ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೆ”-ಎಂದರು, ಅಜ್ಜಿ.

“ನರಗಳು! ನರಗಳು!” ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದರು, ಡಾಕ್ಟರು.

ಕೂಡಲೆ ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

“ನಿಮಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು? ಇಂಥಾದ್ದನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹುಡುಗಾಟವಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ?”-ಎಂದರು.

“ನೀವು ಕೇಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವರನ್ನಲ್ಲ; ಅವರ ಜ್ಯಾಜನ-ಅವನು ಏನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡೋದೊಂತೆ” ಎಂದು, ಜ್ಯಾಜ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು, ಅಜ್ಜಿ.

“ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಾವೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಮದ್ದಿನ ಪುಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು- ಅಂತ ಪೊಲ್ಡೆಮಾರ್ ಹೇಳಿದ”-ಎಂದಳು, ಮಿಮಿ.

“ನೋಡಿದಿರಾ, ಅವನು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವನು! ಸರಿ, ಈಗ ಅವನಲ್ಲಿ-ಅವನ ಹೆಸರೇನು-ಆ ಜ್ಯಾಜ? ಅವನನ್ನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿ” ಎಂದರು, ಅಜ್ಜಿಯವರು.

“ಅವರು ಯಾರನ್ನೋ ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತಂತೆ. ನಾನವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟೆ”-ಎಂದರು, ತಂದೆಯವರು.

“ಅದಲ್ಲ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ನಿಮ್ಮವು, ನನ್ನವಲ್ಲ. ನೀವು ನನಗಿಂತ ತಿಳಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡಲು ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ,-ಒಬ್ಬ ಆಪ್ತ ಸೇವಕ ಜರ್ಮನ್ ಹಳ್ಳಿಗನನ್ನಲ್ಲ-ಹೌದು, ಅವನೊಬ್ಬ, ಮುಠಾಳ ಹಳ್ಳಿಗ. ಅವನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆ ಮತ್ತು ಟೈರೋಲೀಯ ಪದಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಕಲಿಸಲಾರ. ಮಕ್ಕಳು ಟೈರೋಲೀಯ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಶ್ಯಕವೇನು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈಗ ಈ ವಿಚಾರ ಯಾರೂ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ, ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು”-ಎಂದರು, ಅಜ್ಜಿಯವರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ “ಈಗ” ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಅರ್ಥ ಸೂಚಿತವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಸ್ಮರಣೆಗಳು ಎದ್ದಿದ್ದವು. ಅವರು ನೋಟವನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಚಿತ್ರವಿದ್ದ ತಮ್ಮ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ತಂದೆಯವರು, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಮಾತಿಗೆ ಅವಸರದಿಂದ,

“ನಾನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಬಹಳ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಸಹ ಇದ್ದೆ. ಒಳ್ಳೇದು, ಈಗ ಹಲವು ಪಾಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸೇಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡೋಣವೇನು?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ನೀವು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ”

-ಎಂದರು ಅಜ್ಜಿಯವರು. ಈಗ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಅಸಮಾಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. “ಸೇಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು. ಒಳ್ಳೆ ಮನೆತನದ ಮಕ್ಕಳ ನಡತೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಿರುಗಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಆಪ್ತ ಸೇವಕರಂತೂ ಅಲ್ಲ” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದರು.

“ನಾಳೆ ಅವರ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು, ತಂದೆಯವರು.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಈ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆದು ಎರಡು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತರುಣ ವಯಸ್ಸಿನ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮೋಜುಗಾರನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು.

೮. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಚರಿತ್ರೆ

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತೊರೆದು ಹೋಗುವ ದಿನದ ಹಿಂದಿನ ಸಂಜೆ, ಹೊತ್ತು ಮೀರಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ಕೆಂಪು ಕುಲಾವಿಯನ್ನೂ ಮೆತ್ತೆ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ ನಿಂತು, ತಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ರೀತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬಿಗುಮಾನದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು; ಅವರು ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟಪಡದೆ ದೂರವಿರಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲು ಸಹ, ನಾನು ಅವರ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ಗುರುಕಾಯಿಸಿ ಓರೆ ನೋಟ ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಾವು ನಿರತರಾದರು. ನಾನು ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದೆ; ಹಿಂದೆ ಇದನ್ನು ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಈಗ ನನಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈಯುವುದಿಲ್ಲ, ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, -ಈಗ ನಮಗೂ, ಅವರಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ, ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ-ಅವರ ಅಗಲುವಿಕೆಯ ನೆನಪನ್ನು ಒತ್ತಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದನ್ನು ತೋರದಿದ್ದು ನನಗೆ ದುಃಖಕರವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು, ನನಗೆ. ಅವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ “ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಡಿ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್” ಎಂದೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿ ಆಮೇಲೆ ಬೇರೆಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಕಡೆ ಎಸೆದ ಆ ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ನೋಟದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೋಚರವಾದದ್ದು, ನಿಜವಾದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ದುಃಖವೇ ಹೊರತು, ಅವರ ಶೀತಲಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ನಾನು ವಿವರಿಸಿದ್ದ ಅವರ ಅಲಕ್ಷ್ಯವಲ್ಲ.

ಬಾಗಿದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಎತ್ತರಕ್ಕೂ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಂತು, ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, “ದೇವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತೆ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಇಷ್ಟ ನೆರವೇರುವಂತಾಗಲಿ” ಎಂದು, ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ಅಕುಟಲ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, “ಹೌದು, ನಿಕೊಲೆಂಕಾ, ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ದುಃಖಿಯಾಗಿರುವುದೇ ನನ್ನ ಹಣೇಬರಹ. ನಾನು ಮಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಪ್ರತಿಫಲ

ಕೆಟ್ಟದೇ ಆಗಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರತಿಫಲ ಇರುವುದು ಇಲ್ಲಲ್ಲ, ದೂರ-ಅಲ್ಲಿ” ಎಂದು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೈತೋರಿ ಹೇಳಿ, “ನನ್ನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಟ್ಟ ಪಾಡೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದದ್ದೇ ಆದರೆ ಏನನ್ನುವಿಯೋ! ನಾನು ಜೋಡು ಹೊಲಿಯುವವನಾಗಿದ್ದೆ, ಸೈನಿಕನಾಗಿದ್ದೆ, ಬೋಧಕನಾಗಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ಏನೂ ಅಲ್ಲ; ದೇವಪುತ್ರನಂತೆಯೇ ನನಗೂ ತಲೆ ಇಡಲು ಎಲ್ಲೂ ಇಷ್ಟು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿ, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ಈಗ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ, ಕೇಳುವವರ ಮೇಲೆ ಗಮನವೇ ಇಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ತೃಪ್ತಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವುದಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು, ಮೌನವಾಗಿ ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವರ ದಯಾಮಯವಾದ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡತೊಡಗಿದೆ. ಅವರು,

“ನೀನೇನು ಮಗುವಲ್ಲ-ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ನಾನು ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಹಿಸಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ, ಮಕ್ಕಳಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದ ನಿಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ನೀವು ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ”-ಎಂದರು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಮೊಳಕೈಯನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಊರಿದರು; ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ನಶ್ಯವನ್ನು ಏರಿಸಿದರು; ಅನಂತರ, ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತ, ನಮಗೆ ಹೇಳಿ ಬರೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ, ಸಮನಾದ, ಕಂಠಸ್ಥವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಹು ಭಾವಪರವಶತೆಯಿಂದ,

“ನಾನು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ದುಃಖಿಯಾಗಿದ್ದೆ” ಎಂದರು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನನಗೆ ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಮಾತುಗಳು ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನುಳಿದು, ಉಳಿದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪದಶಃ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಅದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿತ್ತೋ, ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಂಟಿ ಬಡಕ ಜೀವನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಲ್ಪನಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿತ್ತೋ ಅಥವಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದರೋ, ನಾನು ಇಂದಿಗೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಕಡೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಯ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಪಾರವಾದ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು;

ಇದು ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದವನ್ನೇ ಕೊಡದಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರ ಕಥೆಯ ಸತ್ಯತೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಕಾವ್ಯಮಯವಾದ ವಿವರಣೆಗಳೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

“ನನ್ನ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಮ್ಮೆರ್‌ಬ್ಲಾಟ್ ಕೌಂಟಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ರಕ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ವಿವಾಹವಾದ ಆರು ವಾರಗಳ ತರುವಾಯ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಪತಿ (ನಾನು ಅವರನ್ನು ಡ್ಯಾಡೀ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ) ಸೊಮ್ಮೆರ್ ಬ್ಲಾಟ್ ಕೌಂಟಿನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ರೈತನಾಗಿದ್ದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಹೊತ್ತ ಅವಮಾನವನ್ನು ಮರೆಯಲಾರದವರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಜೊಹಾನ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಪುಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಸೋದರಿಯರಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತನಾಗಿದ್ದೆ! ಜೋಹಾನ್ ಏನಾದರೂ ಅವಿವೇಕ ಮಾಡಿದಾಗ ‘ನನಗೆ ಆ ಹುಡುಗ ಕಾರ್ಲೊ ಇಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಶಾಂತಿ ಇಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು, ನನ್ನ ಡ್ಯಾಡಿ. ಬೈಗಳು, ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದುದು ನನಗೆ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯರು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಡ್ಯಾಡಿ ‘ಕಾರ್ಲೊ ಎಂದಿಗೂ ವಿಧೇಯನಾದ ಹುಡುಗನಾಗುವುದಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಲೂ ಬೈಗಳು, ಶಿಕ್ಷೆ-ನನಗೆ.

“ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯವಳಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಆಕೆ ‘ಕಾರ್ಲೊ, ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಾ’ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ‘ಬಡಪಾಯಿ-ಅದೃಷ್ಟಹೀನ ಕಾರ್ಲೊ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಇನ್ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನಿಂದ ಒಂದೇ ಒಂದನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾಳೆ.-ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಗೌರವವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರು. ದೇವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಅವಳ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ನಾನು ಕಮ್ಯುನಿಯನ್ನಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಾದಾಗ, ಅಮ್ಮ ‘ಗಸ್ಪಾವ್, ಈಗ ಕಾರ್ಲೊ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಮುಂದೆ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡೋಣ?’ ಎಂದು ತಂದೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಡ್ಯಾಡಿ ‘ನನಗೇನೂ ತೋಚುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದರು. ‘ಹಾಗಾದರೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೆರ್ ಷೂಲ್ಟ್ಸ್ ಬಳಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕಳಿಸೋಣ. ಅವನು ಮೊಚ್ಚೆ ತಯಾರಕನಾಗಲಿ’ ಎಂದಳು, ನನ್ನ ತಾಯಿ. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಆ ಮೊಚ್ಚೆ ತಯಾರಕ ಯಜಮಾನನ ಕೂಡ ಆರು ವರ್ಷ ಏಳು ತಿಂಗಳುಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದೆ.

ಯಜಮಾನ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು, 'ಕಾರ್ಲ್ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಾರ; ಅವನು ಬೇಗನೇ ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ ಕೆಲಸಗಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ' ಎಂದ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಒಂದು, ದೇವರ ತೀರ್ಮಾನವೇ ಒಂದು. ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದ ಸೈನ್ಯ ಶೇಖರಣೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು. ಹದಿನೆಂಟರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳೊಳಗಿದ್ದು ಸೇವೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದವರೆಲ್ಲ, ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು.

“ತಂದೆಯವರೂ, ತಮ್ಮ ಜೋಹಾನನೂ, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ಬಂದರು. ಸೈನಿಕನಾಗುವುದು ಯಾರು-ಆಗದಿರುವುದು ಯಾರು-ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಚೀಟಿ ಎತ್ತಲು ಹೋದೆವು. ಜೋಹಾನ್ ಎತ್ತಿದ ಚೀಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಸೈನಿಕನಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಎತ್ತಿದ ಚೀಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸೈನಿಕನಾಗುವ ಒತ್ತಾಯ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಡ್ಯಾಡಿ, 'ನನಗೊಬ್ಬನೇ ಮಗ ಇದ್ದದ್ದು. ಈಗ ನಾನವನನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು!' ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದರು.

“ನಾನು ಅವರ ಕೈಹಿಡಿದು 'ಹಾಗೇಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಡ್ಯಾಡಿ? ನನ್ನ ಕೂಡ ಬನ್ನಿ-ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ' ಎಂದೆ. ಡ್ಯಾಡಿ ಬಂದರು. ನಾವು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಪಾನೀಯ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು 'ನಮಗೆ ಎರಡು ಮಗ ಬೀಯರನ್ನು ಕೊಡಿ' ಎಂದೆ. ಬಂದ ಬೀಯರನ್ನು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕುಡಿದೆವು; ಜೋಹಾನನೂ ಕುಡಿದ. ಅನಂತರ ನಾನು,

“ಡ್ಯಾಡಿ, ನಿಮಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ-ಅವನನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು-ಅಂತ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾರಲೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಜೋಹಾನ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ; ನಾನು ಸೈನಿಕನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಲ್ ಬೇಡದನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ಲ್ ಸೈನಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ” ಎಂದೆ.

“ನೀನೀಗ ಸತ್ಯಸಂಧ ಕಾರ್ಲ್” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಡ್ಯಾಡಿ ನನಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟರು.

“ಹೀಗೆ ನಾನು ಸೈನಿಕನಾದೆ.”

೯. ಹಿಂದಿನದು ಮುಂದುವರಿದದ್ದು

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ, “ಅದು ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು, ನಿಕೊಲೆಂಕಾ. ಆಗ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಬದುಕಿದ್ದ, ಅವನು ಜರ್ಮನಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ರಕ್ತದ ಕಡೆಯ ತೊಟ್ಟಿನವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದವು.

“ನಾನು ಅಲ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದೆ, ಆಸ್ಪರ್ ಲಿಟ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದೆ, ವ್ಯಾಗ್ರೋಮ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದೆ.”

ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, “ನೀವೂ ಹೋರಾಡಿದಿರಾ? ನೀವೂ ಜನರನ್ನು ಕೊಂದಿರಾ?”—ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆತಂಕವನ್ನು ನೀಗಿದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದರು:

“ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗೆನೇಡಿಯರ್, ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಉರುಳಿಬಿಟ್ಟ. ನಾನು ನನ್ನ ಕೋವಿಯೊಡನೆ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನಿಕ ತನ್ನ ಕೋವಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಟು ‘ಕರುಣೆ!’ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟೆ.

“ವ್ಯಾಗ್ರೋಮ್ ಬಳಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್, ನಮ್ಮನ್ನು ದ್ವಿಪಕ್ಷಿ ಅಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿಟ್ಟಿದ. ನಮಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹಾದಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಆಹಾರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊಳಕಾಲುಬೀಜ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದವು.

“ಆ ಘಾತುಕ ನೆಪೋಲಿಯನ್, ನಮ್ಮನ್ನು ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿಯದೆ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಿಡದೆ ಗೋಳಾಡಿಸಿದ.

“ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ, ದೇವರ ದಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಒಂದು ಕೋಟಿಗೆ ಒಯ್ದರು. ಆಗ ನಾನು ಒಂದು ನೀಲಿ ಷರಾಯಿ ಧರಿಸಿದ್ದೆ; ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಸಮವಸ್ತ್ರವಿತ್ತು (Uniform) ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಡ್ಯಾಡಿ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹದಿನೈದು ಥೇಲರು (Thalers ಜರ್ಮನ್ ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯ) ಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ ಗಡಿಯಾರ ಇದ್ದವು. ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನಿಕ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನ್ನಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ಒಳ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿ ಹೊಲಿದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮೂರು ಡಕೆಟ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಅವು ಯಾರಿಗೂ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ನನಗೆ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲವಿರಲು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಬಂತು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕಾವಲಿದ್ದ ಸಾರ್ಜೆಂಟ್‌ನನ್ನು ಕುರಿತು ‘ಅಯ್ಯಾ, ಸಾರ್ಜೆಂಟ್ ಮಹಾಶಯ, ಇದೊಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಹಬ್ಬ, ನನಗೆ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸುಂಟಾಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಎರಡು ಸೀಸೆ ಮದೀರಾ ಮದ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಡಿಯೋಣ’ ಎಂದೆ. ಸಾರ್ಜೆಂಟ್ ‘ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು’ ಎಂದ. ಅವನು ಮದೀರಾವನ್ನು ತಂದು, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಕುಡಿದಾಗ, ನಾನು ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು, ‘ಅಯ್ಯಾ, ಸಾರ್ಜೆಂಟ್, ನಿನಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇದ್ದಾರೆಯೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ, ‘ಇದ್ದಾರೆ’ ಎಂದ, ಅವನು. ನಾನು ‘ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಿಲ್ಲ; ನಾನು ಜೀವದಿಂದಿದ್ದೇನೆಯೇ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮೂಳೆಗಳು ಒದ್ದೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ—ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಅವರು ಅರಿಯರು. ಓ ಸಾರ್ಜೆಂಟ್, ನನ್ನ ಒಳ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಎರಡು ಡಕೆಟ್‌ಗಳು ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು, ನೀನು ನನ್ನ ಉಪಕಾರಿಯಾಗು, ನನ್ನ ತಾಯಿ ತಾನು ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೂ ನಿನಗಾಗಿ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ’ ಎಂದೆ.

“ಸಾರ್ಜೆಂಟ್ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮದೀರಾವನ್ನು ಕುಡಿದು ‘ಹೆರ್‌ಮಾಯೆರ್, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನಿನಗಾಗಿ ಅಪಾರ ಕನಿಕರಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನೊಬ್ಬ ಖೈದಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಸೈನಿಕ’ ಎಂದ. ನಾನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಡಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತ ‘ಹೆರ್ ಸಾರ್ಜೆಂಟ್!’ ಎಂದು ಬೇಡಿದೆ.

“ಆಗ ಸಾರ್ಜೆಂಟ್, ‘ನೀನು ಬಡವ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮಲಗಲು ಹೋದಾಗ ನೀನು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಒಂದು ಬಕೆಟ್ಟು ಬ್ರಾಂದಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಡು. ಅವರು ಕುಡಿದು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಹರೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದ.

“ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ನಾನು ಬಕೆಟ್ಟು ಬ್ರಾಂದಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೆ. ಸೈನಿಕರು ಅದನ್ನು ಕುಡಿದು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು, ನನ್ನ ಬೂಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಹಳೆಯ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ಬಾಗಿಲಿಂದಾಚೆ ಹೋದೆ. ಗೋಡೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಆಚೆಗೆ ಹಾರಲು ಅದರ ಬಳಿ ಹೋದೆ; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿತ್ತು. ಕಡೆಯದಾಗಿ, ನನಗೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೇಟಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ.

“ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಹರೆಯ ಸೈನಿಕ, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ‘ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೋಗೋದು?’ ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ‘ಯಾರಲ್ಲಿ?’ ಎಂದ. ಆಗಲೂ ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೇ ಬಾರಿಗೆ ಅವನು ‘ಯಾರಲ್ಲಿ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನಾನು ಓಡಿದೆ; ಓಡಿ, ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿ, ಈಜಿಕೊಂಡು ಆಚೆಯ ದಡವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪುನಃ ಓಡತೊಡಗಿದೆ.

“ರಾತ್ರೆಯಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿದೆ. ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಪತ್ತೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಭಯವಾಗಿ, ಅವಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ರೈ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೋಣಕಾಲಾರಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ತಂದೆಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋದ.

“ಸಂಜೆ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಲು ಎದ್ದು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗತೊಡಗಿದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಎರಡು ಕಠಿಣ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಭಾರೀ ಜರ್ಮನ್ ವ್ಯಾಗನ್ನು, ಹಿಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಸಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಇದ್ದ. ಅವನು ಒಂದು ಪೈಪನ್ನು ಸೇದುತ್ತ ನನ್ನ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ವ್ಯಾಗನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗಲೆಂದು ನಾನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ನಿಧಾನವಾದಾಗ ಗಾಡಿಯೂ ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ನನ್ನನ್ನೇ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ನಾನು ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಗಾಡಿಯೂ ವೇಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಡಿಯ ಮನುಷ್ಯ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟ ನೋಟವನ್ನು ತೆಗೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೆ; ಆ ಮನುಷ್ಯ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ ‘ಅಯ್ಯಾ ಯುವಕ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ‘ನಾನು ಫ್ರಾಂಕ್‌ಫರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದೆ. ಅವನು “ನನ್ನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿದೆ, ಕೂತುಕೋ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಯ್ದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದ. ನಾನು ಗಾಡಿಯನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತೆ. ಆಗ ಅವನು ‘ನೀನು ಬರೀ ಕೈಯಲ್ಲೇಕೆ ಇದ್ದೀಯೆ? ನೀನೇಕೆ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ? ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳೇಕೆ ಕೆಸರಾಗಿವೆ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ನಾನು, ‘ನಾನೊಬ್ಬ ಬಡವ; ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆ, ಅದಕ್ಕೇ ಬಟ್ಟೆ, ಕೆಸರಾಗಿವೆ’ ಎಂದೆ. ‘ಯುವಕ, ನೀನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಈಗ ರಸ್ತೆ ಒಣಗಿದೆ’ ಎಂದ, ಅವನು.

ನಾನು ಮೌನವಾಗಿದ್ದೆ.

“ನನಗೆ ಪೂರ್ತಿ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳು. ನೀನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀ? ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಿದೆ. ನೀನು ಸತ್ಯವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ”-ಎಂದ, ಆ ಸಾತ್ವಿಕ ಮನುಷ್ಯ,

“ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ.

“ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು-ಯುವಕ, ನನ್ನ ಹಗ್ಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬಾ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೆಲಸ-ಬಟ್ಟೆ-ಹಣ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸ ಮಾಡುವೆಯಂತೆ”-ಎಂದ, ನನ್ನ ಆ ಉದ್ಧಾರಕ.

“ನಾವು ಅವನ ಹಗ್ಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ‘ನೋಡು, ಈ ಯುವಕ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತ ಕೈಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವನು; ಇವನಿಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ, ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳಿಲ್ಲ, ತಿನ್ನಲು ರೊಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲ. ಇವನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಿನ್ನಲು ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಡು’-ಎಂದ.

“ನಾನು ಆ ಹಗ್ಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಇದ್ದೆ. ನನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾಗಿ, ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು ಯುವಕನೂ, ಉನ್ನತಾಕೃತಿಯವನೂ, ನೀಲಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ರೋಮನರಂತಹ ಮಾಟವಾದ ಮೂಗಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಪತ್ನಿ-ಸತಿ-ಲ (ನಾನವಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲಾರೆ) ಹರೆಯದ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಳಾದಳು.

“ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ‘ಹೆರ್‌ಮಾಯರ್, ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“‘ಕಾರ್ಲಚೆನ್’-ಎಂದೆ, ನಾನು.

“‘ಕಾರ್ಲಚೆನ್-ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೋ’ ಎಂದಳು,” ಅವಳು.

ನಾನು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತೆ.

“‘ಕಾರ್ಲಚೆನ್, ನನಗೊಂದು ಮುತ್ತು ಕೊಡು’ ಎಂದಳು,” ಅವಳು.

“ನಾನವಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವಳು-‘ಕಾರ್ಲಚೆನ್, ನಾನಿನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ತಡೆಯಲಾರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ”-ಎಂದು, ದೇಹಾದ್ಯಂತ ಕಂಪಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು.

ಹೆರ್ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ನೀಲಿವರ್ಣದ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೇಲಿಸಿ ಮಧುರವಾದ ನೆನಪುಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದವರಂತೆ ತಲೆದೂಗುತ್ತ, ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಕ್ಕರು.

ಅನಂತರ, ತಮ್ಮ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು, ತಮ್ಮ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುದುರಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು:

“ಹೌದು, ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು-ಕೆಟ್ಟದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಹಳ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಿ ಆತನೊಬ್ಬನೇ” ಎಂದು, ಅವರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕಿದ್ದ ರಕ್ಷಕನ ಕಸೂತಿ ಚಿತ್ರದ ಕಡೆ ಬೆರಳುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಮುಂದರಿದು, “ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್ ಸತ್ಯಹೀನನೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು! ನನ್ನ ಯಜಮಾನ ಹೆರ್-ಲ ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದ ದಯೆ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕರಾಳ ಕೃತಘ್ನತೆಯ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗಲು ನನ್ನ ಚಿತ್ತ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ರಾತ್ರೆ, ಎಲ್ಲ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ, ಮೂರು ಧೇಲರುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಸೇರಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ”- ಎಂದರು.

೧೦. ಮುಂದುವರಿದುದು

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೇಳ ತೊಡಗಿದರು.

“ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಳೇ ಅಥವಾ ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಅವಳ ಮೂಳೆಗಳು ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಅರಿಯದಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಮಾತೃದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ. ಊರನ್ನು ತಲುಪಿ ಕೌಂಟ್‌ಸೊಮ್‌ರ್ ಬ್ಲಾಟ್‌ರವರ ರೈತನಾಗಿದ್ದ ಗಸ್ವಾಫ್‌ಮಾಯಾರ್ ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ‘ಕೌಂಟ್‌ಸೊಮ್‌ರ್‌ಬ್ಲಾಟ್ ತೀರಿಕೊಂಡರು; ಗಸ್ವಾಫ್‌ಮಾಯಾರ್ ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯದ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ನಾನು, ಹಗ್ಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಮಾಲೀಕ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಸೊಗಸಾದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಚಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಡ್ಯಾಡಿಯ ಮದ್ಯದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮೇರಿಚೆನ್ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ‘ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಮದ್ಯ ದೊರಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ‘ಅಪ್ಪಾ, ಯಾರೋ ಯುವಕ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಮದ್ಯ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದಳು. ‘ಯುವಕನಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಮದ್ಯವನ್ನುಕೊಡು’ ಎಂದರು, ಡ್ಯಾಡಿ. ನಾನು ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದು, ಪೈಪನ್ನು ಸೇದಿ, ಡ್ಯಾಡಿಯನ್ನು, ಮೇರಿಚೆನ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದೇತಾನೆ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ಜೊಹನ್-ಅನ್ನ ನೋಡಿದೆ. ಮಾತು ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗ ಡ್ಯಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ‘ಯುವಕನೇ, ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಈಗ ಎಲ್ಲಿರಬಹುದೆಂದು ಬಹುಶಃ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ನಾನು ಸ್ವಯಂ ‘ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಸೈನ್ಯ ವಿಧಿಯನ್ನಾ ಬಳಿ ಇದೆ’ ಎಂದೆ. ‘ನಮ್ಮ ಮಗ ಒಬ್ಬ ಸೈನಿಕನಾಗಿದ್ದ; ಅವನು ನಮಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಅವನು ಬದುಕಿದ್ದಾನೋ ಸತ್ತಿದ್ದಾನೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸದಾ ಅವನಿಗಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.’ ಎಂದರು, ನನ್ನ ಡ್ಯಾಡಿ. ನಾನು ಪೈಪನ್ನು ಸೇದುತ್ತಾ, ‘ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ಹೆಸರೇನು? ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ? ಬಹುಶಃ ನನಗೆ ಅವನ ಪರಿಚಯವಿರಬಹುದು’ ಎಂದೆ. ‘ಅವನ ಹೆಸರು ಕಾರ್ಲಮಾಯರ್ ಅಂತ; ಆಸ್ಟ್ರಿಯನರ ಜಾಗರ್ಸ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಂದರು, ಡ್ಯಾಡಿ. ‘ಅವನೂ ನಿನ್ನ ಹಾಗೇ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದ.’ ಎಂದಳು ತಂಗಿ ಮೇರಿಚೆನ್.

“ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಡ್ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು’ ಎಂದೆ ನಾನು. ನನ್ನ ತಂದೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ‘ಅಮೇಲಿಯಾ, ಬಾ ಇಲ್ಲಿ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಡ್-ನ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದರು. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಯಿ ಹಿಂಬದಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾದು ಬಂದಳು. ನನಗೆ ಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ‘ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಡ್ ಗೊತ್ತೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಬಿಳುಪೇರಿ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿದಳು. ‘ಹೌದು, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಡ್-ಅನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದೆ. ನನಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೃದಯ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಬರಲೆಳೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ‘ನನ್ನ ಕಾರ್ಡ್ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ! ದೇವನಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು! ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ-ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಡ್? ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಬಲ್ಲೆನಾದರೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಸತ್ತೇನು! ಆದರೆ ಅದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲ!’ ಎಂದು, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ನನಗೆ ಅವಳ ಅಳುವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಅಮ್ಮಾ ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಡ್’ ಎಂದೆ. ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ನನ್ನ ತೋಳುಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು.”

ಕಾರ್ಡ್ ಇವಾನಿಚ್ಛೆರವರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು; ಅವರ ತುಟಿಗಳು ಅದುರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಉದುರುತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಒರಸಿ ಹಾಕುತ್ತ, “ನಾನು ಹೇಳಿದೆ-‘ಅಮ್ಮಾ, ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಮಗ-ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಡ್-ನಾನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಅಂತ’” ಎಂದರು.

“ಆದರೆ, ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಸುಖಿಯಾಗಿರುವುದೇ ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ದುರದೃಷ್ಟ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದುದು ಮೂರೇ ತಿಂಗಳು. ಒಂದು ಭಾನುವಾರದ ದಿನ ನಾನೊಂದು ಕಾಫಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೀಸೆ ಬಿಯರ್ ಅನ್ನು ತರಹೇಳಿ, ಪೈಪು ಸೇದುತ್ತ ಕುಳಿತು, ನನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ರಾಜಕೀಯ,-ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಜ್-ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ-ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೊಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತ ಮನುಷ್ಯ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಬೂದುವರ್ಣದ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತ, ಪೈಪೊಂದನ್ನು ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲುಗಾಡದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ರಾತ್ರಿಯ ಕಾವಲುಗಾರ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಯಿತೆಂದು ಕೂಗಿದಾಗ, ನಾನು ನನ್ನ ಟೋಪಿಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಸುಮಾರು ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾನು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು

‘ಯಾರದು?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ‘ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ!’ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ‘ನೀನು ಯಾರು? ಹೇಳಿದರೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದೆ. ‘ಕಾನೂನಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ—ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ’ ಎಂದು ಪುನಃ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದೆ. ಇಬ್ಬರು ಸೈನಿಕರು ಬಂದೂಕನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿದ್ದರು. ಕಾಫಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೂದು ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ಅಪರಿಚಿತ, ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅವನೊಬ್ಬ ಗೂಢಚಾರನಾಗಿದ್ದ. ‘ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾ’ ಎಂದ, ಆ ಗೂಢಚಾರ. ನಾನು ‘ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು’ ಎಂದು, ಷರಾಯಿ, ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡತೊಡಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯ ಕೋಪದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಇವನೊಬ್ಬ ಘಾತಕ’ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಕತ್ತಿ ತೂಗುಹಾಕಿದ್ದ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ನಾನು ತಟ್ಟನೆ ಅದನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ‘ನೀನೊಬ್ಬ ಗೂಢಚಾರ—ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೋ!’ ಎಂದು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದೆ. ಗೂಢಚಾರ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ. ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕಿಟಕಿಯಿಂದಾಚೆಗೆ ಧುಮುಕಿ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿದೆ. ಎಮ್ಸ್—ಅನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಜನರಲ್ ಸಾಸಿನ್‌ರವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವರು ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ನನಗೆ ರಹದಾರಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಲು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮೊಡನೆ ರಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಜನರಲ್ ಸಾಸಿನ್‌ರವರು ಸತ್ತಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ‘ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರನ್ನು ನೀನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣು; ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೆಂದಿಗೂ ದೂರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರು. ಈಗ ಆಕೆ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಮರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಈ ನನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಒಂದು ತುಂಡು ಒಣ ರೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಬೀದಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಬಂದಿದೆ. ದೇವರು ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ—ಅವನಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ಮಕ್ಕಳಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು ನನಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟರು.

೧೧. ಕಡಿಮೆ ನಂಬರು

ಸೂತಕದ ವರ್ಷ ಮುಗಿಯಿತು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ದುಃಖ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಆಗಾಗ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು, ಮನೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೨ನೇ ತಾರೀಖು ಲ್ಯಾಬೊಚ್ಚಳ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ದಿನ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವಾ, ಆಕೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಾದ ವಲಾಖಿನ್, ಸೊಸೆಚ್ಯಾ, ಇಲೆಂಕಾ ಗ್ರಾಪ್ ಮತ್ತು ಇಲಿನ್ ಸೋದರರ ಪೈಕಿ ಕಿರಿಯರಾದ ಇಬ್ಬರು, ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಕೆಳಗಡೆ ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾತುಕಥೆ-ನಗು-ಓಡಾಟಗಳ ಸದ್ದುಗಳು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ನಮಗೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೂ, ನಮ್ಮ ಬೆಳಗಿನ ಪಾಠ ಮುಗಿದ ಹೊರತು ನಾವು ಅವರ ಜೊತೆ ಕಲೆಯುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ “ಸೋಮವಾರ ೨ರಿಂದ ೩ ರವರೆಗೆ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಎಂದಿತ್ತು. ಈಗ ನಾವು ಕಾಯುವ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದದ್ದು ಅವರಿಗಾಗಿ; ನಮಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾವು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿ ಇಷ್ಟತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೂ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸುಳಿವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ರಸ್ತೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ನೋಡದೇ ಇದ್ದರಾದೀತಲ್ಲಾ- ಎಂಬ ಆಸೆ ಬಲವಾಗಿತ್ತು.

ಪೊಲೊದ್ಯಾ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಗ್‌ಡೋವ್‌ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದುತ್ತ ತನ್ನ ಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವನು, ತಲೆ ಎತ್ತಿ, “ಈ ದಿನ ಲೆಬೆಡೆವ್ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಅವರು ಬರದೆ ಇದ್ದರಾದೀತು; ನನಗೇನೂ ಪಾಠ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಆದರೇನು? ಅದೋ, ಬಂದೇಬಿಟ್ಟರು” ಎಂದು, ವಿಫಲ ಬಯಕೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಪೊಲೊದ್ಯಾ ಎದ್ದು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಬಂದ.

“ಉಹುಂ, ಅವರಲ್ಲ ಬರುತ್ತಿರೋದು, ಬೇರೆ ಯಾರೋ” ಎಂದ, ಅವನು; ಅನಂತರ “ಎರಡೂವರೆತನಕ ಕಾದು ನೋಡೋಣ” ಎಂದು, ಪಾಠದ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೋಸ್ಕರ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಮೈ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತಲೆಕರೆದುಕೊಂಡು, “ಅವರು ಎರಡೂವರೆಗೂ ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆತ್ತಿಡುವಂತೆ ನಾವು ಸೇಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ಗೆ ಹೇಳಬಹುದು” ಎಂದ.

ನಾನೂ ಮೈ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಕೈಡನೋವ್‌ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಡಿಸುತ್ತ, “ಅವರು ಬರುವುದಾದರೂ ಏಕೆ?” ಎಂದೆ.

ಮಾಡಲು ಬೇರೇನೂ ತೋಚದೆ ನಾನು, ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಠದ ಹಾಳೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ಓದತೊಡಗಿದೆ. ಪಾಠ ಉದ್ದವಾಗಿತ್ತು, ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ಆ ಪಾಠದ ವಿಷಯ ಏನೇನೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು, ಮನಸ್ಸು ಯಾವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೂ ಕೂಡಿ ನಿಲ್ಲದಂತಹ ನರಗಳ ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದೆ.

ಚರಿತ್ರೆ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ, ಇತರ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತ ಬೇಸರಕರವಾದ ಹಾಗೂ ಮಂಕಾದ ವಿಷಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಸಲ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಾಠವಾದ ಮೇಲೆ, ಲೆಬೆಡೆವ್, ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸೇಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರಿಗೆ ದೂರು ಹೇಳಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎರಡು ನಂಬರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಎರಡು ನಂಬರು ತೀರ ಕೇಡೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಗ, ಮುಂದಿನ ಸಲದ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ನಂಬರು ತೆಗೆದರೆ, ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಸೇಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಈಗ ಆ ಮುಂದಿನ ಪಾಠ ಒದಗಿತ್ತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತೀರ ಭಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕಲಿಯದೆ ಇದ್ದ ಪಾಠವನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿದ್ದ ನಾನು, ಮುಂದಿನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ “ಗೋಲಾಷ್”ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಟ್ಟನೆ ಚಕಿತಗೊಂಡೆ. ನಾನು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಸುತ್ತ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ, (ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾದ!) ಸಿಡುಬುಕಲೆ ಮೋರೆಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ತೀರ ಪರಿಚಿತವಾದ ವಕ್ರರೂಪಿನ ಅವರು, ಕತ್ತಿನವರೆಗೂ ಗುಂಡಿಹಾಕಿದ್ದ ನೀಲಿ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಅವರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹ್ಯಾಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು; ತಮ್ಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟರು; ಹಿಂದುಗಡೆ ಕವಲೊಡೆದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಅಂಗಿಯ ತುದಿಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ, ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಕ್ರಿಯೆ, ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ಅನಂತರ, ಉಫ್ ಎಂದು ಊದಿ, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ತಮ್ಮ ಬೆವರಾದ ಕೈಗಳನ್ನುಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು, “ಸಭ್ಯ ಮಹಾಶಯರೇ, ಮೊದಲು ಹಿಂದಿನ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ; ಅನಂತರ, ಮಧ್ಯಯುಗಗಳ ಮುಂದಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ”-ಎಂದರು.

ಇದರ ಅರ್ಥ: ನಿಮ್ಮ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ-ಅಂತ.

ಪಾಠವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಇರುವ ಭರವಸೆಯಿಂದಲೂ, ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ, ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ನಾನು, ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆಯೆ-ಹೊರಗಡೆ ಹಂತದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ನನಗೆ ಕೆಳಗಡೆ ಇಳಿದು ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ನಾನು, ನಡುಹಂತದ ಮೇಲಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ, ಬಾಗಿಲೊಂದರ ಹಿಂದೆ, ನಾನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂಚಿ ನೋಡುವ ಸ್ಥಳವಿತ್ತು. ನಾನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಸದಾ ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಳಾದ ಮಿಮಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಂದು ನನಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದಳು. “ಇಲ್ಲಿದ್ದೀಯಾ ನೀನು?” ಎಂದು ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆ ಬೆದರಿಕೆ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದಳು; ಅನಂತರ, ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಪುನಃ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದಳು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ; ಜೊತೆಗೆ, ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದೋ ಅಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಅಪರಾಧ ಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ನಾನು ನಾಲಗೆ ಹಿಡಿದು, ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ, ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂತೆ ಕುಗ್ಗಿನಂತೆ. “ಇದು ತೀರ ಕೆಟ್ಟದು! ಇಲ್ಲೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀ ನೀನು?” ಎಂದಳು, ಮಿಮಿ. ನಾನು ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ಅವಳು ಕೈಪಿಡಿ ಕಂಬಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬೆರಳು ಗಿಣ್ಣನ್ನು ಕುಟ್ಟುತ್ತ “ಇದು ಇಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಕೌಂಟೆಸ್‌ರವರಿಗೆ ನಾನು ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು.

ನಾನು ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳಿದ್ದವು. ನಾನಿದ್ದುದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಪಾಠವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ

ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ವೊಲೊದ್ಯಾ, ತನ್ನ ಪಾಠದ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತರಲು ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದ. ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಿತು, ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ—ಎಂಬ ಬಹುಹಿತವಾದ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಆದರೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು. ಅವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬಲು ಕೆಟ್ಟ ಅರೆಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿತ್ತು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ ಗಂಭೀರವಾಗಿ “ಮಹಾಶಯರೇ, ತಾವು ತಮ್ಮ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

“ಹೌದು, ಸರ್” ಎಂದೆ, ನಾನು.

ಅವರು, ಕುಳಿತ ಹಾಗೆಯೇ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತೂಗುತ್ತ, ಯೋಚನಾ ಪರತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, “ಒಳ್ಳೇದು, ಹಾಗಾದರೆ, ಸೇಯಿಂಟ್ ಲೂಯಿಯ ಕ್ರೂಸೇಡ್—(ಧರ್ಮಯುದ್ಧ) ಅನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ? ಮೊದಲು ಫ್ರೆಂಚ್ ದೊರೆಯು ಶಿಲುಬೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸು,” ಎಂದು ಹುಬ್ಬೆತ್ತಿ, ಶಾಯಿ ಕುಡಿಕೆಯ ಕಡೆ ಬೆರಳು ತೋರಿ, “ಅನಂತರ, ಆ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು.” ಎಂದು, ಏನನ್ನೋ ಹಿಡಿಯಲೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮಣಿಕಟ್ಟನ್ನು ಆಡಿಸಿ, “ಮತ್ತು ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯುರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲೆ” ಎಂದು, ಮೇಜಿನ ಎಡಭಾಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಬಡಿಯುತ್ತ, “ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ, ಈ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು.” ಎಂದು, ಮೇಜಿನ ಬಲಭಾಗವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ, ಅತ್ತ ಕಡೆಗೇ ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ, ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದರು.

ನಾನು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಉಗುಳು ನುಂಗಿ, ಕೆಮ್ಮಿ, ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿ, ಮೌನವಾಗಿದ್ದೆ. ಅನಂತರ, ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗರಿ ಲೇಖನಿಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಪುಕ್ಕವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕುತ್ತ, ಇನ್ನೂ ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೆ.

“ದಯವಿಟ್ಟು ಆ ಗರಿಲೇಖನಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು—ಅದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪದಾರ್ಥ” ಎಂದು ಕೈಚಾಚಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ತಮ್ಮ ಪಾಠದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳುವವರಂತೆ “ಒಳ್ಳೇದು, ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ, ಮಹಾಶಯರೇ!” ಎಂದರು.

ನಾನು “ಊ—ಮತ್ತೆ—ದೊರೆ—ಸೇಯಿಂಟ್ ಲೂಯಿ—ಏನೂಂತಂದರೆ—ಅಲ್ಲ—ಏನಾಗಿದ್ದ—ಅಂದರೆ—ಅವನೊಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜಾರ್ ಆಗಿದ್ದ” ಎಂದು, ತೊದಲುತ ಹೇಳಿದೆ.

“ಏನಂದಿರಿ, ಮಹಾಶಯ?”

“ಒಬ್ಬ ಜಾರ್-ಅಂದೆ. ಅವನು ಜೆರೂಸಲಂಗೆ ಹೋಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ.”

“ಅವಳ ಹೆಸರೇನು?”

“ಬ್-ಬ್-ಲಂಕಾ”

“ಏನು ಮಹಾಶಯರೇ? ಬುಲಂಕಾ?”*

ನಾನು ಸೊಟ್ಟ ಮೋರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ನಕ್ಕೆ.

“ಹುಮ್-ನಿನಗೆ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಗೊತ್ತೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು.

ಈಗ ನನಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುವುದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಮ್ಮೆ ಕೆಮ್ಮಿ, ನನ್ನ ಬುರುಡೆಗೆ ತೋಚಿದ ಅಪಧ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಒದರತೊಡಗಿದೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗರಿ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿನ ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳನ್ನು ಝಾಡಿಸುತ್ತ, ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಹಾಯ್ದು ನೋಡುತ್ತ “ಒಳ್ಳೇದು, ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು, ಮಹಾಶಯರೆ!” ಎಂದರು. ನನಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನನ್ನನ್ನು ತಿದ್ದದೇ ಇದ್ದದೂ, ನನ್ನ ಅಪಧ್ವಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸದೇ ಇದ್ದದೂ, ನನ್ನ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಗಲಿಬಿಲಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

“ಅವನು ಏಕೆ ಜೆರೂಸಲಂಗೆ ಹೋಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ?” ಎಂದು, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು.

“ಏಕೆಂದರೆ-ಅವನ ಉದ್ದೇಶ-ಅಲ್ಲ-ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ” ಎಂದು, ನಾನು ತಡವರಿಸುತ್ತ ಭಾರಿ ಪೇಚಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಆಡಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಮತ್ತರ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಇನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೂ ಮಾತಾಡದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆಗಲೂ ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದೇ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಆಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನನ್ನ ಕಡೆ ಮೂರು ನಿಮಿಷಗಳು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ದುಃಖದ ಭಾವ ಮೂಡಿತು. ಅವರು ಅದೇ ತಾನೆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಕುರಿತು,

* ಕೆನೆ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆ

“ದಯವಿಟ್ಟು ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಡು” ಎಂದರು.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಅವರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪಾಠದ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟ.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದು, ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಶಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅದ್ದಿ ತೆಗೆದು, ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಪಾಠ ಮತ್ತು ನಡತೆ ಬಾಬುಗಳ ಕೆಳಗೆ ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಸುಂದರವಾದ ಬರಹದಲ್ಲಿ, ಐದು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ನನ್ನ ನಂಬರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಲಮಿನ ಮೇಲೆ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಶಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಡವಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ಕೈ ಚಲಿಸಿತು. ಕೂಡಲೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಗುರುತು-ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮದ ಚಿಹ್ನೆ ಕಾಣಿಸಿತು; ಆಮೇಲೆ, ನಡತೆಯ ಕಾಲನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಒಂದು ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆ.

ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಎದ್ದು, ನನ್ನ ನೋಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿರಾಶೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾಣದವರಂತೆ, ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ನಡೆದರು.

“ಮಿಖೇಲ್ ಇಲ್ಲಾರಿಯೋನೋವಿಚ್,” ಎಂದೆ ನಾನು.

ನಾನವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದನೆಂಬುದು ಕೂಡಲೆ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅವರು “ಉಹುಂ, ಇಲ್ಲ-ಪಾಠ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಂಬಳ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ” ಎಂದರು.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ತಮ್ಮ ಗೊಲೊಷಾಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೊರಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು, ನನಗೆ ಆಗಿದ್ದುದರ ತರುವಾಯ, ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ! ಅವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಲೇಖನಿಯ ಪುಟ್ಟ ಚಲನೆ; ಆದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಗಾಧವಾದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು,

“ಪಾಠ ಮುಗಿಯಿತೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಹೌದು.”

“ನಿನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತೋ?”

“ಹೌದು” ಎಂದ ವೊಲೊದ್ಯಾ.

“ನಿನಗೆಷ್ಟು ನಂಬರು ಬಂತು?”

“ಐದು”

“ನಿಕೋಲಾಸ್‌ಗೆ?”

ನಾನೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

“ನಾಲ್ಕು ಅಂತ ತೋರುತ್ತೆ” ಎಂದ, ವೋಲೊದ್ಯಾ.

ಆ ದಿನದಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಮನೆಗೆ ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದಿರುವ ಈ ದಿನ ಆಗದಿರಲಿ-ಎಂದು ಅವನ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

“ಹುಂ-ಒಳ್ಳೇದು, ಈಗ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದರು. ಸೆಂಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು. ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಯಾವಾಗಲೂ “ಹುಂ, ಒಳ್ಳೇದು” ಅನ್ನುವುದು ಅವರ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು.

೧೨. ಪುಟ್ಟ ಬೀಗದ ಕೈ

ನಾವು ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಾಗತಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಭೋಜನವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದೆಂದು ವರದಿಯಾಯಿತು. ಅಪ್ಪ ಬಹಳ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದಿದ್ದರು. (ಆಗ ಇಸ್ಪೀಟ್ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟ ಅವರ ಪರವಾಗಿತ್ತು). ಅವರು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಗೆ ಸೊಗಸಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆ, ಅವಳಿಗಾಗಿ ಮನೆಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಮಿಠಾಯಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು “ಅದನ್ನು ತರಲು ಸೇವಕನೇಕೆ? ನೀನೇ ಹೋದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಕೋ,ಕೋ, ದೊಡ್ಡ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಬೀಗದ ಕೈಗಳ ಗೊಂಚಲಿದೆ, ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ. ಗೊಂಚಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾದ ಬೀಗದ ಕೈಯಿಂದ, ಬಲಗಡೆ ಎರಡನೇ ಖಾನೆಯನ್ನು ತೆಗೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಿಠಾಯಿ ಇದೆ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ,”-ಎಂದರು.

“ಹಾಗೇ ನಿಮ್ಮ ಸಿಗಾರುಗಳನ್ನೂ ತರಲೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರು ಸಿಗಾರುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

“ಆಗಲಿ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಆದರೆ ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಬೇಡ” ಎಂದರು- ಅವರು.

ಅವರು ಹೇಳಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬೀಗದ ಕೈ ಗೊಂಚಲಿತ್ತು. ಖಾನೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಗೊಂಚಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ತೀರ ಪುಟ್ಟ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅದು ಯಾವ ಬೀಗದ್ದೂ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು.

ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹಲವು ತರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಮೇಜಿನ ಅಂಚು ಕಂಬಿಯ ಹತ್ತಿರ, ಒಂದು ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಪುಸ್ತಕದಾಕಾರದ ನಯವಾದ ಸಂದೂಕವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಬೀಗವಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಬೀಗದ ಕೈ ಆ ಪುಟ್ಟ ಬೀಗದ್ದಾಗಿರಬಹುದೇ ನೋಡೋಣ ಎಂಬ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಯಿತು. ಬೀಗದ ಕೈಹಾಕಿ ತಿರುಗಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ತಿ ಫಲಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಸಂದೂಕದ ಮುಚ್ಚಳ ತೆಗೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಸಂದೂಕದಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳ ಒಂದು ರಾಶಿಯಿತ್ತು. ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲೇನಿರಬಹುದು

ನೋಡೋಣವೆಂಬ ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ಬಲಿತು, ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಸೊಲ್ಲನ್ನಡಗಿಸಿತು. ನಾನು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ.

ನನಗೆ ಹಿರಿಯವರಾದವರೆಲ್ಲರ-ಅದರಲ್ಲೂ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ-ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಶೈಶವ ಸಹಜವಾದ, ಪ್ರತಿ ಹೇಳದ ಗೌರವಭಾವ, ನನ್ನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಪತ್ತೆಯಾದ ವಿಷಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಯಾವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಮ್ಮದೇ ಆಗಿ, ಸುಂದರವೂ, ಅಗಮ್ಯವೂ, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಲುಕದ್ದೂ ಆದಂತಹ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವವರೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ರಹಸ್ಯ ಭೇದಿಸುವ ನನ್ನ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನವು, ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದು ತೆರನ ಅಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ತೋರಿತು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ತಂದೆಯವರ ಸಂದೂಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಪತ್ತೆಮಾಡಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಭಾವನೆಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ಒತ್ತದೆ, ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು ಎಂಬ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ್ದವು. ನನಗೆ ತೀರ ನಾಚಿಕೆಯೂ, ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯೂ ಆಯಿತು.

ಈ ಭಾವನೆ ತಲೆದೋರಲು, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಂದೂಕವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿಡಬೇಕೆಂಬ ಆತುರವುಂಟಾಯಿತು; ಆದರೆ, ಆ ಮರೆಯಲಾಗದ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವುದು ನನ್ನ ಹಣೆಯಬರಹವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬೀಗದಕೈಯನ್ನು ಸಂದೂಕದ ಚಿಲಕದ ರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತೂರಿಸಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿದೆ; ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ಎಳೆದೆ-ಓ! ಎಂಥಾ ಭಯಂಕರ ವ್ಯಾಪಾರ! ಬೀಗದ ಕೈಯಿನ ತಲೆಯ ಭಾಗ ತುಂಡಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂತು. ಒಳಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೀಗದ ಕೈಯಿನ ತುಂಡಿನೊಡನೆ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಏನಾದರು ಪವಾಡದಿಂದ ಅದನ್ನು ಈಚೆಗೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೊಸ ತಪ್ಪೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದು, ಇದು, ತಂದೆಯವರು ಅದೇ ದಿನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ತೆಯಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೂ ತೋರಿತು. ಈ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲೂ ಭಯಾನಕವಾಗಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿಯೇ ಸೋಲಬೇಕಾಯಿತು, ಸೋತೆ.

ಮಿಮಿಯ ದೂರು, ಕಡಿಮೆ ನಂಬರು, ಮತ್ತೆ ಆ ಪುಟ್ಟ ಬೀಗದ ಕೈ! ನನಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕೇಡಾದುದೇನೂ ಆಗುವುದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಿಮಿಯ ದೂರಿನಿಂದ ಅಜ್ಜಿ,

ಕಡಿಮೆ ನಂಬರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ಬೀಗದಕೈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ-ಇವರೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ-ಅದೂ ಅದೇ ದಿನ ಸಂಜೆಗಿಂತ ದೂರವೇನಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಕೊಠಡಿಯ ಮೆದುವಾದ ಜಮಖಾನದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತ, “ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ? ಓ! ನಾನೆಂಥಾ ಕೆಲಸಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ?” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅನಂತರ ಮಿಠಾಯಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನನಗೆ ನಾನೇ “ಹಾ, ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಆಗೇ ಆಗುತ್ತೆ” ಎಂದುಕೊಂಡು, ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಓಡಿದೆ.

ವಿಧಿಗೆ ಶರಣಾದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಕೋಲಾಯ್ ಇಂದ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಗೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಿತವಾದ, ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಹಜಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಉದ್ರೇಕವಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಅದು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ, ಆದರೂ ಅತಿಯಾದ ಲವಲವಿಕೆ-ಆನಂದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

೧೨. ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕಿ

ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆವು. ಮೂಲೆ-ಬೆಕ್ಕಿನ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕಳಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆದು, ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವಳ ಉಡುಪನ್ನು ತುಳಿದು ಹರಿದುಬಿಟ್ಟೆ. ಅವಳು ಕೆಟ್ಟ ಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಹರಿದುಹೋದ ಕೂಲಿ ಹಾಕಲು ಕೊಠಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆಲ್ಲ-ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳಿಗೆ-ಬಹಳ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಿಯಕರವಾಗಿತ್ತೆಂದೇ ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕಳು ಕೊಠಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಅವಳ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತೊಡಗಿ, ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವಳ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಹಿಮ್ಮಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಿದುಬಿಟ್ಟೆ. ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರಿಗೆ ನಗು ತಡೆಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅವರ ಆನಂದದಿಂದ ನನ್ನ ಜಂಭಕ್ಕೆ ಪುಟವಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಬಹುಶಃ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೆಂಟಿಮೆಂಟ್ ಜಿರೋಮ್-ರವರು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಹುಟ್ಟು ಗಂಟುಕೊಂಡು (ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ) ನನ್ನ ಕುಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಶಕುನದಂತೆ ತೋರುವುದೆಂದೂ, ನಾನು ನನ್ನ ನಡತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಹಬ್ಬದ ದಿನವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ವಿಷಾದಪಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಬೆದರಿಸಿದರು.

ಆದರೆ, ತನ್ನ ಚೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಣ-ಒಡ್ಡಿ ಸೋತು, ತಾನು ಸೋತಿದ್ದುದನ್ನು ಎಣಿಸಲು ಅಂಜಿ, ನಿಜವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಡುವ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಮರಳಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜೂಜಾಟವನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸುವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಜೂಜುಕೋರನ ತೀವ್ರ ಉದ್ರೇಕಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು-ನಾನಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕೂಡ. ನಾನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕು ಅವರಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋದೆ.

ಮೂಲೆ-ಬೆಕ್ಕಿನ ಆಟ ಮುಗಿದೊಡನೆಯೇ ಯಾರೋ, “ಉದ್ದನೆಯ ಮೂಗು” ಎಂದು ನಾವು ಕರೆಯುವ ಆಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಎದುರು ಬದುರಾಗಿ

ಎರಡು ಸಾಲು ಕುರ್ಚಿಗಳು ಇಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಹೆಂಗಸರೂ, ಗಂಡಸರೂ ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಜೊತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡವಾದರು.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯರಲ್ಲಿ ತೀರ ಕಿರಿಯವಳಾಗಿದ್ದವಳು, ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಇವಿನ್ ಸೋದರರ ಪೈಕಿ ಕಿರಿಯನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಟೆಂಕಾಳು, ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಅಥವಾ ಇಲೆಂಕಾ ನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸೊನೆಚ್ಕಾ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಸೆರೋಜಾನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಸೆರೋಜ ಹೋಗಿ ಅವಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕುಳಿತಾಗ ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಾಚದೆ ಇದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗುವಂತೆ ಅವಳು ಮಧುರವಾಗಿ ನಕ್ಕು, ಅವನ ಊಹೆ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಅವನ ಕಡೆ ತಲೆ ಆಡಿಸಿದಳು. ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದವನು-ತೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ನನ್ನನು ಕುರಿತು “ಇನ್ಯಾರು ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ? ಹಾ ಹೌದು, ನಿಕೊಲೆಂಕಾ; ಒಳ್ಳೇದು, ಯಾರಾದರೂ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ” ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಘಾಸಿಯಾಯಿತು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ನಾನು ಊಹಿಸಬೇಕಾದ ಸರದಿ ಬಂದಾಗ, ನಾನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ, ನನ್ನ ಸೋದರಿಯ ಬಳಿಗೋ ಅಥವಾ ಕುರೂಪಿಯರಾದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬಳ ಬಳಿಗೋ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ; ಆಗ, ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಊಹೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೊನೆಚ್ಕಾ, ನಾನು ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸೆರೋಜಾ ಇವಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಸೆರೋಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ, ಅವಳು ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕಿಯೆಂದು ಅಸಹ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಖಂಡಿತವಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ತುಚ್ಛಳಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕಿ, ಆಟ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಸೆರೋಜ ಮತ್ತು ಕಟೆಂಕಾರೊಡನೆ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನೋ ರಹಸ್ಯವಾದ ಮಾತುಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದುದು, ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಅವರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪಿಯಾನೋ ಹಿಂಬದಿಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದೆ. ನಾನು ನೋಡಿದ್ದು ಇದು; ಸೊನೆಚ್ಕಾ ಮತ್ತು ಸೆರೋಜರ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಕಟೆಂಕಾ ಒಂದು ಕರವಸ್ತ್ರದ ಎರಡು ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. “ಇಲ್ಲ ನೀನು ಸೋತಿದ್ದಿ; ಈಗ ನೀನು ಪಣ ತೆರಬೇಕು” ಎಂದ ಸೆರೋಜ. ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಜೋತುಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥಳಂತೆ

ನಿಂತಿದ್ದ ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು “ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಸೋತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸೋತಿದ್ದೇನೆಯೇ ಕುಮಾರಿ ಕಾಥೆರೈನ್?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ನಾನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನೀನು ಸೋತಿದ್ದೀಯ ಪಣ ತೆರಬೇಕು” ಎಂದಳು ಕಟಿಂಕಾ.

ಕಟಿಂಕಾ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸೆರ್ಯೋಜಾ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳ ಗುಲಾಬಿ ತುಟಿಗಳ ತುಂಬ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಆನಂದದಾಯಕವೆಂಬಂತೆ ಸೊನೆಚ್ಚಾ ನಕ್ಕಳು. ಎಂತಹ ಭೀಕರ ಅಸಹ್ಯ! ಓ ಧಳಕಿನ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕಿ!

೧೪. ಗ್ರಹಣ

ನನಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಇಡೀ ಹೆಣ್ಣು ಜಾತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಕುರಿತು, ತುಚ್ಛಭಾವವುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಆನಂದಕರವಾದದ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಕ್ಕವಾಗಿದ್ದವೆಂದೂ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಏನಾದರೂ ಗೊಂದಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಲು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹ, ಅಸಾಧಾರಣ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಒದಗಲು ಬಹಳ ಕಾಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಮಿಮಿಯ ಕೂಡ ಏನೋ ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ಅವರು ಹಂತಗಳ ಮೇಲೆ, ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋದುದು, ಕಾಲ ಸಪ್ಪಳದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಪಾಠದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆನೆಂದು ಮಿಮಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳೆಂದೂ, ಅವರು ರಿಜಿಸ್ಟರನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದರೆಂದೂ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದೊಂದೇ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹನ್ನೆರಡರಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹುಡುಗರು, ಆದರೆ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಗಡಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಂತಹವರು, ಬೆಂಕಿಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ-ಕೊಲೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ-ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಯಾವ ಗುರಿಯೂ, ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಕುತೂಹಲದಿಂದ, ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸಹಜ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಅತ್ಯಂತ ಭಯಾನಕವಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದುದರ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ಮನಗಾಣುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಆಗ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಭವಿಷ್ಯವು, ಮನಸ್ಸು ನೋಡಲೊಲ್ಲದಷ್ಟು ನಿರುತ್ಸಾಹ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಯೋಚನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಅವನು ಭವಿಷ್ಯ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ, ಭೂತಕಾಲ ಎಂದಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ-ಎಂದು

ನಂಬುವಂತೆ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಲೋಚನೆಯ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅಳೆಯದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಮತ್ತು ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯು ಜೀವನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಚಿಲುಮೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಅಂತಹ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ತನ್ನ ಅನುಭವದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಅಂತಹ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಡೆಗೇ ಹೇಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ಅಂತಹ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನು, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ಕುತೂಹಲದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ, ತಾನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ತನ್ನ ಸೋದರರ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ನಿರ್ದಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನೆಗೇ ಬೆಂಕಿ ಇಡಬಹುದು. ಇದೇ ತೆರನಾದ ಆಲೋಚನೆಯ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಭಾವದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳ ರೈತರ ಯುವಕ, ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಾದ ತಂದೆ ಮುಖವಾಡೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಬೆಂಚಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ, ಹೊಸದಾಗಿ ಹರಿತಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಡಲಿಯ ಅಲಗನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಹಟಾತ್ತನೆ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ನಿರ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಾದ ಗಾಯದಿಂದ ಚಿಮ್ಮುವ ರಕ್ತವನ್ನು ಮೂಢಕೌತುಕದಿಂದ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾದ ನಿರಾಲೋಚನೆಯ ಹಾಗೂ ಸಹಜ ಕುತೂಹಲದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನು, ಆಳವಾದ ಪ್ರಪಾತದ ತುಟ್ಟತುದಿಯಲ್ಲಿ “ನಾನು ಧುಮುಕಿದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?” ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ನಿಂತಾಗ; ಅಥವಾ, ತೋಟಾ ತುಂಬಿದ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು, “ನಾನು ಕೀಲನ್ನು ಎಳೆದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತೆ?” ಎಂದು ಸೋಜಿಗಪಡುವಾಗ; ಅಥವಾ ಸಮಾಜವೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತ “ನಾನು ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅವನ ಮೂಗು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ‘ಬಾರಯ್ಯ ಗೆಣೆಯಾ, ಹೋಗೋಣ’” ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸಿದಾಗ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದವನ್ನುನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ನಾನು ವಿವೇಚನಾರಹಿತನಾಗಿ, ನನ್ನ ಅಂತರಂಗವು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಹಂತವನ್ನಿಳಿದು ಬಂದ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ಆ ಸಂಜೆ ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರಲು ಹಕ್ಕು ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ನನ್ನ ನಡತೆಯೂ, ಪಾಠಗಳೂ, ತೀರ ಕೆಟ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಮಹಡಿಗೇ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದಾಗ, ನಾನು ಅವರ ಕಡೆ ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಕದಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೆ.

ಆಶ್ಚರ್ಯ-ಕೋಪ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾತನಾಡದವರಾದರು.

ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿ “ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡುವುದಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಇದುವರೆಗೂ ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರಲು ಬೆತ್ತ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಂತ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ; ಮತ್ತೆ ಈ ದಿನ ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ತಿ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ” ಎಂದರು.

ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗಲ್ಲ ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವರು ಮಾತಾಡಿದರು. ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ರಕ್ತವು ಅಪಾರ ರಭಸದಿಂದ ನುಗ್ಗುತ್ತ ಅದು ವೇಗವಾಗಿ ಬಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ನನ್ನ ಮುಖ ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು; ನನ್ನ ತುಟಿಗಳು ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ ಕಂಪಿಸಿದವು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹಳ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ಕಂಡಿರಬೇಕು; ಏಕೆಂದರೆ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ನನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ತಟ್ಟನೆ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ಕೈ ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಸೋಕಿದೊಡನೆಯೇ ನನ್ನ ಕೋಪ ಮಿತಿಮೀರಿತು; ನಾನು ಕೈಯನ್ನು ಒದರಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ನನ್ನ ನಡತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ದಿಗಿಲುಬಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ “ನಿನಗೇನಾಗಿದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. “ನನ್ನ ತಂಟೆಗೆ ಬರಬೇಡಿ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸೋದಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಅಸಹ್ಯ ಜನ!” ಎಂದು, ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಮಿತಿ ಮೀರಿದ ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಮುಖ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಅವರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನನ್ನನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ದರು. ಕೋಪದಿಂದ ನನ್ನ ತಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿರುವ ತನಕ ನನ್ನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಮೋಣಕಾಲುಗಳಿಂದ ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಹೋರಾಡಿದಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕ. ಹೀಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಹಲವು ಬಾರಿ ನನ್ನ ಮೂಗು ಯಾರದೋ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ತಾಗಿದುದು, ಯಾರದೋ ಅಂಗಿ ನನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದುದು, ಇನ್ಯಾರದೋ ಕಾಲುಗಳು ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಆಡುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅರಿವು, ಧೂಳಿನ ಮತ್ತು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಯೋಲೆಟ್ ಪರಿಮಳದ ವಾಸನೆ, ಇಷ್ಟೇ ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವುದು.

ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ತರುವಾಯ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಅವರು, ಅಸಹ್ಯವಾದ ಗೆಲುವಿನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ವಾಸಿಲಿ, ಬೆತ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!” ಎಂದರು.

೧೫. ಗ್ರಹಣ

ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು, ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದೆಲ್ಲ ಪಾರಾಗುವೆಂದೂ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುವ ದಿನ ಒಂದು ಬರುವುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತೇನು?

ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ನನಗೆ ಏನಾಗುವುದೋ ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮುಗಿದ ಹಾಗೆ- ಎಂಬ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮುಂಗಡ ಸೂಚನೆ ಮಾತ್ರವಿತ್ತು.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು, ನನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮನೆಯ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂರ್ಣ ನಿಶ್ಯಬ್ದತೆ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಒಳಗಿನ ಅಪಾರ ಗೊಂದಲದಿಂದ, ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಹಾಗೆ ತೋರಿತು. ಆದರೆ, ಕ್ರಮೇಣ ಧ್ವನಿಗಳು, ಶಬ್ದಗಳು, ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕೇಳತೊಡಗಿದವು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಬಂದ ವಾಸಿಲಿ, ಪೊರಕೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಏನನ್ನೋ ಕಿಟಕಿ ಚಡಿಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು, ಆಕಳಿಸುತ್ತ ಪೆಟಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡ, ಕೆಳಗಡೆ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಧ್ವನಿ (ಅವರು ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು) ಕೇಳಿಸಿತು. ಅನಂತರ, ಮಕ್ಕಳ ಧ್ವನಿಗಳು-ನಗು, ಓಡುವ ಸದ್ದು, ಕೇಳಿಸಿದವು. ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳ ತರುವಾಯ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಜರುಗತೊಡಗಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ, ನಾನು ಅಟ್ಟದ ಕತ್ತಲು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ- ಅಥವಾ ಯಾರೂ ನನ್ನ ವಿಷಯ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತಿತ್ತು.

ನಾನು ಅಳಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಭಾರವಾದ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಏನೋ ನನ್ನ ಎದೆಯಮೇಲಿದ್ದಂತೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಗಳೂ ದೃಶ್ಯಗಳೂ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಈ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು, ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದ ದುರದೃಷ್ಟವು ಪದೇ ಪದೇ ಛಿದ್ರಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು, ನನಗೆ ಕಾದಿದ್ದ ದುರ್ವಿಧಿಯ ಅನಿಶ್ಚಿತ ತೊಡಕಿಗೆ, ಹಾಗೂ ಭಯ ನಿರಾಶೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ನನ್ನನು ಕಂಡರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾನು ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಕಾರಣವಿರಬೇಕೆಂದು ಈಗ ನನಗೆ ತೋರಿತು. (ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೋಚ್‌ಮ್ಯಾನ್

ಫಿಲಿಪ್ಪನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ, ನನ್ನ ಯಾತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ, ನನಗೆ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು.) ಬಹುಶಃ ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಮಗನಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು, ವೊಲೊದ್ಯಾನ ತಮ್ಮನಲ್ಲದಿರಬಹುದು, ಎಲ್ಲೋ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಅನಾಥನಾಗಿದ್ದು, ಕನಿಕರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪಾಲಿತನಾದವನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಈ ಹುಚ್ಚು ಯೋಚನೆ, ನನಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದ ದುಃಖರಂಜಿತ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತಲ್ಲದೆ, ಇದರ ಸತ್ಯತೆ ತೀರ ಸಾಧ್ಯವೆಂದೂ ತೋರಿತು. ನಾನು ಅಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾನಲ್ಲ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಹಣೇಬರಹ ಇದಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ, ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತು—ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನಾನು ಆನಂದಪಟ್ಟೆ.

“ನನಗೆ ಈ ರಹಸ್ಯ ಪತ್ತೆಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇದನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡಬೇಕೇಕೆ?” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. “ನಾಳೆಯೇ ನಾನು ತಂದೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: ‘ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಜನನದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೀರಿ; ಅದೇನೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ’. ಅವರು ‘ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೇದು. ಇಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ನೀನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ ಅಷ್ಟೆ. ನೀನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೆಂದು ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟರೆ ನಾನೆಂದಿಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ‘ಅಪ್ಪಾ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆಯುವ ಹಕ್ಕು ನನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕಡೇ ಸಲ ಹಾಗೆ ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ—ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ನೀವು ನನ್ನ ಉಪಕಾರಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸೆಂಟಿಮೆಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಆಣೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಅವರಾಗಲಿ ನಾನಾಗಲಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ನನಗೆ ನಾನು ಹೊಣೆಯಾಗಲಾರೆ. ನಾನು ಏನುಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಹೇಸದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.’ ಹೌದು, ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—‘ಅಪ್ಪಾ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ’ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತುತ್ತ ‘ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನೇ,—ನನ್ನ ಉಪಕಾರಿಯೇ! ನಾವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲಾರೆವು; ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು’ ಎಂದು, ಅವರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ‘ಓ ನನ್ನ ತಂದೆಯೇ! ನನ್ನ ಉಪಕಾರಿಯೇ!

ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡು-ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಕತ್ತಲಾದ ಆ ಉಗ್ರಾಣದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಾನು, ಈ ರೀತಿಯಾದ ಯೋಚನೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ನನಗೆ ಕಾದಿದ್ದ ಅವಮಾನಕರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯ ನೆನಪಾಯಿತು. ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ-ಸತ್ಯವಾದ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕನಸುಗಳು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾರಿಯಾದವು.

ಪುನಃ ಮಾನಸಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ: ನಾನಾಗಲೇ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹುಸಾರ್ನ್ ಪಡೆಗೆ ಸೇರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ಶತ್ರುಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಒಬ್ಬನನ್ನು, ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು, ಅನಂತರ ಮೂರನೆಯವನನ್ನು, ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಆಯಾಸದಿಂದಲೂ ಗಾಯಗಳಿಂದಲೂ ನಿಶ್ರಾಣನಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳುತ್ತ "ವಿಜಯ!" ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸೇನಾಪತಿ ಬಂದು "ನಮ್ಮ ರಕ್ತಕನ್ನಲ್ಲಿ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಕುಳಿತು ನನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಆನಂದಬಾಷ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ "ವಿಜಯ" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಪ್ಪು ಕುಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗಾಯಗೊಂಡ ತೋಳನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಟೈರ್ನಕಾಯ್ ಬೂಲ್‌ವಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನೀಗ ಒಬ್ಬ ಸೇನಾಪತಿ! ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ: "ಗಾಯಗೊಂಡ ಈ ತರುಣ ಯಾರು?" ಎಂದು. ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ನಿಕೊಲಾಯ್ ಇವನೇ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಅರಿಕೆಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, "ನಿನಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು; ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಗೌರವದಿಂದ ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಊರಿಕೊಂಡು ನಿಂತು, "ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರೇ, ನನ್ನ ಪಿತೃಭೂಮಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ರಕ್ತವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಹಳ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ, ತಾವು ಇಷ್ಟು ಅಪಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಬೇಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ-ನನ್ನ ಶತ್ರುವಾದ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀಯಾದ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ನನಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನಾನು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಮುಂದೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ನಿಂತು "ನೀನು ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ಆದ್ದರಿಂದ

ಮೋಣಕಾಲೂರು!” ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ನಿಜವಾದ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಾದರೂ ಬೆತ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪುನಃ ನನಗೆ ನಾನು, ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ತೀರ ಕರುಣಾಜನಕನಾದ ಅಳುಬುರುಕ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

ಅನಂತರ ದೇವರ ಯೋಚನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾನವನನ್ನು ಏಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಅವನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. “ನಾನೆಂದೂ ನನ್ನ ಬೆಳಗಿನ-ಸಂಜೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನೇಕೆ ಕಷ್ಟಕ್ಕೇಡಾಗಬೇಕು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವು ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ವಿಧಿಯ ಅನ್ಯಾಯದ ಯೋಚನೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು; ಮತ್ತು ಮಳೆ ಸುರಿದು ಮೆದುವಾದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕೆಟ್ಟ ಬಿತ್ತದಂತೆ, ಏಕಾಂತವಾಸದ ಆ ಇಡೀ ದಿನವು, ಬಹು ಬೇಗ ಬೆಳೆದು ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಶಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟೇನೆ ಹೊರತು, ಅಸುಖವು ನನ್ನನ್ನ ಗೋಣಿ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಪಡುವಂತೆ ಚಿತಾವಣೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲ-ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಸಾವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಬದಲು, ಜೀವವಿಲ್ಲದ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಸತ್ತವರ ಆತ್ಮವು ನಲವತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೆನೆದು, ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ಅಗೋಚರವಾಗಿ, ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಾರಾಡುತ್ತ, ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾಳ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ಣವಾದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೂ, ಅಜ್ಜಿಯ ದುಃಖವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಕೂಡ ತಂದೆಯವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೆ. ತಂದೆಯವರು, ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತ “ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸೊಗಸಾದ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. “ಹೌದು, ಆದರೆ ಮಹಾಭಯಂಕರ ಚೇಷ್ಟೆ ಹುಡುಗ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು. ತಂದೆಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-“ನೀನು ಸತ್ತವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಅವಮಾನವನ್ನು ಅವನು ಸಹಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದ. ಇಲ್ಲಿಂದ ತೊಲಗಾಚಿ!-ಖೂಳಿ!”

ಆಗ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಮೊಳಕಾಲೂರಿ, ಅಳುತ್ತ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ನಲವತ್ತು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿರುವ, ಬೆಳ್ಳಗೆ ಪಾರದರ್ಶಿಕವಾಗಿ ಉದ್ದವಾಗಿರುವ ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದು ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಎಂಬ ಭಾವವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ವಸ್ತು ವಿಶೇಷವು ನನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಅವಳ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆತಂಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, “ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗು” ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. “ಇಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಹೀಗೆಯೇ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಲಾರೆ; ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ, ಅವಳ ಧ್ವನಿ. “ಓಹೋ, ಇದೆ! ಆದರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಕಚಗುಳಿ ಇಡಲಾರೆ; ಮತ್ತೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿಡಲಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. “ಅದೆಲ್ಲ ಏನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ-ಇಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವಂತೆಯೇ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ ಅವಳು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನಗೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ-ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಎಚ್ಚಿತ್ತು, ನಾನು ಕತ್ತಲಾದ ಅಟ್ಟದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ ಇದ್ದುದು, ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ; “ಮತ್ತು ನಾವು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ” ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಕಲ್ಪನೆಯೆಂದರೆ, ಅಪಾರವಾದ, ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಭಯಾನಕ ಕಾಲಿಮೆಯ ಬಿತ್ತರ ಮಾತ್ರ. ವಾಸ್ತವಸ್ಥಿತಿಯ ಜ್ಞಾನವು ಭಂಗಮಾಡಿದ್ದ ಪರಮಾನಂದದಾಯಕವಾದ ಸುಂದರ ಸ್ವಪ್ನಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಾಹಸಪಟ್ಟೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ಆರಂಭಿಸುವುದೇ ತಡ, ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅದು ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾಗಿ ತೋರದೆ ಇದ್ದದ್ದು.

೧೬ . ಕಷ್ಟಪಡದೆ ಊಟವಿಲ್ಲ

ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಆ ಅಟ್ಟದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ಕಳೆದೆ. ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ-ಅಂದರೆ ಭಾನುವಾರದ ದಿನ-ನನ್ನನ್ನು ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕೂಡಿ ಬಾಗಿಲು ಬೀಗ ಹಾಕಿದರು. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಗ ಹಾಕಲ್ಪಡುವುದಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಆಸೆಯಿಂದ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಚೇತನಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಧುರವಾಗಿದ್ದ ನಿದ್ರೆ-ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜಿನ ಮೇಲೆ ಹಿಮಕಣಗಳನ್ನು ತೂರಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು-ಮತ್ತು, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಶಬ್ದಗಳು-ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಶಾಂತವಾಗತೊಡಗಿದವು. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದು ನನ್ನ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಓಡಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು; ನನ್ನ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದದನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು; ಆದರೆ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಅನಿಷ್ಟವಾಗಿರಲಿ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಶಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ ಸೊಗಸಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ಸಿಳ್ಳುಹಾಕುತ್ತ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಸಿಳ್ಳುಹಾಕುವ ಇಷ್ಟ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆದರೂ, ನನಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ, ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಂದಟ್ಟಾಗಿತ್ತು.

ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೆಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಹೋದರು. ನಿಕೊಲಾಯ್ ನನ್ನ ಊಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ನಾನೇನು ಮಾಡಿದ್ದೆ-ನನಗೇನು ಕಾದಿತ್ತು-ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು,

“ಛೇ! ಅಯ್ಯಾ ದುಃಖಿಸಬೇಡಿ; ಕಷ್ಟಪಡದೆ ಊಟ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು”-ಎಂದ.

ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾದ ಈ ನುಡಿ, ನನ್ನನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂತೈಸಿತು. ಆದರೆ, ನನಗೆ ರೊಟ್ಟಿ-ನೀರು ಅಷ್ಟನ್ನೇ ಕಳಿಸದೆ, ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪೂರ್ತಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗವೇ ನನಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನೊದಗಿಸಿತು.

ಅವರು ನನಗೆ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕೂಡಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿರುವುದೇ ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ, ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗುವುದು ಮುಂದೆ ಕಾದಿತ್ತೆಂದೂ, ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿದವರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಇಡಲಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ತೋರಿತು. ನಾನು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬೀಗದ ಕೈ ತಿರುಗಿಸಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೋಪ-ದರ್ಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡದೆಯೇ, “ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಕಾಣು” ಎಂದರು.

ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಮೊದಲು, ನನ್ನ ಅಂಗಿ ತೋಳಿನ ತುದಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸುಣ್ಣದ ಧೂಳನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ನೋಟದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ನೈತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀನವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಧೂಳನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಡೆದರು.

ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೊಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಖೈದಿಗಳನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಈ ದಿನ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು ಹಜಾರದ ಮೂಲಕ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕಟೆಂಕಾ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಚಾ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾ ನನ್ನನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದರು. ನಾನು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೈಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರ ಕುರ್ಚಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅವರು ನನ್ನಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಹೊದಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

ಅವರು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ತಲೆಯವರೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕೋ-ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ, ಅವರು,

“ಒಳ್ಳೇದು ಮಗೂ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬೆಲೆ ಗೊತ್ತಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿ ಅಂತಲೇ ಹೇಳಬೇಕು, ನಾನು. ನೀನು ನಿನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸಮಾಧಾನವೂ ಹೌದು” ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಮಾತನ್ನು ತಡೆದು “ಮಾಸ್ಸಿಯೂ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು,-ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವರು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತೇ? ನಿನ್ನಿಂದ, ಮಗೂ” ಎಂದರು. ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ಮಾತಾಡಿದರು. ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಅವರ ಆಡಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. “ಅವರ ರಕ್ಷಣೆ-ಶ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ

ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುತ್ತಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಭರವಸೆಯಿತ್ತು; ಅವರ ಸೇವೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನೀನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವೆ ಎಂದು ಬಗೆದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೀನು-ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗ-ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೈ ಎತ್ತುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದೆ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು! ಧಾರಾಳವಾದ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದು ನಿನ್ನ ಕೈಲಾಗದ ಕೆಲಸ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇತರ ಒರಟು ಕ್ರಮಗಳು ಅಂತ ನಾನು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಕಡೆ ತೋರಿಸುತ್ತ, ಕೋಪದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ಈ ಕ್ಷಣ ಅವರ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡು!-ಕೇಳಿಸಿತೇನು?” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅಜ್ಜಿ ತೋರಿಸಿದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಅಂಗಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲು, ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡೆ; ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೃದಯ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

“ಏನು? ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಿಲ್ಲವೇನು?”

ನನ್ನ ಇಡೀ ದೇಹ ಕಂಪಿಸಿತು; ಆದರೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ.

“ಕೊಕೊ!” ಎಂದರು, ಅಜ್ಜಿಯವರು. ನಾನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಂತರಿಕ ಯಾತನೆ ಅವರಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಿರಬೇಕು. ಮೃದುವಾದ ಆದರೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ಕೊಕೊ, ಇದು ನಿನ್ನ ರೀತಿಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಅಜ್ಜೀ, ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾನವರ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದವನೇ ನಾನು ತಟ್ಟನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತಾಡಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರು ಹೊರಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವುದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು.

“ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ-ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಈಗ?”

“ನಾನು-ನಾನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ-ಕೇಳಲಾರೆ” ಎಂದು ಏದುತ್ತ ಹೇಳಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಕಾಲ ತಡೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ನನ್ನ ಅಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದು ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿತು.

ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ದುಃಖದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ಹೀಗೇ ಏನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಎರಡನೇ ತಾಯಿಗೆ ವಿಧೇಯತೆ ತೋರುವುದು? ಅವರ ದಯೆಗೆ ನೀನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಹೀಗೆ ಏನು? ಮೊಳಕಾಲಾರು!” ಎಂದರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, “ಆಹಾ! ಭಗವಂತಾ! ಇದನ್ನು ಅವಳು ನೋಡಿದ್ದರೆ!-ಇದನ್ನವಳು ನೋಡಿದ್ದರೆ!-ಆದದ್ದೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ. ಇಲ್ಲ, ಅವಳೆಂದಿಗೂ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ-ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ”-ಎಂದರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಅತ್ತರು. ನಾನೂ ಅತ್ತೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು “ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ”-ಎಂದರು.

ಆದರೆ, ಅಜ್ಜಿ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿದರು, ಬರಬರುತ್ತ ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆಯಾದವರಂತೆ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಗಾಷಾ ಭಯಗೊಂಡು ಕೊಠಡಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು, ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಮೂಸುಪ್ಪು (Smelling salts) ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಬಹುಬೇಗ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುವ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತು.

ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಮಹಡಿಗೇ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತ.

“ಇದೀಗ ನೀನು ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂಥಾ ಪ್ರಸಂಗ” ಎಂದರು.

“ಓ, ಭಗವಂತಾ! ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆ? ನಾನೆಂಥಾ ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗ!” ಸೆಯಿಂಟ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಅವರು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೇ ತಡ, ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಾನು, ಬೀದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಹಂತದ ಕಡೆ ಓಡಿದೆ.

ನಾನು ಪಠಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನೋ ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನೋ ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ; ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಲಾರದಂತೆ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಹಂತಗಳನ್ನಿಳಿದು ಹೋದದ್ದು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.

ನನಗೆ ಪರಿಚಿತವಾದ ಧ್ವನಿಯೊಂದು “ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀ? ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವನು ನೀನೇ, ಮಗೂ”-ಎಂದಿತು.

ನಾನು ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ. ಅಪ್ಪ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು ಬಿರುಸಾಗಿ ಎಳೆದರು. “ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂದೂಕವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ನಿನಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ.

“ಯಾಕೆ? ಯಾಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ?” ಎನ್ನುತ್ತ ನನ್ನ ಕಿವಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

“ತಪ್ಪಾಯಿತು, ನನಗೇನಾಗಿತ್ತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ.

“ಹಾ! ನಿನಗೇನಾಗಿತ್ತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಹ್ಲಾ! ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂದೆಯಾ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ?” ಎನ್ನುತ್ತ, ಪ್ರತಿ ಮಾತಿಗೂ ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಎಳೆದಾಡಿದರು, ನನ್ನ ತಂದೆ. ಅನಂತರ

“ಇನ್ನು ಮುಂದೆ, ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕ್ತೀಯಾ? ಹಾಕ್ತೀಯೇನು? ಹೇಳು, ಹಾಕ್ತೀಯಾಂತ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಾನು ಅಳಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲುಂಟಾದ ನೈತಿಕ ಭಾವನೆ ಬಹು ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ತಂದೆಯವರು ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆಯೇ ನಾನು ಅವರ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಲು ತೊಡಗಿದೆ.

ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ “ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೊಡೆಯಿರಿ, ನನಗೆ ನೋವಾಗುವಂತೆ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆಯಿರಿ; ನಾನು ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗ-ನಾನೊಬ್ಬ ಹೀನ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ” ಎಂದೆ.

“ನಿನಗೇನಾಗಿದೆ?” ಎನ್ನುತ್ತ ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಳ್ಳಿದರು. ನಾನು ಅವರ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು “ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ-ನನಗದು ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ, ದೇವರಾಣೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅಥವಾ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ. ನಾನು ಅವರ ಕೂಡ ಇರಲಾರೆ. ಅವರು ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಮೋಣಕಾಲೂರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಇಷ್ಟ ನಾನವರಿಂದ ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ; ನಾನೇನು ಎಳೇ ಹುಡುಗನಲ್ಲ. ನಾನದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ. ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾಣ ನೀಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಕೆಟ್ಟವನೆಂದು ಅವರು ಅಜ್ಜಿಗೆ ಹೇಳಿದರು; ಈಗ ಅವರು ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ; ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತೇನೆ. ನ-ನಾನು-ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯಿರಿ, ದೇವರಾಣೆ ಹೊಡೆಯಿರಿ. ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ?”-ಎಂದೆ.

ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ದುಃಖದ ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ದಿವಾನಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವರ ಮಂಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅಳತೊಡಗಿದೆ. ಆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಯುವನೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿತು.

ತಂದೆಯವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ, ಭಾವಪರವಶತೆಯಿಂದ “ಎತಕ್ಕಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೀ ಮಗೂ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಅವರು ನನಗೊಬ್ಬ ಹಿಂಸಕರು-ಯಾತನೆ ಕೊಡುವವರು. ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರೀತಿಸೋದಿಲ್ಲ!”-ಎಂದು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಹೇಳಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ, ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಅಪ್ಪ ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ದರು. ನಾನು ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಎದ್ದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಒಂದೇ

ಒಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆ ವೈದ್ಯರು, ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ದೇಹಾರೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆತಂಕಗೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಅವರ ಮುಖಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಿದ್ರೆಯ ತರುವಾಯ ನನ್ನ ದೇಹ ಹಗುರವಾಗಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸು ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ನೆಗೆದು ಓಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನಾನು ತುಂಬ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬ ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡದ ಕಾರಣ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

೧೭. ದ್ವೇಷ

ಹೌದು, ಅದು ನಿಜವಾದ ದ್ವೇಷಭಾವವಾಗಿತ್ತು; ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ-ಹಾಗೂ ನಾನು ನಂಬದೆ ಇರುವ ದ್ವೇಷವಲ್ಲ. ಅಂತಹ ದ್ವೇಷವು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆನಂದಪಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ದ್ವೇಷವಿದೆ. ಅದು, ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತಾನಾದರೂ, ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಜಯಿಸಲಾರದಂತಹ ಅಸಹ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹದು. ಅಂತಹ ದ್ವೇಷವು, ಅವನ ಕೂದಲು, ಕುತ್ತಿಗೆ, ನಡಿಗೆ, ಅವನ ದ್ವನಿ, ಅವನ ಕೈ ಕಾಲುಗಳು, ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನಗಳು-ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಮಗೆ ಅಸಹನೀಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ; ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೋ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಶಕ್ತಿಯು, ಅವನ ತೀರ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ನೋಡುವಂತೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಇಂತಹುದಾಗಿತ್ತು!

ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಇರುತ್ತ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ, ನಿರುದ್ವೇಗದಿಂದ ಅವರನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಆತ ಒಬ್ಬ ಬಹು ಒಳ್ಳೆಯ ಫ್ರೆಂಚ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು-ಅವರ ಫ್ರೆಂಚ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವರೇನು ಹೆಡ್ಡರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ, ಅವರ ದೇಶೀಯರ ಕೆಲವು ಗುಣಭಾಯೆಗಳು-ರಷ್ಯನರ ಗುಣಗಳಿಗೆ ತೀರ ವಿರುದ್ಧವಾದುವು-ಕೆಲವಿದ್ದುವು. ಅವು ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಅಹಂಭಾವ, ಡಾಂಭಿಕತನ, ದಿಟ್ಟತನ ಮತ್ತು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ-ಇವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲ ಬಹುವಾಗಿ ನನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು.

ನಿಜ, ಅಜ್ಜಿಯವರೇನೋ ಹುಡುಗರ ದೈಹಿಕ ದಂಡನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬೆತ್ತ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಮ್ಮನ್ನು-ಅದರಲ್ಲೂ ನನ್ನನ್ನು, ಬೆತ್ತದಿಂದ ಬೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನನ್ನನ್ನು ಬಾರುಕೋಲಿನಿಂದ ಬಾರಿಸುವುದಾಗಿ ಗದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಾರುಕೋಲು ಅನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಬಹು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಬಾರುಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು ಅವರಿಗೆ ಪರಮತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ನೋವಿಗೆ ನಾನು ಹೆದರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಅದರ ಅನುಭವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಾರವಾದ ಅವ್ಯಕ್ತ ರೋಷಕ್ಕೂ ನಿರಾಶೆಗೂ ತಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಬಂದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ರೂಲು ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದಲೋ, ಷರಾಯಿನ ಹೆಗಲು ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದಲೋ, ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೋಪವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅದರ ನೆನಪು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕೋಪವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ನಾನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದಾಗ) ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದರೂ, ನಾನದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೆನಪು ಎಷ್ಟು ಹಳೆಯದೋ, ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಗರ್ವಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು-ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. ವಯಸ್ಸಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದರಾದ ವೃದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತ, ನನ್ನ ಹೈಡ್ರೋಪಿಕ್ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಾಲ ಸಹಜವಾದ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ನನಗಿಂತ ಕೀಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗಂಡಾಳಾಗಿದ್ದರು.

ಇವರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ತರುಣ ಸೊಗಸುಗಾರರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲಿ, ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದೂ ಉದ್ವೇಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಸಂಕಟಕರವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಅವರ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರಾದರೋ,

ತಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು ಆತುರಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೆಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ತೃಪ್ತಿಗೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ ತಾವೇ ಉಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಒತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ಆಡಂಬರ ಶಬ್ದಗಳೂ, ಮಾತುಗಳೂ, ನನಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಕೋಪ ಬಂದಾಗ “ಗೊಂಬೆಗಳ ಕುಣಿತ, ತುಂಟಹುಡುಗ,” ಅಥವಾ “ಸ್ವೇನಿನ ನೋಣ!” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು “ರಕ್ತ-ದುಷ್ಪ-ಪೋಲಿ” ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ, ನನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು, ನಮ್ಮನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಮೋಣಕಾಲ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೈಹಿಕ ಅಹಿತದಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಎದೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೈಯನ್ನು ಬೀಸಿ, ದುರಂತವಾಣಿಯಲ್ಲಿ “ಮೋಣಕಾಲೂರಿ! ಕರೀ ಕುರಿಗಳಾ!” ಎಂದು, ಅವರ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯ ರೂಪ ತಾಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನಮ್ಮ ಅವಮಾನ.

ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಏನಾಗುತ್ತೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಯಾರೊಬ್ಬರಾಗಲಿ ನನಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಎರಡು ದಿನ ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ನಿರಾಶೆ, ನಾಚಿಕೆ, ಭಯ ಮತ್ತು ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಆ ಕಾಲದಿಂದ ನನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರಿತು. ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ದೂರವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನನಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಸಂಧಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ, ನನ್ನ ನೋಟದಲ್ಲಿ ತೀರ ಬಹಿರಂಗವಾದ ದ್ವೇಷಭಾವವಿತ್ತೆಂದೆನ್ನಿಸಿ, ನಾನು ಉದಾಸೀನತೆಯ ಸೋಗನ್ನು ಹಾಕಲು ಅವಸರಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮೋಸ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ತೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತೆಂದು ತೋರಿ, ಕೆಂಪೇರಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಪರ್ಕವೂ, ನನಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಸಾಕು.

೧೮. ಸೇವಕಿಯರ ಕೊರಡಿ

ನಾನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಂಟಿಯಾದೆ. ಏಕಾಂತದ ಚಿಂತನೆ-ವಿಷಯಗ್ರಹಣೆಗಳು ನನ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಆನಂದದಾಯಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಾದವು. ನನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಂದಿನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ವಿಷಯಗ್ರಹಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳ, ಸೇವಕಿಯರ ಕೊರಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ನನ್ನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಈ ಪ್ರಣಯ ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿಯಾಗಿದ್ದವಳು ಮಾಷಾಳೇ. ಅವಳು ವಾಸಿಲಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನಿಗೆ ಅವಳು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನಿಂದ ಪರಿಚಿತಳಾಗಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವರನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದ್ದ ವಿಧಿ, ಅಂತು ಈಗಲಾದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು ಒಡ್ಡಿತ್ತು. ಅವನೇ ನಿಕಲಾಯಿ. ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಗಳಿಗೂ ವಾಸಿಲಿಗೂ ಮದುವೆಯನ್ನುವುದು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಲ್ಲದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಂಕುಬುದ್ಧಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದ.

ಈ ಅಡ್ಡಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಎಂದರೆ, ಇದುವರೆಗೂ ಉದಾಸೀನನೂ ನಿರುದ್ದಿಗ್ಗನೂ ಆಗಿದ್ದ ವಾಸಿಲಿ ಈಗ ಮಾಷಾಳನ್ನು ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗಿದ್ದು. ಕೆಂಪು ಷರಟನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಮುಲಾಮನ್ನು ಬಳಿದು ಬಾಚಿಕೊಂಡು, ಒಬ್ಬ ಜೀತದ ದರ್ಜೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ತಾನೊಲಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗಿದ.

ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಕಟನೆ ತೀರ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರೂ, (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಾಷಾಳನ್ನು ಅವನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗಲೆಲ್ಲ, ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೂ, ಅವಳನ್ನು ಜಿಪುಟುವುದು, ಕೈಯಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅವಳು ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು) ಅವನ ಪ್ರೀತಿ ಅಪ್ಪಟವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗವೆಂದರೆ, ನಿಕಲಾಯ್ ಕಟ್ಟಕಡೆಯದಾಗಿ ತನ್ನ ಸೋದರಮಗಳ ಹಸ್ತವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ, ವಾಸಿಲಿಯು ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ

ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ, ಕುಡಿತದ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದ ಮತ್ತು ಗೊಂದಲಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸಲು ಶುರುಮಾಡಿದ. ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹಲವು ಬಾರಿ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಂದ ಅವಮಾನಕರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೀನರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಅದರ ಮಾಷಾಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ಈ ವರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾಗಲು ಕಾರಣಗಳಾದವು. ವಾಸಿಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಷಾ, ಕಣ್ಣೀರು ಆರದಂತೆ ಅತ್ತಳು; ಈ ದುಃಖಿತರ ಪ್ರಣಯಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆಯ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದವಳು ಗಾಷಾ. ಮಾಷಾ ಅವಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಬೈಗಳು-ಎಟುಗಳನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಂಡು, ಗೆಳೆಯನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಸಂತೈಸಲು, ಪೋಲೀಸು ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಕದ್ದು ಓಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪಾಠಕರೇ, ನಾನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತುಚ್ಛಭಾವವನ್ನು ತಾಳಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳ ತಂತಿಗಳು ದುರ್ಬಲವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವು ಮಾರ್ದನಿ ಕೊಡುವ ಸದ್ದುಗಳು ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸಂತೋಷವಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ನಾನಂತೂ ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಘಟನೆಗಳು ಗೋಚರಿಸುವ ನಡುಹಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲೊಂದು ಬೆಂಚಿದೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಇಸ್ತಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಮೂಗು ಮುರಿದ ಮುದ್ದೆ ಕಾಗದದ ಒಂದು ಗೊಂಬೆ, ಚಿಕ್ಕ ತೊಳೆಯುವ ಬಾನೆ ಮತ್ತು ಕೈತೊಳೆಯುವ ಚಟ್ಟಿ ಇವೆ; ಒಂದು ಹೊಸ್ತಿಲ ಕಿಟಕಿಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ, ಕರೀ ಮೇಣದ ಒಂದು ಮುದ್ದೆ, ರೇಷ್ಮೆಯ ಒಂದು ಲಡಿ, ಒಂದು ಹಸೀಸೌತೇಕಾಯಿ, ಒಂದು ಮಿಠಾಯಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲ. ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾದ ಗುಡ್ಡೆಯಾಗಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ಕೆಂಪು ಮೇಜೂ ಅಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ, ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ ಒಂದು ಇಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಕಸೂತಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಅವಳು, ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ತಿಳಿಗಂಪಿನ ಉಡುಪನ್ನೂ, ನೀಲಿಯ ಅವಕುಂಠನವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀಲಿಯ ವಸ್ತ್ರ ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಹೊಲಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ತನ್ನ ಸೂಜಿಯಿಂದ ತಲೆಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋ, ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯನ್ನಾರಿಸುವುದಕ್ಕೋ, ಹೊಲಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ನೆಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ: ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ನೀಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳ-ವಿಪುಳವಾದ ಸುವರ್ಣ ಕೇಶರಾಶಿಯ ಮತ್ತು ಆ ತುಂಬಿದ ಸ್ನನಗಳ ಈ ಸುಂದರಿ, ಶ್ರೀಮಂತಿಯಾಗಿ ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ? ವಿಶಾಲವಾದ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ

ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ, ತಿಳಿಗಂಪಿನ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಕುಲಾವಿಯನ್ನೂ, ಅಚ್ಚೆಂಪಿನ ಉಡುಪನ್ನೂ ಧರಿಸಿ (ಮಿಮಿ ಧರಿಸುವಂತಹುದಲ್ಲ, ನಾನು ಟೆಸ್ಟರ್‌ಸ್ಕಾಯ್ ಬಲೂವಾದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಂತಹುದು) ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ, ಅವಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ! ಅವಳು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಸೂತಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ನಾನದರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ಅವಳ ಅಂಗವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನು ನಾನೇ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಇವಳೆಲ್ಲಿ! ಆ ಕುಡುಕನ ಮುಖದ ವಾಸಿಲಿ ಎಲ್ಲಿ! ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಕೊಳಕಾದ ತಿಳಿಗಂಪಿನ ಷರಟನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿಗಿಯಾದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟ ಅವನ ಆಕೃತಿ, ಎಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯ! ಅವನ ದೇಹದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹುರಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡೊಂಕಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಅವನಿಗಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ.

“ಓ! ಮತ್ತೆ ವಾಸಾ—” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದು, ಮಾಷಾ ಸೂಜಿಯನ್ನು ದಿಂಬಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿದಳು. ವಾಸಿಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತಲಿಲ್ಲ.

“ಹೌದು, ಏನಂತೆ? ಅವನಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದು ಏನನ್ನ ತಾನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆ? ಅವನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬಾರದೇ? ಆಹಾ! ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಯಾರಿಂದ? ಎಲ್ಲ ಅವನಿಂದ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ, ವಾಸಿಲಿ.

ನಚ್ಯೆಷ್ಲಾ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೇವಕಿ “ಸ್ವಲ್ಪ ಚಹ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೀಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಇರಲಿ, ನಿನ್ನ ಆ ರಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ? ಯಾಕೆ? ನನಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ—ನನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ—ನನ್ನ ನಡಗೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ. ಓ! ಎಲ್ಲ ಹಾಳಾಗಲಿ!” ಎಂದು, ಕೈಬೀಸಿ ಹೇಳಿದ, ವಾಸಿಲಿ.

ಮಾಷಾ, ದಾರವನ್ನು ತುಂಡು ಮಾಡುತ್ತ, “ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು; ಆದರೆ ನೀನು—”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ವಾಸಿಲಿ “ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಹಿಸೋಕಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ!” ಎಂದ.

ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು; ಹಂತ ಹತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಣಾಲ ಗೊಣಗಾಟವನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಹಾಕುತ್ತ,

“ಆಹಾ! ಅವರಿಗೆ ಏನು ಬೇಕೋ ಅದು ಅವರಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಾಗ ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋದೊಂದರೇನು! ಎಂಥಾ ಹಾಳು ಬಾಳು! ಬರೀ ಶ್ರಮ! ಓ-ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಏನೊಂದರೆ-ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಿ” ಎಂದು ಗೊಣಗಿದಳು.

ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಎದ್ದು ನಿಂತು ವಾಸಿಲಿ “ನನ್ನ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ, ಅಗಾಘ್ಯಾ ಮಿಖಿಲೋವ್ನಾ” ಎಂದ.

“ಓ! ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಾಚೆ! ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಗೌರವಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ! ಇರಲಿ, ನೀನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೀ? ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿ, ಗಂಡಸರು ಬರುವ ಜಾಗವೇನು?” ಎಂದು ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿದಳು, ಬಂದಾಕೆ.

“ನಿನ್ನ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು” ಎಂದ, ವಾಸಿಲಿ ಹೆದರುತ್ತ.

“ಇನ್ನೇನು, ಬೇಗನೇ ಕಡೇ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಅದು!” ಎಂದು, ಇನ್ನೂ ಕೋಪದಿಂದ ಎತ್ತಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು, ಗಾಘಾ. ವಾಸಿಲಿ ನಕ್ಕ.

“ನಗೋ ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ-ಹೋಗಬೇಕು. ಆಹಾ! ಅವನ ಮುಖ ನೋಡಿ! ಮದುವೆಯಾಗ್ತಾನಂತೋ ಅವಳನ್ನೆ?-ಕೊಳಕ ರಕ್ಕ! ಎಲ್ಲಿ-ಹೊರಡು ಇಲ್ಲಿಂದ!”

ಹೀಗೆಂದ ಅಗಾಘ್ಯಾ ಮಿಖಿಲೋವ್ನಾ ಧಡದಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ; ಕಿಟಕಿಯ ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲ ಕಟಕಟ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ರಭಸದಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಡಿದು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು.

ಅವಳ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ್ದ ತಡಿಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಅವಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ-ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು; ತನ್ನ ಬಾಳಿನ ಪಾಡನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ತನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎಸೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಡೆಗೆ ಬೆಕ್ಕು ಹಾರಿಬರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಬಾಲ ಹಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಬಡಪ್ರಾಣಿ ಮನಕರಗುವಂತೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಗ ವಾಸಿಲಿ ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ನಾನು ಚಹಾಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ವೇಳೆ ಬಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ-ಆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯದವರೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ” ಎಂದ.

ನಜ್ಯೆಷ್ಟಾ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸಿ “ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೋಬೇಡ! ನಾನು ಹೋಗಿ ಸಮೋವಾರನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ”-ಎಂದಳು.

ನಜೈಷ್ಠಾ ಕೊರಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೊಡನೆಯೇ ವಾಸಿಲಿ ಮಾಷಾಳ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು, “ನಾನಿದನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನೇರವಾಗಿ ಕೌಂಟೆಸ್ಸರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ‘ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದು’-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅಥವಾ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಹಳ ದೂರ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ತೊಲಗಿಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ದೇವರಾಣೆ, ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

“ಆಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಜೀವಿಸಿರುವುದು ಹೇಗೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು, ಮಾಷಾ.

“ನಾನು ವ್ಯಥೆಪಡುವುದು ನಿನೊಬ್ಬಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ನಿನಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ಸೆರೆಯಿಂದ ಪರಾರಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ-ದೇವರ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ಮಾಷಾ, “ಒಗೆಯಲು ನಿನ್ನ ಷರಟುಗಳನ್ನೇಕೆ ನನಗೆ ತಂದು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ವಾಸ್ಯಾ? ನೋಡು, ಇದು ಎಷ್ಟು ಕೊಳಕಾಗಿದೆ” ಎಂದು, ಅವನ ಷರಟಿನ ಕತ್ತು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತೋರಿಸಿದಳು.

ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಳಗಡೆ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಪುಟ್ಟ ಗಂಟೆ ಸದ್ದಾದುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಗಾಷಾ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದಳು.

ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ವಾಸಿಲಿ ಅವಸರದಿಂದ ಎದ್ದುನಿಂತ. ಗಾಷಾ ಅವನನ್ನು ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ತಳ್ಳುತ್ತ, “ಏ ಕೇಡಿಗ! ನಿನಗೆ ಈಗ ಇವಳಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು? ಇವಳು ಹೀಗಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣ; ಆದರೂ ನೀನು ಇವಳನ್ನು ಕಾಡುವುದು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಇವಳು ಅಳುವುದನ್ನು ನೋಡೋಕೆ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಆಸೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ-ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಮೃಗ! ಹೋಗಾಚೆ! ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಇರಬೇಡ!” ಎಂದು, ಮಾಷಾಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಅವನಲ್ಲಿ ಏನು ಕಂಡು ಬೆರೆಗಾಗಿದ್ದೀ? ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಈ ದಿನ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೇನು? ಆದರೇನು? ನಾನು ವಾಸಿಲಿ ಗ್ರೂಸ್ಕೋವ್‌ನ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗೊಲ್ಲಾಂತ-ನಿನ್ನ ದಾರೀನೇ ನಿನಗೆ! ಮುಟ್ಟಾಳ ಹೆಣ್ಣೇ!” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದಳು.

ಮಾಷಾಳ ಕಣ್ಣೀರಕಟ್ಟೆ ತಟ್ಟನೆ ಒಡೆಯಿತು. “ನಾನು ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ಏಟು ತಿಂದು ಸತ್ತರೂ ಸರಿಯೆ, ಇನ್ನಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗೊಲ್ಲ. ನಾನಿನ್ನಾರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸೋದಿಲ್ಲ”-ಎಂದಳು, ಅವಳು.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಷಾಳನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ವಾಸಿಲಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ನನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಣೀಯನಾಗಿರಲು ಇದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣವನ್ನು

ಪತ್ತೆಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಅವಳ ದುಃಖಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿತ್ತು. ಆದರೂ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಚೆಲುವೆಯಾಗಿ ಕಂಡ ಮಾಷಾ ವಾಸಿಲಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಮಹಡಿಯ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತ ಯೋಚಿಸಿದೆ: ನಾನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿ ನನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾಷಾ-ವಾಸಿಲಿಯರು ನನ್ನ ಜೀತದಾಳುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೈಪನ್ನು ಸೇದುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುತ್ತೇನೆ. ಮಾಷಾ, ತನ್ನ ಇಸ್ತಿಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಡನೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು 'ಮಾಷಾಳನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿ' ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಮಾಷಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ತಟ್ಟನೆ ವಾಸಿಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮಾಷಾಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ 'ನನ್ನ ಗತಿ ಈಗ ಮುಗಿಯಿತು!' ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಮಾಷಾ ಅಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ನಾನು, 'ವಾಸಿಲಿ, ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿ, ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ನಿನಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು. ದೇವರು ನಿಮಗೆ ಸುಖವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತದೆ ಮಿಂಚಿಹೋಗುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಯೋಚನೆಗಳ-ದೃಶ್ಯಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ, ಆಳವಾದ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಗೆರೆಗಳನ್ನೊತ್ತುವ ಇತರ ಯೋಚನೆಗಳೂ ದೃಶ್ಯಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಯೋಚಿಸಿದುದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೂ, ಅವು ಆನಂದಕರವೆಂದು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಯೋಚನೆಯ ಪರಿಣಾಮದ ಅನುಭವವುಂಟಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೀರಿ. ಮಾಷಾಳು ವಾಸಿಲಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳ ತ್ಯಾಗದ ಯೋಚನೆಯು, ನನ್ನ ಆತ್ಮದ ಮೇಲೆ, ಇಂಥ ಗಂಭೀರವಾದ ಕುರುಹನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

೧೯ . ಬಾಲ್ಯ

ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವೂ ನಿರಂತರವೂ ಆಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ, ಬಹುಶಃ, ಜನ ಅವುಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವು-ಆ ವಿಷಯಗಳು-ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೂ-ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟು ವಿಪರೀತವಾಗಿದ್ದುವು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಅವನ ನೈತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಅಂತರವೇ, ಅವನ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಕುರುಹೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲೇ ಐಕ್ಯವಾಗಿ, ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗನಾಗಿರುತ್ತ ನೈತಿಕ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಮಾನವನ ಗುರಿ, ಜೀವನದ ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆತ್ಮದ ಅವಿನಶ್ವರತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಎಲ್ಲ ಮನಸ್ಸು, ಅನುಭವದ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಆತ್ಮಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ನಿಲುಕಬಹುದಾದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟವೆಂದರೆ, ಇವುಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂತ್ರೀಕರಣ. ಆದರೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ದತ್ತವಾದುದಲ್ಲ.

ಸಮಗ್ರ ಜನಾಂಗ ಒಂದರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯುವ ಹಾದಿಯನ್ನೇ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ತಾತ್ವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ತಳಹದಿಯಾಗುವ ಯೋಚನೆಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಭಾರೆಯಾಗದ ಗುಣಗಳೆಂದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ, ತಾತ್ವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುವ ಮೊದಲೇ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಅರಿವು ಇರುತ್ತದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಚನೆಗಳು, ಎಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವೆಂದರೆ, ಇಂತಹ ಮಹತ್ತಾದ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯವನು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿದೆ.

ಸುಖವು ಬಾಹ್ಯಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ-ಅವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯ ರೀತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ-ದುಃಖ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಒಗ್ಗಿದ ಮನುಷ್ಯ ಅಸುಖಿಯಾಗಿರಲಾರ-ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ನಾನು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸುಂಟಾಗಿ, ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ

ಕಾಲ, ಆದ ಯಾತನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಚಾಚಿದ ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಟಾಡೆಸ್‌ಚೇವ್-ನ ಭಾರವಾದ ನಿಘಂಟನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ, ಮಾಡಿನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಬೆತ್ತಲೆ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡೆ.

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ, ಯಾವ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಾದರೂ, ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಾದರೂ, ಸಾವು ನನಗಾಗಿ ಕಾದಿರಬಹುದೆಂಬ ನೆನಪು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ, ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ, ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲ, ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ-ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು; ಮತ್ತು ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಇದನ್ನು ಜನ ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸದೆ ಇದ್ದರೆಂಬುದೇ ನನಗೆ ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ತೀರ್ಮಾನ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಮುಂದೆ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ, ಇದರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ; ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ, ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದನ್ನೋದುತ್ತ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಕಡೆಯದಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ ಶುಂಠಿ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಮೆಲ್ಲುತ್ತ, ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆದೆ.

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಸುಣ್ಣದ ಚೂರಿನಿಂದ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಸಮಪಾರ್ಶ್ವತೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಏಕೆ ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ? ಸಮಪಾರ್ಶ್ವತೆ ಎಂದರೇನು?-ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ನನ್ನನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಚಕಿತಗೊಳಿಸಿತು.

ಅದೊಂದು ಸಹಜವ್ಯವಾದ ಭಾವನೆ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇನು? ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಸಮಪಾರ್ಶ್ವತೆ ಎನ್ನುವುದಿದೆಯೇನು? ಇಲ್ಲ-ಜೀವನ ಇಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಅಂಡಾಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಜೀವನ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಆತ್ಮವು ಅನಂತದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಂದು, ಅಂಡಾಕೃತಿಯ ಒಂದು ತುದಿಯಿಂದ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಅಂಚಿನವರೆಗೆ ಒಂದು ಗೆರೆಯನ್ನೆಳೆಯುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇಕೆ ಇಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ಗೆರೆ ಇಲ್ಲ? ಮತ್ತೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಯೋಚಿಸಿದರೆ, ಒಂದೇ ಪಾರ್ಶ್ವ ಇರುವ ಅನಂತತೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅನಂತತೆಯಾಗಿದ್ದೀತು? ಏಕೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ಅದರ ನೆನಪು ಅಳಿಸಿಹೋಗಿದ್ದರೂ, ನಾವು ಈ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದೆವು.

ಅತ್ಯಂತ ನವೀನವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಕಂಡ ಈ ತರ್ಕದ ಎಳೆಯ ಜಾಡನ್ನು ಈಗ ಹಿಡಿಯುವುದು, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ; ಆದರೆ, ಆಗ ಇದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅದನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಹಾಳೆ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ,

ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುತ್ತಿದ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಯೋಚನೆಗಳಿಂದ, ನನಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ, ಎದ್ದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ, ಗಾಡಿಯವನು ನೀರಿನ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಯ ಕಡೆ ನನ್ನ ಗಮನ ಹೋಯಿತು. ಆಗ, ಆ ಕುದುರೆಯ ಆತ್ಮ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅದು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದವು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೊಲೊಡ್ಯಾ ಕೊಠಡಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋದ; ನಾನು ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕ. ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೆಲ್ಲ ಅಪಾರ ಅವಿವೇಕವೆಂದು ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಸಾಕಾಯಿತು.

ನನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪಾಠಕರಿಗೆ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ನಾನಿಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮರೆಯಲಾಗದಂತಹ ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಆದರೆ, ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹುಚ್ಚನ ಅವಸ್ಥೆಗೀಡುಮಾಡಿದ ಸಂದೇಹವಾದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ಇನ್ಯಾವ ಪರಮಾರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೊರತು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನೂ, ಇನ್ಯಾರೂ-ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನನ್ನ ಗಮನ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ರೂಪಗಳೆಂದೂ, ನಾನವುಗಳ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಆ ರೂಪಗಳು ಮಾಯವಾಗುವವೆಂದೂ, ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದದ್ದು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲ- ಅವುಗಳೊಡನೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಶ್ಕೆಲ್ಲಿಂಗ್‌ನ (Schelling) ನಿಶ್ಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತು. ಈ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಲ್ಲಟವಾಯಿತೆಂದರೆ, ನಾನಿರದ ಶೂನ್ಯವನ್ನಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವ ಭರವಸೆಯಿಂದ, ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ತಟ್ಟನೆ ತಿರುಗಿ, ಎದುರು ದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಶೋಚನೀಯವಾದ, ನಿರರ್ಥಕವಾದ ನೈತಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಒಂದು ಚಿಲುಮೆ!

ನನ್ನ ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸು ಅಭೇದ್ಯವಾದುದನ್ನು ಭೇದಿಸಲಾರದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಈ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಸುಖದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ನಾನು ಯೋಚಿಸುವ ದೈರ್ಯಮಾಡಬಾರದಾಗಿದ್ದ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಉರುಳಿಬಿದ್ದವು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ನೈತಿಕ ಶ್ರಮದಿಂದ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನದ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನೂ ಭಾವನೆಯ ನವೀನತೆಯನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿದ ನಿರಂತರ ನೈತಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಚಾಳಿ, ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ.

ಮಾನವನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ನನ್ನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಯೋಚನಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ನನ್ನ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿತೆಂದರೆ, ಪದೇ ಪದೇ ನಾನು ತೀರ ಸರಳವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದಾಗಲೂ, ಅವುಗಳ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ವಿಶ್ಲೇಷಣವನ್ನಾರಂಭಿಸಿ, ಅವುಗಳ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಏನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಏನನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ?—ಎಂಬ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನೇ, ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಏನೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ—ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸರಿ, ಈಗ ನಾನು ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ? ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಏನೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ—ಇತ್ಯಾದಿ—ಇತ್ಯಾದಿ. ನಾನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನೇ ಕಾಣಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೆ.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ನನ್ನ ಆತ್ಮಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ತೀರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಾಗಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾನು, ಮಾನವಕುಲದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನವೀನ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೆ; ಜೊತೆಗೆ, ನನ್ನ ಬೆಲೆಯ ಅರಿವಿನಿಂದಂಟಾದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ, ಇತರ ಮರ್ತ್ಯರ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಆ ಮರ್ತ್ಯರ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ, ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮುಂದೆಯೂ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡಷ್ಟೂ, ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅರ್ಹತೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಪ್ರತಿ ಚಲನೆಯೂ, ಮಾತೂ, ಎಷ್ಟೇ ಸರಳವಾಗಿರಲಿ, ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಚದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

೨೦. ವೊಲೊದ್ಯಾ

ಹೌದು, ನನ್ನ ಜೀವನದ ಈ ಕಾಲವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಮುಂದುವರಿದಷ್ಟೂ ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಯಾತನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ಆರಂಭ ಕಾಲವನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ್ದ ನಿಜವಾದ ಆದರಣೀಯ ಭಾವನೆಗಳ ಮಧುರ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ನನ್ನ ಜೀವನದ ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ತೀರ ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಕಾಲದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿ, ಕಾವ್ಯಮಯವೂ ಮೋಹಕವೂ ಆದ ಹರೆಯದ ಹೊಸ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ, ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯ ಮೃದು ಸ್ನೇಹಬಾಂಧವ್ಯದ ಕಾಲವನ್ನು ಬೇಗನೇ ತಲುಪಲು, ಬಾಲ್ಯದ ಮರುಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ದಾಟುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ನೆನಪುಗಳ ಗಂಟೆ ಗಂಟೆಯನ್ನೂ ವಿವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲದಿಂದ, ನನ್ನ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ, ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದಂಥ ಒಬ್ಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವೇರ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲದವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ, ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ, ತ್ವರಿತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಯಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಬೋಧಕರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯನ್ನು ಸುಣ್ಣದ ಚೂರಿನಿಂದ ಕುಟ್ಟುತ್ತ ಏನೇನೋ ಗಣಿತದ ಮತ್ತು ದೇಹವಿಜ್ಞಾನದ ಪದಗಳನ್ನು ಚಿರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ಗಹನ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಟನೆಯಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಅನೈಚ್ಛಿಕ ಗೌರವದಿಂದ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಡೆಗೆ, ಒಂದು ಭಾನುವಾರ ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳೂ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳೂ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿ, ತಂದೆಯವರ ಮತ್ತು ಇತರ ಅನೇಕ ಅತಿಥಿಗಳ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ, ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಅವನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂಥ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಉತ್ತರಗಳು ತೀರ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಜ್ಜಿಯವರ ಎದುರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೌಢ್ಯವು ಪ್ರಕಟವಾಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಗಲಿಬಿಲಿ

ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವರ ಗಮನ ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನನಗಿನ್ನೂ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಾಲವಿದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಊಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಉಳಿದ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಜಂಭಗಾರ. ಅವನಿಗೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರೆ ಸಾಲದು, ಉನ್ನತ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ.

ಕಡೆಗೂ ಮೊದಲಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದಿನ ಬರುತ್ತದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ನೀಲಿ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಗುಂಡಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ತನ್ನ ಚಿನ್ನದ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ; ಕಾಲಿಗೆ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಪೇಟಿಂಟ್ ಚರ್ಮದ ಬೂಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆಯವರ ಫೇಟನ್ ಗಾಡಿ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಿಕೊಲಾಯಿ ಗಾಡಿಯ ಗೌಸನ್ನು ಓರೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಕಟಿಂಕಾ, ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ, ಗಾಡಿಯನ್ನೇರುತ್ತಿರುವ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಸೊಗಸಾದ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ-ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗಳು ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ. ತಂದೆಯವರು “ದೇವರ ದಯೆಯಿರಲಿ! ದೇವರ ದಯೆಯಿರಲಿ!” ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಅಜ್ಜಿಯವರೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಹರಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಗಾಡಿಯು ಓಣಿಯ ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಹರಸುತ್ತಿದ್ದು ಅನಂತರ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. “ಏನು ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯದಷ್ಟೆ? ಎಷ್ಟು ನಂಬರು?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವನ ಬೆಳಗುವ ಮುಖ ತನಗೆ ತಾನೇ ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ನಂಬರು ದೊರಕಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರನೇ ದಿನವೂ, ಹಿಂದಿನ ದಿನದಷ್ಟೇ ಆತಂಕದಿಂದ, ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲು ಹರಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದ; ಮತ್ತು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಅಷ್ಟೇ ಆತುರದ ಆನಂದದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಪಡೆದ. ಈ ರೀತಿ ಅವನ ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಹತ್ತನೆಯ ದಿನ, ಕಡೆಯ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾದ ಪರೀಕ್ಷೆ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯ-ಕಾದಿರುತ್ತದೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಎಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಆತುರದಿಂದ ಅವನಿಗಾಗಿ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಕಾದಿರುತ್ತೇವೆ. ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ; ಆದರೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ.

ಆಗ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜಿಗೆ ಮುಖವನ್ನೊತ್ತಿ “ಹಾ! ದೇವರ ದಯ! ನೋಡಿ, ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಅವಳ ಮಾತು ನಿಜವಾಗಿತ್ತು. ಫೇಟನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವೊಲೊದ್ಯಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಈಗ ಅವನು ನೀಲಿ ಅಂಗಿ-ಬೂದಿ ತೋಪಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಬದಲು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಯೂನಿಫಾರಂ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ. ಅಂಗಿಯ ಕೊರಳಪಟ್ಟಿಗೆ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತ್ತು, ಮೂರು ಮೂಲೆಯ ಹ್ಯಾಟನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ; ಮತ್ತು ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಮುಲಾಮಿನ ಕಠಾರಿಯೊಂದಿತ್ತು. ಯೂನಿಫಾರಂನಲ್ಲಿದ್ದ ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಕಂಡು, ಅಜ್ಜಿಯವರು, “ಓ! ಈಗ ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಿದ್ದರೆ!” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದು, ಮೂರ್ಛೆಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದು, ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ, ನನ್ನನ್ನು, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳನ್ನು, ಮಿಮಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಟಂಕಾಳನ್ನು, ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕಟಂಕಾಳ ಮುಖವಂತೂ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕಿವಿಯವರೆಗೆ ಕೆಂಪೇರುತ್ತದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಯೂನಿಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಸುಂದರನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ! ಅವನ ನೀಲಿ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿ, ಇದೇ ಅಂಕುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗೂದಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದೆ! ಅವನದು ಎಂತಹ ನೀಳವಾದ, ಕೃಶವಾದ ಸೊಂಟ! ಮತ್ತೆ, ಎಂತಹ ಸೊಗಸಾದ ನಡಗೆ! ಆ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಮುಖಗಳಲ್ಲೂ ಆನಂದ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವಾಗ, ಬಟ್ಟರು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿನಯ-ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಮೋದಭಾವವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಕೈ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ ಒಂದು ಸೀಸೆ ಶಾಂಪೇನನ್ನು (ಮದ್ಯ) ತರುತ್ತಾನೆ. ಅಮ್ಮನ ಮರಣಾನಂತರ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಅಜ್ಜಿಯವರು ಶಾಂಪೇನನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ಒಂದು ಇಡೀ ಗ್ಲಾಸು ಶಾಂಪೇನನ್ನು ಕುಡಿದು, ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಈಗ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಾಗ ತನ್ನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ತೆರಳುವಂತಾದ; ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಿಜನರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ತಂಬಾಕು ಸೇಡುತ್ತಾನೆ. ಸಮೂಹನರ್ತನಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಸೀಸೆ ಶಾಂಪೇನನ್ನು ತನ್ನ ಯಾರೋ ಅತಿಥಿಗಳೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ, ಆಗ ಪ್ರತಿ ಗ್ಲಾಸು ಮದ್ಯವನ್ನೂ, ಯಾರೋ ಗೂಢ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ತಿಪಾನ (toast) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ, ಅನಂತರ ಸೀಸೆಯ ತಳದ ಮದ್ಯ ಯಾರಿಗೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಿದ್ದನ್ನೂ ಕಂಡೆ. ಅದರೆ, ಅವನು

ತಪ್ಪದೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವನ್ನು ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸದಾ ಕಟಿಂಕಾಳೊಡನೆ ಏನೋ ರಹಸ್ಯವಾದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ನನಗೆ ಕೇಳಿಸುವಮಟ್ಟಿಗೆ- ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಅವರ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ-ಕೇಳಿಸುವಮಟ್ಟಿಗೆ, ಅವರ ಮಾತು-ಚರ್ಚೆಗಳೆಲ್ಲ ಅವರು ಓದಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರ ಪ್ರಣಯ-ಅಸೂಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನು ಕೌತುಕವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೋ, ಅಥವಾ, ಏಕೆ ಅಷ್ಟು ನವಿರಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಾರೋ, ಬಿಸಿಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೋ, ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಳೆತನದಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಸ್ನೇಹದ ಜೊತೆಗೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಕಟಿಂಕಾರ ನಡುವೆ, ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅವರವರನ್ನೇ ರಹಸ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿರುವ-ಯಾವುದೋ ವಿಚಿತ್ರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೨೧. ಕಟಿಂಕಾ ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಯಾ

ಈಗ ಕಟಿಂಕಾಗೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳು; ಈಗವಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಎಳೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹರೆಯದ ಕಾಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ದೇಹಾಕೃತಿಯ ಖಚಿತಸ್ಫುರಣ, ಲಜ್ಜಾಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಲಕ್ಷಣ ರೀತಿ-ಇವೆಲ್ಲ, ಹೊಸದಾಗಿ ಅರಳಿದ ಹೂವಿನ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೂ, ನವೀನ ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೂ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ, ಅವಳು ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ; ಅದೇ ಬೆಳಕಾದ ನೀಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯ ಓರೆನೋಟ; ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹಣೆಯೊಡನೆ ಏಕವಾಗಿರುವ ನೆಟ್ಟಗಿರುವ ಪುಟ್ಟ ಮೂಗು-ಅದರ ಬಲವಾದ ಹೊಳೆಗಳು; ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯ ಅದೇ ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಿ; ತಿಳಿಗೊಂಪಿನ ಪಾರದರ್ಶಿಕ ಕಪೋಲಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಗುಳಿಗಳು; ಅದೇ ಪುಟ್ಟ ಬಿಳಿಯ ಕೈಗಳು; ಮತ್ತು ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ಇನ್ನೂ ಅವಳಿಗೆ “ಬಿಂಕದ ಹೆಣ್ಣು” ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣ, ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಸೊಗಸಿನಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ವಿಪುಳವಾದ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಕೇಶರಾಶಿಯನ್ನು ಜೆಡೆಯಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರೌಢ ಹಂಗಸಿನಂತೆ ಗಂಟು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅವಳ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳನ್ನು ಲಜ್ಜೆಗೀಡು ಮಾಡುವ ಅವಳ ವಕ್ಷಸ್ಥಳ ಹೊರತು, ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದು ಬೇರೆ ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಯಾ ಅವಳೊಡನೆಯೇ ಬೆಳೆದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದವಳಾದರೂ, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅವಳು ಬೇರೆ ತರದ ಹೆಣ್ಣು.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಯಾ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳು, ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿಶೈಥಿಲ್ಯರೋಗದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಅವಳ ಕಾಲುಗಳು ಇನ್ನೂ ವಕ್ರವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಆಕೃತಿ ಕುರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಏಕಮಾತ್ರ ಸುಂದರ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಅವುಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳು; ಅವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಕಪ್ಪಾಗಿ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ವರ್ಣಿಸಲಾಗದ ಗಂಭೀರವಾದ, ಸರಳವಾದ ಆಕರ್ಷಕ ಭಾವವೂ ಯಾರ ಗಮನವನ್ನಾದರೂ ಸೆಳೆಯುವಂಥದು. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಯಾ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ-ಸರಳವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕಟಿಂಕಾಳಾದರೋ, ಇನ್ನಾರ ರೀತಿಯಲ್ಲೋ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಯಾಳದು ಯಾವಾಗಲೂ ನೇರವಾದ ಮುನ್ನೋಟ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವಳು

ತನ್ನ ಕಪ್ಪಾದ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟು, ಅದು ವಿನಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಕಾಲ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಕಟೆಂಕಾ ರೀತಿ ಇದಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆಗೂದಲನ್ನು ಇಳಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಬಲ್ಲಂತೆ, ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೂ, ತನ್ನದು ಮೋಟುದೃಷ್ಟಿ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಅಪರಿಚಿತರೊಡನೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಅವಳು ಬೇಡವೆನ್ನುವಂತೆ ತುಟಿಗಳನ್ನುರುಕ್ಕಿಸಿ, ತಾನು ಭಾವಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕಟೆಂಕಾ, ಅತಿಥಿಗಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ, ಮಿಮಿಯೊಡನೆ ವಿಶೇಷ ಮಮತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ; ಮತ್ತು ಯಾರಾದರೂ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ತೋಳಲ್ಲಿ ತೋಳು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಲು ಆಸೆಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾಳೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವಳು ಆಮೋದದ ಉತ್ಕರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತ ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಕಟೆಂಕಾಳ ರೀತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವಳು ನಗತೊಡಗಿದಾಗ, ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೋ, ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದಲೋ, ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಯಾವಾಗಲೂ ನೆಟ್ಟಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಓಡುವಾಗ, ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ; ಕಟೆಂಕಾ, ತಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಓರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಬೆಳೆದ ಗಂಡಸಿನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದರೆ, ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಸಂತೋಷ. ಮತ್ತು ತಾನು ಒಬ್ಬ “ಹುಸ್ಸಾರ್”-(ಅಶ್ವದಳ ಸೈನಿಕ)ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಖಂಡಿತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ, ಕಟೆಂಕಾಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಲಾಗದವರು; ಅವಳು, ತಾನೆಂದಿಗೂ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಗಂಡಸು ಯಾರಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದಾಗ ಏನೋ ಭಯದಿಂದ, ತಾನು ಬೇರೆ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿಯೇ ಮಾರ್ಪಡುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾಳಿಗೆ ಮಿಮಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಗ್ರಹ; ಏಕೆಂದರೆ, ಅವಳಿಗೆ ಉಸಿರಾಡಲು ಆಗದಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅವಳ ಒಳ ಕುಪ್ಪುಸವನ್ನು ತೊಡಿಸುತ್ತಾಳೆ; ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದೆಂದರೆ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿ. ಕಟೆಂಕಾಳಾದರೋ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ತನ್ನ ಕುಪ್ಪುಸದ ಅಂಚಿನ ಕೆಳಗೆ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತೂರಿಸಿ, ಅದು ತನಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಡಿಲವಾಗಿಯೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ; ಮತ್ತು ಅವಳು ತಿನ್ನುವುದು ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾಳಿಗೆ ತಲೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ; ಆದರೆ, ಕಟೆಂಕಾ, ಹೂವುಗಳನ್ನೂ

ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಫೀಲ್ಡ್‌ನ ಸ್ವರಮೇಳಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬೀಥೋವೆನಿನ ಕೆಲವು ಸೊನೆಟಾಗಳನ್ನೂ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನುಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕಟಿಂಕಾಳು ಪ್ರಧಾನಸ್ವರ ಸಂಗತಿಯ ವಿಸ್ತಾರ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಭ್ರಮಣ ನೃತ್ಯದ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ನುಡಿಸುತ್ತಾಳೆ; ತನ್ನ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ, ಧ್ವನಿ ಕೀಲಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಬಿರುಸಾಗಿ ಒತ್ತುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವೂ ಮೆಟ್ಟುಸನ್ನೆ (pedal) ಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾಳೆ; ಏನನ್ನೇ ಆಗಲಿ ನುಡಿಸುವ ಮೊದಲು, ಮೂರು ಬಾರಿ ಕೀಲುಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಆರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಬೇಗಬೇಗ ಒತ್ತುತ್ತಾಳೆ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಕಟಿಂಕಾಳು ಬೆಳೆದ ಹೆಂಗಸು ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಳು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು.

೨೨. ತಂದೆ

ವೋಲೊದ್ಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತಂದೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಲ ಈಗ ಅವರು ಅಜ್ಜಿಯವರೊಡನೆ ಊಟಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಅವರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಅವರು ಈಚೆಗೆ ಇಸ್ವೀಟು ಆಟದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವುದೆಂದು ನಿಕಲಾಯಿಯಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಎಂದಾದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವರು, ಸಂಜೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು, ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ; ಪಿಯಾನೋ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ನಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಮೃದುವಾದ ಮೋಜುಗಳಿಂದ (ಅವರಿಗೆ ಹಿಮ್ಮಡಿ ಇರುವ ಮೋಜುಗಳೆಂದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ-ಅವನ್ನೆಂದೂ ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ) ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತ, ಜಿಪ್ಪಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಆಗ, ಅವರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳ ತಮಾಷೆಯಾದ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು! ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವರು ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದು, ನಾನು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಚ್ಚರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಗುಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಅವರು ಆಗಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ನಾನೇನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅಜ್ಜಿಯವರು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ರೇಗಿ ಗೋಣಗತೊಡಗಿದಾಗ, ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಕದ್ದು ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ “ಒಳ್ಳೇದು, ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ನಮಗಾಯಿತಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಏರಲಾಗದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಿಂದ, ಅವರು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲು ನಾನು ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಬಿಳಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಮೊದಲಿನಷ್ಟೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ, ಗೌರವದಿಂದಲೂ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ, ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದೆ; ಮತ್ತು ನನಗೆ ಭಯಾನಕವಾದ ಯೋಚನೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಹಲವು ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ವಿಶೇಷ ನೈತಿಕ ದುಃಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ.

ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಮೀರಿದ ಸಂಜೆ ಅವರು ಕಷ್ಟ ವರ್ಣದ ಪೂರ್ಣಪೋಷಾಕನ್ನೂ ಬಿಳಿಯ ಒಳ ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ವೋಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಪು ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬೈರಕುಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ವೋಲೊದ್ಯಾನ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದರು. (ಅವನು ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ, ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳಿಸುವುದು ಅವರ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು). ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಯಾಂಡಲನ್ನು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ, ಮಿಮಿಯೂ ಕಟೆಂಕಾಳೂ, ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಪಿಯಾನೋ ಬಳಿ ಕುಳಿತು, ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಇಷ್ಟಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದ ಫೀಲ್ಡನ ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ವರಮೇಳವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾದ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು, ನಾನು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹೋಲಿಕೆ ಇದ್ದದ್ದು, ಮುಖದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಎತ್ತರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ-ಬೇರೆ ಏನೋ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಗುಣದಲ್ಲಿ-ಕೈಗಳಲ್ಲಿ, ನಡಗೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಧ್ವನಿಯ ವಿಲಕ್ಷಣತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಕೋಪಗೊಂಡು “ಇಡೀ ಯುಗವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದವಿರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಾಗ, “ಇಡೀ ಯುಗವಾದರೂ” ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು, (ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ತಾಯಿಯವರಿಗೂ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು) ಅವುಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ದೀರ್ಘಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಅವಳು ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಅನುಕರಿಸುತ್ತ ಪಿಯಾನೋ ನುಡಿಸುವಾಗ, ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಬಳಿ ಕುಳಿತಾಗ, ತಾಯಿಯವರಂತೆಯೇ ಉಡುಪನ್ನು ಮುದುರಿ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಡಿನ ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತ, ಯಾವುದಾದರೂ ಭಾವ ನುಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡಾಗ ಕೋಪದಿಂದ ಪಿಯಾನೋವಿನ ಧ್ವನಿ ಕೀಲುಗಳನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುಟ್ಟುತ್ತ “ಓ! ನನ್ನ ದೇವರೇ!” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ಯಾವ ಮೋಹಕತೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಪಿಯಾನಿಗರ ಮೋಸವು ಮರೆಸಲಾರದೋ ಆ ಸೊಗಸಾದ ಫೀಲ್ಡನ ಅದೇ ವರ್ಣನಾತೀತವಾದ ಮೃದುತ್ವ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಷ್ಟವಾದ ನುಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಳು.

ತಂದೆಯವರು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಗ ನಡೆಯುತ್ತ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳು ಪಿಯಾನೋ ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು.

ತಂದೆಯವರು ಅವಳನ್ನು ಪುನಃ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತ, “ಇಲ್ಲ, ನುಡಿಸು-ಲ್ಯುಬಾ, ನುಡಿಸು, ನುಡಿಸು; ನೀನು ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಎಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ-ನುಡಿಸು” ಎಂದರು.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ನುಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಳು. ತಂದೆಯವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅವಳ ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಭುಜ ಚಿಮ್ಮಿ ಎದ್ದು, ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರತಿ ಸಲ ಅವರು ಪಿಯಾನೋವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗಲೂ, ನಿಂತು ನಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಚಲನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರ ನಡವಳಿಯ ರೀತಿಯಿಂದ, ಅವರು ವಿಶೇಷ ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸುತ್ತಾಡಿ, ಅನಂತರ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳ ಹಿಂದುಗಡೆ ನಿಂತು, ಅವಳ ಕಪ್ಪಾದ ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು, ತಿರುಗಿ ಪುನಃ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದರು. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ “ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತೇ!” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಮೌನವಾಗಿ ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ತಮ್ಮೆರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಹಿಡಿದು, ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ, ಅವಳ ಹಣೆಯನ್ನೂ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ಹಿಂದೆಂದೂ ಪ್ರಕಟಿಸದ ಮಾರ್ದವತೆಯಿಂದ ಮುತ್ತಿಡತೊಡಗಿದರು.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ, ಅವರ ಗಡಿಯಾರದ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದವಳು ತಟ್ಟನೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, “ಏಕೆ-ನೀವು ಅಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದಳು. ಅನಂತರ, “ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಅಪ್ಪಾಜೀ, ದಯವಿಟ್ಟು, ಕ್ಷಮಿಸಿ; ನಾನು ನುಡಿಸಿದ್ದು ಅಮ್ಮನ ಇಷ್ಟ ಕೃತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ” ಎಂದಳು.

“ಇಲ್ಲ ಮಗೂ, ಆದಷ್ಟು ಸಲ ಅದನ್ನು ನುಡಿಸು-ನುಡಿಸುತ್ತಿ ತಾನೆ? ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಅಳುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆಷ್ಟೋ ಹಿತ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು” ಎಂದರು. ಹೀಗೆನ್ನವಾಗ ಅವರ ಧ್ವನಿ ಭಾವಾತಿರೇಕದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಭುಜಕೊಡವಿ, ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೊಲೊಡ್ಯಾನ ಕೊಠಡಿಯ ಕಡೆ ಹೋದರು.

ಅವರು ಅರ್ಧ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ನಿಂತು “ವಾಲ್ಡೆಮಾರ್, ನೀನು ಬೇಗ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತೀನು?” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದರು. ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇವಕಿ

ಮಾಷಾ ಅವರ ಮುಂದೆ ಬಂದಳು. ಯಜಮಾನರನ್ನು ಕಂಡು, ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಓರೆಯಾಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಅವರು ಅವಳನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅವಳ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ, “ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಸುಂದರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿರುವೆ!” ಎಂದರು.

ಮಾಷಾ ಕೆಂಪೇರಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ತಗ್ಗಿಸಿ, ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ “ದಾರಿ ಬಿಡಿ” ಎಂದಳು.

ಮಾಷಾ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ, ತಂದೆಯವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಾನು ಬಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ಮತ್ತೆ “ವಾಲ್ಡೆಮಾರ್, ನಿನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆ ಮುಗಿಯಿತೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಅವನ ಹೃದಯದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಅವನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಅಪಮಾನಕರವಾದ ಹಾಗೂ ತೀರ ಆಜ್ಞೆಯವೂ ನಿಷ್ಕರವೂ ಆದ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಎಷ್ಟು ಸಾಹಸಪಟ್ಟರೂ, ಅವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದುವು.

೨೨. ಅಜ್ಜಿ

ಅಜ್ಜಿಯವರು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತ ಬಂದರು. ಅವರು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಟೆ ಶಬ್ದ, ಗಾಷಾಳ ಗೋಣಗಾಟ, ಬಾಗಿಲುಗಳ ಬಡಿತದ ಶಬ್ದ-ಇವು ಕೇಳಿಬರುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈಗ ಅವರು ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಸುಲಭಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಮ್ಮನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಎತ್ತರವಾದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ, ಅಂಚುಗಟ್ಟಿದ ದಿಂಬುಗಳನ್ನೊರಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬರಹೇಳಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಾಗ, ಅವರ ಕೈ ಊದಿಕೊಂಡು, ಹೊಳೆಯುತ್ತ, ತೆಳುವಾದ ಹಳದಿ ವರ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ವಾಸನೆ, ನಾನು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಮ್ಮನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದ ವಾಸನೆಯ ಹಾಗೆಯೇ, ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುವಂತಹುದಾಗಿತ್ತು. ಡಾಕ್ಟರು ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೊಡನೆ ಆಲೋಚನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಸ್ವಭಾವ, ಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ಮಂದಿಯೊಡನೆ-ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಂದೆಯವರೊಡನೆ-ಅವರ ದರ್ಪಪೂರ್ಣವಾದ-ಸಾಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವರ್ತನೆ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಅವರು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಲಂಚಿಸಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನೆತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ “ಮೈಡಿಯರ್” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಮೇಲೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ನಮಗೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಪಾಠದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಮತ್ತು ಕಟಿಂಕಾರೊಡನೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಸವಾರಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು “ಸ್ಲೇ” (Slagh) ಗಾಡಿ*ಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮುಂದಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಣಹುಲ್ಲು ಹರಡಿದ್ದನ್ನೂ, ನಮ್ಮ ಗೇಟಿನ ಬಳಿ ನೀಲಿ ಮೇಲಂಗಿ ಧರಿಸಿದ ಹಲವರು ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನಾದರೂ, ಈ ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಗಾಳಿ ಸವಾರಿಗೆ ಏಕೆ

* ಹಿಮದ ಮೇಲೆ ಜಾರುವ, ಚಕ್ರಗಳಿಲ್ಲದ ಗಾಡಿ.

ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ನಮ್ಮ ಸವಾರಿಯ ಪೂರ್ತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳೂ, ಪ್ರತಿ ಘಟನೆ ಮಾತು, ಚಲನೆಯೂ ನಗುವನ್ನುಕ್ಕಿಸುವಂತಹ ವಿಶೇಷವಾದ ಹರ್ಷಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದೆವು.

ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಡನೆ ಹಾದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಓಡಿದ ಒಬ್ಬ ತಿರುಗು ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ನಗು ಬಂತು. ಹಿಂದಿನಿಂದ, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ “ಕ್ಯಾಬು” ಗಾಡಿಯವ, ತನ್ನ ಚಬುಕನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ಗಾಡಿಯನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ನಮ್ಮ “ಸ್ಲೇ” ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹಾದು ಹೋದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ನಗುತ್ತ ಕೂಗಿದೆವು ಫಿಲಿಪ್ಪನ ಚಾವಟಿ, “ಸ್ಲೇ” ಗಾಡಿಯ ಜಾರುಪಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅವನು ತಿರುಗಿ, “ಛೂ! ಹಾಳಾಯಿತು!” ಎಂದು ಗೋಣಗಿದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗಿ ಸಾಯುವಷ್ಟು ನಕ್ಕೆವು. ಮಿಮಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನೋಡಿ, ಮೂಢರು ಮಾತ್ರ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲದೆ ನಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದಳು. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು; ಅವಳು ನಗುವನ್ನು ಅದುಮಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಂಧಿಸಿದವು; ನಮ್ಮ ನಗುವಿನ ಕಟ್ಟೆ ಒಡೆಯಿತು; ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು; ನಮ್ಮ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಆನಂದವನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇ ತಡ, ಪುನಃ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದೆ; ಆಗ, ಕೆಲವು ಕಾಲದಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಪಡೆದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೂ ತಪ್ಪದೇ ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಮಾತನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದೆ; ಕೂಡಲೆ ಮತ್ತೆ ನಗತೊಡಗಿದೆವು.

ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನೆಯ ಬಳಿ ಬಂತು. ಆಗ ನಾನು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳ ಕಡೆ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಮುಖಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದವನು, ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒರಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಂದು ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಕರೀ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಚಕಿತನಾದೆ. ನನ್ನ ಮುಖಚೇಷ್ಟೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತು.

ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ಬಿಳುಪೇರಿದ ಮುಖದೊಡನೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, “ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಸತ್ತುಹೋದರು” ಎಂದರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರ ಶವ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂರ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಉಸಿರಡಗಿಸುವಂತಹ ಸಾವಿನ ಭಯದ ಭಾರವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಸತ್ತ ದೇಹ, ಜೀವಂತವಾಗಿತ್ತೆಂಬಂತೆ, ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದು, ನಾನೂ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಅಹಿತವಾಗಿ ನೆನಪು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಈ ಭಾವನೆ-ಏನೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ದುಃಖಭಾವನೆಯೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಪಡುವುದು

ವಾಡಿಕೆ. ಅಜ್ಜಿಯವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೇನೂ ವ್ಯಸನವಾಗಲಿಲ್ಲ; ವಾಸ್ತವಾಂಶ ಏನೆಂದರೆ, ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ವಿಷಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದವರಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಪೈಕಿ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೊರತು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗಾಗಿ ದುಃಖಪಡುವವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪಾರವಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸೇವಕಿ ಗಾಢಾ. ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವಳು ಅಟ್ಟದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಅತ್ತಳು; ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಶಪಿಸಿಕೊಂಡಳು; ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತಾಡಿಕೊಂಡಳು; ಎಲ್ಲರ ಸಮಾಧಾನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು; ತನ್ನ ಯಜಮಾನಿ ಸತ್ತಮೇಲೆ ತಾನೂ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು.

ಭಾವನೆಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಅಸಂಭವನೀಯತೆಯು, ಅಪ್ಪಟತೆಯ ತೀರ ನೆಚ್ಚಬಹುದಾದ ಕುರುಹೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಜ್ಜಿಯವರು ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಇಲ್ಲದಂತಾದ ಮೇಲೂ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ನೆನಪುಗಳೂ, ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಾತುಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಆಡಲ್ಪಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವು ಅವರು ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಉಯಿಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಏನಿತ್ತೆಂಬುದು, ಅವರ ಇಷ್ಟನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಊಳಿಗದ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಉದ್ರೇಕವನ್ನು ಕಂಡೆ; ಮತ್ತು ಯಾರು ಯಾರ ಸ್ವತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮಗೂ ಏನಾದರೂ ದತ್ತವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ಯೋಚನೆಯಿಂದ, ನಾನೂ ಸಂತೋಷಪಡದೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆರು ವಾರಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ನಿತ್ಯ ಸುದ್ದಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ನಿಕಲಾಯ್, ಅಜ್ಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿಂಯೂ, ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಯು ಭಾರವನ್ನು ಅವಳ ಮದುವೆಯಾಗುವವರೆಗೂ, ತಂದೆಯವರಿಗೆ ವಹಿಸಿದೆ, ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ.

೨೪. ನಾನು

ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳು ಉಳಿದಿವೆ. ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಈಗ ನನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಸಹ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಕಲಿತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೂ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ನನಗೆ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನೀಗ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸೈನಸ್, ಟ್ಯಾಂಜೆಂಟ್, ಡಿಫರೆಂಶಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ನಾನೇ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡೆ.

ನಾನು ವೊಲೊಡ್ಯಾನಿಗಿಂತ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಯಾಗಿ, ಅಗಲವಾದ ಭುಜಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಎಂದಿನಂತೆ ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ; ಮತ್ತು ಎಂದಿನಂತೆ, ಇವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟು ಮೂಲ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಂದೆಯವರು ಒಮ್ಮೆ, ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣವಿದೆ—ಎಂದಿದ್ದರು; ಇದೊಂದು ಮಾತು ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ನನಗೆ ಇನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ. **ನನಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೊಡನೆ** ನಾನು ಇದನ್ನೋ ಇನ್ನೊಂದನ್ನೋ ಸಾಧಿಸದೆ ಇರುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡೆಂದು ಅವರು ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ, ನನಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇಷ್ಟವೆಂಬಂತೆಯೂ ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಹೊಂಚಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿಂತು ಬಹಳ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದೆ ಅವಿತಿರಲು ಈಗ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ವಾಷಾ ವಾಸಿಲಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ನನಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಾನೀಗ ಸ್ವಲ್ಪ ತಣ್ಣಗಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ವಾಸಿಲಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇಲೆ, ತಂದೆಯವರಿಂದ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ

ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ, ಕಡೆಯದಾಗಿ, ಅವರ ವಿವಾಹವು, ನನ್ನ ಸುಖವಿಲ್ಲದ ಆಸಕ್ತಿಯ ರೋಗವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿತು.

ತಂದೆಯವರಿಗೆ ವಂದಿಸಲು ಹೊಸ ವಧೂವರರೂ ಮಿಠಾಯಿಗಳ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಭುಜದಮೇಲೂ ಮುದ್ದಾಡುತ್ತ, ಜೊತೆಗೆ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿವಂದನೆ ಮಾಡಿದಳು. ಆಗ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು, ಅವಳು ತಲೆಗೂದಲಿಗೆ ಸವರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿ ಮುಲಾಮಿನ ಪರಿಮಳ ಮಾತ್ರ, ಭಾವೋದ್ರೇಕದ ಸುಳಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟಿನಮೇಲೆ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸ್ವಭಾವ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದು ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ಅದು, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

೨೫. ನಾನು

ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾತ್ರ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಭೇಟಿಗೆ ಜನ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೌನವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವುದು, ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು.

ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಅತಿಥಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಪದೇ ಪದೇ ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದವರೆಂದರೆ, ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಪತಿಯ ಸಹಾಯಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ (Aid-de-camp) ಡುಬ್ಯೋವ್ ಎಂಬಾತ ಮತ್ತು ರಾಜಕುವಾರ ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೊವ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಡುಬ್ಯೋವ್ ಪ್ರಾಯದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳು ಕಳೆದುಹೋದ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಛಾಯೆಯ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ಸಣ್ಣ ಆಕೃತಿಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೋಟುಕಾಲಿನವನಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವಲಕ್ಷಣವಾಗೇನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸದಾ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಿತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರ ಸಂಗ ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರು, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನಾಮುಖಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವೂ ಅವರು ಏನಾದರೊಂದು ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಡುಬ್ಯೋವ್ ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಅಂಥವರ ತೀರ್ಮಾನ-ನಿರ್ಣಯಗಳು, ಒಂದೇ ಪಕ್ಷದ್ದಾಗಿ, ತಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಆದರೂ ಅವರು ಬಿಚ್ಚುಹೃದಯಿಗಳಾಗಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಸಂಕುಚಿತ ಅಹಂಭಾವವೂ ಕ್ಷಮಾರ್ಹವಾಗಿ, ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ನನಗೂ ವೋಲೊದ್ಯಾನಿಗೂ, ಡುಬ್ಯೋವ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೋಹಕತೆಗಳಿದ್ದುವು; ಒಂದು, ಅವನ ಸೈನಿಕ ಸ್ವರೂಪ; ಇನ್ನೊಂದು, ಕಿರಿಯರ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರವತೆ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಯಸ್ಸು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನವರು ಬಹುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ, ಡುಬ್ಯೋವ್ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಸೊಗಸುಗಾರನಾಗಿದ್ದ. ನನಗೆ ಸೇರದೇ ಇದ್ದ ವಿಷಯ ಒಂದೇ ಒಂದಿತ್ತು; ಅದು ಅವನ ಎದುರಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ತೀರ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಎಳೇ ಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿ, ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದು.

ನೆಖ್‌ಲಿಯಡೊವ್ ಸುಂದರನಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಬೂದುವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳು-ತಗ್ಗಾದ ಉಬ್ಬಿದ ಹಣೆ-ಅಳತೆಗೆ ಮೀರಿದ ಉದ್ದವಾದ ತೋಳುಗಳು-ಕಾಲುಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಸೌಂದರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಉನ್ನತಾಕೃತಿ, ನವಿರಾದ ಮುಖವರ್ಣ ಮತ್ತು ಸೊಗಸಾದ ಹಲ್ಲುಗಳು- ಇವಿಷ್ಟೇ ಅವನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದದ್ದು. ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಸಲತೆಯನ್ನೂ (Originality) ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕಿರಿಗೆಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಚಕಿತರಾಗದಿರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನು ಬಹು ನಾಚಿಕೆಪಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ತೀರ ಕ್ಷುದ್ರವಿಷಯಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವನ ಮುಖ ಕಿವಿಯವರಿಗೆ ಕೆಂಪೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವನ ನಾಚಿಕೆ ನನ್ನ ರೀತಿಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೆಂಪೇರಿದಷ್ಟೂ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಈ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು!

ಅವನು ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಡುಬ್ಯೋವ್‌ರೊಡನೆ ಬಹಳ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತೀರ ಭಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿದ್ದರು. ಗಂಭೀರವಾದ ಚರ್ಚೆಗೂ, ಭಾವನೆಯಂತೆ ತೋರಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಡುಬ್ಯೋವ್ ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನೆಖ್‌ಲಿಯಡೊವ್ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಉತ್ಸಾಹವಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅವನು, ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೀಡಾಗುವುದನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಹಾಗೂ ಭಾವನೆಗಳ ಚರ್ಚೆಗೆ ಧುಮುಕುತ್ತಿದ್ದ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಡುಬ್ಯೋವ್ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಪಾತ್ರರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಲು ಬಹು ಆಸಕ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. (ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಅವರು, ಹಲವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಬ್ಬನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪ್ರೀತಿಗೂ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು). ನೆಖ್‌ಲಿಯಡೊವ್‌ನ ಸ್ವಭಾವ ಇದರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಬಹಿರಂಗಮಾತು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಂಗೂದಲ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳೊಡನೆ ಅವನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದರೂ ಸಾಕು, ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಡುಬ್ಯೋವ್ ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನೆಖ್‌ಲಿಯಡೊವ್‌ಗೆ, ಅವನ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಇದ್ದರು. ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುಕೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಸಾಕು, ನೆಖ್‌ಲಿಯಡೊವ್ ಉರಿದುಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ. ವೊಲೊದ್ಯಾ

ಮತ್ತು ಡುಬ್ಲೋವ್, ರಾತ್ರಿಯ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್‌ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾವಿಬ್ಬರೇ ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅವನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕೋಮಲ ಬಾಲೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜಕುವಾರ ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್, ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ. ಆದರೆ, ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಸಮಾನತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಹುಶಃ ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಏನೋ, ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮೊದಲ ಸಲ ಕಂಡಾಗ ಅವನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಭಾವನೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿತಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವನ ಚುರುಕಾದ ಓರೆನೋಟವನ್ನು, ಅವನ ದೃಢವಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು, ಅವನ ದರ್ಪದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅವನು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪೂರ್ಣ ಅಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರೆ, ನನಗಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅವನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅವನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದರೂ ನಾನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ಅನೇಕ ಸಲ ಉರಿದುಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ನಾಚುವ ಸ್ವಭಾವ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೨೬. ಚರ್ಚೆಗಳು

ನಾನು ಎಂದಿನಂತೆ ಸಂಜೆಯ ಪಾಠಗಳಾದ ಮೇಲೆ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ಆಗ ಅವನು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ದಿವಾನಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮೊಳಕೈಯನ್ನೂರೆಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನೋಡಿ ಪುನಃ ಓದತೊಡಗಿದ. ಅವನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ವಿಚಾರ. ಆದರೂ, ಅವನ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ, ನನ್ನ ರಕ್ತ ಮುಖಕ್ಕೆರಿತು. ಅವನ ಆ ಓರೆನೋಟ, ನಾನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತೆ ತೋರಿತು; ಮತ್ತು ಅವನು ಮತ್ತೆ ಅವಸರದಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ತನ್ನ ಆ ನೋಟದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಬಚ್ಚಿಡಲು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರಿತು. (ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಲನೆಗಳಲ್ಲೂ ಏನೋ ಒಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು, ಆಗಿನ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು). ನಾನು ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ, ನಾನದನ್ನು ಓದ ತೊಡಗುವ ಮೊದಲು, ದಿನವೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದವರು ಈಗ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯಸ್ಪದ-ಎಂದು ತೋರಿತು.

“ನೀನು ಈ ಸಂಜೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಹೇಳಲಾರೆ-ಏಕೆ?” ಅವನು ಕೇಳಿದ.

“ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳಿದೆ” ಎಂದೆ.

ಮುಂದೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸಲು ನನಗೆ ಏನು ತೋರದಿರಲು, ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದು ಓದತೊಡಗಿದೆ.

ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ನಾನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಇಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರೆ, ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಮೌನವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ಅವನು ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೂ, ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ತಲ್ಲಿನತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಸಂಭಾಷಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ತೀರ ಪರಿಚಿತರೆಂದು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ತೀರ ಅಲ್ಪ ಪರಿಚಯದಷ್ಟೇ, ತೀರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಚಯವೂ ನಿಜವಾದ ಸಾಮೀಪ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಕಾಲು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟು,
“ಹೌದು-ಇದ್ದೇನೆ”-ಎಂದ.

ಡುಬ್ಲ್ಯೋವ್ ಮತ್ತು ನೆಖ್‌ಲಿಯಡೊವ್ ಇಬ್ಬರೂ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರು ಕೋಟು ಹ್ಯಾಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

“ನಾಟಕಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತೀಯೇನು?”-ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತ ಕೇಳಿದ.

“ಇಲ್ಲ-ನನಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದ ವೊಲೊದ್ಯಾ. ಅವನ ಮುಖ
ಕೆಂಪೇರಿತ್ತು.

“ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಅಂದರೇನು! ದಯವಿಟ್ಟು ಬಾ.”

“ನಾಟಕಶಾಲೆಯ ಬಳಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಟಿಕೇಟು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ.”

ಈಗ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ವೊಲೊದ್ಯಾ “ಒಳ್ಳೇದು, ಇರಿ-ಬಂದೆ” ಎಂದು
ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳುವವನಂತೆ ಹೇಳಿ, ಭುಜಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಹಾಕಿ, ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಹೋದ.

ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ನಾಟಕಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ,
ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಣದ ಅಭಾವವೊಂದೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ನನಗೆ
ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಭತ್ಯೆ ಬರುವತನಕ, ಐದು ರೂಬೆಲುಗಳನ್ನು
ಬಟ್ಟರ್‌ನಿಂದ ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದ. ಅವನು ಹೋದ ಮೇಲೆ
ಡುಬ್ಲ್ಯೋವ್ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಕೈಕುಲುಕುತ್ತ,

“ನೀನು ಹೇಗಿದ್ದೀ ರಾಯಭಾರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನನ್ನನ್ನು “ರಾಯಭಾರಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.
ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಒಂದು ದಿನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಜಿಯವರು ನಮ್ಮ
ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಸೈನಿಕನಾಗುವನೆಂದೂ, ನಾನೊಬ್ಬ
ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ, ಕಷ್ಟವರ್ಣದ ಪೂರ್ಣ ಪೋಷಾಕಿನಲ್ಲಿ, ರಾಯಭಾರಿಗಳಂತೆ
ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುವ
ಭರವಸೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಹೇಳಿದ್ದರು. ರಾಯಭಾರಿ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಕರೀ ಪೋಷಾಕು, ತಲೆಕೂದಲಿನ ವಿಶೇಷ ಮಾದರಿ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ
ಮಾದರಿಗಳೆಂದು ಅವರ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು.

“ವೊಲೊದ್ಯಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ನೆಖ್‌ಲಿಯಡೊವ್.

“ನಾನರಿಯ” ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೂ, ಅವನು ಕೊಠಡಿ
ಬಿಟ್ಟುಹೋದುದರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅವರು ಊಹಿಸಿರಬಹುದು ಎಂಬ
ಯೋಚನೆಯಿಂದ ನಾಚಿ, ನನ್ನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು.

“ಬಹುಶಃ ಅವನಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲಾಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ-ಅಲ್ಲವೇ? ಓ! ನೀನೀಗ ರಾಯಭಾರಿ!” ಎಂದು, ನನ್ನ ಹೌದೆಂಬ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ತಡೆದು, “ನನ್ನ ಬಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಇದೆಯೇ, ಡುಬ್ಲೋವ್?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್.

“ನೋಡೋಣ” ಎಂದು. ಡುಬ್ಲೋವ್, ತನ್ನ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ತೆಗೆದು, ತನ್ನ ಮೋಟುಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಅದರೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಕೆಲವು ಚಿಲ್ಲರೆ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ತಡೆಕಾಡಿದ. “ಇದೋ, ಇಲ್ಲೊಂದು ಐದು ಕೊಪೆಕ್ ನಾಣ್ಯವಿದೆ- ಇಲ್ಲೊಂದು ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೊಪೆಕ್ ನಾಣ್ಯವಿದೆ, ಫೂ!” ಎಂದು, ವಿದೂಷಕನಂತೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ.

ಆಗ ವೊಲೊದ್ಯಾ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಹೋಗೋಣವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರು.

“ಇಲ್ಲ.”

“ಹೀ! ಎಂಥಾ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ವದನೋ ನೀನು! ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲಾಂತ ಏಕೆ ಹೇಳಬಾರದು? ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಟಿಕೀಟು ತೆಗೆದುಕೋ” ಎಂದ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್.

“ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತೀ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ವೊಲೊದ್ಯಾ.

“ಅವನು, ಅವನ ಬಂಧುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ‘ಬಾಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಾನೆ’” ಎಂದ, ಡುಬ್ಲೋವ್.

“ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ?”

“ಏಕೆ ಎಂದರೆ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ-ನನಗೆ ಬಾಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲಾಂತ?”

“ಏಕೆ-ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ?”

“ಅದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ-ಅಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ನನಗೆ ಹಿತವಾಗಿರೋಲ್ಲ.”

“ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಮಾತು! ನೀನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ; ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿರಲು ಏನು ಕಾರಣವೋ ನಾನು ಕಾಣೆ; ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ-ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರಾ!”

“ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ, ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾದರೆ? ನೀನು ನಿನ್ನ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿಲ್ಲಾಂತ ನನಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಅಲ್ಪ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ನಾನು ನಾಚಿ-ಕೆಂಪೇರಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಲೇ, ಅವನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿತು.

“ನಿನ್ನ ನಾಚಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು, ಗೊತ್ತೇನು? ಮಿತಿಮೀರಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ, ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರಾ!” ಎಂದ, ಡುಬ್ಲೋವ್, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಗಂಭೀರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ.

“ಆಹಾ! ಮಿತಿಮೀರಿದ ಹೆಮ್ಮೆ! ನಿಜವಾಗಿ! ಎಂಥಾ ಮಾತು! ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರೋದೆ ಕಾರಣ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಾನು ಹಿತಕರನಲ್ಲದವನು-ಬೇಸರಕಾರಿ-ಅನ್ನೋದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ” ಎಂದ.

ಡುಬ್ಯೋವ್‌ನ ಟೀಕೆ ಅವನಿಗೆ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಡುಬ್ಯೋವ್ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅವನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಕಳಚುತ್ತ “ಬೇಗ ಉಡುಪು ಧರಿಸು, ವೊಲೊದ್ಯಾ” ಎಂದು, ಸೇವಕನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ಇಗ್ನಾಟ್, ನಿನ್ನ ಒಡೆಯರನ್ನು ಬೇಗ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು” ಎಂದ.

“ಆದ್ದರಿಂದ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನನಗೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ ಅಂದರೆ-” ಎಂದು ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೊವ್ ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಆದರೆ, ಈಗ ಡುಬ್ಯೋವ್‌ಗೆ ಅವನ ಮಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು “ಟ್ರಾ-ಲ-ಲ-ಲಾ!” ಎಂದು ಒಂದು ರಾಗವನ್ನು ಆಲಾಪನೆ ಮಾಡಿದ.

“ಓ, ನಾನು ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ. ನಾಚಿಕೆಗೆ ಕಾರಣ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವಲ್ಲಾಂತ ನಿನಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೊವ್.

“ನೀನು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ.”

“ನಾನು ಬರೋಲ್ಲಾಂತ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ.”

“ಒಳ್ಳೇದು ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಈ ರಾಯಭಾರಿಗೆ; ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾವು ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವನು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.”

“ಓಹೋ! ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸರಿ, ನೀವು ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಬಂದುಬಿಡಿ” ಎಂದು, ಹಸುಳೆಯ ಮೊಂಡುತನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೊವ್.

ಅನಂತರ, ಅವನು ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, “ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೂ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು; ಆದರೂ, ಈ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು; ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು.

“ಹೌದು, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅದೇ” ಎಂದೆ.

ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ನನ್ನ ಧ್ವನಿ ತಡವರಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ ಬಂದಿತ್ತೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ನನ್ನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿದಂತೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು. “-ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಮ್ಮೆಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ”- ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದೆ.

“ಹೆಮ್ಮೆ ಎನ್ನುವುದೇನು-ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್, ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ. ಆ ನಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವನೆಯಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು.

“ಬೇರೆ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗಿಂತ ತಾನು ಉತ್ತಮನೆಂದೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದೂ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದೇ ಹೆಮ್ಮೆ” ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ಆದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಅಂತಹ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?”

“ಅದು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಕಾಣೆ; ಆದರೆ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂಬ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ; ಮತ್ತು ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ತೆರನ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ.”

“ಇಲ್ಲ; ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನಗಿಂತಲೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತಹ ಜನರನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ-ಎಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ” ಎಂದ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್.

“ಅಸಾಧ್ಯ” ಎಂದೆ ನಾನು-ನಿಶ್ಚಿತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ.

“ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಾಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತೀಯೇನು?” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಕೇಳಿದ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್.

ಆಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ.

“ನಿನಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಇತರರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನೇ ನಾವು ಏಕೆ ಪ್ರೀತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ! ಏಕೆಂದರೆ, ನಾವು ಇತರರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಹರು-ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ. ಇತರರು ನಮಗಿಂತ ಉತ್ತಮರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು; ಆದರೆ ಇದು ಎಂದಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಇದು ಆದರೂ, ಆಗಲೂ ಸಹ, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಾಗೇ ಇರುತ್ತದೆ” ಎಂದೆ, ತಾನಾಗಿ ಉಕ್ಕಿದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೊಡನೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ನಾನೇ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೆ. ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮೌನವಾಗಿದ್ದ.

“ನೀನು ಇಷ್ಟು ಚತುರನೆಂದು ನಾನು ಊಹಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ!” ಎಂದ, ಅವನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಮಧುರವಾದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ನನಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಅಪಾರ ಸುಖವಾಯಿತು.

ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೂ ಸ್ತುತಿಯು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅದರ ಹಿತವಾದ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಾತುರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ನನಗೆ ತೋರತೊಡಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅಸಾಧಾರಣ ವೇಗದಿಂದ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದುವು. ನಮಗೇ ತಿಳಿಯದಂತೆ, ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದವು. ಈ ವಸ್ತುವಿನ ಚರ್ಚೆ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಕುತೂಹಲವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ನಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ತೀರ ಅಪದ್ಧವಾಗಿ ತೋರಬಹುದಾದರೂ-ಅವು ಅಷ್ಟು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ-ಏಕಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿದ್ದವು-ನಮಗೆ ಅವುಗಳು ಉನ್ನತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಮೇಳ ಎಷ್ಟು ಹಿತಕರವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬನ ಆತ್ಮದ ಒಂದು ತಂತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಸೋಕಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಸಾಕು, ಇನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಚರ್ಚೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೋಕಿದ ವಿವಿಧ ತಂತಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ದನಿ-ಮಾರ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಾನುಭವ ಮಾಡಿದೆವು. ಮಾತುಗಳಿಗಳಿಯಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಲವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನಮಗೆ ತೋರಿತು.

೨೨. ಸ್ನೇಹದ ಪ್ರಾರಂಭ

ಆ ಕಾಲದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ಡಿಟ್ಟೀ ನೆಖಾಲಿಯೂಡೊವ್‌ನ ಮಧ್ಯೆ, ವಿಚಿತ್ರವಾದ-ಆದರೆ ಬಹುಹಿತವಾದ-ಬಾಂಧವ್ಯವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಪರಿಚಿತರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದಾಗ, ಕೂಡಲೆ ನಾವು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನಿರಾತಂಕವಾದ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು, ಕಾಲವನ್ನೂ, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು, ಚರ್ಚೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಜೀವನದ ಭವಿಷ್ಯ-ಕಲೆಗಳು-ಸರ್ಕಾರೀ ನೌಕರಿ-ವಿವಾಹ-ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ-ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾವು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೆಲ್ಲ-ಅಪ್ಪಟ-ಘೋರ ಅಪದ್ಧವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ನಾವು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಪದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಪದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆ ಇನ್ನೂ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮದ ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಭವಿಷ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಭವಿಷ್ಯವು ವಿವಿಧವಾದ-ಖಚಿತವಾದ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಗುವುದು ಭರವಸೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ. ಈ ಭರವಸೆಯ ಆಧಾರ, ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವಗಳೆಲ್ಲ-ಮುಂದೆ ಕಾದಿರುವ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳ ಕಲ್ಪಿತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಭವಿಷ್ಯದ ಆನಂದದ ಕೇವಲ ಸ್ವಪ್ನಗಳಷ್ಟೇ. ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡಾಗ, ನಿಜವಾದ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮುಖ್ಯವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಂದಾಗಿದ್ದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳ ನಡುವೆ, ಯೋಚನೆಗಳು ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಭರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು; ಅಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಮೂರ್ತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಕಡೆಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಾಧನ ಕಾಣದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಯೋಚಿಸಿದರೂ, ಹೇಳಿದ್ದು ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ, ಯೋಚನೆಗಳ ವಲಯದ ದೂರ ದೂರದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಅಪಾರತೆ ಎಲ್ಲ ಗೋಚರವಾಗಿ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ಷಣ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ “ಕಾರ್ನಿವಲ್” ಉತ್ಸವದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್ ಇತರ ವಿವಿಧ ಆನಂದಕರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅವನು ದಿನಕ್ಕೆ ಹಲವು ಸಲ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೂ, ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು; ನನ್ನ ಕೋಪದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಪುನಃ, ಗರ್ವಿಷ್ಯನೆಂದೂ, ಅಸಹ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೆಂದೂ ತೋರಿದ. ಅವನ ಸಂಗಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಮತೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಅವಕಾಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಈಗ ಕಾದಿದ್ದೆ.

“ಕಾರ್ನಿವಲ್” ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವನು ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಲು ಬಯಸಿದಾಗ ನಾನು, ಪಾಠಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಮಹಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ಕಾಲು ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

“ನಾನು ಬಂದದ್ದು ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ಅವನು.

ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದೆನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಾದರೂ ಹಾಗೆ ಹೇಳದೆ, “ಇಲ್ಲ” ಎಂದೆ.

“ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನೇಕೆ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆ? ನಾವು ಮಾತುಕಥೆಯಾಡಿ ಬಹಳ ಕಾಲವಾಯಿತು. ನನಗೆ ಈಗ ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಹಳವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ; ವಾತಾಡದಿದ್ದರೆ, ಏನೋ ಕೊರತೆಯಾದಂತೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ.”

ನನ್ನ ಕೋಪ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಡಿಟ್ಟಿ, ಈಗ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ, ದಯಾವಂತ ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡ.

“ನಾನು ಏಕೆ ಹೊರಟು ಬಂದೆ-ಎಂದು ನಿನಗೆ ಬಹುಶಃ ಗೊತ್ತಿದೆ” ಎಂದೆ.

“ಹಾಗೇ ಇರಬಹುದು” ಎನ್ನುತ್ತ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, “ನಾನು ಊಹಿಸಬಲ್ಲೆ, ಅಷ್ಟೆ-ಏಕೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ; ಆದರೆ ನೀನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ”-ಎಂದ.

“ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಕೋಪ-ಉಹುಂ, ಕೋಪವಲ್ಲ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗಿತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದೆ. ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ನಾನಿನ್ನೂ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅನಾದರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿ-ಎಂದು ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಯ.”

ನನ್ನ ಬಿಚ್ಚುನುಡಿಗೆ ಅವನು ಸಹೃದಯತೆಯಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಕ್ಕು, “ನಾನು ಏಕೆ ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ನಿಕಟವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಗೊತ್ತೇನು? ನನಗೆ, ನಿನಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಿತರಾದವರೂ, ನನ್ನ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾನತೆಯುಳ್ಳವರೂ, ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೂ, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುವುದೇಕೆ ಗೊತ್ತೇನು? ನಾನಾದನ್ನು ಇದೇ ತಾನೇ ಪತ್ತೆಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಹಾಗೂ ಅಪರೂಪವಾದ ಒಂದು ಗುಣವಿದೆ. ಅದು ನಿನ್ನ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಮಾಡದ ಸ್ವಭಾವ” ಎಂದ.

“ಹೌದು, ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ನುಡಿದೆ.

“ಸರಿ; ಆದರೆ, ಒಬ್ಬನನ್ನು ನಂಬಬೇಕಾದರೆ, ಅವನೊಡನೆ ನಿಜವಾದ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು; ಆದರೆ ನಾವಿನ್ನೂ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲ, ನಿಕೊಲಸ್. ನಾವು ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿರಬೇಕು. ನಿಜವಾದ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ, ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.”

“ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನೀನು ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬುವುದು. ಆದರೆ, ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳಲೊಲ್ಲದ ಯೋಚನೆಗಳೇ, ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುವು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದುವು” ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ಮತ್ತೆ, ಎಂಥಾ ಹೊಲಸು ಯೋಚನೆಗಳು! ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನೆಂದಿಗೂ ಮಾಡದಂಥ ಯೋಚನೆಗಳು!” ಎಂದ, ಅವನು.

ಅನಂತರ, ಎದ್ದು, ಕೈಗಳನ್ನುಜಿಜ್ಞಾಸಿಸುತ್ತ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಗುತ್ತ ಮುಂದುವರಿದು, “ನನಗೆ ಏನು ಹೊಳೆದಿದೆ, ಗೊತ್ತೇ, ನಿಕೊಲಸ್? ನಾವು ಅದರಂತೆ **ಮಾಡೋಣ.**—ಆಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ನೀನು ಕಾಣುತ್ತಿ. ನಾವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾವು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ; ಮತ್ತೂ ನಮಗೆ ನಾಚಿಕೆಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಪರಿಚಿತರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಮಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲದಂತೆ, ನಾವು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕುರಿತು ಒಬ್ಬರು, ಏನನ್ನೇ ಆಗಲಿ—ಯಾರೊಡನೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಆಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತಿನ ಪಣಮಾಡೋಣ. ನಾವು ಇದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರೋಣ”—ಎಂದ.

ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿವೆವು. ಅದರಿಂದ ಏನು ಆಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರತಿ ಬಾಂಧವ್ಯದಲ್ಲೂ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕಾರ್ (Karr) ಹೇಳಿದ. ಒಬ್ಬನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ; ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಾನೆ; ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರಿಯಾದುದು. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು ನನ್ನದು, ಕೆನ್ನೆ ಡಿಟ್ಟಿಯದು. ಆದರೆ, ನನಗೆ ಮುತ್ತಿಡಲು ಅವನೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ. ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದೆವು; ಪರಸ್ಪರ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಇದು, ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದನ್ನೂ, ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದನ್ನೂ, ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೊವ್‌ನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ನಾನು, ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ತಾಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಸದ್ಗುಣದ ಆದರ್ಶದ ಉತ್ಸಾಹ ಪೂರ್ಣ ಆರಾಧನೆ, ಮತ್ತು ನಿರಂತರವೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಉದ್ದೇಶ ಎಂಬುದು, ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಸಾರಾಂಶವಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ, ಇಡೀ ಮಾನವಕುಲದ ತಿದ್ದುವಿಕೆ, ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ದುಷ್ಟಾಚಾರಗಳ ಹಾಗೂ ದುಃಖಗಳ ನಾಶವು, ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬಂತೆ ತೋರಿತು. ಒಬ್ಬರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಗಳಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿರುವುದು, ಬಹಳ ಸರಳವಾದ ಹಾಗೂ ಸುಲಭವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ತೋರಿತು.

ಆದರೆ, ಪ್ರಾಯದ ಈ ಉನ್ನತಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿದ್ದವೇ?—
ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಸಾಧನೆಯಾಗದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೊಣೆ?—
ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ದೇವರು ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲ.

ಯೌವನ

೧. ನನ್ನ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯೌವನದ ಆರಂಭ

ನನ್ನ ಮತ್ತು ಡಿಟ್ಟಿಯ ನಡುವೆ ಉಂಟಾದ ಸ್ನೇಹವು, ನನಗೆ ಜೀವನದ ಒಂದು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಅದರ ಗುರಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ನೆಲೆದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನೈತಿಕ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದೇ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಧ್ಯೇಯವೆಂಬ ಮತ್ತು ಈ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯು ಸುಲಭವೆಂಬ, ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಮತ್ತು ಅನಂತವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೇ, ನನ್ನ ಈ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಾರಭೂತವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು, ಈ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವವಾದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡುವುದರ ಮತ್ತು ನೈತಿಕವಾದ ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾದ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ, ಆನಂದದಲ್ಲೇ ಇದುವರೆಗೂ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಜೀವನವು ಮಾತ್ರ, ಅದೇ ಅಲ್ಪವಾದ, ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಸೋಮಾರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಡಿಟ್ಟಿಯು ಅಚ್ಚರಿಯ ಮಿಟ್ಯಾ ಎಂದು, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನನಗೆ ನಾನೇ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂಥವನ ಕೂಡ ನಾನು ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಚನೆಗಳು, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವೇ ಹೊರತು, ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ಈ ಯೋಚನೆಗಳು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಹೊಕ್ಕವು; ಆಗ ಅವು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದ್ದವು; ಅವುಗಳ ನೀತಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿ, ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು. ನಾನೆಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಈ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ದ್ರೋಹಪೆಸಗಬಾರದೆಂಬ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟವಾಯಿತು.

ನನ್ನ ಯೌವನದ ಪ್ರಾರಂಭ ಈ ಕಾಲದಿಂದ ಎಂದು ನಾನೆಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನನಗೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನನಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಾಗಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ನಾನು, ನನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ,

ಏಕಾಂಗಿಯಾದ, ಅಸಂಬದ್ಧವಾದ ಪೂರ್ವಸ್ತರಣೆಗಳು, ಚಿಂತನೆ-ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡುವುದು-ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಕೊಠಡಿಯ ಮುಂದಿನ ಓಣಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಸುತ್ತಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು-ಇವಿಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಹವ್ಯಾಸಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅಂದಹಾಗೆಯೇ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ, ನಿರಾಶೆಯ ಹಾಗೂ ಅಸಹ್ಯಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, ಕನ್ನಡಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ತೀರ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದ್ದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಬಹುದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮುಖವು ಉದಾತ್ತವಾಗಿತ್ತೆಂದಾಗಲಿ, ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿತ್ತೆಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಭಾವಪ್ರದರ್ಶಕವಾಗಿತ್ತೆಂದಾಗಲಿ ಹೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾವಪ್ರದರ್ಶಕವಾಗಿದ್ದದ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೀರ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಕಿರಿದಾದ ಬೂದುವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೆಚ್ಚುತನ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪೌರುಷಲಕ್ಷಣ ಸಾಲದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿ ಬಹಳ ಬಲಯುತನಾಗಿದ್ದೆ; ಆದರೂ ನನ್ನ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ ಮೃದುವಾಗಿ, ಜಳ್ಳಾಗಿ, ವಕ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಸಹ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು, ನನ್ನ ಮುಖ “ಮುಷ್ಟಿಕ್”ನ ಮುಖದಂತೆ ಇತ್ತೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ನನ್ನ ದಪ್ಪ ಕೈಗಳೂ, ಪಾದಗಳೂ, ಈ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ನನಗೆ ತೀರ ಅವಮಾನಕರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

೨. ವಸಂತ

ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ವರ್ಷ, ಈಸ್ಟರ್ ಹಬ್ಬವು ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತಡವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು “ಕ್ಲಾಸಿಮಾಡೋ” ವಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದೂಡಿದರು. ನಾನು “ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಒದ್ದೆಯಾದ ಹಿಮಗಾಲ ಮುಗಿದು, ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ವಾತಾವರಣ ಮೃದುವಾಗಿ, ಬೆಚ್ಚಗೆ ತಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಲ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು “ಅಪ್ಪನ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ಮಗ” ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಹೆಂಟಿಯನ್ನು ಕಾಣುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕೊಳಕು-ಕೆಸರಿನ ಬದಲು, ಬೀದಿಯ ಕಾಲುದಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕರಗಿದ ಮಂಜಿನ ನೀರು ವೇಗದಿಂದ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ನದಿಗಳಂತೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖಕ್ಕೆ ಸೂರಿನ ಕಡೆಯ ಮಂಜಿನ ಕಣಗಳು ಕರಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನೆಯ ಮುಂದುಗಡೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಬಿರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಕಾಲುದಾರಿ ಒಣಗಿತ್ತು. ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಗೊಬ್ಬರದ ರಾಶಿಗಳಾಚೆ, ಲಾಯಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ಧ್ವಾರಮಂಟಪದ ಬಳಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ, ಪಾಚಿವರ್ಣದ ಹುಲ್ಲು ಹಸಿರು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಸಂತದ ಈ ಕಾಲ, ಅಂದರೆ, ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಬಿಸಿಯಲ್ಲದ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬ, ಹಿಮದಿಂದ ತೆರಪಾದ ಸ್ಥಳಗಳು, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಾಲುವೆಗಳಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರು, ಗಾಳಿಗೆ ಉಸಿರುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ-ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ಉದ್ದನೆಯ ಮೋಡದ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೃದುವಾದ ನೀಲಾಕಾಶ-ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಕಾಲವು, ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಬಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹುದು. ಏಕೋ ಏನೋ ನಾನು ಕಾಣೆ-ಅಂತು ದೊಡ್ಡ ನಗರ ಒಂದರಲ್ಲಿ, ವಸಂತಕಾಲದ ಜನ್ಮದ ಈ ಮೊದಲ ದಿನಗಳ ಶಕ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬರು ಕಾಣುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ, ಮುಂಗಾಣುವುದು ಬಹಳ. ನಾನು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಅದರ ಜೋಡಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ, ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳಿಂದ ಕಾಣುವಂತಾಗಿದ್ದ ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು, ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ನಾನು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಬೀಜಗಣಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ನನಗೆ

ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ಬೇಸರವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಆಗಲೇ ಚಿಂದಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆಗಾಗಿದ್ದ-ಫ್ರಾಂಕರನ “ಬೀಜಗಣಿತ”ದ ಪುಸ್ತಕವಿತ್ತು; ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸುಣ್ಣದ ಚೂರಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕೈಗಳೂ, ಮುಖವೂ, ಮೊಳಕೈಯೂ, ಆಗಲೇ ಸುಣ್ಣದ ಧೂಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು. ನಿಕಲಾಯ್ ಒಂದು ಮುಂಬಟ್ಟಿ (apron) ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ತೋಳುಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮುಂದುಗಡೆಯ ತೋಟಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿದ್ದ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಮತ್ತಿದ್ದ ಲೆಪ್ಪವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತ; ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದ ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಅತ್ಯಪ್ಪವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನೊಡನೆ ಏನೂ ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಮೊದಲಲ್ಲೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೆನ್ನಾದ್ದರಿಂದ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ಬಾರಿ ಸುಣ್ಣದ ಚೂರನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಕೈಗಳೂ ಮುಖವೂ ಕೊಳಕಾಗಿದ್ದವೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಒರಸುವ ಸ್ವಜು ಎಲ್ಲೋ ಏನೋ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ನಿಕಲಾಯ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದಗಳು ನನ್ನ ನರಗಳಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗತೊಡಗಿದ್ದವು. ಕೋಪೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ಗೊಣಗೋಣವೆನ್ನಿಸಿತು. “ಬೀಜಗಣಿತ” ವನ್ನೂ, ಸುಣ್ಣದ ಚೂರನ್ನೂ ಎಸೆದು, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಆಗ ನನಗೆ, ನಾನು ಆ ದಿನ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಗೆ (Confession) ಹೋಗುವ ದಿನವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ತಪ್ಪು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದಿರಬೇಕೆಂದೂ, ನೆನಪಾಯಿತು. ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಯಿತು. ನಾನು ನಿಕಲಾಯ್‌ನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ಮೃದುತನವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನಾನೂ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡು, ನಿಕಲಾಯ್”

ಎಂದೆ. ನನ್ನ ನಡತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು, ನನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ದಮನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ-ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಿಂದ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೃದುಭಾವ ಮತ್ತಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು.

ಲೆಪ್ಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದುಹಾಕಿ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಿಕಲಾಯ್ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಎಳೆದರೂ, ಕಿಟಕಿಯ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿ ಕಿತ್ತುಬರಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ನನಗೊಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು: “ಈಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಎಳೆದು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದರೆ, ಈ ದಿನ ಇನ್ನೂ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು ಪಾಪವೇ ಸರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದಿಲ್ಲ”-ಎಂದು. ಇಬ್ಬರೂ ಎಳೆದವು ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಂದು ಪಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಕೈಗೆ ಬಂತು.

“ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ, ನಾನು.

“ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ, ನಾನೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ, ನಿಕಲಾಯ್. ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದೂ, ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದೂ ಅವನ ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. “ನಾನು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಟ್ಟದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ, ಅವನು.

ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಕೈಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, “ನಾನು ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ” ಎಂದೆ.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಟ್ಟದ ಕೊಠಡಿಯು ಎರಡು ಮೈಲಿಗಳಾಚೆ ಇದ್ದರೂ, ಕಿಟಕಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಎರಡರಷ್ಟು ಭಾರವಾಗಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ಆನಂದವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ದಣಿವಾಗುವವರೆಗೂ, ನಿಕಲಾಯ್‌ಗೆ ಸಹಯಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ನಾನು ಕೊಠಡಿಗೆ ವಾಪಸಾದಾಗ, ಉಪ್ಪಿನ ಗುಪ್ಪೆಗಳೂ, *ಚಿಕ್ಕ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳೂ, ಪುನಃ ಕಿಟಕಿಯ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಣಿಯಾಗಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ನಿಕಲಾಯ್, ಮರಳಿನ ಕಣಗಳನ್ನು ಸುಪ್ತ ಕೀಟಗಳನ್ನೂ, ತೆರೆದ ಕಿಟಕಿಯ ಆಚೆಗೆ ಗುಡಿಸಿಹಾಕಿದ್ದ. ಮಧುರವಾದ ಹೊಸ ಗಾಳಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ತುಂಬಿತ್ತು. ಅದರೊಡನೆಯೇ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಧ್ವನಿಯೂ, ನಗರದ ಮರ್ಮರ ಶಬ್ದವೂ, ಕೇಳಿ ಬರತೊಡಗಿತು.

ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದವು. ಕೊಠಡಿಯು ಆನಂದಕರವಾಗಿತ್ತು. ವಸಂತದ ಹಗುರವಾದ ತಿಳಿಗಾಳಿ, ನನ್ನ “ಬೀಜಗಣಿತ” ಹಾಳೆಗಳನ್ನೂ, ನಿಕಲಾಯ್‌ನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನೂ, ತೂರಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅದರ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಹೊರಕ್ಕೆ ತೋಟದ ಕಡೆ ಬಾಗಿ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಏನೋ ಒಂದು, ಹೊಸದಾದ-ಅತ್ಯಂತ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಹಾಗೂ ಆನಂದಕರವಾದ, ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವವು, ನನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ತೂರಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಒದ್ದೆಯಾದ ನೆಲ; ಅದರ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಿ-ಇಲ್ಲಿ ಮೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಚ್ಛ ಹಸುರಿನ ಹುಲ್ಲುಗರಿಕೆ; ಚಿಕ್ಕ ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆಗಳನ್ನೂ, ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿನ ಕೋಡಿಗಳು; ಕಿಟಕಿಯ ಕೆಳಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲೆದೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಲಿಲಾಕ್ ಗಿಡದ ಕೆಂಪೇರುತ್ತಿದ್ದ ಟೊಂಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಬ್ಬಿ ಬಿರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಗ್ಗುಗಳು, ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಸೇರಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆತುರಕಲರವ; ಕರಗಿದ ಹಿಮದಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾದ ಶ್ಯಾಮಲ ವರ್ಣದ ಬೇಲಿ ಮೆಳೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ತೇವವಾಗಿ ಪರಿಮಳ ತುಂಬಿದ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು

* ಗಾಳಿಯ ತೇವವನ್ನು ಹೀರಲು ಜೋಡಿ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇಡುವ ಉಪ್ಪಿನ ಗುಪ್ಪೆಗಳು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಂಚುಗಳನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಇಡುವುದುಂಟು.

ಹರ್ಷಮಯವಾಗಿದ್ದ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬ-ಇವೆಲ್ಲ ನನ್ನೊಡನೆ ನವ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ಏನನ್ನೋ ಕುರಿತು, ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು, ಅವುಗಳು ನನ್ನ ಕೂಡ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ, ವಿವರಿಸಲಾರೆನಾದರೂ, ನಾನು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಗ್ರಹಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲವೂ, ಸೌಂದರ್ಯ-ಸುಖ ಮತ್ತು ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿದವು; ಎರಡೂ ನನಗೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವೆಂದೂ, ಒಂದನ್ನುಳಿದು ಇನ್ನೊಂದು ಇರಲಾರದೆಂದೂ, ಹೇಳಿದವು;

ಸೌಂದರ್ಯ-ಸುಖ ಮತ್ತು ಸದ್ಗುಣಗಳು ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಿದವು. “ನಾನು ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ನಾನು ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದೆ? ನಾನೆಷ್ಟು ಸುಖಿಯಾಗಿರಬಹುದು!” ಎಂದುಕೊಂಡೆ. “ನಾನು ಬೇಗ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ, ಈ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ, ಬೇರೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ನಾನಿಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿದರೂ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು, ಏನೂ ಮಾಡದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕನಸುಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತ ಮಂಕಾಗಿರುವ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹಗಲೆಲ್ಲ ನಿದ್ರಿಸಿ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಬಿಡುವ-ಬಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿಗೆ ಉಬ್ಬಿ ಪಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಕಿಟಕಿಯ ತೆರೆಯ ಹಿಂದಿನ ಚೌಕವಾದ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ, ತೇವವಾದ ಲಿಂಡನ್ ಸಾಲು ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆರಳಾದ ನೇರಿಳೆವರ್ಣದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ತೋಟದಿಂದ ತೇಲಿಬರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆನಂದ ಕಲರವವನ್ನು ಕೇಳುವ-ಹೇಗೆಯೇ, ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಂಜೆ ಸೂರ್ಯನ ಓರೆ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ತೋಟದ ಕಾಲು ಹಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೀಟಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವ - ನೋಡುತ್ತ, ಮಳೆಯ ನಂತರ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದ ಪರಿಮಳದ ಅರಿವುಂಟಾಗಿ “ನಾನು ಇಂಥಾ ಸಂಜೆಯನ್ನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದದ್ದು ಎಂಥಾ ನಾಚಿಕೆಗೇಡು!” ಎಂದುಕೊಂಡು, ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆನಂದಪಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಓಡುವ-ಅನುಭವ ನಿಮಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇನು? ನಿಮಗೆ ಇಂತಹ ಅನುಭವ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರಬಲ ಭಾವನೆಯ ಮಾದರಿ ಅದೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

೨. ಹಗಲುಗನಸುಗಳು

“ಈ ದಿನ ನಾನು ‘ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ’ಗೆ (Confession) ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಎಂದಿಗೂ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು-ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ನನಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮನಃಕ್ಷೇಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರವೂ ತಪ್ಪದೆ ಚರ್ಚಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ಇಡೀ ಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ಸುವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು (Gospels) ಓದುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ನನಗೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳ ಪೈಕಿ ಎರಡೂವರೆ ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು-ಅಂದರೆ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು-ಬಡವರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವುದು ಖಂಡಿತ; ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಕೊಡುವುದು ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗಲ್ಲ; ಬಡವರಾದವರನ್ನು-ಯಾರೂ ಅರಿಯದ ಅನಾಥ ಅಥವಾ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

“ಪೂರ್ತಿ ನನ್ನದಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು (ಬಹುಶಃ ಸೇಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ಕೊಠಡಿ) ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನೇ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸೇವಕನೂ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನಾದ್ದರಿಂದ, ನನಗಾಗಿ ಅವನು ಏನನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. (ಅವರು, ನನಗೆ ‘ದ್ರಾಷ್ಟಿ’ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದನ್ನು ಮಾರಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಬಡವರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ). ನನ್ನ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ತಿರುವಿಹಾಕುವುದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನಾನು ಮೊದಲ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಎರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಮುಂಗಡವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮೂರನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು. ಆಗ ನಾನು, ಹದಿನೆಂಟನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿ, ಪದವೀಧರನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನಾನು “ಮಾಸ್ಟರ್” ಪದವಿಗೆ-ಆಮೇಲೆ

‘ಡಾಕ್ಟರ್’ ಪದವಿಗೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೂರುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖನಾದ ಪಂಡಿತನಾಗುತ್ತೇನೆ; ಇಡೀ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲೇ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ವಿದ್ಯಾವಂತನೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅನಂತರ ಏನು?” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ ನನಗೊಂದು ವಿಷಯ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು; ನನ್ನ ಕನಸಿನ ವಿಷಯ ಅಹಂಕಾರವಾಗಿತ್ತು; ಅಹಂಕಾರವೂ ಒಂದು ಪಾಪ; ಇದು ನಾನು ಆ ಸಂಜೆ ಪಾದ್ರಿಗಳೆದುರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಂತಹುದು. ಈ ಯೋಚನೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ. “ನನ್ನ ಭಾಷಣಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಸ್ವಾರೋಹಿಲ್‌ಗೆ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಸ್ಥಳ ಹುಡುಕಿ ಕುಳಿತು, ನನ್ನ ಪಾಠಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಓದುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಪ್ರದೂಕ್ತಿಯ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ, ಚೀಸು-ಸಿಹಿತಿಂಡಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಅನಂತರ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಭೂ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತೇನೆ. (ನಾನು ಕೊಳಲು ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕು) ಆಮೇಲೆ, ಅವಳೂ ಸ್ವಾರೋಹಿಲ್ ಕಡೆ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ; ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಅವಳು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ನಾನು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ; ನಾನು ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ-ಓ! ನನ್ನ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಕುಲವಿರುವುದೋ! ನೋಡಿ, ನಾನೊಬ್ಬ ಅರ್ಚಕನ ಮಗನೆಂದೂ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ-ತೀರ ತೀರ ಒಬ್ಬನೇ-ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ, ನನಗೆ ಸುಖವಾಗುವುದೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಗ, ಅವಳು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರೀತಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿತ್ಯ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗುತ್ತೇವೆ. ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲ-ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ; ಅದರ ಬದಲು, ಇಂದಿನಿಂದ ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸೇವಕಿಯರ ಕೊಠಡಿಗೆ ನಾನೆಂದಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅದರ ಮುಂದೆ ಹಾದು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ; ಆಗ ತಪ್ಪದೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ದಿನವೂ ಕಸರತ್ತಿನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅಂಗಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ, ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ರ್ಯಾಪ್ಪಿಯೋಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೇ ದಿನ, ಚಾಚಿದ ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಅರ್ಧ ಪೂಡ್ ತೂಕವನ್ನು ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಎರಡನೆಯ ದಿನ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪೌಂಡುಗಳ ತೂಕವನ್ನೂ, ಮೂರನೇ ದಿನ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು

ಪೌಂಡುಗಳ ತೂಕವನ್ನೂ, ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ, ಆಗ, ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಥವಾ ಅವಳ ವಿಷಯ ಅಗೌರವವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ, ಅಂಥವನನ್ನು ನಾನು ಒಂದೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎದೆ ಹಿಡಿದು, ನೆಲದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಅಡಿಗಳ ಎತ್ತರ ಎತ್ತಿ, ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಅನುಭವ ಬರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದಿದ್ದು, ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಇದು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೇನಲ್ಲ. ಓ! ಏನು ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನವನಿಗೆ ಏನು ಕೆಟ್ಟದು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ-ಸುಮ್ಮನೆ, ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸೋದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ-”

ನನ್ನ ಯೌವನದ ಕನಸುಗಳೂ, ನನ್ನ ಶೈಶವ-ಬಾಲ್ಯಗಳ ಕನಸುಗಳಷ್ಟೇ ಬಾಲಿಶವಾಗಿದ್ದವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ, ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ದೂರದಿರಲಿ. ನಾನು ತೀರ ಮುಪ್ಪಾಗುವತನಕ ಬದುಕಿದ್ದು, ವರ್ಷಗಳಾದಂತೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ, ಆಗಲೂ, ನಾನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ವೃದ್ಧನಾದ ನಾನು, ಈಗ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಬಾಲಿಶ ಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆಂದು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ. ಯಾವಳಾದರೂ ಮೋಹಕ ಮೇರಿಯಾಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಅವಳು ಮೆಸೆಪ್ಪಾ* ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸಿದಂತೆಯೇ ನನ್ನನ್ನೂ, ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಮುದುಕನಾದ ನನ್ನನ್ನೂ, ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಏನೋ ಅಸಾಧಾರಣ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ, ನನ್ನ ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಗ, ಹೇಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ; ಅಥವಾ ಹೇಗೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಮಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಉಪಯುಕ್ತವೂ, ಸಮಾಧಾನಕರವೂ ಆದ ಸ್ವಪ್ನಕಾಣುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಿ, ವಯಸ್ಸಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೂ, ಅಸಾಧ್ಯತೆಯ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು, ಅಂದರೆ, ಅವುಗಳ ಪವಾಡ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಯಸ್ಸಿನ ಕನಸುಗಳೂ, ತಮ್ಮವೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಯಾವ ಕಾಲವನ್ನು ಬಾಲ್ಯದ ಅಂತ್ಯವೆಂದೂ ಯೌವನದ ಆರಂಭವೆಂದೂ ಗಣಿಸುತ್ತೇನೆಂದೋ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಕನಸುಗಳ ತಳಹದಿಯಾಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಭಾವನೆಗಳಿದ್ದವು: ಕಲ್ಪನೆಯ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದು, ಸದಾ ನನ್ನ ಏಕರೀತಿಯ ಯೋಚನೆಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾದರೂ, ಯಾವಕ್ಷಣದಲ್ಲಾದರೂ, ನಾನವಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಮೇಲಣ ಪ್ರೀತಿ. ಈ ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದಳು; ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ, ಬಾನೆಯ ಬಳಿ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುತ್ತ ಇದ್ದಾಗ

* ಪುಷ್ಕಿನ್‌ನ ಕಾವ್ಯ “ಪೋಲ್ವಾವಾ”ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.

ವಾಸಿಲಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಮಾಷಾ ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳೋ, ಹಾಗೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ, ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಬಿಳಿಯ ಕೊರಳ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿನ ಸರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಅವಳು, ಈ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎರಡನೆಯ ಭಾವ, ಪ್ರೀತಿಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದೂ, ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ನಾನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಿಕಲಾಯ್ ಇರ್ಟೆನ್ಯೆವ್ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಚಕಿತರಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ವಂದಿಸುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೂರನೆಯ ಭಾವ, ಗಮನಾರ್ಹವಾದ, ಕೀರ್ತಿಕರವಾದ, ಉನ್ನಾದಕರವಾಗಿರುವಷ್ಟು ಮಹತ್ವಾಗಿ, ದೃಢವಾಗಿರುವ, ಸುಖದ ಭರವಸೆಯ ಅನುಭವ. ನಾನು ಏನೋ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂದರ್ಭದ ಫಲವಾಗಿ, ಬಹು ಬೇಗನೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಹಿಮಾಸ್ವಿತನೂ, ವಿಖ್ಯಾತನೂ ಆದ ಪುರುಷನಾಗುವೆನೆಂದು, ಅಪಾರ ನೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ನಿರಂತರವೂ, ಪರಮಾನಂದಕರವಾದುದರ ಉತ್ಸಾಹತಮವಾದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅದು ಆರಂಭವಾಗುವುದರಲ್ಲಿದೆ ಎಂದೂ, ಆಗ ನಾನು ಮನುಷ್ಯನು ಬಯಸಬಹುದಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಧಿಸುವೆಂದೂ, ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದು ಆಗಲೇ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಅವಸರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾವ-ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೇ ಇದ್ದ ಅಸಹ್ಯ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ; ಆದರೆ, ಈ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದೊಡನೆ ಆನಂದದ ಭರವಸೆಯೂ ಮಿಳಿತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ದುಃಖದ ಲಕ್ಷಣವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗತಕಾಲದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕಿತ್ತು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡುವುದೂ, ಆಗಿಹೋದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು, ಗತಕಾಲವು ನನಗೆ ಭಾರವಾಗದ ಅಥವಾ ಸಂಕೋಲೆಯಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು, ಅದರ ಸಕಲ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳೊಡನೆ, ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದೂ, ನನಗೆ ತೀರ ಸುಲಭವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ತೋರಿತು. ಗತಕಾಲದ ಸ್ಮರಣೆಯ ವಲಯವು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಂಡಷ್ಟೂ, ಅದರ ಮೇಲೆ, ಶುದ್ಧವಾದ ಬೆಳಕಾದ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ವರ್ಣಗಳು, ಮಿಗಿಲಾದ ಶುದ್ಧತೆಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರಕಾಶದಿಂದಲೂ, ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಆ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಧ್ವನಿಯೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಹೊಸದಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವವಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಈ ಧ್ವನಿಯು, ನನ್ನನ್ನು-ಜನತೆಯನ್ನು

ಹಾಗೂ ಭಗವಂತನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕುರಿತ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ, ಹೊಸ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿತು. ಓ, ದಯಾಪೂರ್ಣವಾದ-ಸಂತೈಸುವ ಧ್ವನಿಯೇ!-ಅನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಜೀವನದ ಅಸತ್ಯದ ಮತ್ತು ದುಶ್ಚಾಳಿಗಳ ಭಾರಕ್ಕೆ ಆತ್ಮವು ಮೌನವಾಗಿ ಶರಣಾಗತವಾದ ಆ ದುಃಖಮಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಾರಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ, ಎಲ್ಲ ಅಸತ್ಯದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಗತಕಾಲವನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆದು, ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದರ ಮತ್ತು ಸುಖದ ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತಂತಹ-ಓ! ಧನ್ಯವೂ ಹಿತಕರವೂ ಆದ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿಯೇ! ನೀನೆಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಮೌನವಾಗುತ್ತೀಯೇನು?

೪. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವರ್ಗ

ತಂದೆಯವರು ಆ ವಸಂತದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ತುಂಬ ಆನಂದವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಆಗ ಪಿಯಾನೋ ಮೇಲೆ, ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ರಾಗಗಳನ್ನೂ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ನಮ್ಮ ಕಡೆ ತುಂಟತನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮಿಮಿಯನ್ನೂ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕುರಿತು, ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾರ್ಜಿಯಾದ ಸಾರೆವಿಚ್-ರವರು, ಮಿಮಿಯು ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಹೊರಟದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ವಿವಾಹವಿಚ್ಛೇದನಕ್ಕೆ ಸೈನಾಡ್‌ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಥವಾ, ವಿಯೆನ್ನಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ನಾನು ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನಿಯಮಿತನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅವರ ಮುಖ ಪೂರ್ಣ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ, ಜೇಡರ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟಿಂಕಾಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳಿಗೆ ಜೇಡಹುಳುಗಳೆಂದರೆ ಬಹಳ ಭಯವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಡುಬ್ಲೋವ್ ಮತ್ತು ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೊವ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ತುಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತೋರುತ್ತ, ಸದಾ, ನಮಗೂ, ಅವರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ನಿತ್ಯವೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದವು-ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೂ, ಅವು ಬಹು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದಕಾರಣ, ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳಂತೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸದೇ ಹೋದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಪಿಳಿಪಿಳಿಗುಟ್ಟುತ್ತ, ತಂದೆಯವರ ಬಾಯಿಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ, ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾಸ್ಕೋ ನಗರದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳೊಡನೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇಟಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು-ಅನಂತರ, ಕ್ರಿಮಿಯಾದ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭೂಸ್ವತ್ತನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು, ಅಥವಾ, ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ಸೆಯಿಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗುವುದು-ಇತ್ಯಾದಿ ಏರ್ಪಾಟುಗಳು ಅವರ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ತಂದೆಯವರ ಈ ಉಲ್ಲಾಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೊಡನೆ,

ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿವರ್ತನೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರು ಕೆಲವು ಬಹು ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು-ಆಲಿವ್ ವರ್ಣದ ಒಂದು ಅಂಗಿ, ಬಹು ಸೊಗಸಾದ, ಹರಡುಪಟ್ಟಿ (Boot Straps) ಇದ್ದ ಷರಾಯಿ, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಮೇಲಂಗಿ. ಅವರು ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ,-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಬಹು ಮಧುರವಾದ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕುರಿತು, ಮಿಮಿಯು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡದೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ, “ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಅನಾಥರು! ವಿಷಾದಕರವಾದ ಅನುರಾಗ-ಅವಳು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಮೇಲಾಯಿತು” ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಭಾವ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ನಿಕಲಾಯ್ ಇಂದ, (ಏಕೆಂದರೆ, ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಜೂಜಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ) ತಂದೆಯವರು ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಪೀಟು ಆಟದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಅದೃಷ್ಟವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಆ ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಜೂಜಾಡುವ ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಬಹುಶಃ, ಜೂಜಿನ ಚಟವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಭಯದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಏನೋ, ಅವರು, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಆತುರವಾಗಿದ್ದರು. ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವತನಕ ಕಾಯದೆ, ಈಸ್ಟರ್ ಹಬ್ಬವಾದ ಕೂಡಲೆ, ಅವರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿಗೆ ತೆರಳುವ ಯೋಚನೆ ಸಹ ಮಾಡಿದರು. ನಾನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಇಡೀ ಚಳಿಗಾಲವೆಲ್ಲ-ವಸಂತಕಾಲ ಬಂದ ಮೇಲೂ ಸಹ-ವೊಲೊದ್ಯಾನ, ಎಡಬಿಡದೆ ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ. (ಆದರೆ, ಡಿಟ್ಟಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಉತ್ಸಾಹ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು.) ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಲ್ಲಮಟ್ಟಿಗೆ, ನಿರಂತರವೂ ಶಾಂಪೇನ್-ಅನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು-ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ತರುಣಿಯರ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮುಂದೆ “ನೇ” ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಾದು ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ-ಇವು, ಅವರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸುಖಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನೃತ್ಯ ಎಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಕೂಟ ನೃತ್ಯವಲ್ಲ, ನಿಜವಾದ ಮುಖಾಮುಖಿ ನೃತ್ಯ.

ನನ್ನ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಆದರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿದ್ದರೂ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ-ಅಂದರೆ, ನೃತ್ಯದ ವಿಷಯ, ನನ್ನ ಅವನ ಮಧ್ಯೆ

ವಿರಸವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಪಾಠ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೂ, ದೊಡ್ಡ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಯಸ್ಸಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಂತರವಿತ್ತೆಂದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅರಿತಿದ್ದೆವು. ಈ ಅಂತರವು, ನಮ್ಮ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಕಟಿಂಕಾ ಆಗಲೇ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಳು; ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೋದಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು, ಅವಳು ಬೇಗನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಯೋಚನೆ ನನಗೆ ಇನ್ನು ತಮಾಷೆ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಬೆಳೆದವನಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಲೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ-ಪರಸ್ಪರ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಹ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಟಿಂಕಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೋದುವುದು ಹೊರತು ಮಾಡಲು ಇನ್ನೇನೂ ಕೆಲಸವಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳು ಬೇಸರಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಗಂಡಸರು ಯಾರಾದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅವರ ಕಡೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಆ ನೋಟದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಇದ್ದ ಒಯ್ಯಾರ ಎಂದರೆ ಈ ಕಣ್ಣಿನ ನೋಟದ ಒಯ್ಯಾರವೆಂದು, ಅನಂತರ ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಂದಿತು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು-ಇತರರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡದೆ ಇದ್ದ, ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಚೇಷ್ಟೆ! ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳೂ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಉದ್ದವಾದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದರಿಂದ ಅವಳ ವಕ್ರವಾದ ಕಾಲುಗಳು ಕಾಣದ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಅವಳು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಅಳುಬುರುಕಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು. ಈಗ ಅವಳು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದು ಒಬ್ಬ ಹುಸ್ಸಾರ್-ನನ್ನಲ್ಲ, ಒಬ್ಬ ಗಾಯಕ ಅಥವಾ ಸಂಗೀತಗಾರನನ್ನ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಎಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈಗ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮುಗಿಯುವತನಕ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ತಮಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಕೌಂಟ್‌ನ ಬಳಿ ಆಗಲೇ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಭದ್ರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದುದ್ದೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೀವಿಗಾರಿಕೆಯ ಪರಮಾವಧಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ

ತೊಡಗಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ಸದಾ ಉಲ್ಲಾಸದ ರಾಗಗಳ ಸಿಳ್ಳುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿಮಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕಟು ಸ್ವಭಾವದವಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾವೀಗ ದೊಡ್ಡವರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಏನೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದಾಗ, ಭೋಜನಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಮಿ, ಕಟೆಂಕಾ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಮತ್ತು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್-ಇಷ್ಟು ಮಂದಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಂಡೆ. ತಂದೆಯವರು ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಲು ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಊಟವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗೌರವಿಸದಿದ್ದ ಮಿಮಿ, ಈಚೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಊಟದ ಮೇಜಿನ ತಲೆಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ, ಊಟದ ಸೊಗಸು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಿಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಊಟ ಎಂದರೆ, ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ-ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿಯಮಾಚರಣೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ದಿನವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಮಾಡುವ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೊತ್ತು ಮೀರಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುವುದು, ಅರ್ಧ ಊಟ ಆದಾಗ ಬರುವುದು, ಸಾಧಾರಣ ಗಾಜಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸವನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು, (ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರೇ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು) ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲೇ ಸೋವಾರಿತನದಿಂದ ಕಾಲುಚಾಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಎಲ್ಲರ ಊಟ ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಮೇಜಿನಿಂದ ಎದ್ದುಬಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಇತರ ಇಂಥವೇ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾವು ಹೀಗೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದ, ಊಟವು ಮೊದಲ ದಿನಗಳಂತೆ, ನಿತ್ಯದ, ಕುಟುಂಬದ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯವಲ್ಲವಾಯಿತು.

ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಪೆಟ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಅದೇ ತಾನೇ ಮುಖ, ಕೈಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ, ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಊಟದ ಹೊತ್ತು ಬರುವ ತನಕ ಅಲ್ಲಿ ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾತುಕಥೆಯಾಡುತ್ತ ಕಾದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರ, ಎರಡು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವ ಮುನ್ನ “ಫ್ಲಿರ್‌ರ್‌ರ್!” ಎಂದು ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತೋಳ ಮೇಲೆ ಫೋಕಾ ಕೈ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಗಂಭೀರವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವಾದ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ

“ಭೋಜನ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ!” ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ, ಹಿರಿಯವರೆಲ್ಲ ಮುಂದಾಗಿ, ಕಿರಿಯವರೆಲ್ಲ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರೂ, ಸಂತೋಷ-ತೃಪ್ತಮುಖದಿಂದ, ಊಟದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ, ಗಂಜಿಹಾಕಿ ಇಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಲಂಗಗಳನ್ನು ಮುರಮುರುಗುಟ್ಟಿಸುತ್ತ-ಷೂಗಳನ್ನು ಕಿರಿಗುಟ್ಟಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿಗದಿಯಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ, ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿ ಸಹ, ನಾವು ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ತಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಊಟದ ಮೇಜಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಊಟವನ್ನು ಬಡಿಸಿ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಲು, ಗಾವ್ರಿಲೋ ಆ ಮೊದಲೇ ಹೋಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಉಡುಪಿನ ಕ್ಷೀಣವಾದ ಮರ್ಮರ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಜ್ಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಲಾವಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ಣವಾದ ಹಳೆಯ ಲಿಲಾಕ್ ಮಾದರಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿದ ರಿಬ್ಬನ್ನು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರು (ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ) ನಗುತ್ತಲೋ, ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿಹೊಂಡೋ, ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾವ್ರಿಲೋ ಅವರ ಕುರ್ಚಿಯ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಉಳಿದ ಕುರ್ಚಿಗಳೆಲ್ಲ ಎಳೆದಾಡಿದ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಚಳಿಂಪನ ಹರಿದಾಡುವುದು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ತೇವವಾದ-ಗಂಜಿ ಇಸ್ತಿಮಾಡಿದ ಕೈಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಒಂದೆರಡು ಚೂರು ಬ್ರೆಡ್-ಅನ್ನು ಕಡಿದು, ಆತುರವಾದ-ಆನಂದಕರವಾದ ಅತ್ಯಾಶೆಯಿಂದ, ಮೇಜಿನ ಕೆಳಗೆ ಕೈ ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಆವಿಯಾಡುವ ಸಾರಿನ ಡಬರಿಯ ಕಡೆ ನೆಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡುವಿರಿ. ಅದನ್ನು ಬಟ್ಟರು, ಅವರವರ ಸ್ಥಾನ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಅನುಗ್ರಹಾನುಸಾರ, ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಈಗ, ನಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ, ಆ ರೀತಿಯ ಆನಂದವನ್ನಾಗಲಿ, ಉದ್ದೇಗವನ್ನಾಗಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈಗ, ಈ ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಿಮಿ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ರಷ್ಯನ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಧರಿಸಿದ್ದ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಷೂಗಳನ್ನೂ, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವಾಳ ನಿರಿಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಉಡುಪುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು, ಹರಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ಹರಟೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ತುಚ್ಛಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ-ಕಟಿಂಕಾರ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನಾನು

ಇದನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಈಗ ಅವರ ಹರಟೆ, ನನ್ನ ಹೊಸ ಸದ್ಗುಣಭಾವದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಲಾರದೆ ಹೋಯಿತು. ಈಗ ನಾನು ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಿದ್ದೆ; ಅವರ ಕಡೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ: “ಕ್ಲಾಸ್”-ಅನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ; ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಪ್ಪನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತಿದ್ದಿದ್ದರು; “ಜೆ ಪಿಯೂ” ಅನ್ನಬಾರದು-“ಜೆ ಪುಯಿ” ಅನ್ನಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದರು; ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಯಾರೂ ನನ್ನ ಮೃದುಸ್ವಭಾವವನ್ನಾಗಲಿ, ಸೌಜನ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸದೆ ಇದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಯಿತೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ನನಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗುರುತು ಹಾಕಿದ್ದಳು. ನಾನು, ಅದೆಲ್ಲ ಸರಿ, ಆದರೆ, ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಅವಳು ಮಾಡಿದ್ದಂತೆ, ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾಡುವುದು “ಸಮರ್ಪಕವಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

“ಯಾಕಲ್ಲ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು-ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ.

“ಚಿಂತಿಸಬೇಡ-ಅದೂ ಸರಿಯೆ; ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ” ಎಂದೆ.

ಆಮೇಲೆ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರಿಗೆ, ನಾನು ಪಾಠಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುವೆನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಉದ್ದೇಶ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು; ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆ ಸಮಯವಿತ್ತು. ನನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವಮಾನದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಹವ್ಯಾಸಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ, ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪದೆ ಪಾಲಿಸತಕ್ಕಂತಹ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಈ ಸಮಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೆ.

೨೯. ನಿಯಮಗಳು

ನಾನು ಒಂದು ಹಾಳೆ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ; ಮೊದಲು, ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ, ಕೆಲಸಗಳ, ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಯೋಚನೆಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ಗೆರೆಗಳನ್ನೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರೂಲುದೊಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ; ಲ್ಯಾಟಿನ್ ನಿಘಂಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ. ನಿಘಂಟಿನ ಅಂಚಿನ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮಸಿ ತುಂಬಿದ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ನಿಘಂಟನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದಾಗ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದು ಒಂದು ಗೆರೆಯಲ್ಲ-ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಶಾಯಿಪಟ್ಟಿ! ಅಲ್ಲದೆ, ನಿಘಂಟು ಹಾಳೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಮೋಟಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಗೆರೆ ಎಳೆಯುವಾಗ, ಅದರ ಮೆದುವಾದ ತುದಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೆರೆ ಡೊಂಕಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಒಂದು ಹಾಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಉಪಾಯವಾಗಿ ಸರಿಸುತ್ತ, ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೆರೆ ಎಳೆದೆ. ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತವು-ನೆರೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತವು, ಮತ್ತು ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತವು-ಎಂದು ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಬರೆಯಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಬರೆಯುತ್ತ ಬರೆಯುತ್ತ, ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು; ಬೇರೆಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ- ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ತೋರತೊಡಗಿದವು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮೊದಲು “ಜೀವನದ ನಿಯಮಗಳು” ಎಂದ ಬರೆದು, ಅನಂತರ ಅವುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ಆರು ಖಾಲಿ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಹೊಲಿದು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದೆ. ಮೇಲುಗಡೆ, “ಜೀವನದ ನಿಯಮಗಳು” ಎಂದು ಬರೆದೆ. ಈ ಮಾತುಗಳ ಬರವಣಿಗೆ ಬಹಳ ವಕ್ರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಅವನ್ನು ಪುನಃ ಬರೆಯಬೇಕೇ-ಬೇಡವೆ ಎಂದು, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಆಕಾರಗೆಟ್ಟ ಶಿರೋನಾಮೆಯನ್ನೂ, ಹರಕು ಹರಕಾದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಪೇಚಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ-ನಿರ್ಮಲವಾದುದೆಲ್ಲ, ಚಿಂತಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಾಗ-ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ,-ಇಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಏಕೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ?

ನಿಕಾಲಾಯ್ ಬಂದು, “ಅರ್ಚಕರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಕೆಳಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ.

ನಾನು ಎದ್ದು, ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಬ್ರಷ್‌ನಿಂದ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸವರಿಕೊಂಡೆ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖಭಾವ ಯೋಚನಾಪರವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲೊಂದು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸಿದ ಮೇಜಿತ್ತು; ಅದರ ಮೇಲೆ, ವಿಗ್ರಹಗಳೂ ಹೊತ್ತಿಸಿಟ್ಟ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳೂ ಇದ್ದವು. ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗಲೇ ತಂದೆಯವರು ಬೇರೊಂದು ಬಾಗಿಲಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅರ್ಚಕರು ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರು; ಅವರ ತಲೆಗೂದಲು ನರೆತಿತ್ತು; ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದ ವೃದ್ಧಭಾವ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ತಂದೆಯವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ತಂದೆಯವರು, ಅವರ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದ ಒಣಮೋಟು ಹಸ್ತವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದರು. ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ.

ತಂದೆಯವರು “ವಾಲ್ಟೆಮಾರ್‌ನನ್ನೂ ಕರೆಯಿರಿ; ಎಲ್ಲಿ ಅವನು? ಓ, ಹೌದು, ಅವನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭು ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ”-ಎಂದರು.

ಕಟೆಂಕಾ “ಅವನು ರಾಜಕುಮಾರನೊಡನೆ ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಲ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದಳು. ಏನೋ ನೋವನ್ನು ನಟಿಸಿ, ಮಿಡುಕಿದಳು. ಅನಂತರ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದಳು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ಅವಳು ಭೇಟಿಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ತನ್ನ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನನ್ನೋ ಬರೆದಳು.

“ಏನು, ನೀನು ಹೊಸದಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಪಾಪ ಮಾಡಿದೆಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ-ನಾನು.

ಅವಳು ಕೆಂಪೇರುತ್ತ, “ಇಲ್ಲ-ಅಂಥಾದ್ದೇನಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಆಗ ಕಟೆಂಕಾ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, “ನಿನಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಾಪಲ್ಯ” ಎಂದಳು.

ನನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಏನಾಗಿತ್ತೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಏನೋ ಗಡಿಬಡಿಗೊಳಗಾಗಿ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದರಿಂದ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತ್ತು. ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೀಕಲಾಟ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಅದು ಕೋಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೂ, ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಟೆಂಕಾಳ ಮೇಲೂ, ಕೋಪವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಕಟೆಂಕಾಳನ್ನು ಕುರಿತು “ನೀನೊಬ್ಬ ಹೊರಗಿನವಳು-ಎಂದು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. (ಕಟೆಂಕಾಳಿಗೆ, “ಹೊರಗಿನವಳು” ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಪಮಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಅವಳನ್ನು

ಹಾಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದಳು) ಅಂಥಾ ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದಿರುವಾಗ ನೀನು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ರೇಗಿಸುತ್ತಿ. ಇದು ಹುಡುಗಾಟವಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ ಅನ್ನೋದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದಳು. ಅವಳ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಿತ್ತು.

ಕಟೆಂಕಾಳು “ಹೊರಗಿನವಳು” ಅನ್ನುವ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೆರಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, “ನಿಕೊಲೆಂಕಾ, ಅವಳು ಏನು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ-ಗೊತ್ತೇನು? ಅವಳು ಬರೆದಿರೋದು-” ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ರೇಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನೀನು ಇಷ್ಟು ಮತ್ತರಿ ಅಂತ ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇಕಂತಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಪಾಪದ ಹಾದಿಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ, ಮನೋವೇದನೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ರೇಗಿಸುತ್ತೇನೇನು?” ಎಂದು ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿದು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

೬. ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ

ನಾನು ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಯೋಚನೆಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿತ್ತು. ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಭೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅರ್ಚಕರು ಎದ್ದು, ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಮುಂಚಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೋದಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಯಬ್ದರಾಗಿದ್ದರು. ಅರ್ಚಕ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಕಠಿಣವಾದ, ಭಾವಪೂರ್ಣವಾದ ಧ್ವನಿ, ನೀರವತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ದನಿಯಾಗುವಂತೆ ಮೊಳಗಿತು. ಕೂಡಲೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು, “ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೆ-ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿ; ಆಗ ದೇವಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮವು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ನೀವು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರೆ, ನಿಮ್ಮ ಪಾಪ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ” ಎಂದಾಗ, ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಪವಿತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆನೆದು ನನ್ನಲ್ಲುಂಟಾಗಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಯುತ ಆಂದೋಳನವು ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೂ ಬದಿಗಿರಿಸಿ-ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಭಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ.

ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಮೊದಲು ಹೋದವರು, ತಂದೆಯವರು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹಳ ಕಾಲವಿದ್ದರು; ಆಗ ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದೆವು ಅಥವಾ ಯಾರು ಮೊದಲು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕಡೆಗೆ, ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದೆ, ಅರ್ಚಕರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬಂತು; ಆಮೇಲೆ, ತಂದೆಯವರ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಬಾಗಿಲು ಕಿರ್ರಂದಿತು. ಅವರು ಕೆಮ್ಮುತ್ತ, ಅವರ ಸ್ವಭಾವದಂತೆ ಒಂದು ಭುಜವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಈಚೆಗೆ ಬಂದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮೇಲೂ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

“ಲ್ಯೂಬಾ, ಈಗ ನೀನು ಹೋಗು,-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡುಬಿಡು, ನೀನು ನನಗೆ ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭಾರಿಯಾದವಳು ತಾನೆ!” ಎಂದು, ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಅವಳ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಂಡಿದರು.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪೇರಿದಳು-ಬಿಳುಪೇರಿದಳು; ತನ್ನ ಪಾಪಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ಮತ್ತೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು; ಮೇಲಿನಿಂದ ಏಟು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವವಳಂತೆ, ತಲೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋದಳು. ಅವಳು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಒಳಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅಳುವಿನಿಂದ ಅವಳ ಭುಜಗಳು ಎದ್ದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಚಲುವೆ ಕಟೆಂಕಾ ಹೋಗಿ ನಗುತ್ತ ಈಚೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಸರದಿ ಬಂದಿತು. ಅತಿ ಬೆಳಕಾಗಿದ್ದ ಆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ದುರ್ಬಲವಾದ ಭಯವಿತ್ತು; ಅದನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಪಠನಪೀಠದ ಎದುರು ನಿಂತಿದ್ದ ಅರ್ಚಕರು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿದರು.

ಅಜ್ಜಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಐದು ನಿಮಿಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಸುಖವಾಗಿದ್ದೆ; ಮತ್ತು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮನಗಂಡಿದ್ದ ಪ್ರಕಾರ, ಪೂರ್ಣಶುದ್ಧನಾಗಿ, ನೈತಿಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಾಗಿದ್ದ ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಕಂಡ ಜೀವನದ ಹಳೆಯ ವಿಷಯಗಳು, ಅಂದರೆ-ಅದೇ ಹಳೆಯ ಕೊಠಡಿಗಳು, ಅದೇ ಸಜ್ಜಿಕೆ ಸಾಮಾನುಗಳು, ನನ್ನ ಅದೇ ಮುಖ (ನನ್ನ ಆಂತರ್ಯ ಬದಲಾಗಿದ್ದಂತೆ ಭಾವಿಸಿದಂತೆಯೇ, ನನ್ನ ಬಾಹ್ಯರೂಪವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಇಷ್ಟವುಂಟಾಯಿತು), ನನಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಆ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ನಿದ್ರೆಮಾಡಲು ಹೋಗುವ ತನಕ, ನನ್ನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ಶುಭ್ರತೆಯಿತ್ತು.

ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತ, ಆಗಲೆ ತೂಕಡಿಸತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳದೆ ಮರೆಮಾಚಿದ ಒಂದು ತೀರ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಪಾಪದ ನೆನಪಾಯಿತು. ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಮುಂಚಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮಾತುಗಳು ನೆನಪಾಗಿ, ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದವು. “ನೀನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮರೆಮಾಚಿದರೆ-ನಿನ್ನ ಪಾಪ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಧ್ವನಿಯಾಗತೊಡಗಿತು. ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಭಯಾನಕ ಪಾಪಿ ನಾನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಕಂಡೆ. ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅತ್ತ-ಇತ್ತ ಹೊರಳಾಡಿದೆ; ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದೆ. ಕ್ಷಣದಿಂದ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು-ಹಠಾತ್ತನೆಯ ಮರಣವನ್ನು ಸಹ-ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ತಟ್ಟನೆ ಒಂದು ಬಹು

ಹಿತವಾದ ಸುಖದಾಯಕವಾದ ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು; ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ, ಕಾಲ ನಡಗೆಯಿಂದಲೋ, ಗಾಡಿಯಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ, ಅರ್ಚಕರನ್ನು ಅವರ ಮಠದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡು, ಪುನಃ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

೭. ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದು

ಏಳುವುದು ಹೊತ್ತಾದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ನಾನು ಆ ರಾತ್ರಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಎಚ್ಚರವಾದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಆರು ಗಂಟೆಗೇ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದೆ. ಕಿಟಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದೆ. ನಿಕಲಾಯ್‌ಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು ಒರಸಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವು ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿಯೇ ಇದ್ದವು. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ, ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನ ಮಾಡಿದೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದೆ.

ರಸ್ತೆಯ ಆಚೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಸಿರು ಛಾವಣಿಯ ಮನೆಯಿತ್ತು. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಚಳಿಯಾದ ಮುಂಜಾವಿನ ಆಕಾಶ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆಂಪೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ವಸಂತದ ಬೆಳಗಿನ ಕೊರೆತದ ಚಳಿಗೆ ಮಣ್ಣು, ನೀರಿನ ಕೋಡಿಗಳು, ಎಲ್ಲ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ್ದವು; ಹೆಚ್ಚಿಇಟ್ಟರೆ ಒಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಚಳಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖವೂ ಕೈಗಳೂ ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಗಾಡಿಯೊಂದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಠಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಬರೋಣವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ-ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಾಡಿಯವನು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆರಡು ಸಾಮಾನು ಸಾಗಿಸುವ ಗಾಡಿಗಳು ಮಾತ್ರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅರ್ಬಾತ್-ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು; ಜೊತೆಗೆ, ಇಬ್ಬರು ಕಲ್ಲುಕಾಮಾಟಿಗಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕಾಲುಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದ ಮೇಲೆ, ಬುಟ್ಟಿಗಳೊಡನೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಅಥವಾ ಮಡಕೆಗಳೊಡನೆ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಗಂಡಸರನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ಕಾಣತೊಡಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ತುಂಬುಕಡುಬನ್ನು ಮಾರುವವನು ಮೂಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ; ಒಂದು ಸಣ್ಣ ರೊಟ್ಟಿ ಬೇಯಿಸುವವನ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಅರ್ಬಾತ್‌ಸ್ಕೀ ಗೇಟಿನ ಬಳಿ ಒಬ್ಬ ಗಾಡಿಯವನನ್ನು ಕಂಡೆ; ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಅವನು, ತನ್ನ ಹಳೆಯ, ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ, ತೇಪೆಹಾಕಿದ್ದ ದ್ರಾಷ್ಟೀ ಗಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬಹುಶಃ ಅವನು ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ನನ್ನನ್ನು ಮಠಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವಾಪಸು ಬರುವುದಕ್ಕೆ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೊಪೆಕ್‌ಗಳ ಬಾಡಿಗೆ ಕೇಳಿದ; ಆದರೆ

ತಟ್ಟನೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಂಡ. ನಾನು ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹತ್ತುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅವನು ಲಗಾಮುಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಡಿದು, ಹೊರಟೇ ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ. “ನನ್ನ ಕುದುರೆಗೆ ಮೇವು ಬೇಕಾಗಿದೆ; ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾರೆ-ಸ್ವಾಮೀ” ಎಂದ, ಅವನು.

ನಲವತ್ತು ಕೊಪೆಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದರೂ ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು-ನನಗೆ. ಅವನು ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿ, “ಹತ್ತಿ” ಎಂದ. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವುದೋ ನಿರ್ಜನವಾದ ಓಣಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ದರೋಡೆ ಮಾಡುವನೆಂದು ನನಗೆ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. ಅವನ ಹರಿದು ಚಿಂದಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಂಗಿಯ ಕೊರಳಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಳಗೆ, ಗೂನುಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಸುಕ್ಕು ಹಿಡಿದ ಅವನ ಕತ್ತಿನ ಚರ್ಮ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಅವನ ಚಿಂದಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಗಾಡಿಹತ್ತಿ, ಕುಳಿತೆ. ನನ್ನ ನೀಲಿಯಾದ, ಪೀಠವು ಬಾಗಿತ್ತು-ತೂಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಡಿ ಸದ್ದುಮಾಡುತ್ತ ವಸ್‌ವಿಸೆಂಕಾ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಓಡತೊಡಗಿತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಗಾಡಿಯ ಹಿಂಭಾಗ, ಅವನ ಅಂಗಿಯಂಥದೇ ಒಂದು ತರಹ ಹಸಿರು ವರ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣದ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ದು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕದಿಯುತ್ತಾನೆಂಬ ಭಯ ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾಯಿತು.

ನಾವು ಮಠದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಸೂರ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ, ಅವನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ, ಚರ್ಚುಗಳ ಗುಬಟುಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿಯಿತ್ತು; ಆದರೆ, ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಗ್ಗಡವಾದ ನೀರಿನ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಪ್ರವಾಹಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕುದುರೆಯು ಕರಗಿದ ಮಂಜಿನಿಂದಾದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮಠದಲ್ಲಿ ಆವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಅರ್ಚಕರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ನಿಂತು, “ಅದೋ-ಅವರ ಕೊಠಡಿ ಅಲ್ಲಿದೆ” ಎಂದು, ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಹೇಳಿದ. ಅದರ ಮುಂದೊಂದು ದ್ವಾರಮಂಟಪವಿತ್ತು.

“ತುಂಬ ಉಪಕಾರವಾಯಿತು” ಎಂದೆ, ನಾನು.

ಆಗ, ಚರ್ಚಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಓರೆ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರೆಲ್ಲ ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡತೊಡಗಿದೆ. ನಾನು

ಪೂರ ಬೆಳೆದವನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ-ತೀರ ಚಿಕ್ಕಮಗುವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ; ನಾನು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ- ತಲೆಕೂದಲು ಬಾಚಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ; ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ-ನನ್ನ ಬೂಟುಗಳು ಬಣ್ಣಹಾಕದೆ ಕೆಸರಾಗಿದ್ದವು. ನನ್ನನ್ನು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಗರದವನೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿರಬೇಕು ಎನ್ನಿಸಿತು-ನನಗೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಅಷ್ಟು ದುರಗುಟ್ಟಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನಾನು ಮಾತ್ರ ಆ ತರುಣ ಸನ್ಯಾಸಿ ತೋರಿದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯತೊಡಗಿದೆ.

ಅರ್ಚಕರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರಿದಾದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಸಿಕ್ಕ. ಅವನ ನರೆತಗಡ್ಡೆ ದಪ್ಪವಾಗಿತ್ತು; ಅವನು ಕರೀ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ; ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಏನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಏನಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಗಾಡಿಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಹತ್ತಿ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸು ಹೋಗಿಬಿಡೋಣವೆಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ, ಆ ಮುದುಕನ ಮುಖ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ನಾನು ಅರ್ಚಕರನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ಆ ಮುದುಕ, ಬಹುಶಃ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಊಹಿಸಿದ್ದನೋ ಏನೋ ನನ್ನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, “ಬಾ ಮಗೂ, ನಿನಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾದ್ರಿಯವರು ಬೆಳಗಿನ ಜಪದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ-ಬೇಗನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು, ಹಿಂತಿರುಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ನಾವು ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ನಡುಸ್ಥಳವನ್ನೂ, ಮುಂಗೋಣೆಯನ್ನೂ ಹಾಯ್ದು ಒಳಗೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೊಠಡಿಗೆ ಒಯ್ದು “ಇಲ್ಲಿ ದಯವಿಟ್ಟು ಕಾದಿರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ದಯಾಪೂರ್ಣವಾದ ಭರವಸೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ವೃದ್ಧ ಹೊರಟುಹೋದ.

ನಾನಿದ್ದ ಕೊಠಡಿ ತೀರ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಬಹು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಎರಡು ಜೋಡಿಬಾಗಿಲುಗಳ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಮೇಣಗಪಟ ಹಾಸಿದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮೇಜು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಜಿರೇನಿಯಮಿನ ಕುಂಡಾಗಳು, ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಪೀಠ, ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ದೀಪ, ಒಂದು ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿ ಮತ್ತು ಎರಡು ಸಾಧಾರಣ ಕುರ್ಚಿಗಳು, ಇಷ್ಟೇ ಆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಜ್ಜಿಕೆ ಸಾಮಾನುಗಳು. ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಡಿಯಾರ ತೂಗುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು; ಅದರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೂವುಗಳ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು; ಗಡಿಯಾರದ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ತೂಗು ಗುಂಡಿಗಳು, ಅರ್ಧ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅದರ

ಸರಪಳಿಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗ ಮಾಡಿದ್ದ ಒಂದು ಮೋಟು ಗೋಡೆಯಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ, ಮೊಳೆಗಳಿಂದ ಎರಡು ನಿಲುವಂಗಿಗಳು ತೂಗಿಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಬಹುಶಃ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಹಿಂದೆ ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಮೋಟುಗೋಡೆಯ ಮೇಲುಗಡೆಯಿಂದ ತಾರಸಿವರೆಗೆ, ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದ ಹಲಗೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ್ದವು.

ಕಿಟಕಿಗಳಾಚೆ ಹೊರಗೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಬಿಳಿ ಗೋಡೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಲಿಲಾಗ್ ಹೂವಿನ ಪೊದೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರದ, ಪೆಂಡ್ಯೂಲಮ್‌ನ ಸದ್ದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಚೋರಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದ ಈ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಆದ ಕೂಡಲೆ, ನನ್ನ ಹಳೆಯ ಯೋಚನೆಗಳು, ನೆನಪುಗಳು ಎಲ್ಲ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ, ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಪೂರ್ತಿ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ನಾನು ವರ್ಣಿಸಲಾರದಂತಹ ಆನಂದಕರವಾದ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಆ ಹಳೆಯ ಮಾಸಲಾಗಿದ್ದ ನಿಲುವಂಗಿ, ಚಿಂದಿಯಾಗಿದ್ದ ಅದರ ಒಳಮೈ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ಚರ್ಮದ ರಕ್ಷಾವಚಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಕೊಂಡಿಗಳು, ಗಿಡಗಳ ಮಾಸಲು ಹಸಿರುವರ್ಣ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನೀರು ಹಾಕಿದ್ದ ನೆಲದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಎಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಡಿಯಾರದ ಪೆಂಡ್ಯೂಲಮ್‌ನ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಏಕನಾದ ಶಬ್ದ, ನನಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ತಿಳಿಯದಿದ್ದ ಒಂದು ಹೊಸ ಜೀವನದ ವಿಷಯವನ್ನು-ಏಕಾಂತದ-ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ, ಶಾಂತಿಯ ಮತ್ತು ಮೌನವಾದ ಸುಖದ-ಜೀವನ ಒಂದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದವು.

ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ; “ತಿಂಗಳುಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ; ವರ್ಷಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ, ಇವರು ಸದಾ ಒಬ್ಬರೇ ಇರುತ್ತಾರೆ-ಸದಾ ಶಾಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವುದೆಂದೂ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದೂ, ಇವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.” ನನಗೆ ಇಷ್ಟನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದಗಳ ಮಧುರ ಮೇಳವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನು, ಅಲಗದೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರಾಡದೆ, ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಪೆಂಡ್ಯೂಲಮ್ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ, ಬಲಗಡೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ-ಎಡಗಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮೆತ್ತಗೆ, ಟಿಕ್-ಟಿಕ್-ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

೮. ಎರಡನೇ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ

ಅರ್ಚಕರ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿತು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ನರೆಗೂದಲನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, “ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ-ನನ್ನಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ, ಅವರ ಮೋಟಾದ ಹಳದಿ ವರ್ಣದ ಕೈಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಏನೋ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ತೃಪ್ತಿಯ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

ನಾನು ಬಂದಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಅವರು ಉತ್ತರಕೊಡದೆ, ವಿಗ್ರಹದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು, ನನ್ನ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸತೊಡಗಿದರು.

ನಾನು ನನ್ನ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು, ನನ್ನ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಶಾಂತವಾದ ರಾಗಪೂರ್ಣವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, “ಮಗನೇ, ನಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ತಂದೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದವು. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರಲಿ; ಮತ್ತು ಅವನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಶಾಂತಿ, ಮೃದುತ್ವಗಳಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲಿ-ತಥಾಸ್ತು”-ಎಂದರು.

ಆಗ ನಾನು ಪೂರ್ಣಸುಖಿಯಾದೆ. ಪರಮ ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತು; ಗಂಟಲು ಬಿಗಿಯಿತು. ನಾನು ಅವರ ನವುರಾದ ಬಟ್ಟೆಯ ನಿಲುವಂಗಿಯ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ತಲೆ ಎತ್ತಿದೆ. ಆ ವೃದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಮುಖ ತೀರ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು.

ಭಾವೋತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆಗ, ಯಾವುದಾದರೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆನಂದಾನುಭವ ಭಾವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೇನೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ನಾನು, ಅವಸರವಾಗಿ ಅರ್ಚಕರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಭಂಗಬಾರದಿರಲೆಂದು, ಅತ್ತಇತ್ತ ಸಹ ನೋಡದೆ ನಡೆದು, ಮಠದ ಆವರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪುನಃ ಆ ಹಳೆಯ ಗಾಡಿಯನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತೆ. ಆದರೆ, ಗಾಡಿಯ ಕುಲುಕಾಟ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತ ಸರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳು, ನನ್ನ ಆನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬೇಗನೇ ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ನಾನಾಗಲೇ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಅರ್ಚಕರು, ನನ್ನಂತಹ ಸದಾತ್ಮನಾದ ತರುಣನನ್ನು ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ-ಮುಂದೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಇನ್ಯಾರೂ ನನ್ನ ಹಾಗೆ

ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಬಹುಶಃ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಬಗೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡಿತು.

ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯವನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಅವನನ್ನೇ ಮಾತಾಡಿಸತೊಡಗಿದೆ.

“ನಾನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿದನೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಬಹಳ ಹೊತ್ತೇನಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಕುದುರೆಗೆ ಮೇವು ಹಾಕುವ ಹೊತ್ತು ಆಗಿ ಬಹಳ ವೇಳೆಯಾಯಿತು. ನಾನು ರಾತ್ರಿ-ಗಾಡಿಯವನು” ಎಂದ, ಅವನು. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು.

“ನಾನು ಒಂದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಠಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತೇನು ನಿನಗೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ, ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತ.

“ಅದಕ್ಕೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲವೇ? ನಾನು ನನ್ನ ಬಾಡಿಗೆದಾರರನ್ನು ಅವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ-ಅಷ್ಟೆ” ಎಂದ, ಅವನು.

“ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ, ನೀನು ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿ?” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದೆ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಯಾರದೋ ಸಮಾಧಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೋಗಿದ್ದಿರಬಹುದು” ಎಂದ, ಅವನು.

“ಇಲ್ಲ-ಮಿತ್ರಾ ನಾನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತೇನು?”

“ನನಗದು ಗೊತ್ತಿರೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ-ಸ್ವಾಮೀ” ಎಂದ ಅವನು.

ಅವನ ಧ್ವನಿ ದಯೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದ ಕಾರಣವನ್ನು-ಕೊನೆಗೆ, ನನ್ನ ಆನಂದಾನುಭವವನ್ನು ಸಹ, ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ.

“ಬೇಕಾದರೆ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನೋಡು-”

ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ; ನನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಈಗಲೂ ಅದರ ನೆನಪಿನಿಂದ ನನಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅವನು ನಂಬದವನಂತೆ “ಸರಿ-ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದ.

ಆಮೇಲೆ ಅವನು, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಅಲುಗಾಡದೆ, ಆಗಾಗ ತನ್ನ ಅಂಗಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ-ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಆ ತುದಿ, ಮೆಟ್ಟಿಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವನ ಕಾಲ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನೂ,

ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅರ್ಚಕರಂತೆಯೇ-ಅಂದರೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತಹ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೊಗಸಾದ ಯುವಕನಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು, ನಾನಾಗಲೇ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅವನು ತಟ್ಟನೆ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ,

“ಒಳ್ಳೇದು ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಸಭ್ಯ ಉತ್ತಮ ಮಂದಿಗೆ, ಅಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ಏನು” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ, ನಾನು

“ಸಭ್ಯರಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದು.”

‘ಇಲ್ಲ-ಇವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಮನೆ ತಲುಪುವತನಕ ನಾನು ಪುನಃ ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಭಾವ ಇವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ದಿನದ ಕಡೆಯವರೆಗೂ ತಡೆದುಬರದಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಯೇನೋ ತಡೆದು ಬಂತು. ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ, ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಜನ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಮನೆ ತಲುಪಿದ ಕೂಡಲೆ ಈ ತೃಪ್ತಿಭಾವನೆ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಗಾಡಿಯವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನಲವತ್ತು ಕೊಪೆಕ್ಕುಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟರ್ ಗ್ರಾವಿಲೋಗೆ ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ಸಾಲ ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವನು ನನಗೆ ಪುನಃ ಸಾಲ ಕೊಡುವವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಡಿಯವನು ಕಾರಣವನ್ನು ಊಹಿಸಿರಬೇಕು; ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನು ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದು ಬಂದ. ನನಗೆ ದಯಾವಂತನಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರೂ, ಈಗ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದ. ನನ್ನ ಕಡೆ ಸ್ವಷ್ಟ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ, ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡಲೊಲ್ಲದ ರಕ್ಕರ ವಿಷಯ ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಲವತ್ತು ಕೊಪೆಕ್ಕುಗಳ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸೇವಕರು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಲಿ, ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಗೌರವದ ಪವಿತ್ರವಾದ-ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ, ಗಾಡಿಯವನಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವಾಸಿಲಿಗೆ ನನ್ನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅವನ ಮುಖದಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ-ಈಗ ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ. ನಾನೂ ಇತರರೊಡನೆ ಪ್ರಭುಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಚರ್ಚೆಗೆ

ಹೋಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉಡುಪನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳ ಬಯಸಿ, ಹೋದೆ. ಆಗ, ನನ್ನ ಹೊಸ ಉಡುಪುಗಳು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ರೇಗಿಹೋದೆ. ಬೇರೆ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪ್ರಭುಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿತ್ತು; ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಚಿತ್ರಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀರ ಅಪನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗಿತ್ತು.

೯. ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾದ ರೀತಿ

ಈಸ್ಟರ್ ಹಬ್ಬದ ತರುವಾಯದ ಶುಕ್ರವಾರ, ತಂದೆಯವರು, ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಕಟೆಂಕಾ-ಇವರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದರು; ಅಂದರೆ, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಭಾವಿ ಮನೆಗೆಲ್ಲ ನಾನು, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ಮಾತ್ರ ಆಗಿ ಉಳಿದಿತ್ತು; ಈ ನೆನಪೂ ಬರಬರುತ್ತ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನದ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು.

“ಜೀವನದ ನಿಯಮಗಳು” ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆಯ ಕಾಪಿ ಪುಸ್ತಕವು, ಕರಡು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಹುದುಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯುವುದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವು ತೀರ ಸರಳವಾಗಿಯೂ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿಯೂ ಕಂಡವು; ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೂ, ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವುದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು, ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಈಗ ಒಂದು ವಿಷಯ ನನಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಚನೆಯೂ, ಈಗ ಕೂಡಲೆ, ನಾನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜೀವನದ ನಿಯಮ-ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ನೆರೆಯವರಿಗೆ, ನನಗೆ ಅಥವಾ ದೇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ-ಎಂಬ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. “ಹಾಗಾದರೆ, ಇದನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮುಂದೆ ತೋರುವ ಇತರ ಹಲವು ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ: ನಾನು ಯಾವಾಗ ಮೇಲಾಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದೆ?—ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಯ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಂಬಿದ್ದ ಆಗಲೋ ಅಥವಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಮಾನವನ ವಿವೇಚನೆಯ ಸಂಕೇತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಿರುವ ಈಗಲೋ? ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಯಾವ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅರಿವು ಮತ್ತು ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವ ಏನನ್ನೋ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ವಸಂತ ಮನೋಭಾವ ಇವುಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ

ತಪ್ಪುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದವು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆ ತೀರ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಪಾಠದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದೀರೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ; ನಾಳೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುವುದಿದೆಯೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಇಡೀ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ಓದಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಓದಲೇಬೇಕೆಂದೂ, ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ; ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ವಸಂತಮಾಸದ ಪರಿಮಳ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ನೀವು ಏನನ್ನೋ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ; ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ, ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೋತುಬೀಳುತ್ತವೆ; ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಚಲಿಸತೊಡಗಿ, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ತಿರುಗಾಡುತ್ತವೆ; ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಕೀಲನ್ನು ಒತ್ತಿದಂತಾಗಿ, ಇಡೀ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಚಲನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯ ಭಾರ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ; ನಿಮಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಭಾಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಪ್ನ ದೃಶ್ಯಗಳು ಬೇಗಬೇಗ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತವೆ; ನೀವು ಅವುಗಳ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ, ಒಂದು-ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳು ಅರಿವಾಗದೆಯೇ ಉರುಳಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತು ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ; ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ಕೊಠಡಿಯ ಹೊರಗಿನ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳ ಕಾಲು ಸಪ್ಪಳ-ಅವಳ ಉಡುಪಿನ ಮರ್ಮರ ಶಬ್ದ, ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೆ; ಈ ಸದ್ದುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಳಾದವಳು ಅಜ್ಜಿಯವರು, ಮುದಿ ಸೇವಕಿ ಗಾಝಾ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇದ್ದಿರಲಾರದೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತು; ಆದರೂ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರಲಾರಿರಿ. “ಒಂದು ವೇಳೆ ಸದ್ದುಮಾಡಿದವಳು ಅವಳು ಆಗಿದ್ದರೆ?” ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ನಿಮ್ಮ ಬರುತ್ತದೆ. “ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರ ಆರಂಭ ಇದೇ ಆಗಿ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ?” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಆಗ ತಟ್ಟನೆ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ನುಗ್ಗುತ್ತೀರಿ-ಅವಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗಾಝಾ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ಆದರೂ, ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ವಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಪುನಃ ಕೀಲು ಒತ್ತಿದ ಹಾಗಾಗಿ, ಪುನಃ ಭಯಂಕರ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ, ಎಂದಾದರೂ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ನಿಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುತ್ತೀರಿ; ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ನೀವು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿಯೇ, ಹಿಡಿದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೀರಿ.

ಬಾಗಿಲುಗಳ ಬಳಿ, ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಕತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಮನೆಯೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದೆ. ಆಗಲೂ, ತಡೆದು, ಮೌನವನ್ನಾಲಿಸದಿರಲು, ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಪ್ಪನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸದಿರಲು, ಬಹಳ-ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಒಂದೇ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸದೆ ಇರಲು ಅಥವಾ, ಮಹಡಿ ಇಳಿದು ಕೆಳಗೆ ಹೋಗದಿರಲು ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ಖಾಲಿ ಕೊಠಡಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ತಿರುಗಾಡದಿರಲು, ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಝಾ, ದೊಡ್ಡ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಪಿಯಾನೋ ಮುಂದೆ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು, ಒಂದೇ ಬೆರಳಿಂದ “ನೈಟಿಂಗೇಲ್” ಹಾಡನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾನು ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನತನಕ ವಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು, ತೋಟದ ಕಡೆಯ ಕಿಟಕಿಯ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ, ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಷಪೋಷ್ವಿಕೋವ್ ಮನೆಯ ಛಾವಣಿಯನ್ನೂ, ನಮ್ಮ ಪ್ಯಾರಿಷ್-ನ ಚರ್ಚಿನ ಗೋಪುರವನ್ನೂ ಮತ್ತು ತೋಟದ ಪಥಗಳಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿಡ ಪೊದೆಗಳ ನೆರಳನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ದುರ್ದಮ್ಯವಾದ ಚಾಪಲ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ನನಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡಿಸಲು ಬೋಧಕರು ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು; ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್ ಆಗಾಗ ನನ್ನ ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ-ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ನೆಚ್‌ಲಿಯುಡೋವ್‌ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಯೋಗ್ಯ ತರುಣನೆಂದು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ-ಅಂದರೆ, ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದಂತೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗುವ ಬಯಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ವಸಂತಕಾಲವೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ, ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಕಲಿತಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತುಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುವು; ಮತ್ತು ಏನೇ ಮಾಡಲಿ, ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

೧೦. ಚರಿತ್ರೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೬ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ನಾನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಭವ್ಯವಾದ ಹಜಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಸಿನ, ಫೇಟನ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆವು. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ, ಸಮಾರಂಭದ ಪೋಷಾಕನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಒಳಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಾಲುಚೀಲಗಳವರೆಗೆ, ನನ್ನ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಸದಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯವಾಗಿದ್ದವು. ದ್ವಾರಪಾಲಕ ನನ್ನ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ; ನನ್ನ ಉಡುಪಿನ ಸೊಗಸೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಾಗ, ಅಷ್ಟು ಕೋರೈಸುವಂತಿರಲು ನನಗೇ ಲಜ್ಜೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಹೊಳಪು ನೆಲದ ಹಜಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ಅಲ್ಲಿ ಜನ ತುಂಬಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರು; ಎಲ್ಲರೂ ನಿಲಯದ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಮಾರಂಭದ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಡೆ ಉದಾಸೀನ ಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ದೂರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು, ಮೇಜುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಓಡಾಡುತ್ತಲೋ, ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೋ, ಇದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಎಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನೂ ಸೆಳೆದೇನೆಂಬ ನನ್ನ ಆಶಾಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾವನೆ ಮಾಯವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಉದಾತ್ತವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ-ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಮನೆಯಲ್ಲೂ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲೂ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೇ, ನನ್ನ ಮುಖಭಾವ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು; ಈಗ ಅದು, ತೀರ ಹೆದರಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಗ್ಗಿದ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇನ್ನೊಂದು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿತು; ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ, ತೀರ ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದ್ದ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಭ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಿದ್ದ; ವೃದ್ಧನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈತನ ತಲೆಗೂದಲೂ ಪೂರ್ತಿ ನರೆತಿತ್ತು. ಈತ, ಎಲ್ಲರಿಂದ ದೂರವಾಗಿ, ಕಡೆಯ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಈತನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ನನಗೆ ಮಹದಾನಂದವಾಯಿತು. ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಈತನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು

ನೋಡುತ್ತ, ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ-ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ, ಅನೇಕಾನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯಗಳಿದ್ದವು; ಆದರೆ, ಅವೆಲ್ಲ ಆಗಿನ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗವೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಅಥವಾ ಬೋಧಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದವರು. ಇವರ ಪೈಕಿ, ಪರಿಚಿತನಾದ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇವಿನ್ ಸೋದರರಲ್ಲಿ ಕಡೆಯವನಾದ ಇವಿನ್ ಮತ್ತು ತನ್ನ ವೃದ್ಧತಂದೆಯೊಡನೆ ಇದ್ದ ಇಲೆಂಕಾಗ್ರಾಪ್-ಇದ್ದರು. ಇವರ ಗಲ್ಲಗಳ ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾದ ಎಳೆಗೂದಲು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಇವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸೊಗಸಾದ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಕಾಪಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಲಿ ತೆರೆಯದೆ, ಇವರೆಲ್ಲ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಕಡೆಗೂ, ಪರೀಕ್ಷಕರ ಕಡೆಗೂ, ಪರೀಕ್ಷಕರ ಮೇಜಿನ ಕಡೆಗೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಸಮವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ತರುಣರು, ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಆಗಲೇ ಕೈರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯ ಇತ್ತು; ಇವರೆಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ-ಅವರ ಮನೆತನದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ, ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಆಗಲೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ದಾಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ತಾವೇ ಹೋಗಿ ತಿಂಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲೆ-ಆಗಲೇ, ಗಬಗಬನೆ ನುಂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರನೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇವರೆಲ್ಲ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದವರಾಗಿದ್ದರು; ಕೆಲವರು ಕಟ್ಟಳೆ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದರು; ಅನೇಕರು ಉದ್ದವಾದ ಬಿಗಿಯಾದ ಮೇಲಂಗಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಇವರು ಉಡುಪಿನ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲ ಗಂಭೀರಮುದ್ರೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ಮಂಕು ಕವಿದವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತ, ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವುಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಈ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದ. ಈತ ಮೊಳಕೈಯೂರಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತಲೆಯ ನರೆಗೂದಲಲ್ಲಿ ಆಡಿಸುತ್ತ, ಯಾವುದೋ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದ; ನನ್ನ ಕಡೆ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಓರೆನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದ; ಅವನ ಹೊಳಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಆ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕೆ-ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಮೊಳಕೈಯನ್ನು ಸರಿಸಿದ-ದೂರದಲ್ಲೇ ಇರು-ಅನ್ನುವಂತೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ-ತೀರ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯವೇ ಇತ್ತು. ಒಬ್ಬ, ನನ್ನ ಕೈಗೊಂಡು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತುರುಕುತ್ತ, “ಇದನ್ನು ಅದೋ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾನಲ್ಲ- ಅವನಿಗೆ ಕೊಡು” ಎಂದ; ಇನ್ನೊಬ್ಬ, ನನಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಾ, “ಕ್ಷಮಿಸು-ಮಿತ್ರಾ” ಎಂದ; ಇನ್ನೊಬ್ಬ, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ-ನನ್ನ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಊರಿ ಬಾಗಿದ. ಇವೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತೀರ ಅವಮಾನಕರವಾಗಿ, ಅಸಹ್ಯವಾದ ವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಕಂಡವು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ನಾನು ಉತ್ತಮನೆಂಬ ಭಾವನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೂಡ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲದು-ಎಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಕಡೆಗೆ, ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು; ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಬಹುವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಸೇರಿದ್ದ ಪಂಗಡದವರು ತೀರ ಪುಕ್ಕರಾಗಿದ್ದರು; ಅವರ ಉತ್ತರಗಳು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸೊಗಸಾಗಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು; ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ ತೀರ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿದ್ದವು. ಸೆಮಿನೋನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನರೆಗೊದಲ ಹೊಳಪು ಕಣ್ಣಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ, ನನ್ನನ್ನು ಒರಟಾಗಿ ತಳ್ಳಿ, ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಪರೀಕ್ಷಕರ ಮೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ. ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದವೆಂದೂ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದನೆಂದೂ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಮುಖಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೆ, ತನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ತನಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಂಕಗಳು ಬಂದಿದ್ದವೆಂದು ಕೂಡ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ, ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನಾಗಲೇ ಹಲವು ಬಾರಿ ಕಂಪಿಸಿದ್ದೆ; ಆದರೆ, ಹೆಸರುಗಳು ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ, ನನ್ನ ಸರದಿ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ತಟ್ಟನೆ “ಇಕ್ಯೂನಿನ್ ಮತ್ತು ಟಿನೈವ್” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದರು. ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಚಳಿಯ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿ ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಏರಿತು. “ಯಾರನ್ನು ಕರೆದರು? ಬಾರ್ಡ್‌ನೈವ್ ಯಾರು?” ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಕೇಳತೊಡಗಿದರು.

“ಹೋಗು ಇಕ್ಯೂನಿನ್, ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೆ ಈ ಬಾರ್ಡ್‌ನೈವ್ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಡ್‌ನೈವ್ ಯಾರು?”-ಎಂದು, ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಳಿದ.

“ನೀನೇ ಇರಬೇಕು” ಎಂದರು, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು.

“ನನ್ನ ಹೆಸರು ಇರ್ಬಿನೈಟ್; ಅವರು ಇರ್ಬಿನೈಟ್-ನನ್ನು ಕರೆದರೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ-ಕೆಂಪುಮೋರೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ.

“ಹೌದು; ನೀನು ಏಕಾದರೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ? ದೇವರೇ! ಎಂಥ ಸೊಗಸುಗಾರ!” ಎಂದ, ಅವನು. ಕಡೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನವನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ಕೇಳಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ನಾನು ಹೊರಟೆ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಕಾನಿನ್ ನಡೆದ; ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳು; ವಯಸ್ಸಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂದು ನಾನು ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಆಲಿವ್ ವರ್ಣದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ; ನೀಲಿ ವರ್ಣದ ಸ್ಯಾಟಿನ್ ಕೊರಳು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ; ಹಿಂದೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ, ಚೌಕವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದ ಅವನ ಉದ್ದವಾದ ತಲೆಕೂದಲು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ನಾವು ಡೆಸ್ಕಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನ ಆಕೃತಿ ರೂಪಗಳು ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದವು. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯಾಗಿ-ಮಾತುಗಾರನಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ತನ್ನ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಚು ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯಲು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ; ಮತ್ತು ಪದೇಪದೇ, ತನ್ನ ಒಳಅಂಗಿಯ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಷರಟಿನ ಕೆಳಗೆ ಎದೆಯನ್ನು ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವೆರಡು, ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೆಳೆದವು.

ಮೂರು ಮಂದಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ನಾನೂ, ಇಕಾನಿನ್ನೂ ಹೋದೆವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿವಂದನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇಸ್ಪೀಟಿನ ಎಲೆಗಳಂತೆ ನಮ್ಮ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಕಲಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತಾರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಎರಡನೇ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಾರ್ಲಮೇನ್-ಅನ್ನು ಕುರಿತು ಏನನ್ನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಮೂರನೇ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ, ಚೀಟಿಗಳ ಕಡೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನೋಟ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮೇಲೂ ಕೂಡಿ ಇತ್ತೆಂದೂ, ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಏನೋ (ಬಹುಶಃ ಇಕಾನಿನ್ನಿನ ಕೆಂಪು ಗಡ್ಡ) ಅವರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ನನಗೆ ತೋರಿತು; ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ, ನಾವು ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಬೇಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿದವರಂತೆ ತಲೆದೂಗಿ, ಸೂಚಿಸಿದರು. ನನಗೆ, ಅಪಮಾನವಾದಂತಾಗಿ ಕೋಪವುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗೆ ಪ್ರತಿವಂದನೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ,

ಅವರು ನನ್ನನ್ನೂ ಇಕಾನಿನ್ನನ್ನೂ ಒಂದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾದವರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇಕಾನಿನ್ನಿನ ಕೆಂಪು ಗಡ್ಡದ ನಿಮಿತ್ತ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಾಳಿದ್ದ ವಿರೋಧ. ನಾನು ಹೆದರದೆ ನನ್ನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು. ಉತ್ತರಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದೆ; ಆದರೆ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ನೋಟ ಇಕಾನಿನ್ನಿನ ಮೇಲಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಓದಿದೆ; ನನಗೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರಗಳೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನನ್ನ ಸರದಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಕಾನಿನ್ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಲಿಬಲಿಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವನು ತೀರ ಧೈರ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ, ತನ್ನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒದರಿ, ಚೀಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಬೇಗಬೇಗನೆ ಓದಿದ. ಅವನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ಬಾಯಿಬಿಡುತ್ತಾನೆಂದು ತೋರಿದಾಗ, ತಾರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮೊದಲು ಬಂದಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಕಡೆ ಓರೆ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಇಕಾನಿನ್-ಗೆ ಏನೋ ಜ್ಞಾಪಕವಾದಂತಾಗಿ ಅವನು ತಡೆದ. ಆಗ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳು ಸರ್ವತ್ರ ಮೌನವಾಗಿತ್ತು.

ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ, ಉತ್ತರ ಹೇಳು-ಎನ್ನುವಂತೆ “ಒಳ್ಳೇದು?”-ಎಂದರು.

ಇಕಾನಿನ್ ಪುನಃ ಬಾಯಿ ತೆರೆದ-ಆದರೆ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

“ಬಾ, ಬಾ, ಉತ್ತರ ಹೇಳು; ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ ಇರೋದು; ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಆದರೆ, ಇಕಾನಿನ್ ಅವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಚೀಟಿಯನ್ನೇ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು, ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡಕದ ಮೂಲಕ ಅದರ ಅಂಚಿನ ಮೇಲುಗಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದನ್ನು ಒರಸಿ ಪುನಃ ಧರಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಇಕಾನಿನ್ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಗುಳ್ಳೆಗೆ ಹರಡಿತು; ಅವನು ತನ್ನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಂಡ; ಪುನಃ ಮೇಜಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಖ ಕೊಟ್ಟು ನಿಂತ; ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ, ಅನಂತರ ನನ್ನನ್ನೂ, ನೋಡಿ, ತಿರುಗಿ, ಕೈಗಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತ, ಜಗ್ಗುಹಾಕಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬೆಂಚಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರು.

“ಇವನಿಗೆ ದೇವರೇ ಗತಿ! ಹಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ”-ಎಂದರು, ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು.

ನಾನು ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು-ನಾನವರ ಮುಂದಿದ್ದುದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ, ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುವೆನೇ-ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಆ ಮೂರು ಮಂದಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ತುಂಬಿತ್ತೆಂದೂ, ಆದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಾಂಭೀರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸುಮ್ಮನೆ ನಟಿಸುತ್ತ, ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀರ ಉದಾಸೀನರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನನಗೆ ದೃಢವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಮುಖ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ; ಅವರು ಈ ರೀತಿ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಹೀನಾಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಉತ್ತರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಜರಿದೆ; ಆದರೆ, ಆಮೇಲೆ ಬರಬರುತ್ತ ಸುಲಭವಾಯಿತು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ರಷ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಉತ್ತರಗಳು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು. ನಾನು ಇಕಾನಿನ್ನಿನಂತಲ್ಲ-ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ-ಎಂದು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಚೀಟಿಯನ್ನೆತ್ತುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ತಲೆಯನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸಿ “ಇಷ್ಟು ಸಾಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ರಿಜಿಸ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಗುರುತುಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ನನ್ನ ಬೆಂಚಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಪೂರ್ತಿ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದೆನೆಂದು, ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ.

೧೧. ಗಣಿತದ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಮುಂದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹಲವು ಹೊಸಬರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ನನಗೆ ಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಫ್ ನನ್ನ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು; ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವಿನ್ ನನ್ನನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಅನೇಕರು ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಕೂಡ ಸ್ವಾಗತವಿನಿಮಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಇಕಾನಿನ್ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಆನಂದವನ್ನು ಸಹ ತೋರಿಸಿದ; ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ತನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಯುವುದಾಗಿ ನನ್ನೊಡನೆ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ. ಹಿಂದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದೀಚೆಗೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತರವುಂಟಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಆಗ ಅವರು ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದರೆಂದೂ ಹೇಳಿದ. ನನ್ನಂತೆಯೇ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸೆಮೆನೊವ್-ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೂ ನಾಚುತ್ವ ಒಬ್ಬನೇ ಮೌನವಾಗಿ ಮೊಳಕೈಯೂರಿ ಕುಳಿತು, ತಲೆಯ ನೆರೆಕೂದಲನ್ನು ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ ಎರಡನೆಯವನಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮೊದಲ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎತ್ತರವಾಗಿ, ತೆಳ್ಳಗೆ, ತೀರ ಬಿಳುಪೇರಿದ ಮುಖದವನಾಗಿದ್ದ. ಇವನ ವರ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು; ಕೊರಳ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಕರೀ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ; ಇವನ ಹಣೆಯ ತುಂಬ ಮೊಡವೆ ಬೊಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಇವನ ಕೈಗಳು ತೆಳ್ಳಗೆ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು; ಕೈ ಬೆರಳುಗಳು ತೀರ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದವು; ಅವುಗಳ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಕಡಿದು, ಬೆರಳ ತುದಿಗಳು ದಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ತರಗತಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇವೆಂದು, ನನಗೆ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಂಡವು. ಇವನು ಎಲ್ಲರ ಕೂಡ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಕೂಡ ಇವನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಇವನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವನ ತುಟಿಗಳ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, ಏನೋ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಆಕರ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು.

ಗಣಿತದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಸರದಿ ಬಂತು. ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ; ಆದರೆ, ಬೀಜಗಣಿತದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದವು; ಇವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೋ ನನ್ನ

ಮನೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಮರೆಮಾಚಿದೆ. ಈಗ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಅವು, “ಥಿಯರಿ ಆಫ್ ಕಾಂಬಿನೇಶನ್” ಮತ್ತು ನ್ಯೂಟನ್ನಿನ “ಬೈನಾಮಿಯಲ್ ಥಿಯರಮ್”ಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಹಿಂದುಗಡೆಯ ಡೆಪ್ಪಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು, ನನಗೆ ಪರಿಚಿತವಾಗಿರದಿದ್ದ ಈ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಸದ್ದುಗದ್ದಲಗಳ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ; ಕಾಲ ಸಾಲದೆನ್ನಿಸಿತು; ಓದುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು.

“ಇದೋ, ಇಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ; ಹೀಗೆ ಬಾ ನೆಖ್‌ಲಿಯೂಡೋವ್” ಎಂದು, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೇಳಿಸಿತು, ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಪರಿಚಿತ ಧ್ವನಿ.

ನಾನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆ; ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಟ್ರಿಯೂ ಇದ್ದ. ಅಂಗಿಯ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೈ ಎತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತ, ಇಬ್ಬರೂ ಬೆಂಚುಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು, ನನ್ನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಎರಡನೇ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೆಂದರೆ ಮನೆಯಷ್ಟೇ ಸಲಿಗೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಬಿಚ್ಚಿದ ಗುಂಡಿಗಳ ಅಂಗಿಯಿಂದಲೇ, ಅವರಿಗೆ ಅದೇ ತಾನೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ಉದಾಸೀನವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವರ ಈ ಭಾವವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಯನ್ನೂ ಗೌರವವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಎರಡನೇ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲ ಮನಗಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು, ನನ್ನ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಬೇಗ ಎದ್ದು ಹೋದೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿರಿವೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಅಲ್ಲವೋ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ! ನಿನ್ನನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿಲ್ಲವೇನು?”—ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಇಲ್ಲ.”

“ಏನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ನೀನಿನ್ನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲವೇನು?”

“ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ, ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ.”

“ಏನು! ಇದೇ ತಾನೇ!” ಎಂದು ಅವನು ನನಗೆ ನ್ಯೂಟನ್ನಿನ ಬೈನಾಮಿಯಲ್ ಥಿಯರಮ್‌ನ್ನು ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದ. ಅವನು ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ; ಅವನ ವಿವರಣೆ ತೊಡಕಾಗಿತ್ತು; ಅವನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿದ್ದ

ಸಂಶಯವನ್ನು ಅವನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ; ಡಿಟ್ಟಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ; ಬಹುಶಃ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಶಯವನ್ನು ಕಂಡಿರಬೇಕು. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು; ಆದರೂ, ಅವನು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ನನಗೆ ಒಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ಇಲ್ಲ-ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು; ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಲು ನನಗೆ ಬಿಡು; ಬಹುಶಃ ಇನ್ನೂ ಸಮಯವಿದೆ” ಎಂದು, ಡಿಟ್ಟಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಮೂಲೆಯ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮೃದುವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ತೃಪ್ತವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾದಾಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಈ ಲಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಬಹು ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಗಣಿತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು; ಅವನ ವಿವರಣೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ಅದರ ನೆನಪು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅವನು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಅಪ್ಪರಲ್ಲೇ, ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ-ಆದರೂ ಕೇಳಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, “ನಿನಗೆ ಕರೆ-ನಿಕೊಲಾಸ್” ಎಂದರು. ನಾನು ಎದ್ದು, ಇಕಾನಿನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ; ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಓದುವಷ್ಟು ಅವಕಾಶವೂ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹಳೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಒಬ್ಬ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಸುಣ್ಣದ ಚೂರನ್ನು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಚೋರಾಗಿ ಕುಟ್ಟಿದ; ಸುಣ್ಣದ ಚೂರು ಮುರಿದು ಬಿತ್ತು; ಆದರೂ ಅವನು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು “ಸಾಕು!” ಎಂದರೂ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ, ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ನಮ್ಮ ಚೀಟಿಗಳನ್ನೆತ್ತುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. “ಧಿಯರಿ ಆಫ್ ಕಾಂಬಿನೇಶನ್ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದರೇನು ಗತಿ?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಯಿಂದ, ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡೆ. ಇಕಾನಿನ್ ಮೇಲುಗಡೆ ಇದ್ದ ಚೀಟಿಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ, ಆರಿಸಿ ಎತ್ತುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಹಿಂದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಈಗಲೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ-ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಲಕ್ಷ್ಯಭಾವದಿಂದ, ಎತ್ತಿದ.

“ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು” ಎಂದ, ಅವನು.

ನಾನು ನನ್ನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ.

ಅಯ್ಯೋ! ದುರದೃಷ್ಟವೇ! ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ “ಧಿಯರಿ ಆಫ್ ಕಾಂಬಿನೇಶನ್” ಆಗಿತ್ತು.

“ನಿನ್ನದೇನು ಪ್ರಶ್ನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ಇಕಾನಿನ್.

ನಾನು ತೋರಿಸಿದೆ.

“ನನಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತು” ಎಂದ ಅವನು.

“ಉಹು; ನನಗೆ, ಇಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳೋ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ”.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಬಳಿ ಬರುವಂತೆ ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

“ಸರಿ, ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಹಾಗೇ! ನಾನು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಈಗ, ಇಕಾನಿನ್‌ಗಿಂತ ಕೇಳಾದ ಅವಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮುಳುಗುವ ಹಾಗಾಯಿತು!” ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಆದರೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಇಕಾನಿನ್ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ನನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ನಾನು ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆ, ನ್ಯೂಟನ್ನಿನ ಬೈನಾಮಿಯಲ್ ಥಿಯರಮ್ ಆಗಿತ್ತು.

“ಇದೇನಿದು-ಸಭ್ಯರೇ! ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಈ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ವೃದ್ಧರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಮುಖಭಾವ ಹಿತವಾಗಿ-ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ತೀರ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ, ಹಣೆಯ ಕೆಳಭಾಗ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿತ್ತು.

“ಇಲ್ಲ-ಅವನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ-ಅಷ್ಟೆ; ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟಿ-ಪ್ರೊಫೆಸರ್” ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದ, ಇಕಾನಿನ್. ಅವನು, “ಪ್ರೊಫೆಸರ್” ಎಂದದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಕಡೆಯ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಕೂಡಲೆ, ತಿರುಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. ನನ್ನನ್ನು ಹಾದುಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಕಡೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ-ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕ. ಭುಜಗಳನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿಹಾಕಿದ. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ “ಆದರೇನಂತೆ?” ಎನ್ನುವ ಭಾವವಿತ್ತು. (ಇಕಾನಿನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದದ್ದು ಇದು ಮೂರನೇ ವರ್ಷವೆಂದು ನನಗೆ ಅನಂತರ ತಿಳಿಯಿತು).

ಅದೇ ತಾನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಾಗಿಯೇ ಇತ್ತೆಂದು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ನನಗೆ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಕಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೊರೆತವು.

೧೨. ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ

ನನ್ನ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯತನಕ ಎಲ್ಲ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿಯೇ ಸಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ, ಕೊರಳು ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿದ್ದ; ಸೆಮಿನೊವ್ ಎರಡನೆಯವನಾಗಿದ್ದ; ನಾನು ಮೂರನೆಯವನಾಗಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಯ ಎಳೆಯದಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಗಣನೀಯನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಿಂದಲೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಭಯದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಹಳ ಕ್ರೂರಿಗಳಾಗಿದ್ದರಂತೆ ಮತ್ತು ತರುಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗದಂತೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ನನಗೆ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ನಿಘಂಟಿನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಸಿಸಿರೋ-ನ ಮತ್ತು ಹೋರೇಸ್-ನ ಹಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೆ; ಮತ್ತು ನನಗೆ ಸುಮ್ಮ-ನ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆ ಇತರರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಆದರೂ ನಡೆದದ್ದು ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಮೊದಲು ಹೋದವರ ಅಪಜಯದ ಮಾತು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನೂ ಕೇಳಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಸೊನ್ನೆ ಬಂದಿತ್ತು; ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದೇ ಅಂಕ; ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಬೈಗಳ-ಇವನು ಹೊರಗೆ ನೂಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ-ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೋಗಿ, ಪೂರ್ಣ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತರಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದವರೆಂದರೆ, ಸೆಮಿನೊವ್ ಮತ್ತು ಆಲಯದ ಮೊದಲನೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಇಬ್ಬರೇ. ಭಯಂಕರರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಒಬ್ಬರೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ, ನಾನೂ ಇಕಾನಿನ್ನೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ನನಗಾಗಲೇ ಸರ್ದನಾಶದ ಪೂರ್ವಸೂಚನೆ ಆಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಆತ, ಸಣ್ಣ ದೇಹದ-ತೆಳ್ಳನೆಯ, ಹಳದಿ ಮೈವರ್ಣದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ತಲೆಗೂದಲು ಎಣ್ಣೆ ಎಣ್ಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯೋಚನಾಪರತೆಯಿತ್ತು.

ಅವರು ಇಕಾನಿನ್‌ಗೆ ಸಿಸಿರೋನ ಭಾಷಣಗಳ ಸಂಪುಟವೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇಕಾನಿನ್, ಭಾಷಣವನ್ನು ಓದಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆಗಾಗ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಅನೇಕ ಸಾಲುಗಳ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಇದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಇಂಥಾ ದುರ್ಬಲ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಿಂತ ನಾನು ಮೇಲಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬ ಅರಿವು ನನಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಹಂಕಾರದಿಂದಲೇ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕೆ. ಆಗ ಪ್ರತಿ ಪದಾನ್ವಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಕಾನಿನ್, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದು ಮೌನವಾಗಿದ್ದ. ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿದ್ದ, ನನ್ನ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಇದಕ್ಕೆ ತೀರ ವಿರೋಧವಾಗಿತ್ತು.

“ನೀನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ನಿನಗೆ ಇವನಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಒಳ್ಳೇದು, ನೋಡೋಣ, ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳು” ಎಂದರು, ಆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, -ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಾದ ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ.

ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಇಕಾನಿನಿನ ರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ಇಕಾನಿನ್ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ, ನನಗೆ ಅನಂತರ ತಿಳಿಯಿತು. ಇಕಾನಿನ್‌ಗೆ ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ವ್ಯಸನಸೂಚಕ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು. ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡದೆಯೇ ಅವರು,

“ಒಳ್ಳೇದು, ನಿನ್ನ ಸರದಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಆಗ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ನೋಡೋಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇಕಾನಿನ್ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ತಾವು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಅನಂತರ, ಅವರು ಇಕಾನಿನ್‌ಗೆ “ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು” ಎಂದರು. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆ.

“ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಇವರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಖಂಡಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ” ಎಂದುಕೊಂಡೆ, ನಾನು. ಇಕಾನಿನ್ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ತನಕ, (ಇದು ನನಗೆ ಐದು ಗಂಟೆಗಳಂತೆ!) ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು-ನನ್ನ ಕಡೆ ಹೊರತು-ಕೊಠಡಿಯ ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ,

ಕಾಲ ಕಳೆದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಟನೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಲದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದುದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ, ಅವರು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದು ಓದತೊಡಗಿದರು. ನಾನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕೆಮ್ಮಿದೆ, ಆಗ ಅವರು,

“ಹಾ! ಸರಿ, ನೀನೂ ಒಬ್ಬ ಇದ್ದೀಯೋ-ಒಳ್ಳೆದು. ಏನಾದರೂ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೊಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಮೇಲೆ “ಬೇಡ-ಅದು, ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ” ಎಂದು ಹೊರೇಸ್-ನ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದರ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕಿ, ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅವರು ತೋರಿಸಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ.

“ನಾನು ಇದರ ಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ಹಾಗಾದರೆ, ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀಯೇನು? ಅದು ಸರಿಯೇ! ಬೇಡ-ಇದನ್ನು ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡು.”

ನಾನು ಹೇಗೋ ಅದರ ಸ್ಥೂಲಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ-ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದೆ. ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ, ಸರಿಯೋ-ತಪ್ಪೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿಸಲವೂ, ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ “ಅಲ್ಲ” ಎನ್ನುವುದಷ್ಟೇ ಅವರ ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರು ತಟ್ಟನೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಡಿದು ಮುಚ್ಚಿದರು. ಅವರು ಮುಚ್ಚಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಹಾಳೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅವರ ಬೆರಳು ಜಜ್ಜಿಹೋಯಿತು. ಅವರು ಕೋಪದಿಂದ ಬೆರಳನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು, ನನಗೆ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒರಗಿ, ತೀರ ಕೇಡಿಗೆತನದ ಮೌನದಿಂದ ಕುಳಿತರು. ನಾನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಹಿತಭಾವ ನನ್ನ ನಾಲಗೆಗೆ ಸಂಕೋಲೆಯಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ತಪ್ಪೆಂದು ನನಗೆ ತೋರತೊಡಗಿತು. ಅವರು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ,

“ಅದಲ್ಲ! ಅದಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ!!” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಭಯಾನಕ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವಸರದಿಂದ ತಾವು ಕುಳಿತಿದ್ದ ರೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮೊಳಕೈ ಊರಿ, ತಮ್ಮ ಎಡಗೈನ ತೆಳುವಾದ ಬೆರಳಲ್ಲಿ ಸಡಿಲವಾಗಿದ್ದ ಚೆನ್ನದ ಉಂಗುರವನ್ನಾಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತು, “ಮೇಲಿನ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುವ ರೀತಿ ಇದಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ನೀಲಿ ಕತ್ತುಪಟ್ಟಿಯ ಸೊಗಸಾದ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸೋದು-ಅಷ್ಟು-ಇಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋದು-ಇಷ್ಟೇ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರೋದು. ಇಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ಯೋಚನೆ, ಅಲ್ಲವೆ? ಇಲ್ಲ ಸಭ್ಯ ಮಹಾಶಯರೇ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನುರಿಯಬೇಕು” ಇತ್ಯಾದಿ-ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅವರು ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ಹರಕು ಮುರುಕು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಮಂಕು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಲದ ಮೇಲಿತ್ತು. ಮೊದಲು ನನಗೆ ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನವೂ ಇಲ್ಲವಾಗುವುದೆಂಬ ನಿರಾಶೆ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿತು. ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಾಯದ ಭಾವನೆ, ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಭಂಗವಾದುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅನರ್ಹವಾದ ಅಪಮಾನದ ಚಿಂತೆ, ಇವು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡತೊಡಗಿದವು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಚ್ಛಭಾವನೆಯೂ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಮೋಟಾದ ಬಲವಾದ ದುಂಡು ಉಗುರುಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದ ಅವರು, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸುಗಾರರಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಇತರ ಭಾವನೆಗಳು ಇದ್ದದ್ದೂ ವಿಷಮಯವಾದುವು. ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರು; ನನ್ನ ಅದುರುವ ತುಟಿಗಳನ್ನೂ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು, ನನಗೆ ಕೊಡುವ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವವರಂತೆ (ಅದೂ, ಅದೇ ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಅದರಿನಲ್ಲಿ) ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ

“ಒಳ್ಳೇದು, ಮಹಾಶಯರೇ, ತಮಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲ; ಆದರೂ, ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ತಾವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ಬಾರಿಗೆ ತೇರ್ಗಡೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

ಕಡೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು— “ಹೌದು, ಅವರ ಮಾತು ಸರಿಯಯ್ಯಾ” ಎನ್ನುವಂತೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ತೊಡಕು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಮಬ್ಬಾಯಿತು. ಮೇಜಿನ ಮುಂದೆ ಕೂತಿದ್ದ ಆ ಭಯಾನಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಎಲ್ಲೋ ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಭಯಾನಕ ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಭೀಕರ ಯೋಚನೆಯೊಂದು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. “ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು?—ಏನಾಗುತ್ತದೆ?” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು, ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ, ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ, ವಿಶೇಷ ಗೌರವದಿಂದ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ, ಇಕಾನಿನಂತೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ, ಮೇಜಿನ ಬಳಿಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅನ್ಯಾಯವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ನನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಒಡೆತನ ನನಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ- ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಾನು ಇನ್ನು ಯಾವ ಪರೀಕ್ಷೆಗೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಹೋಗಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸರಾಸರಿ ಅಂಕಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಇದ್ದವು. ಆದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉತ್ಸಾಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದೂ, ತೀರ ಕೀಳಾಗಿಯೂ ಇರದೆ ತೀರ ಮೇಲಾಗಿಯೂ ಇರದೆ, ವೋಲೊದ್ಯಾನಂತೆ, ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾಗಿರುವುದೇ ತಕ್ಕದೆಂದೂ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಡಿಟ್ಟಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾನದನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆ.

ಆಗ ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೆಲ್ಲ-ನನ್ನ ಸಮವಸ್ತ್ರ, ನನ್ನ ಮೂರು ಮೂಲೆಯ ಹ್ಯಾಟು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ “ಡ್ರಾಷ್ಚಿ” ಗಾಡಿ-ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೊಠಡಿ-ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ನನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಇವಿಷ್ಟನ್ನೇ.

೧೨. ನಾನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದು

ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನಷ್ಟೆ; ಆ ಯೋಚನೆಗಳು ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮೋಹಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು.

ಮತ-ಧರ್ಮಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯವೇ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮೇ ತಿಂಗಳು ಎಂಟನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ನಾನು ಆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ದರ್ಜಿ ರೋಸನೋವ್‌ನ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬಂದಿದ್ದ. ಇವನು, ಮೊದಲು ನನ್ನ ಸಮವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಳತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಇವನ ಪರಿಚಯ ನನಗಿತ್ತು. ಇವನು ಈಗ ನನ್ನ ಸಿದ್ಧವಾದ ಉಡುಪನ್ನು ತಂದಿದ್ದ. ನನ್ನ ಉಡುಪಿನ ಅಂಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣದ್ದಾಗಿತ್ತು; ಮುಂದುಗಡೆ ಕೊರಳ ಬಳಿ ತೆರೆದು, ಗೀಲೀಟಿನ ಗುಂಡಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

ನಾನು ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದೆ. (ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ಬೆನ್ನಿನ ಕಡೆ ಅದು ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಸಹ) ಅದು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಹರಡಿತು. ನಾನು ಮಹಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಮುಂಗೋಣೆ ಮತ್ತು ಒಳದಾರಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮನೆಯ ಸೇವಕರ ದೃಷ್ಟಿ ನನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದುದರ ಅರಿವು-ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ನಟಿಸಲು ನಾನೆಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ-ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟರ್ ಗ್ರಾವಿಲೋ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದ; ತಂದೆಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ನನಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಬೆಲುಗಳ ನಾಲ್ಕು ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ; ಮತ್ತು ಗಾಡಿಯ ಆಳು ಕುಸ್ಮಾ, ಒಂದು “ದ್ರಾಷ್ಟಿ” ಗಾಡಿ ಮತ್ತು “ಬ್ಯೂಟಿ” ಎಂಬ ಕಂದು ಕುದುರೆ-ಇಷ್ಟು, ಈ ದಿನದಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ, ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ಈ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಸುಖದಿಂದ ನನಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಆನಂದವಾಯಿತು; ಗ್ರಾವಿಲೋ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದಿರಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ; ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ, ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ವಿಷಯವನ್ನು-ಅಂದರೆ, ಬ್ಯೂಟಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಓಡುವ

ಕುದುರೆಯೆಂದು-ಹೇಳಿದೆ. ಮುಂಗೋಣೆ ಮತ್ತು ಒಳದಾರಿ (Corridor) ಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಂದ ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆಗಳ ಕಡೆ ಓರೆಗಳಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ, ನಾನು ಹತೋಟಿ ತಪ್ಪಿದಂತಾದೆ; ನನ್ನ ಹೊಳಪಾದ ಕಪ್ಪು ಉಡುಪನ್ನೂ ಮಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನೂ ಮೆರೆಸುತ್ತ, ಹಜಾರದ ಮೂಲಕ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಡುಬ್ಲೋವ್ ಮತ್ತು ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಇವರು, ನನಗೆ ಅಭಿವಾದನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ, ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿ ಶಾಂಪೇನನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಡಿಟ್ರೀಗೆ ಶಾಂಪೇನ್ ಕುಡಿಯುವುದು ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಆ ದಿನ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಬಂದು, ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹದ ಸಲಿಗೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಸೂಚಕವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಕುಡಿಯುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ನಾನು ಹೇಗೋ ಏನೋ ಕರ್ನಲ್‌ನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ನನಗೆ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಈಗ ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ನಾಳಿದ್ದು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಮಾತ್ರ ಒಣಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ. ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದುದು ಅವನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಈಗ ನಾನು ಅವನಂತೆಯೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದುದು, ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ತೋರಿತು. ಅದೇ ತಾನೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರು, ಬಹಳ ಗರ್ವದಿಂದ ಮಾತಾಡಿದರು: ಈಗ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿದಿತೆಂದೂ, ತಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದೆಂದೂ, ಆದರೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕೆ; ನನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವಿತ್ತು-ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಚ್ಚು ಆತ್ಮತ್ಯಪ್ತಿಯಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಈ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯ ಸೊಂಕು, ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ತಗುಲಿದಂತೆ ಕೂಡ ತೋರಿತು.

ಈ ರೀತಿ, ನನಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮನೆಯ ಬೋಧಕರ ಕಾಟವಿಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು; ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ದ್ರಾಷ್ಟಿ ಗಾಡಿಯಿತ್ತು; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ದಾಖಲಾಗಿತ್ತು; ನನ್ನ ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲೊಂದು ಚೂರಿಯಿತ್ತು; ನಾನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಐದು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು; ಆದರೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ

ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ; ಡಿಟ್ಟಿಯಾ, ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಏನೋ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನ ಯಾವಾಗಿನ ಸ್ವಭಾವದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇದ್ದ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನನ್ನ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಕಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮನೆಯ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿದೆ; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಒಮ್ಮೆ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಒಮ್ಮೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು-ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನಾನು ಸೊಗಸಾಗಿಯೇ ಕಂಡೆ. ಆಮೇಲೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಲು ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು; ಲಾಯ-ಗಾಡೀಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬ್ಯೂಟಿ-ಕುಸ್ಮಾ ಮತ್ತು ದ್ರಾಷ್ಟಿಗಳ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು, ಪುನಃ ಮನೆಯ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡತೊಡಗಿದೆ; ಸುತ್ತಾಡುವಾಗ ಕನ್ನಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ, ಜೀಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಎಣಿಸಿದೆ; ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅದೇ ಆನಂದದ ಪರಕಾಷ್ಠತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಳೆಯುವುದರ ಒಳಗೆ ನನಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು; ಮತ್ತು ನನ್ನ ಆಗಿನ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು. ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು-ಚಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯತೊಡಗಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ದ್ರಾಷ್ಟಿಗೆ ಕುದುರೆ ಹೂಡಿ ತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಕುಸ್‌ನೆತ್‌ಸ್ಕೀ ಮೋಸ್ಟ್-ಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದೆ ಸರೋತ್ತಮವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅವನು, ವಿಕ್ಟರ್ ಆಡಮ್ಸ್-ನ ಕುದುರೆಗಳ ಚಿತ್ರದ ಒಂದು ಶಿಲಾಮುದ್ರಿಕೆ (Lithograph) ಯನ್ನೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಂಬಾಕನ್ನೂ ಮತ್ತು ಒಂದು ಪೈಪನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಯಿತು. ನಾನೂ ಅವನ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು.

ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಸ್‌ನೆತ್‌ಸ್ಕೀ ಮೋಸ್ಟ್-ಗೆ ಹೋದೆ. ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಓರೆನೋಟಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನನ್ನ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಗುಂಡಿಗಳ ಮೇಲೂ, ನನ್ನ ಹ್ಯಾಟಿನ ಮೇಲಿನ ಲಾಂಛನ ಬಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲೂ, ನನ್ನ ಕಠಾರಿಯ ಮೇಲೂ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು, ದಟ್ಟಿಯಾರೋನ ಚಿತ್ರದ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸ ಹೇಳಿ ಇಳಿದೆ; ಸುತ್ತ ನೋಡಿ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ನಾನು ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು

ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಆಪಾದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿಯೇನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ವಿಕರ್ ಆಡಮ್ಸ್‌ನ ಕುದುರೆಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂಗಡಿಯವನು ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂಥವನಿಗೆ ನಾನು ವೃಥಾ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು, ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ; ಅದು, ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನ ತಲೆಯಷ್ಟನ್ನೇ ಜಲವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಬೆಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಬೆಲುಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೂ, ಇಂಥ ಅಲ್ಪ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಸೊಗಸಾಗಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿದ್ದ ಅಂಗಡಿ ಸೇವಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವರು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಗಾಜಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಂದರಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿದೆ. ಅದು ಒಂದು ಪೆನ್ನಿಲುಗಳನ್ನಿಡುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದರ ಬೆಲೆ ಹದಿನೆಂಟು ರೂಬೆಲುಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು; ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಪೈಪುಗಳೂ, ತಂಬಾಕು, ಪಕ್ಕದ ಸಿಗರೇಟು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಆ ಇಬ್ಬರು ಅಂಗಡಿಯವರಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಗಲಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೀದಿಗೆ ಬಂದೆ. ಪಕ್ಕದ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದಿನ ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ, ಒಬ್ಬ ನೀಗ್ರೋ ಮನುಷ್ಯ ಚುಟ್ಟವನ್ನು ಸೇದುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಅನುಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಸುಕೋವ್ ತಂಬಾಕನ್ನು ಕೊಳ್ಳದೆ, ಸುಲ್ತಾನ್ ತಂಬಾಕನ್ನು ಕೊಂಡೆ; ಒಂದು ಟರ್ಕಿ ದೇಶದ ಪೈಪನ್ನು ಕೊಂಡೆ; ಜೊತೆಗೆ-ಒಂದು ಲಿಂಡೆನ್ ಮರದ ಮತ್ತು ಒಂದು ಬೀಟೆಮರದ ಎರಡು “ಚುಬಾಕು”ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೆ. ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಗಾಡಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸೆಮಿನೋವ್‌ನನ್ನು ಕಂಡೆ. ಅವನು ಕಾಲುಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಉಡುಪು ಕಟ್ಟಳೆಯದಾಗಿರದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು. ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು “ಗಾಡಿಯನ್ನು ಓಡಿಸು!” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿ, ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸೆಮಿನೋವ್‌ನ ನೇರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ “ಕ್ಷೇಮವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ನಮಸ್ಕಾರ” ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ, ಅವನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದ.

“ನೀನೇಕೆ ಸಮವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ; ಸೆಮಿನೋವ್ ನಿಂತ; ಹಲ್ಲುಕಿರಿದು ಹಿಂಸೆ ಎಂಬಂತೆ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿರಿದುಮಾಡಿಕೊಂಡ; ಆದರೆ ಅವನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ, ನನ್ನ ದ್ರಾಷ್ಟಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಮವಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ನನ್ನ ಕಡೆ ಮೌನವಾಗಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಹೋದ.

ಕುಸನೆತ್ನಕೀ ಮೋಸ್ತಾನಿಂದ, ತ್ವೇರ್ಸ್ಕಾಯಾ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಂದು ನಟಿಸಲು ನಾನೆಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ತಿಂಡಿಪದಾರ್ಥಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಕೇಕುಗಳನ್ನು ನುಂಗತೊಡಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಪೇಪರಿನ ಹಿಂಬದಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ಕೌತುಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾದರೂ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತರತರದ ಕೇಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟನ್ನು ಬೇಗ ಬೇಗ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದೆ.

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತೆನ್ನಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ, ಕೊಂಡು ತಂದಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತೊಡಗಿದೆ. ನಾನು ತಂದಿದ್ದ ಚಿತ್ರದಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೊಲೊದ್ಯಾನಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಜಿನ ಡ್ರಾಯರಿನಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೆನ್ನಿಲ್ಲಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟೆ; ಅದು ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆಲೆಬಾಳುವುದೆಂದೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದೂ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ.

ತಂಬಾಕು ಸೇದುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ, ಕೂಡಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ.

ಕಾಲುಪೊಂಡಿನ ತಂಬಾಕಿನ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಒಡೆದು, ನನ್ನ ಟರ್ಕಿ ದೇಶದ ಪೈಪಿಗೆ, ನವುರಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದ ಹಳದಿ-ಕೆಂಪಿನ ಸುಲ್ತಾನ ತಂಬಾಕನ್ನು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದೆ; ಅನಂತರ, ಅದರ ಮೇಲೊಂದು ಚೂರು ಕೆಂಡವನ್ನಿಟ್ಟು, ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕೊಳವೆಯನ್ನು ಮೂರು-ನಾಲ್ಕನೇ ಬೆರಳುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹಿಡಿದು, (ಹೀಗೆ ಹಿಡಿಯುವುದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು) ಹೊಗೆ ಸೇದತೊಡಗಿದೆ.

ತಂಬಾಕಿನ ವಾಸನೆಯೇನೋ ತುಂಬ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಅದರ ರುಚಿ ಕಹಿಯಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹೊಗೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಉಸಿರು ಹಿಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆದರೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ, ಸೇದುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತ, ಅದನ್ನು ಉಂಗುರ ಉಂಗುರವಾಗಿ ಊದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೇಗನೆ, ಇಡೀ ಕೊಠಡಿ ನೀಲವರ್ಣದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು, ಪೈಪು ಕುದಿಯತೊಡಗಿತು, ಬಿಸಿಯಾದ ತಂಬಾಕು ಹೊರಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಕಹಿಯಾಯಿತು, ತಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುತ್ತುವ ಹಾಗಾಯಿತು. ಎದ್ದು ಪೈಪಿನೊಡನೆ, ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ; ತತ್ತರಪಡುವಂತಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಕೊಠಡಿ ನನ್ನ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ; ನನ್ನ ಮುಖ ಬಿಳೀ ಕಾಗದದ ಹಾಗೆ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿತ್ತು. ಹೇಗೋ ಹೋಗಿ ದಿವಾನಿನ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಕೊಂಡೆ; ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಕುಗ್ಗಿ-ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಪೈಪು ಸೇದಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಯಿತೆಂದೂ, ನಾನು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದೂ ತೋರಿತು. ಆಗ ನನಗೆ ವಿಪರೀತ ಭಯವಾಯಿತು, ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರೆದು ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸೋಣವೆನ್ನಿಸಿತು.

ಆದರೆ ಈ ಭಯ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಏನೆಂದು ಬೇಗ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ದಿವಾನಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದೆ. ಇನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಕ್ರಿಯಿತ್ತು ಮತ್ತು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ನೋವು ಇತ್ತು. ನಾನು ತಂದಿದ್ದ ಕಾಲುಪೌಂಡು ತಂಬಾಕಿನ ಪೊಟ್ಟಣದ ಮೇಲಿದ್ದ ಬೊಸ್ಪಾಂಡ್ ಸೋಗ್ಲೋನ ಬಿರುದು ಲಾಂಛನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮಂಕು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಪೈಪನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಹೊಗೆ ಸೇದುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಮತ್ತು ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಕೇಕುಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಭ್ರಮೆ ಮಾಯವಾಯಿತು; ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ: “ನಾನೂ ಇತರರ ಹಾಗೆ ತಂಬಾಕನ್ನು ಸೇದಲಾರದವನಾದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ವಯಸ್ಸಾಗಿಲ್ಲ; ಇತರರ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ನನ್ನ ಪೈಪಿನ ನಾಳವನ್ನು ಮಧ್ಯದ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಬೆರಳುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹಿಡಿಯುವುದಾಗಲಿ, ಹೊಗೆಯನ್ನು ನುಂಗುವುದಾಗಲಿ, ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಕೆಂಚು ಮೀಸೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರಕ್ಕೆ ಊದುವುದಾಗಲಿ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದಲ್ಲಲ್ಲ”-ಎಂದು.

ಡ್ವಿಟಿ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ನನಗೋಸ್ಕರ ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಈ ವಿಷಾದಕರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ. ಆದರೆ, ನಾನು ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರು ಕುಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಕೂಡ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆ.

ಅವನು, ನನ್ನ ತಂಬಾಕು ಸೇವನೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ, “ನಿನಗೆ ತಂಬಾಕು ಸೇದುವ ಮನಸ್ಸೇಕಾಯಿತು? ಅದು ಶುದ್ಧ ಅವಿವೇಕ, ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಹಣದ ವ್ಯರ್ಥ. ನಾನೆಂದಿಗೂ ತಂಬಾಕು ಸೇದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ-ಆದರೆ-ಅದಿರಲಿ, ತ್ವರೆಮಾಡು, ನಾವು ಡುಬ್ಬೋವನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು”-ಎಂದ.

೧೪. ವೋಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಡುಬ್ಲೋವ್ ಕಾಲ ಕಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ

ಏನಾದರೂ ಕಾರಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಅಸಮಾಧಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಡಿಟ್ಟಿಯ ವರ್ತನೆ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಿಟಕಿಸುತ್ತ ತಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಓರೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಅಸಮಾಧಾನ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲೂ- ನಡಗೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಲ್ಲಿ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾವನೆ ತಣ್ಣಗಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ, ಅವನು ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಸ್ನೇಹಿತನ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೇನೂ ಚ್ಯುತಿಯುಂಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯದ ಹುರುಪು ಶಕ್ತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಇದ್ದವು; ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಡಿಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನಿಟ್ಟಿಸಿದರೂ, ಅವನಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳಿದ್ದವು; ಎರಡೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಅವನ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿನಯ, ಸಾತ್ವಿಕತೆ, ಮೃದುತ್ವ, ಆನಂದಶೀಲತೆಗಳಿದ್ದವು; ಈ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಗುಣಗಳ ಅರಿವು ಅವನಿಗಿತ್ತು. ನಾನು ಅವನ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವನ ಇಡೀ ಸ್ವರೂಪ-ಅವನ ಧ್ವನಿಯ ನಾದ, ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನೆ, “ನಾನು ನಿಧಾನದ ಸದ್ಗುಣಿ; ನೀವೆಲ್ಲ ಕಾಣುವಂತೆ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸದ್ಗುಣಿಯಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಖಾನುಭವ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ”- ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಾನು ಇದೇ ತಾನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವನ ವೈಭವದ ಮುಂದೆ ಬಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ ಈ ಎರಡನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ನಿರುದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ, ನಿಷ್ಕರವಾಗಿತ್ತು; ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು; ಅತಿರೇಕವೋ ಎಂಬಷ್ಟು ಮತಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ವಕವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಈ ಎರಡನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ.

ನನ್ನ ಅವನ ಸ್ನೇಹಬಾಂಧವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಸುಖಕರವಾದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಭಾರವಾದ ಅಹಿತವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು, ನನಗೆ ನೋವನ್ನೂ ವ್ಯಥೆಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿದೆ.

“ನಿಜವಾಗಿ, ಏತರಿಂದಲೋ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕಲಕಿದೆ; ಏನೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇನು?”—ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಅವನು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದ; ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಅವನ ಕೆನ್ನೆ ಅದುರುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು “ನಿಕೊಲೆಂಕಾ, ನಿನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ; ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಗುಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀನು ಶಂಕೆಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಏತರಿಂದಲಾದರೂ ಕಲಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದೇನೆಂದು ವಿವರಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ”—ಎಂದ.

ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಆಹಾ! ಎಂತಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ—ಎಷ್ಟು ಗೌರವಾರ್ಹವಾದ ಸ್ವಭಾವ!” ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಡುಬ್ಲೋವ್—ನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪಲು ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಕಳೆದವು. ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನ ವಾಸಸ್ಥಳ ಅತ್ಯಂತ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು ಅಥವಾ ಆಗ ನನಗೆ ಹಾಗೆ ತೋರಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ, ಜಮಖಾನೆಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು, ತೆರೆಗಳು, ಬಣ್ಣದ ತೂಗು ಬಟ್ಟೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿರೂಪ ಚಿತ್ರಗಳು, ಬಾಗಿಡ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಗಳು ಇದ್ದವು. ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ತುಪಾಕಿಗಳು, ಪಿಸ್ತೂಲುಗಳು, ತಂಬಾಕು ಚೀಲಗಳು ಮತ್ತು ರಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ತಲೆಗಳು ತೂಗುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದಾಗ ಖೊಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನಲಂಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಅಬನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಡುಬ್ಲೋವ್, ಖೊಲೊದ್ಯಾ ಇಬ್ಬರೂ ಇಸ್ವೀಟು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಅವರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಬಹಳ ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಅಂತಹ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಲಾರನೆಂಬುದು, ಅವನ ದೈನ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಡುಬ್ಲೋವ್ ರೇಷ್ಮೆಯ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಗೌನನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮೆದುವಾದ ಮೊಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದ. ಅಂಗಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ಷರಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಖೊಲೊದ್ಯಾ, ಅವನ

ಎದುರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತ್ತು; ಎಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಕ್ಷಣಿಕವಾದ, ಅತ್ಯಪ್ತವಾದ ಓರೆನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿದ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಆಟದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಮತ್ತೂ ಕೆಂಪೇರಿಹೋದ.

“ಸರಿ, ಈಗ ಎಲೆ ಹಂಚುವುದು ನಿನ್ನ ಸರದಿ” ಎಂದು, ಅವನು, ಡುಬ್ಲೋವ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದ. ಅವನು ಇಸ್ಪೀಟು ಆಟವಾಡುವುದು ನನಗೆ ಪತ್ತೆಯಾದುದು ಅವನಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕಂಡೆ. ಆದರೆ, ಅವನ ಓರೆನೋಟದಲ್ಲಿ ಗಲಿಬಿಲಿಯೇನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು “ಹೌದು, ನಾನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ನೀನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ-ಅಷ್ಟೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ-ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಇದು ಅವಶ್ಯಕವೂ ಹೌದು” ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು.

ಕೂಡಲೆ ನಾನಿದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಡುಬ್ಲೋವ್ -ಎಲೆ ಹಂಚುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು, ನಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಕುಲುಕಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಸನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಂಬಾಕು ಸೇದಲು ಪೈಪುಗಳನ್ನು ಕೊಡ ಬಂದ. ನಾವು ಪೈಪುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದವು.

“ಸರಿ, ಈ ದಿನದ ನಾಯಕ-ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರಿಯ ಆಗಮನವಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ! ಅಬ್ಬಾ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕರ್ನಲ್-ಅಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿ!” ಎಂದ, ಡುಬ್ಲೋವ್.

“ಹುಮ್!” ಎಂದಷ್ಟೇ, ಗೋಣಗಿದೆ, ನಾನು. ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಆಗ ಪೆಚ್ಚು ಆತ್ಮತ್ಯಪ್ತಿ ಸೂಚಕವಾದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಹರಡಿದುದರ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

ಡುಬ್ಲೋವ್ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಾಯದವನಾಗಿದ್ದ; ಸೇನಾಪತಿಯ ಸಹಾಯಕನ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ; ಅವನ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ, ಅವನೊಬ್ಬ ಸೊಗಸಾದ ಯುವ ಪುರುಷನೆಂದು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು; ಇವನು, ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನನ್ನ ಎಳೆವಯಸ್ಸನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗೆಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಈ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಸ್ವಯಂವೇದ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು, ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ, ಎಷ್ಟು ಭಯಭರಿತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಿರಬಹುದೋ ಅಷ್ಟೂ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅವನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೌರವವಿದ್ದರೂ ಸಹ,-ಏಕೋ ಏನೋ ದೇವರೇಬಲ್ಲ!-ನನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಇಡೀ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಬಹು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು-ಪೇಚಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದೀಚೆಗೆ, ನಾನು ನೇರವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಸೇರಿಸಿ ನೋಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ, ಮೂರು ವರ್ಗದವರಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗಿಂತ ತೀರ ಕೀಳಾದವರು

ಮತ್ತು ನನಗಿಂತ ತೀರ ಮೇಲಾದವರು—ಎರಡು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೊಲ್ಲದ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಹೇಳದ ಮಂದಿ ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮೂರನೇ ವರ್ಗದವರು. ಡುಬ್ಯೋವ್ ನನಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿದ್ದನೋ ಮೇಲಾಗಿದ್ದನೋ ನಾನರಿಯೆ. ಆದರೆ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಪದೇ ಪದೇ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೆನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮಾತು. ನಾನು ಅವನಲ್ಲಿ ಈ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೋ ನಿಜವಾದರೂ, ಇದನ್ನು ಅವನೊಡನೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ತಂದೆಯವರಂತೆಯೇ ಭುಜ ಕುಣಿಸಿ, ಇಸ್ಪೀಟು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಲಸುತ್ತ “ಇನ್ನೊಂದು ಆಟವನ್ನಾಡೋಣ” ಎಂದ.

“ಇವನ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ—ಆಮೇಲೆ ಆಟ ಮುಗಿಸೋಣಂತೆ—ಹುಮ್! ಸರಿ, ಇನ್ನೊಂದು—ಅಷ್ಟೆ—ನೀನು ಎಲೆ ಹಾಕಬೇಕು” ಎಂದ, ಡುಬ್ಯೋವ್.

ಅವರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಅವರ ಕೈಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕೈ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಾಗ ಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತಂದೆಯವರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವೊಲೊದ್ಯಾ, ವಯಸ್ಸಾದವರಂತೆ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು, ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದನೆಂದು ನನಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅನ್ನಿಸಿತು; ಆದರೆ, ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ, ನಾನವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಅವನು ಆಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಡುಬ್ಯೋವ್ ನ ಕೈಗಳಾದರೂ, ಸಣ್ಣದಾಗಿ, ಮಾಂಸಭರಿತವಾಗಿ, ಒಳಮುಖಕ್ಕೆ ಬಾಗಿದ್ದವು; ಅವನ ಬೆರಳುಗಳು ತೀರ ಮೃದುವಾಗಿ ಚುರುಕಾಗಿದ್ದವು. ನೋಡಿದರೆ, ಉಂಗುರಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತಹವರ ಮತ್ತು ಕೈಕೆಲಸಗಳತ್ತ ಮನಸ್ಸಿರುವವರ, ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಳಕೆ ಇರುವಂತಹವರ, ಕೈಗಳಂತಿದ್ದವು—ಅವನ ಕೈಗಳು.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಸೋತಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು; ಕಾರಣ, ಅವನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ, ವ್ಯಾಡಿಮಿರ್ ಪೆಟ್ರೋವಿಚ್ ಅದೃಷ್ಟ ತೀರ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿತ್ತೆಂದು ನುಡಿದ. ಡುಬ್ಯೋವ್ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಗುರುತುಹಾಕಿ, ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತ “ಸರಿಯೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕದ ಕಡೆ ನಟನೆಯ ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, “ಸರಿ” ಎಂದು, ಅನಂತರ “ಇನ್ನು ಹೊರಡೋಣ” ಎಂದ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಡುಬ್ಯೋವ್ ನನ್ನು ತನ್ನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡ. ಡಿಟ್ಟಿ ನನ್ನು ತನ್ನ ಫೇಟನ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡ.

“ಅವರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಟ ಏನು?” ಎಂದು ಡ್ವಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ.

“ಪಿಕ್ಟೆಟ್-ಅಂತ. ಅದೊಂದು ಹುಚ್ಚು ಆಟ; ಏನೇ ಆಗಲಿ. ಜೂಜಾಡುವುದು ಹುಚ್ಚುತನ.”

“ಅವರು ಭಾರಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಆಡುತ್ತೇರೇನು?”

“ಬಹಳ ಭಾರಿ ಪಣವಲ್ಲ; ಆದರೂ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

“ಸರಿ, ನೀನು ಆಡುವುದಿಲ್ಲವೇನು?”

“ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಆಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಡುಬ್ಯೋವ್, ಸಿಕ್ಕವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಆಡದಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.”

“ಆದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಅದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ-ನಿಜವಾಗಿ; ವೊಲೊಡ್ಯಾ ಅವನಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡದಿರಬಹುದು.”

“ಅದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟದೂ ಏನಿಲ್ಲ. ಡುಬ್ಯೋವ್‌ಗೆ ಇಸ್ವೀಟು ಆಟ ಇಷ್ಟ; ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಅವನು ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಮನುಷ್ಯ.”

“ಸರಿ, ಆದರೆ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ-”ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹು ಒಳ್ಳೇ ಮನುಷ್ಯ; ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅವನ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳೇನೇ ಇರಲಿ, ನನಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ-ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.”

ಡುಬ್ಯೋವ್ ಪರವಾಗಿ ಡ್ವಿಟ್ಟಿ ಬಹು ಬಿಸಿಯಾಗಿ ವಾದಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಇನ್ನು ಅವನು ಡುಬ್ಯೋವ್‌ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ನನಗೆ ತೋರಿತು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸದಿರಲೆಂದು, ಹಟದಿಂದ ಅವನು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರಿತು. ಕೆಲವರಿರುತ್ತಾರೆ; ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವರ ಈ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಆ ಸ್ನೇಹಿತರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ತಪ್ಪಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗಿದ ಮೇಲೆ-ಆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ-ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಡುಬ್ಯೋವ್ ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ.

೧೫. ನನ್ನ ಜಯದ ಉತ್ಸವಾಚರಣೆ

ಡುಬ್ಲೋವ್ ಮತ್ತು ವೋಲೊದ್ಯಾ-ರಿಗೆ ಯಾರ್-ನಲ್ಲಿ, ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಾಲೀಕನವರೆಗೂ, ಹೆಸರು ತಿಳಿದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಪರಿಚಯವೂ ಇತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಭೋಜನ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಭೋಜನದ ವಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಫ್ರೆಂಚರ ರೀತಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಡುಬ್ಲೋವ್ ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದವಾಗಿದ್ದವು. ಆಗಲೇ ಒಂದು ಸೀಸೆ ತಂಪಾದ ಶಾಂಪೇನ್ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಕಡೆ ನಾನು ಆದಷ್ಟು ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ. ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಡುಬ್ಲೋವ್, ಅವನ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ವಿಚಿತ್ರತಮವಾದ ಹಾಗೂ ತೀರ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ; ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ, ಅವನ ಅಜ್ಜಿ ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮೂರು ಡಕಾಯಿತರನ್ನು ಹೇಗೆ ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಂದರೆಂಬುದು ಒಂದಾಗಿತ್ತು. (ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಕೆಂಪೇರಿ, ಕಣ್ಣತಗ್ಗಿಸಿ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆ.) ನಾನು ಬಾಯಿ ತೆರೆದಾಗಲೆಲ್ಲ ವೋಲೊದ್ಯಾ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ; ಇದು ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು; ಏಕೆಂದರೆ, ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಮಾತು ಏನನ್ನೂ ನಾನು ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂಪೇನನ್ನು ಹಂಚಿದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು. ನಾನು ಡುಬ್ಲೋವ್ ಮತ್ತು ಡಿಟ್ಟಿಯರೊಡನೆ ಪಾನೀಯವನ್ನು ವಿನಿಮಯಮಾಡಿ ಕುಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಅವರೊಡನೆ ಮುತ್ತಿನ ವಿನಿಮಯವೂ ಆಯಿತು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಹಾಗಾಯಿತು. ಶಾಂಪೇನಿನ ಸೀಸೆ ಯಾರದಾಗಿತ್ತೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. (ಆಮೇಲೆ ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೇರಿದುದಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.) ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹಣದಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಬೆರಳುಗಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ನಾನು, ಯಾರಿಗೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದಂತೆ ಒಂದು ಹತ್ತು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳ ನೋಟನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು, ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆದು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಂತೆಯೇ ಖಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ದಯವಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧಸೀಸೆ ಶಾಂಪೇನನ್ನು ತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗಾಯಿತು;

ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಭುಜ ಕುಣಿಸುತ್ತ, ನನ್ನನ್ನೂ ಇತರರನ್ನೂ ಬಹಳ ಭಯದಿಂದ ನೋಡಿದ; ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೆ, ನಾನೇನೋ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅಂತು, ಸೀಸೆಯೇನೋ ಬಂತು; ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಅಪಾರ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಕುಡಿದೆವು. ಆಗಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇನ್ನೂ ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಡುಬ್ಯೋವ್ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಬಹು ತಮಾಷೆಯಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ; ಅವನು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು; ಅವನು ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುವನೆಂದು ನಾನೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಬಹುವಾಗಿ ನಕ್ಕೆವು. ಅವರ-ಅಂದರೆ ಡುಬ್ಯೋವ್ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾ-ರ ಕಥೆಗಳ ಹಾಸ್ಯದ ರೀತಿ, ಜನಜನಿತವಾದ ಒಂದು ಕಥೆಯ ಅನುಕರಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. “ಒಳ್ಳೇದು, ನೀನು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೇನು?” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ “ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಪಿಟೀಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ಇಂಥಾ ಹಾಸ್ಯದ ಅವಿವೇಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆಂದರೆ, ಆ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಾಗ “ಇಲ್ಲ-ನನ್ನ ತಮ್ಮನೂ ಎಂದೂ ಪಿಟೀಲು ನುಡಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಇದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎರಡು ತೀರ ಅಸಂಬಂಧ ವಿಷಯಗಳ ಜೋಡಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಭೀರ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಗು ಉಕ್ಕಿಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಇದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು. ನಾನೂ ತಮಾಷೆಯಾದ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ; ಆದರೆ, ಅವರೆಲ್ಲ ಚಕಿತಗೊಂಡರು; ಮತ್ತು ನಾನು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡದಿರಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಡುಬ್ಯೋವ್ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, “ಒಳ್ಳೇದು, ಪ್ರಿಯ ರಾಯಭಾರೀ, ನಿನ್ನ ಕಥೆ ತೀರ ಮಂದವಾಗಿತ್ತು” ಎಂದ. ಆದರೆ, ನಾನು ಕುಡಿದಿದ್ದ ಶಾಂಪೇನಿಂದ ಮತ್ತು ನನಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಹು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಡುಬ್ಯೋವ್‌ನ ಟೀಕೆ ನನಗೆ ಏನೂ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಡಿಟ್ಟಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ, ಸಮಸಮ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಕುಡಿದಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಶಾಂತ-ಗಂಭೀರಭಾವದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಂತೋಷ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆಯಾಯಿತು.

ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಡುಬ್ಬೋವ್, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕುರಿತು, “ಈಗ ಕೇಳಿ ಮಹಾಶಯರೇ, ಭೋಜನಾನಂತರ ರಾಯಭಾರಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಏನು? ನಾವು ಅವನನ್ನು ಬೇಗ ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೂರುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದ.

“ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ” ಎಂದ, ವೊಲೊದ್ಯಾ.

“ದುಸ್ಸಹನಾದ ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿ!” ಎಂದು, ಡುಬ್ಬೋವ್ ಅವನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಹೌದು, ನೀನೊಬ್ಬ ಸಹಿಸೋಕಾಗದ ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿ! ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಬಾ, ಆಗ ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ, ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಎಂತಹ ಸೊಗಸಾದ ಹೆಂಗಸು ಎಂದು” ಎಂದ.

“ನಾನು ಖಂಡಿತ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವನಿಗೂ ಹೋಗಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ, ಡಿತ್ತಿ. ಅವನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತ್ತು.

“ಯಾರನ್ನೆ? ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನೇ? ನಿನಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟವೇ ರಾಯಭಾರಿ? ಅದೋ, ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಾತು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಮುಖ ಹೇಗೆ ಅರಳಿದೆ!”

ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡದೆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತ, ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಡಿತ್ತಿ, “ನನ್ನ ಅರ್ಥ, ನಾನು ಅವನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಹೋಗುವಂತೆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನೇನು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಲ್ಲ, ಈಗ. ಅವನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ, ನೀನಿಲ್ಲದೆ, ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಡುಬ್ಬೋವ್ ನೀನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ; ಇತರರೂ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ” ಎಂದ.

ಡುಬ್ಬೋವ್, ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸುತ್ತ.

“ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ, ಅಪಾಯ? ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಚಹಾ ಕುಡಿಯಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರೆ ಏನು ತಪ್ಪು? ಒಳ್ಳೇದು, ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಬರುವುದು ಹಿತವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ-ಸರಿ. ನಾನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ಬರುತ್ತೀಯಾ, ವೊಲೊದ್ಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ವೊಲೊಡ್ಯಾ ಸಮ್ಮತಿಸೂಚಕವಾಗಿ “ಹುಮ್-ಹುಮ್, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಆಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪಿಕ್ವೆಟ್ ಆಟವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸೋಣ” ಎಂದ.

ದ್ವಿತ್ರಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, “ಸರಿ; ನಿನಗೆ ಅವರ ಕೂಡ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ, ಹೇಳು” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ನಾನು, ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಸರಿದು, ಅವನಿಗೆ ಕೂರಲು ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು,

“ಇಲ್ಲ, ಹೇಗೂ ನನಗೆ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ; ನೀನು ಬೇಡವೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಏನೇ ಆಗಲಿ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ; ಅನಂತರ, “ಇಲ್ಲ, ಅವರ ಕೂಡ ಹೋಗುವುದು ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ-ಎಂದು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆ; ಆದರೆ, ನನ್ನ ಹೋಗದಿರುವ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದೆ.

“ಅದೀಗ ಸರಿ; ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ನಡೆದುಕೋ; ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಾಳಕ್ಕೆ ಕುಣಿಯಬೇಡ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು” ಎಂದ, ಡ್ವಿತ್ರಿ.

ಈ ಚಿಕ್ಕ ವಾಗ್ವಾದದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಏನೂ ಭಂಗವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಹೇಳಬಹುದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಡ್ವಿಟ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಮೃದುವಾಯಿತು. ಅವನಲ್ಲಿ ಈ ಲಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. (ನಾನು, ಅನಂತರ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ) ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದುದರ ಅರಿವಿನ ಪ್ರಭಾವ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಅವನು ತನಗೆ ತಾನೇ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು, ಎಂದಿನಂತೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ಅವನ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸೀಸೆ ಶಾಂಪೇನನ್ನು ತರಿಸಿದ; ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಡೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಅವನಿಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸವನ್ನು ಕುಡಿಸಿದ; ಗೌಡೇ ಮಸ್ ಇಗಿಟೂರ್ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದ; ಭಾಗಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೇಡಿದ; ಮತ್ತು, ಸೊಕ್ಕೋಲಿಕ್ಕಿಗೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಡುಬ್ಯೋವ್, ಅದು, ಭಾವಾತಿರೇಕ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಪರಮಾವಧಿ- ಎಂದು ಟೀಕಿಸಿದ.

ಡ್ವಿತ್ರಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ, “ಈ ದಿನ ನಾವೆಲ್ಲ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೋಣ. ಇವನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಪ್ರವೇಶದ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ, ನಾನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ, ಅಮಲೇರುವಷ್ಟು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ; ಇದು ನನಗೆ ಈಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ- ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದ. ಡ್ವಿಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ರೀತಿಯಾದ ಆನಂದೋತ್ಸಾಹ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೂ ಮಾನ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಗೌರವಾರ್ಹವಾದ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಬಯಸುವ ದಯೆ ತುಂಬಿದ ತಂದೆಯನ್ನೋ- ಬೋಧಕನನ್ನೋ, ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೂ, ಈ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಅವನ ಮನೋಲ್ಲಾಸದ ಸೋಂಕು ನಮಗೂ ತಗುಲಿತು. ನಾವೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಅರ್ಧ

ಸೀಸೆ ಶಾಂಪೇನನ್ನು ಕುಡಿದಿದ್ದರಿಂದ, ಸೋಂಕಿನ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಆಯಿತು.

ನನ್ನ ಮನಸು ಈ ಹಿತವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಡುಬ್ಲೋವ್ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಸೇದಲು, ನಾನು ಎದ್ದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೆ. ನಾನು ಆಸನ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಾಗ ನನ್ನ ತಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು; ನನ್ನ ಕೈಗಳೂ, ಕಾಲುಗಳೂ, ನಾನವುಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ, ಸರಿಯಾದ-ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ-ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ಯಾವುದೋ ಕಡೆಗೆ ಸರಿದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು-ನನ್ನ ಕೈಗಳು ತರತರವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ನನ್ನ ಇಡೀ ಗಮನವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಸವರುವಂತೆ ನನ್ನ ಕೈಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದೆ; (ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಮೊಳಕೈಗಳು ತೀರ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿದವು) ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ಯುವಂತೆ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೇನೋ ನಡೆಸಿದವು; ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವು ತೀರ ಭಾರವಾಗಿ ಅಥವಾ ತೀರ ಹಗುರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಡಗಾಲು ಯಾವಾಗಲೂ ತುದಿ ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. “ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?” ಎಂದು ಯಾರೋ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. “ಈ ಕೂಡಲೇ ದೀಪವನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ” ಎಂದದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಧ್ವನಿಯೆಂದು ನಾನು ಊಹಿಸಿದೆ; ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಊಹಿಸಿದ್ದೇನೆಂಬ ತಿಳಿವು ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ನಾನು ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದೆ.

೧೬. ವ್ಯಾಜ್ಯ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ, ಖಾಸಗಿ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ಥೂಲಕಾಯದ ಕೆಂಪು ಮೀಸೆಯ ಮನುಷ್ಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಎತ್ತರವಾದ, ಕಪ್ಪುಛಾಯೆಯ ಮೀಸೆ ಇಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನೋಟದಿಂದ ನಾನು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದೆ; ಆದರೂ, ಅವರ ಮುಂದೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಅವರ ನೋಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಎಲ್ಲೋ ನೋಡುತ್ತ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬತ್ತಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗೆ ಸಿಗರೇಟಿನ ತುದಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸೇದಿದೆ; ಅದು ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ತಿನ್ನುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ಓರೆ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡದಿರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬೂದಿವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಅಸಮ್ಮತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ನಾನು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಅವನ ಕೆಂಪು ಮೀಸೆ ಅದುರಿತು; ಅವನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ನಾನು ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಜನ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುವುದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಿಯಮಹಾಶಯ” ಎಂದ.

ನಾನು ಏನೋ ಅರ್ಥವಾಗದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಗೊಣಗಿದೆ.

“ಇಲ್ಲ ಮಹಾಶಯ, ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿದು, ಆ ಮೀಸೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ಸರನೆ ನೋಡಿದ. ಅವನು ನೋಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ತಾನು ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ರೀತಿಯು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗಿತ್ತು. ಅವನು “ಅಥವಾ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಒಬ್ಬರ ಮೂಗಿಗೆ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಊದುವಷ್ಟು ದಿಟ್ಟರಾದವರೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ-ನನಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ನನ್ನನ್ನ ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ನನಗೆ ಕೂಡಲೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು; ಮತ್ತು ಮೊದಲು ನನ್ನದು ತೀರ ತಪ್ಪಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರಿತು.

“ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ”-ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ಸರಿ, ನೀನು ಅಸಭ್ಯ ಹುಟ್ಟಿನವನೆಂದೂ ನೀನು ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ!” ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದ-ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಆತ ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಾನೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು, “ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಅರಚುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೇನು ಅಧಿಕಾರ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ನನ್ನ ಕೂಡ ಅಸಭ್ಯರಾಗಿರಲು ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಿರುವುದೇ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ; ಮತ್ತೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನಂತಹ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅವರ ನಡತೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿಯೇ ತೀರುವವನು, ನಾನು. ಮಹಾಶಯರೇ, ತಮ್ಮ ನಾಮಧೇಯೇನು? ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಾಸ?” ಎಂದ, ಅವನು.

ನನಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಕೋಪವುಂಟಾಗಿತ್ತು; ನನ್ನ ತುಟಿಗಳು ಅದುರುತ್ತಿದ್ದವು; ಮತ್ತು ನನ್ನ ಉಸಿರು ತಡತಡೆದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಹೇಗೋ, ಬಹುಶಃ ನಾನು ಮಿತಿಮೀರಿ ಶಾಂಪೇನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ-ನಾನು ಅಪರಾಧಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ನಾನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಮಾನಕರವಾದುದೇನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ನನ್ನ ತುಟಿಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದ, ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ ವಿಳಾಸವನ್ನೂ ಉಚ್ಚರಿಸಿದವು.

“ಪ್ರಿಯ ಮಹಾಶಯ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕೋಲ್ಪಿಕೋವ್; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಾವು ಹೆಚ್ಚು ವಿನಯದಿಂದಿರುವ ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವವನಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದ, ಆತ. ಇಡೀ ಸಂಭಾಷಣೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ನಾನು ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ದೃಢಮಾಡಿಕೊಂಡು, “ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ, ತಿರುಗಿ, ನನ್ನ ಸಿಗರೇಟಿನೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೆ ವಾಪಸು ಹೋದೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಸಿಗರೇಟು ಆರಿಹೋಗಿತ್ತು.

ನಡೆದ ವಿಷಯವನ್ನು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗಾಗಲಿ, ಸ್ನೇಹಿತನಿಗಾಗಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; (ಅವರು ಏನೋ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರಣವೆನ್ನಬೇಕು). ಒಬ್ಬನೇ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದೆ. “ನೀನು ಅಸಭ್ಯ ಹುಟ್ಟಿನವ” ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಧ್ವನಿಯಾಗತೊಡಗಿ, ನನ್ನ ಕೋಪ ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತು. ಈಗ ನನ್ನ ಅಮಲೆಲ್ಲ ಇಳಿದುಹೋಗಿತ್ತು; ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ, ನಾನು ಹೇಡಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದ್ದನೆಂಬ ಭಾವನೆ ತೀವ್ರವಾಯಿತು. “ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಅವನಿಗೇನು ಹಕ್ಕು ಇತ್ತು? ಅವನು ಸುಮ್ಮನೆ, ನನ್ನಿಂದ

ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಅವನದೇ ತಪ್ಪಾಗಿರಬೇಕು; ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ, ಅವನು ನಾನು ಅಸಭ್ಯಹುಟ್ಟಿನವನೆಂದಾಗ ನಾನೇಕೆ 'ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗತನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವವರೇ ಅಸಭ್ಯಹುಟ್ಟಿನವರು, ಮಹಾಶಯರೇ' ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ? ಅಥವಾ, ನಾನೇಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ 'ಬಾಯಿಮುಚ್ಚು!' ಎಂದು ಅವನ ಕಡೆ ಘರ್ಜಿಸಲಿಲ್ಲ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನೇಕೆ ಅವನನ್ನು ಕದನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ? ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಅಸಲು ಹೇಡಿಯಂತೆ ಅಪಮಾನವನ್ನು ನುಂಗಿದೆ." "ಮಹಾಶಯ, ನಿನ್ನದು ಅಸಭ್ಯಹುಟ್ಟು" ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. "ಇಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲಾರೆ" ಎಂದುಕೊಂಡು, ಎದ್ದೆ; ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕಟುವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಥವಾ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಉಚಿತವೆಂದುಕೊಂಡರೆ, ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಬುರುಡೆಗೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು, ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಈ ಕಡೆಯ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಯಿತು; ಆದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ಭಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಕೋಲ್ವಿಕೋವ್ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ; ಒಬ್ಬ ಸೇವಕ ಮಾತ್ರ ಮೇಜನ್ನು ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಸೇವಕನಿಗೆ, ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ತಪ್ಪು ನನ್ನದಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ವಿವರಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು; ಆದರೆ ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ತೀರ ಕುಗ್ಗಿದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೆ ವಾಪಸು ಬಂದೆ.

ಡುಬ್ಲೋವ್ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ "ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆ? ಬಹುಶಃ ಅವನು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದ.

ನಾನು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು "ಓ, ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡು" ಎಂದು ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಅನಂತರ, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತ, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ಡುಬ್ಲೋವ್ ಒಳ್ಳೆಯವನಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಅವನ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಹಾಸ್ಯಗಳೋ, ಮತ್ತೆ ಅವನು "ರಾಯಭಾರಿ" ಎಂದು ನನಗೆ ಇಟ್ಟ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರೋ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿತವಾದದ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಂದ ಹಣ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಮತ್ತು ಅವನ ಯಾರೋ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಬಳಿ ಹೋಗುವುದು, ಇಷ್ಟೇ ಅವನ ಯೋಗ್ಯತೆ. ಇದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಅಥವಾ ಸಿನಿಕವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಅವನು ಸದಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ. "ಅವನೊಬ್ಬ ಅಸಲು ಮುಠ್ಯಾಳ, ಜೊತೆಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ" ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು

ಕಳೆದೆ. ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ, ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದ್ವೇಷ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನಾದರೋ ನನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ; ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೋಪ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ವೊಲೊದ್ಯಾ-ಡ್ವಿತ್ತಿಯವರ ಮೇಲೂ ನನಗೆ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು.

ಡುಬ್ಲೋವ್, ಅಣಕಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ, ಕಪಟವಾದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ತಟ್ಟನೆ “ಏನು ಗೊತ್ತೇ, ಗೆಳೆಯರೇ, ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಸುರಿಯಬೇಕು! ಅವನ ಸ್ಥಿತಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ-ದೇವರಾಣೆ-ಕೆಟ್ಟಿದೆ!” ಎಂದ.

“ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವನು ನೀನೇ! ನಿನಗೂ ನೀರೆರಚಬೇಕು!” ಎಂದು ನಾನು ಕೇಡಿಗ ನಗುವಿನಿಂದ ಎದುರುಮಾತು ನುಡಿದೆ. ಕೋಪದ ಭರದಲ್ಲಿ ನಾನವನನ್ನು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದೂ ಅರಿವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಈ ಉತ್ತರ ಡುಬ್ಲೋವ್‌ಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರಬೇಕು. ಆದರೆ, ಅವನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ವೊಲೊದ್ಯಾ-ಡ್ವಿತ್ತಿಯರೊಡನೆ ತನ್ನ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

ನನಗೂ ಅವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು; ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವ ಸಮಯದವರೆಗೂ ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಬಿಲ್‌ನ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಮೇಲಂಗಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಡುಬ್ಲೋವ್, ಡ್ವಿತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, “ಒಳ್ಳೇದು ಒರಸ್ಪೇಸ್ ಮತ್ತು ಪೈಲಾಡಿಸ್ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿದ್ದಾರೆ! ಬಹುಶಃ ಪ್ರೇಮದ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಮನೆಗೆ-ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ಸರಿ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವವರಿದ್ದೇವೆ; ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಈ ಹೀಚು ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲಾಗಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದ.

ನಾನು ರೇಗಿ ಎದ್ದು, ಕೈ ಆಡಿಸುತ್ತ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, “ನಮಗೆ ಇಂಥಾ ಮಾತಾಡಿ ನಗುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ? ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಗಲು ನಿನಗೆಷ್ಟು ಸಾಹಸ? ನಾನದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಲಗೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೋ!” ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿ, ಸುಮ್ಮನಾದೆ; ಮುಂದೇನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೋ ತೋಚಲಿಲ್ಲ; ಕೋಪದಿಂದ ನನಗೆ ಉಸಿರು ಹಿಡಿದ ಹಾಗಾಗಿತ್ತು. ಡುಬ್ಲೋವ್ ಮೊದಲು ಚಕಿತನಾದ; ಅನಂತರ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ; ಮತ್ತು ನನ್ನ

ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಾಸ್ಯವಾಗೆಣಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದ; ಆದರೆ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಯಪಟ್ಟು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕಳಿಸಿದ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಆತ್ಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು,

“ನಿನ್ನನ್ನು ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾತಾಡುವ ರೀತಿಯೇ ಅದು” ಎಂದು, ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತಾಡಿದ.

“ಅದು ಕೂಡದು!” ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ, ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪೇಚಾಟವನ್ನೂ, ನಿಜವಾದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನೂ, ಕಂಡು ನನಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಮರುಕವುಂಟಾಯಿತು.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಡಿಟ್ರಿ ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, “ನಿನಗೆ ಏನಾಗಿದೆ? ನಿನಗೆ ಅಪಮಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯಾರೂ ಎಣಿಸಲಿಲ್ಲ” ಎಂದರು.

“ಹೌದು, ನನಗೆ ಅಪಮಾನಮಾಡುವುದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು” ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದ ಅಸಾಧ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ” ಎನ್ನುತ್ತ, ಡುಬ್ಲೋವ್ ನಾನು ಕೊಡಬಹುದಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಲಿಚ್ಛಿಪಡದೆ, ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ.

ನಾನು ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ನುಗ್ಗಿಹೋಗಿ, ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಹುಶಃ ಆಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇತ್ತು; ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ಕೋಲ್ಟಿಕೋವ್‌ನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಘಟನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸೇವಕನೇ ಈಗ ನನ್ನ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಡಿಟ್ರಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಂತನಾದರೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡೀತೆಂದು ಹೆದರಿ, ಹಾಗೆ ಕಾಣದಿರಲು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಕೋಪವನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತ, ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಂಡೆ. ಮಾರನೇ ದಿನ ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನನ್ನು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ; ನಾವು ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸತೊಡಗಿವೆ. ಈಗ ಪರಸ್ಪರ ಮುಖಕೊಟ್ಟು ಮಾತಾಡುವುದು ನಮಗೆ ಎಂದಿಗಿಂತ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಕೋಲ್ಟಿಕೋವ್ ನನಗೆ ಬರೆಯುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದನಷ್ಟೆ, ಅವನು ಅಂದಾಗಲಿ, ಮುಂದೆ ಯಾವತ್ತೇ ಆಗಲಿ, ನನಗೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವನ ಕೂಡ ನನ್ನ ವ್ಯಾಜ್ಯದ ನೆನಪು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಂತರವೂ, ಆ ಪ್ರತೀಕಾರವೆಸಗದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ, ಅಪಾರ ಮನೋವೇದನೆಯಿಂದ ನುಲಿದು ಕಿರಿಚಾಡಿದೆ; ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಡುಬ್ಲೋವ್-ನ ಕೂಡ ನಡೆದ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೆಷ್ಟು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದೆ ಎಂದು ನೆನೆದು

ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟೆ, ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ನಾನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದ್ದು ಬಹಳ ಕಾಲದ ಮೇಲೆ. ಆಗ, ನನಗೆ ಕೋಲ್ವಿಕೋವ್‌ನ ಕೂಡ ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡಿದ್ದು, ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಮಾಷೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿತು; ಮತ್ತು ಆಗಲೇ ನನಗೆ, ಆ ನಗು ಹಾಸ್ಯಗಳ ಆಸಾಮಿ ಡುಬ್ಯೋವ್‌ಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗತೊಡಗಿದ್ದು-ಸಹ.

ಅದೇ ದಿನ ನಾನು ಡಿತ್ತಿಗೆ ಕೋಲ್ವಿಕೋವ್ ಕೂಡ ನಡೆದ ನನ್ನ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ; ಅವನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಹುಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದೆ; ಕೇಳಿ ಡಿತ್ತಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು,

“ಹೌದು, ಮನುಷ್ಯ ಅವನೇ! ನೋಡಿದೆಯಾ! ಆ ಕೋಲ್ವಿಕೋವ್ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಕ್ಕ; ಇಸ್ವೀಟಾಟದಲ್ಲಿ ಮೋಸಗಾರ; ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಅವನೊಬ್ಬ ಹೇಡಿ. ಯಾರೋ ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದಾಗ ಅವನು ವಾಪಸು ಕಾಡಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅವನ ಜೊತೆಗಾರರು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಹೊರದೂಡಿದರು. ಅಂಥಾ ಹೇಡಿಗೆ ಈಗ ಎಲ್ಲಿಂದ ಶೌರ್ಯ ಬಂತೋ?” ಎಂದು ದಯೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತ “ಸರಿ, ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಬರೀ ‘ಅಸಭ್ಯ ಹುಟ್ಟಿನವ’ ಎಂದಷ್ಟೇ ತಾನೆ ಹೇಳಿದ್ದು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ನನ್ನ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗಾಯಿತು. “ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನೇನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ; ಆದರೆ, ನೀನು ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾದ್ದೇನಲ್ಲ” ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ-ಡಿತ್ತಿ.

ಬಹಳ ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ, ಕೋಲ್ವಿಕೋವ್‌ನ “ಅಸಭ್ಯಹುಟ್ಟು” ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಕೆರಳಿದ ನಾನು, ಕೂಡಲೆ, ನಿರಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಡುಬ್ಯೋವ್ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ, ಕೋಲ್ವಿಕೋವ್-ನೂ ತಾನು ತಿಂದಿದ್ದ ಏಟಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಿ, ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪ್ಪು ಛಾಯೆಯ ಮನುಷ್ಯನ ಎದುರಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

೧೭. ಕೆಲವು ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆ

ಮಾರನೇ ದಿನ ಎದ್ದಾಗ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ಯೋಚನೆ, ನನಗೂ ಕೋಲ್ವಿಕೋವ್‌ಗೂ ನಡೆದ ಜಗಳದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಪುನಃ ನಾನು ಗೊಣಗಾಡುತ್ತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿದನೇ ಹೊರತು, ಅದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿರುವುದು ಇದೇ ಕಡೆಯ ದಿನವಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ತಂದೆಯವರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಾನು, ಅವರೇ ಪಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕೆಲವು ಮಂದಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರ ಚಿಂತೆ, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವ್ಯವಹಾರ-ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅವರ ವೇಗವಾದ-ಮೊನಚಾದ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ ಹೀಗಿತ್ತು: “ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್-ರವರನ್ನು ತಪ್ಪದೆ; (೨) ಇವಿನ್-ರನ್ನು ತಪ್ಪದೆ; (೩) ರಾಜಕುಮಾರ ಮಿಖಿಲೋ ರವರನ್ನು; (೪) ರಾಜಕುಮಾರಿ ನೆಖಿಲಿಯುಡೋವ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ವಲಾಖಿನಾರವರನ್ನು-ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ; ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ, ಕ್ಯೂರೇಟರನ್ನು, ರೆಕ್ಟರನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು.”

ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ಭೇಟಿಗಳು ಅನವಶ್ಯಕವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅನುಚಿತ ಸಹ ಎಂದು, ಡಿತ್ತಿ, ನಾನು ಆ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದಂತೆ ತಡೆದ; ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಅಂದೇ ಮಾಡತಕ್ಕದೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ;- ಎಂದು ಗುರುತು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಭೇಟಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಪ್ರಮುಖ ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು, ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು, ಸಿರಿವಂತರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಥಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು-ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕಂಡು ನೇರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಸ್ನೋತ್ರಾರ್ಹವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಶಂಕೆ ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇವಿನ್-ರೂ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದರು; ಅವರ ತಂದೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಖಾಸಗಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಿಯವರ ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ಮರಣಾನಂತರ, ಇವಿನ್‌ರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ನಾಚುತ್ತಿದ್ದುದೂ,

ಮತ್ತು ಸೋಗು ಹಾಕುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ನನಗೆ ಸುದ್ದಿ ಬಂದ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದವನು ಆಗಲೇ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಸೇಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್ (ಸೆಂಟ್ ಕೂಡ ಸೇಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್ ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿದ್ದು; ಈಗ ಅವನು ದಪ್ಪವಾಗಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಮತ್ತು “ಪೇಜಸ್ ಕೋರ್” ಎಂಬ ದಳದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ.

ನನ್ನ ಯೌವನ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ, ತಾವು ನನಗಿಂತ ಮೇಲಿನ ಅಂತಸ್ತಿನವರು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದವರೊಡನೆ ಕಲೆಯಲು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಹವರ ಕೂಡ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ, ಒಂದು ಕಡೆ, ಅವಮಾನವಾದೀತೆಂಬ ಭಯ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ನನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವೆರಡೂ ನನಗೆ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ನಾನು ತಂದೆಯವರ ಕಡೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಉಪಾಯದಿಂದ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ತೋರಿತು. ಕುರ್ಚಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಣಿಯಾಗಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ನನ್ನ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ, ನನ್ನ ಕಠಾರಿ ಮತ್ತು ತೋಪಿಯನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ, ಇನ್ನೇನು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ, ವೃದ್ಧ ಗ್ರಾಪ್, ತನ್ನೊಡನೆ ಇಲೆಂಕಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ನನಗೆ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಲು ಬಂದ. ತಂದೆ ಗ್ರಾಪ್, ರಷ್ಯನ್ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಜರ್ಮನ್ ದೇಶೀಯನಾಗಿದ್ದ. ಇವನು ಅಸಾಧ್ಯನಾದ ಬೆಣ್ಣೆಮಾತಿನ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಪದೇಪದೇ ಕುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರೀಮನಾಗಿದ್ದ. ಇವನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಬೇಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ತಂದೆಯವರು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಇವನನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು, ಇವನನ್ನೆಂದಿಗೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ನಮ್ಮತೆ-ಇವನು ಪದೇ ಪದೇ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು-ಇವು, ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಇವನು ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಈಗ ಈ ಅತಿಥಿಗಳ ಆಗಮನ ನನಗೆ ತೀರ ಅಹಿತವಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇಲೆಂಕಾನನ್ನು ತುಚ್ಛಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವುದೂ, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಈ ವರ್ತನೆ ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದೂ ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇವನು ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದುದು ಸಹ ನನಗೆ ಸಹನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ನನ್ನೆದುರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮುಖ ಮುರಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಸಹ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರು ಬಂದಾಗ ನಾನವರನ್ನು ನಿರುತ್ಸಾಹದಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದೆ; ಅವರಿಗೆ ಕುಳ್ಳಿರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಯಾರೆಂಬ ಯೋಚನೆಯಿಂದ, ಕುಳ್ಳಿರಹೇಳಲು ನಾಚಿ ಹಿಂಜರಿದೆ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗಾಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಇಲೆಂಕಾ, ದಯಾವಂತನೂ, ಬಹು ಗೌರವಾರ್ಹನೂ ಮತ್ತು ತುಂಬ ಚತುರನೂ ಆದ ತರುಣನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೂ ಅವನು, ವಿಚಿತ್ರ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳ ಮನುಷ್ಯನೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಕೇವಲ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಎಂಬಂತೆ, ಅವನ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಸದಾ ಮಿತಿಮೀರಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಈಗ ಅಳುವ ಮನೋವೃತ್ತಿ, ಅನಂತರ, ನಗುವ ಭಾವ, ಆಮೇಲೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಲ್ಪವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು-ಹೀಗಿರುತ್ತಿತ್ತು, ಅವನ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ. ಈಗ ಅವನ ಮನೋವೃತ್ತಿ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯದಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅವನು ಏನೂ ಮಾತಾಡದೆ, ನನ್ನ ಕಡೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಡೆ ಕೋಪದ ಓರೆನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿದ; ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನು ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ರೀತಿ ನಕ್ಕು ಅದರ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡುವುದು, ಅವನಿಗೆ ಆಗಲೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಗಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ನಮ್ಮೆದುರಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಬಹಳ ನಾಚುತ್ತಿದ್ದನೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮುದುಕ ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡಾಡುತ್ತ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ತನ್ನ ದಪ್ಪನಾದ ಬೆರಳುಗಳ ನಡುವೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಗೌರವಭಾವದಿಂದ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ, “ಸರಿ, ನಿಕೊಲಾಯ್ ಪೆಟ್ರೋವಿಚ್, ನೀನು ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಮಗನಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು; ನೀನಷ್ಟು ಚತುರನೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ನಿನಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಂದೆ, ಮಗೂ. ಆಹಾ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗಾಡಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜನರನ್ನು ಬಂಧುಗಳಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಇಲೆಂಕಾ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಅವನೂ ಈಗಾಗಲೇ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದ.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲೆಂಕಾ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನು ನನ್ನ ಮೂರು ಮೂಲೆಯ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು; ತಗ್ಗಿದ ಕೋಪದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದ.

ವೃದ್ಧ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, “ಈಗ, ಹೇಳು ನಿಕಲಾಯ್ ಪೆಟ್ರೋವಿಚ್, ನನ್ನ ಇಲೆಂಕಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದನೇ? ಅವನೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ, ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಡು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವಾದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡು”-ಎಂದ.

ನಾನು “ಏಕೆ, ಅವನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ” ಎನ್ನುತ್ತ, ಇಲೆಂಕಾನ ಕಡೆ ಓರನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಕೆಂಪೇರಿ, ತನ್ನ ತುಟಿಯ ಚಲನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ.

“ಮತ್ತೆ, ಅವನು ಈ ದಿನವನ್ನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬಹುದೇ?” ಎಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹಳ ಭಯವೋ ಎಂಬಂತೆ, ಪುಕ್ಕಲು ನಗೆ ನಕ್ಕು ಕೇಳಿದ, ಮುದುಕ. ಈ ಮುದುಕ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ಮದ್ಯದ ಮತ್ತು ತಂಬಾಕಿನ ವಾಸನೆಯ ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಅವನ ಮಗನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು; ಮುದುಕ, ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತ, ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ; ಅವನಿಗೆ ಸದಾ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬ್ರಾಂದಿಯ ವಾಸನೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ದಿನವೆಲ್ಲ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಇಲೆಂಕಾನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೀರ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ.

“ಏಕೆ, ಅಪ್ಪಾ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಸ್ವಲ್ಪ ಇದೆ” ಎನ್ನುತ್ತ ಇಲೆಂಕಾ, ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಕ್ಕ. ನನಗೆ ಮತ್ತೂ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು; ಜೊತೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಳುಕೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ನನ್ನ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಕಾರಣ ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿ, ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಾಗದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದೆ. ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್-ರವರನ್ನು, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವಾ-ರವರನ್ನು ಮತ್ತು ಬಹು ಪ್ರಭಾವಯುತವಾದ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇವಿನ್-ಅನ್ನೂ ಹೋಗಿ ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಬಹುಶಃ ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರಿ ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್-ರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದೆ. ನಾನು ಎಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ,

ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪೀಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ನಾನು, ಪುನಃ ಬರುವಂತೆ ಇಲೆಂಕಾನಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಇಲೆಂಕಾ ಏನನ್ನೋ ಗೊಣಗಿದ ಅಷ್ಟೆ; ಮತ್ತು ಬಲಾತ್ಕಾರ ಭಾವದಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕ. ಅವನು ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ದಾಟುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಅವರು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನನ್ನ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಹೊರಟೆ. ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೆ ನನಗೆ ಆಗುವಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಇದ್ದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವಂತೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ವೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಅದು-ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರು ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಪುಟ್ಟ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ಹೋಗುವುದು-ಭಾವಾತಿರೇಕದ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುವದೆಂಬ ನೆವ ಹೇಳಿ, ಅವನು ಬರಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದ.

೧೮. ವಲಾಖಿನರು

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಹೊರಟೆ. ನನ್ನ ಭೇಟಿಯ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಭೇಟಿಯ ಸ್ಥಳ, ಸಿವ್ವಾಸೆವ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ವಲಾಖಿನ್-ರ ಮನೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಅವಳ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ, ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಹೋಗಿ ಬಹಳ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಅಳಿದುಹೋದ ಶೈಶವ ಪ್ರೇಮದ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ನೆನಪು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ನನಗೆ ಅವಳ ನೆನಪು ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆಗ ನನಗೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು; ನಾನು ಪುನಃ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈ ಅನುಭವ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳು; ಮತ್ತೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಆಗಬೇಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸೊನೆಚ್ಚಾ ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟು ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷ ಇದ್ದಳು. ಆಗ ಅವರು ಒಂದು ಗಾಡಿಯ ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರು; ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ಗಾಜಿನ ಚೂರಿನಿಂದ ಬಹಳ ಗಾಯವಾಗಿ, ಅವಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು; ಇವೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಹಿಂದಿನ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಮುಖವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವಳು ಈಗ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ತುಂಬ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದೂ, ಅವಳ ದೇಹಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಉದಾತ್ತತೆಗಳಿರಬಹುದೆಂದೂ, ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆ. ಅವಳು ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವಳೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ತನ್ನ ಪ್ರಣಯದ-ಆರಾಧನೆಯ-ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಖ, ಸಿಡುಬಿನ ಕಲೆಯಿಂದ ವಿಕಾರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರೇಮಕಾತರನಾಗಿದ್ದ ಅವಳ ಪ್ರಿಯನು ಆಕೆಗೆ ನಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಎಲ್ಲೋ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅವಳ ಮುಖ ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳಿಂದ ವಿಕಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವಳಿಗೆ ನಿಷ್ಠನಾಗಿರುವನೆಂಬ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ನಾನೂ ಈಗ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ವಸ್ತುತಃ

ನಾನು ವಲಾಖಿನ್-ರ ಮನೆಯನ್ನು ತಲಪಿದಾಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದ ಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಪ್ರೇಮದ ಹಳೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಕೆದಕಿದ ಮೇಲೆ, ಪ್ರೇಮದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು ನಾನು ಪೂರ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೆ. ಬಹು ದಿನಗಳಿಂದ ಪ್ರಣಯ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ನೋಡಿ, ನಾನು ಅವರಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವೆನೆಂದುಕೊಂಡಾಗ, ನನಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈಗ ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ವಲಾಖಿನ್-ರು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಾದ ಮರದ ಹಲಗೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಇದರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲೊಂದು ಅಂಗಳವಿತ್ತು. ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ ಗಂಟೆ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದವನು, ನೀಟಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ, ಮನೆಯವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತು ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕತ್ತಲಾಗಿದ್ದ ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು, ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದ.

ನಾನು ನಿಂತಿದ್ದ ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಒಂದು ಬಾಗಿಲೂ, ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ತೆರೆದಿದ್ದ ಒಂದು ಬಾಗಿಲೂ ಇದ್ದವು. ಈ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಲ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಮಂಕು ಕವಿದಂತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದವರ ಮನೆಗಳು ಹೀಗೇ ಇರಬೇಕೇನೋ ಎಂದು, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಐದು ನಿಮಿಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ಅದೇ ಹುಡುಗ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹಜಾರದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ; ಈ ಕೊಠಡಿಯ ಸಜ್ಜಿಕೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಸೊನೆಚ್ಚಾ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದಳು.

ಸೊನೆಚ್ಚಾಳಿಗೆ ಆಗ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳು. ಅವಳ ಆಕೃತಿ ಕುಳ್ಳಾಗಿತ್ತು; ತೀರ ತೆಳುವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಮುಖವರ್ಣ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಹಳದಿ ಛಾಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳೇನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಬೆಳಕಾದ ಸಾತ್ವಿಕ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ-ಇವು, ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮೋಹಿಸಿದ್ದವೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಅವಳು ಈ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾಳೆಂದು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು; ಇದೂ, ಬಾಗಿಲ ಗಂಟೆಯಷ್ಟೇ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಕುಲುಕಿ, ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿರ ಹೇಳಿದರು.

“ಓ, ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಿಕೊಲಾಸ್, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗಿದೆ” ಎಂದು, ಅವಳ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಡಕವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೇ ನಿಜವಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ, ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವಳು “ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಿಕೊಲಾಸ್” ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಅನುಗ್ರಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಸ್ನೇಹವಿತ್ತು—ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ವಿದೇಶ ಪ್ರಯಾಣದ ಅನಂತರ ಅವಳ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸರಳತೆ—ಮಾಧುರ್ಯ—ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಗಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವಳ ಮೂಗಿನ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಎರಡು ಚಿಕ್ಕ ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳಿದ್ದವು; ಆದರೆ, ಅವಳ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವ ಕಣ್ಣುಗಳೂ, ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೂ, ಪೂರ್ತಿ ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇದ್ದವು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ,

“ನೀನು ಎಷ್ಟು ಬದಲಾಯಿಸಿರುತ್ತಿ! ಈಗ ನೀನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದಿದ್ದೀಯೆ; ಸರಿ, ನಾನು—ನಾನು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ನಾನವಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಹೊರಗೆ ಮಾತ್ರ “ಹಾ, ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲು ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ನೃತ್ಯಕೂಟದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಅವಳ ಕೂಡ “ತಾತ” ಎಂಬ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಯಾವ ನಿರಾಂತಕ ಆನಂದಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದೆನೋ, ಈಗಲೂ ಹಾಗೇ ಇರುವಂತೆ ತೋರಿತು.

ಅವಳು ತಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಡಿಸುತ್ತ “ಹೇಳು, ನಾನು ತೀರ ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದೇನೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಲ್ಲ—ಇಲ್ಲ, ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ; ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳೆದಿದ್ದೀಯೆ, ಈಗ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ. ನೀನು ಕುರೂಪಿಯಲ್ಲದಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನೀನು—ಈಗ—”

ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಅವಳು, “ಒಳ್ಳೇದು, ಆ ಮಾತಿರಲಿ, ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನೃತ್ಯಗಳು—ಆಟಗಳು—ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್—ಕುಮಾರಿ ಡೊರಾಟ್

ಎಲ್ಲ ನೆನಪಿದೆಯೇನು?” (ನನಗೆ ಯಾವ ಕುಮಾರಿ ಡೊರಾಟೂ ನೆನಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತ, ಭ್ರಮೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು) “ಆಹಾ! ಅದೆಂತಹ ಸುಖವಾದ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು!” ಎಂದಳು. ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನೆಂಬುದು ನನಗೆ ಅರಿವಾಗಿತ್ತು; ನಾನೀಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೆನೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ನಾನು ಈ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಸುಖವಾದ-ನಿರಾತಂಕವಾದ ಚಿತ್ತ ವೃತ್ತಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಮಂಜಿನ ತೆರೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗಾಯಿತು; ಆ ತೆರೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನೂ ಮರೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು; ಏನನ್ನೋ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಾಯಿತು. ನನ್ನ ನಾಲಗೆ ಕಟ್ಟಿತು-ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅವಳು ನಿಡಿದಾದ ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಬ್ಬತ್ತಿ, “ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ; ಈಗ ಎಲ್ಲವೂ ಕೀಳಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ-ನಾವೂ ಕೀಳಾಗಿದ್ದೇವೆ-ಅಲ್ಲವೇ, ನಿಕಲಾಸ್?” ಎಂದಳು.

ನನಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ; ಸುಮ್ಮನೆ ಅವಳನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ಕೆಂಪೇರಿದ ಭಯಚಕಿತ ಮುಖವನ್ನು ಕಾತುರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ,

“ಈಗ ಆ ಇವಿನ್-ರು ಕೋರ್ನಕೋವ್-ರು ಎಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೇ? ಅದು ಬಲು ಸೊಗಸಾದ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು!” ಎಂದಳು.

ಈಗಲೂ ನನಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮದಾಮ್ ವಲಾಖಿನಾ-ರವರು ಬಂದರು. ಇವರು ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಆಗ ಇದ್ದ ಅಹಿತವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದೆ.

ನಾನು ಎದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದೆ; ಆಗ ನನ್ನ ಉಡುಗಿದ್ದ ಮಾತಿನ ಶಕ್ತಿ ಮರಳಿತು. ಆದರೆ, ತಾಯಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು. ಅವಳ ಬೇರೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಾಳಿತು. ಅವಳ ಉನ್ನತ ಆಕೃತಿಯನ್ನುಳಿದು, ಇನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆಯೇ, ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ತರುಣಿಯಂತಾದಳು ಅವಳು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಆ ಮಾರ್ಪಾಟಿಗೆ ಕಾರಣವಿದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆಕೆಯ ತಾಯಿಯೂ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಹರ್ಷದಾಯಕವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ಅವರ ಎಲ್ಲ ಚಲನೆಗಳೂ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ವಲಾಖಿನಾರವರು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಕುಳ್ಳಿರಲು ನನಗೂ ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಆಕೆ ತಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳಿದರು; ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋದಳು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ವಲಾಖಿನಾರವರು, ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳ, ನನ್ನ ಸೋದರನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು, ಅಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಪತಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಮುಂದೆ ಮಾತಾಡಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು, ಮೌನವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಆ ನೋಟ “ಅಯ್ಯಾ, ಈಗ ನೀನು ಎದ್ದು, ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ-” ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು; ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸವಿತ್ತು ಅವಳು ಬಂದವಳು ಕೊಠಡಿಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಅವಳ ನೋಟ ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ನೆಟ್ಟಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ವಲಾಖಿನಾರವರು ತಮ್ಮ ಪತಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಪುನಃ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದೆನೆಂದೆನ್ನಿಸಿತು; ಮತ್ತು ಅವರು ಇದನ್ನು ಊಹಿಸಿದ್ದರೆಂದೂ ತೋರಿತು. ಆಗ ನಾನು ಪುನಃ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಆಡಿಸಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ನಾನು ಎದ್ದು ಅವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು, ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾಲನ್ನಿಡಬೇಕು-ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಚಲಿಸಬೇಕು-ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು-ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅರ್ಧ ಸೀಸೆ ಶಾಂಪೇನನ್ನು ಕುಡಿದಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಅನುಭವ ಏನಿತ್ತೋ, ಈಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೇ ಹತೋಟಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನನಗೆ ಮುನ್ನೂಚನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ವಸ್ತುತಃ ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೆಂಪಡರಿದ ಮುಖವನ್ನೂ, ಚಲಿಸಲಾಗದಂತಹ ನನ್ನ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಅಶಕ್ತತೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು, ಬಹುಶಃ ವಲಾಖಿನಾರವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆದರೆ, ಅವಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಎದ್ದು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಬೆಪ್ಪಿನಂತೆ ಚಲಿಸದೆ ಕುಳಿತಿರುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಏನೋ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಘಟನೆಯು ನಾನು ಇದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಕಾಯುತ್ತ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು; ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣ ತರುಣ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅವನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಮನೆವಾರ್ತೆಗೆ

ಸೇರಿದವನಂತೆ ಕಂಡ. ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನೇ ಅವನು ನನಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದ. ತಮ್ಮ ಮನೆವಾರ್ತೆಯವನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುವುದಿದೆಯೆಂದು ಕಾರಣ ತಿಳಿಸಿ ವಲಾಖಿನವರು ಎದ್ದರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕಡೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಆ ನೋಟದಲ್ಲಿ “ನೀನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಗೇ ಕುಳಿತಿರಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರೆ- ನಾನೇನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಅಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿತ್ತು. ನಾನು ಅಪಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಎದ್ದೆ; ಆದರೆ ನಾನು ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಕನಿಕರದ ನೋಟಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರಲು ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟೆ; ಹೋಗುವಾಗ ನನ್ನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರದಿದ್ದ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆದೆ; ಆಗ ನನ್ನ ಕಾಲ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಜಮಖಾನೆ ತೊಡರಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು, ನನ್ನ ಗಮನ ಪೂರ್ತಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಕುರ್ಚಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ನಾನು ಹೊರಗಿನ ಗಾಳಿಗೆ ಬಂದೆ; ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗೋಣಿ ಚಡಪಡಿಸಿದೆ; ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಸ್ತಾ ಹಲವು ಬಾರಿ “ಏನಪ್ಪಣೆ, ಅಯ್ಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಆಗ ನನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೋಭೆ ಮಾಯವಾಯಿತು; ಮತ್ತು ನಾನು ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿ, ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದೆ; ಅವಳ ತಾಯಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡೆ. ಅದು ನನಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು-ಅಂದರೆ, ವಲಾಖಿನ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು-ನಾನು ಅನಂತರ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವರು,

“ಹೌದು, ಆಕೆ ತುಂಬಾ ಜಿಪುಣೆ-ತನ್ನ ಮಗಳ ಜೀವನ ಸಹನಾತೀತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದು ವಿಚಿತ್ರ” ಎಂದರು. ಕೆಲವು ಬಂಧು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ದೇಗವಿತ್ತು, ತಂದೆಯವರಾಡಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ. “ಅವಳು ಎಷ್ಟು ಮಧುರವಾದ, ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದಳು! ಈಗ ಅವಳು ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾಳೋ ಕಾಣೆ. ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ಕಂಡೆಯೇನು? ರಷ್ಯನ್ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಬ್ಬನನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಥಾ ಪದ್ಧತಿಯೋ, ನಾನು ಕಾಣೆ!” ಎನ್ನುತ್ತ ತಂದೆಯವರು ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಟರು.

“ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡೆ” ಎಂದೆ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಅವನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಾನೇನು?”

“ಇಲ್ಲ-ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ!”

“ಇದು ಅರ್ಥವೇ-ಆಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತ ತಂದೆಯವರು ಕೆಮ್ಮಿ ಕೋಪದಿಂದ ಭುಜ ಎತ್ತಿಹಾಕಿದರು.

ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಲಾಖಿನವರ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತ “ನಾನು ಕೂಡ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

೧೯ . ಕೋರೈಕೋವ್-ರು

ನಾನು ಭೇಟಿವಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಕೋರೈಕೋವರು ಎರಡನೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅರ್ಧಶತಮಾನದ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡದ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ವಸತಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಹೋಗುವ ಹಂತಗಳು ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಆಡಂಬರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿಗೆ ಉಣ್ಣೆಯ ಹಾಸುಗಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದು ಜಾರದಂತೆ, ಮಿರುಗುವ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಕಂಬಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮೊಳೆ ಹೊಡೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳಾಗಲಿ, ಕನ್ನಡಿಗಳಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಹಜಾರವನ್ನು ದಾಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಈ ಹಜಾರದ ನೆಲ ಹೊಳಪಾಗಿ ಧಳಧಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಹಜಾರವು ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿ-ತಣ್ಣಗಿತ್ತು; ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನುಗಳು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಮಿರುಗುತ್ತ ಹೊಸದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲೂ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಲಿ, ತೆರೆಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನು ಯಾವ ತರದ ಅಲಂಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಲಿ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕುಮಾರಿಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಆಲಸಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಬದ್ಧತೆ ಇತ್ತು. ಅತಿಥಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವಳು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ,

“ಅಮ್ಮ ಈಗಲೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ” ಎಂದಳು. ಈ ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಸುಮಾರು ಕಾಲು ಗಂಟೆಗಳತನಕ ನನ್ನೊಡನೆ ಬಹು ಸರಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಮಾತು ಬೇಸರವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಚತುರತೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬುದು ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣವೇ ಅವಳಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಳ ಸಹೋದರ ಸ್ಟೇಪಾನ್-ಅನ್ನು ಕುರಿತದ್ದೂ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಅವರು ಎಟಿಯನ್ನೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿಯೂ, ಅವನನ್ನು ಯೂಂಕರರ (ಜರ್ಮನ್ ಶ್ರೀಮಂತರ) ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಲಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಆಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆಗೆ ಬಡ್ತಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ,

ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಸಹೋದರನ ಮಾತಾಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲೂ, ಅವನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹುಸ್ಸಾರ್ಸ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ- ಭಯದ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರೂ ಅವಳನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸಿ, ಅವಳಷ್ಟೇ ಭಯದ ಮುಖ ಮಾಡಿದರು. ಅವಳು ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಮರಣದ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿದಾಗ, ಅವಳ ಮುಖ ದುಃಖಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿತು; ಆಗ ಕಿರಿಯ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರೆಲ್ಲರ ಮುಖಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆದವು. ನಾನು ಸೆಯಿಂಟ್ ಜಿರೋಮ್‌ರವರಿಗೆ ಹೊಡೆದದ್ದನ್ನೂ- ಆಗ ನಾನು ಎಳೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನೂ ನೆನೆದಾಗ, ಅವಳು ತನ್ನ ಕೆಟ್ಟ ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಾಣುವಂತೆ ನಕ್ಕಳು; ಆಗ ಉಳಿದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರೂ ನಕ್ಕು ತಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವ್-ರವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಆಕೆಯದು ಅದೇ ಒಣಕಲು ಮೈಯಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳೂ, ಒಬ್ಬರ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಇನ್ಯಾರನ್ನೋ ನೋಡುವ ಆಕೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವೂ, ಬದಲಾಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು, ನಾನು ಮುತ್ತಿಡಲೆಂದು, ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ನನ್ನ ತುಟಿಗೆ ಎತ್ತಿದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಕಾರಣ, ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿಡಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆ ಓರೆನೋಟವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ, ಆಕೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ಧಾರಾಳತೆಯಿಂದ, “ಆಹಾ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ! ಇವನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೋಲುತ್ತಾನೆ-ಅಲ್ಲವೇ ಲಿಸೇ?” ಎಂದರು.

ಲಿಸೇ, ಹೌದೆಂದಳು; ಅವಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ನನಗೂ ನನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರದ ಹೋಲಿಕೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ,

“ಮತ್ತೆ ನೀನು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದೀಯೆ! ಆಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಎಟಿಯನ್ನೆ-ನಿನಗೆ ನೆನಪಿರಬೇಕು-ಅವನು ನಿನಗೆ ಎರಡನೇ ವರ್ಗದ ಬಂಧು-ಸೋದರನಾಗಬೇಕು-ಉಪುಂ ಎರಡನೇ ವರ್ಗವಲ್ಲ-ಯಾವ ವರ್ಗ ಲಿಸೇ ನನ್ನ ತಾಯಿ, ಡಿತ್ತಿ ನಿಕಲಾಯ್‌ವಿಚ್‌ರವರ ಮಗಳು ವಾರ್ಸಾರಾ ಡಿತ್ತಿಯೇವ್ವಾ ಆಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ನತಾಲ್ಯಾ ನಿಕಲಯೇವ್ವಾ ಆಗಿದ್ದರು” ಎಂದರು.

“ಹಾಗಾದರೆ ಇವನು ನಮಗೆ ಮೂರನೇ ವರ್ಗದ ಬಂಧು ಸೋದರನಾಗಬೇಕು- ಅಮ್ಮಾ” ಎಂದಳು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು. ತಾಯಿ, ಸಿಡುಕಿನಿಂದ,

“ಓ, ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆರಕೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೀ! ಮೂರನೇ ವರ್ಗದ ಬಂಧು ಸೋದರನಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಬಂಧು ಸೋದರರ ಮಕ್ಕಳು. ನಿನಗೂ ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಮಗ ಎಟಿಯನ್ನೆಗೂ ಇರುವ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇದೇ. ಅವನು ಈಗಾಗಲೇ ಒಬ್ಬ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ-ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇನು? ಆದರೆ, ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ; ಅವನಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ತರುಣರ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿಯ ಕೈ ಒಂದಿರಬೇಕು. ಹೌದು, ನಿನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನಾನು ಎಟಿಯನ್ನೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದೆ; ಅದೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ”-ಎಂದರು. ಪುನಃ ಮಾತು ಮುಂದರಿಸಿ,

“ಹೌದು, ಇದೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬಾಂಧವ್ಯ; ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್-ರವರು ನನಗೂ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಕಕ್ಕನಾಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯೂ ನಾನೂ ಬಂಧುಸೋದರಿಯರು- ಎರಡನೇ ವರ್ಗದ ಬಂಧು ಸೋದರಿಯರಲ್ಲ- ಹೌದು, ಇದೇ ನಿಜ. ಈಗ ಹೇಳು, ನೀನು ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್‌ರವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನಾನು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದೇ ದಿನ ಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ,

“ಆಹಾ! ಉಂಟೇ! ನೀನು ಅವರನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್‌ರವರು ನಿನಗೆ ತಂದೆಯ ಸಮಾನ ಎಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೂ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇ ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅವರ ವಯಸ್ಸು, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ, ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಈಗಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ತರುಣರಾದ ನೀವು ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ವೃದ್ಧರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿಮಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ; ಆದರೆ, ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಮಮತೆಯಿದೆ; ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಹ ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಮತೆಯಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನೀನು ತಪ್ಪದೇ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು-ಖಂಡಿತ ಹೋಗಲೇಬೇಕು” ಎಂದರು.

ನಾನು ಖಂಡಿತ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭೇಟಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಡೆದಿತ್ತೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿ, ಎದ್ದು ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದು,

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಲಿಸೇ? ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳು” ಎಂದು ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದರು.

ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಮಿಖೇಲೋರವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಆತ ಕುಳ್ಳಾಗಿ ದಪ್ಪನಾಗಿದ್ದರು; ಅವರು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿದ್ದರು; ಕೌಶ್ಲರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪೆಚ್ಚುತನಕ್ಕೆ ತೀರ ಸಮೀಪವೆನಿಸಿದ ಉದಾಸೀನಭಾವವಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಸಂತೋಷವೂ ಆದ ಹಾಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹಳ ಭಯವಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು,

ವಾಲ್ಡೆಮಾರ್ [ಆಕೆ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು!] ಅವನ ತಾಯಿಯನ್ನು ತುಂಬ ಹೋಲುತ್ಸಾಸೆ-ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ ಏನೋ; ಏಕೆಂದರೆ, ಆತ, ತೀರ ನಿರುತ್ಸಾಹದ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಪ್ರಸೂಚಕವಾದ ಭಾವದಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಕೌಶ್ಲರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಮುತ್ತಿಡಲು ಒಡ್ಡಿದರು; ನಾನು ಅದನ್ನು ಮುತ್ತಿಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು.

ಕೂಡಲೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕೋಪದಿಂದ, “ನೀವು ಬೇಗನೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಈಕೆ ಮಾತನಾಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಯವರ ಕೂಡ ಇವರು ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಹೀಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಪುನಃ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಜನರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಹುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ-ಕೋಪ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ!” ಎಂದು, ಮತ್ತೆ ಅವರನ್ನು ಗದರಿಸಿಕೊಂಡರು.

“ಇದೋ, ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ-ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ-ಪ್ರಿಯೆ” ಎನ್ನುತ್ತ, ಮಿಖೇಲೋರವರು ಹೊರಟುಹೋದರು. ನಾನೂ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟೆ.

ನಾವು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದೆವೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ. ಇದು ನನಗೆ ಅಹಿತವಾದ ಸೋಜಿಗದ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿತ್ತು.

೨೦. ಇವಿನ್-ರು

ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದೂ ಮತ್ತು ಆ ಭೇಟಿಯ ಸಮಯ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದೂ ನನಗೆ ಬಹು ಸಂಕಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನನ್ನ ಭೇಟಿಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಭೇಟಿ, ಇವಿನ್-ರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿತ್ತು. ಅವರು ತ್ವೇರ್‌ಸ್ಕಾಯ್ ಬೂಲ್‌ವಾನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನವರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ನರಕ್ಷೋಭೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೆ. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಒಬ್ಬ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದ.

ಮನೆಯವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೇ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

“ತಾವು ಯಾರನ್ನು ಕಾಣಬಯಸುತ್ತೀರಿ-ಆಯ್ಯಾ? ಸೇನಾನಾಯಕರ ಕುಮಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದ, ಅವನು.

“ಸೇನಾಪತಿಗಳೋ?”

“ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ; ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಅವನು ಬಾಗಿಲ ಗಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿದ.

ಸೇವಕನೊಬ್ಬನ ಕಾಲುಗಳು ಹಂತಗಳ ಮೇಲೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ನಾನು ಏನೋ ರೀತಿಯ ಭಯಕ್ಕೀಡಾಗಿ, ನಾನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಾರದೆಂದೂ, ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಅವರ ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆ ದೊಡ್ಡ ಹಂತವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮಹಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ತೀರ ಚಿಕ್ಕವನಾದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು (ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದು ಅಲಂಕಾರಕವಾಗಿಯಲ್ಲ-ಅಕ್ಷರಶಃ) ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಈ ಮನೆಯ ಭವ್ಯವಾದ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗಲೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೇ ಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು; ನನ್ನ ದ್ರಾಷ್ಟೀ ಗಾಡಿ, ಕುದುರೆ, ಗಾಡಿಹೊಡೆಯುವವನು ಎಲ್ಲ, ಸಣ್ಣಗಾದಂತೆ ತೋರಿತ್ತು. ನಾನು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಮಗ ಒಂದು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ; ಅವನ ಮುಂದೆ ಒಂದು ತೆರೆದ ಪುಸ್ತಕವಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಗೃಹಬೋಧಕ ಹೆರ್‌ಫ್ರಾಸ್-ರವರು, ತಮ್ಮ ಜಗ್ಗನಡಗೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಇವಿನ್

ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಅವನಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಪರಿಚಯಗಳು ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸ್ನೇಹಿತರ ಗುಂಪು ಇದ್ದಿತೋ ಏನೋ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡದೆ ನನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತ ಅವನ ಮನೋಭಾವ-ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಅಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ-ಇಲೆಂಕಾನನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನ ಮನೋಭಾವವನ್ನೇ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಒಳಗೆ ಕೋಪವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವಿನ್ನಿನ ಚಂಚಲವಾದ ಪ್ರತಿ ನೋಟವನ್ನೂ ನಾನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಫ್ರಾನ್ಸ್-ರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದಾಗ, ಆ ನೋಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಭಾಷಾಂತರ “ಸರಿ, ಇವನೇಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ?” ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅನಂತರ ಇವಿನ್, ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ನಾನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನನ್ನ ಕೂಡ ಇರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ.

ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ, (ಒಂದು ಹೊಸ ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಬಿಳಿ ವೇಸ್ಟ್‌ಕೋಟನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದ) “ನಾನು ಈ ಕೂಡಲೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದ. ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪೂರ್ತಿ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಪಸು ಬಂದ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಹೋದೆವು. ನಾವು ಹಾದುಹೋದ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗಳು ತೀರ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಸಾಮಾನುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಶಿಲಾವಸ್ತುಗಳೂ, ಚಿನ್ನದ ಮುಲಾಮು ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಏನೋ ಪದಾರ್ಥವೂ, ಚೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗಳೂ, ಇದ್ದವು. ಬೈರಕುಖಾನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ, ಇವೀನಾರವರು ಬೇರೊಂದು ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಹು ಸ್ನೇಹಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಬಂಧುವಿನಂತೆ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿರ ಹೇಳಿ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ಮದಾಂ ಇವೀನಾರವರನ್ನು ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದ್ದೆ. ಈಗ, ಅವರನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಈಕೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ, ತೆಳ್ಳಗೆ, ತೀರ ಬಿಳುಪಾಗಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ಸದಾ ವಿಷಣ್ಣರಾಗಿದ್ದಂತೆ ಹಾಗೂ ಬಳಲಿದವರಂತೆ, ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಕೆಯ

ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನತೆಯಿದ್ದರೂ ಅದು ಬಹು ದಯೆಯಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಈಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೇ, ಅವು ತೀರ ನೇರವಾಗಿರದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಆಕೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಣ್ಣತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಕೆ ಬಾಗಿ ಕುಳಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಚಲನವಲನಗಳಲ್ಲೂ ಆಲಸ್ಯ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಈಕೆ ಆಯಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಇವರ ರ ಮತ್ತು ಲ ಅಕ್ಷರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದವು. ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರದಿಂದ, ಬಹುಶಃ ಇವರಿಗೆ-ಹಿಂದಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ, ಖಿನ್ನತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರ ಮಗ ಎಲ್ಲೋ ಹೊರಟುಹೋದ; ಇವರು ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ, ಅನಂತರ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ತೋಚದೆ ನಾನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಆಕೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಒಂದು ಸಲವೂ ನೋಡದೆ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಮೊದಲು, ಆಕೆಗಾಗಿ ನನಗೆ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು; ಅನಂತರ “ನಾನು ಈಕೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಸರಿ, ಹೇಗೆ ಸಂತೈಸಲಿ?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ಇಂಥಾ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು. “ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಅಷ್ಟು-ಈಕೆ ನೋಡಿ ಅಳುವಷ್ಟು-ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿದೆಯೇನು? ಅಥವಾ, ನಾನು ಇಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನೋ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

“ಈಗ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗುವುದು ತರವಲ್ಲ; ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನು ಈಕೆಯ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಂತೆ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ನಾನವರ ಎದುರಿಗಿರುವುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೆನಪು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಹಾಗೆಯೇ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದೆ.

“ಓ! ಎಂಥಾ ಹುಚ್ಚುತನ ನನ್ನದು!” ಎಂದು ಆಕೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, “ಒಬ್ಬರು ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅಳುವಂಥಾ ದಿನಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ”-ಎಂದರು. ಅನಂತರ, ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರವಸ್ತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ತಡಕಾಡುತ್ತ, ಪುನಃ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಅಳುತ್ತಲೇ,

“ಓ, ಮಗೂ! ನಾನು ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತಿರುವುದು ಎಂಥಾ ನಾಚಿಕೆಗೇಡು! ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಅಂದರೆ ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು-ನಾವು ಅಂಥಾ ಗೆಳತಿಯರಾಗಿದ್ದೆವು; ಮತ್ತೆ-” ಎನ್ನುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರ ಕರವಸ್ತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆಕೆ ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಪುನಃ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಲ, ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಹಿತವಾಗಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನದಾಯಿತು. ನನಗೆ ಆಗ ಕೋಪವು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಆಕೆಗೆ ಮರುಕವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಕೆಯದು ನಿಜವಾದ ಕಣ್ಣೀರಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆಕೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ನೆನಪಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಹಿಂದೆ ಸುಖದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಆಕೆ ಈಗ ಅಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದುದು-ಎಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇವಿನ್‌ಕುಮಾರ ಬಂದು, ಹಿರಿಯ ಇವಿನ್ ಆಕೆ ಎಲ್ಲಿ- ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಹೇಗೆ ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತಿತ್ತೋ? ಆಕೆ ಎದ್ದು ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದರು; ಆಗ ಹಿರಿಯ ಇವಿನ್‌ರವರು ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರು ಸಣ್ಣಗೆ, ದಪ್ಪನಾಗಿ, ನರೆಗೂದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು; ಅವರ ಹುಬ್ಬಿನ ಕೂದಲು ಕಪ್ಪು ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು; ತಲೆಯ ನರೆಗೂದಲನ್ನು ಮೊಟಕಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಮುಖಭಾವವು ದೃಢವಾಗಿಯೂ ತೀರ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು.

ನಾನು ಎದ್ದು ಬಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿದೆ; ಆದರೆ, ತಮ್ಮ ಹಸಿರು ಅಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಮೂರು ನಕ್ಷತ್ರ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಈ ಇವಿನ್‌ರವರು, ನನ್ನ ವಂದನೆಗೆ ಪ್ರತಿವಂದನೆ ಮಾಡದಿದ್ದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಈ ಉದಾಸೀನತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ತಟ್ಟನೆ, ನಾನೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಅಲ್ಲ-ಗಮನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲದ ಏನೋ ಒಂದು ವಸ್ತು-ಅಂದರೆ, ಒಂದು ಕುರ್ಚಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕಿಟಕಿ-ಎನ್ನಿಸಿತು; ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ನನಗೂ ಕಿಟಕಿ-ಕುರ್ಚಿಗಳಿಗೂ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದಂತಹವನಾಗಿದ್ದೆ ಎಂದು ತೋರಿತು.

ಆತ ತಮ್ಮ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ನೀನಿನ್ನೂ ಕೌಂಟೆಸ್ಸಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರದೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದರು; ಆಗ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನತೆ-ಕಾರಿಣ್ಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ತಮ್ಮ ಪತಿ ಹೀಗೆಂದ ಕೂಡಲೆ ಮದಾಂ ಇವಿನ್‌ರವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಗರ್ವದಿಂದ ಬಾಗಿಸಿ, ಅವರ ಮಗನಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಮಾನ್ಸಿಯ ಇರ್ಟೆನ್ಯೆವ್” ಎಂದರು. ನಾನು ಪುನಃ ಅವರಿಗೂ ಅವರ ಗಂಡನಿಗೂ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದೆ. ಈಗಲೂ ನನ್ನ ವಂದನೆ,

ಹಿರಿಯ ಇವಿನ್‌ರವರ ಮೇಲೆ, ಒಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದರೆ-ಅಥವಾ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೇ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ನಾನು ಹೊರಡುವಾಗ ಅವರ ಮಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇವಿನ್ ನನ್ನ ಕೂಡ ಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಬಂದ. ಆಗ, ತನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುದ್ದೆ ದೊರೆತಿರುವುದರಿಂದ (ಒಂದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಹುದ್ದೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದ) ತಾನೂ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ.

ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವರ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, “ಸರಿ ತಂದೆಯವರು ಒಪ್ಪಲಿ ಬಿಡಲಿ, ನಾನು ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ಇವರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಡುವುದಿಲ್ಲ! ಆ ಹಾಳು ಮೋರೆಯ ಸಿಂಬಳ ಬುರಿಕಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ನಾನೊಂದು ಕರುಣಾಜನಕ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾಳೆ; ಮತ್ತೆ ಆ ಮುದಿ ಹಂದಿ ಇವಿನ್ ನನ್ನ ವಂದನೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಂದಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗಲಿ-ಆ ಮುದುಕನಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ-” ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ-ಆದರೂ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಆ ಮಾತು.

ಅನಂತರ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ತಂದೆಯವರ ಇಂತಹ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಹಿರಿಯ ಇವಿನ್‌ರವರು ಇದ್ದಂತಹ ಪದವಿಯಲ್ಲಿರುವವರಿಂದ, ನನ್ನಂತಹ ಕೇವಲ ಹುಡುಗನಾದವನು ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಲ್ಲದೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನಾನು ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ನನ್ನ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ.

೨೧. ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್-ರವರು

“ಈಗ ಕೊನೆಯ ಭೇಟಿ ನಿಕಿಟ್‌ಕಾಯಾರವರ ಮನೆಗೆ” ಎಂದು ಕುಸ್ಮಾಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ, ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ನಿರವರ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಿತು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೆ; ಆದಕಾರಣ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಈಗ ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ನಾನು ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವಾರವರು ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಮೇಲಾಗಿ, ಅವರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಸವಾರಿ ಗಾಡಿಗಳು ಕಾದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಆಗ ಪುನಃ ನಾನು ನಾಚಿಕೆಯ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದೆ.

ಆಗ ನನಗೆ, ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದ ವೃದ್ಧ ದ್ವಾರಪಾಲಕ-ನನ್ನ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸೇವಕ-ಬೈರಕುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೂರು ಮಂದಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರು, ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸ್ವಯಂ ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು-ಇವರೆಲ್ಲರ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಯಾರಿಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರಿತು. ರಾಜಕುಮಾರರು ನನ್ನೊಡನೆ ಬಹು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡರು; ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತಿಟ್ಟರು, ಅಂದರೆ, ಅವರ ಒಣಕಲಾದ ಮೃದುವಾದ ತಣ್ಣನೆಯ ತುಟಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸೋಕಿಸಿದರು; ನಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಗಳೇನೆಂದೂ ವಿಚಾರಿಸಿದರು; ನನ್ನೊಡನೆ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಅಜ್ಜಿಯವರ ಹೆಸರಿನ ದಿನದಂದು ಬರೆದಂತೆಯೇ ಈಗಲೂ ನಾನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ- ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಆ ದಿನ ಬಂದು ನಾನು ಅವರ ಕೂಡ ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ದಯೆ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ, ನಾನು ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬ ವಿಷಯ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಹಿತವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕಾಣದಿರಲೆಂದೇ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು

ಆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃತಕವಾದ ಹಲ್ಲುಗಳು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಳಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೇಲುತುಟಿ ಮೂಗನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಗಿನೊಳಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಂತೆ ಸಣ್ಣಗೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರು ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಮಧ್ಯೆಮಧ್ಯೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ “ಮಗೂ, ಮಗೂ, ನೀನೇನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನೀನು ನನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ-ಹೌದು, ನನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ” ಇತ್ಯಾದಿ-ಇತ್ಯಾದಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾವು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಾಗ ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು “ತಾತ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ, ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ನಾಲಗೆ ಆ ಮಾತನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲೊಲ್ಲದಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು “Your Excellency” ಎಂದು ಇತರರು ಸಂಬೋಧಿಸುವಂತೆ ನಾನೂ ಸಂಬೋಧಿಸುವುದಂತೂ ನನಗೆ ಅಪಮಾನವೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದೇ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ರಾಜಕುಮಾರರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ, ಆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೃದ್ಧ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೊಬ್ಬರಿಂದ, ನಾನು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೇಚಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೆ. ಭೋಜನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ವೃದ್ಧ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಆಕೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ; ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ತಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ, ನಾನೂ ರಾಜಕುಮಾರರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದೆನಲ್ಲ-ಎಂಬ ಅಸೂಯೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೆ; ಹಾಗೆಯೇ, ನಾನೂ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೂ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬೇಕಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದೆವೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಜಕುಮಾರರು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರಿತು.

ಆ ದಿನ ಸಂಜೆ ಡಿತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡೆ. ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯೆಂಬ ಯೋಚನೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು (ಈ ಭಾವನೆ ನನಗೆ ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಂಡಿತು) ಅವನ ಮುಂದೆ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಗಿ, “ಹೌದು, ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನೀನು ನಂಬಲಾರೆ-ಈ ದಿನ ರಾಜಕುಮಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಹಿತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನೀನೆಂದಿಗೂ ನಂಬಲಾರೆ. ಆತ ಬಹು

ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ; ನನ್ನ ಕೂಡ ಬಹು ವಿನಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದರು” ಎಂದೆ. ರಾಜಕುಮಾರರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೀನಾಯವುಂಟಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು, ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. “ಆದರೆ, ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತ, ಅಷ್ಟು ದೈನ್ಯತೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವೃದ್ಧ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಭಾವಿಸಿಯಾರೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಹಳ ಅಹಿತವಾದದ್ದು. ಆ ವೃದ್ಧ ದಯೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ, ಅವರು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಅನುಚಿತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಹಣ ಎಲ್ಲ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ!” ಎಂದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ “ನನ್ನ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ-ಗೊತ್ತೇನು? ನಾನು ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಗೌರವಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ನಾನು ಅವರಿಂದ ಬರುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನನಗೆ ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಬಿಡಕೂಡದಾಗಿ ಬೇಡುವೆನೆಂದೂ, ಈ ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದೆ.

ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಡಿಟ್ಟಿ ನಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು ಅವನು ಯೋಚನಾಪರನಾದ. ಅನೇಕ ನಿಮಿಷಗಳು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಗೊತ್ತೆ? ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಂದಿ, ನೀನೂ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಂತೆಯೇ-ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನೀನು ಭಾವಿಸಕೂಡದು; ಅಥವಾ, ನೀನು ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ಜನ ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನೀನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ, ಅಂಥಾ ಯೋಚನೆಗಳು, ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಹು ದೂರವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಯೋಚನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಈಗ, ನೀನು ಹೀಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸೋಣ” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದ; ಅವನ ಮನಸ್ಸು ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದುದರ ಅರಿವಾಯಿತೋ ಏನೋ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ “ಆದರೆ-ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳೋದಾದರೆ-ನಾವು ಏನನ್ನೂ ಭಾವಿಸದಿರುವುದೇ ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ” ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದ.

ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಾತು ತೀರ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಹುದುಗಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದಂತಹ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶದ ಚಿಂತನೆ ಎಷ್ಟು ಅಪಾಯಕರವೆಂದು- ಅವುಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವುದು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಅಪಾಯಕರವೆಂದು ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಉದಾತ್ತ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಅಪರೂಪ ಎಂದು, ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಮಂದಟ್ಟಾದುದು, ಬಹಳ-ಬಹಳ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಅನಂತರ ಮಾತ್ರವೇ. ಒಂದು ಘನೋದ್ದೇಶ, ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಆ ಘನೋದ್ದೇಶದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಸಹ ಆಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹರೆಯದ ಘನವಾಗಿ ಆತ್ಮತ್ಯಪ್ತವಾದ, ಉದ್ದೇಶಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಡಿಯುವುದೆಂತು? ಅವುಗಳ ಜ್ಞಾಪಕವಾಗುವುದು ಅನಂತರವೇ; ಆಗ, ಅರಳುವ ಮೊದಲೇ ಕೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಬಾಳಿಕೆ ಬರದೆ ಬಾಡಿ-ಜಜ್ಜಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಹೂವನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಿಸುವುದು-ಅಷ್ಟೆ.

ಅದೇತಾನೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಡ್ವಿತ್ರಿಗೆ, ಹಣವು ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ನಾನು, ಅವನಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದೆ. ಅವನು ಮಾರನೇ ದಿನ ನನಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳು-ಪೈಪಿನ ಸೇದು ಕೊಳವೆಗಳು, ಮುಂತಾದವಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆನೆಂದು, ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಾಲವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಈ ಸಾಲ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು.

೨೨. ನನ್ನ ಗೆಲೆಯನೊಡನೆ ಒಂದು ಆಪ್ತ ಸಂಭಾಷಣೆ

ನಾವು ಫೇಟನ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುನ್ಸೆವೋಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ಅವನ ತಾಯಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ತಡೆದಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವಾದ ತರುವಾಯ, ಇಡೀ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನನ್ನನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರಲು, ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅವನ ಮನೆಯವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದೂ ಅವನ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ನಗರದ ಕೊಳಕಾದ-ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ರಸ್ತೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆ ರಸ್ತೆಗಳ ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಕಿವಿಯೊಡೆಯುವ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ದೂರವಾಗಿ, ನಗರದ ಹೊರವಲಯದ ವಿಶಾಲವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹೊಲದ ಬಯಲುಗಳು-ಧೂಳಿನ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರಗಳ ಮೃದುವಾದ ಶಬ್ದ-ಸುಗಂಧಮಯವಾದ ವಸಂತವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಅಗಾಧವಾದ ಸ್ಥಳದ ಅನುಭವ ಇವು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದ ಹಲವು ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅರಿವೂ ನನ್ನನ್ನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ತೊಡಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದವು. ಈಗ-ಅಂದರೆ, ನಗರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತೊಡಕಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದವೆನ್ನಬೇಕು. ಡಿತ್ತಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುತನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ತನ್ನ ತಲೆಯಾಡಿಸುತ್ತ ಕೊರಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನರದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಪಿಳಿಪಿಳಿಗುಟ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪೆಗಳನ್ನು ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಉದಾತ್ತಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು, ಕೋಲ್ವಿಕೋವನ ಕೂಡ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗಿ, ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೆಲೆಯರಾದವರ ಕೂಡ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡದಂತಹ ಹಲವು ನಿಕಟವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ನಾವು ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡಿದೆವು. ಡಿತ್ತಿ, ನನಗಿನ್ನೂ ಪರಿಚಯವಾಗದಿದ್ದ ಅವನ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗವನ್ನು-ಅಂದರೆ, ಅವನ ತಾಯಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ತಂಗಿ ಮತ್ತು ವೋಲೊದ್ಯಾ ಹಾಗೂ

ಡುಬ್ಲ್ಯೂವ್-ರ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿ, ಕೆಂಪು ತಲೆಯ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು-ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಿದ. ಅವನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಏನಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿಯೇ ತಡೆಗಟ್ಟಲೋ ಎಂಬಂತಹ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಿರುದ್ದಿಗ್ನ ಉತ್ಸಾಹಪೂರ್ವಕ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಇತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೂ ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಅನುಗ್ರಹಭಾವ ಬೆರೆತಿತ್ತು. ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ವಿಚಾರ ಅವನು ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತಾಡಿದ ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಲು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರಿತು. ಪುಟ್ಟ ಕೆಂಪು ತಲೆಯ ಹುಡುಗಿಯ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾ; ಈಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಯಸ್ಸಾದ ಅವಿವಾಹಿತೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಈಕೆಗೂ ನೆಖ್‌ಲಿಯುಡೋವ್ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಏನೋ ಬಾಂಧವ್ಯವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಈಕೆ ಈಗ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ತುಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಿದ್ದ.

“ಹೌದು, ಅವಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಹುಡುಗಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನ ಮುಖ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿತಾದರೂ, ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ “ಅವಳಿಗೆ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಅವಳು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದವಳೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವಳು ಚೆಲುವೆ ಅಂತು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದೂ ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಹೆಡ್ಡತನ!-ತಿಳಿಗೇಡಿತನ! ನನಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ-ಅದು ಅಷ್ಟು ಮೂಢವಾದ ವಿಚಾರ; (ಅವನು, ಪೂರ್ಣ ಹೊಸದಾದ ಹಾಗೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸತ್ಯ ಒಂದನ್ನು ಅದೇ ತಾನೆ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದವನಂತೆ ಮಾತಾಡಿದ); ಆದರೆ ಅವಳಂತಹ ಆತ್ಮವನ್ನು-ಹೃದಯವನ್ನು-ನೀತಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು, ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕಾಣಲಾರೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿದೆ” ಎಂದ. (ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದೆಲ್ಲವೂ ಅಪರೂಪವೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ದ್ವಿತಿಗೆ ಏಕೆ ಆಗಿತ್ತೋ ನಾನು ಕಾಣೆ; ಅವನು ಪದೇ ಪದೇ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು).

ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಷ್ಟು ಹೆಡ್ಡರಾದವರನ್ನು ತನ್ನ ಖಂಡನೆಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ನಾಶ ಮಾಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ, ಶಾಂತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, “ನನಗೇನು ಶಂಕೆ-ಎಂದರೆ-ನಿನಗೆ ಅವಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಲಜ್ಜಾಶೀಲೆ; ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಿನವಳಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು; ಅವಳು ತನ್ನ ಸೊಗಸಾದ-

ಹಾಗೂ ಆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿ-ನೀನು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಕಾಣುವಂತೆ-ಬಹು ಸೊಗಸಾದ-ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಹೆಂಗಸು; ಅವಳಿಗೆ ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾಳ ಪರಿಚಯ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದೆ. ಆದರೂ ಅವಳು ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರಳು-ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲಳು. ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಕೂಡ-ನೀನು ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿರುತ್ತಾಹವಾಗಿದ್ದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೆನ್ನೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ, ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾ, ನಾನು ಅವಳ ಕೂಡ ಇವಾನ್ ಯಾಕೋವ್ಲೆವಿಚ್-ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದಳು. ಇವಾನ್ ಯಾಕೋವ್ಲೆವಿಚ್-ನ ಬುದ್ಧಿವಿಕಲ್ಪವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವನು ವಸ್ತುತಃ ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ನೀನು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾ ತುಂಬ ಮತಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವಳು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅವಳು ಇವಾನ್ ಯಾಕೋವ್ಲೆವಿಚ್-ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಪದೇ ಪದೇ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ- ಅವನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ-ಮತ್ತು ತಾನೇ ಸ್ವಯಂ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಅವನ ಬಡ ಜನರಿಗಿಂದು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ನೀನೇ ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಅವಳು ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಹೆಂಗಸು. ಒಳ್ಳೇದು, ನಾನು ಅವಳ ಕೂಡ ಇವಾನ್ ಯಾಕೋವ್ಲೆವಿಚ್-ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ, ಮತ್ತು ಆ ವಿಚಿತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ದರ್ಶನವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ತುಂಬ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರಳು, ಮತ್ತೆ, ಇದನ್ನು ಒಂದು ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆ ಎಂದು ಎಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ-ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನನಗೂ ನನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಜಗಳ-ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿರುಸಾದ ಜಗಳವೇ-ನಡೆಯಿತು” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿ, ಆ ಜಗಳದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ಅನುಭವದ ನೆನಪಾದವನಂತೆ, ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ತಲೆ ಆಡಿಸಿದ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆ ಏನು? ಅಂದರೆ, ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಹೇಗೆ ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ? ಅಥವಾ ಅದು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮ-ಸ್ನೇಹಗಳು ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮಿಸಲೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ, ಆಕೆಯ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತೀಯೋ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅಹಿತವಾದ ನೆನಪುಗಳಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದೆ.

ಅವನ ಮುಖ ಪುನಃ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅವನು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಖ ಕೊಟ್ಟು “ನಾನವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಯಸುತ್ತೇನೆಯೇ- ಎಂದು ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಒಳ್ಳೇದು—ಇದು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಯೇ ಇದೆ—ನಾವು ಬೆಳೆದವರಾಗಿದ್ದೇವೆ; ನಾವು ಗೆಳೆಯರಿಬ್ಬರು ಈ ಫೇಟನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸವಾರಿ ಹೋಗುತ್ತ ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಳಿಸುವ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಸಂತೋಷವಾದೀತು” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ನಾನು ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹೌದೆಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಕೂಡಲೆ ಅವನು,

“ಯಾಕಾಗಬಾರದು? ಸದ್ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಧ್ಯೇಯದಂತೆಯೇ, ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿರುವುದು, ನನ್ನ ಧ್ಯೇಯ ಸಹ ಆಗಿದೆ. ಅವಳ ಕೂಡ—ಅವಳು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ನಾನು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಕೂಡಲೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಪರಮಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಸುಖದ ಮತ್ತು ಮೇಲಾದ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳುತ್ತೇನೆ”-ಎಂದ.

ಈ ರೀತಿ ಮಾತು ಕಥೆಯಾಡುತ್ತ, ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗದಂತೆಯೇ ಕುಂಟೆವೋ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೆವು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಮುಸುಕಿ ಮಳೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಲಗಡೆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಬಹಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕುಂಟೆವೋ ತೋಟದ ಪುರಾತನ ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಬೂದಿವರ್ಣದ ಮೋಡಗಳಿಂದ, ಸೂರ್ಯನ ತೇಜೋಮಯವಾದ ರಕ್ತಬಿಂಬ ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇನ್ನರ್ಧ ಬಿಂಬದಿಂದ, ಮೋಡವನ್ನು ತೂರಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತ, ಬೆಂಕಿಯ ಎಳೆಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಛಿದ್ರ ಕಿರಣಗಳು, ತೋಟದ ಪುರಾತನ ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ವೃಕ್ಷಗಳು ಹಸಿರು ನೆತ್ತಿಗಳು, ಅನಾಷ್ಟಾದಿತವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ನೀಲಾಕಾಶಕ್ಕೆದುರಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕಾಶದ ಈ ಪಾರ್ಶ್ವದ ಹೊಳಪೂ, ಬೆಳಕೂ, ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಎಳೆಯ ಬರ್ಜು ವೃಕ್ಷಗಳ ಮೇಲಿನ ಭಾರವಾದ ಕೆನ್ನೀಲಿ ಮೇಘರಾಶಿಗಳಿಂದ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಲಗಡೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮರಗಳ ಮತ್ತು ಪೊದೆಗಳ ಹಿಂದೆ, ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಬೇಸಿಗೆ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು ಆಗಲೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳತೊಡಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಛಾವಣಿಗಳು ವಿವಿಧ ವರ್ಣದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಡಗಡೆ, ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊಳದ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ನೀರಿನ ಮೈ ನೀಲ ವರ್ಣದಿಂದ ಥಳಥಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತ ತಿಳಿ ಹಸಿರು ವರ್ಣದ ವಿಲ್ಲೋ ವೃಕ್ಷಗಳು, ಉಕ್ಕಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮಂಕಾದ ನೀರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ, ನೆರಳಿನಂತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊಳದ ಆಚೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ, ದಿಣ್ಣೆಯೊಂದರ

ಅರ್ಧ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಪ್ಪಾದ, ಆವಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಲ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಆ ಹೊಲ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗುವಂತೆ ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹಸುರಿನ ಗೆರೆ, ಬಹು ದೂರಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ, ಗಾಬರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೀಸವರ್ಣದ ದಿಗಂತವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಫೇಟನ್ ಗಾಡಿ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಚಲನೆಯಿಂದ ಮೆದುನೆಲದ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರಸ್ತೆಯ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲೂ, ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೈಪಯಿರು ಅಚ್ಚ ಹಸಿರು ವರ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಮೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ವಾತಾವರಣ ಪೂರ್ಣ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದು ಹೊಸತನವನ್ನು ಉಸಿರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಿಡ-ಮರ-ಪೊದೆಗಳ ಮತ್ತು ರೈಪಯಿರಿನ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಹಸಿರು, ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಂದ, ಸ್ವಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ನೋಡಿದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಎಲೆಯೂ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗರಿಕೆಯೂ, ತನ್ನದೇ ಆಗಿದ್ದು -ಸ್ವತಂತ್ರವೂ, ಸುಖವೂ, ವೈಯಕ್ತಿಕವೂ ಆದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಪ್ಪಾದ ಕಾಲುಹಾದಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು; ಅದು, ಕಾಲುಭಾಗ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿದ್ದ ಅಚ್ಚಹಸಿರು ರೈಪಯಿರಿನ ಮಧ್ಯೆ ಅಡ್ಡಾಡಿದೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಹೇಗೋ ಎಂತೋ, ನನಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ, ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ನೆನಪಾಯಿತು. ನಾನು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ; ಆಗ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳು ಒಂದರಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತ, ಸೊನೆಚ್ಚಾ ವಿಶೇಷ ಸ್ವಷ್ಟತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದವು; ಮತ್ತು ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂಬುದೂ ನೆನಪಾಯಿತು.

ಡೈಟಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದೂ, ಅವನ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ ಸರಳಸ್ವಭಾವ ನನಗೆ ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾಗಿದ್ದುದೂ, ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೂ, ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿಯಲು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇನ್ನೂ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ್ದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿದ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾಸ ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿರುತ್ತದೆ-ಆಗ, ಹೇಗೆ ನಾನು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ-ಮತ್ತು, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನೂ, ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಾಗ, ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ-ಎಂಬೀ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ

ಅವನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ನನಗೆ ಏಕೋ ಒಲ್ಲದಾಯಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುವುದರ ಬದಲು, ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, “ನೋಡು, ಡಿಪ್ರಿ, ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ!” ಎಂದೆ.

ಡಿಪ್ರಿ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ನನ್ನ ಕೂಡ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದ; ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯಾಸವೇ ಆಗಿತ್ತು; ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ, ಅವನ ಗಮನವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿರದಿದ್ದ ನಿಸರ್ಗದೃಶ್ಯದ ಕಡೆ ಸೆಳೆದಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕಿಂತ ತೀರ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ವಿಷಯವಾದ ಕುತೂಹಲ ಅವನನ್ನು ಸೋಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಸಕ್ತಿ ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಹೃದಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವನು ತನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು; ಮತ್ತು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಯಾವ ವಾತವ್ಯವೂ ಆಗಲಿ ಅವನು ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ತೋರಿತು. ಆದರೂ ನಾನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ “ನಾನೀಗ ಸುಖಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ; ನಾನು ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ; ನಾನು ಆಕೆಯನ್ನು ಈ ದಿನ ಪುನಃ ಕಂಡೆ. ಈಗ ನಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ”-ಎಂದೆ.

ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಉದಾಸೀನಭಾವ ಇನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೂ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯವನ್ನೂ, ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ದಾಂಪತ್ಯಸುಖದ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ, ವಿಚಿತ್ರವೇನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಭಾವನೆಯ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಅದು ಇಳಿ ಮುಖವಾಯಿತು.

ಆ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಬರ್ಚ್ ಸಾಲುಮರಗಳ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಮಳೆ ಬೀಳಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಮೂಗು ಮತ್ತು ಕೈಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಹನಿ ಬಿದ್ದಾಗ, ಮತ್ತು ಬರ್ಚ್ ಮರಗಳ ಎಲೆಗಳ ಹನಿಗಳ ಟಪಟಪ ಸದ್ದು ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ, ನನಗೆ ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅರಿವಾಯಿತು. ಬರ್ಚ್ ವೃಕ್ಷಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳು ಡೊಂಕು ಡೊಂಕಾಗಿದ್ದವು; ಇವು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ಮಳೆಯ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು ಬಹು ಆನಂದದಿಂದ

ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವವೋ ಎಂಬಂತೆ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದ್ದವು. ಸಾಲುಮರದ ಹಾದಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಪರಿಮಳದಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ತೋಟದ ಮೂಲಕ ಓಡುತ್ತ ಮನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬೇಗ ತಲಪುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ನಾವು ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದೆವು. ಆದರೆ, ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಾವು ನಾಲ್ಕು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದೆವು; ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಏನೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರನೆಯವಳು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು, ನಾಲ್ಕನೆಯವಳು ಬೇರೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದು ನಾಯಿಯೊಡನೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಡಿತ್ತಿ ಕೂಡಲೆ, ನನಗೆ ಅವನ ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾ-ರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಅವರೆಲ್ಲ ಒಂದುಕ್ಷಣ ನಿಂತರು. ಆದರೆ ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೀಳತೊಡಗಿತು.

ನಾನು ಡಿತ್ತಿಯ ತಾಯಿಯೆಂದು ಊಹಿಸಿದಾಕೆ “ನಾವು ಪರಾಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ; ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಪುನಃ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವೆಯಂತೆ” ಎಂದರು; ನಾವು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿ ಹೆಂಗಸರ ಕೂಡ ಹೋದೆವು.

೨೩. ನೆಖೊಲಿಯುಡೋವ್-ರು

ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದವಳೆಂದರೆ, ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾಳು. ಅವಳ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮುದ್ದುನಾಯಿ ಇತ್ತು. ಅವಳು ಮಂದವಾದ ಚರ್ಮದ ಎಳೆಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದು ಮಾಡಿದ ಮೊಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಇವಳು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು ಎಂದು ಎರಡು ಬಾರಿ ನಿಂತಳು-ಅನಂತರ ನಾಯಿಗೆ ಮುತ್ತಿಕ್ಕಿದಳು. ಅವಳು ಇನ್ನೇನೇ ಇರಲಿ, ಸುಂದರಿಯಂತೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ; ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಕೆಂಪು; ದೇಹ ತೆಳವು, ಕುಳ್ಳು ಮತ್ತೆ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಏಕಮುಖವಾದ ಆಕೃತಿ-ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವಳು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ವಸ್ತುತಃ, ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅವಳ ಮುಖ, ಈ ರೀತಿಯ ತಲೆಗೂದಲಿನ ಓರೆಗಂಟಿನಿಂದ ಮತ್ತೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಈ ಹೊಸ ಗೆಳತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತಹ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ; ಆದರೆ, ಅವಳ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಆಕರ್ಷಕ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕಂದು ವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವು ತೀರ ಸಣ್ಣವಾಗಿ, ಮಂಕಾಗಿದ್ದವೇ ಹೊರತು, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸುಂದರವಂತೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೈಗಳು ಕೂಡ, ತೀರ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ವಕ್ರವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಕೆಂಪೆಗೆ ಒರಟಾಗಿದ್ದವು.

ನಾನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಡಿಟ್ಟಿ ತಂಗಿ ವರೆಂಕಾ ಹೊರತು, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಮೊದಲು, ನನ್ನ ಕೂಡ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ವರೆಂಕಾ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಪ್ಪು-ಬೂದು ವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಿ, ಅನಂತರ, ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಬೆರಳು ತೂರಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದತೊಡಗಿದಳು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮಾರ್ಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾರವರು, ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಎತ್ತರವಾದ ಗಂಭೀರ ನಿಲುವಿನ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಕುಲಾವಿಯ

ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇಣುಕುತ್ತಿದ್ದ ಸುರುಳಿಕೂದಲು ನರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಆಕೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸುಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಆಕೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಮುಖದ ನವ್ಯತೆ, ಮತ್ತೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಆಕೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಗೆಲುವಾದ ಹೊಳಪು ಇವು, ಆಕೆ ನಿಜವಾದ ವಯಸ್ಸಿಗಿಂತ ಕಿರಿಯಳೆಂದು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆಯ ಕಂದವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದವು; ತುಟಿಗಳು ತೀರ ತೆಳುವಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಿಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು; ಮೂಗು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮಾಟವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಎಡಕ್ಕಿತ್ತು. ಕೈಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಗಂಡಸಿನ ಕೈಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು; ಬೆರಳುಗಳು ತೆಳುಗೇ ನೀಳವಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಗುರಗಳೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಯೌವನದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈತುಂಬ ಆಕೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ನೀಲಿ ವರ್ಣದ ಉಡುಪು, ಆಕೆಯ ಲಲಿತವೂ, ಇನ್ನೂ ತರುಣವೂ ಆಗಿದ್ದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತಿತ್ತು. ಅವರು ನೆಟ್ಟಗೆ ಕುಳಿತು ಏನೋ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ವರಾಂಡವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಇನ್ನೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಯಸಿ, ಆಕೆ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ಮಗನಂತೆಯೇ, ನಿರುದ್ದಿಗ್ನವಾಗಿ-ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ, ಡಿಟ್ಟಿಯ ಬಾಯಿಂದ ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು; ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಚಯ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಈ ದಿನ ಪೂರ್ತಿ ಅವರೆಲ್ಲರೊಡನೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ನನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. “ನಾವು ಇದ್ದೇವೆಂದು ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದದ್ದನ್ನು ಮಾಡು; ನಾವೂ, ನೀನು ಬಂದಿರುವೆಯೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ, ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡು, ಓದು, ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳು ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವಾಗುವುದಾದರೆ-ನಿದ್ದೆಮಾಡು” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದರು.

ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ ಸ್ವಲ್ಪ ವಯಸ್ಸಾದ ಅವಿವಾಹಿತ ಹೆಂಗಸು. ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರ ಸೋದರಿಯರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈಕೆಯೇ ಕಿರಿಯವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೂ, ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯವಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಕೆಯ ಮೈಕಟ್ಟು, ಬಿಗಿಯಾದ ಒಳಕುಪ್ಪುಸ ತೊಡುವ, ಕುಳ್ಳಾದ ಆಕೃತಿಯ, ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿದ ಕನ್ಯೆಯ ಮೈಕಟ್ಟಿನಂತೆ, ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದು, ಗುಣ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಆಕೆಯ

ದೇಹದ ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯವೆಲ್ಲ, ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಆಕೆಯ ಉಸಿರನ್ನು ಕಟ್ಟುವಷ್ಟು ಚೋರಿನಿಂದ, ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಉಚಾಯಿಸಿದ್ದ ಆಕೆಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಪುಷ್ಟ ಕೈಗಳು ಬಳಸಿ ಸೇರುವಂತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಯಾಇವಾನೋವ್ನಾರ ತಲೆಕೂದಲು ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು; ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದವು. ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾಳ ತಲೆಕೂದಲು ಕಂದುವರ್ಣದ್ದಾಗಿತ್ತು; ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀಲವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡವಾಗಿ, ಲವಲವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದವು (ಇದು, -ಅಂದರೆ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದು, ಅಪರೂಪ). ಆದರೂ ಸೋದರಿಯರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾಗಿತ್ತು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಮುಖಭಾವ, ಮೂಗು, ತುಟಿಗಳು, ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾಳ ಮೂಗು-ತುಟಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ದಪ್ಪನಾಗಿದ್ದು, ಆಕೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಾಗ ಅವು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲಕ್ಕೆ ಸರಿದಂತೆಯೂ, ರಾಜಕುಮಾರಿಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಡಕ್ಕೆ ಸರಿದಂತೆಯೂ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು, ಅಷ್ಟೆ ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ (ಆಕೆಯ ಉಡುಪು, ತಲೆಕೂದಲು ಗಂಟು, ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ) ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ, ಆಕೆಗೆ ನರೆಗೂದಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಅದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಆಕೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ವರ್ತನೆ, ಮೊದಲು ನನಗೆ ತುಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡವು ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರೊಡನಾದರೋ, ನನಗೆ ಏನೂ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದಿದ್ದೆ. ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾಗೂ ಚಿತ್ರದ ಮಹಾರಾಜ್ಞಿ ಕ್ಯಾಥೆರೈನ್‌ಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದ ಹೋಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅವಳ ಸ್ಥೂಲಕಾಯ ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅವಳು ಗರ್ವಿತಳಂತೆ ಕಂಡಿರಬಹುದೆಂದೆಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ “ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ನಮಗೂ ಸ್ನೇಹಿತರು” ಎಂದಾಗ, ನಾನು ತೀರ ನಾಚುವಂತಾಯಿತು. ಆಕೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದು, ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಿಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ, ನನ್ನ ಸಂಕೋಚ ಮಾಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು, ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪೂರ್ತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಆಕೆಯ ದೇಹ ಅಷ್ಟು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ, ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ತಡೆದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು, ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ನೀಲಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸುತ್ತ, ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟುಸಿರು ಬಿಡುವುದು, ಆಕೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಈ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಸರಳ ಸಾತ್ವಿಕತೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ,

ಆಕೆ ಹಾಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಾಗ, ಹೇಗೋ ಏನೋ, ನನಗೆ ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆದರಿಕೆ ಮಾಯವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೋಹಕವಾಗಿದ್ದವು, ಆಕೆಯ ಧ್ವನಿ ಇಂಪಾಗಿ ಆನಂದಕರವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಆ ತಾರುಣ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯ ದೇಹಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ದುಂಡುಗೆರೆಗಳೂ, ಪೂರ್ತಿ ಸೌಂದರ್ಯರಹಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸಿತು.

ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಗೆಳತಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾ ಈ ಕೂಡಲೆ, ನನಗೆ ತೀರ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವವಾದ ಹಾಗೂ ರಹಸ್ಯವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿಯಾಳೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿಯೂ ನೋಡಿದಳು. ತಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಸ್ನೇಹದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದಂತಾಗುವುದೋ ಏನೋ ಎಂದು, ಇನ್ನು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಇದ್ದವು, ಆಕೆಯ ಮೌನ ಹಾಗೂ ನೋಟ. ಆದರೆ, ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಕೇಳುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ, ಆಕೆ ಮೌನವನ್ನು ತೊರೆದಳು. ಅನಂತರ, ರಹಸ್ಯವೂ-ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಏನನ್ನೋ, ಹೇಳಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂದು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಪುನಃ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ತುಯ್ಯಾಟವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ನಾನು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಬಿಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅವಳು “ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಗಮನ ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ” ಎಂದಷ್ಟೆ ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ನಾಯಿ ಸುಸೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆದಳು.

ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾ ಇಡೀ ಸಂಜೆ, ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಅಸಂಬದ್ಧವಾದ ಹಾಗೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದ ತುಣುಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು. ಡಿಟ್ಟಿ ಇಡೀ ಸಂಜೆ, ಮೊದಲು ನನ್ನ ಕಡೆ, ಅನಂತರ ಅವಳ ಕಡೆ, ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ: ಆಗ ಅವನ ಮುಖಭಾವ, “ಸರಿ, ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳುವಂತಿತ್ತು. ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನಾಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ವೇಳೆಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಂದಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸಂಭವಿಸುವಂತೆ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ನನಗೇ ಆಗಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಬಹುದೂರವಾಗಿದ್ದೆ. ಕಾರಣ, ಡಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ ಅಷ್ಟು ದೃಢವಾಗಿತ್ತು.

ವರೆಂಕಾ, ಆ ಕುಟುಂಬದ ಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೈತುಂಬಿಕೊಂಡ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದಳು.

ಇವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ, ಕಪ್ಪು ನೀಲಿವರ್ಣದ್ದಾಗಿದ್ದವು; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಮೌನವಾದ ಗಮನ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನಲಿವು, ಎರಡೂ ಬೆರೆತಿದ್ದು, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳ ವಿಪುಲವಾದ ತಲೆಕೂದಲು ಕಂದು ವರ್ಣದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವಳು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಜೆಡೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕೈಗಳು ಬಹು ಮೃದುವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದವು. ಇವಿಷ್ಟೇ, ಅವಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ, ತಾನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಉಡುಪಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತ, ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿರು ಬಿಟ್ಟು “ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಕೇಳದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿರಬಹುದೂಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಸಿಯೂ ನಿಕಲಾಸ್” ಎಂದಳು. ಡಿತ್ತಿ ಎದ್ದು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ಪಠನ ಕ್ಷಣಕಾಲ ನಿಂತಿತ್ತು.

“ಅಥವಾ, ಈ ಮೊದಲು ನೀವು ರಾಬ್‌ರಾಯ್-ಅನ್ನು ಓದಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಆಕೆ.

ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತರಲ್ಲದವರು ನನಗೆ ಹಾಕುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ-ಅವು ಎಷ್ಟೇ ಸರಳವಾಗಿರಲಿ ನಾನು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲಾದರೂ, ವಿಶೇಷ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಅಸಲುತನದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೂ, “ಹೌದು” ಮತ್ತು “ಇಲ್ಲ” ಎಂಬ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉತ್ತರಗಳೂ, ಅಥವಾ, “ಹೌದು, ಅದು ಬೇಸರಕರ”-“ಏಕೆ, ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ” ಎಂಬ ಇಂಥ ಉತ್ತರಗಳೂ, ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನವುಗಳೆಂದೂ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಸಿಸ್ತುಗಾರಿಕೆಯ ಹೊಸ ಷರಾಯಿಯನ್ನೂ, ನನ್ನ ಅಂಗಿಯ ಮೇಲಿನ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ, ನಾನು ರಾಬ್‌ರಾಯ್ ಅನ್ನು ಓದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆದರೆ, ಅದರ ಪಠನವನ್ನು ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಬಹು ಕುತೂಹಲವೆಂದೂ, ಏಕೆಂದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಓದುವುದೇ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. “ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ಹಿಂದೇನಾಗಿರಬಹುದು-ಮುಂದೇನಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಊಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಸೇರಿಸಿ, ಆತ್ಮತ್ಯಪ್ತಿಯಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಕ್ಕೆ.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನಗತೊಡಗಿದಳು. (ಆಕೆಗೆ ಬೇರೆ ರೀತಿ ನಗಲು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಆಮೇಲೆ ಕಂಡೆ).

“ಸರಿ ಬಹುಶಃ ಅದು ನಿಜವಿರಬಹುದು” ಎಂದರು ಆಕೆ. ಅನಂತರ, “ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಇರುತ್ತೀಯಾ, ನಿಕಲಾಸ್? ಮಾನ್ಸಿಯೂ-ಪದವನ್ನು

ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀನು ಅಸಮಾಧಾನಪಡಬಾರದು. ನೀನು ಯಾವಾಗ ಹೊರಡುತ್ತಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮಾರನೇ ದಿನವೇ ಹೊರಡುವುದು ಖಂಡಿತವೆಂದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು; ಆದರೂ, “ನಾನು ಕಾಣೆ; ಬಹುಶಃ ನಾಳೆ; ಆದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಇರಲೂಬಹುದು” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ.

“ನಮಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಡಿತ್ತಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಬಯಕೆ” ಎನ್ನುತ್ತ, ಆಕೆ ಎಲ್ಲೋ ದೂರಕ್ಕೆ ನೋಟವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, “ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾದದ್ದು” ಎಂದರು.

ನಾನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ವರೆಂಕಾ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕೆಲಸದ ಕಡೆ ಗಮನವಿದ್ದಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ತರಹ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತೋರಿ, ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು.

“ಹೌದು, ನನಗೆ ಡಿತ್ತಿಯ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗವಿದೆ; ಆದರೆ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿರಲಾರದು; ಅವನು ನನಗಿಂತ ಸಹಸ್ರಪಾಲು ಮೇಲಾಗಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದೆ. (ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಡಿತ್ತಿಗೆ ಕೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳ ಕಾಪಟ್ಯವನ್ನು ಅವನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿಯಾನೆಂಬ ಭಯ ನನಗಿರುತ್ತಿತ್ತು).

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಪುನಃ ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ಅಸಹಜ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕರು.

“ಅವನು ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ‘ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಚಿಕ್ಕ ದೈತ್ಯನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡಬೇಕಾದ್ದು ನೀನು’ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ, ಅವನು” ಎಂದರು, ಆಕೆ.

“‘ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಚಿಕ್ಕ ದೈತ್ಯ’-ಬಲುಸೊಗಸಾಗಿದೆ-ನಾನಿದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

“ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನು ಅದರಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ” ಎಂದು ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ (ಇದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನನಗೆ ಹಿತಕರವಾಗಿತ್ತು.) ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಲಿಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜಿಯೇವ್ನ ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸಿ, “ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಅವಳ ನಾಯಿ ಸುಸೆಟ್ಟಿಯ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಆದರೂ, ನಮ್ಮ ಈ ಬಡಪಾಯಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಲ್ಲಿ, ಇದ್ದೀತೆಂದು ನಾನು ಸಂಶಯವನ್ನು ಪಡದಂತಹ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ

ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು....ವಾರ್ಯಾ, ನನಗೆ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸು ನೀರು ತರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಬಾ” ಎಂದು ಪುನಃ ಎಲ್ಲೋ ದೂರವನ್ನು ನೋಡಿದರು, ಆಕೆ. ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ರಹಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೋ, ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಇನ್ನೂ ಸಮಯವಲ್ಲವೆಂದೋ, ಆಕೆಗೆ ಅರಿವಾದಂತೆ ತೋರಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಕೂಡಲೆ ಅವರು, “ಉಹಂ, ನೀನು ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ-ಇವನು ಹೋದರೇ ಒಳ್ಳೇದು. ಇವನಿಗೆ ಮಾಡಲು ಏನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ-ನೀನು ಓದುತ್ತಲೇ ಇರು” ಎಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, “ಮಿತ್ರಾ, ಆ ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಷ್ಟು ದೂರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ‘ಪ್ರೋತ್’, ಮಾರ್ಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾರವರಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸು ನೀರನ್ನೂ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!-ಎಂದು ಹೇಳು.” ಎಂದರು; ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಅಸಹಜ ನಗುವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕರು.

ನಾನು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತ, “ಈಕೆ ನನ್ನ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಖಂಡಿತ. ನಾನು ಬಹಳ-ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೆಂದು ತಾವು ಗಮನಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರಬಹುದು” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ನಾನಿನ್ನೂ ಹದಿನೈದು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಸ್ಥೂಲಾಂಗಿ ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ, ಏದುತ್ತ, ಹಗುರವಾಗಿ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ ನನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು, “ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರಾ, ನಿಮಗೆ ವಂದನೆಗಳು-ನಾನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ-ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು.

೨೪. ಪ್ರೇಮ

ಕೆಲವು ವಯಸ್ಸಾದ ಅಪರೂಪ ರೀತಿಯ ಹೆಂಗಸರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಸುಖದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ, ಅಂಥವರು, ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದು ಬೆಳೆದು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು, ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಕೆಲವರು ಇಷ್ಟರಾದವರ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ ಇಂತಹ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ನನಗೆ ಅನಂತರ ತಿಳಿಯಬಂದಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಅವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಒಲವಿನ ದಾಸ್ತಾನು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ, ತಮಗೆ ಇಷ್ಟರಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಆಗಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಿಗುವಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ ಅವರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಣ ಮಂದಿಯ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವವರ ಮೇಲೆಲ್ಲ- ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯವರಿರಲಿ, ಕೆಟ್ಟವರಿರಲಿ-ಅದನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಪ್ರೇಮಗಳಿವೆ:-

೧. ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರೇಮ.

೨. ಆತ್ಮತ್ಯಾಗದ ಪ್ರೇಮ-ಮತ್ತು

೩. ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರೇಮ.

ಒಬ್ಬ ತರುಣನಿಗೆ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳಿರುವ, ಅಥವಾ ಅವಳಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೃದಯದ ಈ ಭಾವಾವೇಶಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಭೀತಿ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಈ ಜಾತಿಯ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದಾದರೂ ಸತ್ಯದ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ಕಾಣಲಾರದಂತಹ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ನನ್ನದಾಗಿದೆ. ಅದೊಂದು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ತೋರಿದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ, ವಿಷಯಲಂಪಟತೆ, ವ್ಯವಾಹಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು, ಹಣ, ಒಬ್ಬರ ಕೈಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಅಥವಾ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆ, -ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರೇಮಭಾವದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆಯೆಂದರೆ, ಅದರ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾನಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇಡೀ ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರೇಮ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅಂತಹ ಪ್ರೇಮವು

ಒಂದು ಅಥವಾ ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತಾಯಿ ಮೇಲಣ ಪ್ರೇಮ-ತಂದೆ-ಸೋದರ-ಮಕ್ಕಳು ಇವರ ಮೇಲಣ ಪ್ರೇಮ, ಸಂಗಾತಿ, ಸ್ನೇಹಿತರು ಇವರ ಮೇಲಣ ಪ್ರೇಮ, ಕಡೆಗೆ ಸಹದೇಶೀಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಮಾನವನನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಪ್ರೇಮ ಇಂತಹದು.

ಭಾವನೆಯ ಸೊಗಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಕ್ತತೆಯೇ ಸುಂದರ ಪ್ರೇಮ-ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರೇಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೊಳಗಾದವರಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ, ತಮಗೆ ಅನುಭವವಾಗುವ ಭಾವದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅರಿವಿನ ಆಪ್ತಾಯಮಾನತೆಯಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಗುರಿಯಾದ ವಸ್ತು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಇಂತಹ ಪ್ರೇಮಭಾವನೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ-ಸುಖಗಳ ಮೇಲೆ, ಪ್ರತಿ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಭಾವವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅವರು ಆ ಪ್ರತಿ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ-ಲಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರು ಪದೇ ಪದೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ, ಸುಂದರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ ಕಾಣುವ ಹಿತಕರವಾದ ಅನುಭವವು ನಿರಂತರವೂ ಉದ್ರಿಕ್ತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಆನಂದಕರವಾದ ಭಾವವನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಅವರು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ, ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ-ಎಲ್ಲರೊಡನೆ-ಇಂತಹ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೋಚರ ಇಲ್ಲದವರೊಡನೆ ಕೂಡ-ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಕೆಲವು ನಗರದ ಜನ, ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ-ಅದನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ವಿಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೆ, ಹಿಂದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠದರ್ಜೆಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಂದಿ ಇದ್ದರೆಂದೂ, ಈಗಲೂ ಇರುವರೆಂದೂ, ಇಂತಹವರು-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು-ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪಂಪೋಗಿಸಬಾರದೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೊಳಗಾದರೆ ಸಾಕು, ಕೂಡಲೆ, ಗೆಳೆಯರು-ಗಂಡಂದಿರು-ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಪ್ರೇಮ ನಾಶವಾಗಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತೆಂದು, ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಂದಟ್ಟಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು, ಆತ್ಮತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕ ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಎರಡನೇ ಜಾತಿಯ ಪ್ರೇಮ. ಒಬ್ಬರು, ತಮ್ಮ ಬಲಿದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಳಿತಾಗುವುದೋ ಕೆಡುಕಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಆತ್ಮಬಲಿದಾನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೇ ಆತ್ಮತ್ಯಾಗ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರೇಮವೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. “ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ರುಜುವಾತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನಾನು ಮಾಡಲೊಲ್ಲದಂತಹ ಅಹಿತವಾದ ಕಾರ್ಯ ಏನೂ ಇಲ್ಲ”-ಇದು ಈ ಜಾತಿಯ ಪ್ರೇಮದ ಸೂತ್ರರೂಪ. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರೀತಿಸುವವರಿಗೆ ಮರುಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; (ಏಕೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬನು ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದದ್ದು) ಮತ್ತು ಅಂತಹವರು, ಸದಾ ರುಗ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ; ಏಕೆಂದರೆ, ಇದೂ ತ್ಯಾಗದ ಶ್ಲಾಘ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ವಸ್ತುವಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ದುರ್ಭರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ, ಇಂತಹವರ ಪ್ರೀತಿ, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ಅಗಾಧತೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೋ ಅವಳಿಗೋ ರುಜುವಾತು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇವರು ಸದಾ ಸಾಯಲು ಸಹ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಆತ್ಮತ್ಯಾಗದ ವಿಪರೀತ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ದಿನಬಳಕೆಯ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರೇಮಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಇವರು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಊಟಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ, ನೀವು ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿದೀರೋ, ಅಥವಾ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ-ಇವು ಒಂದನ್ನೂ ಅವರು ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಈ ಸುಖಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಒದಗಿಸಲು ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಗುಂಡಿಗೆ ಎದೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ-ನೀರಿಗೆ ಅಥವಾ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರುವುದಕ್ಕೆ, ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೊರಗಿ ಕ್ಷಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅವರು ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವುದು, ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವುದು, ಅಸೂಯೆಪಡುವುದು, ಮತ್ತು ಅಪನಂಬಿಕೆಪಡುವುದು-ಇವು ಆತ್ಮತ್ಯಾಗೀಯ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಇನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರವೇನೆಂದರೆ, ಇಂತಹವರು, ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದುರ್ದೇಶಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ-ಸಂತೈಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗುವುದನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವನನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆತ್ಮತ್ಯಾಗ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವಂತಹ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಿರೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಶಾಂತರಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲಾರದಷ್ಟು, ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ದುರ್ಬಲಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಮಯ ಮಡದಿ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಮನೆಗೆಲಸದ ಸೇವಕರಿಗೂ, ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಲ್ಲ ದಾದಿಯರಿಗೂ, ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಗೆ ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದೂ ಬೇಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತಹದಾಗಿರುತ್ತದೆ: ಆದರೆ, ನಿಮಗೆ ಯಾತನೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಆಕೆ ಇದನ್ನು ನಿಮ್ಮಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಬೇಸರ ಹಿಡಿದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ; ಆದರೆ, ನಿಮಗಾಗಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಜೀವಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಸರದಿಂದ ಕಳೆಯಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಯಿಂದ, (ಅದು, ಬೇಟೆ-ಪುಸ್ತಕಗಳು-ಸಾಗುವಳಿ-ಪರೋಪಕಾರ-ಏನೇ ಇರಬಹುದು) ಆಕೆ ನಿಪಾತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿದೆ; ಆದರೂ, ಅವಳು ಮೌನವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನೀವು ಕಾಯಿಲೆ ಬೀಳುತ್ತೀರಿ-ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಆಗ, ನಿಮಗಾಗಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ದೇಹಾಲಸ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾಳೆ; ಮತ್ತು ವೃಥಾ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನೀವು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ, ಆಕೆ ಬಿಡದೆ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಸಹಾನುಭೂತಿಪೂರ್ಣವಾದ ನೋಟ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವುದರ ಅನುಭವ ನಿಮಗಾಗುತ್ತದೆ. “ನೋಡಿರಿ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ; ಆದರೇನಂತೆ ನನಗೆ ಈಗ ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ-ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುವಂತಿರುತ್ತದೆ, ಆಕೆಯ ನೋಟ. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ ನಿಮ್ಮ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮಗೊಂಡು ನೀವು ಬೇರೊಂದು ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ. ಆ ಕೊಠಡಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ-ಅಥವಾ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವಾಗಿರುವ ಮಾಂಸದ ಸಾರು ಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಅಡಿಗೆಯವಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಯಾರನ್ನೂ ಕಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಾಗರಣೆಯಿಂದ ಆಯಾಸಗೊಂಡ ನಿಮ್ಮ ಬಡಪಾಯಿ-ಪ್ರೇಮಮಯ ಹೆಂಡತಿ, ಅದೇ ಸಹಾನುಭೂತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು

ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಕಾದ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಸೇವಕರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ನಿಮಗೆ ಓದಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಮಯ ಹೆಂಡತಿ, ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ನೀವು ಆಕೆಯ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ತನಗೆ ಗೊತ್ತೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದಲ್ಲ ತನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ— ಆದರೆ ನೀವು ಓದದೆ ಇರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ನೀವು ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಮೇಲು. ಆಗಂತುಕವಾದ ಯಾರೋ ಸ್ನೇಹಿತನೊಡನೆ ನೀವು ಮಾತನಾಡಬೇಕು—ಮಾತನಾಡುವುದು ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ರಾತ್ರಿ ಪುನಃ ಜ್ವರ ಬಂದು ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಇರಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ಬಿಳುಪೇರಿ ಜೋತುಬಿದ್ದಿರುವ ಮುಖದ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಮಯ ಹೆಂಡತಿ, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ, ರಾತ್ರಿ ದೀಪದ ಅರೆಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ; ಬಂದು ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಚಲನೆಯ ಕಿಂಚಿತ್ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತ, ನಿಮಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನಿದ್ದಾನೆ; ಅವನು ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ, ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ, ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಾನೇ ತನ್ನ ಕುಶಲವಲ್ಲದ ದುರ್ಬಲ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಬಿಳಿಯ ಬೆರಳುಗಳು ಸೀಸೆಯೊಂದರ ಬಿರಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದಾಗ, ಒಂದು ಮೋಂಬತ್ತಿಯನ್ನಾರಿಸಿದಾಗ, ಸೀಸೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿದಾಗ, ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ, ಅವನ್ನೆಲ್ಲ, ಒತ್ತಿಹಿಡಿದ ಕೋಪದಿಂದ ನೋಡದಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ತಾಳ್ಮೆ ಇಲ್ಲದ ಮುಂಗೋಪದ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿದ್ದು, ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೆ, ಕಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ, ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವ ಹಾಗೂ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುವ ಸದ್ದೂ ಮತ್ತು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕನಿಗೆ ಏನೋ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ, ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಕಡೆಯದಾಗಿ, ನೀವು ಸಾಯದೆ ಇದ್ದರೆ, ನೀವು ಕಾಯಿಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳೂ ನಿದ್ರೆಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಎಡಬಿಡದೆ ಹೇಳುವ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಮಯ ಪತ್ನಿಯು ಕಾಯಿಲೆ ಮಲಗುತ್ತಾಳೆ—ದಿನೇ ದಿನೇ ಕೃಶವಾಗುತ್ತಾಳೆ— ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ— ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಶಕ್ತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ

ನೆಟ್ಟಗಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕರುಣಾಮಯವಾದ ಮಂಕು ವಾತಾವರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಷ್ಟರಿಂದಲೇ, ಆತ್ಮತ್ಯಾಗದ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಾತಾವರಣವು ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೋಕುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೇ ಬಗೆಯದು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರೇಮ. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಎಲ್ಲ ಅಗತ್ಯ-ಬಯಕೆ-ಖಯಾಲಿ ಎಲ್ಲ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಹ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲು ಹವಣಿಸುವುದೇ, ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರೇಮದ ಲಕ್ಷಣ. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರೀತಿಸುವವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಜೀವಪರ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ, ತಮಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಇವರ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಪರಿಚಯವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು-ಅಂದರೆ, ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದು, ಅವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರ ಪ್ರೇಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು ಅಪರೂಪ ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ವ್ಯಕ್ತವಾದರೂ, ಅದು ನಾಚುಬುರುಕತನದಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಂದರಹಿತ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ತಾವು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಶಂಕೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅವಕಾಶ ದೊರಕುವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಇಂಥವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಗಳನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ, ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಆತ್ಮವಂಚನೆಯಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಸುಖಾನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಂತೂ ಖಂಡಿತ. ಆಗ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಮಗೆ ಸಾದ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ನೈತಿಕ-ಮೂರ್ತ, ದೊಡ್ಡ, ಸಣ್ಣ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ, ಅದನ್ನು ಅವನಿಗೋ-ಅವಳಿಗೋ ಒದಗಿಸಲು ನಿರಂತರವೂ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ-ಪ್ರತಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯ ಸೋದರಿಯ ಮಗನ ಮೇಲಿನ, ಸೋದರಿಯ ಮೇಲಿನ, ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಫೆವ್ನಾಳ ಮೇಲಿನ ದ್ವಿಪ್ರೀತಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ-ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮವು ಸಹ, ಈ ರೀತಿಯ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರೇಮವಾಗಿತ್ತು.

ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ಣ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಾನು ಮೆಚ್ಚುವಂತಾದದ್ದು-ಬಹಳ ಕಾಲದ ಅನಂತರವೇ; ಆದರೆ ಆಗಲೂ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡಿತು; ದ್ವಿಪ್ರೀತಿ, ತರುಣರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ತೀರ

ಭಿನ್ನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಅವನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ, ಮಧುರೆಯೂ, ವಿಶ್ವಾಸಿಯೂ ಆದ ಸೋಫಿಯೂ ಇವಾನೋವ್ನಾ, ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೂ ಇವನೇಕೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ಆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗದ ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಯೆವ್ನಾಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗಿದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿದ್ದವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ-ಅಷ್ಟೇ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ “ಪ್ರವಾದಿಯ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುವವರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾದ ಗಾಡೆ. ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದಾಗಿರಬೇಕು: ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಟ್ಟದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು; ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯನು ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ದ್ವಿತೀಗೆ ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಯೆವ್ನಾಳ ಪರಿಚಯ ಬಹಳ ಕಾಲದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದ.

೨೫. ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ

ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ನಾನು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ವರೆಂಕಾ ಓದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವಳು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ದ್ವಿತೀಯೋಡನೆ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. ದ್ವಿತೀ ತನ್ನ ಕೊರಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಕಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಮುದುರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇವಾನ್ ಯಾಕೋವ್ಲೆವಿಚ್ ಎಂಬುವನು ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆ-ಇವು ಅವರ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವರ ಚರ್ಚೆಯ ಬಿಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದರ ನಿಜವಾದ-ಆದರೆ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳದ ಕಾರಣ ಅವರ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತೀರ ನಿಕಟವಾಗಿತ್ತೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರೂ, ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಯೆವ್ನಾಳೂ, ಪ್ರತಿ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಕಡೆ ವರೆಂಕಾ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದ್ವಿತೀ ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ವರೆಂಕಾ, ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದಳು; ಆ ನೋಟದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಅಲಕ್ಷ್ಯಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವಳು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾದ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದರೂ, ಕೇಳದೇ ಇದ್ದರೂ, ಅವಳ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವರೆಂಕಾಳ ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಭಾವವಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಿಸಿಯಿಂದ ಚರ್ಚೆಮಾಡತೊಡಗಿದ; ಮತ್ತೆ, ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಯೆವ್ನಾಳ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರಿತು. ಆಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸದೆ “ತಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ-ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ”, ಎಂದು ವೃದ್ಧರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು.

ಆದರೆ, ಈ ಗಾದೆ ಮಾತು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ; ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಯೆವ್ನಾಳ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಾತುಗಳು ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಯೋಚಿಸಲು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು-ಅಷ್ಟೆ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಾಜರಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಕೋಚವೇ ಆಯಿತು; ಆದರೂ, ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮುಂದುವರಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಈ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರ ಪರಸ್ಪರ ನಿಜವಾದ

ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದೂ ಮತ್ತು ನಾನು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ನಿರಾತಂಕವಾದ ಚರ್ಚೆಗೆ ತಡೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದೂ, ಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

ಏಕರೀತಿಯಾದ ಔಚಿತ್ಯದ ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಒಂದು ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೂ, ಆ ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಜವಾದ ಪರಸ್ಪರ ಭಾವನೆಗಳು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹಲವು ಇರುತ್ತವೆ. (ಈ ಅಲಂಕಾರಿಕವಾದ ತೆರೆ ಅಭೇದ್ಯವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಮರೆಮಾಡುವ ನಿಜವಾದ ಭಾವನೆಗಳು ಒರಟಾಗಿರುತ್ತವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ.) ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ತೀರ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ—ಈ ಕುಟುಂಬದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ತೋರಿಕೆಗೆ ಅಲ್ಪವಾದ ವಿಷಯ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಇದು ಒಬ್ಬ ಗೌರಾಂಗಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅಥವಾ ಪತಿಯ ಕುದುರೆಗಳ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಆಗ, ಯಾವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಚರ್ಚೆ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಉಗ್ರರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಆಗ, ತೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟಗ್ರಹಣೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರೇ ಭೀತರಾಗುವಂತೆಯೂ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಇತರರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವಂತೆಯೂ, ಎಲ್ಲ ನಿಜವಾದ ಹಾಗೂ ಒರಟಾದ ಪರಸ್ಪರ ಭಾವನೆಗಳು ಬಹಿರಂಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಏನನ್ನೂ ಮರೆಮಾಡದ ತೆರೆ, ವ್ಯಾಜ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಪಟಪಟಗುಟ್ಟುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೀವು ಅದರಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ನಿಮಗೆ ನೆನಪು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಯಾತನಾಮಯವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೀರ ಹಗುರವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದರೂ ಆಗುವ ಯಾತನೆಯೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಒಂದೇ ನೆಗೆತಕ್ಕೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ತಾರಿಸಿಗೆ ಢಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದಾಗ ಆಗುವ ಯಾತನೆ ಅತ್ಯಲ್ಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತೆ, ಇಂತಹ ಯಾತನಾಮಯವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ಥಳಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತವೆ. ನೆರ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜೆವ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ದ್ವಿತೀಯ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಪ್ರೇಮ ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು; ಇದು ಅವನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂಗಿಯರಲ್ಲಿ ಅಸೂಯಾಭಾವವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸದಿದ್ದರೆ, ಕಡೇ ಪಕ್ಷ, ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಘಾಸಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಇವಾನ್ ಯಾಕೋವ್‌ವಿಚ್ ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು.

“ಇತರರು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಹಳಿಯುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಗಮನಿಸಲು ನೀನು ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸೊಗಸಾದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಪತ್ತೆ

ಮಾಡಲು ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು” ಎಂದು, ವರೆಂಕಾ ತನ್ನ ಮಂಜುಳವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ-ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು.

“ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ತೀರ ಲಘುವಾದ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ, ಇವಾನ್ ಯಾಕೋವ್ಲೆವಿಚ್-ನಂತಹ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಳಿಯುವ ಮಾತಾಡಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕಣ್ಣುಗಳೆದುರಿಗೇ ಇರುವ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ನೋಡದಿರಲು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವವಳು ನೀನು” ಎನ್ನುತ್ತ, ದ್ವಿತ್ರಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಡವಿ ಬೇರೇ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡ.

ವಾಪಸು ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಸೇರಿದ ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ, ಭಯಚಕಿತಳಾಗಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಒಮ್ಮೆ ದ್ವಿತ್ರಿಯ ಕಡೆ, ಒಮ್ಮೆ ವರೆಂಕಾ ಕಡೆ, ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು; ಏನೋ ಮಾತನಾಡುವವಳಂತೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಬಾಯಿ ತೆಗೆದು, ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಭಾರವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಅನಂತರ ಅವಳು, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ವರೆಂಕಾಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತಟ್ಟುತ್ತ, “ಈಗ ನೋಡು ವಾರ್ಯಾ, ದಯವಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓದುತ್ತಲೇ ಇರು; ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದನೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ನಾನು ಬಹಳ ಆತುರಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. (ವಸ್ತುತಃ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇನ್ನು ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವ ಮಾತು ಒಂದಾದರೂ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ) ಆಮೇಲೆ, ಮಿತ್ಯಾ, ನೀನು ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಬಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೋ ಮಗೂ,-ಏಕೆಂದರೆ, ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ-ನಿನಗೆ ಪುನಃ ಹಲ್ಲುನೋವು ಉಂಟಾಗುತ್ತೆ” ಎಂದು, ಚರ್ಚೆಯ ಸರಣಿಯನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಬಹುಶಃ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದ ತನ್ನ ಸೋದರಿಯ ಮಗನ ನೋಟವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಹೇಳಿದಳು. ಓದುವಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮಾರ್ಯಾ ಇವನೋವ್ನಾ-ರವರಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾದಂತೆಯೂ, ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆಯೂ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕುಟುಂಬ ವರ್ತುಲವು, ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ನವೀನತೆಯ ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕತೆಯ ಛಾಯೆಯನ್ನು ತಳೆದಿತ್ತು; ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ತರ್ಕವೂ, ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ, ಸರಳತೆ ಹಾಗೂ ಮನೋಹರತೆಯೂ ಇದ್ದವು. ಗಂಟೆ, ಪುಸ್ತಕದ ರಟ್ಟು, ಕೈಪಿಡಿ ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜು, ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮತ್ತು ಒಳತೊಡುಗೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ನೇರವಾಗಿ ಸೆಟೆದು ಕುಳಿತ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರ ಭಂಗಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಂತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ನರೆಗೂದಲ ಸುರುಳಿಗಳು, ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಆಕೆ ಸರಳವಾಗಿ ನಿಕಲಾಸ್ ಎಂದೂ, ಅವನು ಎಂದೂ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ ರೀತಿ, ಅವರೆಲ್ಲರ

ಹವ್ಯಾಸಗಳು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುವಿಕೆ, ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರ ಕೈಗಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಬಿಳುಪು-ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ-ಸರಳತೆ ಹಾಗೂ ಶುಭ್ರತೆಗಳಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಈ ಛಾಯೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. (ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕುರುಹು ಅವರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿತ್ತು; ಅದೇನೆಂದರೆ, ಅವರ ಮೈದುವಾದ ಅಂಗೈಗಳು ಅಚ್ಚಗುಲಾಬಿ ವರ್ಣ, ಅವರ ಮುಂಗೈಯಿನ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಬಿಳುಪಿನಿಂದ ಗೆರೆ ಎಳೆದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು). ಆದರೆ, ಅವರು ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಗಸಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ, ಪ್ರತಿ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಪದಬಂಧವನ್ನೂ ಅತಿಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನಿಖರತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ, ಅವರ ಸಹಜ ಗುಣವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ-ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಸರಳತೆಯಿಂದಲೂ, ಗಂಭೀರತೆಯಿಂದಲೂ ಕಂಡ ರೀತಿ. ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು (ನನಗೆ ಇದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ನನ್ನ ಸೊಗಸಾದ ನೀಲಿ-ಉಡುಪು-ಹೊಳೆಯುವ ಗುಂಡಿಗಳು ಇದ್ದರೂ ಸಹ, “ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಮಂದಿ, ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತೀಯೇನು? ಹೋಗು-ಓದಿಕೋ!” ಎಂದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿಯಾರೆಂಬ ಭಯ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು)-ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ, ನಾನು ಅವರ ನಡುವೆ ಸಂಕೋಚವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಂತಾಯಿತು. ನಾನು ಎದ್ದು, ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಆಸನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ, ವರೆಂಕಾಳ ಹೊರತು ಇನ್ನೆಲ್ಲರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದೆ; ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ಮೊದಲು ವರೆಂಕಾಳ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು.

ವರೆಂಕಾ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವಳ ಮಂಜುಳವಾದ ಕಂಠಸ್ವರವನ್ನಾಲಿಸುತ್ತ, ಒಮ್ಮೆ, ಮಳೆಹನಿಗಳಿಂದ ಕಪ್ಪು ಮಚ್ಚೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೂ ತೋಟದ ಮರಳು ಹಾದಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ; ನಮ್ಮನ್ನು ಕವಿದು ತೆಳುವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಡಿಲು ಮೋಡದ ನೀಲಿಯ ಅಂಚಿನಿಂದ ಹನಿಗಳು ಆಗಾಗ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತ ಟಪ ಟಪ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿಂಬೆಯ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ; ಪುನಃ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ; ಆಮೇಲೆ, ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಕ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲೆ ತುಂಬಿದ ಮುದಿ ಬರ್ಚುವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಅವನ್ನು ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಆವರಿಸಿದ್ದ, ಮುಳುಗುವ ಸೂರ್ಯನ ರಕ್ತ ಕಿರಣಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದೆ; ಆಮೇಲೆ ಪುನಃ ವರೆಂಕಾಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ; ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅವಳು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಈಗ, ಸದಾ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

“ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ಒಲವಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಮತ್ತು ವರೆಂಕಾಳು ಸೊನೆಚ್ಚಾ ಆಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ ಪ್ರಸಂಗ. ನಾನೂ ತಟ್ಟನೆ ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆಗ ನನಗೆ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ತಾಯಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿ ದೊರಕುತ್ತಾರೆ!” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ವರೆಂಕಾಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು, ಅವಳು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಕಡೆ ಓರೆನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ಆಗ ವರೆಂಕಾ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದಳು; ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಸಂಧಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದಳು.

“ಇನ್ನೂ ಮಳೆ ಬೀಳುವುದು ನಿಂತಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು, ಅವಳು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನನಗೆ ಒಂದು ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಅನುಭವವುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಮೊದಲು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೆನೋ ಈಗ ಅದರ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಪುನರ್ವರಣೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಅಂದರೆ, ಆಗಲೂ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಳೆ ಹನಿಯುತ್ತಿತ್ತು; ಬರ್ಚ್ ಮರಗಳ ಹಿಂದೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆಗ ನಾನು ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅವಳೂ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು; ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದೆ; ಅವಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ನೆನಪು ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

“ಇವಳು ಅವಳೇ ಏನು?—ಅವಳೇ? ಇದೇ ಪ್ರಾರಂಭವೇನು?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇವಳು ಅವಳು ಅಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವಸರದಿಂದ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. “ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಇವಳು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೆಲುವಾಗಿಲ್ಲ; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇವಳು ಒಬ್ಬ ಸರಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಇವಳ ಪರಿಚಯ ಆಗಿರುವುದು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ; ಆದರೆ ಅವಳು ಗಣನೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತೆ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಎಲ್ಲೋ ಅಸಾಧಾರಣ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನೂ ಕಾಣದಿರುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಕುಟುಂಬ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು; ಮತ್ತು ಇದರಂತಹ ಇತರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ನನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡೆ.

೨೬. ನನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನ

ಟೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಓದುವಿಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಹೆಂಗಸರು, ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಿರದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ-ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದರು. ಹೃತ್ತೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆನಾದರೂ, ವಯಸ್ಸು, ಪದವಿಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ನನ್ನ-ಅವರ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಅಂತರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲೆಂದು, ಅವರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಮೌನಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನೂ, ಮೊದಲಿಗತನವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದೆ; ನಾನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸಮವಸ್ತ್ರದಿಂದ, ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ತೋರಿತು. ಮಾತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮನೆಗಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿತು: ಆಗ ನಾನು ತಟ್ಟನೆ, ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಮಾಸ್ಕೋ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಲಂಡನ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಗರಗಳಿಂದ ಜನ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಮನೆಯನ್ನು (ದಾಚಾ) ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದೆ; ಆ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಕಂಬಿಗಳ ಬೇಲಿಯಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನೂರು ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿದ್ದವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ; ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ನನಗೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುವೆಂದೂ, ನಾನು ಆ ದಿನವೇ ಅವರ ಕೂಡ ಭೋಜನಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ; ನಾನು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಬೇಸಿಗೆಯನ್ನು ಅವರ ಕೂಡ ಕಳೆಯಲು ತಪ್ಪದೇ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆಂದೂ, ಆದರೆ, ನಾನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಭೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಷ್ಟವಾಗಿರದ ಕಾರಣ, ಆ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಣ ಆವರಣಗಳಿಂದ-ಸೇತುವೆಗಳಿಂದ, ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೆರಳಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ನಾನವರ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಕ್ಷಿಪ್ಪವಾಗಿದ್ದ ಈ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಿ, ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಗ್ರಹಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಂಪೇರಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾದೆ. ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಟೀಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವರೆಂಕಾ ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೋಫಿಯಾ

ಇವಾನೋವ್ವಾ, ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೋ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಗ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಭಾವವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಹಲವು ವೇಳೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವಾಗ, ಅವರ ಮುಖಭಾವ “ಅವನು ಸುಳ್ಳುಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ-ಸರಿ, ಬಡಪಾಯಿ! ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್-ರವರ ಕೂಡ ನನ್ನ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ನಾನು ಆ ದಿನ ಅವರ ಕೂಡ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ನನಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಾದ ನೆವ ಕಾಣದಿದ್ದುದ್ದೇ, ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಮನೆ ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೆ ಅದರ ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಕಂಬಿ ಬೇಲಿಗೆ ಮುನ್ನೂರೆಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳ ಬೆಲೆಯೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಿದೆ? ನೆಖ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್-ಜನಕ್ಕೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರು ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೇಪಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ಹೋಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಹೋಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಿದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಆದರೂ, ಯಾವ ವಿವರಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಾರೆ. ನನ್ನ ಶೈಶವದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅನಂತರದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಗಿದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಎಂದಾದರೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವ ದುರ್ಗುಣವನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗವಿಲ್ಲ; ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ನಾನು ಖಂಡಿತವಾದಿತ್ಯ-ಸರಳತನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ್ದನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಯದ ಈ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವ ವಿಚಿತ್ರ ಅಭಿಲಾಷೆಗೆ ನಾನು ಪದೇ ಪದೇ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. “ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಭಾವದಿಂದ” ಎಂದು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಏಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪತ್ತೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಸಹಜವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ತೀರ ಬೇರೆಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಒಣ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಸೆ, ಜೊತೆಗೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಪತ್ತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಭರವಸೆ, ಇವೆರಡೂ ನನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಟೀ ಸೇವನೆ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಮಳೆ ನಿಂತು, ಸಂಜೆಯ ವಾತಾವರಣ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಯೂ ಶಾಂತವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು; ಆದಕಾರಣ, ತಗ್ಗಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತ, ತಮಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಆನಂದಪಡಬೇಕೆಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಮೊದಲಿಗತನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಹಾಗೂ ನನ್ನಂತಹ ಚತುರರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಭ್ಯತೆಯ ನಿಸ್ಸಾರತೆಯಿಂದ ಮೇಲಿರಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು, ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದ ಓಡಾಟ ನನಗೆ ತುಚ್ಛವೆಂದೂ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಓಡಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚಿದರೆ, ಅದು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಅಪ್ಪಟ ಒರಟುತನವೆಂದು ಆಗ ನಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ; ಶುಷ್ಕ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ನಾಚಿಕೆಗೇಡುತನ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಕಿಂಚಿತ್ ಅವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಅಸಲುತನ ಹಾಗೂ ಸೌಜನ್ಯ, ಬೇರೊಂದು ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆಗ ನನಗೆ ತೋರಿತ್ತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರದಿಂದ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು; ಉಳಿದವರೊಡನೆ ನಾನೂ ತಿರುಗಾಟಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ.

ತೋಟದ ತೀರ ತಗ್ಗಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿವಿತ್ತು; ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಸೇತುವೆಯಿತ್ತು. ಈ ಸೇತುವೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರಿಗೆ ಬಹು ಇಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣುವ ದೃಶ್ಯ ತೀರ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೂ ಬಹು ವಿಷಣ್ಣತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಕಲೆ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಭ್ರಾಂತಿಗೀಡಾಗುವುದು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕಾನೇಕ ವೇಳೆ, ಚಿತ್ರಸ್ಥವಾದ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗದ ವಿಷಯಗಳು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದಾಗ, ಅವು ನಿಜವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ನಿಜವಾದುವೆಂದು ನಮಗೆ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಈ ಮಾತನ್ನೇ ಹಿಂದುಮುಂದು ಮಾಡಿದರೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಪದೇ ಪದೇ ಚರ್ವಿತ ಚರ್ವಣ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಅವು ನಮಗೆ ಹಳಸಲಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ; ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ-ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ರಸಭಾವಗಳು-ತೀರ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದರೆ-ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯ ಈ ಜಾತಿಯದಾಗಿತ್ತು; ಅದರಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ದಡಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಕೊಳವಿತ್ತು; ನೇರವಾಗಿ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡಿದಾದ ಗುಡ್ಡವಿತ್ತು; ಅದರ ಮೈತುಂಬ, ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ

ಪುರಾತನ ವೃಕ್ಷಗಳೂ, ಪೊದೆಗಳೂ ಇದ್ದು, ಹಸಿರುವರ್ಣದ ವಿವಿಧ ಛಾಯೆಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು. ಗುಡ್ಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಬರ್ಚು ವೃಕ್ಷ ಕೊಳದ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿತ್ತು; ಇದರ ದಪ್ಪನಾದ ಬೇರುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಳದ ತೇವವಾದ ದಡವನ್ನು ಕಚ್ಚಿದ್ದವು; ಇದರ ನೆತ್ತಿಯ ಭಾಗ ಒಂದು ಉನ್ನತವಾದ ಧೀರಾಕೃತಿಯ ಬೂದು ವೃಕ್ಷವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ, ಅದರ ವಕ್ರ ವಕ್ರವಾದ ರೆಂಬೆಗಳು ಕೊಳದ ನುಣುಪು ಮೈಯಿನ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಸಿರು ರಾಶಿಯೂ, ಮೇಲೆ ಬಾಗಿದ್ದ ರೆಂಬೆಗಳೂ, ಕೊಳದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದ್ದವು.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರು, ಯಾರನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸದೆ, ತಲೆದೂಗುತ್ತ “ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ!” ಎಂದರು.

ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ನನ್ನದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ನಾನು,

“ಹೌದು, ಇದು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಹೇಗೋ ಏನೋ ಅಂತು, ಇದಕ್ಕೂ ನಾಟಕ ಮಂದಿರದ ಪರದೆಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆ” ಎಂದೆ.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರು, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸದವರಂತೆ-ತಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದರಲ್ಲೇ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ತಂಗಿ ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಕೋವ್ನಾ-ರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ದೃಶ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೇ ವಿವರಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ, ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿದ್ದ ವಕ್ರವಾದ ಕಾಂಡವನ್ನೂ ಮತ್ತು ತಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದರು. ಅದೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಲವು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ತನ್ನ ಸೋದರಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ-ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗಾಗಿ ಅವಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರೇಮವೆಂದು ನಾನು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೆನೋ ಆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬೋಧೆಯಾಗುವುದು ಅಪರೂಪವೆಂದು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜ್ಕೋವ್ನಾಳು ಕೂಡ ಆನಂದಪರವಶವಾಗಿದ್ದಳಂತೆ ತೋರಿದಳು; ಅವಳು ಏನೇನೋ ಕೇಳುತ್ತ, ಜೊತೆಗೆ “ಆ ಬರ್ಚುಮರ ಏನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ? ಅದು ಬಹಳ ಕಾಲ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ತನ್ನ ನಾಯಿ ಸುಸೆಟ್ಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅದು ತನ್ನ ವಕ್ರವಾದ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಓಡುತ್ತ, ಬಾಲವನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ, ಸೇತುವೆಯ

ಮೇಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮುಖಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದು ಕೊಠಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಅದರ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲು ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ದಿಗಂತವು ಕುಂಠಿತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಯಾವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ದೃಶ್ಯವೂ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿರಲಾರದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ, ದ್ವಿತ್ರಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ತಾರ್ಕಿಕವಾದ ವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ. ವರೆಂಕಾ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ ಅವಳು, ಸೇತುವೆಯ ಕಟಕಟೆ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಒರಗಿ, ತನ್ನ ಮುಖದ ಪಕ್ಕವನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಬಹುಶಃ, ಅವಳು ಏತರ ಮೇಲೋ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಗೊಂಡಿದ್ದಂತೆ, ಅದು ಅವಳಿಗೆ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಸಹ ಕಂಡಿತು. ಅವಳು, ಇತರರು ತನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವರೆಂಬ ಗಮನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮೈಮರೆತು ಹಗಲುಗನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, ತೀವ್ರವಾದ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಹಾಗೂ ಶಾಂತವಾದ ತಿಳಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆಯ ನೋಟ, ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ನಿಂತ ನಿಲುವಿನ ಭಂಗಿ ಪೂರ್ಣ ಅಕೃತಕವಾಗಿತ್ತು; ಅವಳ ಆಕೃತಿ ಕುಳ್ಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿತ್ತು; ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಪುನಃ ಅವಳ ನೆನಪಿನಂತೆ ಕಂಡ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿ, “ಅದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ನಾನಾಗಲೇ ಸೊನೆಚ್ಚಾಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ವರೆಂಕಾ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಸೋದರಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಹೆಂಗಸೆಂದೂ, ಪುನಃ ನನಗೆ ನಾನೇ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಆ ಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು; ಆದ್ದರಿಂದ, ಏನಾದರೂ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಅರುಚಿಯಾದದ್ದನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಆಸೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದುದು ವರೆಂಕಾಗೂ ಕೇಳಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಅವಳ ಕಡೆ ಹತ್ತಿರ ಸರಿದು, ನನ್ನ ಮಿತ್ರನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ “ನಾನು ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ ಗೊತ್ತೇ ದ್ವಿತ್ರೀ? ಇಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೂ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದದ್ದೇನೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಗ ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸಹ್ಯ” ಎನ್ನುತ್ತ, ನನ್ನ ಹಣೆಯನ್ನು ರಪ್ಪನೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಜಜ್ಜಿಹಾಕಿದೆ.

ವರೆಂಕಾ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸದೆಯೇ “ಹಾಗಾದರೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದು ಸೋಮಾರಿತನದ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಹವ್ಯಾಸ” ಎಂದೆ, ನಾನು. ಅಸಲುತನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಆ ಅಲ್ಪವಾದ ಅರುಚಿಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ನನಗೆ ತುಂಬಾ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ವರೆಂಕಾ ಕಂಡೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಕ್ಷಣಕಾಲ ತನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನೆತ್ತಿ, ಕನಿಕರ ಮುಖಭಾವವನ್ನು ತಳೆದು, ಎಂದಿನ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತದಿಂದ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನೇರವಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು.

ಅವಳ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೂ ಬಣ್ಣ ಮಾಸಿದ್ದ ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಒರಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಬೂದುಭಾಯೆಯ ಕಂಬಿ, ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಳದ ನೀರು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿದ್ದ ಬರ್ಚ್ ವೃಕ್ಷದ ಕಾಂಡದ ಪಡಿನೆಳಲು ಮರದ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಲು ಆತುರವಾಗಿದ್ದಂತಿದ್ದುದು, ಚೌಗಿನ ವಾಸನೆ, ನನ್ನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಚಚ್ಚಲಟ್ಟಿದ್ದ ಸೊಳ್ಳೆ ಇದ್ದುದರ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅವಳ ತಲ್ಲಿನವಾದ ನಟ್ಟ ನೋಟ ಹಾಗೂ ಧೀರವಾದ ಭಂಗಿ-ಇವು ಅನಂತರ ತೀರ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮುಂದೆ ಎದ್ದು ನಿಂತವು.

೨೨. ದ್ವಿತ್ರಿ

ನಮ್ಮ ತಿರುಗಾಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸಾದಾಗ, ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವರೆಂಕಾ-ಹಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನನ್ನ ನಿಮಿತ್ತವೇ ಹಾಗಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಯಿತು. ನೆಬ್ಬಲೂವೋವ್ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರು ರಾತ್ರಿಯ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ನಿಂದೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿದಂತೆ, ಆ ದಿನ ದಂತಶೂಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ದ್ವಿತ್ರಿ, ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಇಂದು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದ. ನಾನೇನೋ ನೀಲಿ ಕತ್ತುಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ-ಹೊಳೆಯುವ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದೆನೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ತೀರ ಸ್ನೇಹಪರವಾದ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮತೃಪ್ತವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ದ್ವಿತ್ರಿ ತನ್ನ ದಂತಶೂಲೆಯ ನಿಮಿತ್ತ, ಮಿತಭಾಷಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ಮೇಚಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ಕಾಪಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ ದಿನಚರಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು, ಮತ್ತೆ, ತಾನು ಹಿಂದೆ ನಡೆಸಿದ-ಮುಂದೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು- ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು, ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕುತ್ತ, ಕೈಯಿಂದ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ.

ಆಗ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕಿ ಬಂದಳು; ಅವನ ಹಲ್ಲುನೋವು ಹೇಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾವು ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ-ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರಲು, ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ ಅವಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಳು. ದ್ವಿತ್ರಿ, “ಓ! ನನ್ನ ಗೋಜಿಗೆ ಬರಬೇಡ!” ಎಂದು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಕೂಗಿ ರೇಗಿಬಿದ್ದ; ಅನಂತರ, ಕೂಡಲೆ ನನಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದೆಂದೂ, ತಾನು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಮಲಗಲು ಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿ, ಲ್ಯೂಬೋವ್ ಸೆಜ್ಯೆಫ್ನಾ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ.

“ವರೆಂಕಾ ಚೆಲುವೆಯಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಅವಳು ಸೊನೆಚ್ಕಾ ಅಲ್ಲದಿರುವುದೂ ಎಂಥಾ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ!”-ಎಂದು, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಆಗಿ ಉಳಿದಾಗ ಯೋಚಿಸಿದೆ. “ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ

ಮೇಲೆ, ಅವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿ-ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ಆನಂದಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ! 'ರಾಜಕುಮಾರೀ, ಇನ್ನು ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನಿರಂತರವೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಿಯಸೋದರಿಯಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುಬಹುದು. 'ಮತ್ತೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.' ಎಂದು ಅವಳ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದು, 'ಆಮೇಲೆ, ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ, ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ, ನನ್ನ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ; ಅನಂತರ 'ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರುವೆಯಾ?' ಎಂದು ಸರಳವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವಳು 'ಹೌದು' ಎಂದು ತನ್ನ ಹಸ್ತವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ; ನಾನು ಅದನ್ನು ಒತ್ತಿ 'ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಇರುವುದು ಮಾತುಗಳಲ್ಲ-ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ." ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ, "ಝಬೋಚ್ಕಾ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ದ್ವಿತಿ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗಿ ಮದುವೆಯಾಗ ಬಯಸಿದರೋ?" ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಆಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಅದು ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂದರ್ಭ ಹೇಗಿದೆಯೆಂದು ಕೂಡಲೆ ಕಂಡವನಾಗಿ, ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ದ್ವಿತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, 'ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡಲು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮೇಲಣ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ನನ್ನ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆಂದು ನೀನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೂ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಹೋನ್ನತವಾದ ಆಶೋತ್ತರಗಳೇನಿದ್ದವೋ ಅವು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ; ನನ್ನನ್ನು ಅಸುಖಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ; ಆದರೆ ನಿಕೊಲಾಯ್ ಇರ್ಟೆನ್ಯೆವ್-ನು ತನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವನದ ಅಸುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಹೀಗೆ-ಇದೋ ನನ್ನ ತಂಗಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಝಬೋಚ್ಕಾಳ ಕೈಯನ್ನಿಡುತ್ತೇನೆ. "ಕೂಡದು-ಎಂದಿಗೂ ಕೂಡದು!" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ, ಅವನು. ಆಗ ನಾನು "ರಾಜಕುಮಾರ ನೆಖ್‌ಝೋವ್, ಉದಾತ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಮೀರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ನಿಕೊಲಾಯ್ ಇರ್ಟೆನ್ಯೆವ್-ನ ಉದಾತ್ತತೆಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ಸ್ಥಳ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ದ್ವಿತಿ ಮತ್ತು ಝಬೋಚ್ಕಾ ಇಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಓಡಿ ಬಂದು, ಅವರ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ನಾನು ವರೆಂಕಾಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾಸ್ತಕನಾಗಿದ್ದದ್ದೇ ಆದರೆ, ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ." ಬಹು ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಈ ಕನಸುಗಳನ್ನು

ನನ್ನ ಗೆಲೆಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮುಚ್ಚುಮರೆಗಳಿರಕೂಡದೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಏನೋ ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದದ್ದನ್ನು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಆಡಲಾರದೆ ಹೋದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆರ್ಜೆವ್ನಾಳ ಬಳಿಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದ; ಅವಳು ಕೊಟ್ಟ ಏನೋ ಔಷಧದ ತೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೋಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ; ಈಗ ಅವನ ದಂತಶೂಲೆಯ ಯಾತನೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ತೋರಿತು; ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅವನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಖಿನ್ನನಾಗಿದ್ದ. ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ದ್ವಿತೀಯ ಸೇವಕನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬಂದು, ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಓ! ಪಿಶಾಚಿಯ ಪಾಲಾಗು ಹೋಗು!” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತ ದ್ವಿತೀ, ಪಾದದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿದ. ಹುಡುಗ ಹೊರಟುಹೋದ ಕೂಡಲೆ “ವಾಸ್ಯಾ, ವಾಸ್ಯಾ, ವಾಸ್ಯಾ!” ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಏರಿಸಿ ಕೂಗುತ್ತ “ವಾಸ್ಯಾ, ನನಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸು” ಎಂದ.

“ಇಲ್ಲ; ನಾನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ಒಳ್ಳೇದು-ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಹಾಸು ಹೋಗು-ಏ! ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇನು?-ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ!” ಎಂದ ದ್ವಿತೀ-ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೋಪದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

ಆದರೆ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ವಾಸ್ಯಾ, ದಿಕ್ಕು ತೋಚದವನಂತೆ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ನಿಂತಿದ್ದ.

ದ್ವಿತೀಯ ಕೋಪಾವೇಶ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಸಿಡಿಯಿತು; “ಅಲ್ಲವೋ! ನಿನಗೇನು ಬಡಕೊಂಡಿದೆಯೋ? ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇನು? ಹೋಗು!-ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು!” ಎಂದು ಕೂಗಿದ.

ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ, ವಾಸ್ಯಾ, ಭೀತನಾಗಿ ಅಲುಗದೆ ನಿಂತಿದ್ದ.

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ-ನನ್ನನ್ನು ಕೋಲ್-ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚಿಗೀಡುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ-ಹೌದೇನು?” ಎನ್ನುತ್ತ, ದ್ವಿತೀ, ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಹಾರಿ ಎದ್ದು, ವಾಸ್ಕಾನ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿ, ಆ ಹುಡುಗ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಸಲ ಹೊಡೆದ. ಅನಂತರ ದ್ವಿತೀ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು ತಿರುಗಿ, ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಕ್ಷಣಕಾಲದ ಮಟ್ಟಿಗೇ ಕೋಪಾವೇಶದ ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರದ ಭಾವವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದ ಅವನ ಮುಖದ ಲಕ್ಷಣ, ಈಗ ಬಹು ಮೃದುವಾಗಿತ್ತು-ತೀರ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಂತಿತ್ತು-ಮಮತಾಪೂರ್ಣವಾದ ಶಿಶುಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿತ್ತು; ಅದನ್ನು

ಕಂಡು ನಾನು ಅವನಿಗಾಗಿ ಮರುಗಿದೆ; ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಎಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಿದರೂ ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಅವನು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಅದೇ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಪೂರ್ವಕವಾದ ನೋಟದಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಓಡಾಡಿದ; ಅನಂತರ, ಮೇಜಿನಿಂದ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಬರೆದು, ಅಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಡಿಸಿಟ್ಟು, ದೇವತಾ ವಿಗ್ರಹಗಳು ತೂಗಿದ್ದ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಬಿಳುಪಾದ ಕೈಗಳಿಂದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶಿಲುಬೆ ಸಂಕೇತಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತೊಡಗಿದ. ಅವನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ; ಆಗ ವಾಸ್ತುಕೆ ಒಂದು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೂ, ನಾನು ತಗ್ಗಿದ್ದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಾಸುವುದಕ್ಕೂ, ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ನಾನು ಉಡುಪು ಬಿಚ್ಚಿಹಾಕಿ ಈ ರೀತಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದೆ. ದ್ವಿತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ದ್ವಿತ್ರಿ ಎರಡು ಮಂಡಿಗಳನ್ನು ಊರಿ ಹಿಮ್ಮಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಶರಣಾಗತನಂತೆ ಬೆನ್ನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ; ಅವನ ಅಂಗಾಲುಗಳು ನನ್ನ ಕಡೆಗಿದ್ದವು; ಅವನನ್ನು ಈ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ನಾನು “ನಮ್ಮ ತಂಗಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕನಸನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಹೇಳಲೋ ಬೇಡವೋ?” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ದ್ವಿತ್ರಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ. ಒಂದು ಮೊಳಕೈಯನ್ನು ಊರಿಕೊಂಡು, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು, ಮೌನವಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾದ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ಣವಾದ ನಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದ. ಅವನ ಹೃದಯ ನೋವಿಗೀಡಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಶಿಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಕ್ಕೆ. ಅವನೂ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ.

“ನನ್ನ ವರ್ತನೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನೀನೇಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ? ನಿನಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಹಾಗೆನ್ನಿಸಿದ್ದು ಖಂಡಿತ” ಎಂದ, ಅವನು.

ನಾನು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, “ಹೌದು” ಎಂದೆ. ಆದರೆ, ನಾನು, ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೋ ನಿಜವಾಗಿತ್ತು. “ಹೌದು, ಅದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುವಾಗ, ಅವನನ್ನು ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. “ಸರಿ, ನಿನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಹೇಗಿವೆ” ಎಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ.

“ಎಷ್ಟೋ ವಾಸಿ. ಹಾ! ಗೆಳೆಯ ನಿಕೋಲೆಂಕಾ,” ಎಂದು, ಅವನ ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಿ, “ನಾನು ದುಷ್ಟನೆಂದು-ಬಲ್ಲೆ, ನನಗೆ ಅದರ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿದೆ; ಆದರೆ ನಾನು ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಲು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಗೆ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು, ಆ ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಹೇಯವಾದ-ಭಯಂಕರವಾದ ಮುಂಗೋಪವಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು-ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ; ಆದರೆ ಹಟಾತ್ತನೆ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ-ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಒಂಟಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯ ಆಸರೆ ಬೇಕು. ಈಗ ಕೇಳು. ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆಜ್ಯೆವ್ವಾ ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ, ಮತ್ತೆ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ನನ್ನ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದ. ಅನಂತರ, ಈ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಆಗಲೇ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಸೋಗಿನಿಂದ “ಹಾ! ನಿಕೋಲೆಂಕಾ-ಪ್ರಿಯೆಗಳೇಯ! ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನ ಪ್ರಭಾವದ ಮಹಿಮೆ ಎಷ್ಟು! ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾದಾಗ, ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಯೋಚಿಸು! ಅವಳ ಕೂಡ, ನಾನು ಪೂರ್ತಿ ಬೇರೆಯಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಅನಂತರ ದ್ವಿತ್ರಿ, ವಿವಾಹಕ್ಕೆ, ಹಳ್ಳಿ ವಾಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರಂತರವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಏರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದ.

“ನಾನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬಹುಶಃ ನೀನು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಸೊನೆಚ್ಯಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿರುವೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡಿ ಆಡುತ್ತವೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವಂಥಾದ್ದು” ಎಂದ.

“ಓಹೋ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ, ಯಾಕಾಗಬಾರದು?” ಎನ್ನುತ್ತ ನಾನು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕೆ; ಮತ್ತೆ, ನಾನು ಅವನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮತ್ತೂ ಮೇಲಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ “ನಾನು ಹೇಳೋದನ್ನು ಕೇಳು, ನೀನು ಸೊನೆಚ್ಯಾಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವೆಯೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ-ಅಷ್ಟೆ; ಆದರೆ, ವಸ್ತುತಃ ಅದು ಗುರುತರವಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕಾಣಬಲ್ಲೆ.

ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮಭಾವ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಇನ್ನೂ ಅರಿಯೆ” ಎಂದ.

ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದೆ.

“ನಾನು ಈ ದಿನ ಪುನಃ ಅಸಹ್ಯ ಮುಂಗೋಪಿಯಾಗಿದ್ದನ್ನು, ವಾರ್ಯಾಳ ಕೂಡ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಜಗಳವಾಡಿದ್ದನ್ನೂ ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಅನಂತರ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದು ನಿನ್ನ ಎದುರಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದರಿಂದ-ನನಗೆ ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಷಾದವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ತನಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾಳಾದರೂ, ಅವಳು ಸೊಗಸಾದ ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಪರಿಚಯ ಇನ್ನೂ ನಿಕಟವಾದರೆ ಅವಳು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವಳೆಂದು ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದ, ದ್ವಿತಿ.

ಅವನು, ನನ್ನದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮವಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯದಿಂದ, ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಮಾತನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ನನಗೆ ಬಹಳ ಅನಂದವಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಆದರೂ, ಅವನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ, ಬೇರೆ ಏನನ್ನೋ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಮಾತುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು, ಎರಡನೇ ಬಾರಿಗೆ ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ತನಕ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದೆವು. ದ್ವಿತಿ ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ದೀಪವನ್ನಾರಿಸಿದಾಗ, ಆಗಲೇ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ಕ್ಷೀಣವಾದ ಬೆಳಕು ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಣುಕುತ್ತಿತ್ತು.

“ಸರಿ, ಇನ್ನು ನಿದ್ರೆಪಾಡೋಣ” ಎಂದ ಅವನು.

“ಆಗಲಿ, ಆದರೆ, ಇನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತು” ಎಂದೆ, ನಾನು.

“ಜೀವನ ಎನ್ನುವುದು ಭವ್ಯವಾದದ್ದು ಅಲ್ಲವೇ?”

“ಹೌದು, ಅದು ಭವ್ಯವಾದದ್ದು”-ಎಂದ, ಅವನು.

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲೂ, ಅವನ ಉಲ್ಲಾಸಪೂರ್ಣವೂ, ವಿಶ್ವಾಸಮಯವೂ ಆದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ಮುಗ್ಧ ಶಿಶುವಿನಂಥ ಅವನ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೆ.

೨೮. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ

ಮಾರನೇ ದಿನ ನಾನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಒಂದು ಟಪ್ಪಾಲು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಾನು ಮಾಸ್ಕೋವಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ-ನಾವು ಪ್ರಯಾಣದ ಐದು ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟಿದಾಗಲೇ ನಾನು ಸೊನೆಚ್ಕಾ ವಲಾಖಿನಾಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು. “ನಾನು ಪ್ರೇಮಾನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದೂ ಅದನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ; ನಾನವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಕು” ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ-ಆದರೂ ಬಹು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವಂತೆ, ನಾನವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ತರುವಾಯ ಎರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೆ, ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೆ, -ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಚತುರಳೆಂದು ನಾನು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದ ಕಟಿಂಕಾಳ ಎದುರಿಗೆ- ಖಿನ್ನನಾಗಿರುವಂತೆಯೂ, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು, ಹೇಗೋ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಿತು-ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ. ಕಟಿಂಕಾಗೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದ್ದಿತೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ, ಇತರರೆದುರಿಗೆ ಮತ್ತು ನನಗೆ ನಾನೇ, ಎಷ್ಟೇ ನಟನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕುರುಹುಗಳನ್ನನುಕರಿಸಲು ನಾನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ, ಆ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನು ಪ್ರೇಮಿಯೆಂಬ ಭಾವ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ; ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಅದರ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡೆಯದಾಗಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹೊಸ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಬಹು ಬೇಗನೆ ಧುಮುಕಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಸೊನೆಚ್ಕಾಳ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ತಿ ಮರೆತೇಹೋಯಿತು.

ನಾವು ಪೆತ್ರೋವ್‌ಸ್ಕೋಯಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮನೆ, ಬರ್ಚ್ ಮರಗಳ ಸಾಲರಸ್ತೆ, ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯ ಮಂದಿ- ಏನನ್ನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ವೃದ್ಧ ಪೋಕ ಬಂದು ನಮಗೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದ; ಅವನು ಬಾಗಿದ್ದ, ಬರೀಕಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಒಂದು ತರಹ ಹೆಂಗಸರ ಕ್ವಿಲ್ಬು ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್

ಗೌನನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕೈಲೊಂದು ಮೇಣದ ದೀಪವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಅವನು ಆನಂದಾತಿಶಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತ, ನಮ್ಮ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು, ಅವಸರದಿಂದ ತನ್ನ ಫೆಲ್ಪರಗ್ಗನ್ನು ಮುದುರಿಟ್ಟು, ಉಡುಪು ಧರಿಸಲು ತೊಡಗಿದ. ನಾನು ಅರೆನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡುದಾಣವನ್ನು ದಾಟಿ ಹಂತಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಹೋದೆ. ಆದರೆ, ಮುಂಗೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬೀಗ-ಬೋಲ್ಪು-ವಕ್ರವಾದ ಹಲಗೆಗಳು-ಬಟ್ಟೆಗಳ ಒತ್ತಿಗೆ (Clothes Press)-ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಕರಗಿದ ಕೊಬ್ಬಿನ ತೊಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಕಲೆಯಾದ ಪುರಾತನವಾದ ಮೋಂಬತ್ತಿ ಹಣತೆ,- ವಿಗ್ರಹದ ಹಣತೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಂತಹ ಬಾಗಿಡ ತಣ್ಣನೆಯ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯ ನೆರಳು-ಯಾವಾಗಲೂ ತೆಗೆಯಲ್ಪಡದ ಧೂಳುಕವಿದ ಜೋಡಿಕಿಟಕಿಗಳು- ಅವುಗಳ ಹೊರಗೆ-ನನಗೆ ನೆನಪಿದ್ದಂತೆ-ಬೆಳೆದ ಒಂದು ಬೆಟ್ಟದ ಬೂದು ವೃಕ್ಷ-ಇವೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಬಹಳ ಪರಿಚಿತವಾದ ವಿಷಯಗಳೇ ಆಗಿ-ಎಷ್ಟೋ ನೆನಪುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಗೊಂಡಂತೆ ಬಹು ಸಮರಸತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದುದರಿಂದ, ನನಗೆ ಹಟಾತ್ತನೆ, ಈ ಪ್ರಿಯವೂ ಪುರಾತನವೂ ಆದ ಮನೆಯ ಆದರಣೆಯ ಅನುಭವವಾಯಿತು. “ನಾವು-ಅಂದರೆ ಈ ಮನೆ ಮತ್ತು ನಾನು, ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಪರಸ್ಪರ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು?” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕೊಠಡಿಗಳೂ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವವೇನೆಂದು ನೋಡಲು ಅವಸರದಿಂದ ಓಡಿದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದವು; ಆದರೆ, ನನ್ನ ಎತ್ತರ-ಗಾತ್ರ-ತೂಕ ಒಡ್ಡತನ ಎಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕೊಠಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಕುಚಿತವಾದಂತೆ-ಎತ್ತರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡವು. ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ಹೇಗಿದ್ದೆನೋ ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಮನೆ ಆನಂದದಿಂದ ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಿತು; ಮತ್ತೆ-ಪ್ರತಿ ನೆಲ-ಕಿಟಕಿ-ಹಂತದ ಪ್ರತಿ ಮೆಟ್ಟಿಲು-ಪ್ರತಿಶಬ್ದ ಎಲ್ಲ, ಮರಳಿ ಎಂದಿಗೂ ಬಾರದ, ಸುಖಪೂರ್ಣ ಗತಕಾಲದ, ಘಟನಾವಳಿಗಳ-ಭಾವನೆಗಳ ಮತ್ತು ರೂಪಗಳ ಒಂದು ಲೋಕವನ್ನೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದವು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಶೈಶವದ ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆವು; ಅದರ ಮೂಲೆಗಳ ಮತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಶೈಶವದ ಭೀಕರಗಳು ಹಂಚಿತೊಡಗಿದವು. ಸ್ವಾಗತಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು; ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೂ ಮೊದಲಿನ ಅದೇ ಕೋಮಲ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪ್ರಸರಿಸಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾದ ಉನ್ನತವಾದ ಬಾಲಿಶಕೇಳಿಯು, ಜಾಗೃತಗೊಳ್ಳಲು ಕಾಯುತ್ತ, ಇನ್ನೂ ಈ ಕೊಠಡಿಯ ಸುಪ್ತವಾಗಿರುವುದೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿತು. ಪೋಕಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈರಕುಖಾನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಅವನು ನಮಗೆ ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದ; ಈ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ

ಕನ್ನಡಿ-ತಡಿಕೆ, ಪುರಾತನ ಮರದ ವಿಗ್ರಹ, ಬಿಳಿಯ ಕಾಗದವನ್ನಂಟಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಗೋಡೆಗಳ ಪ್ರತಿ ಉಬ್ಬು, ಎಲ್ಲವೂ, ಕಷ್ಟಾನುಭವಗಳ-ಸಾವಿನ ಮತ್ತು ಮರಳಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಬಾರಲಾರದೋ ಅದರ, ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

ನಾವು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದೆವು; ಪೋಕಾ ನಮಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ವಂದನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದ.

“ಅಮ್ಮ ಸತ್ತಿದ್ದು ಈ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ವೊಲೊಡ್ಯಾ.

ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ, ನಿರ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದವನಂತೆ ನಟಿಸಿದೆ. ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತನ್ನಾಡಿದ್ದರೂ ಸಾಕು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅತ್ತೇಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದಾಗ, ಅಪ್ಪ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಗೌನನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸುಂದರವಾದ ಮೊಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ವೊಲೊಡ್ಯಾನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ, ಅವನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ನಗುತ್ತಾ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಅವರು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ತಟ್ಟನೆ ಹಾರಿ ಎದ್ದು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ನನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಕೈಯಿಂದ ತಟ್ಟುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಒಡ್ಡಿ ನನ್ನ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಿದರು.

ತಮ್ಮ ಮಿರುಗುವ ಸಣ್ಣ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ, ತಂದೆಯವರು ಅವರದೇ ಆದ ವಿಲಕ್ಷಣ ಮುದ್ದು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, “ರಾಯಭಾರಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಿ-ನಿನಗೆ ವಂದನೆಗಳು. ನೀನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಮುಗಿಸಿದೆ ಅಂತ ವೊಲೊಡ್ಯಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ. ಅದೀಗ ಸೊಗಸು. ಮೊದ್ದನಾಗಿರಬಾರದೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ, ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ಸೊಗಸಾದ ಹುಡುಗನೇ ಸರಿ. ನಿನಗೆ ವಂದನೆಗಳು, ಮಗೂ. ಒಳ್ಳೇದು, ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯೋಣವಂತೆ; ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ನಾವು ಸೆಯಿಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಬೇಟೆಕಾಲ ಮುಗಿದುಹೋಗಿರುವುದೊಂದೇ ವಿಷಾದಕರ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅದರಿಂದಲೂ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನರಂಜನೆ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಬಲ್ಲೆಯ, ವಾಲ್ಡೆಮರ್? ಎಷ್ಟು ಬೇಕೆಂದರಷ್ಟು ಬೇಟೆ ಇದೆ; ಮತ್ತೆ, ನಾನೇ ಎಂದಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಂತು ದೇವರ ದಯದಿಂದ, ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಸೆಯಿಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗೋಣ; ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಈಗ ನೀವು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾಗಿದ್ದೀರಿ; ಈಗ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೀರಿ-ನನ್ನ ಭಾರ ಇಳಿಯಿತು-ಅಂತ, ಇದೇ ತಾನೆ ವಾಲ್ಡಿಮಾರ್‌ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀವು ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಓಡಾಡಬಲ್ಲೀರಿ. ಆದರೆ, ಬುದ್ಧಿವಾದ-

ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿಮಗೆ ಅನಿಸಿದರೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿಮಗೆ ತಂದೆಯಲ್ಲ-ನಾನು ನಿಮಗೆ ಉಪಯುಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಲ್ಲ-ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ, ಗೆಲೆಯ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಾರ-ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಇದು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ, ಕೋಕೋ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದೋ-ಇಲ್ಲವೋ-ಬನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿ ನಾನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ, ಮತ್ತು ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಹಾಗೇ ಭಾವಿಸಿದೆ. ಆ ದಿನ ತಂದೆಯವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಂದು-ಮನಮೋಹಕವೂ-ಉಲ್ಲಾಸಪೂರ್ಣವೂ, ಸುಖಮಯವೂ ಆದ ವಿಲಕ್ಷಣ ಭಾವವಿತ್ತು; ಮತ್ತು ನನ್ನೊಡನೆ ಸಮಾನತೆಯ-ಕೆಳತನದ ಈ ಹೊಸ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು, ನಾನು ಅವರನ್ನು ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು.

“ಈಗ ಹೇಳು, ನೀನು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇವಿನ್‌ರನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದೆಯಾ? ನೀನು ಆ ಮುದುಕನನ್ನು ನೋಡಿದೆಯಾ? ನಿನಗೆ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರು? ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್‌ರವರನ್ನು ಕಾಣಲು ನೀನು ಹೋಗಿದ್ದೆಯಾ?” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸತೊಡಗಿದರು-ತಂದೆಯವರು.

ನಾವು ಪೋಷಾಕು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕೊಠಡಿಯ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿ ಆಗಲೇ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಮುದುಕನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಯಾವಾಗಲೂ “ಮತ್ತೆ-ಪುನಃ”-ಎಂದು ಪುನಶ್ಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಾಕೋವ್, ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಕಲಾಷ್ ಗಾಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದ.

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದು ತಂದೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, ನಾನು. ತಂದೆಯವರು ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಭುಜವನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿ, ಅಸಮಾಧಾನದ ಕೆಮ್ಮನ್ನು ಕೆಮ್ಮಿ, “ಹಾ! ಮರತೇಹೋಗಿತ್ತು. ಆ ದಿನ ನಾನು ಎಪಿಫನೋವ್-ರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನಿನಗೆ ಎಪಿಫನೋವ್-ರ ಪೈಕಿ ಆ “ಡಚ್ಚರ ಚಲುವೆ” ಎಂಬುವಳ ನೆನಪಿದೆಯೇನು? ಅವಳು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನ” ಎನ್ನುತ್ತ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ (ನನಗೆ ಹಾಗೆ ತೋರಿತು) ಭುಜವನ್ನೆತ್ತಿಹಾಕಿ, ತಂದೆಯವರು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದರು.

ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಅನೇಕ ಸಲ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು “ನಾನು ಒಳಗೆ ಬರಬಹುದೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಆದರೆ, ನಾವು ಇನ್ನೂ ಪೋಷಾಕು ಧರಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಬರಲಾಗದು—ಎಂದು, ಪ್ರತೀಸಲವೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ಮೂಲಕ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು, ತಂದೆಯವರು.

“ಬಂದರೆ ಏನಾಗಿಬಿಡುತ್ತೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ, ನೀವು ಬರೀ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಗೌನಿನಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇನಲ್ಲ.”

“ನಿನ್ನ ಸೋದರರು ಹೇಳಲಾಗದ (ಇಲ್ಲಿ under-wear—ಅಂದರೆ, ಒಳಬಟ್ಟೆಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇಂಥ ಉಡುಪಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವಲ್ಲ.) ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿಲ್ಲದಾಗ ನೀನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಲಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ನಿನ್ನ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿದರೆ ನೀನು ಒಪ್ಪುತ್ತೀಯೇನು? ಎಲಾ ಹುಡುಗಿರಾ, ಈಗಲೇ ಹೋಗಿ ತಟ್ಟಿರೋ!—ನಿನ್ನ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ (Neglige) ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದೂ ಉಚಿತವಲ್ಲ” ಎಂದು ಪುನಃ ಅವಳ ಕಡೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು, ತಂದೆ.

“ಹಾ! ನೀವೆಂಥಾ ಅಸಾಧ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು! ಏನೇ ಆಗಲಿ, ತಡಮಾಡದೆ ಬೇಗ ಸ್ವಾಗತ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ; ಮಿಮಿ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಬೇಕೊಂತ ಸಾಯ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ” ಎಂದಳು, ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ.

ತಂದೆಯವರು ಹೊರಟುಹೋದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನ ರೀತಿ ನನಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಯಾಕೋವ್‌ನ ಕೂಡ, ಕಾಡುಕೋಳಿ-ಸ್ವೈಪು ಮುಂತಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಳದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಅವನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೋದರ-ಸೋದರಿ ಅಥವಾ ತಂದೆಯವರ ಕೂಡ, ಭಾವಾತಿರೇಕ ಪ್ರದರ್ಶನವೆಂದು ಅವನು ಗುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದಷ್ಟು ಮತ್ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಭಾವಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನೂ ದೂರಮಾಡಿ ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ—ಉದಾಸೀನತೆಗೆ—ಎಡೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಅರಿಯಲಾರದ ಮಂದಿಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮುಂಗೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಕಂಡೆ. ಅವರು ಗಾಡಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಅವಸರದಿಂದ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ

ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯದಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾಸೋ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು- ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ, “ನೋಡು, ಇದು ಸೊಗಸಾಗಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂಬಂತೆ, ತಲೆಯನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸಿದರು. ನಾನು ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಂಡಿದ್ದ ಸುಖಭಾವವನ್ನೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಂಡೆ.

ಹಳದಿ ಛಾಯೆಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗ್ರಾಂಡ್ ಪಿಯಾನೋ ಇದ್ದ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಬೆಳಕಾದ ಎತ್ತರವಾದ ಕೊಠಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ತೆರೆದ ದೊಡ್ಡ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಸಿರು ಮರಗಳೂ, ತೋಟದ ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರ ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ ಪಥಗಳೂ, ಆನಂದವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾರನ್ನು ಮುತ್ತಿಟ್ಟ ತರುವಾಯ, ನಾನು ಕಟೆಂಕಾಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ತಟ್ಟನೆ, ಅವಳನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆನಿಸಿತು; ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಮುಂದರಿಯದೆ ನಿಂತು ವೌನವನ್ನು ತಳೆದು ಕೆಂಪೇರಿದೆ. ಕಟೆಂಕಾಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂಕೋಚಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವಳು ನನಗೆ ತನ್ನ ಬಿಳುಪಾದ ಕೈಯನ್ನೊಡ್ಡಿ, ನಾನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದಳು. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಕಟೆಂಕಾಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ವಸ್ತುತಃ, ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ-ಬೆಳೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮೊದಲನೆಯ ಅಗಲುವಿಕೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಕಟೆಂಕಾ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದಳು. ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಸಂಕೋಚದ ಸೋಂಕೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ನಸುಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ; ಅವಳ ಕೂಡ ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸಿ-ಎಲ್ಲೋ ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೊರಟ.

೫೯. ಹುಡುಗಿಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೋಧರ್ಮ

ಹುಡುಗಿಯರು ಹಸಿದಿದ್ದರೆ? ಅವರು ತಕ್ಕಷ್ಟು ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದ್ದರೆ? ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಅಪರಿಚಿತರೆದುರಿಗೆ ತಾನಾದರೆ ನಾಚುವಂತಹ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ?— ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು, ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು. ಅವರು ಮಾನವೀಯವಾದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನಂತೂ ಅವನು ಒಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಡನೆ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ, (ಆದರೆ, ಅವರು ಆಗಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು) ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೋ ಕುರಿತು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತುಂಡುಮಾತುಗಳನ್ನು—ಉದಾಹರಣೆಗೆ “ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸು” ಇತ್ಯಾದಿ—ಮಾತುಗಳಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ; ಅಥವಾ ಗಂಭೀರವಾದ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೆಡ್ಡತನದ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ ಅಥವಾ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಏನನ್ನಾದರೂ ಉಚ್ಚರಿಸಿ, ತಟ್ಟನೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಂಕುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಉರುಳಿ ಅಥವಾ ಅವರು ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಕೋಸುಗಡ್ಡೆ ಅಥವಾ ಇದೇ ತರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಅಥವಾ ಕಟಿಂಕಾ ನನಗೆ ವರದಿಮಾಡಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ,

“ಹುಮ್! ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವರೊಡನೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೀಯೋ? ಹೌದೂ, ನೀನಿನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಮುಟ್ಟಾಳನೇ ಸರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.

ಅವನ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಭೀರವಾದ ಹಾಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದ ತುಚ್ಛಭಾವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅವನ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಸಾಕಿತ್ತು. ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ವಯಸ್ಸಾಗಿ ಬೆಳೆದವನು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವನು ಸದಾ ಕಂಡ ಕಂಡ ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಅವನು ಕಟಿಂಕಾಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ,

(ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವಳು ನೀಳವಾದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸತೊಡಗಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಚೆಲುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು) ಅವಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತನಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನೆಂದಿಗೂ ಹೊಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯ ನೀರಸ ನೆನಪುಗಳು, ಅಂದರೆ-ರೂಲುದೋಷ್ಯೆ, ಅವಳ ಲಂಗಗಳು, ಅವಳ ಚಪಲ ಸ್ವಭಾವಗಳು. ಇವೆಲ್ಲ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತೀರ ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂಥವು; ಅಥವಾ, ತೀರ ಎಳೆ ಪ್ರಾಯದವರು ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೂ ತೋರುವ ಅಸಹನೆ ಇರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಜೀವನದ ಆರಂಭದಶೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಸುಂದರವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಂಡಾಗ, “ಹಾ! ಇಂಥಾದ್ದು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಣುವವನಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವ ದೌರ್ಬಲ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಏನೇ ಇರಲಿ, ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಇದುವರೆಗೂ ಕಟಿಂಕಾಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಇಡೀ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೊಲೊದ್ಯಾ ತೀರ ಬೇಸರಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದವನಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತ ಅವನ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ ಧಿಕ್ಕಾರಭಾವವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನ ಮುಖದ ಭಾವ “ಓ! ಎಷ್ಟು ಬೇಸರಕರ! ಮಾತನಾಡಲು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೆ ಉಡುಪು ಧರಿಸುವತನಕ, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದ. ತಂದೆಯವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಾಗ, ಅವನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ, ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡು, ಮೊಳಕೈ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಥವಾ ತೀರ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಅಸಹ್ಯವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕೇಳಿ ಮಿಮಿಗೆ ಕೋಪವುಂಟಾಗಿ ಅವಳು ಕೆಂಪೇರುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ನಾವು ಸಾಯುವಷ್ಟು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ಅವನು ತಂದೆಯವರೊಡನೆ ಮತ್ತು, ಎಲ್ಲೋ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೊರತು, ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಉಳಿದ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆಯೇ ಆಗಲಿ, ತೂಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನೆಂದಿಗೂ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾವಾತಿರೇಕವಾದ ಪ್ರದರ್ಶನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅವನಷ್ಟು ಭಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ, ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು

ಕುರಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಅನುಕರಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಮತ್ತೆ, ಹುಡುಗಿಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತುಚ್ಛಭಾವ ಆಳವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ-ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರು ಊರಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಅಭಾವವಿದ್ದುದರಿಂದ ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಮತ್ತು ಕಟೆಂಕಾರೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ನಿಕಟವಾದ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹಾಗೂ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆಯಾಡುವ ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಆಲೋಚನಾಶಕ್ತಿಯ ಅಭಾವದ ಮತ್ತು ತೀರ ಸರಳ-ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಹಣ ಎನ್ನುವುದು ಏನು-ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ-ಯುದ್ಧ ಎಂದರೆ ಏನು-ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅವರ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಪಾರತೆ ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ವಿವರಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪರಮ ಔದಾಸೀನ್ಯ-ಇವುಗಳಿಂದ, ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನನಗೆ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ದೃಢವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದವು, ಅಷ್ಟೆ.

ಒಂದು ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಸರಕರವಾದ ಹಾಡು ಒಂದನ್ನು ಪಿಯಾನೋದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬುದರ ನೆನಪಿದೆ. ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ವೊಲೊದ್ಯಾ ತೂಕಡಿಸುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದವನು, ಮಧ್ಯಮಧ್ಯ ಒಂದು ರೀತಿಯ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ವ್ಯಂಗ್ಯತೆಯಿಂದ-ಆದರೆ, ಯಾರನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸದೆ-"ಭಗವಂತಾ! ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕುಟ್ಟುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ-ಎಂಥಾ ಗಾಯಕಿ-ಭೀಘೋವೆನ್! (ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅವನು ವಿಶೇಷ ವ್ಯಂಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ)-ಅದು ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು-ಎಲ್ಲಿ-ಈಗ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ-ಅದೀಗ ಸರಿ" ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ, ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಮತ್ತು ಕಟೆಂಕಾ ಇನ್ನೂ ಚಹದ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಯೇ ಇದ್ದೆವು. ಕಟೆಂಕಾ, ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು, ತನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೇಮದ ಮಾತಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದಳೋ ನನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನು, ಒಬ್ಬರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದುದನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯೇ ಪ್ರೇಮವೆಂದು, ಬಹು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಟೆಂಕಾಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದ ವಿವರಣೆ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಹಣಕಾಸಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಪ್ರೇಮವಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ-ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಆಸ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ತೀರ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾದದ್ದು, ಅಗಲುವಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವುದು ಸಹಿಸಬಲ್ಲದೋ ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮ (ಅವಳು ಇಲ್ಲಿ ಡುಬ್ಲೋವ್‌ಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದೆ)-ಎಂದು, ಅವಳು ಎದುರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

ನಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಲೇಬೇಕಾದ ವೊಲೊದ್ಯಾ, ತನ್ನ ಮೊಳಕೈ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು, ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ “ಕಟಿಂಕಾ ರಷ್ಯನರಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದ.

“ಓ! ನಿನ್ನ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಅರ್ಥಶೂನ್ಯ ಮಾತುಗಳು!” ಎಂದಳು, ಕಟಿಂಕಾ.

“ಏನು? ಹುಡಿಮೆಣಸಿನ ಮಡಕೆಗೆ ಬಿದ್ದಂತೆ?” (ಅಂದರೆ-ಏನು ಕೋಪ? ಎಂದು ಅರ್ಥ) ಎಂದು, ಪ್ರತಿ ಅಕ್ಷರವನ್ನೂ ಒತ್ತಿ ಕೇಳಿದ, ವೊಲೊದ್ಯಾ. ಅವನ ಮಾತು ಪೂರ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು.

ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆ, ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ- ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಬೆಳೆದ ಒಂದು ಆಂತರಿಕ ಗುಣವಿರುತ್ತದೆ; ಇದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗುಣದ ಮುಖ್ಯಾಂಶವೆಂದರೆ, ಪರಸ್ಪರ ಅಳತೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಭಾವ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮುಖವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಒಂದೇ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಈ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವತನಕ, ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಲ್ಲರು, ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಅಷ್ಟೆ ಎಲ್ಲಿ ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಗಳಿಕೆ ಕೊನೆಗೊಂಡು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ-ಎಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಕೊನೆಗೊಂಡು ನಟನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ-ಎಂಬುದನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮಂದಿಗೆ ಇದು ಪೂರ್ಣ ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದೇ ತರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಒಂದೇ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದ-ಸುಂದರವಾದ-ಅಥವಾ ಜುಗುಪ್ಸಿತ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಏಕಭಾವವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಅದರದೇ ಆದ ಒಂದು ಭಾಷೆ-ಮಾತಿನ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜೋಡಣೆಗಳು-ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳು ಸಹ, ಆಚರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಇವು, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಕಾಣದಂತಹ ಅರ್ಥಭಾಯಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು, ತಂದೆಯವರು ಮತ್ತು ನಾವಿಬ್ಬರು ಸೋದರರ ನಡುವೆ ಬಹು ಎತ್ತರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿತ್ತು. ಡುಬ್ಯೋವ್ ಕೂಡ, ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗಿಂತ ಚತುರನಾಗಿದ್ದರೂ, ದ್ವಿತಿಯು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೆಚ್ಚು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಒಂದೇ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ನನ್ನ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ನಡುವೆ ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಪಡೆದ ನಾಜೂಕಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ

ಕಾಣುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ನಮಗಿಂತ ಬಹಳ ಹಿಂದಾಗಿದ್ದರು. ನಮಗೆ ಎರಡರಷ್ಟು ಎರಡು-ನಾಲ್ಕು ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಾನೂ ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು (ಏಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವೋ? ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ), “ದ್ವೀಪದ್ರಾಕ್ಷಿ”- ಎಂದರೆ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಣಡಾಂಭಿಕತನ; “ಬಂಪ್” ಎಂದರೆ (ಇದನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದ್ದು, ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳ ಮೇಲೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಒತ್ತನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು) ಹೊಸದಾದ, ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ, ಸುಂದರವಾದ ಆದರೆ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸೂಚಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಸಕಾರಣವಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಪಾತ-ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಾಗಿ, ಅರ್ಥವು ಮುಖಭಾವವನ್ನೂ, ಚೊತೆಗೆ ಇಡೀ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನೂ, ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು, ಒಂದು ನವೀನ ಅರ್ಥಭಾಯೆಗೆ ಯಾವ ಹೊಸ ಭಾವ ವ್ಯಕ್ತತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸೂಚನೆಯಿಂದಲೇ, ಉದ್ದೇಶಪಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದು, ನಮ್ಮ ನೈತಿಕ ಏಕಾಂತತೆಗೆ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ಧಿಕ್ಕಾರಭಾವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಒಂದು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇತ್ತೋ ಏನೋ; ಆದರೆ, ಅದು ನಮ್ಮದರಿಂದ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು ಆದಕಾರಣ, ನಾವು ಒಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಜಭಾವವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಯ ಎಂಬಂತೆ-ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಇದ್ದವು. ಅವರನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಮತ್ತು ಅವರು ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಚತುರರಾದ ಹುಡುಗಿಯರಾಗಿರಲು, ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಅಭಾವವು ಅವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ನನಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ತುಚ್ಛಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೇಲಾಗಿ, ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ ಸರಳತೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು, ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು, ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೂ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಅವಳು ಹೊರಗೆಳೆದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲೊಲ್ಲದ ರಹಸ್ಯತನವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ದೂರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ, ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರೆಯೂ ತಂದೆಯವರ ಮೇಲೆ

ಶಿಲುಬೆಯ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಮತ್ತು ಕಟಿಂಕಾ ಪಿಯಾನೋವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ಎಲ್ಲ ಶುದ್ಧ ನಟನೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ “ದೊಡ್ಡವರಂತೆ ನಟಿಸುವುದನ್ನು ಈ ಹುಡುಗಿಯರು ಯಾವಾಗ ಕಲಿತರು? ಮತ್ತು ಅವರು ತಮಗೆ ತಾವೇ ಏಕೆ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

೩೦. ನನ್ನ ಹವ್ಯಾಸಗಳು

ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಸಂಗೀತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸಕ್ತಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಇತರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ, ನಮ್ಮ ಎಳೆವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ, ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾದೆವು. ಆ ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ನೆರೆಯವನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಮನುಷ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ. ಅವನು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೇ ತಡ, ಪಿಯಾನೋ ಕಡೆ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತ, ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಕಟೆಂಕಾರ ಕೂಡ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಪಿಯಾನೋ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸರಿಸತೊಡಗಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ, ಹವಾ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜೀವನದ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿ, ಅನಂತರ ಬಹು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು, ಪಿಯಾನೋ ಶ್ರುತಿಗಾರರು, ಸಂಗೀತ, ಪಿಯಾನೋ, ಇವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಪಿಯಾನೋವನ್ನು ನುಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ, ಮಿಮಿ ಮತ್ತು ಕಟೆಂಕಾ ಪಿಯಾನೋ ಸುತ್ತ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವನು ಮೂರು “ವಾಲ್ಸ್” ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಿಯೂ ನುಡಿಸಿದ. ಈ ತರುಣ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವನ ಪಿಯಾನೋ ನುಡಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಿಯಾನೋ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತ ಭಂಗಿ-ತನ್ನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ-ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನೂ ಕಿರುಬೆರಳನ್ನೂ ತಟ್ಟನೆ ಕೀಲಿಗಳ ಅಗಲಕ್ಕೂ ಹರಡಿ, ಅನಂತರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಚಾಚುತ್ತ, ಅವನು ಅಷ್ಟಮ ಸ್ವರವನ್ನು ನುಡಿಸಿದ ರೀತಿ-ಇವೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನ ಈ ಗಂಭೀರವಾದ ಕೈಚಳಕ, ಅವನ ಅಲಕ್ಷ್ಯದ ಭಂಗಿ, ಅವನು ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಅವನ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಗಮನ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ, ನಾನು ಪಿಯಾನೋವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಗೆ ಪುಟವಿಕ್ಕಿದವು. ಈ ಆಲೋಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿ, ನನಗೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯೂ ಇದ್ದುವೆಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಿಯಾನೋ ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಇದರಮಟ್ಟಿಗೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಲ್ಲದೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ನಿಜವಾದ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಲ್ಲದ

ಕಲೆ ಏನನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲದೆಂಬುದರ ಮತ್ತು ಈ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಕಿಂಚಿನ್ನಾತ್ರವಾದರೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ, ಮಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ಗಂಡಸರಂತೆ-ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರಂತೆ-ಇತ್ತು, ನನ್ನ ನಡವಳಿಕೆ. ನನ್ನ ದಪ್ಪನಾದ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪಳಗಿಸಿ, ನನಗೆ ಸ್ವರಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಕಟಿಂಕಾಳ ಸಹಾಯದಿಂದ, ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಸತೊಡಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟಿಂಕಾಳೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ-ತೀರ ತಾಳ ತಪ್ಪಿದ್ದರೂ, ಎದೆತುಂಬುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಂತೂ ನುಡಿಸಿದೆ. ಅಂದಹಾಗೇ ಈ ಸಂಗೀತಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ, ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೊಳಕಾಲು ಮೇಲೂ, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಿಂಬಿನ ಮೇಲೂ, ನನ್ನ ಅವಿಧೇಯವಾದ ನಾಲ್ಕನೇ ಬೆರಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ಮಟ್ಟಿನ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದೆ.

ನಾನು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಕೃತಿಗಳು, ವಾಲ್ಸ್‌ಗಳು, ವ್ಯಾಲೊಪ್‌ಗಳು, ಪ್ರೇಮಿಗಾನಗಳು-ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದುವೇ; ಎಲ್ಲವೂ, ಹಿತವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವವರಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳ ಯಾವನಾದರೂ, ಸಂಗೀತದ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಅವನ್ನು ಆಯ್ದು “ಇವು ನೀನು ನುಡಿಸಬಾರದಂಥವು, ಏಕೆಂದರೆ ಇವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೀಳಾದ, ರುಚಿಹೀನವಾದ, ಸಪ್ತೆಯಾದ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಕೃತಿಗಳು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ” ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಬಹುಶಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರಷ್ಯನ್ ತರುಣಿಯ ಪಿಯಾನೋವಿನ ಮೇಲೂ ಕಾಣಬಹುದಾದಂಥವಾಗಿದ್ದವು. ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ನಿರಂತರವೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ದುಃಖಕರವಾದ “ಸೊನಾಟಿ ಪ್ರಾಥೆಟಿಕೆ” ಮತ್ತು ಬಿಥೋವೆನಿನ ಸಿ. ಮೈನರ್ ಸೊನೆಟಾ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಇದ್ದುದು ನಿಜ. ತಾಯಿಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ಮಾಸ್ಕೋ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಇತರ ಸೊಗಸಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ರಚಿಸಿದ್ದ ಇತರ ಕೃತಿಗಳೂ ಇದ್ದವು- ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ “ನಡೆ”ಗಳು “ಓಟ”ಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಲ್ಯುಬೋಚ್ಕಾ ಇವುಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನಗೂ ಕಟಿಂಕಾಳಿಗೂ ಗಂಭೀರವಾದ ಕೃತಿಗಳು ಇಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ “ಲಿಫೋ” ಮತ್ತು “ನೈಟಿಂಗೇಲ್” ಎಂಬುವು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಟಿಂಕಾ, ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಕಾಣದಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೆ ನಾನು ಕೂಡ, ಬಹು ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಂಗವಾಗಿ ನುಡಿಸತೊಡಗಿದೆ. ನಾನು ಆ ತರುಣ ಮನುಷ್ಯನ-ಕೈಚಳಕ-ಭಂಗಿಗಳ ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸತೊಡಗಿದ್ದೆ

ಮತ್ತು ಹಲವು ಬಾರಿ, ನಾನು ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಅಪರಿಚಿತರು ಯಾರೂ ಇರದಿದ್ದರೂ ಕ್ಯಾಗಿ ವಿಷಾದಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಲಿಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಕ್ ಬ್ರೆನ್ಸರ್ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದವೆಂದು ಬಹುಬೇಗ ಕಂಡುಕೊಂಡೆ, ಹಾಗೂ ನಾನು ಕಟೀಕಾಳನ್ನು ಮೀರಿಸಲಾರೆನೆಂದು ಅರಿತೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಿಗತನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರೌಢಸಂಗೀತವು ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾದುದೆಂದು ಬಗೆದು ಬೇಗನೆ ಪ್ರೌಢವಾದ ಜರ್ಮನ್ ಸಂಗೀತವು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ “ಸೊನಾಟೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ” ಯನ್ನು ನುಡಿಸಿದಾಗ- ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಸೊನಾಟೆಯು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನನಗೆ ಕಟ್ಟಿರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ-ನಾನು ಆನಂದಾತಿರೇಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸತೊಡಗಿದೆ. ನಾನು ಬೀಥೊವೆನನ್ನು ನುಡಿಸತೊಡಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ- ನಟನೆಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಶಕ್ತಿಯ ರೀತಿಯದು ಏನೋ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಈಗ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಂಗೀತವು ಹಲವು ವೇಳೆ ಕಣ್ಣೀರು ತರುವಷ್ಟು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ವರಚಿಹ್ನೆಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಪಿಯಾನೋ ಮೇಲೆ ನುಡಿಸಬಲ್ಲವನಾದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಂಗೀತವು, ನನ್ನ ನುಡಿಸುವಿಕೆಯ ಭಾವಪರವಶತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ವೇಗದಿಂದ ಹುಡುಗಿಯರ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಸಾಧನವಲ್ಲ- ಸಂಗೀತವೇ ಅದರ ಅಂತ್ಯಗುರಿ, ಅದರ ಲಾವಣ್ಯ, ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದರೆ, ಬಹುಶಃ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನೊಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗೀತಗಾರನೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದೆನೇನೋ.

ಮೊಲೊದ್ಯಾ ತಂದಿದ್ದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನುವಲೋಕಿಸುವುದು, ಆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ “ಮಾಂಟೆಕ್ರಿಸ್ಟೋ” ಮತ್ತು ಹಲವು “ರಹಸ್ಯಮಯಗಳು” ಅದೇ ತಾನೇ ಪ್ರಕಟವಾಗತೊಡಗಿದ್ದವು; ಮತ್ತು ನಾನು ಸುಯೆ (Sue), ಡೂಮಾ (Duma) ಮತ್ತು ಪಾಲ್ ಡಿ ಕಾಕ್ (Paul de Koch) ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಘಟನೆಗಳೂ, ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವದಷ್ಟು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದವು. ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಶಂಕಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಜೀವಂತ ಸಕ್ರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ-ಸಾಹಸಗಳೂ, ಅಚ್ಚಾದ ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟಗಳಿಂದ ಎದ್ದು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದಿದಂತಹ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಎಂದೂ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಶಂಕಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ವಭಾವದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಓದುವಾಗ, ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸರ್ವರೋಗಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವಂತೆ, ನಾನು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ಭಾವಾವೇಶಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳ-ನಾಯಕರ ಮತ್ತು ದುರುಳರ ಹೋಲಿಕೆಗಳೂ, ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾದುವೆಂದರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಕೃತ್ರಿಮ ಯೋಚನೆಗಳು, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಭಾವಾವೇಶಗಳು-ಅಪ್ಪಟ ಪಾತ್ರಗಳು; ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯ ಪೂರ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ-ಕೆಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ ಪೂರ್ತಿ ಕೆಟ್ಟವನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ-ಅಂದರೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಯದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ, ಯಥಾವತ್ತಾಗಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದೂ, ಅದರ ಧೀರೋದಾತ್ತ ನಾಯಕರ ಔದಾರ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಾನೂ ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಉದಾತ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದುದೂ, ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ನಾನು ಕೋಲ್ಡಿಕ್ಲೋವ್‌ನನ್ನು ಪುನಃ ಭೇಟಿಯಾದೇನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು **ಅವಳಿಗಾಗಿ**, ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಹಯದಿಂದ ಅದೆಷ್ಟು ವಿವಿಧ ಫ್ರೆಂಚ್ ಶಬ್ದ ಜೋಡಣೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡೆನೋ! ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ-ಕೇಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ, ಅವರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ನೈತಿಕ ಬೆಲೆಯ ಹೊಸ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ-ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದೆ; (ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ಉದಾತ್ತ” (Noble) ಎಂಬುದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಪದವನ್ನು (Blagorodny) ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪದಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ; ಜರ್ಮನರು “ನೋಬಲ್” ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಆ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು Ehrlich ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥದೊಡನೆ ತೊಡಕು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.) ಆಮೇಲೆ, ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು, ಕಡೆಯದಾಗಿ, ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಲಿದಿದ್ದಂತೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ “ಸಿಸ್ತುಗಾರ”ನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ನಾಯಕರನ್ನು

ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಚರ್ಮಗಳಿಂದ ಹೋಲಲು ಸಹ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ. ನಾನು ಆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ ನೂರಾರು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ, ದಟ್ಟವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳುಳ್ಳ ಅತಿಕಾಮಿಯಾದ ನಾಯಕನಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನೂ ಬಾಹ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವನಂತೆಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಆಸೆಪಟ್ಟೆ (ನನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಅವನನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು); ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕತ್ತರಿಸಿದರೆ ಅವು ಇನ್ನೂ ಪೊದೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿ, ಹಾಗೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ; ಆಗ, ಒಂದು ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆ—ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು; ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡಾಗ, ನನಗೆ ಹುಬ್ಬುಗಳೇ ಇಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಮುಖ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತೀರ ಅವಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟುಹೋದೆ. ಅಂತೂ, ಆ ಅತಿಕಾಮಿಯ ಹುಬ್ಬುಗಳಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳೂ ಪೊದೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ನನಗೆ ನಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ; ಆದರೆ ನನಗೆ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನೆಯವರು ಏನನ್ನುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಕಳವಳಕ್ಕೀಡಾದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮದ್ದಿನ ಪುಡಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ನನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ಅವಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿದೆ. ಮದ್ದಿನ ಪುಡಿ ಉರಿ ಏಳದಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಟ್ಟುದರ ಚಿಹ್ನೆಯಿತ್ತು. ನನ್ನ ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯಾರೂ ಪತ್ತೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅತಿಕಾಮಿಯನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ತಿ ಮರೆತ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ—ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೂ ದಟ್ಟವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆದವು.

೨೦. ಸೊಗಸುಗಾರತನ

ಇದುವರೆಗಿನ ಈ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ, ಇದರ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ; ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ತಿ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಮೀಸಲು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಇವೆರಡರಿಂದ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಅಸತ್ಯವೂ ದುಷ್ಟವೂ ಆದದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಮಾನವ ಜಾತಿಯನ್ನು, ಧನಿಕರು, ದರಿದ್ರರು, ಸಜ್ಜನರು, ದುರ್ಜನರು, ಸೈನಿಕರು-ಸೈನಿಕರಲ್ಲದವರು-ಚತುರರು-ಮೂಢರು, ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಅಂತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ, ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ತಾನು ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಪ್ರತಿ ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ, ಆ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಯಾವ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಆಗ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಸೂತ್ರವಾಗಿದ್ದದ್ದು, ಜನರಲ್ಲಿ “ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ” ಮತ್ತು “ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ ಆಗದು” ಎಂಬುದು. ಎರಡನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಉಪಪಂಗಡಗಳಿದ್ದವು; ಸೊಗಸುಗಾರರಲ್ಲದವರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಂದಿ ಎಂದು. ಸೊಗಸುಗಾರರಾಗಿದ್ದವರು ನನ್ನ ಕೂಡ ಸರಿಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು; ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದ ಮಂದಿಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಅವರನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾನವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ತೆರನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಸಮಾಧಾನದ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆ. ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗ ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನವರನ್ನು ಪೂರ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ, “ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ” ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಜ್ಞಾನವಿರುವುದು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಆಗಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಟ್ಟನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಭಾವವನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ. “ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಮಾತನಾಡಲು ಏಕೆ ಬಯಸುತ್ತಿ?” ಎಂದು ಚುಚ್ಚುಮಾತಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಉದ್ದವೂ, ಚೊಕ್ಕಟವೂ, ಹೊಳಪಾದವೂ ಆದ

ಕೈಬೆರಳುಗಳ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು, ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯ ಎರಡನೇ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು; ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣ, ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುವುದರ, ನೃತ್ಯದ ಹಾಗೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು; ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಔದಾಸೀನ್ಯ ಮತ್ತು ಸದಾ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಧಿಕ್ಕಾರಪೂರ್ವಕ ಬೇಸರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು. ಇವಲ್ಲದೆ, ಒಬ್ಬನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡದೆಯೇ, ಅವನು ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾದ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಕೊಠಡಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅವನ ಮುದ್ರೆ, ಅವನ ಕೈಬರಹ, ಅವನ ಗಾಡಿ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು ಮುಂತಾದವಲ್ಲದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವನ ಪಾದಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಷರಾಯಿಗೆ ಅವನ ಬೂಟ್ಟುಗಳ ಔಚಿತ್ಯವು, ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಮ್ಮಡಿ ಅಟ್ಟಿಗಳಿಲ್ಲದ ಮೊನಚಾದ ಮುಂತುದಿಯ ಬೂಟ್ಟುಗಳು, ಕಿರಿದಾದ ಕೆಳಾಯದ ಷರಾಯಿಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ಪಾದಪಟ್ಟಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ-ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ದುಂಡಾದ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯದ ಮುಂತುದಿ ಹಾಗೂ ಹಿಮ್ಮಡಿ ಅಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದ ಬೂಟ್ಟುಗಳು, ಪಾದಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಗಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಿಗಳೊಡನೆ ಕೆಳಗೆ ಕಿರಿದಾದ ಷರಾಯಿಗಳು, ಅಥವಾ ಅಗಲವಾಗಿ, ಪಾದದ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಛಾವಣಿಯಂತೆ ಬಾಗಿದ ಪಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದರೆ-ಇದು ಕೆಟ್ಟ ಮಾದರಿಯ ಮನುಷ್ಯನ ಲಕ್ಷಣಗಳು-ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸೊಗಸುಗಾರನಾಗಿರಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅನರ್ಹನಾಗಿದ್ದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಢವಾಗಿದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. ಈ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಾನು ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಡಬೇಕಾಯಿತಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಬಹುಶಃ ಈ ಭಾವನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿತೇನೋ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಘಟ್ಟವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಹದಿನಾರನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನಾನು ಈ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿದೆನೆಂದು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿದ ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಡುಬ್ಲೋವ್ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪರಿಚಿತರಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರು-ಇವರಿಗೆ, ಈ ಗುಣವು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ವಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ತೋರಿತು. ನಾನು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯೊಡನೆ ಸೇನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ; ನಾನು ಯಾರಿಗೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಅವರನ್ನು ನೋಡದೆಯೇ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು, ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕಲೆಯನ್ನು, ನೃತ್ಯಕಲೆಯನ್ನು, ಔದಾಸೀನ್ಯ ಹಾಗೂ ಬೇಸರವನ್ನು ತೋರುವುದನ್ನು, ನನ್ನ ಕೈಬೆರಳುಗಳ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದನ್ನು (-ಆಗ ನನ್ನ ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಬೆರಳಿನ ಮಾಂಸದ ಭಾಗವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ)

ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ, ನನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೊದಲು ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಇತ್ತು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರ್ಯತಃ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ನನಗೆ ತೀರ ಅನಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು; ಆದರೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಲು ನಾನು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ನನ್ನ ಕೊಠಡಿ, ನನ್ನ ಬರೆಯುವ ಮೇಜು, ನನ್ನ ಗಾಡಿ, ಇವುಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಗಸುಗಾರತನ ಕಾಣುವಂತೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ-ನನಗೆ ಏನೇನೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಷಯ ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇತ್ತರರಿಗೆ-ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಕೇವಲ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ; ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಬೆರಳಿನ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಅಂದಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಡುಬ್ಲೋವ್‌ನ ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದುವೇ-ಹಾಗಿರಲು ಅವನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ-ಎಂದು ಅವನನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆ “ಇವು ಹೀಗಿರುವಂತೆ, ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನೇನನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೆ, ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಉಗುರುಗಳು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದರ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ” ಎಂದ, ಡುಬ್ಲೋವ್. ಅವನ ಈ ಉತ್ತರವು ನನಗೆ ಗಾಢವಾಗಿ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಸೊಗಸುಗಾರನಾಗಿರುವುದರ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು, ಆ ಸೊಗಸುಗಾರತನವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪಡುವ ಶ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು, ಆಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಿತ್ತು. ಸೊಗಸುಗಾರತನ ಎನ್ನುವುದು-ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ-ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಹತೆ,-ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಗುಣ,-ನಾನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ- ಆಗಿದ್ದು ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಯಾವುದರ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ, ಸುಖವಾಗಲಿ-ಯಶಸ್ಸಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಏನೆ ಒಳಿತಾಗಲೀ ಇರಲಾರದೋ, ಅಂತಹ ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತು. ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಕಲೋಪಾಸಕನನ್ನು ಅಥವಾ ಪಂಡಿತನನ್ನು ಅಥವಾ ಮಾನವ ಕುಲದ ಉದ್ಧಾರಕನನ್ನು, ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೇಲಿನ ಮಟ್ಟದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು, ಸಂಗೀತವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಅವನು ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳುವುದೂ ಉಂಟು. ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೊಗಳಬಾರದೇಕೆ? ಆದರೆ ಅವರ ಕೂಡ ಸಮಾನವಾದ

ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರಲಾರ; ಅವನು ಸೊಗಸುಗಾರ, ಅವರು ಅಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೇ ಕಾರಣ ಸಾಕು. ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ಸೋದರನೋ, ತಾಯಿಯೋ, ತಂದೆಯೋ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೊಂದು ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ. ಆದರೆ, ನಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದದ್ದು ಏನೂ ಇರಲಾರದು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದು, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗಂಭೀರವಾದ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ ನನ್ನಿಂದ ದೂರಮಾಡಿತ್ತು; ಆದರೂ, ಅದರ (ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯ)-ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಶ್ರಮಪಡುವುದರಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಪಾಲು ಮಾನವ ಕುಲವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿದ್ದ ಯಾವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದುದರಲ್ಲಾಗಲಿ-ಅಲ್ಲ, ಈ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನನಗಾದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಾನಿ. ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ ಅದರಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ-ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೊಗಸುಗಾರನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಅವನು ಅಧಿಕಾರ ಸಂಪಾದನೆಗೆ, ಗಾಡಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಸೈನಿಕ ಅಥವಾ ಪಂಡಿತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ-ಮತ್ತೆ, ಈ ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರಾಯ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಸಹಜವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಮಾನವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಂದಿಗಿಂತ-ಮೇಲ್ಮೈ ಸಹ ಆಗುತ್ತಾನೆ-ಎಂಬ ಬೇರೂರಿದ ನೆಚ್ಚಿಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು, ನನಗೆ ತಟ್ಟಿದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಾನಿ.

ಪ್ರಾಯದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ ತರುವಾಯ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುವ ಉದ್ಯಮದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನಾಯ್ದುಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಸೊಗಸುಗಾರನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಆಗುವುದು ಬಹಳ ಅಪರೂಪ. ಹೆಮ್ಮೆಗಾರರೂ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿ, ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಚುರುಕಾದ ಅನೇಕಾನೇಕ ವೃದ್ಧರನ್ನು, ನಾನು ಹಿಂದೆಯೂ, ಈಗಲೂ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇವರಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ “ನೀವು ಯಾರು? ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದೇನು?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟರೆ, “ನಾನೊಬ್ಬ ಪೂರ್ಣ ಸೊಗಸುಗಾರನಾಗಿದ್ದೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೊರತು, ಇವರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಾರರು.

ಇದೇ ಗತಿ ನನಗೂ ಕಾದಿತ್ತು.

೨.೨. ಯೌವನ

ಆ ಬೇಸಿಗೆಯಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ತಲೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳ ಗೊಂದಲದ ಭ್ರಮಣೆಗೀಡಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾನಾಗ ತರುಣ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿ, ನಿರ್ದುಷ್ಟನಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆದ್ದರಿಂದ-ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಸುಖಿಯಾಗಿ, ಇದ್ದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ-ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಪದೇಪದೇ ಕೂಡ-ನಾನು ಮುಂಚೆಯೇ ಏಳುತ್ತಿದ್ದೆ. (ನಾನು ಹೊರಗೆ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಓರೆಕಿರಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.) ಬೇಗಬೇಗನೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮನೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಮೈಲಿಯಾಚೆ ಬರ್ಚ್ ಮರಗಳ ತೋಪಿನ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಗೆ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಮೇಲೆ, ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಚಾಚಿ ಮಲಗಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದುತ್ತ, ಆಗಾಗ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ, ನದಿಯ ನೀರಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಗಾಳಿಗೆ ಕಿರುದರೆಯೇಳುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿನ ಮೈ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ನೀಲಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಂತರ, ಎದುರು ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಗಿ ಹಳದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ರೈಪಯಿರಿನ ಹೊಲದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದರಂತೆ ಅಡಗಿರುತ್ತ, ತೋಪಿನ ತನುವಾದ ಆಳಕ್ಕೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವಂತಿದ್ದ ಬರ್ಚ್ ವೃಕ್ಷಗಳ ಕಾಂಡಗಳನ್ನೂ, ಬೆಳಗುತ್ತ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಾಜ್ಜಲ್ಯಮಾನವಾದ ಕೆಂಪುಕಿರಣಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಸುತ್ತಣ ಪ್ರಕೃತಿ ಉಸಿರುತ್ತಿದ್ದ ನವ್ಯವೂ ತರುಣವೂ ಆದ ಜೀವಶಕ್ತಿಯ ಆನಂದಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿನ ಅನುಭವ, ನನಗೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನ ಬೂದುವರ್ಣದ ಮೋಡಗಳ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ತುಂಡುಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿದಾಗ ಮತ್ತು ಸ್ನಾನಾನಂತರ ನಾನು ನಡುಗತೊಡಗಿದಾಗ, ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ನಾನು, ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದ ತೋಪುಗಳ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲೆದಾಡುತ್ತ, ನೆಲದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹೊಸ ಮಂಜಿನ ಹನಿಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಬೂಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ, ನಾನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಕನಸುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಈಗ ನಾನೊಬ್ಬ ಮಹಾವೀರ ಯೋಧ, ಈಗ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ, ಆಮೇಲೆ, ಒಬ್ಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರನಾದ ಬಲಿಷ್ಠ ಜಟ್ಟಿ, ಆಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಭಾವಾತಿರೇಕದ ಮನುಷ್ಯ-ಅಂತ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ; ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ಯಾವುದಾದರೂ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿಯೋ, ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಮರದ

ಹಿಂದೆಯೇ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಅವಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಭರವಸೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಪಿಸುತ್ತ, ಎಡಬಿಡದೆ ನನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಯಾವಾಗಲಾದರೂ, ಈ ಸುತ್ತಾಟ ಮನುಷ್ಯರ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲಕ್ಷ್ಯಸರಸ್ವವೂ, ಬಲವತ್ತರವಾದ ಹಾಗೂ ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾದ ಸಂಕೋಚಕ್ಕೀಡಾಗಿ, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹವದ ಕಾವೇರಿದಾಗ, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರು ಚಹ ಸೇವನೆಗೆಂದು ಇನ್ನೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಾಗ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾನು, ಮಾಗಿದ್ದ ಯಾವುದಾದರೂ ತರಕಾರಿಯನ್ನೋ, ಹಣ್ಣನ್ನೋ, ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೇಂದು, ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟಕ್ಕೋ ತರಕಾರಿ ತೋಟಕ್ಕೋ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮತ್ತೆ, ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಸಂತೋಷಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿತ್ತು. ಸೇಬಿನ ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು; ಬಹುಶಃ ಅಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ, ದಟ್ಟದಾಗಿ ಮೀರಿ ಬೆಳೆದ ಒಂದು ರಾಸಬೆರಿ ಮೆಳೆಯ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವುದು; ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾವೇರಿದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಆಕಾಶ; ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ, ರಾಸಬೆರಿ ಮೆಳೆಗಳು ತಿಳಿಹಸುರಿನ ಮುಳ್ಳು ರೆಂಬೆಗಳು; ಅವುಗಳೊಡನೆ ಇತರ ಸಸ್ಯಜಾತಿ ಕಳೆಗಳು ಬೆರೆತಿರುತ್ತವೆ. ತೆಳುವಾದ ಹೂವಿಡಿದ ನೆತ್ತಿಯ ಕಪ್ಪುಹಸುರಿನ ತುರುಚಿಗಿಡವು, ಚೆಲುವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ಉದ್ಭವ ಮುಖವಾಗಿ ಚಾಚಿದೆ. ನಖದ ರೀತಿಯ ಬುರ್ಡಾಕ್ ಗಿಡವು, ತನ್ನ ಅಸಹಜವಾದ, ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕೆನ್ನೀಲಿ ಹೂಗಳೊಡನೆ, ರಾಸಬೆರಿ ಮೆಳೆಯ ಮೇಲೆ, ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಹಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ತುರುಚಿಗಿಡದೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಹೊರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಜಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ಹಳೆಯ ಸೇಬಿನ ಮರದ ತಿಳಿಹಸುರಿನ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಸೇಬಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ದಂತದಂತೆ ನುಣುಪಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ, ದುಂಡನೆಯ, ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಹಣ್ಣಾಗದ-ಸೇಬುಗಳು, ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖದಲ್ಲಿ ಮಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೆಳಗಡೆ, ಒಂದು ಎಳೆಯ ರಾಸಬೆರಿ ಮೆಳೆಯಿದೆ; ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳಿಲ್ಲ; ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಒಣಗಿಯೇ ಹೋಗಿರುವ ಅದು, ತಿರುಚಿ ತಿರುಗಿ ಸೂರ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಚಾಚಿದೆ. ಸೂಜಿಯಂತೆ ಮೊನಚಾದ ಹುಲ್ಲುಗರಿಕೆಗಳು, ಹೋದ ವರ್ಷ ಉದುರಿದ್ದ ಎಲೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತೂರಿ ಬೆಳೆದಿವೆ; ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ, ಮಂಜಿನ ಹನಿಗಳಿಂದ ಚುಮುಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸೇಬಿನ ಹಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವೆಂಬುದನ್ನೇ ಅರಿಯದಂತೆ, ನಿತ್ಯವಾದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ, ಹಸುರಾಗಿ, ಹೊರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿವೆ.

ಈ ಮೆಳೆಯ ಪ್ರದೇಶ, ಸದಾ ಜೌಗಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಯಾವಾಗಲೂ ದಟ್ಟವಾದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ನೆರಳಿನಿಂದಲೂ, ಜೇಡನ ಬಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾಚಿ ಹತ್ತಿದ್ದ ನೆಲದ

ಮೇಲೆ ಆಗಲೇ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಉದುರಿನ ಸೇಬಿನ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ರಾಸಬೆರಿ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿರುತ್ತವೆ; ಜೊತೆಗೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕರ್ಣಕುಟಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ನೀವು ರಾಸಬೆರಿ ಹಣ್ಣುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತೀರಿ, ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬೆರಿಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಿನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಇಲ್ಲ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ, ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇರುವ ಗುಬ್ಬಿಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅವುಗಳು, ಕಳವಳದಿಂದ ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುಟ್ಟುವುದನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ರೆಂಬೆಗಳಿಗೆ ರಪರಪನೆ ಬಡಿಯುವುದನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಣಜದ ಹುಳುವಿನ ಝೇಂಕಾರ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೋ ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಮರುಳ ತೋಟಿ ಅಕಿಮ್‌ನ ಕಾಲುಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ; ಜೊತೆಗೆ, ಅವನ ನಿರಂತರದ ಗೋಣಗಾಟವೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಿಮಗೆ ನೀವೇ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ-“ಇಲ್ಲಿ, ಅವನಾಗಲಿ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಲಾರರು”-ಎಂದು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ರಸಭರಿತವಾದ ಬೆರಿಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಬಿಳುಪಾದ ಮೊನಚಾದ ತೊಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತು, ಆನಂದದಿಂದ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ನುಂಗುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳು, ಮೊಳಕಾಲಿನಿಂದ ಬಹಳ ಮೇಲಿನವರೆಗೂ ಒದ್ದೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏನೋ ಅಸಾಧ್ಯ ಅಪದ್ಧ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡತೊಡಗುತ್ತದೆ. (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸಲ “ಮ-ಮ-ಮತ್ತು ಇ-ಇ-ಇಪ್ಪತ್ತು, ಮ-ಮ-ಮತ್ತು ಏ-ಏ-ಏಳು-ಎಂದು, ಮೇಲಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತೀರಿ). ತುರುಚಿಯ ಮುಳ್ಳು, ನಿಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನೂ, ಒದ್ದೆಯಾದ ಷರಾಯಿನ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ, ಚುಚ್ಚುತ್ತವೆ. ನೆತ್ತಿಗೆರಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು, ಮೆಳೆಯನ್ನು ತೂರಿ ಇಳಿಯುತ್ತ. ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಸುಡತೊಡಗುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಆಸೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆಯೇ ಮಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ಆ ಕಾಡುಮೆಳೆಯ ನಡುವೆ ಕುಳಿತು, ಆಲಿಸುತ್ತೀರಿ, ನೋಡುತ್ತೀರಿ, ಮತ್ತು ಯೋಚಿಸುತ್ತೀರಿ, ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತೀರಿ.

ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಚಹಾವನ್ನು ಕುಡಿದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಕಿಟಕಿಗೆ ಉಬ್ಬೆಯಾಗದ ಬಟ್ಟೆಯ ತೆರೆ ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ರಂಧ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತೂರಿಬರುವ ಬಹು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು, ಅವಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದುದರ ಮೇಲೆಲ್ಲ, ಕೋರೈಸುವಂತಹ ಬೆಳಕಿನ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿರುತ್ತವೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಒಂದು ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸದ ಚೌಕಟ್ಟಿದೆ; ಅದರ ಮೇಲೆ ಹರಡಿರುವ ಬಿಳೀ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ, ನೋಣಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಬಳಿ ಮಿಮಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾಳೆ; ಅವಳು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕೋಪದಿಂದ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಆಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಬಿಸಿಲನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವಳು ಸ್ಥಳ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಬಿಸಿಲು ತಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ತೂರಿ ಬಂದು, ಈಗ ಅವಳ ಕೈ ಮೇಲೆ, ಈಗ ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ, ಸುಡುವ ಹಾಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಮೂರು ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿಸಿಲು, ಅವುಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ನೆರಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತ, ಚೌಕಳ ತೇಪೆಯಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ, ಈ ಬಿಸಿಲಿನ ಚೌಕಗಳಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲಿ, ಪುರಾತನ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ, ಮಿಲ್ಕಾ ಮಲಗಿಕೊಂಡು, ಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬೆಳಕಿನ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುವ ನೋಣಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಕಟಿಂಕಾ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆಯೆ ಕುಳಿತು, ಓದುತ್ತಲೋ ಕಸೂತಿ ಹೆಣೆಯುತ್ತಲೋ, ಇರುತ್ತಾಳೆ; ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಕಾಣುವ ತನ್ನ ಬಿಳಿಯ ಕೈಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ಅಥವಾ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿ ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುತ್ತ, ತನ್ನ ದಟ್ಟವಾದ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದ ತಲೆಕೂದಲಿನ ಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಗುಯ್‌ಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ನೋಣಗಳನ್ನೋಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ, ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತು ಬರುವತನಕ, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಥವಾ, ನನಗೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಚಿತವಾದ ಸ್ವರಚಿಹ್ನೆಗಳ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಂಗೀತವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೊಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು, ನಾನೇ ಪಿಯಾನೋ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ, ಸಂಗೀತವನ್ನೋ, ಪಠನವನ್ನೋ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಹುಡುಗಿಯರ ಕೂಡ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಹೋಗುವ ಅನುಗ್ರಹ ತೋರುತ್ತಿದ್ದೆ. (ಕಾಲನಡಗೆ, ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೂ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ, ಅನುಚಿತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಎಣಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು) ನಾನು ಅವರನ್ನು ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅಸಾಧಾರಣ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೂ, ಕಮರಿಗಳಿಗೂ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಸಂಚಾರ, ತುಂಬ ಹರ್ಷದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾನು ವಿಶೇಷ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತಹ ಸಾಹಸ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಹೆಂಗಸರು ನನ್ನ ಅಶ್ವಾರೋಹಣ ಕಲೆಯನ್ನೂ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೊಗಳಿ, ನಾನು ಅವರ ರಕ್ಷಕನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ, ಭೇಟಿಗೆ ಯಾರೂ ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ನೆರಳಾದ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಚಹ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತರುವಾಯ ಮತ್ತು

ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರೊಡನೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಪಸು ಬಂದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹಳೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ದಿನಗಳಂತೆ, ಕಟಿಂಕಾ ಹಾಗೂ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾರ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ, ಕನಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾರ ಯಾವುದೋ ಪುರಾತನ ಸಂಗೀತವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸ್ವಾಗತಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಉಳಿದಾಗ, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಮೊಗಸಾಲೆಯ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ, ಉನ್ನತ ಬರ್ಚ್ ವೃಕ್ಷಗಳ ಇಳಿಬಿದ್ದ ಸುರುಳಿಸುರುಳಿಯಾದ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಲೇ ಸಂಜೆಯ ಛಾಯೆಗಳು ಬೀಳತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ನಟ್ಟನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಒಂದು ಹಳದಿ ವರ್ಣದ ಧೂಳಿನ ಮಜ್ಜೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಜಾರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗೀತದ ಧ್ವನಿ, ಗೇಟಿನ ಕಿರುಗುಟ್ಟುವಿಕೆ, ಹೆಂಗಸರ ಕಂಠಧ್ವನಿ, ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದೆಯ ಧ್ವನಿ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತ, ನನಗೆ ಹಠಾತ್ತನೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ, ನತಾಲ್ಯಾ ಸವಿಷ್ಣಾ, ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ಕಾರ್ ಇವಾನಿಚ್-ಇವರ ನೆನಪಾಗಿ, ಕ್ಷಣಕಾಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಿನ್ನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮಜೀವನದಿಂದ ಹಾಗೂ ಭರವಸೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಈ ನೆನಪಿನ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹಗುರವಾಗಿ ಸವರಿ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ರಾತ್ರಿಯ ಊಟವಾದ ನಂತರ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದ ನಂತರ-ಕತ್ತಲಾದ ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗಲು ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು-ವರಾಂಡಾದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇದು ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ನೆಳಲು-ಬೆಳಕಿನ ವಿಲಾಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಸದ್ದುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತ, ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಮಯವಾದ ವಿಷಯಸುಖದ ಆನಂದವನ್ನು ಕುರಿತು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತ, ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಾವ್ಯಮಯವಾದ ವಿಷಯಸುಖಾನಂದವು, ನನಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಜೀವನದ ಪರಮೋನ್ನತವಾದ ಸುಖವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ನನಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು

ವೇಳೆ, ಎಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರೆಮಾಡಲು ಹೋಗಿ, ಹಜಾರದ ದೀಪಗಳು ಮಹಡಿಯ ಕೊಠಡಿಗೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟದನ್ನು ಕಂಡು, ಬೇಗನೆ ಹೆಂಗಸರ ಧ್ವನಿಗಳೂ, ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ, ಮುಚ್ಚುವ ಸದ್ದುಗಳೂ ಕೇಳುವಂತಾದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ವರಾಂಡಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದ್ದುಗಳನ್ನೂ ಅತುರದಿಂದ ಆಲಿಸುತ್ತ, ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಸುಖದ ಒಂದು ಅಲ್ಪಭಾಗವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಕಾಣಲು ನನಗಿದ್ದ ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ಭರವಸೆ ಕೂಡ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಧಾರವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ನನಗಾಗಿ ನಾನು ಶಾಂತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬರಿಕಾಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಪ್ಪಳ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಮ್ಮಲು, ನಿಟ್ಟುಸಿರು, ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲ ಮೆಲುಸದ್ದು, ಅಥವಾ ಉಡುಪಿನ ಮರ್ಮರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೂ, ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಹಾರಿ ಎದ್ದುನಿಂತು, ಸುತ್ತು ಹೊಂಚಿನೋಡುತ್ತ, ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸುತ್ತ, ಗೋಚರವಾದ ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮೇಲಿನ ಕಿಟಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ; ಕಾಲುಸಪ್ಪಳ-ಮಾತುಕಥೆಗಳ ಧ್ವನಿ, ಗೊರಕೆಗೆ ಎಡೆಗೊಡುತ್ತವೆ; ರಾತ್ರಿಯ ಕಾವಲುಗಾರ ತನ್ನ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಬಡಿಯತೊಡಗುತ್ತಾನೆ; ತೋಟದ ಮಬ್ಬು ಹೆಚ್ಚಿ, ಆದರೆ, ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಕೆಂಪು ದೀಪದ ಗೆರೆಗಳು ಮಾಯವಾದಂತೆ, ಬೆಳಕು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯ ದೀಪ ಉಗ್ರಾಣದಿಂದ ಮುಂಗೋಣೆಗೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತ, ಇಬ್ಬನಿ ಮುಚ್ಚಿದ ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಬೆಳಕಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೆಸೆಯುತ್ತದೆ. ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ಬಾಗಿದ; ಫೋಕಾನ ಆಕೃತಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ; ಅವನು, ಮೈಗೆ ಹೊದಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕೈಲೊಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯ ದೀಪವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮಲಗಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಮನೆಯ ಕಪ್ಪಾದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒದ್ದೆಯಾದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗಿ, ಮುಂಗೋಣೆಯ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸೇವಕನ ಗೊರಕೆಯನ್ನೂ, ಫೋಕಾನ ನೆರಳುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಆಲಿಸಿ ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ-ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವಂತಹ, ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಫೋಕಾನ ಸ್ವರವನ್ನೂ, ಬಹಳ-ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಮುದಿಕಂಠದ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ, ಯಾರೂ ಕೇಳಲಾರರೆಂದು ಅವನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ, ಕೊನೆಯ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ ದೀಪ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಕಿಟಕಿಯ ಬಾಗಿಲು ರಪ್ಪನೆ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು, ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಆಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮತ್ತು ಆಗ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪೊದೆಗಳ ಹತ್ತಿರವೋ, ಅಥವಾ ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿಯೋ, ಒಬ್ಬ ಬಿಳಿಯ ಹೆಂಗಸೇನಾದರೂ ಇದ್ದಾಳೆಯೇ

ನೋಡೋಣವೆಂದು, ಸುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ, ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಮೇಲೆ, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬಾವಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈತುಂಬ ಹೊದೆದುಕೊಂಡು, ತೋಟದ ಕಡೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡುತ್ತ, ರಾತ್ರಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನಾಲಿಸುತ್ತ, ಪ್ರೇಮದ ಮತ್ತು ಸುಖದ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಮಸ್ತವೂ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಕದ ರೆಂಬೆಗಳು ಬೆಳಕಾಗಿ-ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕದವು, ರಸ್ತೆಯನ್ನೂ ಪೊದೆಗಳನ್ನೂ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಪುರಾತನ ಬರ್ಚ್ ವೃಕ್ಷಗಳು; ಏರುತ್ತಿರುವ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಳದ ಶಾಂತವೂ ಸಮೃದ್ಧವೂ ಆದ ಹೊಳಪು; ವರಾಂಡಾದ ಮುಂದೆ, ತಮ್ಮ ಮೋಹಕವಾದ ನೆರಳುಗಳನ್ನು ಬೂದುವರ್ಣದ ಹಾಸುಗಳಿಗಡ್ಡವಾಗಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಹೂಗಳ ಮೇಲೆ, ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಂಜಿನ ಹನಿಗಳು; ಕೊಳದ ಆಚೆ ಸ್ವೈಪು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಗುಗಳು; ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನ ಧ್ವನಿ; ಕೇಳುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅನ್ನುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಎರಡು ಹಳೆಯ ಬರ್ಚ್ ವೃಕ್ಷಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಉಜ್ಜುತ್ತಿದ್ದ ಸದ್ದು; ನನ್ನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಹೊದಿಕೆಯೊಳಗೆ ಸೊಳ್ಳೆಯ ಜೀರನಾದ; ಒಣಗಿದ ರೆಂಬೆಗೆ ತಗುಲಿ ತರಗೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಒಂದು ಸೇಬಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಸದ್ದು; ಕೆಲವು ವೇಳೆ ವರಾಂಡದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳವರೆಗೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಹಸಿರು ಬೆನ್ನುಗಳೊಡನೆ, ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ, ಕಪ್ಪೆಗಳ ಕುಪ್ಪಳ-ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ನನಗೆ, ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಅರ್ಥದ-ಒಂದು ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಖದ-ಅರ್ಥದ ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ, ದೀರ್ಘವಾದ, ಕಪ್ಪಾದ, ಹಣೆದ ತಲೆಕೂದಲನ್ನೂ, ಉನ್ನತ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನೂ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ, ನಿರಂತರವೂ ಖಿನ್ನಳಾಗಿ ಕಡುಚೆಲುವೆಯಾಗಿ, ಬೆತ್ತಲೆ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತಾಲಿಂಗನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ, ಅವಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನಾನು ನನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವಮಾನವನ್ನೇ ಬಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ಮೇಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಳದ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಹೊಳಪು, ಬರಬರುತ್ತ ಏರುವ ಧ್ವನಿಯಂತೆ, ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗತೊಡಗಿತು; ನೆರಳುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ದಟ್ಟವಾಗಿ, ಕಪ್ಪಾಗತೊಡಗಿದವು-ಬೆಳಕು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿತು. ನಾನು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ-ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅವಳು ಬೆತ್ತಲೆ ತೋಳುಗಳ-ಉದ್ದೀಪ್ತ ಆಲಿಂಗನದ ಅವಳು, ಪೂರ್ಣಸುಖ ಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ-ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಪ್ರೇಮವು ಅವಳಿಗೆ ಆನಂದ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ

ದೂರವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಏನೋ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆಕಾಶದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಸೌಂದರ್ಯ-ಆನಂದಗಳ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನ ಬಿಂಬವನ್ನು ನಾನು ನೆಟ್ಟನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದಷ್ಟೂ, ಸತ್ಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವೂ, ಆನಂದವೂ, ಅಷ್ಟೂ ಅಷ್ಟು ಉನ್ನತವಾಗಿ, ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಆಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ಅತ್ಯಪ್ತವಾದ, ಆದರೆ, ಕಂಪಾಯಮಾನವಾದ ಆನಂದದ ನೀರು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯಿತು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದೆ; ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ಏನೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ತಿಳಿ ನೀಲಿ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾದ ಆದರೂ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಳೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬುವಂತೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ-ಈ ಗಂಭೀರವೂ, ಮಹೋಜ್ವಲವೂ ಆದ ನಿಸರ್ಗವೂ ಮತ್ತು ಅನಾಮಧೇಯ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ-ಅಲ್ಪವಾದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆವೇಶಗಳಿಂದ ಕಲುಷಿತನಾಗಿದ್ದ-ಆದರೆ, ಅಪಾರ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ-ಪ್ರೇಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ-ನಾನೂ, ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದ ಇಂತಹ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಸರ್ಗ-ಚಂದ್ರ-ನಾನು, ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

೨೨. ನೆರೆಯವರು

ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲನೇ ದಿನವೇ, ತಂದೆಯವರು, ಎಪಿಫನೋವ್-ರನ್ನು ಸೊಗಸಾದ ಮಂದಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು; ಅವರು, ಆ ಮಂದಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಎಪಿಫನೋವ್-ರ ಮಧ್ಯೆ, ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿವಾದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ನನ್ನ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ತಂದೆಯವರು ಈ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಎಪಿಫನೋವ್-ರ ಮೇಲೆ ರೇಗಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ, ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ, ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅನೇಕರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೆ; ಅವರು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳೆಂದೂ, “ಕೆಟ್ಟ ಜನರು” ಎಂದೂ, ಯಾಕೋವ್ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೆ; ಮತ್ತು, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತನ್ನೆದುರಿಗೆ, ಈ ಜನರ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಕೂಡದೆಂದು ತಾಯಿಯವರು ಹೇಗೆ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ.

ನನ್ನ ಶೈಶವದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ, -ಎಪಿಫನೋವ್ರು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳು; ಅವರು ತಂದೆಯವರ ಕತ್ತನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲು ಅಥವಾ ಹಿಸುಕಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಅವರ ಮಗನ ಕೊರಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲು ಸಹ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು; ಅವರು ಅಕ್ಷರಶಃ ಕೆಟ್ಟ ಜನರಾಗಿದ್ದರು; ಮತ್ತು, ಅಮ್ಮ ತೀರಿಕೊಂಡ ವರ್ಷ, ಅವರ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಡಚ್ಚರ ಚಲುವೆ-ವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ನಾ ಎಪಿಫನೋವಾ-ಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಅವಳು ಆ ಕೆಟ್ಟ ಜನರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳೆಂದು ನಾನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಂಬಬೇಕಾಗಿತ್ತು; -ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ, ನಾನು ಈಗಲೂ ಆ ಕುಟುಂಬದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅತಿ ಕೀಳಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ, ಹಾಗೂ ಸೊಗಸಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ನನಗೆ ನಾನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಾವು ಆ ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವಾದರೂ, ಅವರ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದ ವಿರುದ್ಧ ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಅತಿ ಕಟುವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಪಿಫನೋವ್‌ರ ವಿಷಯ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು, ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೂ ಹೊಸತನದಿಂದ ಕೂಡಿ ಉಲ್ಲಾಸವಾಗಿದ್ದ ಮುದುಕಿ-ತಾಯಿ, ಆಕೆಯ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಗಳು ಅವೋಲ್ಡೆತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ನಾ, ಮತ್ತು

ಆಕೆಯ ಉಗ್ಗುವ ಮಗ ಪ್ಯೋತ್ ವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್. ಇವನು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅವಿವಾಹಿತವಾಗಿ, ಬಹು ಗಂಭೀರವಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯವನಾಗಿದ್ದ.

ಆನ್ನಾ ದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾ ಎಪಿಫನೋವಾ, ಆಕೆಯ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚಿನಿಂದಲೂ, ಅವನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿದ್ದ ಸೆಯಿಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿ, ಆದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಾದ ಮಿಟಶ್ಚಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ, ಮೆಸ್ಸಾಲೀನಾ (ರೋಮನರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತಿಕಾಮುಕಳಾದ ಸ್ತ್ರೀ) ಏನೂ ಅರಿಯದ ನಿರ್ದುಷ್ಟ ಶಿಶು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದಂತಹ, ಅವಳ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಅಸಹ್ಯ ಕಥೆಗಳು, ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಅಮ್ಮ ಆಕೆಯ ಹೆಸರನ್ನೂ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬಾರದೆಂದು ಬೇಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ತೊರೆದೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಪವಾದಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ದ್ವೇಷಪೂರಿತವಾದ ಅಪವಾದಗಳಲ್ಲಿ, ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಸಹ ನಂಬುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು; ನನಗೆ ಆನ್ನಾ ದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾಳ ಪರಿಚಯವಾದಾಗ, ಆಕೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರೈತವರ್ಗದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು; ಇವನ ಹೆಸರು ಮಿತ್ರೂಷಾ ಎಂದು. ಇವನು ಸದಾ ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಪೊಮೇಡನ್ನು ಸವರಿಕೊಂಡು, ಕೂದಲನ್ನು ಗುಂಗುರು ಗುಂಗುರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾಸಿಯಾದ ಸೊಗಸುಗಾರರಂತೆ, ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆನ್ನಾ ದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾಳ ಕುರ್ಚಿಯ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದ; ಆಗ ಆಕೆ, ಅವನ ಎದುರಿನಲ್ಲೇ ಪದೇಪದೇ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿಗಳ ಸೊಗಸನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೂ, ಇದರಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಪವಾದದ ಲಕ್ಷಣವೇನೋ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ-ಅಂದರೆ, ಆನ್ನಾ ದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠನಾದ ಮಗನನ್ನು ಸೈನಿಕವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವಾಪಸು ಕರೆದ ಕಾಲದಿಂದ-ಆಕೆ, ತನ್ನ ಜೀವನದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು.

ಆನ್ನಾ ದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾಳ ಆಸ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೇರಿ ನೂರು ಮಂದಿ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವಳು ಭೋಗಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇಂದಿಗೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ, ಆಕೆಯ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಅಧಾರದ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಅಧಾರದ ಹಣದ ಪಾವತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದು,

ಆಸ್ತಿಯ ಹರಾಜನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ತೀರ ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಕೋರ್ಟಿನ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳ ಕೈಗೆ ಹೋದದ್ದು, ಆಸ್ತಿಯ ಮಹಜರು, ಜಡ್ಡಿಯ ಆಗಮನ-ಈ ಎಲ್ಲ ಅಹಿತ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದದ್ದು, ತಾನು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದದ್ದಲ್ಲ- ತಾನು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಆನ್ನ ದಿತ್ತಿಯೇವ್ವಾ, ಆಗ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ತಾಯನ್ನು, ಪಾರುಮಾಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು.

ಸೈನಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್-ನ ಜೀವನ ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು, ಮತ್ತು ಅವನು ಬೇಗ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗುವ ಭರವಸೆ ಇತ್ತು; ಆದರೂ, ಅವನು ತನ್ನ ಆಶಾದಾಯಕವಾದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗುವುದು ತನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ (ಪೂರ್ಣನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ) ಮಾತೃಭಕ್ತನಾದ ಮಗನಂತೆ, ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ. ಪ್ರೋತ್ಸವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್‌ನ ಚಹರೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು; ಅವನು ನಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಉಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೂ ಅವನು ಬಹುದೃಢವಾದ ನೀತಿನಿಷ್ಠೆಯ ಹಾಗೂ ಅಸಾಧಾರಣ ಕಾರ್ಯಪರ ಮನೋಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸಾಲುಗಳನ್ನೆತ್ತುವುದರಿಂದ, ಸಮಯಾನುವರ್ತನೆಯಿಂದ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ವಾಗ್ಧಾನಗಳಿಂದ, ಹೇಗೋ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದ. ಪ್ರೋತ್ಸವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್, ಆಸ್ತಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತಾನೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತುಪ್ಪಳದ ಒಳಮೈಯಿನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ; ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಗಾಡಿಗಳನ್ನೂ ಮಾರಿದ; ಮಿಟ್ಟಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುವವರು ಯಾರೂ ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿದ; ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿದ; ಸಾಗುವಳಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಜಮೀನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ; ರೈತರಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ; ತನ್ನ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು, ಅವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿದ. ಈ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಮವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ. ಸಾಲವೆಲ್ಲ ತೀರುವತನಕ, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬೇಕೆಷಾವನ್ನು ಮತ್ತು ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಕ್ಯಾನವಾಸು ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹೊರತು, ಬೇರೆ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅಲ್ಲದೆ ರೈತರ ಕೆಲಸದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರತು, ಬೇರೆ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಪ್ರೋತ್ಸವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ. ಅವನ

ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನ ಪೂಜ್ಯಭಾವ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಮಟ್ಟಿಗೆ, ಅವನ್ನು ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಯಮ ರೀತಿಯ ಜೀವನಕ್ರಮವನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ, ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಉಗ್ಗುತ್ತ, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಗೆ ದಾಸಾನುದಾಸನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಆಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಮತ್ತು ಆನ್ನದ್ವಿತಿಯೇವ್ವಾಳ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸದಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೆ, ಅವನ ಸ್ವಂತ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ರೀತಿ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಬಾತುಕೋಳಿ ಏನಾದರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ನೆರೆಯವರ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಆನ್ನಾ ದ್ವಿತಿಯೇವ್ವಾ ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಮುರ್ಮಿಹನನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ರೈತರ ಹುಡುಗಿಯರು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಕೀಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ರಾಸಬೆರಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತರಲು ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲವೆಲ್ಲ ತೀರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಪ್ರೋಕ್ರವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್, ಹೊಸ ಉಡುಪುಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಟರಾಂಟಾಸ್ (ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್ ಇಲ್ಲದ, ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರಗಳ ಒಂದು ರಷ್ಯನ್ ಸವಾರಿ ಗಾಡಿ) ನೊಡನೆ, ಮಾಸ್ಟೋ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ಆದರೆ, ಅವರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಇಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸಂಯಮಗಳನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕುಟುಂಬದವರೆದುರಿಗೂ, ಅಪರಿಚಿತರೆದುರಿಗೂ, ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಯಮದ ಪರವಾಗಿ ಬಹು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅವನು, “ಯಾರಾದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಬಯಸುವವನು, ಕುರಿಚರ್ಮದ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕೋಸುಗೆಡ್ಡೆ ಸಾರನ್ನೂ, ಗಂಜಿಯನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು, ಉಗ್ಗುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು, ತಾಯಿಗಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಲದ ಹೊರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ್ದ; ಈ ರೀತಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದ ಉಳಿದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿತ್ತು. ಸ್ವಂತ ತ್ಯಾಗದ ಅರಿವು-ಉಳಿದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧಿಕ್ಕಾರ-ಇವುಗಳ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವನ ಹೆಮ್ಮೆ, ಅವನ ಪ್ರತಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಚಲನದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ತಾಯಿಯ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಅವನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರಲ್ಲೇ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿದ್ದುವು.

ತಾಯಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಾಯಕರಾಗಿ, ಉಲ್ಲಾಸ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲೊಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದಳು ಅಲ್ಲದೆ ನಿರಂತರವೂ ಸಮಾನವಾದ ಸಾಧು ಸ್ವಭಾವದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಉಲ್ಲಾಸಕರವಾದ ಹಾಗೂ ಮನೋಹರವಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ಆನಂದಾನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತರುಣರಾದ ಮಂದಿ ಆನಂದೋಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅಪಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಈ ಲಕ್ಷಣ, ತೀರ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದ ವೃದ್ಧರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುವಂಥಾದ್ದು. ಆಕೆಯ ಮಗಳು ಅವ್ಯೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ-ಆದರೋ, ಬಹು ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವದವಳಾಗಿದ್ದಳು ಅಥವಾ, ಅವಿವಾಹಿತ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದ, ಆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ, ಔದಾಸೀನ್ಯದ ಕನಸು ಕಾಣುವ, ಅಂದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ, ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಗರ್ವದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಯಾವಾಗಲಾದರು, ಸಂತೋಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಾಗ, ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ತಾನೇ ನಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ತನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಕಂಡು ನಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು ನಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ-ಅವಳ ಉಲ್ಲಾಸ ಪ್ರಕಟನೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಬಹುಶಃ ಹಾಗೇ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. “ಹೌದು, ನಾನು ಅತಿ ಚೆಲುವೆ” ಅಥವಾ “ನಿಜವಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ”-ಇತ್ಯಾದಿ, ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವಲ್ಲಿ, ಅವಳ ಅರ್ಥ ಏನು ಇದ್ದೀತು?-ಎಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆನ್ನಾ ದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ, ಮನೆವಾರ್ತೆ, ತೋಟದ ಕೆಲಸ, ಹೂವುಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾದ ವಸ್ತುಗಳು-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಅವಳ ಸ್ವಂತ ಕೊಠಡಿಗಳೂ, ತೋಟವೂ ದೊಡ್ಡವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ವೈಭವಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಚೊಕ್ಕಟವಿತ್ತು; ಅಣಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿತ್ತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ವಾಲ್ಡ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿಯೋ, ಪೋಲ್ಕಾದಲ್ಲಿಯೋ (ನೃತ್ಯಗಳು) ಕೇಳಿಬರುವ ಆ ಸವಿಯಾದ ಲಘು ಉಲ್ಲಾಸದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುದ್ರೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಅತಿಥಿಗಳು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ “ಆಟಿಗೆ” ಎಂಬ ಮಾತು, ಅನ್ನಾ ದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾಳ ಅಣಿಯಾದ ತೋಟಕ್ಕೂ, ಕೊಠಡಿಗಳಿಗೂ, ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಣ್ಣಗೆ, ತೆಳ್ಳಗೆ, ಕಾಂತಿಯುತವಾದ ಮೈವರ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸದಾ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಿರುತ್ತ, ಸದಾ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆನ್ನಾದ್ವಿತ್ರಿಯೇವ್ನಾ-ಸ್ವಯಂ ತಾನೆ ಒಂದು ಆಟದ ಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ

ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆನ್ನೀಲಿ ವರ್ಣದ ರಕ್ತನಾಳಗಳು ಮಾತ್ರ, ಅವಳ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಭಂಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅವ್ವೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ- ಆದರೋ, ಎಂದಾದರೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಅಪರೂಪ. ಅವಳಿಗೆ, ಹೂವುಗಳು, ಸುಂದರವಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯೆಂಬುದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಯಾರಾದರೂ ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸರಿಯಾದ ಉಡುಪು ಧರಿಸಲು ಅವಸರದಿಂದ ಓಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವಳು ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ ಕೊಠಡಿಗೆ ವಾಪಸು ಬಂದಾಗ, ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವಾದ, ಬೇಸರ ತರುವ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಮತ್ತು ನೋಟ ಹೊರತಾಗಿ, ಅವಳು ಅಸಾಧಾರಣ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತೀರ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವೂ ಮತ್ತು ಅವಳ ಧೀರ ಗಂಭೀರಾಕೃತಿಯೂ, ಸದಾ ನಿಮಗೆ “ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಿತ್ತು.

ಆದರೆ, ತಾಯಿಯ ಉಲ್ಲಾಸ ಸ್ವಭಾವ, ಮಗಳ ಉದಾಸೀನತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಪ್ನಜೀವಿಯ ಸೋಗು ಏನೇ ಇರಲಿ, ತಾಯಿ ಈಗಾಗಲೆ, ಕಳೆದುಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸುಂದರವೂ ಉಲ್ಲಾಸಕರವೂ ಆದುದನ್ನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಮತ್ತು ಅವ್ವೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ, ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರೀತಿಸಿದರಾಯ್ತು, ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಸ್ವಭಾವದ ಮಂದಿಯಲ್ಲೊಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದಳೆಂದೂ, ನಮಗೆ ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು.

೨೪. ತಂದೆಯವರ ವಿವಾಹ

ಅವ್ವೋತ್ತಾ ಎಪಿಫನೋವಾಳನ್ನು ಎರಡನೇ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಾಗ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ನಲವತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು.

ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಜೂಜಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಜೂಜುಕೋರರು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಸುಖದಿಂದ ಹಾಗೂ ಮೈತ್ರೀಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು, ಹುಡುಗಿಯರೊಡನೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ತಾವೊಬ್ಬರೇ ಬಂದಾಗ, ಅವರ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ಈ ರೀತಿಯದಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ. ವ್ಯಯವಾಗದೆ ಉಳಿದ ಒಳ್ಳೆಯ ಅದೃಷ್ಟದ ದಾಸ್ತಾನು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಪೋಲು ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮೇಲಾಗಿ, ಅದು ವಸಂತಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ದ್ರವ್ಯ ಅವರ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಪೂರ್ತಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಬೇಸರಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದರು. ಯಾಕೋವ್‌ನೊಡನೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಪಿಫನೋವ್-ರೊಡನೆ ಕೊನೆಗಾಣದ ಕಾನೂನಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ, ತಾವು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಕಾಣದಿದ್ದ ಅವ್ವೋತ್ತಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾಳನ್ನೂ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಾಗ, ತಂದೆಯವರು ಯಾಕೋವ್‌ನನ್ನು ಕುರಿತು, “ಏನು ಗೊತ್ತೇ, ಯಾಕೋವ್ ಕಾರ್ಲಮಿಚ್, ಆ ಹಾಳು ಜಮೀನಿನ ತುಂಡನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ- ಆ ? ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ?” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ.

ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಯಾಕೋವ್‌ನ ಬೆರಳುಗಳು ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಕಾರ ಸೂಚಿತವಾಗಿ ಸುತ್ತುವುದನ್ನೂ ಅವನು ಹೇಗೆ “ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮದು ಸರಿ, ಪ್ರೋತ್ಸ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರೋವಿಚ್” ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದನೆಂಬುದನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ.

ಆದರೆ, ತಂದೆಯವರು, ಕಲಾಷ್‌ಗಾಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯ ಆಲಿವ್‌ವರ್ಣದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು; ಕಳೆದುಳಿದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಂಡರು; ತಮ್ಮ ಕರವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳವನ್ನು

ಚುಮುಕಿಸಿಕೊಂಡರು; ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ನೋಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಉಲ್ಲಾಸದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ನೆರೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಟರು.

ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಈ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್-ನನ್ನು, ಅವನು ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ-ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹೆಂಗಸರೊಡನೆ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆದರೆಂದೂ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅವರು ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ತುಳುಕಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಮೆದುವಾದ ಬೂಟಿನಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ತಟ್ಟುತ್ತ, ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ, ಆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸಿದರೆಂದು ನಾನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ಆ ಉಲ್ಲಾಸ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪುಟ್ಟ ವೃದ್ಧವಿಧವೆ, ಹೇಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೃದು ವಿಶ್ವಾಸಭಾವವನ್ನು ತಳೆದಳೆಂದು, ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಸುಂದರಕುಮಾರಿ ಹೇಗೆ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತಳಾದಳೆಂಬುದನ್ನು ಕೂಡ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ.

ಕೆಲಸದ ಹೆಣ್ಣು ಹಿರಿಯ ಇರ್ಚಿಸ್ಟೇವ್ ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್‌ಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಏದುತ್ತ ಓಡಿದಾಗ, ಅವನು ಕೋಪದಿಂದ “ಒಳ್ಳೆಯದು-ಬಂದರೇನಂತೆ? ಆತ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು; ಮತ್ತು ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಅವನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದನ್ನು; ಬಹುಶಃ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕಂತಲೇ ಕೊಳೆಯಾದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಹೆಂಗಸರೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರು ಸಹ, ಭೋಜನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಡದೆಂದು ಅಡಿಗೆಯವಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದನ್ನು, ನಾನು ಊಹಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಅನಂತರ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು, ತಂದೆಯವರನ್ನು ಎಪಿಫನೋವ್‌ರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡೆನಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಆ ಮೊದಲ ಭೇಟಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ತಂದೆಯವರು, ಅವರೊಡನೆ ಇದ್ದ ಜಮೀನು ಸಂಬಂಧವಾದ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಶಾಂತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತಿಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್, ತಾಯಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮತ್ತು ತಂದೆಯವರು ಅಂಥಾದ್ದೇನನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಕುಲಿತನಾಗಿ-ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನೆಂದು ಮತ್ತು ಅವನು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿದ್ದನೆಂದು, ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ; ಅಲ್ಲದೆ ತಂದೆಯವರು, ಅವನ ಚಿಂತಾಭಾರವನ್ನು ಕಾಣದವರಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ, ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಹುಡುಗಾಟ ಮಾಡುತ್ತ, ಅವನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವಿಚಿತ್ರ ವಿದೂಷಕನಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದದ್ದನ್ನೂ, ಆಗ

ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಸಿಲ್ಯವಿಚ್ಛೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಪವಾದರೂ, ತನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವನು ಆಗಾಗ ಅವರಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ, ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿದ್ದ ತಂದೆಯವರು ನನ್ನೆದುರಲ್ಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ವಾಸಿಲ್ಯವಿಚ್ಛೆನ್ನು “ಕರ್ನಲ್” ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು; ಎಪಿಫನೋವ್-ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿ, ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಉಗ್ಗುತ್ತ, ತಾನು “ಕ-ಕ-ಕರ್ನಲ್ ಅಲ್ಲ, ಒಬ್ಬ ಲೆ-ಲೆ-ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್” ಅಂತ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ. ಆದರೂ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ತರುವಾಯ ತಂದೆಯವರು ಅವನನ್ನು “ಕರ್ನಲ್” ಎಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು.

ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಎಪಿಫನೋವ್-ರ ಕೂಡ ನಿತ್ಯವೂ ಭೇಟಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಆಗ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿದ್ದುವೆಂದೂ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮಾಷೆಯಿಂದ ಅಸಲುತನದಿಂದ, ಆದರೂ ಸರಳವಾದ ನಾಚೋಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿದ್ದ ತಂದೆಯವರು ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಕೂಟಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಾಣಬಿರುಸುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಪಿಫನೋವ್-ರು ಹಾಜರಿದ್ದರು. ಮೂದಲಿಕೆಯಿಂದ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಚಾಚುತ್ತಾ ಉಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಆ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ವಾಸಿಲ್ಯವಿಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇನ್ನೂ ಆನಂದಮಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಹೇಳಿದಳು.

ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಎಪಿಫನೋವ್-ರು ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಎರಡು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಬಂದರು. ನಾವು ಒಂದು ಬಾರಿ ಭೇಟಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ತಂದೆಯವರ ನಾಮದಿನವಾದ ಸೇಯಿಂಟ್ ಪೀಟರ್‌ನ ಹಬ್ಬದ ದಿನ, ಎಪಿಫನೋವ್-ರೂ-ಇತರ ಹಲವರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅನಂತರ ನಮ್ಮ-ಎಪಿಫನೋವ್-ರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಪೂರ್ತಿ ನಿಂತೆಹೋಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ತಂದೆಯವರೊಬ್ಬರೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಂದೆಯವರು ಮತ್ತು ದುನೆಚ್ಕಾ (ತಾಯಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಸರು) ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದು ಇದು: ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲನೇ ದಿನ ನಾನು ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದ ಸುಖೀಭಾವದಲ್ಲೇ ಅವರು ಈಗಲೂ ಸದಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ, ತಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಸುಖ-ಚೈತನ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಅವರ ಸುಖಭಾವ ಸುತ್ತ ಇದ್ದವರ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಬೀರುತ್ತ, ಅವರಲ್ಲೂ ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಅದೇ ಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೋತ್ಸಾಹ ವಾಸಿಲ್ಯವನ್ನೂ ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ,

ಅವರು ಅವಳಿಂದ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಷ್ಟು ದೂರ ಸಹ ಸರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸವಿಯಾದ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ನಾನು ನಾಚುವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಥವಾ ಮೌನವಾಗಿ ಅವಳನ್ನೇ ನಟ್ಟಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತು, ಕಾಮನೆಯ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಯ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತ, ಕೆಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ, ಅವಳೊಡನೆ ಪಿಸುಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ, ತೀರ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸುಖಮನೋಭಾವದ ಸೊಂಕು ತಂದೆಯವರಿಂದ ಅವೋತ್ಸಾಹ ವಾಸಿಲ್ಯೋವ್ಯಾಗೂ ತಗುಲಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಇದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ, ಅವಳ ದೊಡ್ಡ ನೀಲಿಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಲಜ್ಜೆ ಅವಳನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಇದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಜ್ಜಾಭಾವದ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ನನಗೆ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವಳ ಕಡೆ ಆಗ ನೋಡುವಾಗ ಯಾತನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿನೋಟ-ಚಲನೆಯಿಂದಲೂ, ಅವಳು ಗೋಚರವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭೇತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅವಳನ್ನೇ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ, ಅವಳ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ, ಮತ್ತು ಅವಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಅಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೂ, ಅವಳಿಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಪುಕ್ಕಲತನದಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ಕಡೆ ಓರೆನೋಟವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವಳ ಮುಖದ ಬಣ್ಣ ಏರುತ್ತಿತ್ತು, ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಅವಳು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅದರ ಅರಿವು ಮತ್ತು, ತಂದೆಯವರೂ ಸೇರಿ- ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗಿ, ಅವಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆಂಪೇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ಅವಳ ಅಸಂಬದ್ಧವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಸಹ ಇಲ್ಲದೆ, ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಮ್ಮುತ್ತ, ಆನಂದಪರವಶರಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ನಟ್ಟನೋಟದಿಂದ ನೋಡತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವೋತ್ಸಾಹ ಲಜ್ಜಾಭಾವಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ತಂದೆಯವರ ಎದುರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತರುಣಳಾದ ಮತ್ತು ಸುಂದರಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅದು ತಲೆದೋರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ತಂದೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇನ್ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿದ್ದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು

ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಚಿಂತಾಪರತೆಯಿಂದ ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವ ಅವಳ ವಕ್ರವಾದ ರೀತಿಗೆಟ್ಟ ಉಲ್ಲಾಸಕ್ಕೆ, ನಿರಂತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆ, ತಂದೆಯವರ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾತಿನ ವರಿಸೆಗಳ ಪುನರುಚ್ಚಾರಣೆ, ತಂದೆಯವರೊಡನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಇತರರೊಡನೆ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ರೀತಿ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ತಂದೆಯವರ ಮತ್ತು ಅವೈಯ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ವಾಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ನನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಪ್ಯೋತ್ರ್ ವಾಸಿಲ್ಯೆವಿಚ್-ನಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬಂದು, ಅದರಿಂದ ಅವರು ತೀರ ಕೋಪಗೊಂಡು, ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವರು ಎಪಿಫನೋವ್-ರೊಡನೆ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗಲೂ, ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಸಂಶಯಪಡಲಿಲ್ಲ.

ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ಪುನಃ ನಮ್ಮ ನೆರೆಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡತೊಡಗಿದರು; ಮತ್ತು ನಾನೂ ವೋಲೊದ್ಯಾನೊ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ, ತಂದೆಯವರು, ತಾವು ಅವೈಯ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ವಾಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವುದಾಗಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

೨೫. ನಾವು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆವು

ಸುದ್ದಿಯು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ, ಅದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನೇ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿಮಿಯು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರದೆ, ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬಳಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕಟೆಂಕಾ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವಳೂ, ಮುಖದಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ ತಾಯಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇತ್ತ ಕಡೆ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳಾದರೋ, ತುಂಬ ಗೆಲುವಾಗಿದ್ದಳು. ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತನಗೆ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ರಹಸ್ಯ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳಲ್ಲಿದ್ದ ತೃಪ್ತ ಮನೋಭಾವ ವೊಲೊದ್ಯಾನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು, “ನಿನ್ನ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ, ನಿನಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಲೋಚನಾಶಕ್ತಿಯೇನಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅದು ತೀರ ದುರದೃಷ್ಟವಾದ ವಿಚಾರ—ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದ.

ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ, ನನ್ನ ತೋಳು ಹಿಡಿದು ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ, ಬಹುಶಃ ಇದು ಭಾವಪ್ರದರ್ಶನದ ಅತಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಹೆದರಿ, ನನ್ನ ಮೊಳಕೈಯನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ತಲೆಯಿಂದ ಸಂಜ್ಞೆಮಾಡಿದ.

ಅಲ್ಲಿ, ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುವೆವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು “ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ರಹಸ್ಯ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ಏನು—ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಯಾವುದೇ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ನಾನು ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದಾಗ, ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಹಿತವಾದ ಸಂಕೋಚಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಈಗ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಯಭ್ರಾಂತಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅವನು, ನನ್ನನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಆ ನೋಟ “ಭಯಪಡಬೇಕಾದಂಥಾದ್ದೇನೂ

ಇಲ್ಲ; ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನಾವು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು, ಗುರುತರವಾದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ವಿಷಯವೊಂದನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಸ್ಪರ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು” ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಅವನ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಯಿತು.

“ತಂದೆಯವರು ಎಪಿಫನೋವಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ-ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ?”

ಈ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ತಲೆದೂಗಿದೆ.

“ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ”-ಎಂದ ವೊಲೊದ್ಯಾ.

“ಏಕೆ?”

ಅವನು ಕೋಪದಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ:

“ಏಕೆ! ಆ ಉಗ್ಗುವ ಕರ್ನಲ್ ನಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವನಾಗುವುದು-ಮತ್ತೆ, ಆ ಉಳಿದೆಲ್ಲರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ, ಅಲ್ಲವೇ? ಹೌದು, ಅವಳು ಈಗ ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯವಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ; ಆದರೆ, ಅವಳು ಮುಂದೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತಾಳೋ, ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? ಒಂದು ವೇಳೆ, ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಬೇಗನೆ ಬಾಹ್ಯಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಮಲತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳೊಡನೆ, ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಅಷ್ಟು ಹಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಾಳೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳಿಗೆ ಏನು ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಾಳೋ! ಅವಳೊಬ್ಬ ಮೀನು ಮಾರುವವಳು-ಇನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಅವಳು ಒಳ್ಳೆಯವಳೇ ಆಗಿರಬಹುದು; ಆದರೇನಂತೆ, ಅವಳೊಬ್ಬ ಮೀನು ಮಾರುವವಳು” ಎಂದು, ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದ. ಅವಳಿಗೆ “ಮೀನು ಮಾರುವವಳು” ಎಂದು ಹೆಸರು ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತುಂಬ ತೃಪ್ತಿಯಾದಂತೆ ತೋರಿತು.

ತಂದೆಯವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು ನನಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಮಾತು ಸರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು.

“ತಂದೆಯವರು ಏಕೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಅದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಥೆ. ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಪ್ಯೋತ್ರ್ ವಾಸಿಲ್ಯೇವಿಚ್, ಮದುವೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿದ, ಮತ್ತೆ, ಮದುವೆಯಾಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಬಲತ್ಕಾರಮಾಡಿದ-ಅಂತ ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು. ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ; ಆಮೇಲೆ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿನಯಶೀಲತೆಯಿಂದ, ಮದುವೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಇದರ ಕಥೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನಾನು ತಂದೆಯವರನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವುದು ಈಗ ಮಾತ್ರವೇ. (ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ,

ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದ “ಅಪ್ಪ” ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವೊಲೊದ್ಯಾ “ತಂದೆ” ಎಂದು ಪದಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ತೀರ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು). ಅವನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, “ಅವರು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಒಳ್ಳೆಯವರು, ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಆದರೆ, ಬಹಳ ಹಗುರವಾದ ಹಾಗೂ ಚಂಚಲವಾದ ಚಿತ್ತದವರು-ಅಂತ ನನಗೆ ಅರಿವಾಗಿದೆ. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ! ನಿರುದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನು ನೋಡಲಾರರು. ಅಷ್ಟೇಕೆ? ಅವರು ಪರಿಚಯ ಹೊಂದಿದ ಯಾವ ಹೆಂಗಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತರಾಗದಿದ್ದರಲ್ಲ- ಎಂದು ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ. ಮಿಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ-ಅಂತ ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತು” ಎಂದ.

“ಏನು, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ?”

“ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು; ಮಿಮಿ ಪ್ರಾಯದವಳಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವಳಿಗೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಏನೋ ಇತ್ತು ಅಂತ ನಾನು ಈಚೆಗೆ ಪತ್ತೆಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಮಿಮಿ, ಅದರಿಂದ ಯಾತನೆಯನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ”-ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವೊಲೊದ್ಯಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗತೊಡಗಿದ.

ನಾನು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ “ಅದು ಹಾಗಿರಲಾರದು!” ಎಂದೆ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಪುನಃ ಗಂಭೀರಭಾವವನ್ನು ತಳೆದು, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿ, “ನಮ್ಮ ಬಂಧುಬಳಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಇಂತಹ ಮದುವೆ ಎಷ್ಟು ಹಿತಕರವಾಗಿರಬಹುದು ಎನ್ನುವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ! ಮತ್ತೆ ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದಂತೂ ಖಂಡಿತ”-ಎಂದ.

ವೊಲೊದ್ಯಾನ ವಿವೇಕಪೂರ್ಣವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಚಿಕಿತನಾದ ನಾನು, ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕೋ ಅರಿಯದಾದೆ.

ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಅವಳು, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ,

“ಹಾಗಾದರೆ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು?” ಎಂದಳು.

“ಹೌದು, ಆದರೆ, ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ. ನೀನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವೇನಲ್ಲ; ತಂದೆಯವರು ಕಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆಯಾದವಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೀಯೋ ನಾನು ಕಾಣೆ” ಎಂದ, ವೊಲೊದ್ಯಾ.

“ಓ! ವೊಲೊದ್ಯಾ! ಕಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆಯೇ? ಅವೋತ್ಸಾ ವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ನಾಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ನಿನಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ? ಅಪ್ಪ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿದ್ದರೆ ಅವಳು ‘ಕಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆ’ ಆಗಿರಲಾರಳು.”

“ಒಳ್ಳೇದು, ಇಲ್ಲ-ಅದು ನನ್ನ ಮಾತಿನ ರೀತಿ-ಅಷ್ಟೇ; ಆದರೂ-”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ರೇಗಿ, “ಇದರಲ್ಲಿ ‘ಆದರೂ’ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರೋ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದನ್ನು ನೀನೆಂದೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಸೊಗಸಾದ ಹೆಂಗಸಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಂಥ ಮಾತನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಡ-ನೀನು ಹೇಳಕೂಡದು” ಎಂದಳು.

“ನಾನು, ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲೂ ಕೂಡದೇನು?”

“ಕೂಡದು! ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಂಥಾವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ-ಕೂಡದು! ಮಿಮಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು-ಆದರೆ ನೀನು, ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣ-ಕೂಡದು” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದಳು, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ.

ವೊಲೊದ್ಯಾ, ತುಚ್ಛಭಾವದಿಂದ, “ಓ, ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಳು, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಎಪಿಫನೋವಾ-ದುನೆಚ್ಕಾ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇನು?” ಎಂದ.

ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಳು; ಅನಂತರ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತಟ್ಟನೆ ನೀರು ಬಂತು.

“ನೀನು ಅಹಂಕಾರಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ನೀನು ಇಷ್ಟು ಕೇಡಿಗಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದಳು.

ವೊಲೊದ್ಯಾ ಗಂಭೀರವಾದ-ಆದರೆ ವಿದೂಷಕನ ರೀತಿಯ ಚೋಲುಮುಖ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮಂಕಾದ ಬೆಪ್ಪುನೋಟದಿಂದ, “ಪೀಕಲಾಟವಾಯಿತಲ್ಲ!” ಎಂದ. ಅನಂತರ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮರೆತನಲ್ಲಾ-ಎಂದು ಆತ್ಮನಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನಂತೆ “ಇವರ ಕೂಡ ಎಂಥಾ ವಾದ!” ಎಂದ.

ಮಾರನೇ ದಿನ ಹವಾ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾನು ಸ್ವಾಗತಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ತಂದೆಯವರಾಗಲಿ, ಹೆಂಗಸರಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಚಹ ಸೇವನೆಗೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶೀತಲ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮಳೆ ಸುರಿದಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಖಾಲಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೋಡದ ಶೇಷಗಳು, ಇನ್ನೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಂಬವು, ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಬ್ಬಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಹವ, ಬೀಸುಗಾಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ತೇವವಾಗಿ ತಣ್ಣಗಿತ್ತು. ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು.

ದ್ವಾರಮಂಟಪದ, ಕಪ್ಪಾದ ಹಾಗೂ ತೇವವಾದ ಹಾಸುಹಲಗೆಗಳ ಮೇಲೆ, ರಾತ್ರಿ ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದಾದ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಗಳು ಒಣಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳಿ, ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲ ಕದವನ್ನು, ಕೀಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ತೂಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ತೋಟದ ಪಥಗಳು ತೇವವಾಗಿ ಕೆಸರಾಗಿದ್ದವು. ಬೆತ್ತಲೆ ಬಿಳಿ ರೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಪುರಾತನ ಬರ್ಚ್ ವೃಕ್ಷಗಳು, ಪೊದೆಗಳು, ಹುಲ್ಲು, ತುರುಚಿಗಿಡಗಳು, ದ್ವಿಪದ್ಧಾಕ್ಷಿಗಿಡಗಳು, ಎಲೆಗಳ ಬಿಳಿ ಪಕ್ಕಗಳು ಕಾಣುವಂತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾರು ಮರಗಳು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು, ತಾನಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತ, ತನ್ನ ತನ್ನ ಬೇರುಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತು ಬೇರೆಯಾಗಲೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ನಿಂಬೆ ಸಾಲುಗಿಡಗಳ ದಾರಿಯಿಂದ, ದುಂಡಾದ ಹಳದಿ ವರ್ಣದ ಎಲೆಗಳು, ಹೊರಳುತ್ತ, ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಟ್ಟುತ್ತ, ಹಾರಾಡುತ್ತ, ಪೂರ್ತಿ ಒದ್ದೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ, ಒದ್ದೆಯಾದ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೂ, ತೇವವಾದ, ಕಪ್ಪು ಹಸುರಿನ ಹುಲ್ಲು ಮೈದಾನದ ಮೇಲೂ, ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ವೊಲೊದ್ಯಾ ನೋಡಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳು, ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಎರಡನೇ ಮದುವೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು. ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಭವಿಷ್ಯ, ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯ, ತಂದೆಯ ಭವಿಷ್ಯ ಕೂಡ, ನನಗೆ ಯಾವ ಒಳ್ಳೆಯ ಭರವಸೆಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಹೊರಗಿನ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಹೆಂಗಸು- ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತನಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು-ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾಳೆಂಬ ಯೋಚನೆ, ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಸ್ಥಾನ ಯಾರದು? ಅವಳೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ತರುಣ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದಳು; ಅಂಥವಳು, ಕಾಲಾಧೀನಳಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವವಳಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಹೃದಯ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಪರಾಧಿಗಳಂತೆ ನನಗೆ ತೋರತೊಡಗಿದರು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು, ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ, ಬಟ್ಟರಿನ ಉಗ್ರಾಣದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನನಗೆ ತಂದೆಯವರನ್ನು ನೋಡಲಿಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು ಹೋದೆ. ಆದರೆ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತಂದೆಯವರು ನನಗಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅವರು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು; ಅವರ ಒಂದು ಕೈ ಪಿಯಾನೋ ಮೇಲಿತ್ತು; ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆ, ತಾಳ್ಮೆರಹಿತರಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಗೆಲುವಿನಿಂದ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದ ತಾರುಣ್ಯದ ಹಾಗೂ ಸುಖದ ಭಾವಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಏನೋ ಪೀಡನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಪೈಪನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ

ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ತಂದೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ “ಗುಡ್‌ಮಾರ್ನಿಂಗ್” (ಸುಪ್ರಭಾತ) ಹೇಳಿದೆ.

ತಂದೆಯವರು ತಲೆ ಎತ್ತಿ, ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಕಾಲಾತೀತವಾಗಿ-ಕಂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಅಹಿತವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇರುವ ಆ ವಿಲಕ್ಷಣ ಅವಸರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ತೀರ್ಮಾನಕರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಗೆಳೆಯರೇ, ನಾನು ಅವ್ಯೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವವನಿದ್ದೇನೆಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತೇನೆ” (ಅವರು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದರು). ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಅನಂತರ ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಇಚ್ಛೆ ಎಂದಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ-” (ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೌನವಾಗಿದ್ದರು)-“ಆದರೆ-ಆದರೆ, ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ವಿಧಿನಿಯಮ. ದುನೆಚ್ಕಾ, ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ಣವಾದ, ದಯಾವಂತೆಯಾದ ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತು ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನವಳೇನಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳೇ, ನೀವು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವರೆಂದು ನಾನು ಭರವಸೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳು ಈಗಾಗಲೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಂಗಸು.”

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮಧ್ಯೆ ನಮಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

“ನಿಮಗೆ ಈ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ಹೊಸ ವರ್ಷಾರಂಭದವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಅನಂತರ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ (ಪುನಃ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಜರಿದು ತಡೆದು), ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾರೊಡನೆ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು. ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪುಕ್ಕಲುತನದಿಂದ ಅಪರಾಧಿಗಳಂತೆ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಯಾತನೆಯಾಯಿತು. ನಾನು ಅವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಹೋದೆ. ಆದರೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾ, ತಲೆ ಬಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು, ಪೈಪು ಸೇದುತ್ತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

ತಂದೆಯವರು, ನನ್ನ ಮತ್ತು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒತ್ತುತ್ತ, ಕೆಂಪೇರಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೆಮ್ಮುತ್ತ, ನಮ್ಮನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, “ಆದ್ದರಿಂದ, ಗೆಳೆಯರೇ, ಇದೇ ನಿಮ್ಮ ಮುದುಕನ ಏರ್ಪಾಡು” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದರು. ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೊಠಡಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಕಡೆ ಅವರು ಕೈಚಾಚಿದಾಗ, ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಈ ಕಂಪಿಸುವ ಕೈಯಿನ ದೃಶ್ಯ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೋವಿನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಯೋಚನೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹೊಳೆದು, ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕ್ಷೋಭೆಗೀಡುಮಾಡಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಂತೆ,

ತಂದೆಯವರು ೧೮೧೨ರಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಧೈರ್ಯವಂತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಂತು. ನಾನು, ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಸ್ನಾಯುಪೂರ್ಣವಾದ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಒತ್ತಿದರು; ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ದುಃಖಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತಟ್ಟನೆ ತಮ್ಮ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳ ಕಪ್ಪು ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡತೊಡಗಿದರು. ವೋಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ಪೈಪು ಕೈಜಾರಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ನಟಿಸಿದ. ಅವನು, ಬಾಗಿ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ತನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೊರಿಸಿಕೊಂಡ. ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ನಿರ್ಗಮನ ಪತ್ತೆಯಾಗದಿರುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತ-ಹೊರಟುಹೋದ.

೩೬. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಇನ್ನೆರಡು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವುದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಪಾಠಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ನಾನೂ ವೋಲೊಡ್ಯಾನೂ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಹೋದೆವು. ನೆಖ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್-ರೂ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ವಾಪಸಾಗಿದ್ದರು. ದ್ವಿತ್ರಿ (ನಾವು ಅಗಲಿದಾಗ ಪರಸ್ಪರ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಒಂದೇ ಬಾರಿಯಾದರೂ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ) ಕೂಡಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ಮಾರನೇ ದಿನ ನನ್ನ ಮೊದಲನೇ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದೆಂದು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು.

ಅಂದು ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ದಿನವಾಗಿತ್ತು.

ಸಭಾ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಕೂಡಲೆ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲ ಒಳಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲೆಗಳಂತೆ ಏರುತ್ತ, ಇಳಿಯುತ್ತ, ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ-ಉಲ್ಲಾಸಪೂರ್ಣ ಯುವಕರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಾಯವಾದಂತೆ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ನಾನು ಆ ಭಾರಿ ಸಮೂಹದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬ ಅರಿವಿನ ಭಾವನೆ ತುಂಬ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪೈಕಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದವರೆಂದರೆ ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂದಿಯಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪರಿಚಯ, ತಲೆದೂಗು ಹಾಗೂ “ನೀನು ಹೀಗಿದ್ದೀ ಇರ್ಟೆನ್ಯೆವ್?” ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಅವರು, ಕೈಗಳನ್ನು ಕುಲುಕುತ್ತ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ನೇಹದ ಮಾತುಗಳು, ಮುಗುಳುನಗೆಗಳು, ಸೌಂದರ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ-ಕುಚೋದ್ಯಗಳು ಇವು, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ತರಣ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ ಬಾಂಧವ್ಯ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅರಿವು ನನಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ತಪ್ಪಿದ್ದೆನೆಂದು ಖಿನ್ನನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಇದರ ಮತ್ತು ಇದು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಅಸಮಾಧಾನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ನಾನು ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದೇ ಇದ್ದದ್ದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು, ನನ್ನದೇ ಆದ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಂದಿಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವೃತ್ತವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು-ಎಂದು ಬಹು ಬೇಗ ಕಂಡುಕೊಂಡೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೌಂಟ್-ಬಿ. ಬ್ಯಾರನ್ ಸೆಡ್-ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಆರ್,-ಇವಿನ್ ಮತ್ತು ಆ ವರ್ಗದ ಇತರ ಸಭ್ಯರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮೂರನೇ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ನಾನೂ

ಕುಳಿತೆ. ಇವರ ಪೈಕಿ ಇವಿನ್ ಮತ್ತು ಕೌಂಟ್ ಇಬ್ಬರೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಶಿಷ್ಟರು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನಾನು ಇವರ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಹ ಸೇರಿದವನಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ನನ್ನ ಸುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಕೆದರಿದ ನರೆಗೂದಲಿನ ಮತ್ತು ಬಿಳೀಹಲ್ಲಿನ ಸೆಮಿನೋವ್, ಗುಂಡಿ ಬಿಚ್ಚಿದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ನನಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೆ ಕುಳಿತು ಮೊಳಕೈ ಊರಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಲೇಖನಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಅಗಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದ ಉಚ್ಚ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಮೊದಲನೇ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಕಪ್ಪು ಕೊರಳ ವಸ್ತ್ರ ಅವನ ಕತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು, ಸಾಟಿನ್ ಒಳಅಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗಡಿಯಾರದ ಕೀಲಿಯೊಡನೆ ಬೆರಳಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹೇಗೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ಇಕಾನಿನ್, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನೀಲಿ ಷರಾಯಿ ಅವನ ಬೂಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ಅವನು ನಗುತ್ತ, ತಾನು ಪಾರ್ಸಾಸ್ ಪಠ್ಯಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ. ಇಲೆಂಕಾ, ನಾವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮಾನರು—ಎಂದು ನನಗೆ ನೆನಪು ಕೊಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ, ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ—ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವದಿಂದಲೂ, ನನ್ನನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ಬೆರಗಾಗಿಹೋದೆ. ಅವನು ನನ್ನೆದುರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ತೆಳುವಾದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಹು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಾಗೂ ಸಲೀಸಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ (ಎದುರು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ) ಇಟ್ಟು, (ಇದು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು) ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಡನೆ ಹರಟುತ್ತ, ಆಗಾಗ ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆನೋಟವನ್ನು ಬೀರತೊಡಗಿದ.

ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಇವಿನ್—ಇನ ಗುಂಪು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮಹಾಶಯರುಗಳು ಅಪಾರ ಮೂಢರಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ನನಗೆ ಅವರ ವಾತುಕಥೆಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾತು ಅರ್ಥರಹಿತವಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ತಪ್ಪಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಅದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. “ಅದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಸೆಮಿನೋವ್, ಇಲೆಂಕಾ ಮತ್ತು ಇತರರ ರೀತಿಗಳು, ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಡತೆ ಎಲ್ಲ ನನಗೆ ಅನುದಾತ್ತವಾಗಿ, ಅಸಭ್ಯವಾಗಿ, ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

ನಾನು ಯಾವ ಗುಂಪಿಗೂ ಸೇರಿದವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಸ್ನೇಹಿತನು ಹೊಂದಲಾರದವನಾಗಿ, ನಾನು ಕೋಪಗೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಮುಂದುಗಡೆಯ

ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಕೈಬೆರಳ ಉಗುರನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಚಕ್ರ ಸುಲಿದು ಬೆರಳೆಲ್ಲ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ, ನಾನು ಅವನಿಂದ ಇನ್ನೂ ದೂರ ಸರಿದೆ. ಈ ಮೊದಲನೇ ದಿನ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ತೀರ ಸಂಕಟಕ್ಕೀಡಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ.

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚಲನ ತಲೆದೋರಿ ಅನಂತರ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಯಿತು. ಆಗ ನಾನು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ನನ್ನ ವ್ಯಂಗ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದುದರ ನೆನಪಿದೆ. ಕೂಡಲೇ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥರಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಪೀಠಿಕಾವಾಕ್ಯಭಾಗದಿಂದ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಭಾಷಣವು, ಏನನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಹಾಕದಂತೆ-ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಲಾಗದಂತೆ, ಆದ್ಯಂತವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಂಚಿತನಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದ ನಾನು, ಕೂಡಲೆ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ನನ್ನ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬೈಂಡ್ ಆದ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, ಮುಖಗಳ ಪಕ್ಕನೋಟದ ಹದಿನೆಂಟು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಲೆಯಂತೆ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, “ಮೊದಲ ಭಾಷಣ” ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಶಿರೋನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟೆ; ಮತ್ತು ನಾನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ಇವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.) ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಆಗಾಗ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಮಾತ್ರ. ಈ ಭಾಷಣದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಮೌಢ್ಯ ಸಹ ಆಗುವುದೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪೂರ್ತಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಭಾಷಣಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾಭಾವ ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅನೇಕರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ, ಕೈಗಳನ್ನು ಕುಲುಕಿದೆ ಮತ್ತು ಹರಟೆಹೊಡೆದೆ. ಆದರೂ ಏನೋ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ನಡುವೆ ನಿಜವಾದ ಸಾಮೀಪ್ಯಭಾವನೆ ಉದ್ಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾನು ನಿರುತ್ತಾಹದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತ ನಟನೆಯ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ-ಅಷ್ಟೆ ನಾನು ಇವಿನ್-ಇನ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವರ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ, ನಾನು ಅವರ ಕೂಡ ಒರಟಾಗಿ ಮತ್ತು

ವಕ್ರತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತ, ಅವರು ನನಗೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾನೂ ಅವರಿಗೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಅನೇಕರೊಂದಿಗಾದರೂ, ಈ ವಿರೋಧಭಾವಕ್ಕೆ, ತೀರ ಬೇರೆಯಾದ ಕಾರಣವಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿದ್ದುದರ ಅರಿವಾದ ಕೂಡಲೆ, ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್-ರವರ ಕೂಡ ಭೋಜನ ಪಂಕ್ತಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ನನ್ನ ಬಳಿ ದ್ರಾಷ್ಟಿ ಗಾಡಿಯೊಂದಿತ್ತೆಂದೂ, ಆ ಗೆಳೆಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಅನುಕೂಲವಾದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸಲೆಂಬ ಸರಳವಾದ ಆಶಯದಿಂದ, ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರತಿಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ-ವಿನಾಯಿತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಗೆಳೆಯರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚ್-ರವರ ಕೂಡ ನನ್ನ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ, ಉದಾಸೀನತೆ ಹಾಗೂ ಗರ್ವದ ಭಾವವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇದ್ದ. ಅವನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಖರ್ಚನ್ನು ಸರಕಾರವೇ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಪೆರೊವ್-ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಬಹು ಶಕ್ತನಾದ, ಕಾರ್ಯತತ್ಪರನಾದ ತರುಣನಾಗಿದ್ದ. ಕೈ ಕುಲುಕಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ, ಯಾವಾಗಲೂ, ಇವನು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಲಗೆಯಂತೆ ಸೆಟೆಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಸದೆ, ಅಥವಾ ಯಾವ ಚಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಚಾಚುತ್ತಿದ್ದ; ಆಗ, ಗೆಳೆಯರಲ್ಲಿ ಕುಚೋದ್ಯಗಾರರು, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಅವನ ಕೈ ಕುಲುಕುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು “ಫಲಕರೀತಿಯ ಕೈಕುಲುಕು” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸದಾ ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ನಾವು ಪದೇಪದೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಕುರಿತ ನನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ಆಪೆರೊವ್ ನನ್ನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆನಂದಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಜೊತೆಗೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವರನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಸಣ್ಣ ಬಾಯಿಂದ ಶಾಂತವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಚಕಿತಗೊಳಿಸುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಅವನು, ವಿನಾಯಿತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷಣವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ನಾವು ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು, ಜೊತೆಯಾಗಿ ಪಾಠ ಓದಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೆವು. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಾಡಿಕೆಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಲು ಹೋದಾಗ, ಅವನ ಸಣ್ಣ ಬೂದುವರ್ಣದ-ದೃಷ್ಟಿಮಾಂದ್ಯದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಕಡೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದ್ದವು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಸಾಯುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು, ನನ್ನನ್ನು ಸರ್ಕಾರೀ ಆಶ್ರಯದ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕಳಿಸಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದ್ದರೆಂದೂ, ಸರ್ಕಾರದ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲ-ಅವರು ತುಂಬ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ-ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯ ಜನರಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಒಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಕೆಂಪೇರಿದುದರ ಅರಿವಾಯಿತು. ಆಪೆರೊವ್ ನನಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಮುಂದಿನ ಭಾಷಣಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಫಲಕ ಹಸ್ತವನ್ನು ನನಗೆ ಚಾಚಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ, ಅವನು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸೋಕುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದಂತೆ ನಟಿಸಿದ. ಆಪೆರೊವ್‌ನ ಹಟಾತ್ತನೆಯ ಔದಾಸೀನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಬೆರಗಾದೆ. ಆದರೆ ಕುಲೀನ ಹುಟ್ಟಿನ ಒಬ್ಬ ತರುಣ, ಸರ್ಕಾರೀ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಪೆರೊವ್‌ನನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವನ ಉದಾಸೀನತೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ನನಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ, ಅವನನ್ನು ಅವನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಒಂದು ಸಲ ನಾನು ಅವನಿಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಜನಪ್ರಿಯರಾದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೊಬ್ಬರಿಂದ ಭಾಷಣವಾಗುವುದಿದ್ದುದರಿಂದ, ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಹಾಜರಿ ಇರುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ಗುಂಪು ಕೂಡಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಸನಗಳೆಲ್ಲ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವು. ನಾನು ಆಪೆರೊವ್‌ನ ಆಸನವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿ, ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೆ-ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

ಅವನು ತಟ್ಟನೆ ರೇಗಿ, ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡದೆಯೇ, “ನನಗೆ ಅದರ ವಿಚಾರ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ-ಅಂತ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳಿದೆ; ಆಮೇಲೆ, ಸುತ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, “ನಾನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನನ್ನ ಕಡೆ ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡಿದರೂ, ಯಾರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಆಪೆರೊವ್, ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನನ್ನ ಕಡೆ ಸಿಡುಕಿನ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ, “ಇಲ್ಲಿ ಕೂರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಕಾದು ಇಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಮೊದಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ” ಎಂದ.

“ಹಾಗೆಂದರೆ, ನೀನು ಕೀಳು ಮನುಷ್ಯ -ಎಂದರ್ಥ” ಎಂದೆ, ನಾನು.

ಆಪೆರೊವ್-ಏನನ್ನೋ ಗೊಣಗಿದಂತೆ ತೋರಿತು; ಅವನು “ನೀನೊಂದು ಮುಟ್ಟಾಳ ಕುನ್ನಿ” ಎಂದು ಗೊಣಗಿದ ಹಾಗೆ ಸಹ ತೋರಿತು; ಆದರೆ, ಖಂಡಿತ ನನಗೆ ಅದು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ತಾನೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಳಿತು ಏನು? ಒಂದು ಜೊತೆ ನೀರು ದನಗಳಂತೆ ನಾವು ಕಾದಾಡಬೇಕೇನು? (ನನಗೆ “ನೀರು ದನ” ಎಂಬ ಪದ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಅನೇಕ ಜಟಿಲವಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು) ಬಹುಶಃ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳುವವನಿದ್ದೆ; ಆದರೆ, ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ ಸದ್ದಾಗಿ, ನೀಲಿ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕಾಲು ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡುತ್ತ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು.

ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮುಂಚೆ, ನನಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೊದಗಿದಾಗ ಆಪೆರೊವ್ ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ನೆನೆದು, ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ; ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನಿತ್ತ.

೨.೨. ಹೃದಯದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು

ಚಳಿಗಾಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದವು. ಮೂರು ಬಾರಿ ನಾನು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೆ. ಒಮ್ಮೆ, ಫೇಟಾಗ್‌ನ ಅಶ್ವಾರೋಹಣ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸವಾರಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ಥೂಲಕಾಯದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗಿ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಅವಳು ಸವಾರಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿ ಮಂಗಳವಾರ-ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಳನ್ನೇ ನೆಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯಾಳೆಂದು ಎಷ್ಟು ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದರೆ, ನಾನು ಅವಳಿಂದ ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ನಾನಿದ್ದ ಸ್ಥಳದ ಕಡೆ ಅವಳು ಬರಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ಯೋಚನೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, ಓಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ, ಬಹಳ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವಳ ಮುಖದ ದರ್ಶನ ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸುಂದರಿಯೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಇಂದಿಗೂ ನಾನರಿಯೆ.

ಈ ಹೆಂಗಸಿನ ಪರಿಚಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಡುಬ್ಲೋವ್, ಒಮ್ಮೆ ತುಪ್ಪಳದ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಸೇವಕರ ಹಿಂದೆ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು, ತಟ್ಟನೆ ನನ್ನನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲದೆ, ದ್ವಿತಿಯಿಂದ, ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನು, ನನ್ನನ್ನು ಆ ಅಮಸಾನೀ (ಗಂಡುಬೀರಿ) ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಬಿಟ್ಟೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆಂಬ ಯೋಚನೆಯೊಂದೇ, ಅವಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದೇನೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಎಂದಾದರೂ ಆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡದಂತೆ-ಕಡೆಗೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸೇವಕರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಸಹ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಿತು.

ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ-ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿವಾಹಿತೆಯರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಸೊನೆಚ್ಯಾಳ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಲಜ್ಜೆಗಿಂತ ಸಾವಿರ ಪಾಲು ತೀವ್ರವಾದ ಲಜ್ಜೆಯ ಭಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ

ಹೆಂಗಸು, ಅದನ್ನು ಅಥವಾ ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ಪತ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಂದು ನಾನು ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಳೆಂದರೆ ಸಾಕು, ನನ್ನನ್ನವಳು ಎಂದಿಗೂ ಕ್ಷಮಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಅಪಮಾನವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಾಗಿ ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಮತ್ತೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ನಾನು ಸೇವಕರ ಹಿಂದೆ ಅವಿತು ಇಣುಕುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ, ಹೇಗೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ-ಅವಳ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಬಾಳುತ್ತೇನೆ-ಮತ್ತು ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ-ಎಂಬ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆ ಅಮೆಸಾನಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅವಳು ಬಹಳ ಅಪಮಾನವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅವಳು ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿಯಲಾರಳೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಆಕೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನಕರವಾದದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು, ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾರದಿದ್ದೆ.

ಸೊನೆಚ್ಯಾಳನ್ನು ನನ್ನ ತಂಗಿಯೊಡನೆ ಕಂಡಾಗ ನಾನು ಪುನಃ ಅವಳಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತನಾದೆ. ಅವಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಸಲದ ಪ್ರೇಮ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಸೊನೆಚ್ಯಾ ನಕಲು ಮಾಡಿದ್ದ ಒಂದು ಕವನದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಲ್ಯುಬೊಚ್ಯಾ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ನಾನು ಮೂರನೇ ಸಲ ಸೊನೆಚ್ಯಾಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತನಾದೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, ಲೆರ್ಮಾಟೊವ್-ನ “ಡೆಮನ್” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ, ಹಲವು ಕರುಣಾಜನಕ ಖಿನ್ನಭಾವದ ರಹಸ್ಯಪ್ರಣಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಭಾಗಗಳು, ಕೆಂಪು ಶಾಯಿನಿಂದ ತಳಗೆರೆ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಹೂಗಳು ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ವೊಲೊದ್ಯಾ ತನ್ನ ಪ್ರಣಯ ವಧುವಿನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಚೀಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ನೆನೆದು, ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೂ, ಸಂಜೆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಾಗ ಕನಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಜೊತೆಗೆ, ಹೂಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ, ನನ್ನ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಅವಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿದೆ. ಆಗ, ನನಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದ ಬಾಷ್ಟಮಯ ಭಾವದ ಅರಿವುಂಟಾಯಿತು. ನಾನು ಪುನಃ ಅನೇಕ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದೆ, ಅಥವಾ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ಕಡೆಯದಾಗಿ, ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಬಾರಿಗೆ ನಾನು, ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಪ್ರಣಯ ವಧುವಿನಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತನಾದೆ. ಈಗ ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಸೌಂದರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಂತೋಷಗಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವಿಶೇಷ ರೂಪಸಂಪನ್ನತೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳು, ಮಾಸ್ಕೋ

ನಗರದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿ ಕುಶಲೆ-ವಿದ್ಯಾವತಿಯ ಮಗಳಾಗಿದ್ದಳು. ಸಣ್ಣ-ತೆಳ್ಳನೆಯ ಆಕೃತಿಯವಳಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯ ತಲೆ ಕೂದಲು, ಚಿನ್ನದ ವರ್ಣದ್ದಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾಗಿ ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪಕ್ಕದ ನೋಟಕ್ಕೆ ಅವಳ ಮುಖ ಪಾರದರ್ಶಕವೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ತರುಣಿಯು ಅವಳ ತಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಚತುರಳೆಂದೂ, ವಿದ್ಯಾವತಿಯೆಂದೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಬಾರದವನಾಗಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವಳ ಚಾತುರ್ಯ-ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೇಡಿತನದ ಲಜ್ಜೆಯುಂಟಾಗಿ, ನಾನು ಅವಳ ಕೂಡ ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರ ಮಾತಾಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆಗಲೂ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಭಯಂಕರವಾದ, ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಇತರರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಆನಂದಾಶಿತಿಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಲೇಶವಾದರೂ ಆತಂಕವನ್ನುನುಭವಿಸದಿದ್ದ ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಪರಮಾನಂದಭಾವವು ನಾನು ಆ ತರುಣಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತನಾಗುವಮಟ್ಟಿಗೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಇಬ್ಬರು ಸೋದರರು ಒಂದೇ ತರುಣಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ವೋಲೊದ್ಯಾನಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದು, ನಾನು ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪ್ರೇಮದ ಗುರಿಯೂ ಒಂದೇ ಮೋಹಕ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರೂ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊದಗಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು- ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಾಂಶದ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ನನಗೆ ಅಪಾರ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ವೋಲೊಡ್ಯಾನಿಗೆ ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ-ಒಬ್ಬ ನಿಜವಾದ ರಾಯಭಾರಿಯ-ಕೆನ್ನೆಗೆ ಏಟು ಕೊಟ್ಟು, ಅವನಿಗೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧದ ಸವಾಲನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಪಡುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ. ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ, ಇದು ನನಗೆ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕುರಿತು, ಈ ತರುಣಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರ, ತೀರ ಆಡಂಬರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಆಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ಮುಂದಿನ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಅದು ಸತ್ತೇಹೋಯಿತು.

೩೮. ಸಮಾಜ

ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವುದು, ನನ್ನ ಕನಸಾಗಿತ್ತು. ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಖಗಳಿಂದ ನಾನು ತೀರ ನಿರಾಶೆಗೊಂಡೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ತುಂಬ ನೃತ್ಯಮಾಡಿದ. ತಂದೆಯವರೂ, ಅವರ ತರುಣ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ನರ್ತನಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನಾನು ಅಂಥ ಸುಖಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಪರಿಗಣಿಸಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ನೃತ್ಯಗಳ ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದ್ವಿತಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಯಾರಿಗೂ, ಅವನಿಗೂ ಸಹ, ನೃತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಮತ್ತು ನಾನೊಬ್ಬ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದು, ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೋಪವನ್ನೂ-ನೋವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ನಾನು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಂತೆ ನಟಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಏನೇ ಇರಲಿ, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವಾ ಒಂದು ಸಂಧ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಉಳಿದವರೊಡನೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಆಕೆ ತಾನೇ ಸ್ವಯಂ, ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನಾನು ನೃತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಹೋಗುವವನಿದ್ದೆ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ತಾನು ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು, ನಾನು ಹೇಗೆ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆನೆಂದು ನೋಡಲು, ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದ. ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ನನಗೆ ಅಪಾರ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಮರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದೂ, ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಅವನಾದರೋ, ಈ ಆಸೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದೆಂದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೂ, ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದನೆಂದರೆ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಅವಮಾನ ತಂದುಕೊಂಡೇನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿದ. ನಾನು ಖಂಡಿತ ಹೊಳಪು ಚರ್ಮದ ಮೋಜಾಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ನಾನು ಷಾಮಾಯ

ಮೃಗದ ಚರ್ಮದ ಕೈಚೀಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸಹ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ. ನನ್ನ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ, ಕುಸನೇಶ್‌ಸ್ಟೀ ಮೋಸ್ಟನ್‌ಲಿಡ್ಡ ಕೂದಲಣಿಗನ (Hair dresser) ಅಂಗಡಿಗೆ ನನ್ನನು ಕರೆದೊಯ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ನನ್ನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಸುರುಳಿಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ವೊಲೊದ್ಯಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ದೂರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಸರಿಯಾಗಿದೆ; ಆದರೆ, ಈ ಸಣ್ಣ ಕೂದಲ ಕುಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ನುಣುಪಾಗಿ ಬಾಚುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇನು?” ಎಂದು ಕೂದಲಣಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಆದರೆ ಮಿ|| ಚಾರ್ಲ್ಸ್, ಏನೋ ಅಂಟು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬಳಿದು ನನ್ನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ತೀಡಿ ಬಾಚಿದರೂ, ನಾನು ತೋಪಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ, ಆ ಸಣ್ಣ ಕುಚ್ಚುಗಳು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಎದ್ದು ನಿಂತವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಕೂದಲು ಸುರುಳಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಇನ್ನೂ ಕೀಳಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ನನಗೆ ಇದರಿಂದ ಇದ್ದ ಏಕಮಾತ್ರ ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ಉದಾಸೀನತೆಯನ್ನು ನಟಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಅದೊಂದೇ, ನನಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿತ್ತು.

ವೊಲೊದ್ಯಾನೂ ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಕೂದಲು ಸುರುಳಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಸುರುಳಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಕೋ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೌನವನ್ನು ತಳೆದು, ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವ್-ರ ಮನೆಗೆ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ, ಕುಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದ.

ಕೋರ್ಟ್‌ಕೋವ್-ರ ಮನೆಯನ್ನು ನಾನು ವೊಲೊದ್ಯಾನೊಡನೆ ದೈರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ನಾನು ಮನದಣಿಯ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದೇ ಆಸೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ನನ್ನನ್ನು ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಾಗ, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ನಾನು ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಅಂಜುಬುರುಕನಾದೆ ಮತ್ತು ಅಪರಿಚಿತರಾದವರ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವಂತಾಗಿ, ನನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ, ಅಜೇಯವಾದ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ಲಜ್ಜಾಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ವಾಲ್ಡ್ಸ್ ನೃತ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬಳು ಬಂದು, ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ನೇಹಪರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನಾನೇಕೆ ನೃತ್ಯಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ನಾನೆಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆಗೊಳಗಾದೆ, ಆದರೆ, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅನ್ನೆಚೈಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ

ಒಂದು ಆತ್ಮತ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಅರಳಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ಷೇಪಮಯವಾದ ಡಾಂಭಿಕ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಸಂಬದ್ಧವನ್ನು- ಮಾತನಾಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಯಲು, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಈಗಲೂ, ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗೀತವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ನನ್ನ ನರಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದುದನ್ನು ಸಂಗೀತ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆಂದೂ ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಉಚ್ಚ ಸಮಾಜವನ್ನು, ಜನರ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಂಗಸರ ಡಾಂಭಿಕತನವನ್ನು ಕುರಿತು, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಲಾರದೆ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುವಂತಾಯಿತು.

ಒಳ್ಳೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯವರಾಗಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರು ಸಹ, ಭ್ರಮೆಹಿಡಿದು, ನನ್ನನ್ನು ದೂರುವಂತೆ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದರು. ನಾನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕೆ. ನಾನು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ಕಂಡು, ನೃತ್ಯಮಾಡದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಾನು ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂಬುದನ್ನು ಬಹುಶಃ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾ ಡುಬ್ಯೋವ್-ನೊಡಗೂಡಿ, ಆ ಸಂದಿಗ್ಧ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ನನ್ನ ಮುಗುಳುನಗೆಯ ಮುಖವನ್ನೂ, ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರ ಭಯಚಕಿತ ಭಾವವನ್ನೂ ಕಂಡು, ನಾನು ಅದೇ ತಾನೇ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದುರ್ಭರ ಶುಷ್ಕಲಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆ. ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರು ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದರು. ನಾನು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ; ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮೌಢ್ಯದ ಅರಿವಿನಿಂದ ಅಪಾರ ಯಾತನೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದೆ. ಆಗ, ಭೂಮಿ ಬಿರಿದು ನನ್ನನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡರಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಬಯಸಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ನಾನಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು, ನಾನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕು, ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಏನಾದರೂ ಚಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಎಂದು ಅನಿಸಿತು-ನನಗೆ. ದುಬ್ಯೋವ್-ನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅವನು ಅವಳ ಕೂಡ ಅನೇಕ ವಾಲ್ಸ್ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಕುಚೋದ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಉಲ್ಲಾಸದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಂದು ತೋರುವಂತೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ; ಆದರೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಯಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು “ನಾಲಗೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದ್ದೆನೋ, ಆ ದುಬ್ಯೋವ್-ನ ಸಹಾಯವನ್ನೇ ನಾನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ದುಬ್ಯೋವ್ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿಸದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ. ನಾನು ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಬಳಿ ಹೋದೆ. ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕುಚೋದ್ಯವನ್ನು ಬೆರೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು, “ಒಳ್ಳೇದು, ವೊಲೊದ್ಯಾ! ನಿನಗಿನ್ನೂ

ಆಯಾಸವಾಗಿಲ್ಲವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ, ವೋಲೊಡ್ಯಾ, “ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇರುವಾಗ ನೀನು ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ” ಎನ್ನುವಂತೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಮೌನವಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇನೋ ಎಂದು ಅವನು ಹೆದರಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

“ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ದೇವರೇ! ನನ್ನ ಅಣ್ಣನೂ ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆದನಲ್ಲಾ!” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ ನಾನು.

ಆದರೂ, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೆಲ್ಲಿದ್ದೇನೋ ಅಲ್ಲೇ, ಮಂಕುಹಿಡಿದು ಸಂಜೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಸೇರಿದರು. ಸೇವಕ ನನ್ನ ಮೇಲಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಾಗ ನನ್ನ ತೋಪಿ ಓರೆಯಾಯಿತು. ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ನಾನು ಕಣ್ಣೀರಿನ ಮೂಲಕ ಬೇಸರದಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸದೆ “ಎಂತಹ ಕೃಪಾ ಕಟಾಕ್ಷ!” ಎಂದೆ.

೨೯ . ಪಾನೋತ್ಸವ

ಪಾನೋತ್ಸವವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂತೋಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸದಂತೆ, ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಭಾವವು ನನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ತಡೆದಿಟ್ಟಿತ್ತಾದರೂ, ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಂಥಾ ಒಂದು ಪ್ರಮೋದಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ತೀರ ಹಿತವಾದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಸಂಗ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ-

ವರ್ಷದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಭಾಷಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಬ್ಯಾರನ್-ಸೆಡ್ ಎಂಬ, ಗಂಭೀರ ಮುಖಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ, ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ ಎತ್ತರವಾದ-ಕಂದುವರ್ಣದ ತರುಣ, ಅವನ ಕೂಡ ಒಂದು ಸಂತೋಷಪ್ರದವಾದ ಸಂಜೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು, ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಪ್, ಸೆಮೆನೋವ್, ಆಪೆರೋವ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೀಳು ಮಂದಿ ಹೊರತು, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸೊಗಸುಗಾರರೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯ ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು-ಎಂಬುದು ಕಂಡಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ನಾನು ಮೊದಲನೇ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಂದು ಪಾನೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿ ವೊಲೊದ್ಯಾ ತುಚ್ಛಭಾವದಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ. ಆದರೆ, ನಾನು ಕಾಲ ಕಳೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ತೀರ ನವೀನವಾಗಿದ್ದ ಇದರಿಂದ ಅಪಾರವಾದ ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಿರ್ದೇಶಿತ ಸಮಯವಾಗಿದ್ದ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬ್ಯಾರನ್-ಸೆಡ್-ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ.

ಒಳಗೆ ಬಿಳಿ "ವೇಸ್ಟ್"ನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮೇಲೆ ಗುಂಡಿ ಹಾಕದೆ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬ್ಯಾರನ್-ಸೆಡ್, ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ದೀಪಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಹಜಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಆ ಸಂಜೆಯ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕೊಠಡಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಒಳದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕುತೂಹಲೆಯರಾದ ಕೆಲಸದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ತಲೆಗಳೂ, ಉಡುಪುಗಳೂ, ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ

ಉಪಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಕುಲೀನೆಯ ಆಕೃತಿ ಒಮ್ಮೆ ಬೇಗನೆ ಹಾದುಹೋಯಿತು. ಆಕೆ ಸ್ವಯಂ ಬ್ಯಾರೋನೆಸ್ಸೇ (ಬ್ಯಾರನ್ನಿನ ಹೆಂಡತಿ) ಇರಬೇಕೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದ.

ಅತಿಥಿಗಳು ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಂದಿಯಿದ್ದರು. ಇವರ ಪೈಕಿ, ಇವಿನ್-ಇನ ಕೂಡ ಬಂದಿದ್ದ ಹೆರ್ಫ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಎತ್ತರವಾಗಿ, ರಕ್ತವರ್ಣದವನಾಗಿ, ಅಯೋಧಪೋಷಾಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಭ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥ ಹೊರತಾಗಿ, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈತ-ಈ ಅಯೋಧ ಪೋಷಾಕಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಭೋಜನದ ಏರ್ಪಾಟಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ. ಈತ ಬ್ಯಾರನ್-ಇನ ಒಬ್ಬ ಬಂಧುವೆಂದೂ, ಡಾರ್ಪಟ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹಿಂದಿನ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೆಂದೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದ. ಮೊದಮೊದಲು, ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಮಿತಿಮೀರಿದ ಪ್ರಕಾಶದ ದೀಪಗಳು, ಈ ತರುಣರ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಮೇಲೆ ಚಳಿಯಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಕೆಲವು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಜಿ ಡಾರ್ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹೊರತಾಗಿ, ಗೋಷ್ಠಿಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲ ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಗೋಡೆಗಳನ್ನಪ್ಪಿದರು. ಮಾಜಿ ಡಾರ್ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ವೇಷಕೋಟಿನ ಗುಂಡಿಗಳು ಆಗಲೇ ಬಿಚ್ಚಿದ್ದವು. ಅವನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿತವಾದ, ಮಾರ್ಡನಿಗೊಡುವ, ಅನೀರವವಾದ ತಾರಸ್ವರದಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ತೋರುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಉಳಿದವರು ಮೌನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಸಂಕೋಚದಿಂದ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಹಾಗೂ ಕುತೂಹಲರಹಿತವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿನಾಯಿತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ, ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಊಟದ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಯೇ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತ, “ಏಕೆ? ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಸಮಯ ಅಲ್ಲವೇ?” ಎನ್ನುವಂಥ ಮುಖಭಾವವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದರು. ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನಗೂ ಅನ್ನಿಸಿತು. ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿದ ಆನಂದದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದೆ.

ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸೇವಕ ಚಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ತರುವಾಯ, ಡಾರ್ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಫ್ರಾಸ್ ಅನ್ನು ಕುರಿತು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ,

“ನಿನಗೆ ‘ಪಂಚ್’ ತಯಾರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ, ಗೊತ್ತೇ?”-ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಓಹೋ, ಗೊತ್ತು” ಎಂದ ಫ್ರಾಸ್, ತನ್ನ ಮೀನಖಂಡಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತ. ಆದರೆ ಡಾರ್ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ:

“ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕು” (ಡಾರ್ಪಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಜೊತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅವನನ್ನು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ). ಫ್ರಾಸ್ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಭೋಜನಶಾಲೆಗೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಬಾಗಿ

ಸ್ನಾಯುಮಯವಾದ ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ, ಓಡಾಡತೊಡಗಿದ. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವನು, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಾರಿನ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೂರು ಕಠಾರಿಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹತ್ತುಪೌಂಡು ತೂಕದ ಸಕ್ಕರೆ ಖಂಡವನ್ನಿಟ್ಟ. ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಬ್ಯಾರನ್ ಸೆಡ್, ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಅತಿಥಿಗಳ ಬಳಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತ, ಅಚಲವಾದ ಗಂಭೀರ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, “ಬನ್ನಿ ಮಹನೀಯರೇ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನಿಜವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಗೆಳೆಯರಂತೆ ಪಾನವಾಡೋಣ. ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾವಿಭಾಗದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಹೃದಯತೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. ನಿಮ್ಮ ವೇಷ್‌ಕೋಟಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ; ಅಥವಾ ಇತರರಂತೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದೇಬಿಡುತ್ತೀರೋ!” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಮತ್ತೆ, ವಾಸ್ತವಾಗಿ, ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ತನ್ನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಬಿಳಿ ಷರಟಿನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಬಿಳಿ ಕೈಯಿನ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸುರುಳಿಸುತ್ತ, ದೃಢವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ದೂರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಗಲೇ ಸಾರಿನ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಮ್-ಮದ್ಯವನ್ನು ಕಾಯಿಸಲು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದ.

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹರ್ಷಯುತವಾಗಿ ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, “ಮಹನೀಯರೇ, ದೀಪಗಳನ್ನಾರಿಸಿಬಿಡಿ!” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ. ನಾವೆಲ್ಲ ಮೌನವಾಗಿ ಸಾರಿನ ಡಬ್ಬಿಯ ಕಡೆ ಮತ್ತು ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬಿಳಿ ಷರಟಿನ ಕಡೆ, ನಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದವು. ಆಗ, ಗಂಭೀರವಾದ ಮುಹೂರ್ತವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬಹುಶಃ ಮಿತಿಮೀರಿ ಕಾವೇರಿದವನಾಗಿ, “ದೀಪಗಳನ್ನಾರಿಸು, ಫ್ರಾಸ್ಟ್!” ಎಂದು ಪುನಃ ಕೂಗಿದ. ಫ್ರಾಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ನಾವೆಲ್ಲ ಮೊಂಬತ್ತಿಯ ದೀಪಗಳನ್ನಾರಿಸತೊಡಗಿದವು. ನೀಲಿ ಜ್ವಾಲೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಳಿ ಷರಟಿನ ತೋಳುಗಳು, ಮತ್ತು ಕಠಾರಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಸಕ್ಕರೆ ತುಂಡನ್ನು ಎತ್ತಿದ ಕೈಗಳು ಹೊರತಾಗಿ, ಕೊಠಡಿಯೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ತಾರಸ್ವರ ಒಂದೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕೊಠಡಿಯ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ, ಮಾತುಕಥೆಗಳ-ನಗುವಿನ, ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲವರು (ಅದರಲ್ಲೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಸೊಗಸಾದ ಪೂರ್ಣ ಶುಭ್ರವಾದ ಷರಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದವರು) ತಮ್ಮ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಹಾಕಿದರು. ನಾನೂ ಹಾಗೇ ಮಾಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಇಲ್ಲಿಯಂತನಕ

ಹರ್ಷದಾಯಕವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗವೇನೂ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಪಾನೀಯದ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸನ್ನು ಕುಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಲು ಸೊಗಸಾಗುವುದೆಂದು, ನನಗೆ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು.

“ಪಂಚ” ಪಾನಕ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪಾನಕವನ್ನು ಗಾಜಿನ ಪಾನಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಸುರಿಯುತ್ತ, ಸುರಿಯುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತ, “ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಮಹನೀಯರೇ, ಹೀಗೆ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ. ತುಂಬಿದ ಅಂಟಾದ ಗ್ಲಾಸೊಂದನ್ನು ನಾವು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ, ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ, ಫ್ರಾಸ್ಕೊ ಒಂದು ಜರ್ಮನ್ ಗೀತವನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ “ಜುಖೇ” ಎಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸೂಚಕ ಶಬ್ದ ಪದೇ ಪದೇ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಅಪಸ್ವರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆವು; ನಮ್ಮ ಗ್ಲಾಸುಗಳನ್ನು ತಾಡನೆಮಾಡತೊಡಗಿದೆವು; ಏನೋ ಕೂಗಾಡಿದೆವು; ಪಂಚ ಪಾನಕವನ್ನು ಹೊಗಳಿದೆವು; ಮತ್ತು, ಪಕ್ಕದವನ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನು ತೂರಿಸಿ, ಅಥವಾ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಮಧುರವೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವೂ ಆದ ಪಾನಕವನ್ನು ಕುಡಿದೆವು. ಈಗ ಕಾದಿರಬೇಕಾದದ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಾನೋತ್ಸವ ಪೂರ್ಣ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು. ನಾನಾಗಲೇ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸು ಪೂರ್ತಿ ಪಂಚ್-ಅನ್ನು ಕುಡಿದಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ಲಾಸು ಭರ್ತಿ ಸುರಿದರು. ನನ್ನ ಕಪೋಲಗಳು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಬೆಂಕಿ ರಕ್ತವರ್ಣದ್ದಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಗುತ್ತ-ನಗುತ್ತ ಇದ್ದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಇದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹರ್ಷ ಕಾಣದಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾನೂ, ಜೊತೆಗೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲರೂ, ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದೆವೆಂದೂ, ಆದರೆ ಏನೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಇದು ಬಹಳ ಹರ್ಷದಾಯಕವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ನಟಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು, ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಸಹ ಆಗಿತ್ತು. ನಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಲಾರದ ಏಕಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ, ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಅವನು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಕೆಂಪೇರುತ್ತ, ವಾಚಾಳಿಯಾಗುತ್ತ, ಪ್ರತಿ ಖಾಲಿ ಗ್ಲಾಸನ್ನೂ ತುಂಬುತ್ತ, ತುಂಬುವಾಗ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತ, ಇದ್ದ. ಮೇಜಿಲ್ಲ ಸಿಹಿ ಪಾನೀಯದಿಂದ ಅಂಟಾಯಿತು. ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದ ಕ್ರಮ ಏನೆಂದು ನನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಆ ಸಂಜೆ ನಾನು, ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಫ್ರಾಸ್ಕೋ-ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ಒಂದು ಜರ್ಮನ್ ಹಾಡನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಕಲಿತೆನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಿಹಿಯಾದ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟೆನೆಂದೂ, ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ಸಂಜೆ ನಾನು, ಡಾರ್‌ಪಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿದೆನೆಂದೂ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯನ್ನೆಸೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನೆಂದೂ,

ಆದರೆ ತಡೆದೇನೆಂದೂ ಸಹ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾರ್-ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನುಭವವಾದಂತೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಅವಿಧೇಯತೆಯ ಅರಿವಿನ ಜೊತೆಗೆ, ನನ್ನ ತಲೆ ಆ ಸಂಜೆ-ಬಹಳ ನೋಯುತ್ತ, ತೇಲತೊಡಗಿದ್ದುದೂ, ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ ಸಾಯುತ್ತೇನೆಂದು ಬಹಳ ಹೆದರಿದ್ದುದೂ, ನೆನಪಿದೆ. ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವವರಂತೆ ಕೈಗಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತ, “ಎಡ್‌ನ್ ಅವರ್ ಮದರ್ ವೋಲ್ಗಾ” (“ವೋಲ್ಗಾ ಮಾತೆಯ ಒಡಲ ಮೇಲೆ”) ಎಂಬ ಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದುದೂ, ಆ ಮಧ್ಯೆ ನಾನು, ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ನೆನಪಿದೆ. ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ, ನಾನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದುದೂ, ಆಗ ನನ್ನ ಒಂದು ಕಾಲು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆಯಾದುದೂ ಮತ್ತು ನಾವು ಜಿಪ್ಪೀ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಿದುದೂ, ಆಗ ನಾನು, ಕುಡಿತದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿರದೇ ಇದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದುದೂ, ನೆನಪಿದೆ. ನಾವು ಆ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಮಾಡಿದುದು, ಆಗ ಇನ್ನು ಏನನ್ನೋ ಕುಡಿದುದು, ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಹೋದುದು, ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಚಳಿಯಾದುದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟಾಗ ಅಪಾರ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತೆಂದು ನಾನು ಕಂಡದ್ದು, ನನ್ನ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಗಾಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕಡಿದಾಗಿ ಜಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದುದು, ಕುಸ್ತಾ ನಿಶ್ಚನಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದುದು ಮತ್ತು ನಾನು ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ ತೂರಾಡಿದ್ದು-ಈ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳು ಕೂಡ ನೆನಪಿವೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ಬಹಳ ಆನಂದದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಡತೆ ತೀರ ಮುಟ್ಟಾಳತನದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಕುಡಿಯುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಮಿತಿಮೀರಿ ಕುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ಆ ಸಂಜೆ ನನಗೆ ಪದೇಪದೇ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಇಡೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇತರರೂ, ಹೀಗೆಯೇ ನಟನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೀರ ಅವಿವೇಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ, ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅನುಭವ ನನಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಆಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಆದರೆ, ಈ ಅಹಿತ ಅನುಭವ ತನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡದಿರಲು ತಾನು ಆನಂದವನ್ನು ನಟಿಸಲು ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದನೆಂದೂ, ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಮೇಲಾಗಿ, ಹೇಳ ಹೊರಟರೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಊಟವಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಬಾಟಲಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಬೆಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಬಾಟಲು “ಶಾಂಪೇನು” ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ರೂಬೆಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹತ್ತು ಬಾಟಲು ರಮ್ ಒಟ್ಟು ಎಪ್ಪತ್ತು ರೂಬೆಲುಗಳ ಮದ್ಯವು ಸಾರಿನ ಡಬರಿಗೆ

ಸುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾದರೂ, ನಾನೂ ಈ ನಟನೆಯನ್ನು ಬಿಡದಿರಲು ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಮಂದಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣ, ಬ್ಯಾರನ್ ಸೆಡ್-ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರು, ಮಾರನೇ ದಿನ ಭಾಷಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದುದಾಗಿ ಹೇಳಲು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ, ಪಾನೋತ್ಸವದ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅದೊಂದು ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಪಾನೋತ್ಸವವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಇಂಥಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಡಾರ್‌ಪಟ್‌ನ ಹಳೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಎಂದರು; ಮತ್ತು ಇಷ್ಟು ಮಂದಿ, ತಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ, ನಲವತ್ತು ಬಾಟಲು ರಮ್ ಮದ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದರೆಂದೂ, ಹಲವರು ಸತ್ತರೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮೇಜುಗಳ ಕೆಳಗೆ ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದೂ, ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಏಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

೪೦. ನೆಖ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್-ರೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ

ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು, ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಪದೇಪದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದ್ವಿತ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರತೊಡಗಿದ್ದ ಅವನ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಹಳವಾಗಿ ಭೇಟಿಮಾಡಿದೆ.

ನೆಖ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್-ರು, ಅಂದರೆ, ತಾಯಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ತರುಣ ವಯಸ್ಸಿನವರು-ಇಸ್ವೀಟು ಆಡದೆ-ನರ್ತನಮಾಡದೆ, ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬಲ್ಲವರು-ಎಂದು ಆಕೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಗಂಡಸರು, ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರುವುದನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರು ಬಹುವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅಂತಹ ಗಂಡಸರ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು; ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ನಿತ್ಯವೂ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನಾದರೂ, ಅಂತಹ ಮಂದಿಯು ಭೇಟಿ ನನಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಅವರೊಪವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಈ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ವಿವಿಧ ಮನೋಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಗಲೇ, ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಅವರ ಕೊಠಡಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನುಸಜ್ಜಿಕೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವಾಯಿತು. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ವರೆಂಕಾಳೊಡನೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊರತು, ಉಳಿದಂತೆ, ಬೇರೆ ಅತಿಥಿಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಾಗಲೂ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸಂಕೋಚರಹಿತನಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳು-ವರೆಂಕಾ, ತೀರ ಚೆಲುವೆಯಾಗಿರದಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಸುಖವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ದೂರಮಾಡಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಈ ಸಂಕೋಚವೂ ಸವೆಯತೊಡಗಿತು. ಅವಳು ನನ್ನ ಕೂಡ, ಅಥವಾ ಅವಳ ಅಣ್ಣನ ಕೂಡ ಅಥವಾ ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸರ್ಜ್ಯೆವ್ನಾ ಕೂಡ, ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಳೇ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅಲಕ್ಷ್ಯಭಾವ ತೀರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸುಖವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಅಪಾಯಕರವಲ್ಲ-ಅವಮಾನಕರವೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದೆ. ನನಗೆ ಅವಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ಇಡೀ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ತೀರ ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಪುನಃ ಅಂಥಾ ತೀರ ಕುರೂಪಿಯಲ್ಲದ ಹಾಗೆ,

ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, “ನನಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾನು ನೇರವಾಗಿ ಅವಳ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಆದರೆ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವಳ ಇದಿರಲ್ಲಿ ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸರ್ಜ್ಕೇವ್ನಾ-ಅಥವಾ ದ್ವಿತೀಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ; ಮತ್ತೆ, ಈ ಕಡೆಯ ಕ್ರಮ ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಇದಿರಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಅವಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾನಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ಅವಳೂ ಇರುವುದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ, ನಾನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನು ನನ್ನ ತಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ಕನಸುಗಳು, ಈಗ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಕನಸುಗಳು, ನನಗೆ ತಲೆದೋರಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಸ್ನೇಹವಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನು ಇಡೀ ನೆಪೋಲಿಯೋನ್ ಗೋಷ್ಠಿಯಿಂದ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವರೆಂಕಾಳಿಂದ, ಬಚ್ಚಿಡುವುದು ನನ್ನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಏನು ಆಗಿದ್ದೆನೋ ಅದರಿಂದ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಗಿದ್ದಿರಲು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ, ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆತ್ಮಪೂರ್ಣನಾಗಿದ್ದಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಏನಾದರೂ ಅಪಾರ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದಾಗ, ಆನಂದಾತಿರೇಕಕ್ಕೆರುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯಸೂಚಕ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆವೇಶಪೂರಿತ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಕಂಡ ಅಥವಾ ನನಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಅಸಾಧಾರಣ ಘಟನೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಯಾವುದನ್ನೂ ಪವಿತ್ರವೆಂದೆಣಿಸದವನಂತೆ, ದೋಷಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವವನಂತೆ, ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವವನಂತೆ ತೋರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕಬದ್ಧನಾಗಿರುವವನಂತೆಯೂ, ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾಗಿ, ಕರಾರುವಾಕಾಗಿರುವವನಂತೆಯೂ, ಚೊತೆಯಲ್ಲೇ, ಎಲ್ಲ ಐಹಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವವನಂತೆಯೂ, ತೋರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಯಾವ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ನಾನು ನಟಿಸಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನೋ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಾದವನಾಗಿದ್ದೆನೆಂದು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಗೆ

ನಟಸಲಿ, ನೆಖ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್-ರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್-ಪರಿಣಾಮಿಸಿದಂತೆ, ನನ್ನ ನಟನೆಯನ್ನು ಅವರು ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗದವಳಂತಿದ್ದವಳೆಂದರೆ ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆಜ್ಯೆವ್ನಾ ಒಬ್ಬಳೇ. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಹಾ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯೆಂದೂ, ನಾಸ್ತಿಕನೆಂದೂ, ಹೀಯಾಳಿಸುವವನೆಂದೂ, ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಕೂಡ ಪದೇ ಪದೇ ಜಗಳ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಕೋಪಾವೇಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಅಪಕೃತ-ಅಸಂಬದ್ಧ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ದ್ವಿತ್ತಿ ಅವಳೊಡನೆ, ಅದೇ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಯಾರೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವಳು ತನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳೊಡನೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹವು ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ದುಃಖಕರವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ವರೆಂಕಾ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗ್ರಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಈ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ, ಅದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಿದಳು: “ದ್ವಿತ್ತಿ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ. ಅವನು ತುಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಗಾರ, ಮತ್ತು ಅವನ ಚಾತುರ್ಯ ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ, ಮೆಚ್ಚಿಕೆ, ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟ. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾಗಿರಲು ಆಶಿಸುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತೆ, ನಿರ್ದುಷ್ಟ ಆತ್ಮವುಳ್ಳ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನಿಂದ ಈ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಜಾಣತನ ಅವಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾಳೆ, ಕಪಟತನದಿಂದಲ್ಲ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ.”

ನಾನು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ವರೆಂಕಾ ತುಂಬ ಚತುರೆಯೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ, ನನಗೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ನಾನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ನೈತಿಕ ಗುಣಗಳ ಫಲವಾದ ಈ ರೀತಿಯ ಮೇಲೆತ್ತುವಿಕೆಯನ್ನು, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಠಿಣ ಮಿತಗಾರಿಕೆಯಿಂದ, ಆದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ, ಸಾಧಿಸಿದೆ; ಮತ್ತು ಆ ಮೇಲೆತ್ತುವಿಕೆಯ ಸೀಮಾಸ್ಥಿತಿಯಾದ ಆನಂದಪರವಶತೆಗೆ ನಾನೆಂದಿಗೂ ಒಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ, ತನ್ನ ಸೋದರೀ ಕುಮಾರಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಎಂದೂ ಬೇಸರಗೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಸೋಫಿಯಾ ಇವಾನೋವ್ನಾ, ವರೆಂಕಾಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ಹೇಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮೊಚ್ಚಿಗಳನ್ನೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಳೆಂದೂ, ಅನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ವಾಪಸು

ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿದಾಗ, ನಾನು ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನಕ್ಕೆರಿಸಲು ಅರ್ಹವಾಗಿತ್ತೆಂದು, ಕೂಡಲೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಅಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಕೂಡ ಮಾಡಿದೆ.

ನೆಖ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್-ರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ವೊಲೊದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಡುಬ್ಯೋವ್‌ರು ಇದ್ದಂಥ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನು ಒಂದು ಆತ್ಮತೃಪ್ತಭಾವದಿಂದ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರದ ಶಾಂತವಾದ ಅರಿವಿನಿಂದ, ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದು ಹೋಗಿ, ಮಾತನಾಡದೆ, ಇತರರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಈ ಇತರರೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ನಂಬಲಾರದಂಥ ಮೌಢ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತೆಂದರೆ, ಇಂಥಾ ಬುದ್ಧಿವಂತೆಯೂ, ತರ್ಕಬದ್ಧೆಯೂ ಆದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯವರೂ, ಮತ್ತು ಸಮಾನ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಅವರ ಇತರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರೂ, ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ-ಹೇಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ-ಎಂದು ನಾನು ಒಳಗೊಳಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇತರರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಆಗ ತೋರಿದ್ದರೆ, ನಿಜವಾಗಿ ನನಗೆ ಲೇಶವಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಲು ಕಾರಣವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರಾಗಿದ್ದ ಅವ್ವೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಮತ್ತು ಕಟೆಂಕಾ-ಇವರು, ಇತರ ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೆಂದೂ ಇತರರು ಯಾರಿಗೂ ಕೀಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದರೆ; ಮತ್ತು ದುಬ್ಯೋವ್, ಕಟೆಂಕಾ ಹಾಗೂ ಅವ್ವೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾರು, ಆನಂದದಿಂದ ನಗುತ್ತ, ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಇಡೀ ಸಂಜೆಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು; ಮತ್ತೆ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ಡುಬ್ಯೋವ್, ಅನುಕೂಲವಾದ ಮೊದಲನೇ ಶಬ್ದದ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು, “Unfortunate guest at the banquet of life” (ಬಾಳಿನ ಭೋಜನ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಅತಿಥಿ) ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನೋ ಅಥವಾ “The Demon” (ಭೂತ) ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನೋ ಆವೇಶಗಳವರೆಗೆ, ಎಂಥಾ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು-ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ, ನನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅತಿಥಿಗಳು ಇದ್ದಾಗ, ವರೆಂಕಾ, ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬುದು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಆಗ, ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಬಹು ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಸಂಗೀತವಾಗಲಿ, ಓದುವಿಕೆಯಾಗಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಇತರ ಅತಿಥಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ-ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ

ಪ್ರಧಾನ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿದ್ದ-ಅವಳ ಪ್ರಶಾಂತ ವಿಚಾರಪರತೆ ಮತ್ತು ಸರಳತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ವೋಲೊದ್ಯಾನೊಡನೆ, ನಾಟಕ ಮಂದಿರ-ಹವಾ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಡಿದ ಸಂಭಾಷಣೆ, ನನಗೆ ಎಂಥಾ ವಿಚಿತ್ರ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತೆಂದು ನೆನಪಿದೆ. ವೋಲೊದ್ಯಾನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗೇಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಹವಾ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ನಟನೆಯ ಸಂತೋಷದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು, ವರೆಂಕಾಳೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಗಾದರೆ, ಅವರು ಇಬ್ಬರೂ ಕಲಿತಾಗ, ತೀರ ಅಸಹನೀಯವಾದ ಅಪಧಗಳನ್ನು-ಅದೂ ತಾವು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರಂತೆ-ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು? ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಅನಂತರವೂ, ನಾನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ವರೆಂಕಾಳ ಮೇಲೆ ರೇಗಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಾರನೇ ದಿನ ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ನೆಖ್‌ಲ್ಯೂಡೋವ್-ಕುಟುಂಬ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರಲು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಏನೇ ಆಗಲಿ, ದ್ವಿತೀಯೋಡನೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಅವನ ತಾಯಿಯ ಸ್ವಾಗತ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೂಡ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಆನಂದವನ್ನುನುಭವಿಸತೊಡಗಿದೆ.

೪೧. ನೆಹಿಲ್ಯುಡೋವ್‌ನೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯೋಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ, ಒಂದು ಕೂದಲೆಳೆಯಿಂದ ತೂಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳಿದ್ದುವೆಂದು ಪತ್ತೆ ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ-ನಾನವನನ್ನು ಬಹಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಯದ ಮುಂಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಆವೇಶಪೂರಿತವಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಪೂರ್ಣರಾದ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ, ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ಆವೇಶದ ಮಂಜು ಕರಗತೊಡಗಿದೊಡನೆಯೇ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ, ವಿವೇಚನೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟಕಿರಣಗಳಿಂದ ತೂರಲ್ಪಟ್ಟೊಡನೆಯೇ, ನಮ್ಮ ಆವೇಶದ ಗುರಿಯಾದ ವಸ್ತುವಿನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವು, ಅದರ ಗುಣ ಹಾಗೂ-ನ್ಯೂನತೆಗಳೊಡನೆ ಬಹಿರಂಗವಾದಾಗ, ಕೂಡಲೆ, ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಏನೋ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವೆಂಬಂತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗಿ, ನಮಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ನವ್ಯತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಭಾವ, ಮತ್ತು ಅದು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬ ಭರವಸೆ, ಇವೆರಡೂ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಔದಾಸೀನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದೆಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಅಸಹ್ಯವನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ನಾವು ನಿರ್ದಯರಾಗಿ ಅದನ್ನು ತೊರೆದು, ಬೇರೊಂದು ಯಾವುದೇ ಆದರ್ಶವನ್ನರಸುತ್ತ, ಅವಸರದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತೇವೆ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಬಾಂಧವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಇದೇ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ನಾನು ದ್ರೋಹವೇಣಿಸಲು ನಾಚುವಂತಹ ಹೃದಯಾವೇಶಮೂಲವಾದ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೊಂಡಾದ, ಶುಷ್ಕಪಾಂಡಿತ್ಯಮಯವಾದ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕವಾದ, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಅವನಿಗೆ ಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದುದು. ಮೇಲಾಗಿ, ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಮಾಡಿಕೊಡದೆಂಬ ನಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರ ನಿಯಮದಿಂದ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೆವು. ನಾವು ಅಗಲಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳಿದ್ದ-ಹಾಗೂ ನಾವು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಎಲ್ಲ ಅತಿನಿಕಟವಾದ ರಹಸ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವೆಂದು, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಭಯವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಮ್ಮ ನಿಯಮವನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನಾವು ಪಾಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದು

ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಕೋಚಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ, ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ವಿಚಿತ್ರ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ತಂದುಹಾಕಿತು.

ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ದ್ವಿತೀಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನು ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ದ್ವಿತೀ ಅವನ ಕೂಡ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ಸಣ್ಣ, ತೆಳ್ಳನೆಯ, ಸಿಡುಬುಕಲೆ ಮೋರೆಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ತೀರ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಳು ಮಚ್ಚೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆದರಿದ ಕೂದಲು ವಿಪುಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತ ಕೊಳಕಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಹತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತೆ, ಅವನ ವ್ಯಾಸಂಗ ಕೂಡ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಕೂಡ ದ್ವಿತೀಯ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು, ಲ್ಯುಬೋವ್ ಸೆಜ್ಯೆವ್ನಾಳ ಕೂಡ ಅವನ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳಂತೆಯೇ, ನನಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ದ್ವಿತೀ, ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರ ಪೈಕಿ ಇವನನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಇವನೊಡನೆ ನಿಕಟವಾದ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಇರಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಏಕಮಾತ್ರ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಇಡೀ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ, ನೋಟಕ್ಕೆ ಬೆಸೋಬೈದೋವ್‌ಗಿಂತ ಕುರೂಪಿಯಾದ ಬೇರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದು. ದ್ವಿತೀಯು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತ, ಇವನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದನ್ನು ಹಿತವಾಗೇಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೇ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಡನೆ ಅವನ ಇಡೀ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ “ಅವನು ಯಾರಾದರೇನು, ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ; ನನಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾದರೆ, ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ” ಎಂಬ ಗರ್ವಭಾವ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು.

ನಿರಂತರವೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗುವುದು ಅವನಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ತನ್ನ ಅಹಿತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಈ ಸ್ನೇಹ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಸಂಜೆ ದ್ವಿತೀಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅವನ ತಾಯಿಯ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಮತ್ತು ವರೆಂಕಾಳ ಗಾಯನವನ್ನೋ, ಪಾಠವನ್ನೋ ಕೇಳುತ್ತ, ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ನನಗೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ತಾನು ಒಬ್ಬರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದ್ವಿತೀ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

“ಅಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಸೊಗಸು? ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಹರಟುತ್ತಿರುವುದು ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲು” ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದ. ಅವನು ಬೆಸೋಬ್ಯೆದೋವ್‌ನೊಡನೆ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವ ಆಲೋಚನೆ ನನಗೆ ಹಿಡಿಸದಿದ್ದರೂ, ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಲಾರದೆ ಹೋದೆ; ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ವಿಲಕ್ಷಣ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಕೋಪವುಂಟಾಗಿ, ಒಂದು ತೂಗು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಮೌನವಾಗಿ ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನೇ ತೂಗಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಮಹಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದುಹೋಗುವ ಸುಖವನ್ನು ನನಗೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ದ್ವಿತ್ರಿ ಮತ್ತು ಬೆಸೋಬ್ಯೆದೋವ್-ರು ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೆರಳಿಸಿದ್ದರು. ಬೆಸೋಬ್ಯೆದೋವ್ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಾಯುತ್ತ ನಾನು ಅವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೋಪದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸೇವಕ ಚಹಾವನ್ನು ತಂದ. ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿಥಿ, ಮೊದಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅನಂತರ “ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗಾಗಿ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು” ಎಂದು ಹೇಳಲು ತಾನು ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ದ್ವಿತ್ರಿ, ಬೆಸೋಬ್ಯೆದೋವ್‌ಗೆ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಐದು ಬಾರಿಯಾದರೂ, ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಚಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ದ್ವಿತ್ರಿ ಬಂದಿದ್ದವನೊಡನೆ, ಎದ್ದು ಕಾಣುವಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ; ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಲು ಅನೇಕ ನಿರರ್ಥಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ.

ನಾನು ಮೌನವಾಗಿ, ಒಂದೇ ಸಮನೆ, ನನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, “ನೀನೇಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ‘ನಾನು-ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಯೋಚಿಸುವ-ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಬೇಡ’ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿ?” ಎಂದೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಮೌನವಾದ ದ್ವೇಷದ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೀಸಿದೆ. “ಎಂಥಾ ಮೂಢ! ಇವನು ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಆನಂದಮಯವಾದ ಸಂಜೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೂ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಮೃಗದೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ; ಮತ್ತೆ ಸ್ವಾಗತ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾಲ ಆಗಲೇ ಮೀರಿತನ್ನವರೆಗೂ, ಹೀಗೆಯೇ ಮೌಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸಿ, ನನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯ ಬೆನ್ನಿನ ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ, ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಕಡೆಗೆ ಓರೆನೋಟ ನೋಡಿದೆ. ಅವನ ಕೈಗಳು, ಅವನ ಭಂಗಿ, ಕುತ್ತಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಅದರ ಹಿಂಭಾಗ, ಅವನ ಮೊಳಕಾಲುಗಳು, ಎಲ್ಲ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಹೀನಾಯವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ, ತೀರ ಅಹಿತವಾದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸಹ, ಮಾಡಲು ನಾನು ವಿಶೇಷ ಸಂತೋಷಪಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ಎದ್ದ. ಆದರೆ, ಅಂತಹ ಸಂತೋಷಕ್ಕರನಾದ ಅತಿಥಿಯಿಂದ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಅಗಲಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದ ದ್ವಿತಿ, ರಾತ್ರೆಯ ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಈ ಸಲಹೆಗೆ ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ಒಪ್ಪದೆ, ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ.

ದ್ವಿತಿ, ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ತೃಪ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತ, ಬಹುಶಃ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕೈಬಿಡದೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕಡೆಗೂ, ತಾನೊಬ್ಬ ಬೇಸರಿಗ (Bore) ನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಕೈಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಓರೆನೋಟದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದ. ಅವನು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. “ಇವನು ಈ ರೀತಿ ಹಲ್ಲುಕಿರಿಯುತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಲೇ ಹೇಗೆ ಇರಬಲ್ಲ?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ, ನಾನು.

ಅವನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, “ನೀನೇಕೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೇ?” ಎಂದು ತಟ್ಟನೆ ಕೇಳಿದ. “ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೋಪವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ; ನೀನು, ನನಗೆ, ಬೆಸೋಬೈದೋವ್‌ಗೆ-ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ನಿನಗೆ ನೀನೇ, ನಟಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿದೆ-ಅಷ್ಟೆ” ಎಂದೆ.

“ಎಂಥಾ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತು! ನಾನೆಂದಿಗೂ ಯಾರಿಗೂ ನಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ!”

“ನಮ್ಮ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ಮೂಢನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, (ಇನ್ನೇನಾಗಿದ್ದಾನೋ ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು) ಅವನು ನನಗೆಷ್ಟು ಅಸಹನೀಯನೋ ನಿನಗೂ ಅಷ್ಟೇ-ಎಂದು, ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮಹಾ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಕಾಣಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿ.”

“ಅದು ನಿಜವಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಥಮತಃ, ಬೆಸೋಬೈದೋವ್ ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಮನುಷ್ಯ-”

“ಆದರೆ, ಅದು ನಿಜ-ಎಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟೇಅಲ್ಲ, ಲ್ಯೂಬೋವ್ ಸೆರ್ಜೆವ್‌ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಅಂಶದ ಮೇಲೆ, ಅವಳೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಕೂಡ ನಿಂತಿದೆ-ಎಂದು ಹೇಳುವವರೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

“ಮತ್ತೆ, ಹಾಗಲ್ಲ-ಅಂತ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ”

“ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ನನಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ಹಾಗೆಯೇ-ಎಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು, ಒತ್ತಿಹಿಡಿದ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಸರಳತೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಿರಾಯುಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, “ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುವವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಷ್ಟವೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ವಿಷಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ-ಅಂತ, ಹಿಂದೆ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆನೆ-ಈಗ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು.

ದ್ರಿಶ್ಟಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕೊರಳನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಕೊರಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು “ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಪ್ರೇಮವುಂಟಾದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿಕೆಯಾಗಲಿ ತೆಗಳಿಕೆಯಾಗಲಿ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾರದು” ಎಂದ.

“ಅದು ನಿಜವಲ್ಲ; ನಾನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ-ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಏತಕ್ಕೂ ಬಾರದವನು ಅಂದಾಗ, ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿದೆ-ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ-”

“ನಿನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೋ. ನೀನು ಅಂಥಾವನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರ-”.

ನಾನು ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಹಾರಿ ಎದ್ದು, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ, “ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ; ನೀನು ನನ್ನ ಸಹೋದರನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲವೇನು? ನಾನು ನಿನಗೆ ಅದರ ನೆನಪು ಕೊಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಹೀನವಾದದ್ದರಿಂದ. ನೀನು ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲವೇನು-ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ-”

ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಘಾಸಿಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನೋವಾಗುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಘಾಸಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉರಿಯತೊಡಗಿ, ಅವನು ಯಾರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ರುಜುವಾತು ಮಾಡಿಕೊಡತೊಡಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ಹಕ್ಕು ನನಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರಿತೋ, ಅದಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ, ನಾನು ಹೇಳಿದುದರ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಏಕಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶ-ಅಂದರೆ, ನಾನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ್ದ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ,-ಪ್ರಸಕ್ತ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಅವನು

ಉದ್ದೇಶಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ, ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಅವನು ಸಮಾಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಆಗಲೇ, ವಿವಾದ ಜಗಳವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಭಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ದ್ವಿತ್ವಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಮೌನವನ್ನು ತಳೆದು, ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದ. ನಾನು ಅವನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಅವನು ನನಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ದುರ್ಗುಣಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರವಾದ ಆವೇಶವಿದ್ದಿತೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವನು ಈಗ ಅದನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ, ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವನ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಶಪಿಸಿದೆ.

ಈ ರೀತಿ, ನಮ್ಮ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕುರಿತು, ಮೂರನೆಯ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಎಂದೂ, ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಬಾರದು-ಎಂಬ, ನಮ್ಮ ನಿಯಮದ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೀಗಾಯಿತು. ಸರಳತೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ತೀರ ನಾಚಿಕೆಗೀಡಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಸ್ವಪ್ನ ಕನಸುಗಳನ್ನು-ಬಯಕೆಗಳನ್ನು, ಅವು ನಾನು ಅದೇ ತಾನೆ ಅವನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನ ಆಸೆಗಳು-ಭಾವಗಳು-ಎಂಬಂತೆ ನಮಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳ ಹೊರಟಿದ್ದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬಾಂಧವ್ಯದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದ್ದವು. ಮತ್ತೆ ಈಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನವು, ತೀರ ಅಲ್ಪವಾದುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿವಾದದ ಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ, ನಾವು ಹಿಂದೆ ಪರಸ್ಪರ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ಆಯುಧಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆವು. ಅವುಗಳು, ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಯಾತನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹ ಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವು.

೪೨. ಮಲತಾಯಿ

ಹೊಸ ವರುಷದ ದಿನ ಕಳೆಯುವವರೆಗೂ ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ವಾಸ್ಕೋವಿಗೆ ಬರುವ ಉದ್ದೇಶವಿರದಿದ್ದರೂ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಅದು, ನಾಯಿಗಳ ಕೂಡ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬೇಟಿಯಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಶರತ್ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಚಾರಣೆ ಸೆನೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಿದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಏರ್ಪಾಟನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ, ಅವರೋತ್ಸಾಹವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ವಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದಳು, ಬಹು ಪದೇಪದೇ ಮಾಸ್ಕೋವಿನ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ನಟಿಸಿದ್ದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ, ತಂದೆಯವರು ಅವಳ ಇಷ್ಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು-ಅಂತ, ಮಿಮಿ ನಮಗೆ ಹೇಳಿದಳು. “ಅವಳು ಅವರನ್ನೆಂದಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಧನಿಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಯಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಜೀರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು” ಎಂದು, ಮಿಮಿ, ಯೋಚನಾಪರಳಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು. “ಒಬ್ಬ ಗೊತ್ತಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು- ಹೇಗೆ ಬಹುಮಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ-ಅವನಿಗೆ ಆಕೆ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು, ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ” ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು-ಆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು.

ಆದರೂ, ಆ ಗೊತ್ತಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರೋತ್ಸಾಹವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ವಾಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಂದೆಯವರ ಮೇಲೆ ಅವಳ-ಅಂದರೆ ಅವರೋತ್ಸಾಹವಾಸಿಲ್ಯೆವ್ವಾಳ-ತೀವ್ರವಾದ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಇವು ಅವಳ, ಪ್ರತಿ ಮಾತು ನೋಟ ಚಲನೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ದೂರವಿರಬಾರದೆಂಬ ಆಕೆಯ ಬಯಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದ ಈ ಪ್ರೇಮವು ಆಕೆಯ ಇತರ ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಮದಾಂ ಆನ್ನೆಟಿ-ಎಂಬಾಕೆಯಿಂದ ತಯಾರಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಶಿರೋಭೂಷಣಗಳ, ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ನೀಲವರ್ಣದ ಉಷ್ಣಪಕ್ಷಿಯ ಗರಿಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಬಾನೆಟ್ಟುಗಳು, ಜೊತೆಗೆ (ಇದುವರೆಗೂ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿನ ಸೇವಕಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತೋರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ) ಆಕೆಯ ಸೊಗಸಾದ ಬಿಳಿಯ ತೋಳು-ವಕ್ಷಸ್ಥಲ ಇವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಕಲಾಭಿರುಚಿಯಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತಹ ವೆನಿಸಿನ

ನೀಲ ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಗೌನುಗಳ ಬಯಕೆ ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಕಟಿಂಕಾ, ಕಂಡಹಾಗೆಯೇ, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಷವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಮ್ಮ ಮಲತಾಯಿ ಬಂದ ದಿನದಿಂದ, ಅವಳು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ, ಕೆಲವು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಮತ್ತು ಕುಚೋದ್ಯದ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ಬೇರೆ ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಅವಳು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾ, ಕಾಲುಗಳನ್ನುಜ್ಜುತ್ತ, ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ತೂಗಾಡುತ್ತ, ಗಂಭೀರವಾದ ಮುಖದಿಂದಲೂ, ಬೆಪ್ಪುನೋಟದಿಂದಲೂ, ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಡಲು ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಇನ್ನು ಯಾರನ್ನೋ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿರುವವನಂತೆ, “ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳಾದ ಒಬ್ಬ ಅಮ್ಮನ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಮುತ್ತಿಡುವ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ”-ಎಂದ.

“ಹಾ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನೇ!” ಎನ್ನುತ್ತ, ಅವೋತ್ಸಾಹ ವಾಸಿಲ್ಯವನ್ನಾ, ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ-ಹಾಗೂ ಬೇಸರಕರವಾದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಳು.

ನಾನು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಡಲು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಮುಖಭಾವ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಗಳನ್ನನುಕರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ, “ಆಮೇಲೆ, ನಿನ್ನ ಎರಡನೇ ಪ್ರಿಯ ಮಗನನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ” ಎಂದೆ.

ನಮ್ಮ ಮಲತಾಯಿಯೂ ನಾವೂ, ನಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ರೀತಿ, ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಯಾವುದೇ ಕುರುಹಿನ ಪ್ರದರ್ಶನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧಿಕ್ಕಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಈ ಮೊದಲೇ ಪರಸ್ಪರ ಅಹಿತ ಮನೋಭಾವದವರಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅದು ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನು, ಅಥವಾ ಕಾಪಟ್ಯದ ಧಿಕ್ಕಾರವನ್ನು ಅಥವಾ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವು ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೂ-ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಮರೆಮಾಚುವ ಆಸೆಯನ್ನು, ಸೂಚಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಾವು ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿ, ಅವೋತ್ಸಾಹ ವಾಸಿಲ್ಯವನ್ನಾಳ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡರೂ, ಅದು ಏನನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವುದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕುಟುಂಬಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವಾಸ್ತವವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ಪೂರ್ಣ ಅಭಾವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ, ಹಲವು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾನು ಈ ಕೃತಕ ಹಾಗೂ ಕುಚೋದ್ಯದ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕುಟುಂಬಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವಾಸ್ತವವಾದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಹಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು, ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಕಾಣುವಂತಹವರು. ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಇಂತಹ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಅವೋತ್ಸಾಹ ವಾಸಿಲ್ಯವನ್ನಾಳ ಮಧ್ಯೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ನಾವು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಸದಾ ಅವಳಿಗೆ ಕಪಟ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು,

ಫೈಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಹೆಜ್ಜೆ ಸದ್ದುಮಾಡಿ, ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು “ಪ್ರಿಯ ಅಮ್ಮ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅವಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಇದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಚೋಚ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಹಾಗೂ ಬೇಸರಕರವಾದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಉತ್ತರಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಡೊಂಕು ಕಾಲುಗಳ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದುಷ್ಟ ಹರಟೆಯ ಅಳುಬುರುಕಿ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ ಒಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರವೇ, ನಮ್ಮ ಮಲತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ, ತೀರ ಸರಳತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಎಡವಟ್ಟಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರವಾಗುವಂತೆ ಸಾಹಸಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಅವೋತ್ಸಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾಗೆ, ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಇದ್ದ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದರೆ, ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾ. ಅವೋತ್ಸಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ, ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪರವಶತೆಯ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಭೀರುತನದ ಗೌರವವನ್ನು ಸಹ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದು, ನನಗೆ ಬಹಳ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ತಾನೊಬ್ಬ ಮಲತಾಯಿಯೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಮಂದಿ ಎಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ, ಬಲತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ದುಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ತನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು, ಅವೋತ್ಸಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಅಹಿತಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಿದರೂ, ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗೆ, ಅವಳು ಏನನ್ನೂ-ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಬ್ಬರನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುವುದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡುವುದು-ಅಥವಾ ಗೋಣಗಿರಿದುವುದು-ಇತ್ಯಾದಿ, ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸ್ನೇಹಪರ ಸ್ವಭಾವದವಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಅತಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನವಳಾಗದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಇವೆಲ್ಲ ಅವಳಿಗೆ ಬಹು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೂ, ಅವಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಅಹಿತಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಕಂಡು, ಆಕ್ರಮಿತಳಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು; ಅಲ್ಲದೆ, ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಅವಳಿಗೆ ಅವಮಾನಪಡಿಸಲು, ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡಲು, ತಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಮೊದಲೇ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಸಂಚನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ಮೌನವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸುವುದೊಂದೇ ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಳು. ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಅವಳು ಕೈಗೊಂಡ ಈ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೇ ರೀತಿ ಅವಳಿಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮೇಲಾಗಿ, (ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ

ಹೇಳಿರುವ) ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಉನ್ನತಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾತಾಡದೆಯೇ ಪರಸ್ಪರ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣತನದ ಗುಣ, ಅವಳಲ್ಲಿ ತೀರ ಅಭಾವವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವಳ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ತೀರ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಇದೊಂದೇ, ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ನೀಟಾದ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು, ಅದೇ ತಾನೇ ಆಗಮಿಸಿದ್ದವಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೊತ್ತುಮೀರಿ, ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದಳು-ಏಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ಸಲ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು-ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ರಾತ್ರಿಯೂಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ಬಂದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಅವಳು ಅರೆಯುಡುಪಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಿಳೀಲಂಗವನ್ನುಟ್ಟು, ಶಾಲೊಂದನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಬೆತ್ತಲೆ ತೋಳುಗಳೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ, ಸೇವಕರ ಮುಂದೆ ಸಹ, ಬರಲು ಅವಳು ನಾಚುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅವಳ ಅಲಕ್ಷ್ಯವು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ, ನಾನು ಬಹುಬೇಗ, ಅವಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗೌರವವೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡದ್ದೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳು ಇದ್ದ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾದ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಇದ್ದದು; ಒಬ್ಬಳು ಅತಿಥಿಗಳ ಎದುರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಂತಳಾದ, ಮನೋಹರವಾಗಿ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಚತುರೆಯೂ ಅಲ್ಲದ, ಅವಿವೇಕಿಯೂ ಅಲ್ಲದ, ಆದರೆ, ಉಲ್ಲಾಸಿಯಾದ, ನಿರುದ್ದಿಗ್ಮ ತಾರುಣ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು; ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು-ಅತಿಥಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ತಾರುಣ್ಯ ಕಳೆದ, ವಿಶ್ವಾಸಿಯಾದರೂ, ಸೋಮಾರಿಯೂ ಬೇಸರಗೊಂಡವಳೂ ಆದ, ಕುಗ್ಗಿದ, ಬಳಲಿದ, ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದಳು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ-ಭೇಟಿಯಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಹಿಮಗಾಲದ ಚಳಿಯಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿದ ಮುಖದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವಳು, ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ, ಕನ್ನಡಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಬಾನೆಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಾಗ; ಅಥವಾ ಸೇವಕರೆದುರಿಗೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಲಜ್ಜೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ, ತನ್ನ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ತಗ್ಗಾದ ಕತ್ತುಪಟ್ಟಿಯ ನೃತ್ಯದ ಉಡುಪನ್ನು ರಸಲಿಸುತ್ತ, ಗಾಡಿಯ ಕಡೆ ನಡೆದು ಹೋದಾಗ; ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಂಧ್ಯಾ ಗೋಷ್ಠಿಗಳೇರ್ಪಟ್ಟ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಾದ ರೇಷ್ಮೆ ನಿಲುವು ಲಂಗವನ್ನುಟ್ಟು, ತನ್ನ ಮೃದುವಾದ ಕೊರಳ ಬಳಿ ನವುರಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಕುಸುರಿಯಂಚನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತ ತನ್ನ

ವೈವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದ, ಆದರೂ ಸುಂದರವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿದಾಗ; ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಾನೂ ಅವಳೂ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ಸಂಜೆಗಳಲ್ಲಿ, ಏನೋ ಒಂದು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಮೈ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಕೆದರಿದ ಕೂದಲಿನಿಂದ, ತನ್ನ ಗಂಡ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವುದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ, ಮಂಕು ಬೆಳಕಿನ ಕೊಠಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಛಾಯೆಯಂತೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದಂತೆ, ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಿ ನೋಡಿದರೆ ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಆಕೆ ಪಿಯಾನೋ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿ, ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು, ಅವಳ ಏಕಮಾತ್ರ ವಾಲ್ಟ್ಸ್ ಅನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೆ, ಸೇವಕರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಾನೇ ಅಡಿಗಿಗಳನ್ನಿಡುವ ಕೊಠಡಿಗೇ ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಸೌತೇಕಾಯನ್ನೂ, ಕರುವಿನ ಮಾಂಸದ ಒಂದು ತಣ್ಣನೆಯ ತುಂಡನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕೊಠಡಿಯ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಥವಾ ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಳಲಿಕೆ, ಬೇಸರಗಳಿಂದ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ, ಕೊಠಡಿಗೇ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ-ಆಕೆಯ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದ್ದೆಂದರೆ, ಅವಳ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಅಭಾವ. ಅದು, ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವ ಮಂದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅವಳು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ಗಮನದಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತುಟಿಗಳಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಕಿಂಚಿತ್ತಾಗಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತನಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಪಡೆದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಂದಿ ಅವಳಿಗೆ ಕುತೂಹಲವಿಲ್ಲದ (ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವಿರಲಿಲ್ಲ) ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ ತಲೆ ಬಾಗುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ, ಆಕೆಯನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪದೇಪದೇ ಅವಳು ಆ ರೀತಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟು ರುಚಿಗಿಟ್ಟದ್ದಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮನ್ನು-ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ನಗೆಯಾಟ ಕೂಡ, ರೀತಿಗಿಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ಸೋಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿ ತೀರ ಹಳಕು ಹಳಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದದ್ದೆಂದರೆ, ತಂದೆಯವರ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕುರಿತು, ಸದಾ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಗದಿದ್ದುದು. ತನ್ನ ಇಡೀ ಬಾಳು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ಅವಳು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಮತ್ತು ಅವಳು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಇಡೀ

ಜೀವನದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿದರೂ, ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಅವಳ ಪ್ರೇಮದ ಇಂತಹ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಪ್ರತಿವಂದನೆ, ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಹೊರಗಿನವರೆದುರಿಗೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದಾಗ ನಾವು ನಾಚುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಾಗ, ನಾಚುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಅವಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಗಂಡನೂ-ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ಅವಳು ಮನೋಹರಳಾಗಿದ್ದದ್ದು ತನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡಾಗ-ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳ ಜೀವನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಗುರಿ, ಅವಳ ಗಂಡನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿರಬಹುದಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಪೂರ್ಣಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ, ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಆಸೆ. ಆಕೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ, ಸ್ತುತಿಯನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ನನ್ನ ತಂದೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ತಂದೆಯವರಿಗೋಸ್ಕರ, ತನ್ನ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಒಂದು ಬೂದುವರ್ಣದ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದಳು. ಕುಟುಂಬದ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಸಮಾನತೆಗಳು ಬಿಡಲಾಗದ ಷರತ್ತುಗಳೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದ ತಂದೆಯವರು, ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳೂ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ತರುಣ ಮಡದಿಯೂ, ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, ಪರಸ್ಪರ ಹತ್ತಿರವಾಗುವರೆಂದು ಭರವಸೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವಳು ಮನೆಯ ನಿಜವಾದ ಯಜಮಾನಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಲ್ಯುಬೊಚ್ಕಾಳಿಗೆ, ಸಲ್ಲದ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾನು ಬದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು. ಇದು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಜೂಜಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಜೂಜಾಟವನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದೊಡನೆ ತೊಡಕಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ, ಅವರು, ತಮ್ಮ ಜೂಜಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು-ಯಾವಾಗಿನಂತೇ, ಮನೆಯವರಿಂದೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವೋತ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅಸ್ವಸ್ಥಳಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ, ಮತ್ತೆ ಚಳಿಗಾಲದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ನಾಲ್ಕು-ಐದು ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ,

ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಿಂದ-ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ-ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬೂದು ಕುಪ್ಪಸದಲ್ಲಿ, ತಲೆಕದರಿಕೊಂಡು, ತೂಗಾಡುವ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು, ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಆಕೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು.

ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟವಿತ್ತೇ ಎಂದು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರು ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ, ತಮಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿರಬಾರದೆಂದು ನೂರನೇ ಬಾರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅವಳು, ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತ, ತನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಪೂರ್ವಕ ಗಮನದಿಂದ ಆಲಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಂದೆಯವರ ಆಸ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಅವಲಂಬನವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಜೂಜಿನ ಗೆಲುವು-ಸೋಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕುತೂಹಲವಿರದಿದ್ದರೂ, ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ಅವರು ಕ್ಲಬ್ಬಿನಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ಅವಳೇ ಅವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಅವಳ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಯಾತನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಅಸೂಯೆಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ತಂದೆಯವರು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಕ್ಲಬ್ಬಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಉಪಪತ್ತಿಯ ಬಳಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ-ಎಂದು, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅವಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯವರ ಪ್ರಣಯ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲು ಆಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲಾರದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಕಟದ ಸುಖದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗರೆದು, ತನ್ನ ದುಃಖದ ಚಿಂತನೆಗೆ ತನಗೆ ತಾನೇ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಈ ಮತ್ತು ಹಲವು ಇತರ ಎಡೆಬಿಡದ ಸ್ವಾರ್ಥನಿರಾಕರಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲದ ಕಡೆಯ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಹು ಸಮಯ ಬೇಸರಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೌನದ್ವೇಷ-ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಪಾತ್ರ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ನೈತಿಕ ಅಹಿತಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಜ್ಞೇಯ ಆತುರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಆ ಅದುಮಿಟ್ಟ ಭಾವ-ಬೆಳೆಯಿತು.

೪೨. ಹೊಸ ಗೆಳೆಯರು

ಅಗೋಚರವಾಗಿ ಚಳಿಗಾಲ ಉರುಳಿಹೋಗಿ, ಮಂಜು ಕರಗುವುದು ಆಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಆಗಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಆಗ, ನಾನು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ-ಆದರೆ ಯಾವ ಒಂದನ್ನೂ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳದ, ಬರೆದುಕೊಳ್ಳದ-ಸಿದ್ಧವಾಗದ, ಹದಿನೆಂಟು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನೆನಪಾಯಿತು. “ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಬೇಕು?” ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಆದರೆ, ನಾನು ಬೆಳೆದವನಾಗಿ, ಸೊಗಸುಗಾರರ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ, ಆ ಇಡೀ ಚಳಿಗಾಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಶ್ನೆ ನನಗೆ ತಲೆದೋರಿದಾಗ, ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡು “ಅವರು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಇನ್ನೂ ಸೊಗಸುಗಾರರ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸೇರಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ, ನನಗೆ ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಮತ್ತೆ, ನಾನು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ, ನಾನು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನನಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದವರು ಅನೇಕಾನೇಕ ಮಂದಿ ಇದ್ದರು; ಅಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ವಿನೋದದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯಲವಕಾಶವಿತ್ತು. ಭಾಷಣ ಮಂದಿರಲ್ಲಿನ ಸದ್ದು, ಹರಟೆ, ನಗು, ಇವು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು. ಈಗ ನಾನು ಭಾಷಣದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಬೆಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಏಕೀತಿಯದಾದ ದನಿಯೊಡನೆ, ಏನನ್ನಾದರೂ ಕುರಿತು ಕನಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ, ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡುವುದೂ, ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಏನಾದರೂ ಉಪಾಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ವೋಡ್ಕಾವನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ಮೇಟರ್ಸ್-ಗೆ ಹೋಗಲು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಂದ, ಬೈಗಳಾಗಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದು, ಭಯದಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕಿರ್ರಿಸುತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ತರುವಾಯ ಭಾಷಣ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು-ಆಸೆಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕಟ್ಟಡದ ಕಾಲುದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಗುವಿನೊಡನೆ

ಏರ್ಪಾಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ “ಪಂಗಡ-ಪಂಗಡ” ತಿಕ್ಕಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನನಗೆ ಆಸೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವೆಲ್ಲ ಬಹಳ ವಿನೋದವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಎಲ್ಲರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಭಾಷಣಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದವರೆಗೆ ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಬಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದಂತೆ, ನಾನು ತೀರ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಆಪೆರೋವ್, ನನಗೆ ತನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಂದದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಅವನು ಮತ್ತು ಇತರರ ಕೂಡ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಲು ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ಈ ಗೌರವದಿಂದ ಅವನ ಕೂಡ ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ವಿರಸವನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವ ಭರವಸೆಯಿಂದ, ನಾನು ಅವನನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಸಮ್ಮತಿಸಿದೆ. ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡದ್ದೆಲ್ಲ, ವ್ಯಾಸಂಗಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕೆಂದು. ಕಾರಣ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕೊಠಡಿಗಳಿದ್ದವು.

ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಒಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಸಮೀಪವಾಗಿರಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ-ಈ ರೀತಿ ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಸೇರುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಮೊದಲನೇ ವ್ಯಾಸಂಗಗೋಷ್ಠಿ ಸುಖಿನ್-ಇನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು. ಗೋಷ್ಠಿ ಸೇರಿದ ಕೊಠಡಿ ಟ್ರಬ್ಲಿ ಬೂಲ್‌ವಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಭಾಗ ತಡಿಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಸಣ್ಣದಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲನೇ ಸಲ ಗೋಷ್ಠಿ ಸೇರಿದಾಗ ನಾನು ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದೆ; ಆಗ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಆಗಲೇ ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಸುಖಿನ್ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೀಳುದರ್ಜೆಯ ತಂಬಾಕಿನಿಂದ ಕೊಠಡಿಯೆಲ್ಲ ಹೊಗೆಯಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ, ವೊಡ್ಡಾದ ಒಂದು ಚೌಕವಾದ ಸೀಸೆ, ಗ್ಲಾಸುಗಳು, ಬ್ರೆಡ್ಡು, ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಒಂದು ತುಂಡು ಮೂಳೆ ಮಾಂಸ-ಇಷ್ಟು ಇದ್ದವು.

ಸುಖಿನ್, ನನಗೆ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಹಾಕುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ವೊಡ್ಡಾವನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ.

“ನನಗೆ ಇಂಥಾ ಉಪಚಾರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ-ಅಂತ ಎಣಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಒಂದು ಕೊಳಕಾದ ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಷರಟನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೃತಕ ಷರಟಿನ ಎದೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ. ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ

ನನ್ನ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು, ನಾನೂ ನನ್ನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಹಾಕಿ, ಗೆಳೆತನದ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದೆ. ಸುಖಿನ್, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಉಳಿದವರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಅವನ ಓದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ, ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ, ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕೇಳಿದೆ; ಆದರೆ, ನಾನು ಬರುವ ಮೊದಲು ಏನೇನು ಪಾಠ ನಡೆದಿತ್ತೋ ತಿಳಿಯದೆ, ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಕಾರಣ, ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

“ನಿನಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಓದುವುದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ-ಗೆಳೆಯಾ; ನನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ನೀನು ನಾಳೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಓದಬಹುದು” ಎಂದ, ಸುಖಿನ್.

ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನನಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು; ಮತ್ತೆ, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸುಖಿನ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧತೆಯ ಅರಿವೂ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಪಠನವನ್ನಾಳಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನೋಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಸೊಗಸುಗಾರರು-ಸೊಗಸುಗಾರರಲ್ಲದವರು-ಎಂಬ ಮಂದಿಯ ವಿಂಗಡನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಇವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಎರಡನೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕಾರವಷ್ಟನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದ್ವೇಷವನ್ನೂ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಸೊಗಸುಗಾರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಿದ್ದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮಾನನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದುಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೌಹಾರ್ದಭಾವದಿಂದ ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪಾದಗಳು, ಕೊಳಕಾದ ಕೈಗಳು, ಮಟ್ಟಸವಾಗಿ ಕಡಿದ ಕೈ ಉಗುರುಗಳು, ಅಪೆರೋವ್‌ನ ಕಿರುಬೆರಳಿನ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಉಗುರು, ಅವರ ಕೆಂಪು ಷರಟುಗಳು, ಅವರ ಕೃತಕ ಷರಟಿನ ಎದೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬೋಧಿಸುವಾಗ ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಣೆ-ಪ್ರಮಾಣಗಳು, ಕೊಳಕಾದ ಕೊಠಡಿ, ಸುಖಿನ್ನಿನ, ಸದಾ ಮೂಸು ಶಬ್ದ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕೈ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಒತ್ತುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಮಿತಿಮೀರಿ ಪುಸ್ತಕೀಯವಾಗಿಯೂ, ಅಸಹ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಅಸಭ್ಯವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ತೋರಿದ, ಅವರು ಮಾತನಾಡುವ ರೀತಿ-ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒತ್ತಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು-ಇವೆಲ್ಲದರಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಅವರ ಕೆಲವು ರಷ್ಯನ್ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ

ವಿದೇಶೀ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು, ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸೊಗಸುಗಾರ ಶ್ರೇಣಿಯ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಬಾಹ್ಯಸ್ವರೂಪ ನನಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತಾದರೂ ಈ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೆ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ್ದ ವಿನೋದವಾದ ಕಳೆತನದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯಿಂದ, ಅವರ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ, ಅವರ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ನನಗೆ ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸವೇನು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಆಗಲೇ, ಸಾತ್ವಿಕನೂ, ನ್ಯಾಯಪರನೂ ಆದ ಆಪೆರೋವ್-ನ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ಈಗ, ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಳುವವನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಚ್ಚಿನ ಹಾಗೂ ಅಸಾಧಾರಣ ಚತುರತೆಯ ಸುಖಿನ್ ನನಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಸಣ್ಣ ದಪ್ಪನಾದ, ಕಪ್ಪುಭಾಯೆಯ ಮೈವರ್ಣದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ; ಅವನ ಮುಖ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಊದಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದು, ಸದಾ ಹೊಳೆಯುತ್ತ, ಆದರೆ ತುಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಚೇತನ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಹಣೆ ಈ ಭಾವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು; ಅದು ಉನ್ನತವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಮೊಟಕಾದ ಮುಳ್ಳಿನಂತಹ ಕೂದಲು ಮತ್ತು ಎಂದೂ ಕ್ಷೌರವಾಗದವನಂತೆ ಅವನ ದಟ್ಟವಾದ ಕಪ್ಪಾದ ಗಡ್ಡದ ಕೂದಲು, ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನ ಗುಳಿಬಿದ್ದ ಕಪ್ಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಕಮಾನಿನಂತೆ ಬಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ತಾನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; (ಜನರಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು) ಆದರೆ, ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಎಂದೂ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಮುಖಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನೋಡಿದ ಕೆಲವು ಗಂಟೆಗಳ ತರುವಾಯ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಅವನದು ಈ ರೀತಿ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾದ ಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಜೆಯ ಮುಕ್ತಾಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುಖಿನ್ನಿನ ಮುಖದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಇವು. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಹೊಸ ಸುಕ್ಕಿನ ರೇಖೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು; ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇನ್ನೂ ಗುಳಿಬಿದ್ದವು; ಅವನ ಮಗುಳುನಗೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯದಾಯಿತು; ಮತ್ತು, ನಾನು ಗುರುತಿಸಲು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಅವನ ಇಡೀ ಮುಖ ಬದಲಾಯಿಸಿತ್ತು.

ಗೋಷ್ಠಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದಾಗ ಸುಖಿನ್, ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾನು, ನಮ್ಮ ಕಳೆತನದ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ತಲಾ ಒಂದೊಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಪೋಡಾವನ್ನು ಕುಡಿದೆವು. ಸೀಸೆ, ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸುಖಿನ್, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರ ಬಳಿ ಕಾಲು ರೂಬೆಲ್ ಇದೆ-ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ,

ವೋಡಾವನ್ನು ತರಲು, ಅದನ್ನು ನಮಗೆಲ್ಲ ಹಂಚಿದ್ದ ಮುದಿ ಸೇವಕಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ನಾನು ನನ್ನ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಹೋದೆ; ಆದರೆ, ಸುಖಿನ್, ನನ್ನ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳದವನಂತೆ, ಆಪೆರೋವ್-ನ ಕಡಿ ತಿರುಗಿದ. ಆಪೆರೋವ್, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಣಿಚೀಲವನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು, ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸೇವನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡದಿದ್ದ ಆಪೆರೋವ್, “ಮಿತಿಮೀರಿ ಕುಡಿಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೋ” ಎಂದ.

“ಹಾಗಾಗುವುದೆಂದು ನಾವೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು, ಸುಖಿನ್ ಮಾಂಸದ ಮೂಳೆಯಿಂದ ನೆಣವನ್ನು ಹೀರತೊಡಗಿದ. (ಅವನು ನೆಣವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಜಾಣನಾಗಿದ್ದನೆಂದು” ನಾನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದುದು ನೆನಪಿದೆ.) “ಹಾಗಾಗುವುದೆಂದು ನಾವೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಪುನಃ ಹೇಳಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿರುವಂತಹ ಮುಗುಳುನಗೆಯಾಗಿತ್ತು, ಅದು. ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಅವನು “ನಾನು ಮಿತಿಮೀರಿ ಕುಡಿದರೆ ತಾನೆ ಆಗುವ ಕೇಡು ಏನು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ‘ಒಣಧೂಳರಲ್ಲಿ’ (ಅಂದರೆ, ಕುಡಿಯದೆ ಇದ್ದವರಲ್ಲಿ) ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲೆ. ಎಲ್ಲ ಈಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ” ಎಂದು, ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತಲೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, “ಆದರೆ, ಸೆಮ್‌ನೊವ್-ನ ಕುಡಿತದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವನು ಸೋಲಿನ ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದ.

ನರಗೂದಲಿನ ಸೆಮ್‌ನೊವ್ ಮೊದಲನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ, ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದ; ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯವನಾಗಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದ ಮೇಲೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮೊದಲನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ನಿಜಕ್ಕೂ, ಇದೇ ನರಗೂದಲಿನ ಸೆಮ್‌ನೊವ್, ಮಿತಿಮೀರಿ ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನೆ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಅವನೆಲ್ಲಿದ್ದಾಗೆ?” ಎಂದು ಯಾರೋ ಕೇಳಿದರು. ಸುಖಿನ್,

“ನಾನವನನ್ನು ಕಾಣುವುದು ತಪ್ಪಿಯೇಹೋಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಬಾರಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದಾಗ, “ಲಿಸ್ಟನ್” ಪಾನೀಯ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದೆವು. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಏನೋ ಅಪವಾದ ಪ್ರಸಂಗವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕಾದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಗಂಡು! ಎಂಥಾ ಮನಸ್ಸು! ಅವನು ಕಷ್ಟಕೊಳ್ಳಗಾದರೆ ವಿಷಾದಕರ; ಆದರೆ, ಖಂಡಿತ ಅವನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಆ ಆವೇಶದ ಕುಡಿತದೊಡನೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಹುಡುಗನಲ್ಲ-ಅವನು” ಎಂದ.

ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತುಕಥೆ ನಡೆಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೊರಡಲು ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದವು. ಸುಖಿನ್ನಿನ ಮನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಸೇರುವುದೆಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯಿತು. ನಾವೆಲ್ಲ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಅವರೆಲ್ಲ ನಡೆದು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ, ನಾನೊಬ್ಬನೇ ದ್ರಾಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದು ನನ್ನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗೆ ಘಾಸಿಯೆನಿಸಿತು. ನಾಚಿಕೆಯ ಸಂಕೋಚದಿಂದ, ಒಯ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದಾಗಿ ಆಪೆರೊವ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಸುಖಿನ್ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದ್ದ, ಆಪೆರೊವ್‌ನಿಂದ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ರೂಬೆಲನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದು, ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ, ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕುಡಿತದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ಹೊರಟುಹೋದ. ನಾವು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಸುಖಿನ್ನಿನ ಸ್ವಭಾವ-ಜೀವನ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಪೆರೊವ್ ನನಗೆ ಬಹಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಮನೆ ತಲುಪಿದಾಗ, ನಾನು ಪರಿಚಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ಹೊಸ ಮಂದಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನತನಕ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಮಲಗಿ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ, ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸರಳತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಯೌವನದ ಕಾವ್ಯಮಯತೆ-ಇವು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆರಳಿಸಿದ್ದ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಸಭ್ಯ ಬಾಹ್ಯಸ್ವರೂಪದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಅಸಹ್ಯಭಾವ, ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನನ್ನ ಆಸೆ ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಮೋಹಕತೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಅನಂತ ಛಾಯಾಪರಂಪರೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವರಿಗೆ ಇವುಗಳ ಸುಳಿವು ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದೆ. ಆದರೆ, ನನಗೆ ಅವರ ಸಹವಾಸದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರಲಾರದ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ, ನನ್ನ ಅಂಗಿಯ ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಬೆಲ ಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆ, ನನ್ನ ದ್ರಾಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸೊಗಸಾದ ಷರಟುಗಳು- ಆಗಿದ್ದವು. ಈ ಕಾರಣ ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ತೂಕದ್ದಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಉಚ್ಚಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಾನವರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವರ ಮುಂದೆ ನಾನು ಅಪರಾಧಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ತೋರಿತು. ಮೊದಲು ದೈನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳೆದು, ಅನಂತರ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾಗಿ, ನನ್ನ ಅನರ್ಹವಾದ ದೈನ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ಕೂಡ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಮಾನವಾದ, ಅಪ್ಪಟವಾದ ಸ್ನೇಹ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೂ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಖಿನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾವ್ಯಮಯತೆ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವದ ಒರಟಾದ ದುಷ್ಟ ಪಾರ್ಶ್ವವನ್ನು-ಅದು ನನಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿ ಕಾಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ- ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಎರಡು ವಾರ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿ ಸಂಜೆಯೂ, ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ, ಸುಖಿನ್ನಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ನನ್ನ ವ್ಯಾಸಂಗ ತೀರ ಅಲ್ಪವಾಗಿತ್ತು; ಕಾರಣ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು, ಅವರ ಸಮ ಆಗುವಂತೆ, ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಛಾತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಓದಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ-ಅಷ್ಟೆ. ನನ್ನ ನಟನೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಗಾತಿಗಳು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದರೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಮತ್ತು ಅವರು ಪದೇಪದೇ, ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಓದತೊಡಗಿ, ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ದಿನ ಕಳೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲ, ನಾನು ಈ ಗೆಳೆಯರ ವೃತ್ತದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ತಾಳತೊಡಗಿ, ಅದರಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಕವಾದದ್ದು ಬಹಳವಿತ್ತೆಂದು ಕಂಡೆ. ಅವರೊಡನೆ ಎಲ್ಲಿಗೇ ಆದರೂ ಪಾನೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ದ್ವಿತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆತ್ಮಗೌರವದ ಮೇಲಿನ ವಚನವೊಂದೇ, ಅವರ ವಿನೋದಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನನಗಿದ್ದ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ತಡೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ, ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಆ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ದೆ. ಅವರು ವಿದೇಶಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ರಷ್ಯನ್ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೂ, ನನಗಿಂತ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಓದಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರು, ನಾನು ಕೇಳಿಯೂ ಸಹ ಇರದಿದ್ದ, ಲೇಸೇಟ್-ಅನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರಹಗಾರರಷ್ಟನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸ್ಪಾನಿಷ್ ಬರಹಗಾರರನ್ನೂ ಓದಿ ತಿಳಿದಿದ್ದವರೆಂದೂ, ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಬೆರಗನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು, ಪುಷ್ಕಿನ್ ಮತ್ತು ಸುಕೋವ್‌ಸ್ಕಿ (ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ, ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಓದಿ ಕಲಿತಿದ್ದ, ಹಳದಿ ರಕ್ತಕವಚದ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿರದೆ) ಇವರ ಕೃತಿಗಳು, ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಡೂಮಾ, ಸುವೆ ಮತ್ತು ಫೆವಾಲ್-ರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಅಲ್ಲಗಳೆದರು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವರು-ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸುಖಿನ್, ನನಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಂಗೀತಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರಿಗಿಂತ ಮೇಲುಗೈಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಪೆರೊವ್, ವಯೋಲಿನನ್ನು, ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ, ಸೆಲ್ಲೀ ಮತ್ತು ಪಿಯಾನೋವನ್ನು ನುಡಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ಇಬ್ಬರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಾದ್ಯಮೇಳದಲ್ಲಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಂಡು, ನಾನು ಮತ್ತೂ

ಬೆರಗಾಗಿಹೋದೆ. ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಒತ್ತುಗಳ ವಿನಾ, ಅವರ ಮುಂದೆ ನಾನು ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ನನಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೊಬ್ಬ ಲೋಕಾನುಭವಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಪೊಲೊದ್ಯಾನನ್ನು ಹೋಲದಿದ್ದ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಲೋಕಾನುಭವಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೀಳು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ನನಗಿದ್ದ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನವೇನು?—ರಾಜಕುಮಾರ ಇವಾನ್ ಇವಾನಿಚರ್‌ವರೊಡನೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವೇ? ನನ್ನ ಫ್ರೆಂಚ್ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯೇ? ನನ್ನ ದ್ರಾಷ್ಟಿಯೇ? ನನ್ನ ಸೊಗಸಾದ ಷರಟುಗಳೇ? ಕೈಬೆರಳ ಉಗುರುಗಳೇ? ಇವೆಲ್ಲ ಅರ್ಥಶೂನ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲವೇನು? — ಎಂಬ ಈ ಯೋಚನೆ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದ ತಾರುಣ್ಯವಿನೋದಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಸೂಯೆಯ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಸುಳಿದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹಾರದ ಸರಳತೆ, ಒರಟುತನವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವರ ಈ ಒರಟಾದ ಬಾಹ್ಯವೂ, ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ನೋವು ಉಂಟುಮಾಡಿವೆಯೆಂಬ “ಸ್ಕ್ಯಾಂಪ್” ಮತ್ತು “ಪಿಗ್” (“ಪೋಲಿ” ಮತ್ತು “ಹಂದಿ”) ಎಂಬ ಪದಗಳು, ನನ್ನನ್ನು ಮುದುಡಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಒಳಗೇ ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಈ ಪದಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತೀರ ಬಡವರಾದರೂ, ತೀರ ಚಿಕ್ಕವರೂ ಆಗಿರುವಂತೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಸುಖಿನ್ನಿನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವನ “ಲಿಸ್ಟನ್” ಪಾನಗೃಹದ ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನು ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾದದ್ದು ಏನೋ ಒಂದರ ಸುಳು ಹಿಡಿದದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪಾನೋತ್ಸವಗಳು, ಬ್ಯಾರನ್ ಸೆಡ್-ರ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ, ಕಾಯಿಸಿದ ರಮ್ ಮತ್ತು ಶಾಂಪೇನ್-ಗಳ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯಿಂದ ತೀರ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದದ್ದಾಗಿದ್ದುವೆಂದು, ನನಗೊಂದು ಸಂಶಯವಾಗಿತ್ತು.

೪೪. ಸುಖಿನ್ ಮತ್ತು ಸೆಮೆನೊವ್

ಸುಖಿನ್, ಸಮಾಜದ ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ನಾನು ಕಾಣೆ. ಆದರೆ, ಅವನು, ಎಸ್. ಜಿಮ್ಯಾಸಿಯಂ-ಇಂದ ಬಂದವನೆಂದೂ, ಅವನ ಬಳಿ ಹಣ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಕಂಡ ಹಾಗೆಯೇ, ಕುಲೀನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದವನಲ್ಲವೆಂದೂ ಬಲ್ಲೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟೇ ವರ್ಷ. ಅವನ ಜಾಣತನ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಒಂದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಲು ಚುರುಕಾಗಿದ್ದ. ಹಲವು ಮುಖಗಳ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದರ ಎಲ್ಲ ಶಾಖೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಕಾರಣ ಊಹನಗಳನ್ನೂ ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಕಾಣುವುದು, ಅವನಿಗೆ ಈ ಊಹನಗಳ ಹಿಂದಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಸುಲಭವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ತಾನು ಚತುರನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಅವನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೊಡನೆಯೂ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ಸಮಾನವಾದ ಸರಳತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಅದುವರೆಗಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸಿರಬೇಕು. ಅವನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸ್ವಭಾವವು ಆಗಲೇ, ತನ್ನಲ್ಲೇ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಹಣ-ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಒಂದು ಪರಿಮಿತವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆದರೂ, ಸಮಾಜದ ಕೆಳವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಅವನು ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಔದಾಸೀನ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ತೋರದಿದ್ದು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗಳಿಸಿದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನಂತರ ಲಭ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ, ಅವನು ನವ್ಯವೆನಿಸಿದ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕೈಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಇದೇ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು: ಅವನು ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನವಿತ್ತು. ಅವನು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನೇ ಸೋಲಿಸುವುದಾಗಿ

ಹೇಳಿದಾಗ ಅದು ಕೇವಲ ವ್ಯರ್ಥ ಬಡಾಯಿ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಅವನದೇ ಆಗಿದ್ದ, ಅಜ್ಞೇಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಾಸಿಯೂ, ತುಂಟತನದ್ದೂ ಆಗಿದ್ದ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ, ಅವನು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ; ಮತ್ತೆ, ಎಲ್ಲ-ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವನು ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದ ಮುಂದೆ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ ಖಂಡಿತವಾದಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಾನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿರತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು, ಅವನು ತುಚ್ಛವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಅವನ ದೈವದತ್ತ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಪಾಲಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿತನದ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪೂರ್ತಿ ಮೀಸಲಾಗಿಡುವಂಥಾದ್ದೇನನ್ನೂ ಜೀವನ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಅವನ ಸ್ವಭಾವವು, ಜೀವನದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವನು ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ ಅವಕಾಶಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ವಿಷಯಲೋಲುಪತೆಗೆ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅಳವಡುಮಟ್ಟಿಗೆ, ಅದನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ಅದಕ್ಕೆ ವಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ, ಆಪೆರೊವ್-ನ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿ ನೆರವೇರಿತು. ಅವನು ಎರಡು ವಾರಗಳವರೆಗೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕಡೇ ಭಾಗದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೇರೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ಮೊದಲನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡು, ಕಂಗೆಟ್ಟು, ನಡುಗುವ ಕೈಗಳೊಡನೆ ಪರೀಕ್ಷಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಹು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ, ಎರಡನೇ ವರ್ಷದ ತರಗತಿಗೆ ಹೋದ.

ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ಪಾನವಿಲಾಸಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಮುಖಂಡನಾಗಿ ಸುಖಿನ್ ಇದ್ದ. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಇಕಾನಿನ್ ಮತ್ತು ಸೆಮೆನೊವ್ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ವರ್ಷಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಸಕ್ತಿಯ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ವಿಷಯಲೋಲುಪತೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಮೊದಲನೆಯವನು ಅವರ ಗುಂಪನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ, ಅವರ ವಿಷಯವಿಲಾಸಮಗ್ನತೆ ತೀರ ಕ್ಷುದ್ರವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಎರಡನೆಯವನು ಗುಂಪನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿಸಿದ.

ಮೊದಮೊದಲು, ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯಾಶೀರಕದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತ, ಅವರ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದವರು, ಸುಖಿನ್ ಮತ್ತು ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಸೆಮೆನೊವ್. ಸೆಮೆನೊವ್, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭಯದಿಂದ ಪರಿಗಣಿತನಾಗತೊಡಗಿದ. ಅವನು ಭಾಷಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಭಾಷಣ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸೆಮೆನೊವ್-ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆ, ಅತ್ಯಂತ ಅಸಲುತನದಿಂದ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ವಿಷಯಲೋಲುಪತೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದ. ಸುಖಿನ್ನಿನ ಪರಿಚಯದ ದಯದಿಂದ, ನಾನೇ ಇದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವ ಆಸ್ವದವಿತ್ತು. ಅದು ನಡೆದದ್ದು ಹೀಗೆ: ನಾವು ಒಂದು ಸಂಜೆ ಸುಖಿನ್ನಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದೆವು. ಆಪೆರೊವ್, ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಕ್ಯಾಂಡಲು ಹಿಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ; ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಬಾಗಿಹೊಂಡು, ತನ್ನ ಸೀಳುಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಬರಹದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಮನವಾರ್ತೆಯ ಹೆಂಗಸು ಬಂದು, ಸುಖಿನ್-ಅನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಚೀಟಿಯೊಡನೆ ಯಾರೋ ಕಾಣಲು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಸುಖಿನ್ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬೇಗ ಹಿಂತಿರುಗಿದ, ತಲೆ ಬಾಗಿಹೊಂಡು ಯೋಚನಾಪರನಾಗಿದ್ದ. ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟುವ ಬೂದುವರ್ಣದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಪತ್ರವನ್ನೂ, ಹತ್ತು ರೂಬೆಲುಗಳ ಎರಡು ಬ್ಯಾಂಕು ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ.

ಅವನು ತಲೆ ಎತ್ತಿ, ಘನವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ,

“ಮಹಾಶಯರೇ, ಇಲ್ಲೊಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ಸುದ್ದಿಯಿದೆ” ಎಂದ.

“ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಭಾವನೆಯೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ಆಪೆರೊವ್, ತನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತ.

“ಕೆಲಸ ಮುಂದರಿಸೋಣ” ಎಂದು ಯಾರೋ ಸಲಹೆಮಾಡಿದರು.

“ಇಲ್ಲ ಮಹಾಶಯರೇ, ನನ್ನಿಂದಾಗದು” ಎಂದು, ಮೊದಲಿನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲೇ ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, “ನಂಬಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಸುದ್ದಿಯೆಂದು ನಾನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ! ನನ್ನಿಂದ ಒಂದು ಸಲ ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಬೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಸೆಮೆನೊವ್ ಒಬ್ಬ ಸೈನಿಕನನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾನವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ, ಸೈನಿಕರ ಬಿಡದಿಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ನೀವು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲರೇನು?” ಎಂದು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡಿದ. ನಾವು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸುಖಿನ್ ಮುಂದುವರಿದು, “ನಾನು ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ” ಎಂದ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಸೆಮೆನೊವ್‌ನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆಪೆರೊವ್-ತನ್ನ ಸೀಳು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ನಮ್ಮ ಗುಂಪೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ, ಅವನೇನೂ ಒಂದು ಅಪೂರ್ಣ ವಿಚಿತ್ರವಸ್ತು-ಎಂಬಂತೆ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುವುದು, ಸ್ವಲ್ಪ ರೀತಿಗೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ನನಗೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ, ಆಪೆರೊವ್‌ಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ನನಗೆ ಸೆಮೆನೊವ್-ನ ಪರಿಚಯ ಸ್ವಲ್ಪಮಾತ್ರ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ. ಆದರೆ, ಒಟ್ಟು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಭಾವಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೆಮೆನೊವ್-ನನ್ನು ನೋಡಲು ನಾನು ಬಹಳ ಆತುರನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದಕಾರಣ, ಅವನ ಈ ಟೀಕೆಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಸುಖಿನ್, “ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತು! ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲು ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ರೀತಿಗೆಟ್ಟದ್ದೇನಿದೆ? ಅವನು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೇನಂತೆ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಬರಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ನೀನೇಕೆ ಬರಬಾರದು?” ಎಂದ.

ನಾವು ಕೆಲವು ಕ್ಯಾಬುಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಸೈನಿಕನನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಹೊರಟೆವು. ಸೈನಿಕರ ಬಿಡದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಮೇಲಿದ್ದ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡದಿಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಸುಖಿನ್ ಹೇಗೋ ಅವನನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿದ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಚೀಟಿ ತಂದಿದ್ದ ಸೈನಿಕನೇ ಹಲವು ರಾತ್ರಿ-ದೀಪಗಳಿಂದ ಮಂಕಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊಠಡಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದ ಕಿರುಮಂಚಗಳ ಮೇಲೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದವರು, ತಮ್ಮ ಬೂದು ಮೇಲಂಗಿಗಳೊಡನೆ, ಕುಳಿತೋ, ಮಲಗಿಯೋ, ಇದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಿಡದಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು, ಅವರ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಅಶುದ್ಧ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೂರಾರು ಮಂದಿಯ ಗೊರಕೆಯ ಸದ್ದು. ನಾವು ನಮಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದವನನ್ನು ಮತ್ತು ಮಂಚಗಳ ನಡುವೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ ನಮಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಸಾಗಿದ್ದ ಸುಖಿನ್ನನ್ನು, ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆವು. ಆಗ ನಾನು, ಒರಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಆಕೃತಿಯನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ, ಉದ್ದವಾದ, ಕೆದರಿದ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನರೆತ್ತಿದ್ದ ತಲೆಗೂದಲಿಂದಲೂ, ಬಿಳುಪೇರಿದ ತುಟಿಗಳಿಂದಲೂ,

ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಗಂಭೀರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದ ಸೆಮೆನೋವ್‌ನ, ಗಟ್ಟಿ ಸ್ನಾಯುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವಲಕ್ಷಣಾಕೃತಿಯ ನನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಬಿಂಬವನ್ನು ಅವರೊಡನೆ ಜೋಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ಒಳಗೊಳಗೇ ಕಂಪಿಸಿದೆ. ನಾವು ಬಿಡದಿಯ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೂರವಾದ ಮೂಲೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ, ಕಪ್ಪು ಎಣ್ಣೆ ತುಂಬಿದ್ದ ಕಡೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ, ಜೋತುಬಿದ್ದ ಬತ್ತಿಯ ತುದಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತ ಕುಗ್ಗುತ್ತ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ, ಸುಖಿನ್ ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ನಿಂತ.

ಇತರರ ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಂದವಾದ ಸೈನಿಕನ ಒಳ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹೆಗಲ ಮೇಲೊಂದು ದೊಡ್ಡಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹೊಸ ಸೈನಿಕನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಸುಖಿನ್, ಹಲೋ, “ಸೆಮೆನೋವ್”, ಎಂದ. ಅವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಏನನ್ನೋ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ನರೆತ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಮಟ್ಟಸವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನೀಲಭಾಯಿಯದಾಗಿದ್ದ ಮುಂದಲೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಅವನು-ಸೆಮೆನೋವ್-ಆಗಿದ್ದ. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಶಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾದ ಗಂಭೀರಭಾವವಿತ್ತು. ನನ್ನ ನೋಟ ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿ ನಾನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಆಪೆರೊವ್-ನೂ, ಇದೇ ರೀತಿಯ ಭಾವನೆಗೊಳಗಾದಂತಿದ್ದ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವನು ಹಿಂದೆ ನಿಂತ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಸೆಮೆನೋವ್, ಎಂದಿನಂತೆ ತನ್ನ ಹಟಾತ್ತನೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖಿನನನ್ನೂ ಇತರರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ ಧ್ವನಿ ನಮಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿತಾದ್ದರಿಂದ, ನಾವು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಚಾಚಿದೆ. ಆಪೆರೊವ್ ತನ್ನ “ಪಲಕ”ವನ್ನು ಚಾಚಿದ. ಆದರೆ ಸೆಮೆನೋವ್, ನಮಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿಯೇ, ತನ್ನ ಒರಟಾದ ದೊಡ್ಡ ಕೈಯನ್ನು ಚಾಚಿ, ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಅಹಿತ ಭಾವದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ. ಅವನು ಎಂದಿನಂತೆ, ಶಾಂತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ. “ಹಲೋ, ಸುಖಿನ್, ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ವಂದನೆಗಳು. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ಮಹಾಶಯರೇ,” ಎಂದು, ತಾನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಸ ಸೈನಿಕನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ನೀನು ಹೊರಡು, ಕುದ್ರಿಯಾಷ್ಟ, ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಮುಗಿಸೋಣ” ಎಂದ. ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ಬನ್ನಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಒಳ್ಳೇದು? ಇಹಿ! ನಿನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲವೇ, ಸುಖಿನ್?” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದ.

“ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ಏನೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ. ಸುಖಿನ್, ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ರೋಗಿಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ

ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವೈದ್ಯನ ಭಾವವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತ. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, “ನೀನು ನಿನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಳ್ಳೇದು, ನೀನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಆದದ್ದು ಹೇಗೆ-ಅಂತ ಹೇಳು” ಎಂದ “ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ?” ಎಂದು ತನ್ನ ವಿಪುಳವಾದ ಬಲವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ, “ಪಾನಗ್ರಹಗಳ-ಕುಡಿತದ ಗವಿಗಳು-ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ. ಬನ್ನಿ ಮಹಾಶಯರೇ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸ್ಥಳವಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತ, ತನ್ನ ಎಡ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ತೋಳ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಚಾಪಲ್ಯದ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಸ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ತನ್ನ ಬಿಳಿಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬೇಗನೊಮ್ಮೆ ಝಳುಪಿಸಿ, ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ, “ನಿನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನಾಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೋ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಅನಂತರ, ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ನಾನೊಂದು ಕುಡಿತದ ವಿನೋದದಲ್ಲಿದ್ದುದು ನಿಜ; ಅದು ನೀಚವಾಗಿತ್ತು, ಸೊಗಸಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು” ಎಂದ. ಅವನ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣ ಮನೋಭಾವ, ಪ್ರತಿ ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯದೊಡನೆಯೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಮುಂದರಿಸುತ್ತ, “ಆ ವರ್ತಕನ ಕಥೆ ಕೇಳಿದ್ದೀಯೇನು? ಆ ಕೊರಮ ಸತ್ತುಹೋದ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಹೊರದೂಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರು. ನಾನು ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಪೋಲುಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಅದಲ್ಲ, ತೀರಕೆಟ್ಟದಾಗಿದ್ದದ್ದು, ನನ್ನ ಸಾಲಗಳಿಗೆ-ಅದರಲ್ಲೂ ಅಹಿತವಾದ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ನನಗೆ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರಿ, ಇಷ್ಟೇ” ಎಂದ. “ಆದರೆ, ಇಂಥಾ ಯೋಚನೆ ನಿನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ, ಸುಖಿನ್. “ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ; ಕೇಳು, ಸ್ಟೆಸೆಂಕಾನಲ್ಲಿ ಯರೋಸ್ಲಾವ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕುಡಿತದ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆಗ, ನಾನೊಬ್ಬ ಮಾಜಿ ವರ್ತಕನೊಡನಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅವನು, ಹೊಸ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಜಮಾಯಿಸುವ ಒಬ್ಬ ಜಮಾವಣೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾನವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ ‘ನನಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಬೆಲಗಳನ್ನು ಕೊಡು, ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಅಂತ. ಮತ್ತೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡೆ.’ “ಆದರೆ, ನೋಡು ನೀನೊಬ್ಬ ಸಭ್ಯವರ್ಗದ ಮನುಷ್ಯ” ಎಂದ, ಸುಖಿನ್-“ಅದರಲ್ಲೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಲ್ ಇವಾನೊವ್ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಅವನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಜಮಾವಣೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ.” (ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ-ಆನಂದದಿಂದ ಮತ್ತು ಅಣಕಿನಿಂದ ಹೊಳೆದವು- ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ, ಅವನು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕಂತೆ ತೋರಿತು.) “ನಮಗೆ ಸೆನೆಟ್-ನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ದೊರೆಕಿತ್ತು. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ ಪಾನಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ನನ್ನ ಸಾಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೀರಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ, ಈಗ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ-ಅಷ್ಟೇ. ಒಳ್ಳೇದು,

ಇದು ಕೇಡೇನಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಮತ್ತೆ-ನನಗೊಂದು ಐದು ರೂಬೆಲುಗಳಷ್ಟು ಲಾಭ....ಮತ್ತೆ, ಯಾರು ಹೇಳಬಲ್ಲರು?—ಬಹುಶಃ ಒಂದು ಯುದ್ಧವೇ ಸಂಭವಿಸಬಹುದು”—ಎಂದ ಸೆಮೆನೋವ್.

ಅನಂತರ ಅವನು ಸುಖಿನಿಗೆ ತನ್ನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ, ನಂಬಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಾಹಸದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದ. ಹೇಳುವಾಗ, ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಪದೇ ಪದೇ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಅವನ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ವಕವಾದ ಮುಖದ ಭಾವ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾವು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಸೈನಿಕ ಬಿಡದಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಾಗದಿರಲು, ಅವನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡೆವು. ಅವನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕೈಯನ್ನೂ ಕುಲುಕಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ಎದ್ದು ಬರದೆ, “ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಿರಿ, ಮಹಾಶಯರೇ, ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ದೂರ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೇವೆ—ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.” ಎಂದು, ಪುನಃ, ಅವನದೇ ಆದ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕ. ನಾವೆಲ್ಲ ಹೊರಟೆವು. ಆದರೆ, ಸುಖಿನ್, ಹಲವು ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ನಡೆದ ನಂತರ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಹೇಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನೂ ನಿಂತೆ. ಸುಖಿನ್ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಸೆಮೆನೋವ್ ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ. ಅನಂತರ ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಮುತ್ತಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಸುಖಿನ್, ನಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ “ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ, ನಮಸ್ಕಾರ ಹಳೇ ಕದೀಮಾ! ನಾನು ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸುವ ಮೊದಲೇ ನೀನು ಒಬ್ಬ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿ—ಅಂತ ಪಣ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ” ಎಂದದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಎಂದೂ ನನಗಿದ್ದ ಸೆಮೆನೋವ್ ತಟ್ಟನೆ ಸೀಳುದನಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಕ್ಕ. ಅದು ನನಗೆ ಅಪಾರ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ನಾವು ಹೊರಟುಬಂದೆವು.

ಮನೆಯವರೆಗೂ ನಾವೆಲ್ಲ ನಡೆದು ಬಂದೆವು. ಸುಖಿನ್ ಮೌನವಾಗಿರುತ್ತ, ಈಗ ಮೂಗಿನ ಒಂದು ಹೊಳೆಯ ಮೇಲೆ—ಈಗ ಇನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ಬೆರಳನ್ನೊತ್ತುತ್ತ ಪದೇಪದೇ ಮೂಸು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾವು ಮನೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ. ಆಮೇಲೆ ನಾವು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಸಮಯದ ತನಕ ಪಾನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೆವು.

೪೫. ನನ್ನ ಸೋಲು

ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ, ಮೊದಲಲ್ಲೇ, ಡಿಫೆರೆನ್ಷಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಇಂಟೆಗ್ರಲ್ ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯುಲಸ್-ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದಿನ ಬಂತು. ಆದರೆ, ನಾನಿನ್ನೂ ಅಸ್ವಪ್ನವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಏನು ಕಾದಿತ್ತೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಪ್ನವಾದ ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಿನ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ನಿಶ್ಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಲ್ಲದ್ದು ಏನೋ ಒಂದು ಇತ್ತೆಂದು ಮತ್ತು ಏನಾಗಿರಬೇಕೋ ಅದು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿತು. ಆದರೆ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸೊಗಸುಗಾರ ವರ್ಗದವನಾದೆ, ನನಗೆ ನಾನೇ ಪೂರ್ತಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಂಡೆ ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲೇ ಏನೂ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊದಲನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋದದ್ದು, ಈ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ. ರಾಜಕುಮಾರರು ಕೌಂಟ್-ಗಳು, ಬ್ಯಾರನ್-ಗಳು ಮುಂತಾದವರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವರೊಡನೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದೆ; ಮತ್ತೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರಬಹುದಾದಂತೆ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೂ ಅರಿಯದ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು, ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಯೋಚನೆ, ನನಗೆ ಹೊಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಔದಾಸೀನ್ಯದಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಇಲೆಂಕಾ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು “ಒಳ್ಳೇದು, ಗ್ರ್ಯಾಫ್, ಗಾಬರಿಯಾದೆಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ನೀನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ ನೋಡೋಣ” ಎಂದ, ಇಲೆಂಕಾ. ಅವನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ, ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವದ ವಿರುದ್ಧ ಪೂರ್ತಿ ದಂಗೆ ಎದ್ದಿದ್ದ, ನಾನು ಮಾತಾಡಿಸಿದಾಗ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷದಿಂದಿದ್ದ.

ಇಲೆಂಕಾ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅನುಮಾನ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಚಕಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಕ್ಕೆ. ಆದರೆ, ಈ ಭಾವದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಮೆಚ್ಚು ಕವಿಯಿತು;

ನಾನಾಗ ಎಷ್ಟು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ಇದ್ದೆನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ (ಇದು ಅತ್ಯಲ್ಪ ವಿಚಾರವೋ ಎಂಬಂತೆ) ಮೇಟರ್ನಾಸ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ, ಬ್ಯಾರನ್-ಸೆಡ್‌ನೊಡನೆ ಉಪಾಹಾರ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ, ಇಕಾನಿನ್-ನೊಡನೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ನನ್ನ ಯೂನಿಫಾರಂನ ಅಂಚುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪೂರ್ಣ ನಿರುದ್ವಿಗ್ನತೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ.

ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದ ತರುಣ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೇ ಈಗ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಭಯದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಚಳಿ ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಇಳಿಯಿತು. ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಇಕಾನಿನ್ ಹಿಂದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಈಗಲೂ ದೇಹವನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಓಲಾಡಿಸುತ್ತ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತೀರ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿರಬಹುದೆಂದು, ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಮಾಡಿದೆ-ಇನ್ನೂ ಕೀಳಾಗಿ ಸಹ ಮಾಡಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಎರಡನೇ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ, ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕನಿಕರದಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ದೃಢವಾದ ಆದರೆ, ಶಾಂತವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ-

“ಮಿಸ್ಟರ್ ಇರ್ಟೆನ್ಸ್ಟೇವ್, ನೀನು ಎರಡನೇ ವರ್ಷದ ತರಗತಿಗೆ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ನೀನು ಇನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದೇ ಇರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ಕಳೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿಬಿಡಬೇಕು. ನಿನಗೂ ಇದೇ ಮಾತು, ಮಿಸ್ಟರ್ ಇಕಾನಿನ್” ಎಂದು, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಒಂದು ಮಾತು ಸೇರಿಸಿದರು.

ಇಕಾನಿನ್, ಅದೊಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ, ಪುನಃ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿದ; ಆದರೆ, ಅವನು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವನು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಇಕಾನಿನ್ ಪುನಃ ದೈನ್ಯತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಬೇಡಿದ, ಆದರೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಪುನಃ ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

ಅವರು, ಅದೇ ತಗ್ಗಿದ ಆದರೆ ದೃಢವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ, “ಮಹಾಶಯರೇ, ನೀವು ಹೊರಡಬಹುದು” ಎಂದರು.

ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ನಾನು ಮೇಜಿನ ಬಳಿಯಿಂದ ಹೊರಡಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬಲ್ಲದವನಾದೆ. ನನ್ನ ಮೌನದಿಂದ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಇಕಾನಿನ್ನಿನ ಅವಮಾನಕರವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನೋ; ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆನೋ; ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂಗೋಣೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆನೋ; ಮತ್ತು ಮನೆ ತಲುಪಿದೆನೋ-ನೆನಪಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಿತ್ತು; ನಾನು ಅವಮಾನಿತನಾಗಿದ್ದೆ, ಮತ್ತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಮೂರು ದಿನಗಳತನಕ ನಾನು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ; ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ; ನನ್ನ ಶೈಶವದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಕಣ್ಣೀರಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ ಬಹಳವಾಗಿ ಅತ್ತೆ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ ಮನಸ್ಸಾದರೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಪಿಸ್ತೂಲಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಇಲೆಂಕಾ ಗ್ರ್ಯಾಪ್, ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಉಗಿಯುತ್ತಾನೆಂದು ಮತ್ತು ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು; ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಆಪೆರೋವ್ ಆನಂದಪಡುತ್ತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದರ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆಂದು, ಯಾರ್-ನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೋರ್ದುಕೋವಾ-ಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳಿಗೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಫಲ ಇರಲಾರದೆಂದು, ಇತ್ಯಾದಿ-ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಆತ್ಮಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯವಾಗಿ, ಅಸಹನೀಯವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ, ಒಂದರಮೇಲೊಂದಂತೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು ಹೋದವು. ಆಗ, ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ಯರಾದವರನ್ನು ದೂಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಬೇಕಂತಲೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದು ಬಗೆದು; ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ಇಡೀ ಪಿತೂರಿಯನ್ನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಮೇಲೆ, ವೊಲೊದ್ಯಾನ ಮೇಲೆ, ದ್ವಿತೀಯ ಮೇಲೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಂದೆಯವರ ಮೇಲೆ, ಗೋಣಗಾಡಿದೆ, ಇಂಥಾ ಅವಮಾನವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬದುಕಿರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ದೂರಿದೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದವರೆಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಅವಮಾನದ ಅರಿವಿನಿಂದ, ಹುಸ್ಸಾರ್ ಎಂಬ ಸೇನಾದಳವನ್ನು ಸೇರಲು, ಅಥವಾ ಕಾಕಸಸ್-ಗೆ ಹೋಗಲು, ತಂದೆಯವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದೆ. ತಂದೆಯವರು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಅಪಾರ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಅಷ್ಟು ತೀರ ಕೇಡಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿ

ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದರು. ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಭಯಾನಕವಾದದ್ದೇನನ್ನೂ ಕಾಣದಿದ್ದ ಪೊಲೊಡ್ಯಾ ಕೂಡ, ಬೇರೊಂದು ವಿಷಯದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆದುರಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೂ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ-ಎಂದ.

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವಾದ್ದೇನೆಂದು ನಮ್ಮ ಹೆಗಸರು ಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ ಏನು-ಅದರಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗದಿರುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು-ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲರಾಗಿದ್ದರು ಅಥವಾ ತಿಳಿಯಲಾರದವರಾಗಿದ್ದರು. ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೋರಿಸಿದರು.

ದ್ವಿತಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದು, ಈ ಇಡೀ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಕೂಡ ತುಂಬ ಮೃದುತ್ವದಿಂದಲೂ, ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡ. ಆದರೆ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವನು ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತೋರಿತು. ಅವನು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದು ಮೌನದಿಂದ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಅವನ ಮುಖದ ಭಾವ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ, ತೀರ ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಾದವನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವೈದ್ಯನೊಬ್ಬನ ಮುಖವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವಮಾನಕರವೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಸೋಫಿಯಾ ಇವನೋವ್ವಾ ಮತ್ತು ವರೆಂಕಾ-ರು, ಅವನ ಮೂಲಕ, ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ನಾನವರನ್ನು ಹೋಗಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಈ ಗಮನದಲ್ಲೇ, ತೀರ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ದುರಹಂಕಾರದ ಹಾಗೂ ಅವಮಾನಕರವಾದ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಕಂಡೆ. ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡೆ. ಆದರೆ, ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ತೆರಳುವ ಸಮಯದವರೆಗೂ, ನಾನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗದೆ, ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೇ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ, ಮನೆಯ ಮಂದಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ, ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಅನಂತರ, ಕಡೆಯದಾಗಿ ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು ಮೀರಿದ ಮೇಲೆ, ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವೋಲ್ಡ್ಯಾ ವಾಸಿಲ್ಯೇವ್ನಾ-ಳು ವಾಲ್ಟ್ಸ್-ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ, ತಟ್ಟನೆ ಹಾರಿ ಎದ್ದೆ; ಮಹಡಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಹೋದೆ; “ಬಾಳಿನ ನಿಯಮಗಳು” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದ ನನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತೆರೆದೆ. ಆಗ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಮತ್ತು ನೈತಿಕೋತ್ಕರ್ಷದ ಕ್ಷಣ ಒಂದರ ಅನುಭವವಾಯಿತು, ನನಗೆ. ನಾನು ಅತ್ತೆ. ಆದರೆ, ಅದು ಇನ್ನು ನಿರಾಶೆಯ

ಕಣ್ಣೀರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಳಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಬರೆಯಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ, ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು, ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಳೆಯಬಾರದೆಂದು, ಅಥವಾ ನನ್ನ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯಬಾರದೆಂದು, ನನಗೆ ದೃಢವಾದ ನಿಶ್ಚಯವುಂಟಾಯಿತು.

ಈ ನೈತಿಕ ಪ್ರಚೋದನೆ ಬಹಳ ಕಾಲವಿತ್ತೇ, ಇದಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದುದೇನು ಮತ್ತು ಅದು ನನ್ನ ನೈತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಹೊಸ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇರಿತು-ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಯೌವನದ ಸುಖತರವಾದ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೪.

ಯಾಸ್ಸುಯಾ ಪಲ್ಯಾನಾ.